

בעזה ש"ת

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

בו נקבצו תחת גג אחד שבעים וחמש (75) ספרי ניקור היסודיים אשר מהם יתד ומהם פנה בכל הדורות לסדר הניקור האמיתי ובכל קצות הארץ תמכו וסמכו הרבנים ומנהיגי דור ודור על הספרים הללו בלבד, וב"ה לא אונה להן כל און!

וככל שזו מהנאמר בספרים הללו ע"י תלמידים שלא שמשו כל צרכן וסמכו על דעתן כפי הבנתם בגמרא וראשונים מיד נבשלו בעוה"ר. והיא היתה הטעם הא' למכשולות שנודמנו במשך הדורות.

הספרים נכתבו ע"י גדולי הדור שהעניקו חמה בתורתן ופרישותן וכבר נתנו מהודם על הספרים גדולי הדור בהסכמתן החמה והנלהבת.

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול" ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי" "מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפית המצות השלם (י' חלקים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זבחו וזבחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוהת שלום (על הל' מזוהה); מנוחת שלום (הדרכה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור "חלב עכו"ם" ו"סימילאק"); נפש ישעי (על מאכלות אסורות, הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); וש"ס.

ברוקלין נוא יורק • שנת תשמי"ה לפ"ק

- ההכנסה מוקרשת לטובת הישיבה והכולל -

• הוצאה שני' •

נדפס בפעם הראשונה בחדש אדר תשמ"ה
ועתה יו"ל בהוצאה שניה
ע"י תלמידי הישיבה והכולל "בית ישעי"
"מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

אזהרה

אדם אוסר בדבר שלו, בכך אל ירים איש את ידו להשיג גבולי או
גבול באי כחי ולהדפיס ספר הזה או חלק ממנו בלי רשותי והסכמתי,
ולהשומע תבא ברכת טוב ושכרו בזה ובכא.

הרוצה להשיג הספר הזה יפנה אל המוציא לאור:

Editor:

Rabbi S. Y. Gross

4711 - 12th Ave. Apt. A-5

Brooklyn, N. Y. 11219

Tel.: (212) 436-8086

© Copyright MCMXXCI

כל הזכויות שמורות

Printed in the United States of America

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

א

שער כללי

- ספר א: סדר הניקור מה"ר צבי ב"ר יעקב, י"ל בקראקא בשנת
ש"מ. _____ 1
- ספר ב: תקון לדוד י"ל בק"ק בורנקונדשטאדט במדינת בייערן. בשנת
תרמ"ו. _____ 33
- ספר ג: צנה דוד י"ל בק"ק אלבשוויילר סמוך לק"ק מנהיים. בשנת
תרמ"ו. _____ 81
- ספר ד: הניקור השלם י"ל בק"ק אטוואצק ווארשא; שנת תרצ"ט. 83
- ספר ה: בירור דיני ניקור להלכה י"ל בק"ק אטוואצק; ווארשא.
שנת תרצ"ט. _____ 105
- ספר ו: ויעש אברהם י"ל בלונדון, ובוילנא; שנת תר"ל. _____ 115
- ספר ז: הלכה ברורה י"ל באמסטרדם שנת תקל"ד. _____ 123
- ספר ח: לחם שערים י"ל בק"ק הוראדנא; בשנת תקמ"ח. _____ 129
- ספר ט: זבחי שלמים י"ל בפראנקפורט דמיין; בשנת תרנ"ט. _____ 161
- ספר י: מחשבות ישראל י"ל ע"י אבדק"ק מינצק; ווארשא בשנת
תר"ס. _____ 177
- ספר יא: זבחי רצון י"ל ווארשא, בשנת תר"ה _____ 183
- ספר יב: רב טבחיא י"ל ע"י רב דק"ק וויזון (פ. קאוונא). ווארשא, שנת
תרע"ג. _____ 187
- ספר יג: זכור לאברהם י"ל בלונדון שנת תר"ל. _____ 283

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ב

שער כללי

- ספר א : זבח שמואל י"ל בק"ק זאלקווא; באמשטרדם; בשנת תקמ"ב. _____ 1
- זבח שמואל י"ל בק"ק נאווי דוואהר; בשנת תק"ז. _____ 5
- זבח שמואל י"ל בירושלים בשנת תרצ"ג. _____ 9
- ספר ב : סדר הניקור מהקדוש הר"ר יעקב סורזינה; י"ל בויניציא; בשנת שנ"ה. _____ 65
- ספר ג : תורת הקנאות לר' יעקב עמדין זי"ע; י"ל באמשטרדם בשנת תקי"ב. _____ 70
- ספר ד : טהרות אהרן י"ל בפרג שנת תס"ט. _____ 79
- ספר ה : סדר הניקור י"ל בוילנא בשנת תרכ"ז. _____ 139
- ספר ו : תורת זבח י"ל עכ"י הגה"צ ר"ר שלמה גאנצפריד זי"ע; בעל קיצור שלחן ערוך, בק"ק מונקאטש בשנת תרנ"ג. _____ 171
- ספר ז : זכרון י"ל בווארשא בשנת תרח"ם. _____ 177
- ספר ח : טבוח טבח והכן י"ל בירושלים בשנת תרס"ו. _____ 189
- ספר ט : שלחן הטהור י"ל בפרעשבורג בשנת תרע"ג. _____ 197
- ספר י : אהל רבקה י"ל בפרעשבורג בשנת תרע"ג. _____ 225
- ספר יא : שערי זבח י"ל בירושלים בשנת תרע"ג. _____ 229

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ג

שער כללי

1	_____	ספר א :	תיקון עולם י"ל בפיעטרקוב בשנת תר"ח"ס.
9	_____	ספר ב :	כפי אהרן י"ל בירושלים בשנת תר"ח.ח.
23	_____	ספר ג :	ספר הניקור י"ל בווארשא; בשנת תרצ"ז.
95	_____	ספר ד :	משנה אחד י"ל ניו-יארק בשנת תשט"ז.
129	_____	ספר ה :	תורת הניקור השלם י"ל ביליסטוק, בשנת תרצ"ז.
		ספר ו :	מדריך לכשרות ולחיזוק הדת י"ל בברוקלין בשנת
152	_____		תשמ"ה
241	_____	ספר ז :	זבחי צדק י"ל ברעדעלהיים בשנת תרל"ו.
249	_____	ספר ח :	משמיע שלום י"ל בווארשא בשנת תרס"ז.
257	_____	ספר ט :	אימוץ הניקור י"ל לבוב; בשנת תרצ"ז.
281	_____	ספר י :	עבודת הקודש י"ל ווילנא; בשנת תרצ"ה.
289	_____	ספר יא :	אהל יצחק י"ל ווילנא; בשנת תרכ"ד.
306	_____	ספר יב :	חק לחדש י"ל לבוב; בשנת תרס"ו.
311	_____	ספר יג :	חקי דעת י"ל ווארשא בשנת תרל"א.

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ד

שער כללי

- ספר א: אהל מועד י"ל בירושלים עיה"ק בשנת תרס"ד. _____ 1
- ספר ב: בדיקות מהר"י ווייל עם דיני ניקור מרש"י ז"ל, והגהות מבעל העטור ז"ל, י"ל במנטובה בשנת ש"כ. 2
- ספר ג: ספר בית לחם יהודא י"ל באמשטרדם שנת תצ"ג. — 9
- ספר ד: שאלות ותשובות בית לחם יהודה י"ל ווילנא תרס"ד. 17
- ספר ה: בית שמואל י"ל ניו יארק שנת תשי"ב. _____ 21
- ספר ו: ברכי יוסף י"ל בליוורנו שנת תקל"ג. _____ 35
- ספר ז: האגור י"ל פיעטרקוב בשנת תרמ"ד. _____ 39
- ספר ח: הלכות ומנהגי ר' שלום מנוישטט י"ל בירושלים בשנת תשל"ז. _____ 45
- ספר ט: ויוסף אברהם י"ל בלונדון בשנת תרל"ד. _____ 51
- ספר י: ויעש אברהם י"ל בלונדון בשנת תרל"ד. _____ 57
- ספר יא: זבח משפחה י"ל בווינה בשנת תר"י _____ 65
- ספר יב: זבחי רצון י"ל בקראקא בשנת תרס"ה. _____ 71
- ספר יג: זבחי רצון י"ל בווארשא בשנת תרל"ב. _____ 77
- ספר יד: זבח שמואל י"ל בנאווי דוואהר בשנת תק"ז. _____ 83
- ספר טו: זבח תודה י"ל בירושלים עיה"ק בשנת תשמ"מ. _____ 101
- ספר טז: כל בו י"ל בניו יארק בשנת תר"ו. _____ 109
- ספר יז: לחם הפנים י"ל בווילהערמרשדארף בשנת תפ"ו. _____ 115

קובץ

כל ספרי ניקור

המובהקים

- ספר יח: **מורה לזובחים** י"ל בפראנפורט דמיין בשנת תרכ"ד. — 133
- ספר יט: **מי ששון** י"ל בווארשא בשנת תרנ"ד. — 143
- ספר כ: **מנחת פתים** י"ל במונקטש, ובני"י בשנת תשכ"ט. — 151
- ספר כא: **משא חיים מר' חיים פלאגי**, י"ל באזמיר בשנת תרל"ד. 154
- ספר כב: **נחלת שבעה** י"ל בוורשא בשנת תרמ"ג. — 155
- ספר כג: **ספר הזכרונות** י"ל בטארני בשנת תרס"ו. — 159
- ספר כד: **ספר התרומה** י"ל בווארשא בשנת תרנ"ו. — 163
- ספר כה: **שאלות ותשובות עטרת ישועה** י"ל בקראקא בשנת תרצ"ב. — 169
- ספר כו: **צמח צדק** י"ל בניו יארק בשנת תש"מ. — 173
- ספר כז: **פני הארי' החי** י"ל בווארשא בשנת תרס"ב. — 177
- ספר כח: **קרית ספר** י"ל בווארשא בשנת תרס"ב. — 181
- ספר כט: **י"ל לראשונה בלונדון, ואח"כ בבני ברק** בשנת תשל"ו. — 187
- ספר ל: **ראשית בכורים** י"ל בירושלים עיד"ק בשנת תשכ"ט. — 205
- ספר לא: **רוח חיים מר' חיים פלאגי** י"ל באזמיר בשנת תרמ"א. 209
- ספר לב: **הלכות שחיטות ובדיקות מהר"י ווייל ז"ל**, אהל ישראל י"ל במיץ בשנת תקפ"א. — 215
- ספר לג: **שערי תורה** י"ל בווארשא בשנת תרע"ג. — 219
- ספר לד: **תוכחת חיים על התורה** י"ל בירושלים עיד"ק בשנת תש"מ. — 223
- ספר לה: **תוספות חכמה** י"ל בניו יארק — 237
- ספר לו: **ספר תורת הקנאות לר' יעקב עמדון ז"ל** י"ל באמשטרדם בשנת תקי"ב. — 243
- ספר לז: **שאלות ותשובות תירוש ויצהר** י"ל בווארשא בשנת תר"ע. — 246
- ספר לח: **תיו יהושע** י"ל בקראקא בשנת תרמ"ב. — 249

מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל

בנשיאות מרן הגאון מוהר"ר שלום יהודה גראס שליט"א אברק"ק האלמן ורי"מ רכולל בית ישעיה

נורה לר' שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לקראת הופעת הספר ה-200

בגיל ובשמחה אנו מודיעים לצבור שומרי התורה והמצות שלאחר מאמצים מרובים עלה בידנו ב"ה לאפשר לכל יהודי המבקש לשמור על קלה כבחמורה, ליהנות מעמל רב שהשקענו בהכנת הופעת "ספרים בעניני שמירת המצוות והכשרות" הנוגע לכל יחיד

כולם מוזמנים

ואלו חלק מן הספרים שיצאו ע"י ה"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

נפש ישעיה	מצוות סת"ם השלם
שר"ת זכחו זכחי צדק	השבת בישראל כהלכתה
מנחת יהודה	מוזות ישראל כהלכתה
אהלי ישראל	ונאמר אמן — יצחק לשוח
מנחת שלום	ונאמר אמן — עניית אמן
אפיית המצוות השלם	נדולי יצחק מצות ציצית
אכילת מצות בישראל	חלב ישראל כהלכתה
קדושת ישראל השלם	שולחן ישראל כהלכתה
זקן ישראל כהלכתה	אכילת התרנגולים כהלכתה
עניית אמן כהלכתה	המשפט בישראל כהלכתה

כל יהודי ויהודי מחזן לבא ולהשתתף ב"תערוכת הספרים" וליהנות מן הספרים המאירים עולמות שלמים, המלכנים סוגיות ונושאים הקשורים בחיי יום יום.

כל משתתף יכנס להגרלה! שבה יזכו לערך מאה משתתפים בספרים הנ"ל.

מכירת הספרים בתערוכה יהי' במחיר הקרן.

המעוניינים בתערוכת הספרים הנ"ל מתבקשים למלאות את הספח הרצ"ב, ולשלחו על פי הכתובת הזו: "מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל".

אנו מצדנו נעשה כל מאמץ אפשרי להודיע לכב' את זמן תערוכת הספרים.

כן נמציא לכבודו קטלוג של כל ספרי "מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל" ומחירים.

הכניסה חינם

חלק מגרולי הארמורים והרבנים גדולי ישראל מדורנו ומן הרור הקודם שנתנו הסכמות ומכתבי עידוד להקמת והרחבת

המכון

(ע"פ סדר הא"ב)

הרב **אליהו זלאטניק** זצוקלה"ה
רבה של העדה החרדית בירושלים עה"ק
הרב **דוד הלוי ונגריין** זצוקלה"ה
רב וחבר הביד"ץ של העדה החרדית בירושלים עה"ק
הרב **ישראל יצחק הלוי רייזמאן** זצוקלה"ה
רב וחבר הביד"ץ של העדה החרדית בירושלים עה"ק
הרב **שמעון ישראל פאזען** זצוקלה"ה
בי"ק אדמו"ר משאפראן, ברוקלין נוא יארק
הרב **אברהם מאיר אחרעאל שליט"א**
אברק"ק הניאד

הרב **יוסף גרינוואלד** זצוקלה"ה
בי"ק אדמו"ר מפאפא ברוקלין נוא יארק
הרב **לוי יצחק גרינוואלד** זצוקלה"ה
אב"ד רקל עה"ת הבושם, ברוקלין נוא יארק
הרב **משה פוינשטיין שליט"א**
רי"מ ושיבת תפארת ירושלים נוא יארק
הרב **משה שטערן שליט"א**
אברק"ק רעברנצין, ברוקלין נוא יארק
הרב **נפתלי הירצקא העניג** זצוקלה"ה
אברק"ק שארמאש, ברוקלין נוא יארק
הרב **רפאל זולבער שליט"א**
אברק"ק פריימאן ברוקלין נוא יארק
הרב **שלמה האלבערשטאם שליט"א**
בי"ק אדמו"ר שליט"א מביאבוב, ברוקלין נוא יארק

אני מעונין בתערוכת הספרים הנ"ל ומבקש להודיעני על מקום ומן התערוכה.
 אני מעונין בקטלוג של כל ספרי המכון יהודה וישראל ומחירים.

"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

MOSAD BRUCHA TOVA
P.O.B. 331
Brooklyn, N.Y. 11219

שם
כתובת
טלפון

ספר

מלחמת קדש בפרשת ניקור החלב

תוכן הקונטרס
לגלות מצפונם — לפענח נעלמים
להעלות מטמונים

א. מדוע לא עלתה ארוכה לשבר בת עמי? על מה ולמה לא עלה ביה הרבנים הצדיקים גודי גדר ועומדי בפרץ להעמיד הדת על תלה ולסדר סדר ניקור הבשר באופן נעלה?

ב. יתגלה השתלשלות הענינים מאז שבאו על האמת כי הבשר עם החלב נמכרין יחד להקונה, והמון בני ישראל נכשלין יום יום בכמות ענק של אכילת חלב, ופעולת העסקנים לעורר לבב הרבנים המכשירים ושאר רבנים, ואופן תשומת לב הרבנים להמצב ופעולתם.

ג. מי הם נוטלי חלק בראש למנוע שיפור המצב שבגינם בעוה"ר אוכלין אלפי אלפים כזיתים חלב מדי יום ביומו בני ישראל כשרים שומרי תורה ומצות.

ד. הזיוף הגדול של ס' פרי תמרים שזייפו וסילפו דברי תורת משה באופן נורא ומבהיל אשר כמוהו לא נהיתה מימות המשכילים הראשונים שהחריבו מדינת אשכנז בעקירת עיקרי ויסודי התורה. ע"י נתוח לנתחים תורת משה רבנו.

ה. סדר התשובה להמוזיפים הנ"ל וכן המסייעים להם במישרים או בעקיפין ועונש המר והנמהר המעותד להאינו שב כראוי ומכשיל עוד היום דבר יום ביומו אלפי אלפים נשמות כשרות ונקיות בטומטם מאכ"א המטמטם הלב והמוח שעלול להעביר על הדת רח"ל.

ו. רבנים המחזקין ידי אוכלי ומאכלי חלב — וכן רבנים האוכלים בעצמם בשר — וכן רבנים היושבים בחיבוק ידיים מה יענו ליום פקודה — ציור מדומה מסדר דין וחשבון לרב גדול ת"ח ויר"ש שלא לקח חבל במחאה עבור הבשר — המשא ומתן של הרב עם ב"ד של מעלה.

ז. ועוד הרבה ענינים נחוצים ויסודיים לאוכלי בשר — להאינם אוכלין — להמוחזקין באוכלי בשר — ולהאינן מוחזקין.

עיין בסוף הספר קינה לקונן בכל עת צרה על חורבן הדת באכילת נבילות וטריפות חלב דם שהיא מקור ושורש כל צרות ישראל בכל עינן ועינן בכל התפרצות הי"י.

הוצאתי לאור בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הקדושים

הק' שלום יודא גראס

אבדק"ק האלמין

בדקלין נוא יורק

שנת תשמ"ה לפ"ק

התוכן

שער — קובץ כל ספרי ניקור המובהקים (א)

יא	.....	א. להתוודע ולהתגלות!!!
יב	.....	ב. מטרת ותועלת החבור
יב	.....	ג. תועלת הדפסת ספרי ניקור
יג	.....	ד. סוד יציאת הספרים לאור עולם
כג	.....	ה. קונטרס פרי תמרים
		ו. קריאה דחופה אל הרבנים וראשי הישיבות,
כז		וחיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זוה"ק ומדרשים
מב	.....	ז. כבר הי' לעולמים
מד	.....	ח. הדרכה ללימוד הניקור
מז	.....	ט. אחריות מלחוד-דעת, להכריע ולתת קבלה ...
מח	.....	סדר הלימוד להינת מנקר
מט	.....	גוערים בו בנויפה
נ	.....	י. ובחרת בחיים
נא	.....	י"א. לברוח גם מספק חלב
		י"ב. סאלאמי — וואורשטן — בלאוני —
נג	.....	פרענקפורטער
		י"ג. קינה על החורבן הנורא באכילת בשר נבילה
נד	.....	וטריפה חלב ודם

ספר
מלחמת קודש
בפרשת ניקור החלב

פרק א

להתוודע ולהגלות !!!

חובה — יוצא מן הכלל — על דורינו אנו העני והשפל להעמיק במקצוע ניקור החלב ולתת לה משפט הבכורה לפני כל שאר ענינים דהרי קי"ל ביור"ד סי' רמ"ב (עי' ש"ך בשם דרישה) דלימוד הלכה למעשה קודמת ללימוד גמרא, עאכו"כ הלכה למעשה בדבר שענשו כרת וכדבר שנכשלים בו בני אדם רח"ל דבר יום ביומו ואין לנו ע"מ להשען כי בשאר הלכה בקי עכ"פ קצת וישנם מורי הוראה הבקיאין וכוזה גם הרבנים אין בקיאין מוליכין אותם שולל כסומא בארובה וכל אחד עושה מה שלבו חפץ בניקור וטוען שהצדק אתו. ואל ראשי הישיבות אנו פונים! אנא חוסו נא! על נפשות טהורות ונקיות שלא יאבדו ח"ו מב' עולמות ותקבעו שיעור ללימוד הלכות ניקור על בוריה והצילו דור הצעיר מרדת שחת ח"ו דאם ישלחו ח"ו הצעירים כאיסור חלב לריק כל עמליכם להעמיד דור דיעה של ת"ח יראי ד' עוסקי תורה ומורי הוראה דלב המטומטם מחלב מאין יזכה לסייעתא דלעילא והיאך יורה דיעה ויבין שמועה, ועלול ח"ו להכשיל אחרים כמו היום, ובזכות זה נזכה לגאולה הקרובה בב"א.

פרק ב

מטרת ותועלת החיבור :

א. מנקרים - משגיחין - מכשירים יראו מה שלפניהם ויוכלו לעשות מלאכת שמים כראוי.

ב. כאשר יצא רינון על ניקור החלב ייתי ספר ויחזו עם מי הצדק.
ג. מאפשר לסדר סדר הראוי לניקור בכל מקומות מושבות ישראל ולהבחין עם מי הצדק עם המנקרים שנתפסו ככשלונם או עם מנקרים הישישים דחו"ל וא"י.

ד. העוסקין בלימוד מלאכת ניקור ימצאו ספרים פתוחין לכל מלאכת ניקור, מלאכתו-ואומנתו ובניקל יקיפו כל עניני ניקור הקפה ברורה צלולה ושלימה שלא יכשלו במלאכתם ואומנתם ויראו סימן יפה במשנתם.

ה. להראות כי סדר הניקור שנסדר בפרי תמרים חי"א בשקר — זיוף — וסילוף — יסודה וכל הנוטה אחריה מאכיל חלב בישראל.

ו. לקדש שם שמים שנתחלל ע"י הרינון כאילו איזה רבנים — ומנקרים מובהקים הוציאו לעז בעלמא שנכשלין בחלב, וכל המעיין בפנים ימצא כי הצדק עם המערערים.

פרק ג

תועלת הדפסת ספרי ניקור

חסרון ידיעה הוא אבי אבות לכל המכשולות שבמקצוע הניקור כי על ידו נלכדים גם יראים ושלימים רבנים ועוסקי תורה דאם אין דעת של תורה הבדלה בין שומן לחלב מנין.

ונוכחתי לדעת אחר חיפוש מחופש עד כמה קשה לעמוד על בירור מלאכת הניקור אם חסרים. ספרי ניקור היסודיים מראשונים וגדולי האחרונים שציירו כל מלאכת הניקור הדק היטב. ולדאבוך לב לא היו הספרים מצויין כמעט, רק אחד בעיר והיה מחוסר מבוא העיקרי לבא לתיקון במצב הניקור גם להרוצין כן באמת כי א"א לאומן בלי כלים. וגם הרבנים המכשירין ומשגיחין אשר עלה על לבן רוח טהרה לעמוד על דיני ניקור מיסודן של דברים נבצר מהם להפיק זממם. והעולה על כולן כי המזייפים הניקור האמיתי מצאו שדה של הפקר לדרוס עליה כיון שאין רבים דשין בה מחמת חוסר ספרים. ועל

ידי שיהיה יד הכל ממשמשין במקצוע הניקור כמו בשאר חלקי התורה
תסגר השער על המזייפים ולא יהין איש להרים ידו עוד לעשות מה
שלבו חפץ.

ולבר מכל אלה כיון שחובה כפולה ומכופלת על כל בן תורה
לעסוק בצוק עתים הללו במקצוע ניקור החלב כמו שכתבתי לעיל מצוה
רבה להמציא הספרים ביד הנצרכים והוא עיקר מצות כתיבת ס"ת בזה"ז
מכבואר ברא"ש ואחרונים.

ומטעם כל אלה שנסתי מתניי ואזרתי כגבור חלציי לצאת לקראת
נשק ועל אף גודל העיכובים שהיו לי להמציא הספרים יקרי המציאות
וגם גודל הוצאת הדפוט אשר עלו למעלה ראש לא יאומן, עכ"ז אודה
לקל גומר עלי שהבאני עד הלום לראות פרי בעמלי בצאת ספרי הניקור
לאור עולם לזכות הרבים הצמאים לדבר ד' זו הלכה. ויה"ר שיתקדש
ש"ש על ידינו ותרכבה הדעת ויתגלה לעיני כל המצב הניקור כמו שהוא
ויסתייע מילתא לתקן המכשול ולסדר סדר נכון בניקור בכל מקומות
מושבות בני ישראל.

פרק ד

סוד יציאת הספרים לאור עולם

ראה ראיתי זה כמה שנים שרוב רובן ממנקרי העולם בא"י —
וחו"ל אין יודעין בין ימינם לשמאלם בעניני ניקור ומה שמנקרין קצת
הוא ממה שראו באיזה ספר או קונטרס והבינו מה שהבינו בו ולאורה
נסעו והלכו אף ששגגו ברוב עיקרי ושורשי דיני ניקור — והעמידו
תלמידים הרבה על דרכן המוטעת.

במשך השנים האחרונים היו כאן בחו"ל לביקורת עשיריות
מנקרים — זקנים וישישים שניקרו עוד לפני שני דורות עם קבלה
שבידם מגדולי הדור ואחר השימוש רבתי אצל גדולי המנקרים מדור
הישן — נוסף על יחידי סגולה ממש מסוג מנקרים הנ"ל הדרים פה
ארצה"כ — וכולם פה אחד ענו ואמרו אין אמעריקע עסט מען
חלב !!!

חלב דאורייתא אין חלב דרבנן !!!

דער מנקר האט קוים צוגערירט דאס פלייש !!!

(בארצה"כ אוכלין חלב דאורייתא ודרבנן המנקר כמעט שלא ניקר

(הבשר)

מלחמת קודש

האמת אגיד שאח"כ בצאת הקול נתברר שגם במדינת אייראפע הניקור נזנח למאד אבל שונה מדינת אייראפע מאמעריקע באייראפע נקטו צעדים מיד לסדר הניקור על מכוונה לא חסכו כסף ושאר טירחות ועמל והביאו למדינתם מנקרים היותר מומחים שבעולם ברצון לתקן הכל על צד היותר טוב.

ובאמעריקע הכינו כתבנים — וכזבנים סופרים — ומספרים — מורים — ומאררים — והפכו הקערה על פיה באופן נורא ומבהיל אשר לא היתה כזאת מימי תקופת ההשכלה בבערלין.

הכזבנים עסקו במלאכתן בערך חודש—חדשיים בתשלום שכירות כפולה ומכופלת לברר עפ"י הספרים שישנם — ושאינם, שמה שעושין כעת באמעריקע טוב ונעלה יפה ומהודר גם למהדרין ואסור להרהר ולערער ולהסתפק בו. והמהרהר נידון בגירושין.

המזייפים נלקטו מכל קצוות תבל מאמעריקע אייראפע, ארץ ישראל, ועוד.

דברתי עם המנקרים המעררים מדוע אין הולכין לעיני העדה הרבנים ומנהיגים? קצת אמרו כי אין זה חובתן שהלא דבר פשוט דאפי' סתם רב חובתו לפקח על עדתו וכ"ש רב המכשיר שהאחריות עליו. אבל קצת מהם השיבו שבאמת הלכו אצל הרבנים ולא הועילו — לאו ח"ו משום רוע וזרון לב אלא מחמת חסרון ידיעה — זה הי' אצל הרבנים יראי ד'. ואצל הרבנים מדור החדש שלא שימשו כל צרכן כשהיו שם נבהלו מהתשובה שקיבלו מהן.

מובן שא"א לתאר על גליון כל הויכוחים שהיו להם עם הרבנים אבל נצטט קצת דוגמאות בדרך וסדר שנשאו ונתנו ישמע חכם ויוסף לקח ודי לחכימא בזה:

סוג א' רבנים שלא שימשו כל צרכן:

(א) המנקר: הייתי אצל חנות שלכם (מדבר לרב המכשיר) וכפי שלמדתי וקבלתי מרבתי המנקרים מדור העבר כמעט שאין מנקרים פה ונשארין כזיתים שלימים לרוב מחלב דאורייתא ודרבנן, וגם כמה שכפי הנראה יש להם בה קצת ידיעה אין עושין מלאכתן באמונה והתרשלות והזנחה גדולה ראיתי אצלם.

הרב: הדבר אינו שכלי כלל כי מכיר אני את המנקה זה כמה שנים לאיש המדקדק — לאתרוג מהודר — מצות מתנור ראשון — לובש בגדי חסידי ומתנהג כיהודי כשר בכל דרכיו.

המנקה: אמת הדיבר אבל אין בזה שום סתירה דגם שוחט יר"ש מרכיב אם ילמוד אומנתו משו"ע שחסרין בו הדפיץ מסי' י' עד סי' כ' וגם הרב כמותו למד מזה ונתן לו קבלה ע"ז אי"ז גורע מיר"ש של השוחט אם שוחט שלא כהוגן אחר שלא הי' לו לידע מה שחסר מן הספר — בלי דעת.

הרב: לא יאומן שיצא מכשול מתחת ידו בפרט שכבר העיד לי בעצמו שהי"ל שימוש אצל מנקה מומחה פלוני (שנהרג עקדה"ש שנת תש"ג) ולמד אצלו היטב מלאכת הניקור, וסוף סוף יש לכל אדם מישראל חזקת כשרות ואין מורידין אותו מחזקתו בשביל זה.

המנקה: הלא אני וחבירי מעדיין שאין מלאכתו כהוגן.

הרב: באידיש! איר וויסט וואס איך וועל אייך זאגען איך קען אייך נישט איך מיו נישט אלעס גלייבען!! (בלשה'ק איני מכיר אתכם ואיני מאמין לכם).

מנקה: מרי דאברהם הלא יש אתי חמשה כתבי קבלה שמעדיין על כל מהותי ועל ידיעתי בניקור מגדולי הדור משנת תרצ"ה-ו וכן גורל חבירי, ואם רצונכם לברר מי אני? אביא לכם כתבים מרכיבים הנאמנין אצלכם המכירין אותו כל שלשים שנות חיי פה באמעריקע. ואני מוכן לעמוד בויכוח פנים אל פנים עם המנקה שלכם ולהראות הכל בספר!!

הרב: אין לי פנאי עוד כבר עבר הזמן שקבענו להשיחה, וגם אין לי געדול"ד לכם שהנכם פגע ועקש ואינך רוצה לקבל ע"כ שיחה זו.

(ב) עובדא שניה:

מנקה: ברצוני להודיעכם כי הניקור בבוטשער שלכם מקולקל מאד וכן שמעתי מאחרים ואני מוכן לברר את הדבר.

הרב: מה זאת?? כל השנים לא ערער אדם על הניקור ופתאום לא טוב.

המנקה: קשה להאמין שתירץ כזה יתקבל למעלה והחוב לחקור אחר איסור שחיובו כרת כשיש מערער בדבר.

הרב: מה שעל הרב לעשות זה עסק שלי אין לכם להתערב בענינים שלי כמו שאינני מתערב בשלכם. (באידיש: מישט זיך נישט אין מיינע געשעפטן!).

מלחמת קודש

המנקר: למעשה מה יהא בסופו
 הרב: מחוצפים אין להם מקום בכיתי צאו מכאן.
 (עד כאן עובדא ב')

עובדא ג':

מנקר: באתי לעורר אודות הניקור וכו' (הכל כדלעיל)
 הרב: אהה האתם ששמעתי עליכם שהנכם מוציאין לעז על הניקור
 צאו מכאן מהר מהר איני רוצה להיות בד' אמות שלכם. (ע"כ המעשה).

ד) עובדא ד':

המנקר: כנ"ל

הרב: אני בעצמי איני בקי בניקור ומסתמך על המנקר שלי.
 המנקר: והיאך אין הלב נוקף אולי אין מלאכתו כדבעי
 הרב: בטוח אני בזכות הרבים האוכלין שודאי לא יזדמן להם מן
 השמים מכשול

המנקר: א"כ מסכת הוריות לחנם נשנה היאך אפשר שיורו ב"ד
 דחלב שרי ויעשו כל ישראל על פיהם והלא רבים המה
 הרב: וזאי אפשר שמן השמים נזדמן ככה אבל אין צריכינן לחוש
 לכך מן הסתם.

המנקר: א"כ למה טרחו הרבנים לפקוח על השוחטים ובודקים
 בכל עיר ישראל ולא שמרו על היתר זו דמן הסתם כשר.
 הרב: במקום דאפשר ודאי יותר טוב לברר, אבל ניקור שאיננו בקי
 בו אני סומך על המנקר ודי.

המנקר: מהיכן דנתני בחידוש גדול כזה
 הרב: כך מושכל ראשון שלי והרגש פנימי, ורב יושב על מדין
 משתמש בכזה לצורך.

סוג ב': רבנים זקנים וישישיים

עובדא א':

מנקר: מצאתי אצל חנות בשר שלכם שהניקור וכו'. (כנ"ל)
 הרב: אתה מבקר או מנקר היש לכם כתב קבלה?
 מנקר: מנקר הייתי בדור העבר אבל כעת אינני מנקר והא לכם
 כתבי קבלה שלי

הרב: דע לך כי אני לא למדתי ניקור כלל (שכחתי לשאול א"כ השגחה שלכם על הניקור — היאך) ואינני בקי בו כלל ומסתמך אני על המנקר, ולאור התעוררות שלכם אקבע מועד לדבר עם המנקר ועמכם ואדע מה בפיו על טענתכם.

מנקר: הנני זקן ובא בימים ומעולם לא ראיתי במקומות שעבדתי שהרב ישאל להקצב מה בפיו ואיזה השגחה הוא זו?

הרב: ח"ו איני שואל להקצב רק להמנקר

מנקר: והלא היינו הך הקצב בעצמו הוא המנקר

הרב: אמת הדבר אבל אין לי ברירה שהלא אין לי בקיאות בניקור (אחרי יום או שתיים נתועדו יחד הרב — המנקר — והמערער)

הרב להמערער: אמרו נא עכשיו טענתכם!

המערער: מסבירו טענתו באורך

הקצב (המנקר): אין אתם יודעים כלום! כל מה שאני עושה כך מקובל דור אחר דור מחתם סופר זצ"ל, וצועק צעקות נוראות כנשוח נחש.

הרב: נא! הלא שמעתם טענת הקצב שניקורו הוא בדרך החתם סופר.

המערער: אינני יודע מה זה דרך חתם סופר אין מליצה זו רגילה בין המנקרים, שאין ידיעה שום סדר מחת"ם סופר אבל יש תשובה בשו"ת חת"ם אופן הניקור בצלע אחד וכאן לא עשה כמ"ש שם, ועוד יש ספר על ניקור שיצא לאור ממנקר בפרעשבורג ועליה הסכמות בעל כתב סופר ושאר גדולי פרעשבורג, והניקור דגן אינו כלל כמ"ש שם.

הרב: סוכ"ס הוא צועק שניקור שלו הוא ע"פ חת"ם סופר, ולא ראיתי אין ראי'

מערער: אדרבה הלא כל ספרי ניקור נגד מה שעושה הוא ועליו נאמר הרוצה לשקר ירחיק ערותו והיאך אפשר להאמינו נגד כל ספרי ניקור על יסוד תורה חדשה שחידש — להצדיק מעשיו — כי דרכו דרך חתם סופר. ואם יאמר להרב על איזה קולא חדשה שנוהג "כך דרך חתם סופר" מאמינין לו? ובפרט שבס' ניקור מפרעשבורג יש סתירה לדבריו!!

מלחמת קודש

הרב: אבל אין לי ברירה איני בקי בניקור ומה עלי לעשות.
(לשכחו של הרב ניתן להיאמר שאחר זמן סילק השגחתו מחנות ההוא)

עוכדא ב'

המנקר: שלו' לכבוד הרב רצוני לעורר בענין הניקור הנוזח וכו'

הרב: יישר כחכם ואי"ה אם יתגלה שהצדק עמכם אראה לתקן

המנקר: מה עלי לעשות כעת

הרב: המתן לי איזה ימים

המנקר: מה נעשה?

הרב: הי' אסיפה והרב מפאפא בכה והתחנן שיחקרו וידרשו

כדבעי ויתקנו, אבל רב אחר זעק זעקה גדולה ומרה שיותר יש לחוש

ללעז של השנים שעברו סוף דבר (שטנא נצח) ויצא הפס"ד הכל בסדר.

המנקר: הרבנים שרנו שם בקיאין בניקור

הרב: מדבריהם נ' שכלל וכלל לא

המנקר: וא"כ האיך פסקו להקל

הרב: על סמך רב חשוב שטען בכרירות שכל הענין רק הוצאת לעז

המנקר: ולמה אינכם מזדקקין ללימוד דיני ניקור

הרב: מחוסר ספרים אני וא"א להבינו משו"ע לבר כידוע

עוכדא ג':

המנקר: כנ"ל

הרב: אני אינני בקי בניקור, אבל הצעתי אצל אסיפת רבנים הצעה

להביא כאן מנקרים מא"י הבקיאין היטב במלאכת ואומנות הניקור,

אבל לא קבלו דעתי שמה.

המנקר: ולמה?

הרב: לא ניתן לפרסום, ולך אני מגלה, אחד הרבנים טען שא"כ

מה יאמרו הבריות המנקרים לא ידעו לנקר כל השנים ואכלו חלב,

אמרתי מה כל הרעש והלא מעולם נהגו כן, ואדרכה עוד נתחזקו ההמון

כדחז"ל אשרי הדרור שהנשיא מביא חטאת על חטאו.

טען השני, אבל כאמעריקע, הנימוס שונה ויש לחוש לקלקול קצת

עי"ז, אמרתי הלא אם יאכלו חלב זה קלקול יותר כי מטמטם הלב

והמוח ועיני יצאו מן הדת כל פליטי אמעריקע בשנים קדמוניות, הכריע רב אחר סוכ"ס אין רב אחד שיכול לומר בכירור שיש כאן חלב כי איננו בקי אין בניקור, והמערער אינו רב, ועל הספק נסמוך שודאי לא יעזוב הקב"ה את בניו וישלח עזרו מקודש באופן אחרת, ע"כ. וחסל. עברו ימים מאז פור התפוררה הארץ לרגל התגלות מכשול הניקור, השמועה עשתה לה כנפיים וכל מקום שדבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע נרעשו החרדים לשמע המפחדת המצלצל אוזן כל שומע ונתנו ראש לחשוב אולי גם במדינתנו שוררת המכשלה ומי יאמר זכיתי לבי טהרתי מדינתי ממכשול החלב.

ימים מועטים עברו וכבר ישבו הרבנים בכל מדינות אייראפע (לאנדאן — בעלגיע — שווייץ — בריסעל ועוד) והחליטו הרבנים שם פה אחד לקרא ולהזמין מנקרי ארץ ישראל ישישים ומומחים גדולים ששימשו בניקור בכמה דורות. לבא למדינתם אחר שנתוודע להם כי בקיאים מאד בכל ספרי הניקור ויכולין להראות באצבע כל דבר שבספרי הניקור האיך מתקיים על ידיהם בניגוד לשאר המנקרים (שם וכן באמעריקע) שאפילו מה שעושין אין יודעין מקורו וטעמו, ועד זמן החליטו לעשות התיקונים הדרושים.

הדבר הטריד מנוחתי וחשבתי בדעתי בושני מכס אמעריקע ! עיר מליאה חכמים וסופרים שיינע אידן במדינת אמעריקע שהגיע השמועה כעין בת קול מרעש הגדול שבאייראפע החליטו לתקן וכאן ישנים שינה עמוקה לא יכולתי לברר הדבר עד מיצוי הנפש מה נשתנה אמעריקע מאיראפע? הרבה טענות עלו על מחשבתי וכולם דחיתי.

סוף דבר !!! כל בר דעת וכן תורה כאשר נוכח אצל פלפול ממנקר א"י ומנקר מחו"ל הכיר מיד גודל ההבדל ביניהם הן בידיעה והן באומנות הניקור.

אם תאמר שמאיזה סיבה אחרת לא היו הרבנים מענינים לתקן זה אינו כי בלחשיה חקרו ודרשו איזה מהם היאך לתקן מבלי הבאת מנקרי א"י מפחד אותן המטילין אימתן על הבריות. לא עבר ימים מועטים ותחת לסדר ולתקן הכל על דרך שהורו ספרי הניקור ברו להם דרך המשכילים רח"ל ודבר כה חמור כאכילת חלב

לכלל ישראל!!! המטמטם הלב והמוח והוא יסוד כל בית ישראל
 כמ"ש בעל אוה"ח בפרי תואר סי' צ"ח סק"ה - נעשה
למשחק כדור ביד כל אברך וצעיר!!!

אזה למה שהגענו! שועלים מחבלי כרמים וביניהם דיינים טיפסו
 עצה לזייף ולסלף דברי הקדושים העליונים שישבו ז' נקיים על כל
 טיפת דיו בדנם דין ניקור החלב, ועכשיו שועלים הלכו בו תורת כל אחד
 בידו כחומר ביד היוצר ברצותו מרחיב וברצותו מקצר, ולא עוד אלא
 (למטרה זאת) הרימו ראש לומר על ראשונים כמלאכים שלא מצאו
 כדבריהם (כמו שכתבו על האמור) וגם העמיסו כדבריהם דברים שלא
 עלו על דעתן כאילו מתירין חלבים שבאמת אסרו (ואפריון נמטייה
 להמתכר קונטרס עלכונה של תורה שגילה טפח מגודל הזיופים שזייפו
 הכותבים בפרי תמרים, והמעייין שם תסמר שערות ראשו וחלחלה
 תאחזמו היאך נעשה חורבן גדול כזאת בימינו, אוי לנו למה שהגענו)
 אוי! להם שלא חששו על כבוד תורתן של ראשונים ואם לא חסו
 על תורת ד' שעליה נהרגו נשרפו נטבחו קדושים וטוהורים אלפי שנים
 שלא לשנות קוצו של יוד ואפילו על מה שלא כתוב בפירוש רק מנהג
 כערקתא דמסאני ק"ו על אות שבתורה ועל אחת כמה וכמה מקראות
 מפורשים שבתורה, ובפרט אותן שהן יסודי הדת, וכאן מצאתי לחובה
 מידי דברו בו לקיים מצות מחאה על עלכון וצער שכינה הק' שנהגו
 בתורתו ככתבי פלסתר רח"ל ועוד גרוע מזה:

**בשם כל ישראל "אנו מוחים מחאה נמרצה על
 המסלפים ומזייפים שעשו תורת ד' פלסתר ופירשו בו
 דרשות של דופי מלבם כמו שאחז"ל על מנש"ה מלך
 יהודה וגרמו בזה צער עמוק לשכינה הק' ובאותו הזמן
 שכינה מה אומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה,**

וכאן הבן שואל היאך הרהיבו עוז בנפשם לעשות ככה הני מזייפי
 (שבפרי תמרים חי"א) ומסלפי דברי אלקים חיים ולא חשו לדחז"ל
 שאמרו מילתא דעבידא לגלויי לא משקרי אינשי, והורידו כבודם פחות
 ממעלת קפילא ארמאי שמבואר ביור"ד ר"ס צ"ח דמירתת לשקר בדבר
 שיתגלה וכאן לא יראו ולא נפחדו (ואף שכוונתם היתה למצא חן בעיני
 המלכות שתוגדל כסאם לעת מצא — כידוע).

שני פרושים לדבר, אחד, השטן שבא לסייען כמו שאחז"ל (כא) לטמא פותחין לו) סימא את עיניהם ובלבל את מוחם והולیکن שולל ונתן חכה לתוך פיהם והולیکن בדרך שרצה כאדם המנהיג את הגמל בנאקה שבחטמו.

טעם השני: שידעו כי אין ספרי הניקור מצויים כלל לא בחו"ל ולא בא"י ועשו במחשך מעשיהם בחשכון שלא ירגישו בהם וכל תורתו של דואג (זארגער — בלע"ז) היתה משפה ולחוף אבל בפנימית לבו ידע הלב כי עקלקלות הוא מפיץ, ואחריו רץ כצבי (היר"ש בלע"ז) למלאת מה שחסר הראשון ובין כולם נולד עג"ל הזה"ב שאין צריכין לנקרו וכריש גלי פירסמו שדרך דרך המשכילים לגרוע או להוסיף במצות ותורת ד' כאשר בידם.

זאת היתה לי לגמר החתימה כי הגיע הזמן להדפיס אידרא ספרי הניקור המובהקים ויראו כל רואה שמש למי החותמת ולמי הפסולים ולקיים בזה מה שכתב רבינו יונה בשע"ת כי המשפיל הרשעים ומגביה כבוד הצדיקים הוא קידוש השם הגדול ביותר.

פרק ה

קונטרס פרי תמרים

כשיש דין למטה אין דין למעלה !!!
 כן מבואר במדרשי חז"ל (מ"ר ר"פ שופטים)
 זאת אומרת כשבעלי עבירה מוקעים כאן אז מתבטלין כל
 הקטרוגים למעלה, ולהיפוך ח"ו....
 כעת כאשר כבר יצאו לאור עולם כל ספרי הניקור אשר עליהם
 נשענו מוסדי דור ודור כבר ניתן הזדמנות לכל אחד ואחד להודיע בחוש
 הזיוף הגדול והנורא הנעשה בקונטרס פרי תמרים חלק י"א זיוף כזאת
 אשר לא היתה כמוהו מיום שנבראו שמים וארץ עד דורינו.

לתת ציור אמיתי מסגנון הזיופים - ומספרן המדוייק נרשום את
 הזיופים תחת סוגים:

סוג א: במאה ושמונים ושלוש (183) מקומות העתיקו דברים
 מספרי הניקור (שנדפסו בתוך חיבור הדין) שלא כדת ממש להיפוך

ממה שנאמר שם דהיינו שהוסיפו או גרעו מלשון הספר באופן שונתנה המשמעות מן הקצה אל הקצה למה שנאמר שם.

את זה עשו על סמך שאין ספרי ניקור מצויים.

סוג ב: במאתיים וששים ושבע מקומות (267) פירשו כוונת מחבר הספר בדוחקים ופירושים המעוקלים ועקלקלים כרסיות שלא פירשו כן כל האחרונים המביאין דבריהם.

זאת נעשה לטשטש מוחות סתם בני אדם שאין שכלם מגעת להבדיל בין אור לחשך.

סוג ג: בשבעה וחמשים (75) מקומות לא נמנעו מלכתוב על דברי הראשונים כמלאכים צע"ג על מה שכתבו כי בגמרא ל"ג כן זאת אומרת שמביינין דברי חז"ל יותר מראשונים.

סוג ד: בשלשים ואחד (31) מקומות לא נתיישו לכתוב על גדולי האחרונים כמו המהרש"ל ובני דורו דלא כמהרש"ל, וכיוצא.

כל הנ"ל ועוד ועוד יתגלה לעיני הלומד בספרי הניקור ומעיין אח"כ בדבריהם ויפה אמר מנקר ישיש ומומחה עוד מדור הקדום כי ספר פרי תמרים אין לו תקנה אלא בשריפה ובפרהסיא דוקא כדי שלא תצא תקלה ממנו לדורות.

אנו מכריזין בכל כחינו זעקה גדולה ומרה מקצה העולם ועד קצהו האזינו השמים וארץ תבל ויושבי בה הספר פרי תמרים חלק י"א שיצא לאור חנוכה תשמ"ג ע"י צוות אברכים בעיר ברוקלין מלאה זיופים ושקרים מדיוטא התחתונה סילוף דברי אלקים חיים באופן נורא ומבהיל אשר עדיין תמיהין ושואלים היאך נעשתה כזאת אם לא ע"י טמטום הלב והמוח באכילת חלב שנים הרבה.

הסדר הנ"ל חילול השם עצום ונורא שאברכים עוסקי תורה ירהבו לעשות כזאת אין להם תקנה לכל הכותבים שם עד שיכתו רגליהם מעיר לעיר בלבישת שק ואפר ויכריזו בקול גדול!!! חטאנו — עוינו — פשענו במה שהפכנו דברי אלקים חיים לעסוק בהם כבכתבי פלסטר רח"ל. ולהכשיל עי"ז את הכלל כולו בחלב דאורייתא שעונשו בכרת כמ"ש כי כל אוכל חלב ונכרתה, וגדול המעשה יותר מן העושה. וכל המכשיל את הרבים חלקו עם ירבעם בן נבט וחביריו ואין לו תקנה עולמית עד שיתקן את אשר עוות. (וככה ימשיכו להכריז).

אנא חוסו נא על נפשותינו ונפש בנינו ובנותינו וכל משפחתנו ונפשות העשירים ששילמו בעד הכל בכסף מלא ועי"ז לא יכולנו לעמוד בעד תוקף יצרא דממונא ויצרא דכבוד השולטת על הכל בזה"ז (כסאות שרים שהובטחו לנו בתמורתו) אוי לנו למה שהגענו עי"ז, דלא בלבד שלא רואין סימן ברכה בהממון כמו שנאמר עושה משפט ולא ביושר בחצי ימיו יעזבנו וכפתגם העולם מה שמרויחין בשקר הולך לשלימזל, גם הפקרנו עצמינו לעולם הבא באיבוד עולמי להיות בשאול תחתיה עם כל המינין וכופרים שהפכו דברי אלקים חיים ללעג וקלס רח"ל ולא לזכות ח"ו כלל וכלל לגן עדן — ותחיית המתים — ועולם הבא — כמו שאחז"ל (ר"ה פ"א) דרשעים המכשילין הרבים ובפרט בקביעות נידונין לדורי דורות, וידענו את כל זאת כי הלא ת"ח אנחנו ולא עמי הארץ עכ"ז גבר יצרנו הרע — והפקרנו הכל עבור ממון וכבוד (געל"ט — און כבוד). ותחת זה שבעני בושת וקלון (וימשיכו עוד) אנא אנא חוסו — חמלו — ורחמו עלינו וזרעינו הלא לעולם הזה — שחפצנו בו לא השגנו הלואי הלואי שלא נאבד עכ"פ מעולם הבא.

וידיענו שאין התשובה מתקבלת אלא בתיקון המעשים ע"כ אנו מבקשים בכל לשון של בקשה שתדונו תיכף ומיד הפרי תמרים חלק י"א לשריפה ולפני עיניכם אשורף חבילה שלימה של קונטרס פרי תמרים ונא לפרסם זאת ברבים לכל אחד ואחד קטן או גדול שאל יהין שום איש אשר מזרע ישראל הוא לסמוך על הקונטרס פרי תמרים הנ"ל כלל וכלל ובכל מקום מוצאו לשריפה תשליכון אותו אין לו ביעור אלא בשריפה ובזכות שריפת הרע ננצל אנחנו משריפת הגיהנם הכוער כתנור אש וננצל גם מכרת הגוף והנפש והלואי ונזכה לתקן כל אשר פגמנו בזאת כי ידענא אשר על סמך הפרי תמרים עדיין אוכלין כהיום אלפי אלפים נפשות ישראל חלב גמורה שומו שמים ומי יודע אם יעלה עוד בידינו לתקן את זאת אוי לנו אהא על נפשינו מי יתן נפשינו מים ועינינו מקור דמעה ונבכה יום ולילה על המכשול הנורא והעצומה הנעשתה על ידינו להכשיל שארית הפליטה של יהודים החרדיים שניצולו מהשואה בנס בחמלת ד' למען יהי שארית לכלל ישראל ועכשיו באנו אנן בחוסר דעת לזבוח ולכלות בידינו את כל זאת לטמטם בני ישראל באכילת חלב שלבד גדול איסורו וענשו עוד מטמטמת הלב

והמוח עד כדי שמד רח"ל כמבואר בתשובת רשכבה"ג (דברי חיים ח"ב יור"ד סי' ז') ואפילו ההמון שהם שוגגים עדיין הטומטם נעשה כמבואר ביור"ד ס' פ"ז, ובאור החיים הקדוש סו"פ שמיני.

ומה יהי סופינו אפילו יחי' גבר שנין אלפין סוף כל סוף מלך במשפט יעמיד אותנו ולפניו נגלו כל תעלומות ואין עצה ואין תבונה נגד ד' כל התירוצים לא יועילו.

ההלואי שיהא הוידוי שלנו תשובה קלה עכ"פ להקל מהעונש הגדול. (וממשיכין) ואנו מקבלים על עצמינו בתור גלות לכפר על עונותינו לנוד מגולה לגולה ולעורר על המכשול הנורא של חלב ושלא לסמוך על המכשילין ומלמדי זכות על המסיתין, ולב יודע מרת נפשו כי אין דבר הקשה כל כך לנפש ישראל כמו להכשיל אפילו נפש אחד — אפילו עבירה קלה מדברי סופרים — ואפילו באקראי בעלמא כי אחריות החטא והפגם הנעשה ע"י החטא, וגם שאר עבירות הבאים בתוצאה (עבירה גוררת עבירה) הכל על חשבון המחטיא, עאכו"כ המכשיל הרבים באכילת חלב דאורייתא ודרבנן מה גודל פגמו עד לב השמים כי בזה הכשילו אלפי אלפים מיהודים כשרים מאמינים בני מאמינים שהן הן הכלל ישראל ובמה ?? באיסור חלב החמור שעונשו בכרת ומטמטם הלב והמוח והנשמה של כלל ישראל כולו ולא באקראי אלא דבר יום ביומו עד היום הזה עדיין הולכים ומחפטים בשגגה נפשות יקרות שבישראל החל מצאן קדשים ועד זקני ישראל ואיבדנו עי"ז כח הגדול של הבל פיהם של חשב"ר המקיים העולם כי הבל פיהם הבא מאיסור מאבד העולם כמבואר בספה"ק. ועוד נגרם לשכינה שתתלק מישראל ח"ו כמבואר בגמרא אפילו במאבד נפש אחת וכל העבירות הנעשין ע"י רבבות אלפי ישראל מחמת הטומטום הנ"ל הכל על חשבונינו נזקף אי אפשר לנו בעצמינו להבין היאך אבדנו שכלנו אז אבל בעוה"ר כשלנו והכשלנו אחרים.

ואנו מבקשים בכל לשון של בקשה עורו נא התעוררו נא בעד נפשיכם ונפש בניכם ובנותיכם ועמדו על השער בקומה זקופה שיתוקן הניקור בגבוליכם ושיסדרו הניקור בסדר הניקור המקובל דור אחר דור, וגם בשחיתות ובדיקות ומליחת בשר תזהרו מאד כי רבים חללים הפילה השוחטים הקלים (כמ"ש בשו"ת ד"ח ח"ב יור"ד ס' ז') והן הנה היו מכתת המסייעין ומחזקין ידינו בניקור המקולקל והמזיוף שהפצנו,

והשומר נפשו שלא יפול לרדת שחת לא יגע לבשר עד שידע בכירור גמור ואמיתי סדר השחיטה ובדיקה כמתיונות שהוא דבר הנדיר בעוה"ר בזה"ז וע"י יראי השם אמיתיים ובניקור מליחה והדחה אמיתית וזולתו לא ירים את ידו לטעום טעם בשר כמ"ש האמור דגם המסתפק אם הבשר מנוקד כראוי הר"ז ספק איבוד הנפש (וממשיכין).
 וכ"ש שתזהרו שלא לנגוע במקצוע השחיטה וניקור לחוות דעתכם להקל כי נפש ונפש ביתו תלויין אז על המשקל. ובשעה שתתנזרו מהבשר נא תאמרו בפה מלא ככה: יה"ר מלפני אבינו שבשמים שבזכות שאנו נפרשים מאכילת בשר שיש לפקפק בכשרותן מטעם חלב — נבילה — טריפה — ודם יעמוד זכות זה לכותבי פרי תמרים חי"א שלא תרד נפשם לשאולה כמו כל מחטיאי הרבים. כי בכח התעוררותן החלטתי להתנזר מבשר ויהא זה תשובת המשקל למה שהחטיאו רבים באכילת חלב המטמטם נפש רוח ונשמה, ויה"ר שלא תרד נשמתן שחת לשאול תחתי ויזכו עוד לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו וכו' וכו'.
 והשומר נפשו ירחק בזה"ז מאכילת בשר מכל וכל כמ"ש הגאון הנורא מהר"ש אבוהב (מוכא במ"א כמ"פ) דלולא שיש בהן צורך מוטב הי' לגזור עליהן שלא לאכלן מגודל המכשילה שיש בהן יותר משאר חלקי התורה בכל דור ודור ממש ובפרט עתה בעיקבתא דמשיחא.
 והשומע לנו ישכון בטח טוב לו בעוה"ב וגם בעוה"ז כי יאריכו ימיו ושנותיו כמו שהעידו הרופאים בזה"ז כי אכילת בשר בהמה הנוצרים ומתגדלים במדינותינו רעים מאד מאד לגוף האדם ועי"ז באים כל חולאים ופגעים ומקריים רעים. והבורח מן אכילת בשר כבורח מן הארי אשרו בעוה"ז וטוב לו לעוה"ב.
 עד כאן נוסח הכרזת כותכי פרי תמרים אם ירצו לתקן את אשר הכשילו הרבים.

פרק ו

קריאה דחופה אל הרבנים וראשי ישיבות

בקשה גדולה אל כל הרבנים החיים אתנו לאוי"ש בין שבארץ ישראל בין שבארצות הברית (אמעריקע) בין שבאיראפא וכל שאר מקומות שגלו ישראל בין היחידים בין הארגאניזאציעס היראים וכל הקהלות ושאר קבוצות רבנים חרדיים לצאת בקול קורא

בשוקים וברחובות קריאה הזועקת זעקה גדולה ומרה אל כל אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר לבל יהין שום איש אשר עמדו אבותיו על הר סיני לתת לרגל המשחית לכא אל בתיהם ולבער מבתיהם קונ' פרי תמרים חלק י"א לבערו ולשרפו.

חיבור זה יהי נדון כספרי השכלה שבכערלין שעקרו גופי תורה. וגם שיזהרו התלמידים — והמנקרים — והמשיגים בנפשם שלא להסתכל כלל וכלל בפרי תמרים ח"י"א הנ"ל לא להחמיר ולא להקל כי בנפשם הוא ואחריות כל הצבור על צווארן ולא יגעו בספר ההוא פן יספו בכל חטאתם ואשמם.

גם יגביהו צעקה גדולה נגד הכותבים (כזבים) שבספר פרי תמרים ח"י"א על גודל החילול השם ותורתו הקדושה כי אורייתא קוב"ה וישראל חר הן, וכאן בספר זה נתחללו והושפלו עד לעפר ממש כבוד שלשתן.

כבוד התורה ע"י הפיכת דברי אלקים חיים שבתורה הקדושה לעשות בו כטוב בעיניהן ולשחוק בעיניהם מה שנאמר בתורה כל חלב לא תאכלו.

כבוד שמים ע"י שלקחו כלי שעשעו של הקב"ה ושכאותיותיו נבראו שמים וארץ וכל העולם נברא בשבילו וקבלוהו ישראל מפי הקב"ה בהר סיני עשו אותה ככדור משחק שהנערים ישחקו בו ולעשות בו כטוב בעיניהם אין בזיון גדול מזה להראות כי מה שחביב כל כך בעיני הקב"ה ומתפאר בו, נעשה בעוה"ר ככלי משחק וכתב פלסטר רח"ל השם ירחם.

כבוד ישראל להכשיל זרע ישראל קדושים — המוסרים נפשם על מנהג ישראל — בחלב דאורייתא שעונשו בכרת ולומר על אסור מותר ועל עבירה מצוה.

קריאה דחופה

אחינו בני ישראל אשר דבר ד' ותורתו יקר בעיניהם מתבקשים לשים שק במתנם ולכסות באפר ראשם ולישב על הארץ ולבכות מרה על חורבן הקודש והמקדש שנתחלל מחדש בימינו ע"י ההירוס בג' דברים הנ"ל הקדושים לנו מכל קודש !!!
 ואם עיני ומנהיגי העדה לא יעשו זאת מי יעמיד לנו בפרץ ומה יעשה הבן שלא יחטא ולמחר יקומו נערים אחרים ויכתבו כירורים על דיני עריות בכריתות ומיתות ביד כטוב בעיניהן ואין מי שימחה, ולמה לא יעשו כן אם הכל עובר בשתיקה?
 והיאך יתחנכו הדור הצעיר הרבנים הצעירים להתנהג בחזק יד נגד מהרסי הדת ומחריבי התורה אם לא יראו כן אצל הרבנים הזקנים ומי יודע באיזה נסיון רוצין לנסות עוד את הכלל ומי יקום אז כגבור מלחמה להשפיל עוקרי התורה.
 ברור לנו כי שתיקת הרבנים באה על שנעלם מהם לגודל טירדתם לפי שעה כל הנ"ל, וגם נתעלם מהם דחז"ל מה שכתבו בחומר הדבר שלא לעבור בשתיקה בשעה שבאין לחלל התורה וכל הקודש לנו והיא לך מקצת מדחז"ל:

חיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זה"ק ומדרשים

- (א) כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו. כאנשי עירו נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כולו נתפס על כל העולם (שכת נד:).
 (ב) מתוך שהי"ל לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעה"כ כאלו חטא (שכת נה:).
 (ג) מי שיש סיפוק בידו למחות ואינו מוחה הקללה תלו"י בו (ירושלמי שבת פ"ה).
 (ד) בשביל ד' דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות, (ואחד) על שהי"ל סיפק בידם למחות ולא מיחו (סוכה כט:).
 (ה) הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביי ש"מ קא ניחא להו (גיטין נו:).
 (ו) אבנר נענש (בהריגה) מפני שהי"ל למחות בשאול ולא מיחה (סנהדרין כ:).
 (ז) יהושע בהן גדול לבוש בגדים צואים שהיו בניו נושאים נשים שאינן הגונות לכהונה ולא מיחה בהן (סנהדרין צג:).

ח) בצדקו כתיב ויעש הרע בעיני ד', שהרי בידו למחות ולא מיחה (סנהדרין קג.).

ט) למד אדם ולימד, ושמד ועשה, והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז בכלל ארור — לא למד אדם ולא עשה ולא שמד ולא לימד לאחדים ולא הי' סיפק בידו למחות ומחה הר"ז בכלל ברוך (ויקרא דבה כה).

י) א"ל הקב"ה (למה"ד) הללו צדיקים גמורים והללו דשעים גמורים, א"ל הי' בידם למחות ולא מחו א"ל גלוי וידוע לפני שאים מיחו בהם לא היו מקבלין מהם, א"ל אם גלוי וידוע לפניך לפניהם מי גלוי ולפיכך הי"ל למחות ולהתכוונות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישדאל (תנחומא תזריע ט).

יא) קח את כל דאשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם (תנחומא בלק יט).

יב) ומי הרג אותם, פנחס, שהי' סיפק בידו למחות ולא מיחה, וכל מי שסיפק בידו למחות ואינו מוחה להחזיר ישדאל למוטב כל דמים שנשפכין בישדאל נשפכין על ידיו (ילקוט שופטים סח).

יג) הי"ל לסנהדרין גדולה שיקשדו חבלים של ברזל כמתניהם ויגביהו בגדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזורו בכל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לעגלון, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וילמדו אותם דרך ארץ (שם).

יד) לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה (שבת קיט:).

טו) האי צורבא מרבנן דמדחמין ל" בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא (כתובות קה:).

טז) בעיקבתא דמשיחא אין תוכחה (סוטה מט:).

יז) מפני מה זכה ידבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה (סנהדרין קא:).

יח) יאהב את התוכחות, שכ"ז שחוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם, טובה ובדכה באין לעולם, ורעה מסתלקת מן העולם (תמיד כה:).

יט) כל המוכיח חבירו לשם שמים זוכה לחלקו של הקב"ה ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד (תמיד כה:).

כ) כל היודע להוכיח ומוכיח את הדבים, הרי הוא עושה קודת רוח לפני קונו (תנא דבי אליהו רבה ג).

כא) מי שיודע שחבירו דשע ומחניף לו ומלא עונות ואומר לו צדיק אתה דאוי שיבאו עליו כל הקללות שבתורה, אבל מי שמוכיח חבירו שיחזור בו נוטל

ברכות אותו המתוכת, אם קבל עליו וחוזר בו גם הוא מקבל ברכות (ילקוט דברים תשצג).

(כב) וכי יש אדם ששונא בנו אלא מתוך שאינו מוכיחו על התורה והחכמה ודרך ארץ עתיד לשנאהו אבל אם מוכיחו נעשה אוהבו (ילקוט משלי תתקנ).

(כג) באותה שעה עמדה מרת הדין ואמרה לפניו אף הצדיקים שבחוכה כתוב על מרתם תי"ו של דם. תי"ו תמות, השיב הקב"ה ואמר להם למה. א"ל מפני שלא הוכיחו את בניך בדברי תוכחות ולא אמרו להם לבל יחטאו, השיב הקב"ה גלוי וידוע לפני שאם היו מוכיחים אותם לא היו שומעין להם, השיבה מדה"ה אע"פ שלא היו מקבלים מהם הי"ל להוכיחם. מיד שתק הקב"ה וחישב את כל הצדיקים שהיו באותו הדור בירושלים כרשעים, ונשתלחו על ירושלים ו' מלאכי חבלה וחבלו (אותיות דר"ע א).

(כד) מי שבידו להוכיח ואינו מוכיח נלקה בצרעת (זוה"ק ח"ג דף מו:).

(כה) הצדיק מזדרז לילך אל הרשעים להשיבם מעונם ומודיע להם הדין של מעלה ועונש הגיהנם, ואינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח אותם ומביאם שישובו בתשובה (זוה"ק ח"א כ:).

(כו) כל ישראל ערבים זה בזה (תורת כהנים בתקוני פ' ז).

(כז) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור וכו' על שלא מיחו ברשעים (תנחומא משפטים).

(כח) אחד מהדברים שלפי גודל החטא אין הקב"ה מספיק בידו לעשות תשובה, מי שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מיחה אלא יניחם בכשלונם (רמב"ם ה' תשובה פ"ד ה"א).

(כט) חייב אדם למחות בעוברי עבירה וכל מי שאינו מוחה ובידו למחות נתפס באותו עון (רמ"א ביו"ד של"ד סעי' מ"ח).

(ל) אין הגזירה אלא על מי שיש בידו למחות ולא מיחה (ילקוט רות עה"כ וימת אלימלך).

(לא) כל האומר שלמה חטא אינו אלא טופה והכתיב ויעש שלמה הרע וכו' אלא מפני שהי"ל למחות בנושיו ולא מיחה מעה"כ כאילו חטא — אמר רב יהודה אמר שמואל נוח לו לאותו צדיק שיהא שמש לד"א ואל יכתב בו ויעש הרע בעיני ד', וכי רש"י ח"ל: שמש לחטוב עצים ולשאוב מים בשכר לע"א ואל יכתב בו דבר זה ללמדך שקשה התוכחה במי שבידו למחות (שבת נו:).

לב) ע"ז נענשו אנשי פלגש בגבעה, אמר להן הקב"ה בכבודי לא מחיתם, על כבודו של בשר ודם מחיתם (סנהדרין קג:).

לג) הא דכתיב והכרתי ממך צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור כיון שהי' בידם למחות ולא מיחו הוי להו כצדיקים שאינם גמורים (ע"ז ד:).

לד) יען שאהרן לא מיחה במשה (במי מריבה) כי נהג בו כבוד כתלמיד לרב, ואין חולקין כבוד לרב במקום שיש חילול השם, ועל שלא מיחה נלקה כיוצא בו (מדרש תנחומא, חקת).

לה) מזה (מפנחס) ילמוד האדם שיקנא את קנאת ד' צבאות כשרואה איזה חילול השם או חילול התורה, דאה איך החזיקה לו השי"ת טובה וחנות וברית שלום עכ"ל (של"ה הק' בעשרה הילולים).

לו) מ"ש בתנחומא ראה, דהרכה כשרים היו בדור כמו נח ונמחו עם הדור, הטעם שנמחו אותם הכשרים משום שלא מיחו, משא"כ נח שמיחה בהם כמו שארז"ל בב"ר עה"כ שנוא בשער מוכיח (החיד"א בחומת אנך פ' נח).

לז) מי שאינו מחזיק במחלוקת על המתייצבים על דרך לא טוב ומושכי העון הרי הוא נענש מפשעיהם לכל חטאתם, ועובר בלאו שנאמר ..ולא תשא עליו חטא" וכו' וחובה על כל ירא אף כי אוהב טהור לב להעיר קנאה וכו' עכ"ל (שע"ת לר"י שער ג, אר"י נט).

לח) כ' הרמ"א ביור"ד של"ד בסופו ובחומ"ס יב, מתשובת מהרי"ו סי' קנו, דמהגו עכשיו שלא למחות בעוברי עבירה משום שיש סכנה בדבר, מזה דשו רבים וכהיתרא דמו להם לחנוף לאשר לו שם ויד קצת אצל שום שררה או שאר תקיפות אע"ג דלא בדי היזקא, ע"כ תפוג תורה, ולענ"ד טעות גמור הוא זה ודברי מהרי"ו לא נאמרו אלא בבדי היזקא ואי לא תימא הכי בטלת לא תגורו מעיקרא דודאי לא נאמר לא תגורו כ"א בדאיכא מקום לירא כמ"ש בנדה דף סא, וכע"ז בשו"ת הרשב"א הובא ב"י חו"מ יב, וכו', ושופט הממונה על ישראל לרדות העובדים ומקיים לא תגורו יזכה למחיצת פנחס המקנא, ורעה אליו לא תאונה, (עכ"ל פת"ש בשם בכו"ש).

לט) אל תקנא בעושי עולה, דכל מאן דחמי עובדיהון ולא קני לקוב"ה אעבר על תלת לאוין, בגין כך בעי ל"י לבר נש לאתפרשא מנייהו ולמסתא אורחי' מנייהו עכ"ל (זוה"ק ח"א דף רלט:).

מ) כל ההוא בר נש דמקני ל"י לקב"ה לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ב"י כשאר בני נשא (שם דף כט:).

מא) כל מי שיש בידו יכולת למחות ומוחה ונוקם נקמות מהרשעים בעוה"ז,

הקב"ה כודת עמו בדיח ולודעו אחריו כמו שעשה פנחס (ראשית חכמה שעה"ה פי"ב בשם הר"י אבוהב זצ"ל).

מב) החטא הקטן כשיסכימו עליו דעת הרבים והרח ניתנה בבחי דיניהם שלא למחות בו, הנה הוא זמה ועון פלילי וחטאת הקהל כולו, ולא ניתן למחילה אם לא בפורעניות הקהל והוא ה"י עון סדום (ס' העקידה שער כ).

מג) מחוך שלא מיחו בעובדי עבידה למדו הרודות מעשיהם (רש"י סוטה מא:).

מד) מי שבידו למחות ולא מיחה נתפס על חטאו זה דבר ברור מד' דבורהינו גם מן הכתוב וכו' והעובר עליה ולא הוכיח בטל עשה, ועוד שהוא מכת הרשעים שעושין כן (חינוך מצוה דלט, וע"ע בשל"ה תחלת ספרו).

מוגה

מה) אשמה של ישראל תלויים בראשי דיניהם (ילקוט יחזקאל סי' שכא, וילקוט דברים תח"ב).

מו) בן אדם דפה נתחייב לבית ישראל ושמעת מפי דבר וגו' ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיותו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש (יחזקאל ג).

מז) ויתכן שגם משה נכון לכו בטוח בצדקת אחיו (אהרן, בהעגל) שכוונתו לא היחה לדעה אבל על אשמת העם האשים אותו, כי ה"י ראוי להוכיחם והם נכסלו על ידו (דמב"ן תשא עה"כ מה עשה לך העם הזה).

מח) מפני מה מתים ח"ח בלא זמנם מפני שהם בחיים בעצמם שאינם נוקמים ונוטרים כנחש על דברי תורה ויראת שמים (אדר"נ פכ"ט).

מט) היו גדולי ישראל רואין דבר עבידה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה חבא שעה ואני עושה לכם כן (מדרש דבה איכה — עה"כ ויצא מבת צי"ן).

נ) ולסיום הרבדים: אעתיק מ"ש הלוחם הגדול מוהר"ד חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיד שעדי חיים דף ו, ע"ב, ח"ל: או' מיום הדין ואוי מיום התוכחה בבוא עת מועד לכל חי, וכי יפקוד ד' על מעשי אנוש ועל פעולות אדם שיחופש ויבצא כתוב: צדיק זה חלל שבת, חסיד זה עבר על נדה, ירא אלקים זה עבר על נבלה וטריפה ושעטנו, קרוש זה עבר על א"א, וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו הלא הדרו חמים פעלו, ויענהו ד' בסעדה: הלא ה"י בכחך למחות באיש פלוני אלמוני רשע, מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו וכו' עכ"ל.

וע"י שתיקת הרבנים שפטו הכלל ישראל, דמדשתקו רבנן ש"מ דניחא להו, ועל סמך זה נתפטמים עוד כהיום הזה רכבות נפשות מישראל באכילת חלב החמור דכר יום ביומו.

ומה גם אחר שנתגלה ביתר שאת הזיופים הנוראים שבקונטרס פרי תמרים הנ"ל מה יאמרו הבריות היכן הם הרבנים עיני העדה למה שותקין כאשר רואין נגד עינינו עקירת התורה בריש גלי בעזות נוראה כזה וחילול השם בוער כאש בלהבת עד לב השמים. וכי תאמר מה דהוה הוה אין זה רק פטפוטי היצר שהרי המכשול עדיין גוברת והולכת מיום ועדיין נתפטמים אלפי נשמות ועדיין מתטמטמים לבות ומוחות של צאן קדשים עתידן של ישראל בדור העתיד והרבנים עומדים מן הצד כאילו אין הדבר נוגע להם לא! ולא!.

דעו נא כי אותן העדיין אוכלין מענה בפיהם למה רוב הרבנים שותקים? ועל סמך זה אנו אוכלים! כל רב וראש ישיבה יש תחת דגלו מספר אנשים הצייתין לכל היוצא מפיו וכפי השפעתו כך אחריותו וכל שמדלג על המחאה אשמת בני ישראל בראשו תלויין וכמו שכתבתי לעיל.

וטוב שיצייר כל אחד ואחד לנגד עיניו ציור של ממש מהנעשה לאחר מאה ועשרים שנה כפי שקבלנו מאבותינו ומובא בזה"ק, ואותיות דרע"ק, וראשית חכמה, ועוד.

וננסה לצייר לפנינו ציור של דין וחשבון מרב או ראש ישיבה ת"ח ויר"ש שישב כל ימיו באהלה של תורה ולא שח שיחת חולין מימיו רק בתורת ד' כל היום יהגה:

(דין וחשבון לפני בי"ד של מעלה)

הב"ד: האם עסקת בתורה?

הרב: ודאי עסקתי! וקורות ביתי וגם עדי הארון שבקברי שנעשו משלחן שלמדתי עליה יעידון ע"ז.

הב"ד: התפללת כל יום בציבור

הרב: פשיטא וע"ז יעידון בעלי בתים שכבית מדרשי

הב"ד: עסקת בחסד

הרב: יותר מכפי כחי וכל שנעזרו על ידי יעידו ע"ז

הב"ד: הנזהרת ממאכלות אסורות

הרב: ודאי! לא אכלתי רק הנאפה והנתבשל במטבח שלי הפרטי ולא מן הנמכר בשוק כלל וכלל לא.

הב"ד: הלא אכלתם חלב דאורייתא!

הרב: מלאך של שקר העיד זאת כי מעולם לא אכלתי אפי' בשר בהמה והיאך נכשלתי בחלב.

הב"ד: כאן עולם האמת ואנו שונין דכרינו אתה אכלת בכל יום ובכל שעה ובכל רגע ממעת לעת תדיר בלי הפסק רגע — חלב — ובמזיד גמור.

הרב: (נתכרכמו פניו ונתחוררו כש לג כל ארכובותיו דא לדא נקשן ומשתומם במחשבותיו על הטעות הנעשה ופותח פיו ואומר) אולי נתחלפו השמות ומדברים כאן מאיש אחר ששמו כשמי?

הב"ד: (ככת צחוק על פניהם) אין כאן שום טעות כלל, ונסביר לך הלא אתה שמעת הרבה פעמים התעוררות בענין חלב הבא מרבנים דפקיע שמייהו והי' בידך לחקור הענינים בפרט כשיצא לאור הקונטרס פרי תמרים המקולקל והמרשיע ועליה סמכו כל הקצבים הלא בידך היתה ללמוד מקצוע הניקור מפי הספרים הקדמונים שהרי ת"ח ועוסק בתורה הנך והיית יכול לברר הצדק עם מי ולפרסם זאת וכיון שלא עשית זה ושתקת דנו הרבה אנשים הסומכין ונוטין אחר דבריך כי מסתמא הכל כשר. וכיון שכך אתה צריך ליענש בשבילם.

הרב: אבל הלא לא אמרתי לשום אחד חוות דעת לא לכאן ולא לכאן והייתי נייטראל.

הב"ד: אמת הדבר שלא התנהגת כהרבה רבנים שבלי יודעם בין ימינם לשמאל חוו דעתן בפירוש או ברמז שהכל כשר ואין צריכין לחוש לרינון. ועונשן חמור אלפי אלפים יותר מעונשך כיון שבפועל ובמעשה הכשילו הרבים ואין חילוק לן בין איסור כרת זה לאיסור כרת אחרת והד"ז כרב המורה להתיר איסור גדה רח"ל בלי ידיעת הדין, ועונשם קשה ומרה בלי תכלית וחקר אם לא יתקנו את אשר עוותו, עוד כם נשמתם.

אבל מכל מקום שתיקת הרבנים שאחזו בפלך השתיקה משמשת כהודאה, בעיני ההמון כי ההמון דרכם לסמוך להקל בדבר שלא חוו הרבנים דעתן להחמיר וע"ז אתה צריך לעמוד על עונשך. דמדשתקו רבנן ש"מ דניחא להו ועל סמך זה אוכלין יום ויום חלב רבבות כזיתים.

הרב: אבל מה זה שמענישין אותי כאילו אכלתי בכל רגע ורגע — מכ"ד שעות של יום — חלב מהו החשבון והלא ליצנות לומר שבעת השינה כאילו אכלתי חלב.

הב"ד: דע לך כי כל רב או ראש ישיבה או מנהיג ומשפיע נענש לפי הנפשות הנשפעים מדיבורו ולא לכד המתפללין בבית מדרשו אלא גם בקצה העולם אם יש אחד שהי' נמנע מחלב אילו הי' שומע רב זה צועק כי חלב בכשר, גם על זה נענש הרב כשלא צעק והר"ז בכלל משאחז"ל (שבת נ"ד) כל שבידו למחות ולא מיחה נתפס על אותו עון, וע"כ היות שבכל רגע ממעל"ע נמצאין נפשות שעוסקין אז באכילת כשר נחשב כשמים כאילו אתה אכלת ממש אז באותו רגע הכשר עם חלבו.

וכדי שתכין החשבון ומיצוי עומק הדין, דע לך! שעונש על רבנים — משפיעים — וראשי ישיבה יפרד לד' ראשים זו למעלה מזו: (1) רבנים שהפליטו מפיהם שאין לחוש על קול הרינין עונשן היותר חמורה מי ביקש מידן לחוות דעתן כמה דלא ידעו ואם כמה שלמדו אין יודעין להבחין בין טוב לרע בלי סיעתא דשמיא עאכו"כ במקצוע שלא עסקו ולא עמלו בו כלל, ולפעמים הנגיעה דוחקתן לומר מה שאמרו אבל בעולם הבא אין עצה ואין תבונה להציל מרדת שחת ושוגג קרוב לפשיעה הוא, והפושע ממש כאיסור חלב גהינם כלה והוא אינה כלה.

(2) הרבנים שאין מתערכין כלל בכל משא ומתן של מערכת החלב אבל בכיתם אוכלים כשר בהמה, והרכה אנשים חוקרים ע"ז ודנים מעשה רב מהם להקל באכילת כשר עם חלב, ורב זה אע"ג שלא הורה בפיו אבל אבן מקירו זועק למרחקים בבית הלזה אוכלין כשר ואין חוששים לרינון עאכו"כ שמותר להמון העם לאכול, וכל חטאת בית ישראל הנכשלין עי"ז על חשבוננו נזקפין. ועליו לקבל עונשן. דאחז"ל אדם חשוב שאני, דממנו יראו וכן יעשו.

(3) רבנים שנוהרים בכיתם שלא להכניס כשר בהמה מפאת חומר אכילת חלב ואכזרייהו דילי' אבל אינן נזהרין במוסד שלהם ומניחין שם כשר הבהמה ורכים מורין לעצמם היתר על סמך זה.

(4) רבנים שנוהרים כמאד לעצמן וביתן ומוסדותיהן אבל עדיין אין מוחין בפומבי על המכשול הנורא ואילו היו מוחין היה קולם נשמע

להרבה הרבה נפשות במדינתם וכשאר מדינות והיו מצילים מאות נפשות מישראל לכה"פ מרדת שחת.

הב"ד: ודע כי עונשך מר מאוד כי הנך כעת בכלל ארור וא"א לך לישב בג"ע במחיצת שאר צדיקים דאין ארור מדבק בכרוך.

הרב: הלא לא עברתי שום עבירה שנאמר עליה כתורה ארור
הב"ד: מדרש מפורש הוא "למד אדם ולימד ושמר ועשה והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז בכלל ארור" (ויקרא רבה כ"ה).
הרב: אבל אהה הלא לא הי' בידי למחות והלא לפני כ"ד של מעלה גלוי וידוע ההלוך ילך בעוה"ז ומה שמאיימים הרבנים בכל מיני פחדים.

הב"ד: אי"ז טענת פטור כלל דמבואר במדרש (תנחומא תזריע ט') "ולפיכך הי"ל למחות ולהתבזות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישראל" דו"ק בלישני' לסכול הכאות מישראל.

הב"ד: ובזה עדיין לא נגמר הכל עתיד אתה ליענש על ביהמ"ק שהחרכת

הרב: מה זאת? והלא לא הי' כלל ביהמ"ק בימי

הב"ד: התוכל לפרש לך כוונת מאחז"ל כל מי שלא נכנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו.

הרב: ע"כ הכוונה דאילו לא היה בימיו אותן החטאים שבשכילן נחרב ביהמ"ק ודאי הי' נכנה מחדש, ומדלא נכנה ש"מ עדיין השטן מרקד ואילו הי' ביהמ"ק קיים אז הי' נחרב.

הב"ד: יפה דברת ומה"ט צריך אתה ליענש כאילו החרכת ביהמ"ק דאחז"ל (שבת קי"ט:) לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה.

הרב: פלא נפלא מעולם חשבתי כי רב אשר יושב באהלה של תורה וכל העם עונין אחריו מקודש ואהוב וחכיב על הבריות הוא היותר גדול וצדיק, והרב אשר קולו ניתן כתוכחה לעם ד' ומרננין עליו ומלעזיזין עליו ומקללין לו ש"מ שאי"ז דרך האמיתי דודאי אילו הי' דרך האמת כן ודאי היו נותנין חינו כעיני הבריות - מן השמים.

הב"ד: היאך שכחת גמרא מפורשת המראין בהיפוך ממה שאמרת איתא (כתובות קה:) האי צורכא מדרכנן דמרחמין לי' בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא. וידענו

היטב גודל הנגיעה שהיו לך ולרבנים כמותך להיות אהוב וחביב בעיני הבריות ולפיכך חדלת מלהוכיח ודבר זה נקרא עובד עבודה זרה בטהרה כי שמת כבודך למעלה מכבוד שמים וכחס על כבודך שתקת בראותך העם נכשלין רח"ל באיסורים היותר חמורים.

הרב: אבל למה אחריות אחרים עלי יותר מסתם בן אדם שאינו נענש כל כך בשביל אחרים? הכי בשביל שישבתי כל היום ועסקתי בגירסא ולימדתי עם אחרים יהא עונשי חמור מסתם הדיוטות.

הב"ד: כך אחז"ל (תנחומא בלק י"ט) קח את כל ראשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם. וכן אמרו (תנחומא משפטים) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור על שלא מיחו ברשעים. ועוד אמרו (מדרש איכה - עה"כ ויצא מבת ציון) היו גדולי ישראל רואין דבר עבירה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה תבא שעה ואני עושה לכם כן.

הרב: ולמה הצדיקים המוחזין כ"כ נרדפין הן?

הב"ד: עי' בבכור שור (שבת קמ"ה) שכ' כי הטמאין יש להם דריסה משא"כ הטהורים שהן נדרסים מן הטמאים וגם מדת הצדיקים להיות מן הנעלבים ואינן עולבין.

הרב: ולו יצוייר אילו לא הי' בידי לברר עם מי הצדק בענין החלב עם המכשירים או עם המערערים הצועקים כל היום וכי אסור לי לאכול הבשר?

הב"ד: אסור לך באיסור גמור!

הרב: למה?

הב"ד: ראשית - אם הצועק צועק חלב דאורייתא סוף כל סוף

ספיקא דאורייתא הוא ולחומרא.

שנית - הלא ידעת שמבואר בספרי (וברש"י פ' תצא) דגדול המאבד הנשמה מהמאבד הגוף (גדול המחטיא יותר מההורג) ואם יראת לצאת ברחובות בלילה פן יפגעך גולן או רוצח, וגם עשית כמה בריחים ומנעולים (שלעסער) ועוד סגולות שלא יוכלו הגנבים לבא לביתך אע"ג שגם זה ספק אם יבואו מ"מ עשית כל הפעולות שבידך לעשות להשמר מהגנבים שודדי לילה שבאין עבור ממון בלבד, א"כ חייבת לעשות עכ"פ כ"כ שמירות לנשמה שלך להשמר מהקליפות וסט"א המייעצין לך להתפטם ממאכלות אסורות ולהרוג נשמתך ונשמת זרעך

לעד ולעולמי עולמים, איזה שמירה עשית שלא יבואו שורדי נשמות לגזול נשמתך מעולם הבא ואם על עולם הזה של שבעים שנה דאגת כל כך הרבה למה לא דאגת על איבוד נשמתך לאלפי אלפים ורבבות רבבות שנים עד אין קץ וחקר.

(הב"ד ממשיך)

ואמור נא לנו כשבא פלוני ללות מעות ממך כמה פעולות עשית להיות בטוח שיחזיר לך ההלוואה, ואם הי' אחד אומר לך שכמדומה לו כי פלוני הלוה אינו משלם הלוואתו בנקל היית מונע את עצמך מלהלוות לו אפילו מצד הספק בלבד, ואם כך נפחדת על איבוד הכל הכלים הנאבד מהר למה לא דאגת על איבוד נשמתך?

ואם למשל ראובן הי' מכה את בנך מכות רצח בשוק עד שפיקות דמים ונתגלה אח"כ כי בטעות עשה כן שסבר שאתה גנבת ממונו ואח"כ נתברר לו שאינו כן, האם לא היית נוקם ונוטר בו כנחש ושומר שנאה בלבך. והיאך נוותר אנחנו על מה שאכלת חלב והרגת נשמתך אע"ג שהי' בטעות. וקרוב לפשיעה כיון שהזהירו בפרהסיא שישמרו מאכילת הבשר כי ארס החלב טמון בקרבו.

(הב"ד ממשיך)

עוד שאלה נשאל אותך, הכבר שכחת כשנתרעשה הארץ כשנמצא איזה מכשול באיזה מאכל או משקה והמכשילים תירצו עצמם שטעות נעשה ולא רצית לקבל שום תירוץ כי טעות כזה אסור להתרחש. ואיך מותר לך לטעות ולפטם נשמתך בחלב שהוא שורש הטומאה והסט"א?

ולמה שכחת ממעשה שאירע כשנתגלה לרבים שצריכין להשמר מלאכול תרופה פלונית כי הרוצחים שמו סם בקרבו ומנעו הרבים מלאכלו אע"ג שהי' רק ספק בכל קופסא חדשה אולי אין בזה סם כי לא נתברר הדבר רק מאיזה צלוחית שמצאו סם בקרבו (טיילענאָל בלע"ז - המו"ל) ואי"ז ראי' כלל על הכל, אעפ"כ כ"ז שלא נתברר בכירור גמור ובהחלט כי כבר נתבטל הדבר ועשו שמירה ע"ז לא אכלת, ולמה אכלת בשר? כשרב אחד צועק חלב בקרבו! סם בקרבו! כל עוד שאין לך כירור שאין עוד סם בקרבו?

(ועוד ממשיך הב"ד)

אם תרצה לידע עד כמה מענישין בב"ד שלמעלה עי' בשם הגדולים להגאון הקדוש החיד"א זצ"ל (ערך מו"ה דוד גרשון ז"ל) שהביא

שצדיק זה ראה בחלומו שמענישין אותו על אכילת חלב ושאל היאך אכל חלב וענו לו לפי שהי' מדליק הפיפ"א משלהבת של נר חלב, והוסיף החיד"א ע"ז ובענפ"ש מסמר שערות בשרו כי בדבר שהי' לו להרב הלזה היתר גמור היו מענישין אותו כאוכל חלב ומסיק ולכן הת"ח צריכין ליהרהר ביותר ולפרוש מספק איסור משום שהמון העם לומדין מהם ומקילין יותר. עכ"ד החיד"א.

(וממשיך הב"ד)

ואם תחשוב שדי להרב להחמיר לעצמו, ולהרשות לביתו לעשות מה שרוצין טעות גדול טעית פוק חזי מ"ש עור החיד"א שם "ולא סגי בת"ח עצמן אלא אף אם ההמון רואים אחד הבן ואחד הבת של ת"ח שעושה כמו שעושים ההמון מתחזקין הן יותר ומקילין באיסורין ואשמם בראשיהם, עכ"ד.

הרב: אבל אהה אם לא נפל בדעתי לדמות מאכלי איסור כמאכלי סם המות כמו שדימוהו חכמי המוסר במסילת ישרים וראשית חכמה כשביל זה יהי' עונשי כל כך גדול וכי מה ענין זה לשגגת תלמוד שהביא החיד"א שם והיכן מצינו בפוסקים דבעינן לדמותן אהרדי? הב"ד: טענתך אינה טענה כלל כי יותר ויותר מעשרה פעמים במשך שנות חיך נפגשת עם דברי תשובת הר"ן ששם מפורש הדמיון להדיא ומובא בשו"ת הריב"ש סי' ש"ץ ומשם לב"י ה' מגילה סי' חר"ן וזה לשונו הקדוש והטהור:

אם האדם יצטרך לילך על גשר אשר כולם יאמרו שהוא גשר חזק ורק שר חכם אחד יאמר שהוא גשר רעוע וסכנה הוא להלוך על גשר זו הלא בודאי לא ילך שום איש על גשר זו, וא"כ אם על עניני הגוף יחזור להחמיר כל כך ק"ו בן בנו של ק"ו שיש להחמיר בעניני הנפש לעשות המצוה על צד הכשרות והיותר טוב בכירור גמור עכ"ל הר"ן שכריב"ש, ואם ת"ח ורב בישראל אינו חש לדברי הר"ן שראית וידעת ממנו א"כ איפוא התקוה להמוני העם שלא יכשלו בחמורות שבחמורות?

(הב"ד ממשיך)

מרא דאברהם היכן נאבד שכלך ועד היכן נסגרת בשלשלאות של השטן וירדת שאול תחת' לומר שטות כזה, וכי שכחת מקרא מפורש כי כל אוכל חלב ונכרתה, והיאך נאבדה האמונה ממך הכי אין זה סם המות ממש, ואם כשהרופא הפרטי שלך הי' מזהירך ממאכל פלוני שהוא סם לגופך ידעת לכרוח ממנו כבורח מן הארי, וכשהתורה הקדושה מזהיר

אותך כי האוכל חלב בכרת, הגוף נכרת והנשמה נכרתת מחיי עולם הבא אי"ז חשוב בעיניך אפילו כדברי רופא פשוט, שומו שמים על זאת! ולזאת יקרא רב בישראל תורה תורה חגרי שק והתפלשי באפרים אבל גדול עשו לך, חבל חבל עד היכן נחלשה האמונה בתורה הקדושה אשר בשביל קוצו של יו"ד ממך נהרגו ונשחטו אלפי אלפים מישראל ועכשיו בעונה"ר עוקרים כשט נפש מקראות שלימות מן התורה בלי פחד ומורא וכלי נקיפת הלב. אם המכונה רב בישראל מאמין וחושש לרופא כשר ודם מחלל שכת ואוכל טריפות כשזזהירו על סם אפילו בספק, ולדברי התורה אינו חש אין חילול התורה גדול מזה, והוא חורבן התורה כמלוא המוכן.!!!

הרב: עדיין לא נתברר אצלי האם זה כלל בכל עניני התורה כשרב אחד מערער על איזה דבר צריכין לחוש לדבריו.

הב"ד: מ"א מפורש הוא בסי' ת"ל אחר שהביא ד' מהרש"ל שנהג חומרא באיזה דבר וכ' דע"כ לחומרא בעלמא נקטי' ועכ"ז סיים המ"א דיש להחמיר הואיל ויצא מפי אותו הצדיק. וזה אפילו בחומרא כ"ש כשהצדיק עומד וצווח סם המוות בסיר סורו ממנו ואל תטמטמו ותפטמו בחלב לאבד גופיכם ונשמותיכם לעד ולנצח נצחים!!!

הרב: ידעתי מעור כמה רבנים שהמה יראי השם מאוד הכי יעלה על הדעת שבשביל אי מחאה וכדומה יחשבו כמאכילי חלב?

הב"ד: כבר השבתי על ככה ועיין עוד בשו"ת בית הלל (סי' מ"ז) להקדוש ר"ה מקאלאמייע שכ' בעוה"ר עיני ראו ולא זר כמה וכמה רבנים הגורמים להאכיל טריפות הגם שהמה יראי השם בענינים אחרים. אוי לאותה כושה עד כמה האמת נעדרת, עכ"ל.

הרב: האם זה אמת מה ששמעתי מכמה רבנים יראי ד' אשר חולי הידוע רח"ל (קענסער) שבא ע"פ רוב על הבני מעיים הוא בשביל חטא מאכלות אסורות?

הב"ד: דברים בצדק נאמרים כי כן מפורש באזהרות להגה"ק מהרצ"א מדינוב (בעל בני יששכר) וז"ל; פקחו נא וראו זה כמה שנים בעונה"ר מכה מהלכת במדינה זו חלאים רעים ונאמנים חולי מעיים השי"ת ישמור שארית ישראל ולמה לא תכינו שזה עבור שמכניסין דברים אסורים לתוך מעיהם עכ"ל.

הרב: ומה הי' לי לעשות בחיים חיותי אילו הייתי רוצה להנצל מכל זה

הב"ד: לברר הדבר כפי האפשר ולחוות דעתכם כמו בכל חלקי תורה וגם לפני הבירור לגלות דעתכם לכל הסרים למשמעתכם שצריכין להשמר מליגע בו כי גם ספק חלב חמור מאד וספק איבוד הנפש הוא. וכל אחד טרם ישים הבשר לתוך פיו ידמה בנפשו כי לפניו עומד רב זקן אחד ומתחנן ממנו שימנע מלאכלו כי ארס מר של נחש הממית בתוך הבשר אשר הנפש וגם בשר יכלה. (כמו שכן הוא האמת אשר רב זקן אחד אומר כן — ומבואר במסילת ישרים שצריך לשער מאכ"א כארס הממית ממש).

הרב: אבל למה דנתם אותי כאוכל חלב במזיד הלא לא בזדון הלב עשיתי זאת רק מחסרון ידיעה מחובת מחאה וחומר תוצאותיה?

הב"ד: שכחת משנה מפורשת שגגת תלמוד עולה זדון וכל חובת מחאה מפורשים במדרשי חז"ל וגם בש"ס ואין שום טענה מועלת נגד זה.

הרב: אבל למה אין שאר מצותי מגינין עלי בפרט הצדקות וחסד שעשיתי עם כל.

הב"ד: שכחת גמרא אין מצוה מכבה עבירה וכל בר כי רב יודע אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, אפילו שוחד דמצוה (ע"ש) ובמחילה מהרב שכחת גם הלכה מפורשת בשלחן ערוך שהיית רגיל ללמוד ברכים באו"ח (סי' תרכ"א מ"א ס"ק ו') דצדקה שנותנין עבור המתים אינה מועלת אלא לאותם שבחייהם נתנו צדקה דאומרים אילו הי' חי עכשיו הי' נותן ג"כ צדקה וזהו לו זכות אבל בלא"ה לא. ומביאו המ"א בשם הרוקח וס"ח שכל דבריהם מפי אליהו וקבלה, כידוע. וגם כאן המשניות מועלת כאילו היית לומד עכשיו בחיים, והלא ת"ת לא יגין עבור המכשול שהכשלת הרבים באכילת חלב.

הרב: אולי יש עצה אחרת תמורת עונש המר והנמהר המוכן?

הב"ד: עצה יחידה להתגלגל עוד הפעם ולהיות בנסיון גדול מאד כזה שהיית כבר ועוד יותר ואם תוכל לעמוד בו אז יהי הכל מסודר.

הרב: אינני רוצה לנסות ידענא היטב גדול הנסיון מחמת נגיעה שלא ילכו המתפללים מהביהמ"ד ושלא יגרע כבודי וכדומה ומפחד אני שלא אוכל לקום בהן.

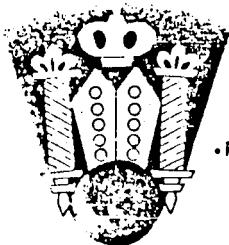
הב"ד: שכחת גמרא מפורשת אין מצוה מכבה עבירה. מכל זה ישפוט כל רב ומורה וראש ישיבה לעשות חובתו כ"ז שיש לקל ידו לעשות טרם יבא השמש ויחשיך ואז יתקיים בו ושכבת וערכה שנתך ובלצגבכ"א.

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה

CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. AND CANADA

85 Division Avenue
Brooklyn, N. Y. 11211
384-6765

יום ג' לסדר קרח, א' תמוז שנת תשמ"ב לפ"ק.

ישיבה שני' אודות "ניקור"

אחרי מסא ומתן וריונים, הוחלט להציע כולהלן:

- א. להודיע לרבנים המכשירים ולהזהיר לכל העוסקים כמלאכת ניקור, שיש חונחה רבה בניקור חככו שיש בו חסס חלב הכליות.
- וכמו כן יש חסרון ידיעה בניקור חיותרת הנקרא "ריקע שענדורליין" שיש חתיבת חלב סרוך בו וקרופים סכ' הצורים. וגם החלב שתחת הקרום.
- המסתמסים עם הסחול ירעו שצריך ניקור חיסכ.
- ב. אורות הבשר שאר צלע י"ב. היות שכרוב קהלות ואפילו במדינת אונגארן לא נסלו בשר זה, לכן צריכים לכה"ש איזה השגחה שינקרו הבשר הזח חיסכ.
- ג. בשר שתחת הצלעות מקום הקרום הלכן תעכ, חיות ולפי הרכה שיסת פוסקים ראשונים ואחרונים יש בו חסס חלב גמור, ע"כ נכון לנקר כל החלב שתחת הקרופים.

פרק ז

כבר הי' לעולמים

בהיות שיש הרבה הצועקין כי לא יצוייר במקום שיש השגחת רבנים וראים וחרדים שהבשר לא יהא מנוקר כהוגן ואם הרב נאמו להורות על שאר דברים של או"ה נאמן ג"כ לומר שאין חלב בבשר, ע"כ מצאנו לדבר בעתו להראות להקורא כי כבר לפני מאתיים שנה ועוד לפני זה מימות המהרש"ל גם במקומות שחיו רבנים גדולים ומופלגים בתורה ויראת שמים, עשרת מונים גדולים מבה"ז ואעפ"כ היו מכשולות גדולות, ועל הרוב מטעם שמלאכת הניקור הוא מלאכה כבידה בפרט שלא להניח משהו מחלב, וגם חסרון ידיעה מרובה יש בה (וא"א להסבירו למי שאינו בקי בה) ומשם ישפוט כל אחד עצמו כדור שפל כימינו דלא יבצר כלל שהקצבים יתרשלו בניקור כיון שהרבנים אין בקיאים בה. וכ"ש חלק אחוריים שגרי מדינה ארצה"ב הם בחלק המינכר ממדינת הגר שאין רגילין בזה כלל, והא לך מה שכתבו הספרים.

1) בס' צינה לדוד להגאון מוהר"ר דוד דייטש זצ"ל (מגדולי ספרי הניקור עוד בשנת תק"ח) וז"ל: ראיתי מנקרים חותכין בשר ואומרים זה חלב, ועל חלב גמור אומרים שזה בשר וכמה פעמים עמדו המנקרים ואומרים בחוצפה כך קבלנו וכך מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באומרים אם אמת אתך למה אין מזהירין לנו הרבנים אשר בארץ. המה חכמי הדור על זה. ואני בעניי אמרתי להם בודאי חכמי הוראות לא ידעו מזה המכשול ועל מנהגך אני אומר דור תהפוכות המה ומנהגם לגינהם.

2) ביש"ש חולין פ' גיד הנשה סי' י"ט וז"ל: אני הגבר ראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירין בענין ניקור לחתוך אפי' מההיתר, ובכל זאת נמצא הרבה פעמים שמקילים בחלב לכן נהגתי בעצמי וכו' עכ"ל.

3) מהר"ם מינץ תיקן שלא יסמכו על בשר המנוקר עד שיבדקנו מנקר אחר מומחה כי יארע שגם אחר הניקור נשאר הבשר לא מתוקן כראוי. (מובא ביש"ש שם).

4) אין לבעל נפש לסמוך על שום מנקר אלא אם מכיר שהוא ירא אלקים. ובקי במלאכת הניקור (יש"ש חולין פ"א סי' ב').

5) בס' בית יצחק (יור"ד סי' ס"ד) תוכחת מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים בשר מליתן השגחה עליהם (פ"י שמשכו ידיהם מלהעמיק וללמוד דיני ניקור כראוי) וסומכין על המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבי לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים, ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטות ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום ועכ"ז לאחר שנתמנו לשו"ב עושים א"ע למנקרים

מלחמת קודש

מג

והעולם סומכין עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעלי הוראה אינם בקיאים בטוב ענין זה, ע"כ צריך הרב ללמוד בעצמו מקודם בטוב סדר הניקור בחלק הפנים (מובא בהק' לס' גבעת פנחס).

6 הרבה שנים שאני עוסק בעניני ניקור והייתי בהרבה עיירות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים ועוררתי עליהם וכולם נתנו לי טובת עין (גבעת פנחס ה' ניקור).

ומשם רואים שגם במדינת אונגארן כבר היו מכשולים גדולים בהרבה מקומות והמראה כתב קבלה מה שקיבל שם עדיין צ"ע בסמכותו.

7 בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי תריסין שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו שהן לא הילכתא למשיחא אלא מהלכות ההכרחיות ביותר, הסיבה היא: יתר המקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם אינו עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר — **ורבה העזובה במקצוע זו והרבה נכשלים באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כחמורות.**

8 בפסק בד"צ דעיה"ק ירושלים תובב"א וז"ל: רבה ההזנחה בענין ניקור שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסורי כרת רח"ל.

עדה אב תשמ"א

9 כי הפמ"ג באו"ח (הנהגות הנשאל באו"ה סדר ב' או' א'). וז"ל: ובעוה"ר לעי"ע אין לומדין דיני ניקור ומסור לכל וראוי לכל מורה אם באפשר לו ללמוד אשרי וטוב לו, עכ"ל.

10 הגאון הנורא שר התורה והיראה מוהר"ר יונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו כרתי סוי"ס ס"ה וז"ל:

בזה"י יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר כיון דעכשיו בזה"י רבו החומרות וכבד עליו הטורח ועל הרוב אינם בני תורה ואין לסמוך בניקור כ"א על בקי וירא ד' מרבים. ועוד כי בזה"ל:

מיום עמדי על דעתי שלמדתי ה' ניקור להיות בקי בהן ובשמותיהן לא סמכתי על מנקר כ"א מה שהייתי מנקר בעצמי ויגיע כפי אכלתי, עכ"ל.

פוק חזי חומר איסור חלב והלא פשוט וברור כי הגאון הק' מהרר"י ודאי הי' מקפיד ומדקדק על המנקר בעיר שלו שיעשה הכל על צד היותר טוב בהשגחה מעולה וקפדנית ואעפ"כ לעצמו לא סמך עי"ז בידעו שאע"פ שעפ"י התורה די לו לסמוך על מלאכת המנקרים אולם בעבור יודעו שגם

באוכל חלב בהיתר נתטמטם המוח והלב לא רצה לסמוך על שום אדם רק
מה שעשה בידיו ממש.

היוצא מכל הנ"ל:

פירצות בניקור החלב כבר הי' לעולמים ובכל דור ודור עומדים עלינו
הס"מ וכת דילי' לכלותינו עוד מימות מהרש"ל ולפני זה, ומי שהעיר ד'
את רוחו זכה להנצל מפח יוקשים. וכל הקורא ומעיין בספרים הנ"ל ודאי
חושב בלבו כי אילו הי' הוא חי בדורות ההם הי' עומד במסירות להציל
נפשו ונפש ביתו היקרים להתנזר מבשר אותן המנקרים שמזניחין עבודתן
מבלי לנקר הבשר כדבעי. ומתעורר רחמנותו על זרע ישראל שנכשלו בלא
יודעים, אבל אינו מכיר כי בו בפרק עומד הוא במצב נסיון הלזו ממש וגם
עליו ירשם בספר הזכרונות לאחר עשרות שנים שהי' באותו הזמן שנכשלו
בית ישראל באכילת חלב גם של דאורייתא באופן נורא ומבהיל, ומה לו
להמתין שיכלל גם הוא בין הנכשלין ח"ו שנרשמינן שמם לדורות עולם
ובוודאי שצריך שימנע לגמרי מאכילת בשר בהמה מלהיות כל ימיו בשגגת
אכילת חלב ח"ו או קרוב למזיד אחר שקרא כל הנ"ל. והבא לטהר מסייעין
אותו.

פרק ח

הדרכה ללימוד הניקור לימוד ניקור מספרים החורבן הגדול העלולה לצאת ממקצת ת"ח ורבנים

הלומדים הלכות ניקור בספרים בלי עיון בפועל על מעשי
המנקרים מומחים להבין בכל פרט ופרט להשוות הכתוב בספר
עם המציאות מחריב עולמות וככל שהשפעתו מרובה על הכלל,
המכשול המעותד לצאת מהוראתו וחוות דעתו ג"כ מרובה
ואחריות הנכשלין בחלב דאורייתא ודרבנן דור אחר דור עד
ביאת גוי"צ על חשבונו הוא.

אבל דעו נא שלא די בלומד ממנקר סתם כי הלא גם בהם
רבתה המכשלה כמו שמבואר בספרים (עי' פרק כבר הי'
לעולמים) וכבר צווחו מרנן ורבנן ע"ז כי זה אחת מסיבות
השתלשלות הפירצה בכשלוך חלב מדור אחר דור ע"י שהמנקר

מלחמת קודש

מה

המחוסר ידיעה מלמד לתלמידו עפ"י דרכו ושבשתא כיון דעל על ואם רבו לא שנה תלמידו מנין לו.

והדרך לצאת מהמכשלה ללמוד אך ורק ממנקר מומחה שיש לו קבלה מגדולי וגאוני הדור (שהם יודעין לא להסמיך רק למי שלמד מהמומחה האמיתי) או קבלה בהשתלשלות פ"י שרבו שלימדו י"ל קבלה איש מפי איש מגאון וצדיק פלוני, כמו שהוא כעת אצל גדולי מנקרי ארץ ישראל שכל זה סדר ניקורם נתייסד ע"י הני קדושי עילאה מעניקי החמה הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובית דינם.

וליתר שאת ערכנו כאן מה שהביאו הגאונים בספריהם מפורש כי א"א ללמוד ניקור מספרים בלבד.

(והמשך לזה לקמן – "אחריות לחווה דעה בניקור החלב").

א. בס' בית יצחק ה' ניקור (בעקרת הבית סי' די כלל ו' בעמודי זהב אוי"ט) וז"ל: צריך להזהיר להמוני עם מי שאינו בקי ולא למד סדר הניקור ממנקר מומחה אפי' הוא למדן גדול חלילה להגיש למלאכת הניקור בפועל מעשה ידיו (ומובן מזה שה"ה להורות ולחוות דעה, ואדרבה זה חמור כי בעושה בפועל ידיו לכל היותר יכשיל האוכלין מהבשר שניקר בפועל ידיו, אבל המורה לרבים בשפת בלתי מהוגנת כגון באומר "צדקו דברי האומרים אונגארישע ניקור" מכשיל רבבות אלפי ישראל שנים הרבה באלפי אלפים כזיתי חלב דאורייתא, וד"ל) כי הוא דבר שצריך לימוד ושימוש גדול, וגדול שימוש יותר מלימודו.

ואע"פ שמעשה וסדר הניקור מבואר ומפורש בספר היטב מ"מ אינו רק שמיעה ואינו דומה רא"י לשמיעה שצריך לראות בחוש העינים אשר א"א ללמוד מתוך הספר ובקל יוכל לבא ח"ו לידי מכשול גדול עכ"ל.

ב. בספר מורה לזובחים (להגאבדק"ק ווירצבורג, והגאון בעל ערוך לנר כותב בהסכמתו "הגאון המופלא עמוד האמונה") סי' כ' אוי"ט וז"ל:

גלוי וידוע לכל בקי בהלכה שמי שרוצה לעסוק במלאכת הניקור צריך שילמוד תחילה הלכות הנקור מספרים המדברים מהלכות ההם בהרחבה ומבארים עניניהם באר היטב כפי הדין והנהוג (דו"ק בלשונו דגם לימוד בשלחן ערוך ונו"כ לא די) ומלבד זה **צריך להתלמד עוד מלאכת הניקור** עפ"י מראית העין **מן המומחה הבקי בניקור** למען יבינהו היטב מהות הגידין והקרומין האסורין משום חלב ומשום דם והיכן הם מונחין בתוך נתחי ואברי הבהמה כדי שיוכל למצאם בנקל ובברור ויסירם משם בשלימות ובדקדוק וכמ"ש גם הרמ"א סי' ס"ד סעי' ו' וסי' ס"ה סעי' ח', וע"כ פשיטא ופשיטא שאין כוונתינו בחבור ה' ניקור דלעיל להבין ולהורות הלכה למעשה מהן לבדנה בלתי השלימם בעיון בספרים אחרים **ובלתי מלמד מנקר מומחה עכ"ל**.

ג. בס' הניקור לרש"א (ר"ת ר' שלמה אלטמאן מו"ץ בווארשע בשנת תרע"ט) וז"ל: כל הרוצה לדעת ולהבין **צריך ללמוד בהתמדה אצל מנקר מומחה** ולעמוד על ידו בזמן המלאכה **אחרת א"א להבין עכ"ל**.

ד. בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: **ביתר מקצועות התורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר ועי"ז רבה העזובה במקצוע זה והרבה נכשלין באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין במצות על קלות כחמורות. עכ"ל**.

ועוד הרבה בספרי ניקור ומיראת האריכות לא העתקנו כעת יותר.

פרק ט

אחריות מלחווה-דעת, ולהכריע, ולתת קבלה

הכרעה משובשת מרבנים

הנה אחר שכבר ביארנו מפי סופרים וספרים שמלאכת הניקור עליו נאמר גדולה שימושה יותר מלימודה ובלי השימוש זמנים הרבה תחת פיקוח של מנקר מומחה אמיתי אין יודע כלום בניקור וכל הוראותיו רק מכשול לרבים תמה תמה יש לקרוא בקול גדול האיך מורה לא יעלה על לב הרבנים ומורים שלא למדו ועסקו כלל בניקור עד כאן באמעריקע ומעיינין קצת בספרים הנדפסין ומדברין קצת עם מנקרים ואח"כ מחווין דעתם בניקור כאחד הבקיאין, שומו שמים על זאת והלא כל חכמתו רק מפי הספרים לבד דהרי מה שהמנקרים מלמדין ערבך ערבה צריך והלא עליהם צועקין מרה שמאכילין חלב לישראל, וכמה מכאיב הדבר שהרבנים הרוצין לחוות דעתם ולהכריע אם הצדק עם המנקרים שקורין על עצמם "מנהג אונגארן" או אם צדקו דברי המנקרים שאומרים על "מנקרי אונגארן" שאינם יודעין מלאכה זו ומניחין, קרומים וגידין, **ועוד במדה גדושה, ואותן הרבנים שלא נפקחו** עיניהם כלל במקצוע זו כאשר נכנסין לביקורת הדבר לומדין מפי המנקרי אונגארן ועל סמך זה מכריעין אח"כ כי הצדק עמהם, הלא הדבר הזה צחוק מכאיב וכל השומע יצחק לו כי הרב שלמד ממנקר שאומרין עליו כי מקלקל בניקורו יבא אח"כ להעיד על רבו המנקר (שממנו כל חכמתו) כי טוב הוא, אחר שלימדו המנקר סדר ניקורו ומעיד על מעשיו שכך נהגו באונגארן יבא הרב להעיד כי המנקר עושה כהוגן וכי כן נהגו באונגארן.

ואם הולכין בדרך עקלקלות הלזו במשך הזמן יתקלקל הדבר עוד יותר ויותר בשפלות הדור, ויבאו עוד ח"ו ח"ו ליתן

קבלות למנקרים על יסוד זה, ודבר זה הוא הריסות הדת וכל היהדות כולה, ד' ישמרנו מתקלה כזאת.

ומעידן אנחנו על רב גדול אחד (כבוד אלקים הסתר דבר) שדימה בנפשו כי כבר בקי במלאכת הניקור (אחר עיון וחיפוש קצת בספרים, ושיחה עם מנקרים מקולקלים) ותסמר שערות ראשנו בראותינו כי ממש לא מצא ידיו ורגליו בביהמ"ד כלל ושגג בדברים פשוטים מאד אשר כל הבקי קצת בענין ניקור לא יטעה בה, וכפי דמיונו שכבר מבין בענין הניקור כבר מוכן להעיד מה צריכין לנקר ומה לא, ואם יתמשך הענין באופן זה מסתמא יתחילו ג"כ להסמיק מנקרים עפ"י שיטתם וצרכם וענין זה מזעזע נפש כל יר"ש עד היסוד, ובמסתרים תבכה נפשינו על החורבן המעותד לצאת מזה על הכלל כולו ברו"ג.

סדר הלימוד להיות מנקר

ולא לבד שהלימוד ממנקר משובש ממשך השיבוש מרב לתלמיד אולם אפילו הי' המנקר מומחה גדול באמת א"א שיתלמד התלמיד להיות בקי היטב בחכמת הניקור ע"מ לעשות בפועל מלאכת ניקור בפחות משנה שלימה לכה"פ ומצוי מאד שגם אחר שנה שלימה לא יהי בקי היטב לכל פרטיהן עדיין עד קרוב לשתי שנים, וכל זה להרוצה להתלמד ע"מ לעסוק במלאכת הניקור כשיש (ראש המנקרים) המחפש אחר מעשיו ותנאי נוסף יש שבמשך הזמן ניסה לנקר הרבה כשרבו המנקר המומחי עומד על גביו לראות מלאכתו אם עושהו היטב היטב.

סדר הלימוד לנותן קבלה

אבל מי שרוצה להתלמד להיות בקי במלאכת הניקור ע"מ להיות מוכשר לתת קבלה למנקרים על סמך ידיעתו צריך לימוד בספרים זמן הרבה על ניקור חלק הקדמי **וגם אחוריים** בצירוף עם העיון במעשי מנקרים מומחים (שיש להם קבלה בהשתלשלות מגאוניים מפורסמים) **בניקור חלק הקדמי וגם אחוריים** כמה שנים דכשלא יהי בקי בחלק אחוריים ונותן קבלה

בחלק הקדמי יכשל בכשלונות גדולות בלי שיעור וערך (כידוע לכל מנקרי אחוריים) (וכמו שהוא כעת – ואכמ"ל) ויחד עם זה גם פעולות מעשיות, וגם יהי בקי לא לבד במלאכה הניקור רק בכל המנהגים השונים שבכל מדינה ומדינה כדי שאם יבא רמאי לרמאות דכן מנהג אונגארן וכיוצא, או שיאמר כי במקום פלוני מכרו בשר אחר צלע י"ב יוכל להכחישו (לא כמו שהוא כעת שהרב מאמין לכל מנקר כהלכה למשה מסיני) וצריך שימוש הרבה אצל מנקרים מומחיים הרבה (דאיזה חכם הלומד מכל אדם) שנים הרבה כי הרי רוצה ליקח על עצמו אחריות של יסוד היהדות התלוי באכילת רבבות רבבות כזיתי בשר לכל הסמוכין על נתנת קבלתו עד סוף כל הדורות.

גוערין בו בניזיפה

ובזה תבינו שכאשר ראינו בעינינו רב גדול שאחר חיפוש בספרים בערך חודש (או מעט יותר) ושיחות קצרות עם מנקרים שיצא עליהם קול פסלות רצה ליקח האחריות הגדולה על עצמו להורות לשואלי דבר דבר ד' זו הלכה, כי ניקורם של המנקרים (מכשילי הרבים) הטוענים (לתרץ קלקולם) שזה ניקור אונגארן, טוב הוא ומתעקש בזה עד שא"א להעבירו על דעתו אע"ג שעומדים נגדו בויכוח גאוניים מופלגים בחכמת הניקור הרבה שנים בלימוד ובמעשה גם בחלק אחוריים ומפורסמין בכל המדינה בשמם וקבלתם נמשכת דור אחר דור מהנהו תרי צדיקיא הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובי"ד שלהם וכבר העמידו תלמידים מומחים מופלגים במקצוע זה, ואעפ"כ לא נמנע מלהצדיק אותם את הקצבים המתרשלים ואת טענתם מנהג אונגארין וללמד עליהם זכות, בוודאי שראוי לגעור בו עד שירצה לתיקן תיקון בכל החומו שבדבר.

מלחמת קודש

פרקי ובחרת בחיים בקשה ותחנונים!!!

בני ישראל האהובים זרע בירך ד' אשר מקור קודש מחצבתן בני אברהם יצחק ויעקב שעמדו רגליהן על הר סיני.

דעו כי יסוד והקיום של עם ישראל המאמינים בה' ותורתו כמקובל דור אחר דור בראש וראשון הוא הקפדנות המדויקת באכילה ושתי' דבלאו זה זרע ישראל יוצאין לתרבות רעה ח"ו (פר"ח יור"ד סי' פ"א) ומדינות שלימות יוצאין מהדת (שו"ת ד"ח ח"א סי' ו'). וגורם צרות לכלל ישראל ח"ו ברו"ג (חפץ חיים).

ברור ג"כ כי ניקור חלב מעולם נמנה בין הדברים שבהם המכשול מצוי מסיבת חסרון ידיעה של המנקרים והרבנים, וגם מחמת התרשלות עבודתה בדיקנות, וזרע ישראל נתנסו בע"ז בכל דור ודור ואותן שעמדו בנסיון זה וגם הקפידו בשאר מיכלא ומשתיא הן הן שזכו להשאיר דורות טהורות וקדושות אשר מהם נמשך שלשלת זרע בירך ד' מאז ועד עתה וגם להלאה עד ביאת גואל צדק.

אל נא אחי תרעו כאשר נשוח את אשר עם לבבינו, הכלל ישראל כולו תלוי על המשקל, משקל כבד יש לכל נפש ונפש לבד.

ביד כל אחד ואחד לבחור בדרך החיים שתשפע לו חיים ארוכים וברוכים בכל טוב בעוה"ז ושכרו המוכנת לו לעוה"ב אם יתרחק כמטחוי קשת מאיסור הנמנה בין החמורות ביותר מטעם שעונשו בכרת, ומטעם תוצאותיה שמטמטם לב הנשמות לגדול וקטן ומבדיל הנשמה משורשה עד לכורתה כולה מעולם הבא (כמ"ש בזה"ק המובא ביסושו"ה שער ז') והוא איסור חלב שעונשו בכרת כמו חמץ בפסח וכל ירא וחרד החש לנפשו בניו ובנותיו לא ישקיט רוחו בהשקטת הבל ורעות רוח דאולי אינו או בטענות אחרות שוא ומדוחים כי יודע שדבר זה בנפשו הוא, וגם אכילת חלב בשוגג מנפש עד בשר יכלה כ"ש לעמוד בזה כל ימי חייו לעולם. בפרט כשרואין בחוש צרות מתרבות מיום אל יום צעירים נחטפים בחצי שנותיהם, ועוד צרות וחליים ומקרים רעים אשר קשה להעלותן על הכתב פוקדין אנשים ונשים וטף למעלה מהרגיל וכל העם תמיהין ושיילין אלו לאלו מה זאת עשה אלקים לנו ואין איש שם על לב לחשוב כי פן ואולי לא יצאנו חובתינו בעת אשר השמועה גדלה מיום ליום שהחניות בשר מלאות חלב שאיסורו בכרת! ופונים עורף לכל השמועות כאילו לא לנו נוגע הדבר, אבל לא יעלה על דעתו כי באותו מדה נידון למעלה בפינוי עורף ממנו בעת דחקו ובעת צרתו, ובעת הקטרוג וכמו שדרשו חז"ל עה"כ ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, אם אתם פורשים ממאכלות אסורות הרי אתם שלי ואם לאו אתם של נבוכדנצר וחביריו.

פרק יא לברוח גם מספק חלב

אחרי ככלות כל הנ"ל לב מי לא יפחד ומי הוא אשר לא ירעדו ידיו בעת שלוקח חתיכות בשר בהמה ונותנו לתוך פיו, בלי בירור אמתי שידע בוודאי שהחתיכה זו מנוקרת כראוי וכהוגן.

ובאמת שאפי' אם לא הי' המדובר מוודאי חלב, רק מספק חלב אעפי"כ הדין נותן שיתנזר לגמרי ממנו ולא יכניס ח"ו בשר כזה לתוך פיו דהלא לא מצינו בכל התורה איסור כרת באכילה רק בדי' דברים. א) חמץ בפסח. ב) אכילת יום כיפור. ג) אכילת חלב. ד) אכילת דם, ומה מצינו בחמץ בפסח וכן באכילה ביום כפור אפילו יהודי הדיוט ופשוט מפשוטי המון עם יפחד ויטיירא לעבור עליה אפילו בספק כגון דבר שיש צועקין עליה חמץ כל איש יתרחק ממנו, וכן לענין יוה"כ, ומאי שנא חלב.

שנית הלא באכל ספק חלב בזמן הבית צריך להביא קרבן אשם להגין מן היסורין עד שיתוודע לו בהחלט כמבואר (במסי' כריתות ובכמ"ק) וא"כ האיך שייד להקל לאכול דבר שחייב עליה קרבן.

ועי' ברבינו יונה ריש ברכות **דספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאי** כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת ודבר זה מבואר בכריתות כ"ב ע"ש.

ועי' באדר"נ פרק ל' ר"מ אומר כל העובר עבירה אחד בספק מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו בודאי כיצד אדם חטא ונודע לו חטאו מביא חטאת בסלע, ספק חטא מביא אשם בשתי סלעים.

וכן איפסק להלכה: ברמ"א או"ח סי' תר"ג דיותר צריך לשוב מספק עבירה מעבירה ודאית. ועי' בספרי הפוסקים שמבואר בדבריהם דלענין כפרה ותשובה יש לחוש גם למיעוט (בשו"ת צ"צ הקדמון סי' נ"ג, לב ארי' חולין י"א וסי' יש"מ פ' תולדות עה"כ ויגש יעקב, ובשו"ת אבני' צ' או"ח ע"ד).

ועי' במסלת ישראלים שכי' דיש להתרחק מספק איסור כמו מסס המות ממש.

וע"ע ביור"ד בסי' קט"ז בסופו דבעל נפש לא יאכל מבהמה שהורה בה חכם, ומובן שספק איסור שהורו בה חכמים שאיסורו מה"ת מטעם חלב גם לאדם פשוט אין לאכול

ובסיום הדברים נזכיר עוד מ"ש הפ"ח ביור"ד סי' פ"א דדבר שאסרו תורה גם אם תמציא היתר לקטנים מ"מ עדיין מטמטם הלב והמוח, וכע"ז בשו"ת ערוה"ב לענין חלב מבהמה האוכלת חמץ בפסח, ובקצוה"ש ה' שבת דיני חשיב"ס בבדי השלחן הביא בשם הנצי"ב דמה"ט שוחטין לחולה שיב"ס בשבת ואין מאכילין אותו **נבילה המוכנת דנבילה (אע"ג שהותר לחשיב"ס) מ"מ מטמטם הלב והמוח** והדברים נוראים.

ונזכיר עוד מ"ש בס' יסושי"ה (שער ז' שער הבכורות) שמזהיר להתרחק מאיסור תורה אפילו מספק ספיקא עפ"י מ"ש בזה"ק דהמטמא נפשו במאכ"א אי"ל חלק באלקי ישראל ולא בעוה"ב וניזון לדורי דורות. ואעתיק לשונו: וכי אין ראוי לו לאדם ליפול מלא קומתו ארצה וליתן בעפר פיהו ופלגי מים תרד עיניו יומם לא ישקוט ולילה לא ינוחאם קולע אל השערה לשער בעצמו שלא הי' נזהר היטב בעודו בחיים חיותו ממאכלות האסורות **אשר אומץ עונשם חמור מכל עבירות שבעולם** לפי הזוה"ק הנ"ל שעל כל עבירות שבתורה אף על אותם שחייב בהם מיתת ב"ד מ"מ לאחר שסבל עונשו בגיהנם ובשאר עונשים כפי שנגזר עליו בעולם העליון עכ"פ י"ל חלק לעוה"ב ויש לו חלק בקוב"ה ית"ש אבל זה שטימא עצמו וגופו ממאכלות האסורות מבואר במאמר זוה"ק הנ"ל שאי"ל חלק כלל באלקי ישראל ולא בעוה"ב וניזון לדרי דרין

ואין די להפקיע את עצמו בלבד בזהירות אלא על הכלל כולו יצא להזהיר את אחרים ג"כ עכ"ל (כל הנ"ל מס' הק' יסוד ושורש העבודה).

עוד מבואר ביסושי"ה שם כי עפ"י האריז"ל אין לאכול אחוריים כלל אפילו מנוקר היטב, ובארצה"ב מוכרין גם אחוריים בלי ידיעת הקהל.

ובכלל יש לתמוה על שכל אחד יתרחק טובא מאכילת מצה מנדונד דנדונד שימצא דחימצא בחומרות שונות אע"ג שכשר

לכו"ע מדינא דשו"ע, ובחלב שאיסורו חמורה כחמץ דשניהם בכרת, ונוהג כל השנה לא רק בפסח כאשר שומע איזה תירוץ כבר שמח שיש לו אמתלא לאכול בשר כאוות נפשו.

ובבית יצחק (עקרת הבית סי' ד' כלל ו') וז"ל: כל מנקר לא יתנו הבשר מידו עד שיעיינו בו פעמים ושלש שאם ימצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו וצריך זהירות גדול וכו' עכ"ל, הרי עד כמה נחוץ הזהירות והחקירה אחר המנקרים וכ"ז נתבטל בימינו מכל וכל ואנו תקוה שע"י העיון בקונטרס הנוכחי, בוודאי יצמח התעוררות מרובה בשמירה ממאכ"א בכלל, ומאכילת חלב בפרט, ונוכה בעזה"ת שיתקדש שמו יתברך על דינו, ושיתרומם קרן התורה והיראה בכל המובנים עדי נזכה לביאת משיח בן דוד בב"א.

פרק יב

סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פרענקפורטער

נוכחנו לדעת כי גם המתנזרים **מבשר בהמה** מסיבת גודל המכשול פה ארצה"ב בכל חלקי הניקור טועין טעות מכאבת וסוברים שמותר לאכול (סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פרענקפורטער וכו') והוא מכשול עצומה עד למאוד כי לא די זה שנעשין מבשר בהמה וא"כ גורלם לא נופל משאר בשר בהמה עדין יש בו שגרוע פי כמה מבשר בהמה מחמת כמה טעמים.

טעם א: בשר שאינו נמכר בעין רק אחר טחינתה (כמו נעמאלענע פלייש וסאלאמי וכל שאר הני"ל) גרועים אלף דרגות מסתם בשר מחמת העלמת עין הרואה מהו וע"י זה בעלי חרושת מכניסים בה כל הפסולת של הבשר והחלבים.

טעם ב: סאלאמי וכל הני"ל לערך 40 אחוזים (פראצענט) שמנונית ומניחים שם לכתחלה בשר **הממולא** בחלב. **ידועה מספקת** בידינו שעושין אותן בחלק אחוריים).

טעם ג: אצל אסיפת התאחדות ה'ר' האי שתא סיון תשמ"ב עורר אחד מן המתאספים כי את חלק הבשר הטבור של הבהמה ולמטה ממנה שהוא שייך לחלק אחוריים ועליה חלב דאורייתא לרוב, לוקחים לעשיית הסאלאמי.

טעם ד: הבקויאים קצת בספרי קורא הדורות יודעים להגיד שמאז נתחדשו מצרכים הללו סאלאמי והשאר נתגלו הרבה רמאות בארצות שונות ע"י אי הכרת תוצרתן, ואפי' בזמן שלא ידעו העולם פקפוקים בסתם בשר בהמה כבר נתרבו המדקדקים בכל החומר ממצרכים הני"ל.

טעם ה: יש בידינו כתבים (דוקאמענטן) שונים (ממשרדי הבריאות של מדינות שונות אשר כולם פה אחד יעודין ויגודין כי אכילת מצרכים הני"ל מזקת מאוד מאוד לבריאת הגוף וגורמת רח"ל חולי הידועה רח"ל.

טעם ו: לפי רשימת המשרד מה גורמת, חולי הידועה רח"ל יש בסאלאמי ושאר הני"ל מרוכזין יחד ד' פרטים הגורמים רח"ל הני"ל. 1. בשר בהמה. 2. חלב. (או שומן שניהם שווין מטעם בריאות). 3. בשר מעושן. 4. קעמיקלעס שנותנים לתוכה. 5. בשר ישן. (הסאלמיס נעשים הרבה בפעם אחד ועומדים ימים רבים. 6. יש בו מלח ושאר תבלין הרבה.

הרי לפניך רכז של 6 טעמים הידועים לנו בבירור (לבד מאותן שמתגלגין מידי יום ויום) שגורמים חולי הידועה רח"ל, ומי שאחרי כל אלו הטעמים עדיין מכניס בשר הני"ל לתוך ביתו, הרי זה מתחייב בנפשו ונפש ב"ב וכמאבד עצמו לדעת ממש רח"ל!

פרק יג

התאחדות בתי דינים חסידים ופרושים החרדים דארצות הברית וקנדה קינה

קינה על חורבן הנורא
באכילת בשר וחלב

זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ... הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵינוּ

א. אילו זכינו — להטות און למאורי הדור היינו בטוחים מלהכשל באכילת חלב.

עכשיו שלא זכינו — מתפטמים בכל יום ויום אלפי נפשות טהורות בחלב ונו"ט. זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

ב. אילו זכינו — היינו מקבלים דברי ת"ח ויראי ד' המעוררים על דבר ד' בכל פינת היהדות.

עכשיו שלא זכינו — נתחנכנו שלא לשים לב לדברי הרבנים הצדיקים אלא כתף סוררת. זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

ג. אילו זכינו — הו' הדור הצעיר מתחנך לקבל תוכחה לתקן המעשים כפי היוצא מפי המוכיח.

עכשיו שלא זכינו — נתחנך הדור הצעיר להלעיג על דברי חכמים ולהתלוצץ מדבריהם. זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

- ד. **אילו זכינו** — היו הבנים הקטנים נשמרים בכל הנכנס לפיהם וכל היוצא מפיהם.
- עכשיו שלא זכינו** — בשר נבילה וחלב טריפה נכנס לפיהם. וקללות וניוול פה יוצא מפיהם. זכור ה' מה היתה לנו...
- ה. **אילו זכינו** — ה' שעת הכושר גדול לחנך דורות קדושות וטהורות כי המטבע מצוי' ואפשר לסדר הכשרות באופן נעלה.
- עכשיו שלא זכינו** — הבשר ביוקר ומתפטמים גידולי קודש בנו"ט וחלב ואחריתה מי ישורנה. זכור ה' מה היתה לנו...
- ו. **אילו זכינו** — ה' כל אחד הולך בדרך כל הארץ — אחר אריכות ימים ושנים — בלב בטוח שהניח אחריו דור ישרים יבורך.
- עכשיו שלא זכינו** — כיון שהפליגו חז"ל בתוצאת המתפטמים בדברים אסורים, מי יודע... זכור ה' מה היתה לנו...
- ז. **אילו זכינו** — היו כל ישראל בריאים ושלמים דשנים ורעננים.
- עכשיו שלא זכינו** — החולאת מצוי' בעוה"ר בפרט חולי הידוע (אשר העיד הרה"ק בעל בני יששכר שהחולה הבא ברובו על כלי העיכול כמו הכרס ודקין וכיוצא הוא מחמת גרעון הכשרות) אשר לפי עדות הרופאים עיקרו באיברי העיקול ובעוה"ר מצוי יותר אצל אחב"י מבשאר אוה"ע רח"ל.
- זכור ה' מה היתה לנו...
- ח. **אילו זכינו** — לא היו כ"כ בני אדם נלקים בחולאים רעים כמו התקפת לב (הארץ אטא"ק) שבר העצבים (נערווע"ן ברא"ך) אחוזת דם (הויכע בלו"ט-דרו"ק). חולי איצטומכא (אָלסער). טומטם עורקי המח (פארקאלעכט).
- עכשיו שלא זכינו** — כל אלה מצוי' בעוה"ר בכמות מרובה מאד אצל חרדי בני ישראל (והשם יאמר למלאך המשחית די).
- זכור ה' מה היתה לנו...

- ט.** אילו זכינו — היו ילדי בני ישראל שלא טעמו טעם חטא זוכין להתגדל בניקל עם רוב נחת.
עכשיו שלא זכינו — שנכשלין בחלב שאיסורו כרת ונאמר בו ערירים יהיו בעוה"ר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברתה בענינים הללו.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- י.** אילו זכינו — היו האב ואם זוכין לגדל בניהם עד מאה ועשרים שנה.
עכשיו שלא זכינו — והחלב מצוי בבתים בעוה"ר...
 עוללים שואלין לחם צועקין "אמא" "אמא" ואין נענין רח"ל.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יא.** אילו זכינו — ורק כשרות ברורה ה' מצוי' בפי כל, היו כל גידולי קודש מתגדלים עם יראת ד' חופף על פניהם.
עכשיו שלא זכינו — מתגדלים בפראות עצומה בחוצפה ועזות נוראה אשר כמוהו לא נהייתה.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יב.** אילו זכינו — היו ההורים באין מגן ערן לשמוח בשמחת בניהם ביום חתונתם ושמחת לבם.
עכשיו שלא זכינו — מיד כאשר מרגישין ריח בשר עם חלב סרים מהר משם ואין שוהין שם אפילו רגע.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יג.** אילו זכינו — היו הבנים מסובלין במדות טובות ונעימות וצייתין לדברי הוריהם ככל היוצא מפיהם.
עכשיו שלא זכינו — אין מתייראין להתריס נגד הוריהם בעזות וחוצפה מופלגת ולעשות מחלוקת בבית עד שאול תוקד.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יד.** אילו זכינו — היו מסתפקין במועט ולא היו רודפין אחר מותרות ולוקסו"ס.
עכשיו שלא זכינו — החלב בוערת בפנים כארסו של עכנאי ומגביר כח הרע לרדוף בתר חיי עולם הזה.
 זכור ה' מה היתה לנו...

טו. אילו זכינו — הי' כל אב ואם יודע כי בעזה"י הבן יתגרל להיות בדרך שחינכו אותו לתורה ויר"ש.

עכשיו שלא זכינו — החלב שנתפטם בו בקבע עושה את שלו ומהפכו לאיש אחר.

זכור ה' מה היתה לנו...

טז. אילו זכינו — כשאשה בוכה בזמן הדלקת נר שבת היתה סמוכה ובטוחה שהשם יקבל תפלתה ברחמים.

עכשיו שלא זכינו — המדרש מצווח ואומר (פ' שמיני) אם אין אתם מובדלין מנבילות וטריפות אין אתם שלי.

זכור ה' מה היתה לנו...

יז. אילו זכינו — כל קשת רוח בעת השתפכות לבו בספר התהלים הי' מצפה לעזר השם בקרוב.

עכשיו שלא זכינו — תפלות העולים מפטום חלב עליהם אחז"ל גם כי אזעק ואשמע סתם תפלתי.

זכור ה' מה היתה לנו...

יח. אילו זכינו — היו איש ואשתו דרים במנוחה שלימה בלי קטטות ומריבות ומגדלים בניהם ובנותיהם מתוך הרבה נחת

עכשיו שלא זכינו — החלב מבעיר אש המחלוקת בבית איש ואשתו מתפרדים מתוך קטטה ומריבה והבנים ובנות מתפזרים בכל קצות תבל מתוך מרירות ושברון לב.

זכור ה' מה היתה לנו...

יט. אילו זכינו — היו הבנים ובנות כולם הולכים בדרך התורה כל ימי חייהם.

עכשיו שלא זכינו — ומתפטמים בחלב נבילות וטריפות נתרבו בעוונותינו הרבים הסרים מדרך הישרה.

זכור ה' מה היתה לנו...

כ. אילו זכינו — היו בתי כנסיות ובתי מדרשים של אמעריקע מלאים כהיום הזה עם ששה מליון יהודים חרדים ההולכים בדרך התורה

עכשיו שלא זכינו — ואמעריקע מעולם היתה הקן עם מקום מושב להגרועים שבכלל ישראל קצבים בעלי אגרופים ושאר פורקי עול "שמאנאפאל הכשרות" היתה בידם ועדיין השטן הזה מרקד בעוונותינו הרבים שמונים אחוזים מכל בתי כנסיות ובתי מדרשים יושבים שם אנשים ונשים בתערובות ופרועי ראש מעורטלים מכל זיק של יהדות, קרקפתא דלא מנחי תפילין, מחללי שבת בפרהסיא ועוברי כל התורה ומצוות להכעיס.

זכור ה' מה היה לנו...

כא. אילו זכינו — לאכול רק כשר באמת היו יושבים איש תחת גפנו ותחת תאנו ועובד את קונו.

עכשיו שלא זכינו — החלב מבעירה אש הקנאה בלב כל אחד מיום ליום מתרבים הגזלנים — המוסרים — המאיימים — הרודפים אחר החרדים, המסלפים דיני תורה, המחרחרים ריב בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו ובין צבור לצבור.

זכור ה' מה היה לנו...

כב. אילו זכינו — להתפטם במאכלות הכשרות באמת היינו מאמינים כי מה שנתרבה בעוונותינו הרבים בדור הזה יותר מכל הדורות שעברו ילדים בלתי מפותחים [ילדים בעלי מומים בדעת או בשאר אברי הגוף] (צוריק געשטאנענע קינדער פיזיש אדער גייסטיש) הכל עבור המכשולים והקלקולים במקצוע כשרות המאכלים. ומבואר בראשונים פרשת משפטים ופרשת שמיני שמאכלות כשרות יסוד היחידי והעיקרי להעמדי הגוף על איתן הבריאות השלימה (עיין דע"ת פתיחה לה' שחיטה).

עכשיו שלא זכינו — והילדים טרם ראו אור השמש כבר נתפטמו במאות כזיתים של חלב ודם וכאשר יוצאים לאויר העולם ממשיכים דרך הלזו ובכל יום ויום נתוסף לחלבם ודם של הילדים חלב ודם של בהמות ואלו הן הגורמים האמיתיים להפסיד בריאותם להזיק ולקלקל יסודי גופם

כמבואר בראשונים הנ"ל וכל כך מטומטם לבות ומוחות בני אדם ע"י שנתפטמו הם עצמם בכל הנ"ל שחושבים מחשבת מינות ואפיקורסות גמורה כי כל זה מקרה הוא, והוא כפירה עצומה בהשגחת הבורא ית' על עמו ישראל והכחשה נוראה באמונת שכר ועונש לעוברי מצות התורה.

זכור ה' מה היתה לנו...

כג. אילו זכינו — היו הכנסת אורחים נחשב למצוה רבה ומפוארה כמו כל הדורות.

עכשיו שלא זכינו — הנותן לאורחים מאכל האסור בפרט חלב לא למצוה נחשב רק עבירה היא בידו. זכור ה' מה היתה לנו...

כד. אילו זכינו — כבר היינו נגאלין ע"י משיח צדקינו ובנערינו ובזקנינו היינו עולים לרגל בבית מקדשינו.

עכשיו שלא זכינו — עדיין כבושין אנו בגולה ומוקפים בצרות ישראל מכל עבר ופינה ד' ירחם. זכור ה' מה היתה לנו...

כה. אילו זכינו — הי' לנו מנהיגים אמיתיים קדושים וטהורים שהיו מעמידין הדת על תילה

עכשיו שלא זכינו — עכ"פ נתחזק כולנו לקדש שם שמים שכם אחד ולמסור נפשינו באמת עבור כשרות הבית שהוא יסוד הבית והמשך הדורות ובזכות זה נזכה לגאולה הקרובה במהרה אמן.

זכור ה' מה היתה לנו...

תלמידי הראשונים

חסידים ואנשי מעשה — ועל בעלי תאוה — יראים ושלמים — ועל הרודפים אחר יראי השם — רודפי צדקה וחסד — ועל ממשיכי דרך ההשכלה ושבתי צבי ימש"ו — גאון וקדוש — פוסק מובהק — פאר הדור והדרו.

ומצוה על אנשים נשים וטף להשתתף באמירת קינה הנ"ל ודמעתן על לחיין עם נתינת אפר על ראשיהם.

(רש"י תוס' אגור רא"ש ר"ן שו"ע ורמ"א ועוד) שקוננו קינה הנ"ל על לבון כבוד רבותינו הראשונים שנדרסו עד לעפר יחד עם פסקיהם בדיני ניקור חלב ודם, שהלכו שועלים קטנים מחבלי כרמים להפוך דבריהם לומר על אסור מותר — ועל טמא טהור — ועל מומר להכעיס — צדיק וקדוש — ועל אנשים מאיימים —

זצ"ל שמסרו נפשם על קוצו של יוד מתורתנו הק' שלא יתבטל, ופורקי עול הללו עוקרין מאמרים שלמים מדברי הראשונים ושו"ע ואחרונים בגסות רוחן ועוד מכנים עצמם בשם מו"צ. מעבירין נפשות ישראל לסיטרא אחרא רח"ל ע"י התרת נבילה וטריפה חלב ודם.

תלמידי החתם סופר זצ"ל

המקוננים על אבדן דרך החת"ס זי"ע להעמיד הדת על תלה ולעקור ולשרש אחר עוקרי התורה ומפיריו, ועכשיו הפכו דרכו ומשבחין ומרוממין עוקרי התורה ויסודותיה ומשפילין עד למטה מעמידי הדת על תלה.

ועל דא ודאי ראוי לבכות בכיות נוראות ועצומות שק ואפר יצע לרבים, ויתאספו ברחובות העיר בזעקות נוראות הקורעות לב שומע שאם לא נחריש בעת הזאת מי יודע מה יהי בסופו?.

תלמידי הבעל שם טוב הק' ותלמידיו הק' זי"ע

המבכים מרות על עלילות הני בריוני שעקרו גופי תורה בדבר חמור כאכילת חלב שהוא יסוד כל התורה כולה, כפי שקבלנו מהבעל שם טוב הק' זצ"ל מפי רבו אלי' הנביא זכור לטוב והאריז"ל ורשב"י זי"ע, להתרחק מצ"ט שערי היתר שלא לנגוע במשהו של איסור.

והאיך יתקיימו ישראל קדושים בגלותן אם לא ילחמו במסירת נפשם בעד כשרות השלחן ועכשיו שלוחמים רח"ל נגד העומדים במסירות על כשרות ראוי ליתן ראשינו מים ועיננו מקור דמעה ולבכות יומם ולילה על הירוס ועקירת הדת כזה.

תלמידי הגר"א וחפץ חיים זצ"ל

המתעוננים על החורבן הגדול בניקור החלב שהלכו בו בדרך עקלקלות נגד מה שקבלנו מרבתינו הגר"א מוילנא זצ"ל ובעל חפץ חיים

אנו החותמים מטה מאשרים את כל הנ"ל והרבה יותר ממה שכתבו בהקינה הנ"ל נשאר בקולמוס שלא נתפרסם ומצוה לפרסמו כדי להשפיל כח הרשעים ומגלה פנים בתורה שלא כהלכה עד לעפר.

ומצוה על כל יחיד ויחיד — מיד אחר גמר הקינות — לקונן קינה הנ"ל בבכיות עצומות עד שלא יוכל לבכות עוד, ובזה ישתתף עם צער שכינה הק' המצטער על תורתו הק' שמעולם לא נתבזה באופן מבהיל כזה ע"י שומרי תורה מימות מתן תורתנו עד היום הזה.

ובזכות זה יזכה לדנות מסעודות לוייתן עם כל הצדיקים הקדושים כמו שאמרו חז"ל וכל המצטער בחורבנה יזכה לראות בבנינה.

התאחדות בתי דינים חסידיים ופרושים החרדים דארצות
הברית וקנדה

ג.ב.

מיד אחר אמירת הקינה בבוקר מצוה לאסוף אנשים ונשים (בעזרת נשים) וטף להשמיע להם מצב הדור שאנו חייין בו ולהדריכן כי התוה"ק הוא חיינו ומצוותיה הטהורין הם קיום נפשותינו, ובעבורן אנו מוכנים לילך באש ובמים, וכל המוסיף או גורע אפילו אם כגובה ארזים גבהו בין אם נקרא צדיק — או רבי — או גאון הדור — או גדול הדור — או פאר הדור — או קדוש וטהור — או מו"צ — או אבדק"ק — או כל שאר שם וחניכי דאית לוי הרי הוא נחשב כקל שבציבור ופורק עול התורה, מינות נזרקה בו, מחוץ למחנה מושבו, טמא טמא יקרא, יכתב לחרפה ולדראון עולם בספר הזכרונות של עוקרי התורה ומחללי הדת שבכל דור ודור אשר נידונין לעולם ולעולמי עולמים, וכל בית ישראל ישארו נקיים וטהורים זכים וצרופים להמשיך דרך התורה והמסורה עם כל פרטי' ודקדוקי' והן הן לגיונם של מלך מלכי המלכים הקב"ה לקבל פני משיח צדקינו אשר יזכו במהרה בימינו.

(וימשיך הדרשן)

אותן עוקרי הדת אין שום נפק"מ אם פרסמו דבריהם בספר או בירחונים או בעתונים או בבטאונים או בדרשה לרבים בין בחול ובין בשבת בין ביו"ט ובין בחוה"מ כל דבריהם נדונין כדברי מינות לשריפה, ואסור להסתכל בדבריהם כי שאני מינות דמשכי.

כהנה וכהנה ימשיך הדרשן לעורר את הרבים ובזה יקדש שם
שמים המחולל ויזכה לראות בבנין ציון וירושלים במהרה בימינו
אמן.

**בבקשה להדביקו בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכל המזכה את
הרבים אין חטא בא על ידו**

נוסח כרוז שנתפרסם

לכבוד ראשי ישיבות ומנהלי מוסדות לחינוך הבנים או בנות הע"י.

נוכחנו לדעת כי בידי ראשי ומנהלי המוסדות תלוי חלק גדול מנפשות
וגופות של ישראל קדושים להביאן לחיי העוה"ב או ח"ו.....
לפי סדרי החיים שבימינו אלה מתחנכים הבנים והבנות בשנות ילדותן
ובגרותן במוסדות התורה והחינוך, ובצירוף למזון הרוחני שסופגים משם,
זונין עוד גם בגשמיות ע"י ארוחת צהרים (לאנטי"ש) ועפ"י רוב גם סעודת
הבקר (ברעיקפעס"ט) שהונהג זה איזה שנים.

אחר החקירה והדרישה הקלועה מעמל וטורח רב של דיניים ומנקרים
תחת פיקוח רבנים עלה בידינו להוציא קונטרס המעריך מצב ניקור חלב בשר
בהמה באמעריקע שבתוכן וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי, ועוד.
(וצירפנו כאן טופס מהקונטרס).

למותר להדגיש כי אחר עיון במתינות בהקוני ימצא המעיין כי האוכל
בשר בהמה כעת באמעריקע מכניס נשמתו נפשו ורוחו לסכנה של כריתה
ואבדון מעוה"ז ועוה"ב, וגם הגוף בעצמו בסכנה זו עומדת כי אכילת חלב
עונשו בכרת הכוללת בכריתת הגוף מחיי עוה"ז וכריתת הנשמה מחיים
הנצחיים.

ברם רוצין אנחנו לעורר לבב ראשי המוסדות כי אחריות הגדולה
הרובצת עליהם בפיטום מזון לילדים שיתעלו בכשרותן במהודר שבמהודרין
רבתה פי אלף מאחריות שאר אנשים שהרי מאות נפשות מישראל זונין תחת
פיקוחם יום יום, במשך שנים הרבה, וידוע עוד שיותר משפיע מזון הילד
בתחילת חינוכו בשנות ילדותו שהם ימי העלייהו מאח"כ.

ועכשיו אם יקחו הראשים ומנהלים מעט פנאי להתבונן קצת בענין זה יראו כי על כתפם מונח חבילות חבילות של רבבות רבבות כזיתים חלב שנתפטמו ילדי ישראל שלא טעמו טעם חטא על ידן, באשר נפוץ להאכיל סאלאמ"י או פרענקפורטער"ס לסעודת צהרים (לאנט"ש) וכבר נתבאר (בקונטרס המצורף) שמאכל זה מכילה כמות גדול של חלב גמור וחמור יותר מסתם בשר בהמה הנמכר בשוק.

(ועוד לו זאת שעפ"י האינפארמציע ממשרד הבריאות (Fosd & Drjg Asdn.) יש באכילת סאלאמי מוזג של ששה דברים שכי"א לעצמו גורם גדול לחולי הידוע רח"ל (מבואר בהקונטרס).

מסקנת הדברים שביד מנהלי המוסדות לכות הרבים ולסלק משלחן הטהור של צעירי צאן קדשים מצרכי מזון כסאלאמי — פרענקפורטער — פאסטאראמי — ודומיהן המאבדין גופן ונשמתן של ישראל, ולמלאות מקומן בדברים טהורים וכשרים בתכלית, ובוה יהי לבם בטוח שלא יאונה להן כל און.

ולעומת זאת אם ממשיכין להאכיל סאלמי יצא שבמוסד שיש בו ג' מאות צעירים יצטרף חשבון פיטום החלב שמכיל שיעור אכילתן (יש בידינו חשבון קרוב) ג' מאות זיתי חלב ביום אחד שהוא (במקום שאוכלין בכל יום את זה 1500 זיתי חלב לשבוע, 6,000 כזיתים לחודש, וחשבון 60,000 כזיתים לעשר חדשים שבשנה, וממנו תחשב להשאר.

וכל ישר הולך יבין אשר פיטום כמות גדול כזאת לגופות צאן קדשים שלא טעמו טעם חטא ואשר הבל פיהם מקיים העולם, אין מעלימין עין של מעלה ממנו ועל כל שעורה ושעורה עתיד ליתן את הדין ועונשו מי ישער. עד המשכיל ישים ללבו כל זאת, ולא יקל בכל זה כי בנפשו הוא כמ"ש בסי' רב טבחיא (ה' ניקוד) שהמכשיל אחרים בחלב ידע כי הוא נותן נפשו ונפש ביתו בעירבונו.

ולא זו בלבד שמתפטמין על ידו באכילת איסור אף גם זאת שגרמא בניזקין הוא על תוצאותיה הנוראות כמ"ש הפר"ח יור"ד סי' פ"א שע"י יוצאין הילדים לתרבות רעה והן עזי פנים שבדור, וידוע שבחשבון עילאה, הכל על חשבון הגורם נחשב.

דעו כי הזהרנוכם! ואנו את נפשנו הצלנו!

הק' שלום יודא גראס
אבדק"ק האלמין

הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד קאשוי שליט"א

RABBI RAFAEL BLUM

165 HAINES ROAD #2

BEDFORD HILLS, N. Y. 10507

(914) 666-6800

רפאל בלום

ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א

בעדפארד היללס, ניו יארק יע"א

ב"ה, יום י"ג מדות של רחמים תשמ"ג לפ"ק פ' האזינו

שלו וברכה לכבוד כל תלמידיי החביבים העיי
אחדש"ה אודות שנשאלתי כמה פעמים, מענין בשר בהמה שיש
מערערים, שאין החלב מנוקר כראוי.
הנה כפי שראיתי בעצמי, בשבוע זו, במעמד מנקרים מומחים,
נתברר כי בעו"ה, שהבשר שקנו בשבועות אלו, מחנויות המוחזקים
להיות טובים ומהודרים, אינם מנוקרים כראוי, שנשאר עליהם חלב
דאורייתא, וגם מחלק האחוריים היי שם עם החלב שלהם, בדברים
שאינו תלוי במנהג או מחלוקת כלל ואסור מן התורה לכו"ע. על כן
אבקש שלא לאכול שום בשר בהמה, כלל וכלל לא, עד שיתוקן הכל
בשלימות בע"ה, עפ"י דתוה"ק.
הי הטוב ישלח לנו ברכונו להוושע בגמח"ט בתוכ"י ושנת גאולה
וישועה א"ס.

ולראי" בעה"ח

חק' רפאל בלום

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

אהל מועד

לאחר השרים הראשונים תקיפי קרמאי ז"ל,
אשר שמו כבר נודע בשערים. עור מספר
בית יוסף למרן ז"ל, אשר שמה נאספו כל
ההדרים, וממנו יורו המורים, לרוד דורים,

רבינו ומרינו שמואל ב"ד משולם ידונדי יצוקלה"ה

נדפס

פעו"ק ירושלם תוככ"א

בשנת תרס"ד—לפ"ק

ואם יש ספק לקולא ואם היה עמוד מלוח וטעם חבל אע"פ שמונעין זה צדו ויחזק ויחז' בזה"ש שזין הפדש בין עליון לחסרון
צעינן מליחה חלל מלוח וטעור חבל ואקור אם קצווכין זה לוח ואם הטעם חבל שזה הטעם לא פליגי כלום שאין חס
המלח הגדול שיפלטו המחיתים שלא נמלחה אע"פ שהחסיכה הימלחה כוננה גם אלא הוולחה ונבלטה הנמלח וזו שהיא
פולטת ואע"פ שא"ל שלא חשבוני הקיור קלה לרי יש לומר שהאיל ומועט הוא לריו ככלו בחתיכה המלוחה ופני
המלוחה פולטת הכנה האיל והיא כנודה לפיכך נשפט ואינה צדונה ואחרי המויעוט של לרי חבל כשהטעם מליח
וכשהחבל הרי הטעם לא מליח הרי הניח ככלל הרוחה ונבלט צדונה ואקור חבל אינו אורק אלא כרי קליטה ויחז'
מן החסורנים שאין דברים אלו אנועריים אלא כשהם זה על זה ודממה שזה על זה ונחמם חסוריו וושלטינו ופקק' כנחן
למ' החלם גבר והילכך כשהטעור החבל למטה ויחזר חבל אם הטעם מלוח ונבלט שזה על זה ונחמם חסוריו וושלטינו ופקק' כנחן
ואורק אם כולו לפי שטעון שלא ונפגעט אפי' ע"י ווליהה ונבלט בכל החסר ולא יא עוד האקור ומש אפי' צווליהה
אחרה שאין לנו ראייה שיפליע המלח הכל ואם הים צהחיר ששים כנגד כל האקור ויחזר, הים הטעם כחוש אפי' שהוא

נתיב ד' כיצד מולחין הבשר להכשירו לקדירה ודמיו יפה ומונעין ורדין לדומין שעל הבשר ואחר לוקח ע"ז חל

גם ואלו דק חלל צדוני ועכשיו צעינן שלא יסא כחכל וממחם סמלנו שעל פניו וטעון סמלנו וכל לדי הבשר
לא מליח אלא מלך אחר ויחזר ולכחילה מליח העוף צחיץ ובפנים בחללו כפי יכולתו ולריך שיפאח הבשר צדונה כשיעור
מיל ולפי' קל הבשר שזה כשיעור מליחה וי"א דבר חסיכה שיעור מליחה וי"א חן הבשר שזה כשיעור
מליחה ואחר שיעור זה מליח צמים בכלי מניקב או צדיו להעביר המלח שעליו שזהו הצדוע ערם נהנינו צבלי שאינו
מונקב קודם הדמה ויחזר ושלטו הים צו רובי לרי מפני שבגר השקס כוחו של מלח ויש ונחמין צדו חבל לרדי הכל
אחר שפץ המלח ויחזר להדירו אפי' בכלי שאינו מנוקב ולריך להעביר המים האדומים שעליו ונחמ' מליך להדיה עד
שילאו המים צדו צדוני קודם שיהן אורו צדקריהם ויחזרו שלא לתפס הבשר צדוק הקדירה אף לאחר שנמלח יפא ויחזר חל"כ
המים וחסין, מלח בכלי שאינו מנוקב אם נמלח צדולה כ"כ שמום הבשר ומלאכלו עמו אפי' שלא שיה צדולה כדי
שיעור הבשר לקדירה הרי הוא כרוחה והבשר כבב צדוק הדם שמהקפץ בכלי וכבוט הרי הוא כנוטל לפי' אקור הבשר
מקום דם שנבלט צו ודוקא ויה צדוק חל אלא ויה שהוא חן לרי ויחזר יש שאקדין ג"כ ויה שזהו חן לרי
ואפי' לאחר מליחה צדוד שנמלח על הבשר אם נמלחם המחיתים בכלי שאינו מניקב רבי' משקן אורק מה שנתקן הרי
ודם שנמלח ואח"ך נבלט חן כה צדולה להחיות וע"כ לא הועיל לו מליחה אחרת ובה אין להסירו צדקליה האיל
וכמונשל הרי מפני שנכבש להיכו ד"ל בשטחה צדולה כדי שיעור המכשירו צדקרים חבל אם לא שיה כ"כ לוי צדקליה
היורה כש"כ צדוק שלא נמלח ונבלט דם ונוקב חסר צדוקי שיה צדוני הגאון שפי' שיה צדולה הוכשר אם ונמלח מליחה אחרת ולא
לקדירה לא הועיל לו מליחה אחרת והוא"ל שפי' שיה צדוני הגאון שפי' שיה צדולה הוכשר אם ונמלח מליחה אחרת ולא
נכחו להקל צדו

נתיב ו' קרר יקורו הבשר מיד ומלך ודם כו"ם הרב ר"א ח"ב צב' האשכול צדש א' וזן המנחמים הנוקב את הבשר

לריך להיחם לשניו קוונטעו קסה לקחם צו הבקין בכל פעם ופעם להקיר שונוניה הלבים הנדבק על פני
הבקין ובחמילה ונחמד הלחם הנוקב ומוליח טעום ונעביר קודם שפחה הנוח שהוא דבק
צטלם ונטול המליח צדיו ונמחק צבקינ מלך הלשון ומוליח משח חובי של דם ויורד משח לנגדנה לקודם שחיתה ומוליח
משח שכי גידים על זה א' קמוך נבשר ונטול את הבקין ונשקק את החמות לפני לדין ונמחק צמוך לחם בלחמו צדוק
אדום ומוליח ממחם אורו צדוק חובי של דם שחוח וקלח סמחה עד קלחור וכן יעשה פהמה השניו ונטול הבקין ונמחק
צין הכתף לגוף ונטול את הצדוק על הכתף צמלעערה ומוליח את הבקין ונמחק עד הצדוק ויורד
היד ועד קלחורו עד שישקוף כל הגיד שחוח ונמחק סמוך לפרסה עד קליח היל ולריך לשקע יפה ימה הבקין כדי שיהעק
אחור הגיד צדוטינן הכתשכין עממו מייקור ונשטתה שהוא חמלק צין הכתף לגוף ולריך ליקע הבקין צדפת הכתף הכמוך
לשררה לנקור משח שורש גיד זה שחוככו לנעלה ששם הוא שרש שלו ומוליח ונלך הכתף ונמלחה חובי של דם
לכתף השכי ונטול את סיד ונמחק צו צבקינ ומוליח ונמנו גיד אדום ואינו נמשך לנעלה מדמו כדור היל ונמחק על זר
היד ונוולו משח חובי א' שהוא קמוך לנעלה ואח"ך ונחמיל ונוקים קיום הגיד שווליה מהן ונמחה ונקף אחור קודם שכל
הכפל וכשנמחק כנחין רכשי אוחן מורין שיש צבקינ וחס' ב' ויעינן וב' משקלם ואחורו' ששם מיעינן ונמלקים לשנים ואינן
שנים ששן משקלם ונמלקים לג' לשקע ונטול רכשי הגידין צדיו ונמחק וחס' ג' ויעינן ונמלקים ונמלקים חס' חבל

בהיותו ליתן לך לשפוט אחריו ויגור אחרו חזב שחתה צדק המהנים ותקלפו יפה וישבי לדי הנהגה ולחזק מעני
 צדק המהנים שקורין לומציל וליתו ראוי אלא ללגי וברו יפה ומנ' לדדן ואחריו עלם המצין נכחים ומתכו ומקיר כל
 הנבחרה עד שיפחה הבשר כדי שלא ישחיינו צדק וששנין המצין ומבשר ההכנים כלום המצין נכחים ומתכו ומקיר כל
 ומקום שם קבועים צדק ומצליח לאשתיו של בני עמים בצורה שלמה ומתקד אורה שלמה עם אלה בבני עמים
 ומשדך לפי שאינו ראוי לאכילה ואחריו מקום שהוא קבוע לבני עמים קרין ככה ובלשון לעז ייכירו והיא אסיר לשכל ומורה
 ללגי ויטול אה הדלה לכחא חיה שקורין רואדה ומקלף מעליו קרום עם חזב שעליו ויטול רחם סגיד שבתוך
 הפלולא הידועה וזה עד חזב ויוליא אה דרו ויטול המוח ומקלף מעליו קרום עם חזב שעליו ויטול רחם סגיד שבתוך
 המוח ומוחק אחרו ומחכנין עומו חוץ שבתוכו ויטול הכליות ומענין החלב שעליוס ומקצין יפה ויטול הסבין ומחוק
 ומענין קרום שיש על כל אורח המוח והוא כהוליא וכן יעשה לפוליא הכתים ויטול אה הכלים ומענין קרום ומענין אה
 המוח וקולף קרום שכל חזב האלי עם אחרו חוט של דם ומק' אל קלי וכיעל אה הסבין ויטול אה המוח ומק' אל קלי וכיעל
 מכל לדדן ומק' האליה עד מקום ומוחו צדק המהנים שמתכונן למעלה עם כל אורח המוח ויטול אה המוח ומק' אל קלי
 עד שמתקד יפה יפה מקום שמתלחח קבועה צדק המהנים שמתכונן למעלה עם כל אורח המוח ומק' אל קלי וכיעל
 מוחו חזב שמתקלף לשנים ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח
 הסבין ויגור ומורה פנים גומם אחרים שקורין אורח צדקו עם בני כל אורח המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח
 המהנים עם שפתו שבתים ולא ישחיינו צדק כל האליה לא צדק ולא מענינות אלא גירסא יפה ואחר' סוף הדין
 האחר ומענין סבין עקום כחם המוח והוא המקצין ומענין אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי
 וימי חזב שבו וטן אורה מעולה שקורין יארדלו וטן הגיד אשר הם צדק הארצתי והמענין והחלב קבדן צדק אה
 לקצלו אלא מתלחח העין ואחר' טול אה עלם הארצתי ששק אה הברכה והקחו ויטול אה חזב וימי חזב וימי חזב
 וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב
 עלם שבו קרין חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב
 קרין של חזב שש ומענין אחרו חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב
 בבחן יחר ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח
 כל המעין וכל חזב שבתוך הדין שכל חזב הוא ואחר' חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב
 אורח שבתים הם לאכול מה יועדים צדק וכן חלמה ולין לשנות בין גיד הכחש ומתכו כל מיקד ומתכונן צדק
 אחר ששאלו כבוד המוח לכל דבריו ע"כ

נתיב ז' שיהו ויחזקו ויעקבו צדקין שהליכה שחם גליה דים לעם שחא ח' והשדלים שיש להם אה נקד כחם
 יפה אדם חזק ויזע המהנים היום כחם המוח ומשם כך לך ליתר כל אדם שלא ליתר משום לחוד המה
 ולא יזה עה אל דם ולאכל בניקוס שחא' כל השקפה שדרך הכחש לשמוחו אה כחם צין ציוס צין ציליה כשיעור שייכל
 הכחש לאחא עתה חזק חזק וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב וימי חזב
 שם דבש ומחז ויין ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח ומק' אל קלי וכיעל אה המוח
 ככשמים ע"הות במתקומם הללו נהנו לקלף גליון ואין ראוי לשנות בהן

דרך ששי באיסור בביה וכולל יד נתי

נתיב א' כל הנשר חזק ומגדים אסור צין לאכלו צין לצטלו בחלב ואסיר באכילה ואסיר וד"ק ואסיר אפי'
 בהכח והמה ומה"ש של אסורם אלא באכילה ואפי' צדק בהמה בחלב של אסור חזרה חל לך ציקול ציקול
 וזה חלב חזק ויחזק נקח כל מהו אוכל אוכל וממה ציקול ג' פעמים והמה חזרה על צדק ח' לאסיר ציקול יח'
 לאסיר אכילה וח' לאסיר חלמה וקבדן אחרו ואחרו אסור כלשך כל הקבדן והכמים אסור להטילו ציקול יח'
 אוכל עליו ח' שוף ובינה גוריה שחא יעלה צדק צדק עם ג' פעמים בחזק חלמה חזק ומה ציקול ח' צדק
 צדק' כח' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה
 צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה
 צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה
 צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה
 צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה צדק' חמ"ג צדק' חלמה דלה

בשם יי

בדיקות

של מהדר יעקב וויל
זל עם הגהות וסדר
הבדיקה בדרך קצרה
עס דיני ניקור הבשר
לרש"י זצ"ל והגהות
מבעל העמוד
זצ"ל

פוח מאטובה

נכס וי"ו סל"ל עסק ב"מ
יעקב זל ל' עמדה

דרך הבריקה בקצרה

כשהבודק בא לבדוק וחתוך מעט כחצר הכנר מאל
 הכלעית כדי שיכניס סכי אנכצית כנר ימין
 הנפצה שהיא ימין הבריקה כשתלויה ברגלים כדי שימאסם אם
 כסרחה אוכף או אומא לחצר הכנר ולא יחתוך לנר חלל סנוף
 והרכה כדי שלא יחתוך שום סוכף ואח"כ ירחיב הספק ויבדוק
 תהלה אם הפרדה לפחית עוקני האומא משימן שהיו שתי הערובות
 הסקלקה הלה ואח"כ יבדוק בכחת בין ערובה לנלעו ונערוג
 שלא כסוכה לקיה הלה אח"כ יראה שהיו ב' איכות ואומא ולא
 יהיו חסיר עד שלא כסאר מרפא דאסא ולא יסיו חליף שלא יהיו
 יותר גדולים שאר האונות מאוכף הסוכה להומא וכן שלא יהיו
 פחית כנר ימין מנר שאל וכן שלא יהיה יתיר בצורת אוכף שלא
 בדרי דאובי יותר מטרפא דאסא אחר פחית ולכד שרפה שאו
 מריפה אף באוכף הסוכה לאומא סדרכה להתפצל אח"כ יראה
 שלא יהיו סדכות שאוב רירין במימין במשמש הוד לא מאומא לאוכף
 ולא מאוכף לאוכף שלא כסדרן שיכניס מנב לגב ומנב לסוד וכן
 בחלון וכן מראשונה לשלישית ושארין בה תדתי בועיד סאוכי
 או לפילו חמת במינלא ואין חוט כשר מקוף או אכל סמירין
 במקום הדק שבו לפי חוט כשר מקוף מריפה ושארין סוכא ונכא
 מתוך הנוצא אח"כ יכניס ידו ויוציא עיטוכיתא דורדא עוכיכה
 וימאסם אם יש בה סוכא או ביעא שלא במקום הדק שאו דוכס
 כדן האונות אכל אם הנוצא במקום הדק חשילו חוט כשר מקוף
 או שיפס היטוכיתא חקומה או חסורה או יתירה הכל מריפה
 ואח"כ יחתוך כחצר כנר סוכד אסל ויבדוק אומא ושני אונות
 הרגלים בה הכל כמו שיעשה כנר ימין ויס יס לו ספן
 כשיעשה ויפס הבריקה ויהו וידוק גם בחלונות
 כשחיות ויפסם כנר ימין וכל סן תכלתו

רבא דמש אומי אית לה לדיא שלש מימין ושני משבאל
 כשהבהמה תלויה ברגליה ופניה כנגד הבודק ואו ימין
 הבהמה נגד ימין הבודק ושבל הבהמה כנגד שבל הבודק

הנה

דיני אונות

אמר ⁶ דכתיבו זל
 מכין לטרפה
 מהו אפורה מן המול דכתיב
 וכשר בשדה טרפה לא תכלה
 כדי זס זל לכותה כנר ימין
 מריפות ועוד כתוב לטכנר
 בין הטט ובין סטה ובין חמוס
 הכלכלת ובין חמוס אסר לא
 תכלה ותכא דמי ליתחבל ללן
 יא טרפת כסלחמו לרעה עמימי
 ולא מן הקקרא עמימימי ללן
 חלכה לעסה עמימי ככ"ט וכן לנרנו סמאן סמאן סמאן על
 סנדקט מוסימין סמאן יתכל מרפה ונעמי נרנו ללכלה

אמר ⁷ דכתיבו זל
 מכין לטרפה
 מהו אפורה מן המול דכתיב
 וכשר בשדה טרפה לא תכלה
 כדי זס זל לכותה כנר ימין
 מריפות ועוד כתוב לטכנר
 בין הטט ובין סטה ובין חמוס
 הכלכלת ובין חמוס אסר לא
 תכלה ותכא דמי ליתחבל ללן
 יא טרפת כסלחמו לרעה עמימי
 ולא מן הקקרא עמימימי ללן
 חלכה לעסה עמימי ככ"ט וכן לנרנו סמאן סמאן סמאן על
 סנדקט מוסימין סמאן יתכל מרפה ונעמי נרנו ללכלה

בדרי דאנוי וכשנפחין
 הריאה אז היתרת נוטה
 לצד גבה של הריאה או
 היא טרפ' אבל כשנפחין
 הריא' ונוטה לצד קמא של
 הריאה או היא כשרה :
 אם יש פיצול על גבי הריא'
 וגומא תחתיה וכשנפחין
 הריאה נופלת לתוך הגומ'
 כשרה ודוקא שממלא
 הגומא ושזה לשאר בשר
 הריאה שהיתרת אנה
 רחבה יותר מן הגומא :
 והא דיתרת שלא בדרת
 דאנוי טריפה היינו דוקא
 שהיתר' יש לה צורת אונא'
 אבל אם נמצא על גב
 הריאה בקום גבוה כמו הר
 אין זה יתר וכשר ונקראת
 גבשושית : והא דיתרת
 טריפה שלא בדרי דאנוי
 היינו כשהיתרת גדולה
 כמו טרפ' דאסא אפילו אחר
 נפוחה אבל כשהיא קטנה
 כשרה דאסא למה הנפוחה
 או היא כשרה דאין זה קרוי יתרת
 אומרים

כשכא סכדוק למתוך לתת
 סכד ולכדוק סכד' וסר שלא
 ימתך סיס סוכא לס יססה
 סס וכדל ופסה ימתך סקס
 קטן סאך לנלשת ויכסס
 לככעי ויכדו סכיס סכיס סכס
 כאלכעו ואלכ יכיס סכס
 ויכסס ידו ויכדוק ככסס :
 סכר סכד סכסך לנלשת
 כסר : וסכר סכד סכסך סכס
 מפילס טרפה :
 טעם יפה שפתי על כל
 יתר ככסול דמו לפי סכסכ
 דואנ סלדמו וינד לסאול כל
 דוד סל בית סמועך סמר
 דוד ססד סל כל סיס סמעין
 סוכע סתת סלסן סמסס ויכא
 סרוס וכסס סמעין סוכע ססת
 סלסן סך כל סכר וסכר יס לו
 סעין סזון סכל סכר וסכר
 ויכס מעין סלו ויכל לסתקין
 סכל סססו סכרס ויכסן
 סמעין ססד סוכס ויכלס
 לסתקיס
 וייעוד טרפא ייש
 אומרים

אומרים הוא כצפורן של
 גודל' ויש אומרים כפרק
 אמצעי של גודל : אונא
 העליונה לצד ימין דרכה
 להתפצל אם נמצא בה
 יתרת אפילו יותר מטרפא
 דאסא כשר' והיינו דוקא
 כשנמצא היתרת בחציו
 ולמעלה לצד הוד של
 האונא אבל אם נמצא
 היתרת בחציו לצד שורש
 של האונא או היא טרפה
 דאין דרכה להתפצל שם :
 חליף טריפה
 פ' שיש שלשה
 בצד שמאל :
 ושנים בצד
 ימין או ארבע
 בצד שמאל
 ושלשה בצד
 ימין דלעולם
 צרי להי' יותר
 לחיות לפי סמכות סיו
 בצד ימין כבצד שמאל : ועוד יש
 חליף כשהאונדה האמצעית של
 ימין גדולה מהאונא והתחתונה
 ויש בכשירין : עוד יש חליף
 צרות

להתקיים לפיכך אמר חכמים
 ז' כל יתר ככסול דמי :
 דרכה להתפצל מן סמך סכס
 ולצד ראש לפי ססס סוכס
 כמס סמוס לפי דרכה להתפצל
 לכן לס ככסל כה יתרת מן סות
 סמך סכד לרס ככר סוכן
 ככית יסו סכל לס ככסל כה
 סכול מן סותה סמך סכד סוכס
 סל סלכס סוכס סל סכית יסו
 סס סיס סו סכסול ססמס
 ויכסס ככסל יס יס סכסול
 כסוד סוכס סעלסס ככד סעל
 וכסס ססס סרוס סרוס סכסול סס
 ככד ססס סל סרוס ככס סה סוכס וסס
 ויכר מן סוכס סעלסס סל ימין ככד סל
 סס סוכס סרוס וסס ויכר מן סוכס
 סעלסס סל ימין ככד סלף וססס :
 למס סלף סרפס מסיס דלססס יוכלס
 צרי להי' יותר לחיות לפי סמכות סיו
 לפי סכס סססס
 ככד סו סוכס
 סלסס לס סוכס סכד
 ססס סוד סל סלף

צורות האונות של
ימין אינן דומות
לשל שמאל אם
נתחילו זה נקרא
חליף וטרפה:

אכן עברנו בכל יום כדעת קני' שאם
יפסק אחד מס' או אפסר לסקייס
ולעמוד לפניך אפילו שצה אמת' ואף
כנסה אס הפכה שום דבר עכס
סדנולסלחיות כה או איכה יכולה לחיות
וסרי הול ככנולה:

דיני עינויות

אם נמצא שתי עינויות
דורדא' או שלא נמצא
שום עינויות דורד' בשתיהן אנו
נוהגין להזקיף: העינויות
דרכ' לעמוד למשהמן האונות ויש
לה חריץ וכשנפתחים היארה
החריץ כמון נגד החיתוך שבין
אומא לאומא ונגבה כנגד הלב
ופניה נגד הכליות' אם נחפכה
כמון שהחריץ נגד הלב ונגבה נגד
החיתוך טריפה: אבל אם החריץ
הפוך מעט נגד האונות' או למשה
לאומא כשרה' אם העינויות
סנה שנתה מקומה
³ וסמאל כל אפילו פדתה
יפס' ול' זע: טריפה
ושיעודה
כחלמון ביצה בבחנה דקה
ובגדול לפי גדולה ויש
שכתבו

שכתבו שאם גדולה מעלה
של הדם אז היא כשרה
ואם היא גדולה יותר
מאונא שאצלה דהיינו
אונא התחתונה הסמוכה
סנה לאומ' טרפ':
⁴ אם אין לה בחלק לשני'
כיס טריפה ויש להם

⁶ לא נמצאת בתוך כיסא יפס
סנדק את סריאס ויכנסה
בתוך כיסא אס תשאר בתוך
כיסא על ידי כפיסא כסל אכל
אס לא תשאר בתוך כיסא אפי'
על ידי כפיסא טריפה דהנו
מקנה מקומה:

נמי' ווי ווי שורש אחד כעובי אצבע גודל כשרה
למשנין כיס' ויש שכתבו בבחמה דקה כעובי אצבע
אחד' ובגסה שני אצבעות' וצריך שיחא
לה תואר וורד:

דיני סרכית

ריאה

דרמא לאופתא
טריפה פידוש

ל'ס הול לנמי כעץ
אסור ומימך נס סנה
סעץ אסל:

שקשה במשמושה כעץ' אי נמי
שהיא לבנה כעץ' אי נמי שהיא קלה כעץ' אי נמי
שהיא חלקה כעץ' שאין לה חיתוך האונות' פידוש
שלגמרי אין נראה בה חיתוך האונות' אבל אם יש גס
היכר שצידו אחד ארוך יותר מהצידו כמון האונ' הסמוכה
לאומא דרכה להיות ארוכה ועבה מאונא אמצעית' ואם
היא דבוקה לאומא ואין בה שום סדק' אם נמצא ארוכה
ועבה מאונא האמצעית או הוא כשר' ועוד האונ' שצדו

אי נמי שהיא קלה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'
אי נמי שהיא חלקה כעץ'

שמאל נמוכה מו' שבצד
ימין זה הוי היכר כשרבוק'
האונא בצד ימין אל'
האומא

כיסל רופס לעשר סלומ' דמס'
לסנת לעולה טריפה ולא
סנה

האומ' אם יש שם סדרין בין
 למעלה בין מלמטה או
 היא כשרה ודוק שהסדר
 עומד במקום הראוי להיות
 אונא אבל שאר סדרים
 אינם מועילים : תרי אונאי
 דסריני להדדי כסדרן

בשרה פירוש כסדרן היינו שתי אונות זו לזו שאצלה
 ודוקא שנסרכת זו לזו למטה מחצים לצד העיקר של
 האונות אבל אם נסרכו למעלה מחצים לצד ראשה זהו
 נקרא שלא כסדרן וטרפה : ואם נסרכו הראשונ' לשליש'
 או מקמא של זו לגבה של זו שאצלה או אפ' מחד של
 זו לגב של זו זהו הכל נקרא שלא כסדרן וטרפה אבל
 אם הסירכא יוצא מבשר האונ' במקום זה ונסרכה לאותה
 אונא עצמה במקום אחר כשר וכן באומא אם סירכא
 יוצאת ממנה ונסרכת לאותה אומא עצמה במקום אחר

כשרו אונא הסרוכה
 לאומא כסדרן דש' מכשיר
 וה' מטרין ושאל את
 המנהי ענינתא דורדא

בכל מקום שהיא נסרכה הוי שלא
 כסדרן בין שנסרכה לכיסה או חוץ
 לכיסה הכל שלא כסדרן במגנץ
 נהגו להכשי' ה' ה'נ"ס

דנסרכה לכיסה
 ואינו מוועין להצריך : אונא העליונה
 א

אם היא דבוקה כולה לגרגרתבלי הפרש' או היא כשרה
 דזה רבתייהו אבל אם אינה דבוקה כולה אם יכול
 להכניס אצבע בין הגרגרת לאונ' או היא טרפ' ואם נפרד
 למעלה מעט מן הגרגר' שיכר החתוך כשר שכן גידולו :
 אומא הדבוקה מעיקדה לסופה לסימפון
 נסומן ואומר
 שומן הדבוקה בשדרה כשרה דהיינו
 לרנץ טונ

רבתייהו
 אבל אם
 אונה דבוקה עד לסופה
 או היא טרפה : זאומא
 למעלה במקום שהיא
 דבוקה א הערוגה
 נגד הכליות כמוך
 לחצ' הכבד צריכה
 שתהא נפרד לשם

כעובי גודל' ויש מכשירין אפ' בכל שהו : אונא הסרוכה
 סנ"ס לשומן הלב
 סיומ' סוסק עטני טריפ' : ויש
 סהוא סלכ' סעזני מקומות ש
 ככוכב' שנהגו ל
 לכענ' הרוא'

שלשרה פעמים אם מתנתק
 הסירכא מחמת הניענוע
 או מכשירין ודוקא בבהמת
 ישראל נהגו כך ולא
 בבהמות של נכרי' אבל אם

נסומן ואומר
 שומן הדבוקה בשדרה כשרה דהיינו
 לרנץ טונ

א

נסרך האונא לשומן הנגררת
 טרפה^ב ואין
 כ"ה^ב בו מנהג
 לפי שאינו דבר לנענע: ריאה
 של קיטא: הסרוכה בשני
 צלעות קטנות

הסמוכות לצואר טרפה: אבל אם
 אונא סרוכ מאותן ב' צלעות עד צלע
 חמשית: וצלע חמשית בכלל: יש
 מקומות שנהגו להכשיר אפילו בלא גרידה: ויש מקומות
 ש"ס שמכשירים דווקא בגרידה: ובאלו

מכשירין אותם: כל אלה
 אין אלו כוכבים: ואין
 לשום טרף להכשיר כל
 אלה אלא על פי שאלת
 חכם המורה סולמות:
 כ"ה^ב
 מפני שהוא קצת
 ואינו מוקם:
 מפי שהוא קצת
 נהגו ל
 להטריף
 הכל^ב לכן לא הארכתי בו:
 ריאה הסרוכה לחצר הכבד
 טרפה^ב והצר הכבד שנסרך
 לצלעות כשר: אבל אם נקב
 חצר הכבד טרפה: סידכת
 תלויה ואינה דבוקה במקום
 אחר כשר: וכן לפעמים נמצא

בסוף הריאה בשיפולין דילדולין כעין סידכות גם זה כשר
 ונקראין^ב דילדולין
 ריאה: וכל הסידכות
 שהם טרפות היונו
 שהם קשים אבל אם
 הם
 ק"ל ל לידע און סוכא ואון דילדול
 קיום הריאה בעים מוסרם אט תוקן
 מאלה זהו ללדול: וס' לא לו הוא
 טרפה

הם נמוחים במשמוש היד
 או הם נקראים דירים
 וכשרה:

דיני בועות
שתי

בועות
 הסמוכות
 זו לזו טרפה: דודאיש שם
 נקב: אבל אם יש ביניהם
 כ"ה^ב הפרש כקש
 (מן) ולכלימו
 כקש?

או הוא כשר: וי"מ אם יש ביניהם כשני
 חוטי שיעור או הו' כשר: בוועא אחת נראית
 כשני מביאי
 כ"ה^ב
 סכין או קוץ ונוקבין אחרת
 בהן אם המוגלא משני
 הבועות יוצא בנקב זה: או

בוועא אחת היא וכשרה^ב ויש אומרים אם
 יש ביניהם שיעור כשתי חוטין או הוא
 כשר: בוועא
 כשר: בוועא
 בשיפולי
 ריאה ואין חוט בשר מקיף
 אותו טרפה: ואין חלוק
 בין שיפולי אומא ובין
 כ"ה^ב

שפולי אונא: בכל מקום שיש שם
 הידוד הכל נקרא שיפולי: אם יש שם
 בוועא ואין חוט בשר מקיף אותו
 טרפה: ולמעלה במקומות שהריאה
 וכן בעינותיה
 שיהיה ערפה אם
 אין מנוח ב' מקיף

טרפה: ומיטן לא שרילין ולא
 קיטין:

שתי בוועו' דסמכילסדדי לית
 להו כדיקס לאכשורי: או אצילו
 סירכא סונגאת מתוך הנועא
 ואינה דנוקס למקום אחר
 טרפה: דהוי לקותא כתר
 לקותא:

מגלא פי' בערך לוקס
 סרוכה:

כ"ה^ב
 בוועא אחת היא וכשרה^ב ויש אומרים אם
 יש ביניהם שיעור כשתי חוטין או הוא
 כשר: בוועא
 כשר: בוועא
 בשיפולי
 ריאה ואין חוט בשר מקיף
 אותו טרפה: ואין חלוק
 בין שיפולי אומא ובין
 כ"ה^ב

שפולי אונא: בכל מקום שיש שם
 הידוד הכל נקרא שיפולי: אם יש שם
 בוועא ואין חוט בשר מקיף אותו
 טרפה: ולמעלה במקומות שהריאה
 וכן בעינותיה
 שיהיה ערפה אם
 אין מנוח ב' מקיף

כ"ה^ב
 בוועא אחת היא וכשרה^ב ויש אומרים אם
 יש ביניהם שיעור כשתי חוטין או הוא
 כשר: בוועא
 כשר: בוועא
 בשיפולי
 ריאה ואין חוט בשר מקיף
 אותו טרפה: ואין חלוק
 בין שיפולי אומא ובין
 כ"ה^ב

דבוקה לשררה נגד האונות אם נמצא שם בועא הוי זרה
כשיפולי וטריפה אבל נגד האומר אם נמצא שם בוע' כשר
דלא הוי לשם שיפולי דבאותו מקו' הו' רחב' והא דאסרינן
תרי בועי דסמיכי להדדי וכן בועא בשיפולי ריאה' היינו
דוקא בועות שיש בהן מוגלא' אבל אם אין בהן מוגלא'
אלא קשים כאבן אינם אסורות לא בסמוכיה ולא בשיפולי

והם נקראים טיגרי' ובמים זכים ⁵ ⁶ ⁷
יש מכשירים בשיפולי ובסמיכי ויש
בטריפין' ויש אומרים אפ' במקום
שמכשירין מים זכים היינו דוקא
שאינם מסריחין ואנו לא מכשירין
במים זכים לא בשאלת חכמה והוא
כשיהיו המים צלולים ומתוקים
אבל אם הם עכורים ומלוהים
יש בהם נלדו כמו ³ טרפה' בועא
נתן כסיה' הנכרת מעבר

לעבר למעלה במקום הכמפונ' שהוא
אצבע מן השפולי כבהמה דקה וב' אצבעו' כבהמה גסה'
ויש אומרים כדקה יוד' כגסה מביאין סכין ומנקבין במקום
אחד אם כל המוגלא יוצא במקום זה או אהת ה' וטריפה'
דהיישין שמא נכחוהו הסימפונ' ² ³
ואם לאו או שניסין וכושרה' ² ³
עיינותא דוהריא אצל החריץ
במקו' הדק יש לשם סימפונות אם נמצ' שם בועא מטריפין
אפילו בשד מקו' דמיכרת היא מעבר לעבר סיוכ' היוצא'
מתוך הנושא טרפה ואפילו אינה נכרת במקום אחד'

אבל

אכל סידכא היוצא מתוך הטיגרי כשר: כורס' של הריאה
וקרום הריאה ככסה עליה ואינה גבוה מבשר הריא אינה
בועא לאסור בכמיות :

אטום בריאה' פירוש מקום
אחד בריאה שיש לו כל
בראה הריאה ואין עולה
בנפיח' מביאין סכין או קוץ
ונוקבין בו בנח' שלא ינקוב
רק הקרום ולא לתו' הבשר
אם יש בו מוגלא כשרה

ואם אין בו מוגלא מניחין שם נוצה או דוק ונופחי הריאה
אי מבצבצא כשר' ואם לאו טרפה: וטוב ליתן בקנה מים
המין בימות הגשמי' ומים קרים בימו' ההמה ולענין קצת
ולשפוך לחוץ אולי יעלה בנפיח': ריאה שיכשה מקצתה
עד שהי' נפרכת בצפורן' טריפה'
כשסמס' עד שכשתולין
אוקס' קטל מקיכות
טריפה'

כף פשוטה כזה ד' כשרה: ³
דיני מראות הריאה
הריאה נפסלת
בהמשח
מראות וסימני' דם כבבל' דיו'
בדיקא' פי' זכלין' כשורתא
פי' לענין' כלשין' סמכו' הויסין'
בישרא' ביצה' פי' מלמין' מינה' לובן' ביצ' וכל' אילו' המרא'
כסוליס

אבל

פסולים בכל שהור ואם היא ^ב ואפילו מתלכפת קנת על ידי
 בתלכפת על ידי נפיהרה כפיסה טרפס . עד שהתלכז
 כשהוא ממרס בו ביד ו ^ו לנמני למרסם הרוטס .
 ומשתנה למראה הריאה

^י כשרה . ככחלא פירו' אזור צבע בלוא ^ב בלשון
 טולקין אשכנו ודומה לצבע רקיע כשר : ירוקה כחציר
 נלצ'ו' וכירק השדה ^ב כשר : ריאה אדומ' ^ב ומוט' כירק

^ד רש' מכשיר אפילו כולה ^ה אדומה ורבי הנגל
 וסיון לא קתע ^ה מרדף אפי' בקצת אדומ' עש' כתי
 אלוני כו סקו' ס' אבל אם הי' בתלכפת לאח' ^ה לנס לאכלס .

^ו או הלעיטני כס ^ה נפיהה ודומה ^ה מראות כשרו' סימט' כאלו
 מן סלדו' סלדו' למראה ריאה ^ה כן תאכלנו . פי' ככדס .
 מוד רבי הנגל ^ה ג' דומס קנת ירוק ככרתי

^ז קמר מנוף הרוטס ^ה שהיא ^ה כשר' : ולויר לל' נע רקיע'
 אם לא קנת כשר' אם נמצאת

הריא נקוב' ^ה לאח' הבריק' ואי' אנו יודעי'
 אם הי' קוד' השחיט' וטריפ' או שמה אירע לו לאח' השחיט'
 אם נמצאת הנקב במקו' שיש לתלו' בבודק כגון בכל מקום
 שמשמש שם הבודק בידו' או במקו' שיש לתלות שהכניס
 שם הככין' או שתלשה בחזקה מלמט' למעלה' או שקרע
 בצפורן' או אנו אומרים הבודק עשה הנקב ומכשרינן :

ריאה שמשפחה קיתון פירוש כמו נוד של מיסכשרה .
 ובלבו' שלא נמוחו הסימנות : והיאך אנו יודעים
 אם נמוחו הסימנות נביאי' כלי מחכת שהוא חלק או כלי
 חדס המדופ' בומר שהלק' יפה ונוקבי' הריאה אם נמצאו
 בכלי כמו הוטי' למינה או ודאי נמוחו הסימנות ומרפה :

**דין ניקור הבשר לרש' זל' עם הגחות
 מבעל העיטור זל' :**

ביצד

מנקדין הבשר . חולק את הראש ומפשיט
 קרום המוח ^ב בא לו ^ב כנ"ס

אצל הלשון ומוציא כמנהג שלשה ^ב אותי שעלינו ושמתנו
 הוטי' ^ב אחד ^ב הרוטס ^ב כנ"ס

קנת טרס כלסין ^ב מימינו' ואחד

מוציא מוט של דס ^ב משמאלו' ואחד מאמצעיתו' יורד

ויורד לנגרנת במקום ^ב אצל הצואר ומוציא מבנו ג' הוטי' ^ב

סמיטה ומוציא מסס' ^ב אחד מצד זה' ושנים מצד זה סמוך

נידין ל' ג' דיו' הסמוך ^ב לגרגרת : מפרק את החזות ומראש

לכשר' ^ב כל אחד ואחד מוציא מהן גיד אחד

שתהרת הבשר כמוך לראשי ^ב כנ"ס

הצלעו' : בא לו אצל היד מוציאו ^ב ממותי כשר אדום הסמוך

מן הכתף ומפרידו בין הצלעות ^ב לכל מוס מוציא מוט של דס

ובמקום החתך מוציא גיד עבה ^ב סאסו' מק' סק' קתני :

הותכו ומחטט אחריו עד ראש

היד והותך גם עיקרו שבצלעו' ^ב וכן לכתף השנית' והותך

ביד מלמעלה ומוציא משם גיד אדום ומדתו כמדת היד' ^ב

ועוד הותך בה כמוך לעצם ומוציא משם גיד שני' וכן ליד

השנית : יורד אל הכסליוקולף את קרוכין ונס מוציאו' ^ב

הוטי' : ג' מימין' וב' משמאל' של ימין מתחלק לשתי' ושל

שמאל מתחלק לשלשה' ^ב תופטן ^ב כנ"ס

ובתכוין להוציא את כלן' ^ב יצאו ^ב כנ"ס

מוטב' ^ב ואם לאו יחטט אחריו' ^ב ומכסין מהותך ^ב כנ"ס

בשר המתנים^ב מקלפו ומסיר כל
החלב אשר תחתיו
אכל כזוכן צרי' לפסס
אמריקן :

וגורו יפה
מכני גדלים
ואתו ענס
המתן ככתיס
ממתכו ומסיר
כל הפגבקות
עד שיסתקו עם הסכר כלי שלא
ופתונו כומסרטי פמוטין וכסר
פמקניס כל'ס :

והבשר אשר על
ראש החוטין וקולף
כל העצמות אשר
תחתיו וחותרך כל החלב אשר מסו המתנים
עד האליה עם הגידין הנתפשין בו ומחטט

אחריון יפה באלו אצל
האלה מוציא ממנה חוט
אחד ומרתחלק לשנים
והחולך עד ג
מאיתן פניס
המכניסין על
יך הפנסה
עד שיסתקו הפגבקות עם
השפלות ולא יסתויר לכל פני
סלני לא כסר ולא שמכוכית :

כופה^ג וגורר פניה הרואין למט' עד שיקאו
כל העצמות יורד אל הירך ומוציא ממנו
עיקרו וענפיו עם שמינותו
וכן לירך השנית נכנס אצל
בני מיעים הלב קורעו ומוצי'
את דמו ומוציא את החלב

המככה את הקרב והחלב אשר על המסס ובית הטכות
והבליות והקיבה וקולף את הטליא וחולק אותה ומוצי'
לובן שבה וכן לכוליא השנית הטחול קולף את קרובו
ומוציא את גידיו וכן הבצים קולף את קרובין ומשליך
שנאת הזאבים עם האבה בראש המעים והמעים

הכרוכים קולף הקרום שעליהן וכן שעל
החלוחלת ומוציא הגיד שבצידה והשומן
שיבין המעים והמעים הכרוכין
אנס דאויים לקדירה :
תם ונטלם

ספר בית לחם יהודה

הוא ספר חובבי התורה והמצוות אשר יצא לאור על ידי **בית לחם יהודה** ונמכר בכל חנות ספרים ומוסדות חינוך. **עמרת צבי** הוא ספר חובבי התורה והמצוות אשר יצא לאור על ידי **בית לחם יהודה** ונמכר בכל חנות ספרים ומוסדות חינוך.

הוא ספר חובבי התורה והמצוות אשר יצא לאור על ידי **בית לחם יהודה** ונמכר בכל חנות ספרים ומוסדות חינוך. **עמרת צבי** הוא ספר חובבי התורה והמצוות אשר יצא לאור על ידי **בית לחם יהודה** ונמכר בכל חנות ספרים ומוסדות חינוך.

נרמס פה קק אמטורדים

קק אמטורדים

נרמס פה קק אמטורדים
 קק אמטורדים

קק אמטורדים

קק אמטורדים

שאלות ותשובות בית לחם יהודה

ונכלל בו שני חלקים

חלק ראשון

יכלכל בתוכו

פתיחה כללית וכמה שיטות בשם ובפוסקים ושאלות ותשובות
על אורח חיים.

כל אלה תברחי אנכי הצעיר

יהודה אשר בלאא"ם אלדו ול אויזערמאן

בעל הפתח שו"ת בית יהודה החינה כעת בק"ק קילאו דמתקריא נאוואגעארניעווסק.

ווילנא

ברפוס האלמנה והאזים רא"ם.

תרס"ד.

ВЕТЪ ЛЕХЕМЪ ІУДА.

Толкованіе вопросовъ по еврейской религіи.
Соч. раввина О. Олзермана. Часть I.

В. И. Л. Н. А. Типографія Вдовы и бр. Ромки.
Уголъ Духовскаго и Глухова пер. соб. домъ № 1/1.
1903.

מכתבי תהלה מגאוני זמננו המפורסמים

כאשר עבר דרך מה דווינסק הרב הגי' התריץ ובקי ושגו ומשנתו יך ונקי ט"ה ידעדה אשר גיי ראב"ד דק"ק קרילאו דמתקריא נאוואגעארגיעווסק סגלך הארסאן יצוי אשר כבר יצאו סניטין שלו בספרו הנחמד ש"ת בית יהודה אשר הוציא לאור הרפוס בשנת תר"ם בהסכמות רבני וגאוני ווילנא ועוד כמה הסכמות מגאוני הוסן וכבר נתקבל ספרו הגיל בעיני הלומדים והנה עתה הוסף ידו וזכותו ה' לחבר ספר יקר רב הבמות ורב האיכות וקראו בשם בית לחם יהודה והוא ספר נכבד שנכלל בתוכו ג"כ כמה ש"ת אשר כתב להלכה ולמעשה ובתוכם נמצא כמה חשיבות אשר הם נפלאים אשר כתב עם הרבנים הגאוניס דומגו ועיינתי בספרו בכמה מקומות וישרו מאד בעיני כי הראה בו את תרומתו ואה בקיאותו בדברי הש"ס ובטוסקים ראשונים ואחרונים ויל צולל במים אדירים ומעלה פנינים כידו איבעית אימא גמרא איבעית אימא ספרא וכמה הלכות נזכרות איכא למשטע מינה לכן אמנא לפעלא טבא יישר חילו וחסן ה' יצליח כידו להציא ספרו הגיל לאור הרפוס בקרב הימים ברשיון הצענזור כדי שיהנו רבים מאור תורתו . ויהא רעוא דליסא מילתא ש'חקבל . וגם אני אקח ספר אחר מאת הרב הגאון המחבר ג"י כשיצא סכית הרפוס כמחיר אשר יושט עליו . כ"ד הכותב לכבוד התורה ולמורי' ובא על התחום בע"ה יום ג' מ' אלול שנת תרנ"ט פה ק"ק ווילנא .

כאשר עבר דרך מה דווינסק הרב הגי' התריץ ובקי ושגו ומשנתו יך ונקי ט"ה ידעדה אשר גיי ראב"ד דק"ק קרילאו דמתקריא נאוואגעארגיעווסק סגלך הארסאן יצוי אשר כבר יצאו סניטין שלו בספרו הנחמד ש"ת בית יהודה אשר הוציא לאור הרפוס בשנת תר"ם בהסכמות רבני וגאוני ווילנא ועוד כמה הסכמות מגאוני הוסן וכבר נתקבל ספרו הגיל בעיני הלומדים והנה עתה הוסף ידו וזכותו ה' לחבר ספר יקר רב הבמות ורב האיכות וקראו בשם בית לחם יהודה והוא ספר נכבד שנכלל בתוכו ג"כ כמה ש"ת אשר כתב להלכה ולמעשה ובתוכם נמצא כמה חשיבות אשר הם נפלאים אשר כתב עם הרבנים הגאוניס דומגו ועיינתי בספרו בכמה מקומות וישרו מאד בעיני כי הראה בו את תרומתו ואה בקיאותו בדברי הש"ס ובטוסקים ראשונים ואחרונים ויל צולל במים אדירים ומעלה פנינים כידו איבעית אימא גמרא איבעית אימא ספרא וכמה הלכות נזכרות איכא למשטע מינה לכן אמנא לפעלא טבא יישר חילו וחסן ה' יצליח כידו להציא ספרו הגיל לאור הרפוס בקרב הימים ברשיון הצענזור כדי שיהנו רבים מאור תורתו . ויהא רעוא דליסא מילתא ש'חקבל . וגם אני אקח ספר אחר מאת הרב הגאון המחבר ג"י כשיצא סכית הרפוס כמחיר אשר יושט עליו . כ"ד הכותב לכבוד התורה ולמורי' ובא על התחום בע"ה יום ג' מ' אלול שנת תרנ"ט פה ק"ק ווילנא .

נאם יוסף ראזין ראב"ד דדווינסק .
נאם שלמה דבהן חוגה פה ק"ק ווילנא .

נאם יוסף ראזין ראב"ד דדווינסק .
נאם שלמה דבהן חוגה פה ק"ק ווילנא .

בעה"ש נגתי רביעאה ו' אדר שני שנת תרנ"ו שלומים אלף לארובי יידי הרב הגאון וכו' כקש"ת מוהר"ד יהודה אשר הנאב"ד דק"ק קרילאו דמתקריא נאוואגעארגיעווסק סלך הארסאן יצוי .
אחדשה"ט באהבה קשרת סכתו סו"ך אדר ראשון הגיעני נכון וסה מאור ישח לכי בבשרי לי בשורה טובה אשר תדוש עצמותי כי כבודו נכון להרפוס את ספרו בית לחם יהודה אשר נקטו נכספתי לראותו ולהנות מאורו כי יהל . והא רעוא שיוכה לברך על המנמר באהבה והגו מאורו רבנן ותלמידיהו' וגם אנכי אייה כשיעורני ה' טראשן לציון לקחת ספרו כשמתה רבת . [ואנכ הגני לבאר על דבר שאלתי הנרפסת בספרי ש"ת ברכת שלום ס"א הוטב בעיני סרישא לסימא כי הם סיוסדין על ארני התרישות ס"ו דין ס"ו והביא ג"כ רעת ספר חסידים . וזה איוה שנים הגיעני אגרת תורה מירידי שארי הגאון ר' נפחלי צבי יהודה בלין ויל בעל המחבר ש"ת העסק שאלה והביא ראי' לדברי מש"ס מנחת ד' ס"ד א' וגם אנכי השבתי לו או רבבר קיטו אצ"ו רבינו חכם צבי ו"ל כתשובתו ס"ו ס"ה וע' בברכי יוסף לא"ח ס"ו קע"ה אות ג' ובת' מהר"יא לש"ב הג"ר יצחק אהרן אימינגא ו"ל אב"ד דק"ק לבוב ס"ו ל"ג יוש להביא ראי' מש"ס שבויעת י"א ג"ב ג"ג יש להביא ראי' מציצית ריש להתליף אם נפסקי אחר מהרש"ן וכן סבאר בח"א ה' ציצית כלל י"א וא"כ ה"ה דטהר' להתליף הידיעה בתורה] . כה דברי יידי וסקרו בערכו הם ומרבה כבליון עינים לספרו הנחמד אשר יצא לאור עולם בקרב הימים בלב טוב .

איקלע לאתרין האי נברא יקרא הרב הגאון הסיכה וכו' כקש"ת ט"ה ידעדה אשר יצוי ראב"ד דק"ק קרילאו דמתקריא נאוואגעארגיעווסק וספרי' עלי וייני' כאן והוא מהגדולים המובהקים וא"ל לא לירידי ולא לזכותי אך יענותוח'י נרסה לבקש הסכמות וכל הגי למכ"ו אררי הדי כי דבריו מנובלין בחבלין התריפות ובקאות וכל סן דין מסוכו לנא . ובל"ג אקח את ספרו בית לחם יהודה אשר ברשיון הצענזור . ובאתי על התחום יום ה' כ"א סיון תרס"ב לפ"ק נאוואהרדק .
נאם יחיאל מיכל הלוי עפשטיין דחוס"ק .

נאם יוסף ראזין ראב"ד דדווינסק .
נאם שלמה דבהן חוגה פה ק"ק ווילנא .

נאם יוסף ראזין ראב"ד דדווינסק .
נאם שלמה דבהן חוגה פה ק"ק ווילנא .

תשובה

הנה לכאורה נראה כיון דלמורה האשה דליריות הדם נעשה מומחה ההכאה ח"כ ה"ו דומה להדין המבואר בס' ל"ב סעיף ו' בזהמה שהיה אוחה על השדרה במקל וגם דומה למה שמבואר ברמ"א בס' י"ח ס"ז וז"ל אם וחס הוכחה בחבן במקום אחד לונה לריכה בדיקה רק ענף המוקדם שהוכחה שם ולא בשאר איברים. וה"ה בג"ד דנמי הכי הוא דסני בדיקה במקום ליריות הדם וכן מבואר שם בש"ך סק"ד להקל ע"י בדיקה אם ליריות הדם היה ע"י הכאה ורק דוקא שלא היה כנגד היראה שלא היה המשש מומחה היראה דשנתי מומחה כה ההכאה נהקלף ג"כ בריאה או גבי שוף דהיראה נעמחה בין הלגונה וח"כ ה"ה בג"ד דלא היה ענף היראה ורק על השדרה דומה בדיקה ולא היה כנו דין של נפולה דלא מהי בדיקה אלא בזהמה ג"כ מעל"ע ובהלכה הילוך יפה. אבל דעת הפרי הולך בס' י"ח סק"ט להחמיר אפי' בהכאה בחבן ואפי' במקום ידוע וסובר דהוי כמו דין של נפולה דנענין שהיה מעל"ע וגם הלכה הילוך יפה. וכן דעת הפרי"ח להחמיר גם בהוכחה בחבן דנענין שהיה מעל"ע והלכה הילוך יפה אבל לא בלאו הכי. אמנם נראה דח"ל דלפי' להני דיעות המממרים ללא בכל גוונא הם מממרים. ולדעתם בג"ד יש להקל ולפשר למיר דדוקא אם נפל החבן או הרף על הכהמה או על העוף וזויה הכאה בכה שלא מדעת הכהמה או העוף שם אמרי' דהוי דין נפולה ונענין הוי שלג בזהמה שחבא עומדה מוליה וגם הלכה ושהיתה מעל"ע מה שאין כן בהוכחה מדעתה כמו בג"ד דלא היה כמו דין נפולה ללא כמו דין דההכאה בעלמא שחיה מהי הבדיקה. והסברא נחמתי דדוקא אם היה ההכאה ע"י אמרים וגם שלא מדעתה כמו בס' ל"ב בהכחה במקל על השדרה דהו חיישין דיון דהוי ע"י אמרים הוי בכה וכן חיישין לפסקיה דהו השדרה. משא"כ אם הוכחה מעלמה שחמדה דעתה ולא הוי בכה. וכן מבואר בספר דעת קדושים ס' י"ח סעיף ג' שהביא שם מעשה רב לענין בהגנה שחיה חתם הבשר במקום דמוק והוכחה שם מחמת דהוי מקום לר דמוק ובשכל שחיה לריכה לילך משם הכחה מעלמה השדרה של וכן נעשה במקום ההכאה ליריות הדם ומקל בדיקה רק במקום ההכאה. וע"כ דיון דהוכחה מעלמה בעת שרונה לילך משם אמרי' שחמדה חת מעלמה ולא הוי בכה ולכן מותר בדיקה ח"כ ה"ה בג"ד דנמי דינא הכי שרי בדיקה במקום הירושחה לבד וכן מבואר בספר שולחן יוסף להקל כמו כן בהכחה בחבן או בכותל ע"י בדיקה. ובאמת חוץ דלא היה בכה דהרי לא שלטה הירושחה של ליריות הדם רק מנענע ולא מנפיקים ואם הוי הכאה בכה היה ליריות הדם גם מנפיקים וכיון שביארנו דהירושחה הוי מטעם המשש של ההכאה ולא משש נפולה מניולא הו חין משש למיר כיון דלא הוי הכי שלג בהחיות שריינין נפולה היינו שלא עמדה ולא הלכה ולא שהיה מעל"ע יש להחמיר דיון דלדעת המקל"ן לא הוי הכא שום משש נפולה ח"כ חין ח"כ לריינין עוד להבדוקות הג"ל. וכיון שלאחר הבדיקה נראה דגם הירושחה של ליריות הדם הוי למטה מלגיה אשר שם כבר כלה כח השדרה כמו שמבואר בס' ל"ב סעיף ה' וגם חוין שלא היה החתמים בשדרה עמדה ורק בבור שעל השדרה ודאי מהי כוח בדיקה להקל :

וכן הדין דמיה בדיקה במום דהויא מעלמה במקום העורף וכן בגילוס לפי הסברא הג"ל וה"ל שלאחר העיון מלמתי בהשבות של הגלון ר' שלמה קלוגער ז"ל בהשבותיו ס' רל"ז כמו ג"ד באתר שדרם ברנליו בלא מחסין על ערפה של חוזה מול לוארה ומומחה דריסת הרגל נחלש ג"כ מועט עור ושחטו מיד ולא הכחה מעל"ע וגם לא עמדה והלכה והארין שם ברחות ללא וללאן אם משש הדריסה כמו נפולה אם לא. ולכסף מוסק שם להקל ע"י בדיקה וסברתו דבהוי דריסה של הרגל לא הוי בגלל נפולה שחיה לריך להשש בזהמה עמידה והליכה

ושהיה מעל"ע ורק דיש כחן המשש של פסקיה מוט השדרה וח"כ לא נענין הוי שלג בזהמה הג"ל וגם ח"כ בקולין בדיקה ואם נמלא שהחוט שלם ויפה יש להקל בהפ"מ וח"כ דהוי ההכאה ע"י חמר היינו הדריסה בחבל וח"כ מ"מ מקל מטעם דהוי ח"כ דריסה קלה במחצין וח"כ ה"ה בג"ד דההכחה נעשו מעלמה ודאי דיש להקל בהפ"מ ובע"פ דיש למנוח על הכי דיעות המקילים בהכאה דהוי רק מטעם שזורה ולא מטעם נפולה וכו' :

שאלה לה

על דבר שבא מנקר שיש לו תעורות מרבנים שלמד הלבבות ניקור מן המומחים ויודעים כדיוני ניקור והראה לנו המנקר הג"ל את רוב הקלקול שעושים הקצבים שהם מוכרים את מקום המושב של הבחל דהוי גם בכלל כחל והם מוכרים זה בכלל שומן ולא בכלל כחל. (ב) שאינם יודעים לנקר את חלב האליה ומוכרים גם את החילב של האליה בחור שומן והקצבים אומרים שהם יודעים לנקר את חלב האליה וגם שיש להם כן במסורת מאבותיהם שהם ג"כ נקרו כן וכן יש להם במסורת מאבותיהם שמקום המושב של הבחל לא הוי בכלל כחל והשומן של האליה מחמת שהם מעטים אין מוכרים לאחרים ורק לעצמם איך דינו :

תשובה

הנה לפי הנראה אין כחן הכמשה כלל לדברי המנקר דהא הם חין חומרים שהם למוד ממונקר אחר להיטך ורק שיש להם מסורת מלכותיהם לנשות כן הלא יש למיר דכמו שהם חנים יודעים כן לא ידעו אבותיהם דהא דמי ניקור לריינין ללמוד ממי שהיא ביקי בניקור כמו שמבואר ברמ"א בהג"ה בס' ס"ד סעיף ז' וז"ל וסדר ניקור אל האגלים לריינין לריה מן הבקי בניקור וכו' וח"כ דברי המנקר בני ודריסה הוי ספק וח"כ בודאי לריינין להחמיר מעטיו כדברי המנקר. ומה שמכרו את מקום מושב הכחל בכלל שומן והשומן אשר בכר עגנו הם צעין. הנה לפי מה שמראה המג"מ והפוסקים הראשונים וגם האחרונים לנחורה חין יטלין לאסור לומרע דהא ח"כ על הבחל עגנו אשר נמלא בו חלב ח"כ זהו רק קודם שמתחן לחיכות קטנות ולא רעו ש"ע אבל אם טעו בכותל או קרעו ש"ע גם הכחל עגמו אם טעו בשומן חין לאסור בדיעבד. ורק דלכתחלה צעין הוי חרה קריעה ש"ע וגם לבשלו לבדו כמבואר בש"ע ס' ז' סעיף ג'. אבל דעת הר"ן בדעת רש"י ז"ל דאם קרעו ש"ע וטעו בכותל מותר לכתחלה לבשלו עם בשר. ודעת ספר החרומה בדעת רש"י דהאי דמוקל רש"י ככתל בקריעה היינו לבשל לבדו בלא בשר צעין קריעה ש"ע וטעו בכותל וכו' המדריכו והגמ"מ וכן הוא דעת הסו"ב בס' ז' וז"ל ואם קרעו ש"ע מנשלו לבדו. ודעת המחבר להקל ורק מנך המונגס נהו שלא לבשלו עם בשר וכו' דעת הרמ"א בלכתחלה ומיזיר גם עם בשר בדיעבד ובה"מ. וח"כ מראה דגם בחבל גופא שמשקים שנקלטים בדיעבד. וח"כ בנושב הכחל דהוי כעין גזירה לגזירה ודאי דחין להחמיר בדיעבד וח"כ בג"ד בשביל מושב הכחל חין משש דהא ורק הוא לחתכן לחיכות קטנות וגם מוקדם לרהנן והוי עדיף מקריעת ש"ע ודאי דחין לאסור בזהה שטענו עם שומן דהא חין כחן משש חלב ורק משש חלב וכיון שחבנו והדירו חין כחן משש חלב. וגם ח"כ חין לאסור "בשביל המליחה שמתחן יחד מושב הכחל" עם שאר השומן ובעת המליחה לא היה מותרך זה אינו דהא מעט דגם גבי כחל עם בשר ח"כ אסור במליחה כמו שמבואר בש"ע בס' ז' סעיף ד' דביעבד חין לאסור במליחה כיון דהוי מדרבנן :

ועל דבר חלב האליה בלא ספק אם לא ידעו לנקר אחיה עלול מאד בשביל חסר ידיעתם למטר גם החלב בגלל

שמן

שמן דהא האלוי ים לה מנד אחר שזמן ומנד הבני חלב וקרום
 לכן משפיק ביעים ולנד משהו היו חלב הקליבוסתא וגם נחללו
 שי גידן מנד לך אשר לזיכום לנקדם ולא הם אינם יודעים
 נדחו אינם רשאים למטר בלא בדיקה מנקה בקי ואומן :

הלנו שנחטב בהם ודין זה מובחר בנפוש בנפ"ח כפי
 ק"י ש"ח דלחשף שם חיל אלל ספק חיסור שנחטב ונפל מלוחה
 חטובות למקום אחר החטובות השנית שרי ומכ"כ בספק
 חיסור דלא החטובות השנית מותרת מאוס דהו כמו שגש
 חטובות ומותר שם כפי"ד דהיה טרלי חיסור דרבנן שגש
 מותרת וכן מובחר בדיוי ס"ס ס"ק י' חיל שם ספק חיסור
 שנחטב כרוב הידר ומור ח' מן החטובות וכו' אלל נפל
 לקרייה חפ"ס שאין שיעור לנטלו בחטובות השנית הקרייה
 מותרת משום ס"ס וח"כ ה"ה בני"ד דלא כחכט לעיל דמן
 החורה חלב האלוי מותרת ורק דהנאוסים אחריו ואוי רק כמו
 חיסור דרבנן וכו' כמו ספק חיסור דלורייחא דספק דלורייחא
 וחיסור וח"כ דרבנן שיעים שייס כוודע וח"כ החטובות השנית
 מותרת וח"כ בני"ד השומן דהוי בנין אסורה אלל הכלים
 מחטובות השנית מותרת :

שאלה לו

ע"ד אשה שרצתה ללבן את התבשיל עם ביצים
 ועבירה בתוך הכלי ביצה אחת טובה ואח"כ
 שברה עוד ביצה ונתנה בתוך הכלי. וראתה שיש
 על החלפון סימני טיפה ולקחה משם חצי ביצה עם
 ברה"ר וחצי ביצה שנאתה עם הביצה השניה ולבנה
 בהם התבשיל וכן קודם שלבנה עם הביצים נתנה
 בתוך הקרייה שתי ביצים להתבשל ובאשר נחבשלו
 לקח משם וצאנה בתוך ביצה אחת וסיפת דם
 א"ך רינו עם התבשיל ועם הביצים ועם הכלי שנחבשלו
 בהם הביצים :

תשובה

הנה מוקדם לזיכין לבאר בעה"ס בדבר החיסור של הטיטוס
 החמלוח ביעים. ח' אם אי החיסור דלורייחא או
 דהוי רק חיסור דרבנן. ב' היכן היו החיסור להלכה ולמעשה
 אם על החלפון או על החטוב. ג'. א"ך דיו בחטובות של
 מד בחד או חדר בחלי. ד'. על הכלים שנחבשלו בהם הביצים
 אם הם כשרים או לא. והמוח היחיד בעה"ס נבוא ז"ל לעדון
 דיון. הנה על ענין החלפון אם הם שגמלא ביעים אם הוי
 חיסור מדלורייחא הדם וגם הטיטה חו דרך חיסור מדרבנן הליח
 בשני חירולים שמובחרים בחום. חלפון ס"ד ע"ב ד"ה והוא
 דהקפו שם חום על שטח הגמרא דניסים שגמלא בהם דם
 חיסור והלא הוי חסירה לנמלא דכריחה כ"א פק דם שטיטה
 דמוכה שם דלוע חיסור ומדלוי חום" שם שני חירולים. דלחמה
 איש חיסור ורק בא דחולין הוי דרבנן והם החמירו בביצים
 שגמלא בהם דם נזירה דם טוף ואין חלוק היכן הוי הדם
 דלפי" ה' במקום שהלפוח טלד ממנו נני דיון כן. ועוד
 חירול החום ומלקח בהחממות ריבא הוי הדם דהא דחולין
 דחיסור מיירי דה' במקום הקצר וכן חיסור גם מדלורייחא
 והא דכריחות שזחר מיירי בשאר נקומות שאינו על הקצר
 ח"כ נראה דחיסור של דם אם הוי החיסור מדלורייחא או
 רק מדרבנן. חלפון בשני החירולים של החום. ובכל חד
 ומד נמלא מותרת וקולא לחיותו הראשון דהוי מדרבנן הוי כל
 הביצה חיסור מדרבנן וח"כ הוי בספק רק ספק דרבנן. אלל
 לחיותו השני של החום דהוי חיסור מדלורייחא וכו' רק על
 עגם הדם אלל לא כל הביצה. ורק דעת הרשב"א ז"ל בחידושו
 ובה"ה ובה"ס ח' מ"ו שלפי חירול השני של החום דהגם הדם
 עגמו הוי חיסור מדלורייחא אלל כל הביצה שגמלא בה הדם
 חיסור ביעים השני דשד' ויכלול כולל. והנה מדברי המגד
 כפי" כ"ו ס"ג שכתב סהם דביצים חייבין עליו משמע וסובר
 דהוי חיסור מדלורייחא וכן נראה מדברי הע"ז שם ס"ק ח'
 שביין

ועתה לזיכין לבאר בעה"ס על דברי החלב של האלוי ומקודם
 לזיכין לבאר אם חלב של האלוי הוי חיסור מדלורייחא
 או דהוי רק חיסור מדרבנן וא"ך דיו בחטובות. הנה לדע
 ליה הוי חלב הוא גמי מופרש בחולין ד' מ"ט ע"ב פלוגתא
 דרי"ט ע"ש וילפון במקרא החטוב בחורה לח המלב המכסה
 לח הקרב וכו"ר ל' ישמעאל דבעין דומי לחלב הוא ולכן
 חומר מה חלב הנכסה לח הקרב הוי קרום ויקלף חף כל
 היום ויקלף ופי" רש"י ז"ל קרום דק ים עליו ויקלף הקרום
 נפל המלב שאינו חרוק בו ור"ע סובר דבעין מותר קרום
 ויקלף ופרש"י כשמלה הוא פרוש על הקרב וכן על הדקין
 ודל"ה אלל חלב הקרב איש מותר קרום וכן חלב האלוי איש
 יחב וכו' וכנו שמוחר בגמי בחולין ד' ק"ו ט"א דמובחר
 אם חלא משהה חליה דחולין ליחסר חמר קרא כל חלב שור
 כפי ועו לח חלכל דבר הויה כשלאחר חלב חלב האלוי חין קרב
 חלא כשה. וכן מובחר ברמב"ם כ"ה מ"א פ"י ה"ה ח"ל ג'
 לזבים הן שמיבין עליהן חלב שגל הקרב ועל שחי הכליות
 ועל הכסלים חלב האלוי מותרת כשחלה לא נקלחה חלב חלא
 לעין קרבן בלדי. ואנוס לאחר העין מלחתי שנס גבי חליה
 ואלו חלביו האסורים דכ"ה הביא רעה ר"י בן מייב וז"ל
 אלל חנם שמוחר בגמי דחלב האלוי מותר חסר שיטעה בזה
 חלא שחמור שגם חלב שחללי לנד פרוש נמי מותר חלב ח"ל
 וכו"ל דעתא כי חין הכנה רק על האלוי עומה וכן מובחר
 אם נכ"י כשם הגמרא מיימיו שם ברמב"ם כשם סמ"ג ח"ל
 שזן לנד ים שזמן האלוי ועליו ים חלב הקליבוסתא ולחמו חלב
 שזמן האלוי דבקים זה בזה וכן ביעים חלא גיד לכן בעין
 אקרוס ומרלחו כמראה שזמן, מה שגל לחו גיד חיסור ככרח
 מה שחמור מותר משפט חלב שהכשר מופה לחו ולזין
 חור לחו הידר יסה ולפי שהא לכן טועין בו בני חרם
 ג'. חמנם נראה לוי יצא דהוי חלב חלב הוא חמור דלא
 וכו' חח חלב האלוי לבד ורק שזמרו לח המלב חלו עם
 שזמן בחטובות ועם חלב חלו הוי נ"כ מעט מן השומן
 השאר ועל זה הם נלמדים במעו דהו בני הוי חמור שאינם
 לוקחין לח חלב האלוי כלל והוי דומי לחא דמובחר בגמי
 חטובות ד' כ"ב ע"א חמרה נכתיבי וכו"ר חלי נחמנה שהפה
 שחפר הוא הנה שחור וח"כ ה"ה בני"ד דהא לא ידעו אם
 הם מוכרים ולוקחין ח"ל לח חלב חלו רק מפייהם והם חמור
 חלא מנדו כלל לבד ואין ע"י חטובות וכו"ן דהוי ע"י חטובות
 יבש יוכב חלא שני כרוב דמין כומו בטל כרוב חפי" בדבר
 החיסור מדלורייחא וכן מדרבנן בעין ס' אלל בדבר דחיסור
 הוי מדרבנן גם מדרבנן לא בעין רק רובא דהא חפי" אם
 יבשלא לח י"ה חיסור רק מדרבנן. אלל בלחמה זה איש דהא
 חפי" יבש יבש חם מנשילן חפי" בעין ס' כמו שמובחר
 בטפיקים ולאו דוקא בביבול בעין ס' נגד החיסור חלא חפי'
 נמליה נמי בעין ס' כיון דק"י"ל דמליה הוי כרוחה בלחמן חם לא
 ידעו מחטובות עד אחר מליה דעדין לא נקדח עליו שם
 הישר לח מהני הביטול כרוב חלא בעין ס' וכן מובחר
 בחש"י חגי" ס' מ"א וכמו שמובחר בפ"ח ס' ק"ט ס"ק ד'
 וחף לטפיקים דמליה לא הוי כרוחה חלב בביבול לכ"ע בעין
 ס' נגד החיסור. וח"כ בני"ד דמיירי שכעת טרע מן הדבר
 וקודם הטיטון לא טרע כלל דהחלב חיסור ודחי בעין ס' נגד
 חלב ואם נח הוי ס' עד המלב ממילא נחפר כל השומן
 דהא מובחר בלחמוים דטיטון הוי כמטעל :

והנה מל זה נראה דכדיון השומן דהוי בעין חין להקל
 חלב בני"ד הוי השתלה על הכלים שלקחו מן השומן
 הלל ונמט בתוך הכבשיל והחבשיל חלל והשתלה על הכלים

והיה באחרית הימים
And it shall come to pass in the last days

וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי — ונער קטן נוהג במ (ישעיה)

ספר

בית שמואל ואהל רחל

חלק ראשון

מוינעשטער פאבלישינג קאמפ.

211 איסט בראדוויי

ניו יארק, נ. י.

BETH SHMUEL

Copyright 1952 by

RABBI J. H. BECK-COHEN

MONTREAL, CANADA

Printed in U. S. A.
MOINESTER PUBLISHING CO.
211 East Broadway
New York, N. Y.

בעזרה ש"ת

ספר

בית שמואל ואהל רחל

תכנית

דיני איסור והיתר מחלק א' של יו"ד

עפ"י דיני השו"ע ונרשאי כליו, הט"ו, הש"ך, ופרי מגדים
הוכאו ביתה יוסף, ככתבם וכלשונם ממש.

חלק ראשון

עם מפתח פרטי בתחילת כל סימן, כולל כל דיני שו"ע עם הפרמ"ג בכלל.
ומפתח כללי של כל הדינים הנ"ל, על פי סדר אלף בית.

אהל רחל

כולל מהות עניני שחיטה, טרפות, מאכלות אסורות, ומאכלות בכלל

ולדופקי בתשובה נפתחות דלתי תשובה

ילקוט תשובות נבחרות מפוסקים ראשונים ואחרונים
משמש גם כן בתור תרגילים, לדיני השלחן ערוך

מאת הרב

יהב"ץ בן שמואל

ניו יארק

שנת תשי"ב לפ"ק

מוינעשטער פאָבלישינג קאָמפ.

211 איסט בראָדוויי

ניו יארק, נ. י.

פתח הבית

כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב,
כאילו מתחייב בנפשו. שנאמר רק השמר לך כו'
פן תשכח. (אבות, ג.).

מצות זכירה הנה ידוע שמצות יציאת, היא מצות זכרון. וכל התכלית והכוונה במצוה זו היא רק להזכיר לאנשים את מצוות ד' לעשותם. ולכן היא נזילה וחשובה, ושקולה כנגד כל המצוות שבתורה (נדרים, כ"ה). כי הזכירה מביאה לידי מעשה, כנאמר בה, "וזכרתם את כל מצוות ד', ועשיתם אותם". ונוהרנו ג"כ ביהוד על זכרון התורה, כנאמר, "זכרו תורת משה עבדי" (מלאכי, ג.). ולכן מצינו כשבור וזכור, שבדיבור אחד נאמר, כי אין אפשרות לזה בלא זה. ואמר אחד הגדולים בזה הלשון בענין זכרון. ואני כמה פעמים דמיתי, כי אם מן השמים יאמרו לי, שאל מה אתה לך, לא אשאל לקבל כואת ד', רק זכרון עצום (ר' אריה ממודינא).

ומצינו בחז"ל סגולות מיוחדות לחזק הזכרון. כמבואר, חמשה דברים משיחים את הלימוד, האוכל ממה שאוכל עיכב חתול כו'. וחמשה דברים משיכים את הלימוד. פה בהמין, ביצה מגולגלת בלא מלח כו' (הוריות א'). וככל הזמנים משתדלים לחבר ספרים שונים המועילים לזכרון התורה ומצוותיה. ובפרט בעתים הללו, שהשכחה נכרה מרוב צרות הזמן, ובמקומות רבות, אף הת"ח שתורתן אומנתן, אינם יכולים יתנות בתורה יומם ולילה כדרכם בקודש, הנחיצות בספרים המשתמשים בתור עזר להזכרון, היא גדולה.

כי כל תכלית הכוונה של המצוה בכתיבת ספרים היא, להיות לעזר ולתועלת ליסודי תורה בנדר ההכנה והזכרון. כמבואר בקרא, "ועתה כתבו את השירה הזאת יימדה את בני ישראל, שימזה בפיהם" (דברים ל"א). ואין לצאת ידי חובת מצוה זו של כתיבת ספרים, רק בספר המסוגל להביא ולהשיג תורת ד' בפיהם, בתכנית וסדר סבירה, לב ונקי. כנאמר בספרים, שלא די בזה שהמקבל ידע על בוריו מה שנכתב בספר, רק הוא צריך להשפיע עליו כל כך, עד שדברי תורה שבו, יהיו שגורים בפיו, עד שיוכל גם הוא ללמדו לאחרים (מלבי"ם). ואם אין יוצא ידי חובתו בללמוד, אז אין בו, משום ללמד.

וזהו המרומז בדברי המשנה: משה קבל תורה מסיני, ומסרה כו' (אבות א'). בא להשיענו, כי משה ידע הסוד לא רק של קבלת התורה, רק גם של מסירת התורה להקם, ולשום אותה כפיהם. כמו שנאמר זאת התורה אשר שם משה לבני ישראל. וכתיבת ספרים ממין זה, שיש בו משום עזר לזכרון, נחשב מעין גדר של מצות יציאת הנזכרה לעיל; ובפרט בספר המועיל לזכרון הדינים של איסור והיתר, טומאה וטהרה, למצוא כל דין ודין במקומו לעת הצורך בנקל, ומאפשר לפסוק הלכה בתוך הספר.

כי חוץ מזה, שבעתים הללו, המקום והזמן דורש שלא לעכב את הדין מישראל, גם הדין נוטה שאסור לעכב. כמו שמצינו, לא יחמיץ את ההוראה, רק ישיב מיד השואל כו', ולכו"ע אסור לעכב את ההוראה (של"ה, מובא בפ"ת, רמ"ב). אבל בשום מרחת היגיעה למצוא את הדין, הדבר בא לידי עיכוב, ורבים הם המורים הלכה בעל פה, אבל גם דבר זה אסור. כמו שנאמר, דהמורה לא יורה על פה, והמורה שלא

על פי ספרים, הוּי כמורה הלכה בפני רבו (פמ"ג, בהנהגת איסור והיתר). וגדול אחד כתב להשואל, דלא טוב עשה שהטריף מיד בלתי עיון בספר, אף שהיה פשוט כעיניו, מ"מ התורה חסה על ממונם של ישראל. והיה מהראוי, וראוי שלא יורה שום הוראה בלתי עיון תחילה בספר. וכן שמעתי ממו"ח ז"ל, שהיה יושב על כסא הוראה בפראג הרבה שנים, ולא הורה בלי עיון בספר תחילה. וסמך לדבר, "אז לא אבוש בהכיטי" (שכו"י, ח"ב, ס"ד).

וכן מצינו בהרב המחבר ספר צ"צ, דלאחר שהורה, היה ירא שמא לא כיון כהלכה, והיה גדול הדור (מש"ז, או"ח, קמ"ג).

ויש, שמשום חסרון ידיעה למצוא את מקום הדין במהרה, נוהגים להחמיר ולאסור את המותר. אבל זה דבר ידוע, שכשם שאסור להתיר את האיסור, כך אסור לאסור את המותר, ואפי' במקום שאין הפסד. מפני שעל הרוב, יש בו צד הקל במקום אחר, מחמת שנאסר בו (ש"ך, סוף סי' רמ"ב). ומקור הדין הוא בחז"ל, ז"ל, אמר ר' לעזר, כשם שאסור לטהר את הטמא, כך אסור למטא את הטהור (ירושלמי, חגיגה פ"א). לא ביש לך, דאמרת על טהור טמא, אלא סופך דאמרת על טמא טהור (ירושלמי, ע"ז, פ"ב, תוס' עכו"ם מ'). וכדי לצאת ידי הכל, להורות מתוך הספר, ושלא לעכב את הדין, אפשר הדבר בעזרת הספרים, שהדינים מסודרים ונערכים בסדר כזה, שבסקירה אתה יכול למצוא את הדין הנחון כהרף עין.

והמעייין בספר הנוכחי, יודה שיש בו מעין השנת תכלית זו, להביא את הדינים של הש"ע ונושאי כליו לעין הקורא, במריצות היותר גדול, ובמהירות ירוין דברו לכל החוזרים בתשובה.

והספר הזה, יש בו משום תועלת גדולה, לבעל הנסיון, לעמוד בנסיבותיו, לקבלת היתר הוראה במהרה. וגם לבעלי הוראה הטרודים, להזור על לימודם כפעם בפעם בנקל ובמהירות. כי הכל נכתב בלשון וסגנון מדויק של בעלי הש"ע ונ"כ, כדי שלא לערבב דעת הלומדים, הלומדים ומורגלים בלשון הש"ע. ומפתח הבית, נמצא סמוך לבית, לפתוח ולבוא בכל עת אל הבית פנימה, בקבלת ספר פנים יפות, להנות ולהתכבד, מכל טוב טעם ודעת, הנערך בשלחן ערוך.

ובאהל הבית, נופת תמונה טל של תחיה לתורת הבית, ומשתמש מעין זריקת נשמת, כגוף המצוה, לפי המקובל, כי ההלכה נחשבת לגוף המצוה, והאגדה לרוח ונשמה של המצוה. כי כל מצוה בלי רוח ונשמה אין בה חיים, וכתוב, "אשר יעשה אותו האדם וחי בהם". וכמו שמצינו בכע"ה שאינם ראויים לחיות שאינם כשרים, משום דכתיב זאת החיה, כך הוא במצוות, דכתיב, "והי בהם". והמצוות הן מוונותיו של הקב"ה (יעשרה מאמרות).

המחבר

ובעיניו שבעתו עין, אם יש מומר בעיר לא מהני תיבת כשר, וכן גוים מויפין, אלא יכתוב סימן יפה, כנ"ג, ועיין מ"ש בסימן קי"ח (פמ"ג).

ק"ג. עוד הביא כו', שומן אווז שלקה גוי למשכן והכירו בטביעת עין שהיה כבתזילה. וחילק בין ת"ח, דבטב"ע קל סגי, וע"ה בט"ע גמור בעיניו, ולי נראה, דת"ח וע"ה שווין בזה.

סימן סד.

איוה חלבים הם המותרים והאסורין לאכילה, ובו כ"א סעיפים.

(א) חלב שור וכבש ועז. של שאר מינים. חלב מבהמה, שנמצא בתביות שכר. ביין. חלב כוי. (ב) חלב עובר, חלב נפל. (ג) חלב עובר כבהמה. (ד) סימנים של חלב. (ה) אלה. (ו) חלב הכסלים. (ז) חלב המתנים. סדר הניקור. (ח) חלב שעל המסס ובית הכוסות. (ט) חלב הדבוק בכרס. (י) קרום שעל הסחול. טחול שנצלה בלא ניקור. (יא) ניקור הסחול. (יב) ניקור הכוליא. ויורת הכבד. (יג) חזיון שבקעין. מקומן. מספרם. (יד) חלב שעל הקשת. היתר. (טו) חלב שעל הדקין. הדרא דנחנח דעגל. (טז) למלות חלב עם בשר. להדית. כלי שמדיתו בו חלב, סכין שחותרין בו חלבים, אם לשמשם לבשר. (יז) לנקר חלב ובשר בסכין א'. (יח) לפרוש הכסלים על גבי בשר, זמן הניקור. (יט) לאסור. אם נעשו כל הזכרים. לנקר לבשר קודם מליחה. (כ) טבח שנמצא אחריו חוט או קרום, שחט או מנקר לעצמו. החזירתי לכשרות.

והט"ז הניח בצ"ע. ומעשים בכל יום דאסורין ספק כבוש, האם יש לצרד להיתר, גם אי יש לחלק איוה חילק.

תשובה. הגה הריב"ש, ש"מ ט, והר"ב בהג"ה. קכ"א. והפ"ח כאן, כ"ו, זמה שמשימין חלב בין נסרים שרי, מטעם דטבע היין לברוח מחלבו, ולאז דזקא יין, ה"ה שאר משקים, ועוד, דבטל בס' ע"כ לשונו, והב"י לא הביא דק טעם א', וכ"כ הרב בהג"ה בקכ"א ג"כ. אמנם הפרי תואר, ב', תמה ע"ז, דודאי אם שוהה היין מעל"ע בולע, ועיניו דואות שיש במשקה שמונח, ע"כ העלה דאין היתר כ"א מטעם ב', ע"ש. ואפשר גם הריב"ש לא קאמר אלא בין הנסרים, אבל לא אם מונח בתוכו ולפ"ז א"כ אין להתיר בכאן, ומיהו ביין כה"ג

(א)

חלב שור כבש ועז חלב שור וכבש ועז, אסור (ושל שאר בהמות מהודות, אסור, ש"ד). ושל שאר מינים, מותר (מחבר). כלומר, של חיות ושל בהמות טמאות אין בהם איסור חלב אלא איסור בהמה טמאה כו'. ונ"ל דנ"מ במי שהוא חשוד לרבר אחד, שאינו חשוד לדברים אחרים (ש"ד). ונ"מ לדין לנודד הנאה מכל דבר שאסור משום חלב שנדע במה הוא אסור (ט"ז).

חלב מבהמה טהורה חלב מבהמה טהורה שנמצא בתביות שכר, וכדומה, ואין ס', ויש ספק א' אי נשרה מעל"ע, וספק כבוש מבואר בס' ק"ה דאסור.

ר ח ל

מאכלות

א ח ל

לאביו ואמו, ונראה לפרש כדמסיק בפרק הבא על יבמתו, א"ל ר' יוסי לאליהו, במה אשה עוורתו לאדם. א"ל אדם מכא חטיף, חטיין כוסה, פשתן, פשתן לובש. לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו, ולפי זה, ודאי אשתו מפרנסה, והרי הוא שארו, היינו מונו. הקרוב אליו, כי נהפך אל גוף הניזון, וביאור הכתוב, שיטמא למי שהוא זן אותו. לפי שהמוזן קרוב אל עצמותו להוסיף בו ליחה תמורת מה שניתן ממנו. וע"כ כל אשתו כגופו דמא, אע"פ שלא נבראת עצם מעצמיו, כי אם זאת הפעם ביצירה ראשונה, מ"מ מאחר שלדורות היא מאירה עיניו בשארו ומוזנו, ע"כ ראוי שיטמא לה כו' (כל"י). ולכן מצינו שהתבה הזאת נשאלת לכל שאר תשמושי החיים חוץ מאוכל, כגון לעיניו ישוב ומדור, כמו "ואכל שם לחם" (עמוס), "כל ימיו כחושך הולך" (קהלת, ה'), וגם עיניו משגל, כמו "כ"א הלחם אשר הוא אוכל" (מקץ) ופ"י דו"ל, לחם זו אשתו. וכן אכלה ומחתה פיה כו' (משלי, ל'). ולא לחנם נקראו הדברים הללו בשם זה, כי הרבה פעמים האוכל הוא ממלא מקומו של הרבה מדברים הללו, כגאמר בדברי בעלי המדע, וביניהם הביאלגים הגדולים דומניו שנמנו וגמרו, כי הרבה פעמים האכילה ממלאה מקום של שאר התאחות הטבעיות באדם, כמו השיגול והרציחה וכדומה, כי נתברר להם אחז חקירה ודרישה מדעית.

הבהמות (מחבר). ובספרי הבאתי ראיות לי"א אלו, וכ"ש גידו דאסור (ש"ך) חלב נפל וחלב נפל, אסור, אם הפילה הבהמה (דמ"א). בר"מ לא תזכיר מזה, ונדאה שהג"ה זו לאו מדברי הרב הוא, אלא אינו תלמיד תועה כתבה (ט"ז). דמ"מ אסור משום נבילה, ואפי' מלקות נמי איכא משום נבילה (ש"ך).

(ג)

תלש חלב עובר בבהמה הושיט ידו למעי כהמה, ותלש חלב מכן תשעה חי שבתוכה, והוציאו, חייבין עליו משום חלב כעל חלב בהמה גמורה (מחבר). ואם לא הוציאו, מותר, דכתיב כל בבהמה תאכלו (ט"ז, ש"ך).

(ד)

סימנים של חלב איזהו חלב, כל שהוא תותב (תרגום של שמלה) קרום ונקלף (מחבר). קרום דק יש עליו ונקלף הקרום מעל החלב שאינו ארוק בו. אבל חלב הקיבה אינו תותב אלא חתיכות חתיכות, והוא ארוק (דש"י, ט"ז, ש"ך) ושלא יהא בשר חופה אותו (מחבר).

(ה)

אליה האליא מותרת (דלא אסרה תורה אלא חלב סתם, וזה מיקרי חלב האליא, ט"ז), ובלבד שינקד ממנו מה שלצד פנים (מחבר). גם צריך להסיר חוטי האליה כי יונקים מחלב הכליות (דמ"א).

(ו)

חלב הכסלים חלב הכסלים (עיין בטור וב"י איזהו חלב הכסלים, ש"ך), וקרום שאליהם, אסור (מחבר).

י"ל דנט"ל ולא בשאר משקים, עי' סי' ק"ג, ד' בהג"ה. אמנם יש לרון, רחלב חי כתב המדרכי פכ"ש דאוכל חלב חי פטור ומותר לגמדי, דלאו מפטורי דשבת הוא שיהא אסור, אמנם הר"מ ז"ל משמע לפטור, ואסור כו'. וא"כ לפ"ז חלב חי שנפל למשקה לא הוי אי' כ"א דר', ה"ה ע"י כבישה, והוה דומיא דספק כבוש בב"ח לקולא, ה"ה כאן דלא חמיד טעם יותר מעיקר, ומ"מ צ"ע, דאיפשר על ידי תערוכות במשקה כדרך אכילה הוא בשאר משקים, חוץ מיון, עור יש לחקור, חתיכת היה ספק חלב או שומן, דאין להתיר מחמת ספק דר' לקולא, כיון דאחד כך יבשל ויעשה שומן, יהיה ספק תורה, וכ"ת כיון דאשתרי אישתרי, זה שבוש, דוריא אסור הוא, מיבעיא לי אי שרי לרבות ער' ס', ולא הוה מבטל איסור, כיון דעכשיו היתר הוא או דילמא כיון דעכשיו אין ראוי חי, אסור הוא, וצ"ע, ועיין מ"ש הש"ך בק"י ספק חלב. בהא דספק כבוש בב"ח לקולא נמי לאכול החלב חי, אבל לא יבשל דתו הוה ספק תורה, ועמ"ש בק"ה (פמ"ג).

כו', חלבו אסור (מחבר).

(ב)

חלב עובר השוחט את הבהמה ומצא בה עובר, בן שמונה או בן תשעה, בי חי בין מת, חלבו וגירו מותר (דנפקא לן מכל הבהמה אכלו, ש"ך). והא דבבן תשעה מותר, דוקא בשלא הפריס על גבי קרקע, אבל אם הפריס, אסור, ויש אומרים, שאם שלמו לו חדשיו ומצאו חי, אע"פ שלא הפריס על גבי קרקע, חלבו אסור וחיבינו עליו כרת, ומוציאין ממנו כל החוטים והקרומים האסורים בשאר

אהל מאכלות רחל

בהרבה אנשים שאחון תאות המשגל, וכשלא יכלו למלאותה, היו ממלאים מקום התאות הזאת באכילה, ועל פי רוב נמצא זאת אצל נשים, הם אמרו, שלפעמים ממלאת גם מקום הרציחה וכעס התופס לאדם ואינו רוצה, או אינו יכול לעשות רצונו למלאות תאותו, הם משקטים את ארס הרציחה באכילה, וחמת האדם שכבה (החלטה בקונבנשין שנתו מגדולי הפורוספרין באמריקא, ניו יארק, שנת 1940), לכן כל צרכי החיים נכללים בהתיבה הזאת, בבחינת הפוך בה והפוך בה, דכוליה בה.

אבל אחר כל הנוראות מסביב להעיזן הכבד הזה של כלכלה, אין לפחדו ממנו כלל, וכל החרדה הוא רק למי שאינו יודע איך לכלכל את הכלכלה, כי באמת אין דבר רע בעולם, ומקרא מלא הוא, וירא ד' את כל אשר עשה והנה טוב מאד (בראשית), ומאחר לא תצא הרעות כו' (איכה), ונתן לחם לכל בשר (תהלים), ורק צריכים להסתגל איך להשתמש בהרכשת ותשמושי הצריכינו להיות קרוב לשכר ורחוק מהפסד, והעיקר בזה הוא שידע לשער ולזרוק הקליפה המאוכל ולאכול רק התוך, וצריכין להתרגל ולהכין את עצמו שיהיה מסוגל בההכרה הזאת, כמרומו בקרא, והכינו את אשר יביאו כו' והיה לחם משנה כו' (בשלח), ההכנה והכוננה יביאו הקדושה במאכלי שבת (הכנה וקדושה נשאלות למושב אחד, כמו התקדשו למהור), כי ההכנה והכוננה מביאים לידי קדושה, ועיזן איכות הלחם נתרבה ונעשה כפול בבחינת לחם משנה, וכשיתקרב אל השלחן בדחילו ורחימו, בקדושה וטהרה כמו שנגששים אל המזבח, או יחשב שלחנו לזה השלחן אשר לפני ד', והלחם נחשב ללחם אבירים, כמבואר בזוהר הק', שצריך לכוון באכילה לתקן ג'

(ז)

תחת המתנים; חלב מתחת המתנים, אסור סדר הניקור; (מחבר). וסדר ניקור אלו החלבים צריך דאיה מן

דביק בכרס עצמה (ט"ז). וכן המנהג בכל מקום. מלבד בני רייניס שנוהגין במקצתו היתר, ואין מוחין בדבר שכבר הורה להן זקן (רמ"א). ולדברי הכל צריך להסיר הקרום שתחת המכסה. ולא נחלקו אלא בחלב שתחת אותו הקרום (ש"ך). ובכל מקום שנוהגין בו איסור, דינו כשאר חלב לבטלו בששים (רמ"א). מ"מ נראה לי שאין אומרים לו חנ"נ להצריך ששים נגד כל החתיכה שזה החלק דבוק בו, אם אין בו עצמו ששים, מאחר שרוב הפוסקים ס"ל דלא אמרינן חנ"נ אלא בבב"ח כו'. ומ"מ כתב שם, דלענין מה שאנו קיי"ל חלב טהור סתם הנקב, זה אינו טהור לענין זה (ט"ז). אבל אין אוסרין כלים של בני רייניס, הואיל ונוהגין בו היתר (רמ"א). באגודה כתוב, אמנם אלו אין נמנעים מכלים של אלו ומבישוליהון כו'. מסתמא דמעט חלב שעל הכרס הוא בטל בששים נגד הכרס והמרק והלפתן שעמו (ט"ז). ואפי' יש תעריבות מחלב הדבוק לכרס בתבשיל, אין נמנעים מלאכול. ועיין בסימן קט"ו. ט"ז, י"ז, ובסי' קי"ט, כ', (ש"ך).

(ח)

קרום שעל הטחול קרום שעל דד הטחול, והוא הצד הגס, חייבין עליו (מחבר). פי' בכל מקום הן הצד הנגלה והן הצד הנסתר, דהיינו במקום שדבוק לכרס כו'. ולכן אם ניקב הכרס אין מועיל סתימת הטחול כו'. וכתב רש"ל.

טחול שנצלה מעשה בטחול שנצלה בלא ניקור והתירה מותר ד משולם וחבריו. משום דבטל

חלב הטחול עצמו ובחלב הטהור שבו, ועמ"ש ע"ז בסי' ע"ד (ט"ז). (והקרום) שעל שאר הטחול והחוטין שבתוכו אסורין, ואינם חייבין עליהם (מחבר).

הבקי בניקור, ואי אפשר לבאר היטב בספר, וכל אלו החלבים אין לחוש להם אלא כאחוריים של בהמה, אבל בחצי הכחמה של פנים אין בהם מחלבים אלו, רק קצת מן הקרום שעל חלב הכליות הנשאר בראש הדפנות על הכסלים הנשאר שם בראשה, וצריך להסיר אותו הקרום משם (רמ"א). ואם נמצא בבהמה צלעות יתירות, כגון י"ג או י"ד בכל צד, וכולם דומות זו לזו, נמצא כתוב בשם הר' שכנא, שמתרים, רק אותם הסמוך לאחורים, ומביאו הב"ח בס"ס נ"ד. וכן כתוב בתש"מ"ב סי' ס"ו, וכתב שם דנוהגים בכל כחמה להניח צלע א' מכאן ומכאן לחלק החורים. ולא מצאתי בכל החיבורים כן, ואיני יודע למה נהגו כן (ש"ך). ועיין מ"ב ס"ו דמנהג להניח צלע א' לאחורים, ואם נמצא צלע יתירה, אין להתמיר להניח ב' מכל צד. ומ"ש שם להניח י"ב צלעות היינו עם ב' צלעות קטנות המונחים ע"ג זהו ועש"ך נ"ד (פמ"ג). ויש נוהגים להפריד ג"כ הבשר הנדבק שם ועג"ז ולגרוד החלב שביניהם. ויש מתירין משום דמיחשב חיפוי בשר, וכן המנהג באשכנז (רמ"א).

(ח)

חלב שעל המוסס ובית הכסות, אסור, וענוש כרת, וזהו חלב שעל הקרב (מחבר).

(ט)

חלב הדבוק לכרס חלב הדבוק לכרס שתחת הפריסה, אסור (מחבר). פי', קרום פרום על הכרס וקורין אותו טרפה לייליך או נעץ. ותחת אותו הקרום יש חלב

א ה ל מאכלות ר ח ל

עולמות, בריאה, יצירה, ועשיה, ולברר אוכל מתוך פסולת ולהוציא הפסולת לחוץ. שבוה דוחה הקליפות, ומתקן עולם העשיה. והמתברר הנבלע באיברים, תיקן את עולם היצירה. והנבלע בלב; תיקן עולם הבריאה (עיין זוהר חדש, ל' ובאיורא סי' א'). כי הקליפה והפסולת, הם מביאים הנוק הגדול הנוכר, למי שאינו יודע להרחיקם. וכדי להתרחק מכל הדברים הנפסדים באוכל הנוכרי, ושלא להכשל בהם, מחויבים בתור תיקון והכנה, לידי מעשים טובים אחרים, המשתמשים בתור רפואה קודם למכא. כמבואר בחז"ל, אמר ר', בר שלום, אפי' הדיוס שבהדיוטס, אינו טועם פרנסה עד שמקיים עשר מצוות. לא תחרוש בשור וחמור. בא לזרוע, לא תזרע כלאים. בא לקצור שלש מצות, לקט שכחה ופאה. בא לרדוש, לא תחסום שור בדישו. העמיד כרי, שלש מצוות, תרומה גדולה, מעשר ראשון מעשר שני, הרי תעש מצות, כשנוטל חלה, הרי עשר. ואח"כ כשבא לאכול פורסט עשר אצבעותיו לנגילת יום. הכוונה, שהוא פורסט לפני הקבי"ה, והן מלמדות סגנריה עליו. אמר לפני הקבי"ה, רבש"ע, הרי י' אצבעות לפניך, אינם טועמים עד שמקיים עשר מצוות (וזהו חדש, ל').

ואחר כוונה ותיקון גדול כזה, לבו בטוח, שלא רק שלא תביא לו האכילה שום נזק, אלא תביא לו עונג ופני דרוחני. ועל אופן אכילה כזו נאמר, יאכלו ענבים וישבעו (תהלים) מפרי פי איש יאכל טוב (משלי),

ניקוד הפחול

(יא)

נטל ראש הגיד שבתוך הטחול, ומושך אותו, ונמשכין עמו ג' חוטין שבתוכו. וצריך לזהר שלא יפסיק שום חוט מהם. ואם נפסק, צריך לשרש אחריו (מחבר).

(יב)

ניקוד הכוליא

הכוליא יש עליה שני קרומים, העליון חייבים עליו, התחתון והחוטין שבה, אסורים, ואין חייבים עליו. ולבן שבכוליא, חלב שעל הכליות נאסר, ולא שבתוך הכליות, ואעפ"כ נוטל אדם לבון שבתוך הכוליא, ואינו צריך לחטט אחריו, ויש מחמירין לחטט אחריו (מחבר). ואם לא חטטו אחריו, והניחו קצתו תוך הכוליא, לכ"ע מותר אם נתבשל כך, ודוקא מה שבתוך הכוליא, אבל מה שעל הכוליא לכ"ע אסור. יותרת הכבד יותרת הכבד יש שמצדיכין לגקר הקרום העליון של צד

הכבד משום חלב הקרב שמונח עליו (רש"י) הביא דעת רב"ב, דאם אין בחתיכה עצמה ס' נגד הקרום, צריך ס' נגד כל החתיכה, ט"ז). ויש מחמירין עוד לגקר השומן שתחת הקרום והוא, אבל צד פנים של צד הריאה, אין צריך ניקוד כלל, אבל המנהג לגקר ולהסיר שני קרומים, דלמא אתי למטעי (רמ"א). פשוט הוא דבזיעבד אין צריכים ס' רק נגד צד הכבד (ט"ז).

(יג)

חוטין שבעוקין

חוטין שבעוקין, חוטין שבעוקין (פי', הוא מקומן, מספרם. הנקרא בלשון המקרא עצה, והיא קצה השדרה, ערוך, ורש"י פי' שקורין הנקא) אסורים, והם חמשה, ג' מימין ובי' משמאל. הג' שבימין כל אחד

מתפצל לשנים, והשנים שבשמאל, כל אחד מהם מתפצל לשלושה שלשה, וראשו האחד מחובר לשדרה, וראשי הפיצולין נדבקין תחת החזה בראשי הצלעות, ואותם ראשי הפיצולין מצויין בחצי הבהמה של פנים, ואי שלפי להו חמימי משתלפין, ואי לא, בעל לחטוט בתרייהו (מחבר). ואם הם שרויין במים, הוי להו כחמימי ומשתלפין, ויש מקילין באלו החוטין במקום שהם בלועים בבשר, וטוב להחמיר (רמ"א).

(יד)

חלב שעל הקשת: היתר

חלב שעל הקשת, אסור מן הדין מן התורה, ושעל היתר, אסור ממנהג שנהגו בו איסור (מחבר). וי"א שמדינא אסור, ולכן אין להקל (רמ"א). קשת, פי' רש"י, הקיבה עשויה לקשת מבחוץ, היינו שעל הקשת, ומפנים לעיגול, היינו שעל היתר, והרמב"ם פי', שעל היתר, היינו חוט משוך כמו יתיר (ש"ך).

(טז)

חלב שעל הרקין

חלב שעל הרקין, אסור באורך אמה, משמתחילין לצאת מן הקיבה, ומשם ואילך שומן הוא, ומותר, ויש אומרים, שראש המעי שצריך לגרור חלב שעליו, הוא המעי שיוצא בו הרעי שהוא סוף המעיים, וירא שמים יוצא ידי שניהם לגרור אורך אמה מכאן, ואורך אמה מכאן (מחבר). וי"א שאין צריך אורך אמה ממש, ולכן נהגו להקל למדוד בזרוע, ואין מצריכין אורך אמה בצמצום, ואין צריך להסיר רק הקרום עם הרבוק בו שעל אורך אמות אלו, אבל לא השומן הרבוק בטבחיא שתחתיו, וכן נוהגין, רק שמסירין מן הטבחיא ג"כ חוט ארוך שמונח עליו עם השומן שאצלו, ואם הטבח משך הדקין מן הבהמה בעודן חמימי,

א ה ל מאכלות ר ח ל

ויתרום למדינת, צדיק אוכל לשוכע נפשו, ולהשגת מחזה אלקים, בבחינת יוחזו את האלקים, ויאכלו וישתו (שמות, כ"ד).

חשיבות האכילה

ומפני שענין האכילה נחשב לדבר היותר חשוב בעולם בימי הבריות, נתקבל הדבר מדורות הראשונים עד היום הזה, בתור כיבוד היותר חשוב לכבוד בו את האלקים ואת אנשים, כמו שמצינו, שהתקרבות הראשונה של האדם לאלקים, היתה ע"י מחנות פמיני אוכל, כנאמר, ויבא קין מפרי האדמה מנחה לך' כו' (בראשית). ובכל זמן ברצות האדם ליתן שבה והודיה לשמה, על הטוב והחסד שעשה עמו, היה מביע דבר זה רק ע"י הקרבת מאכל, כמו שמצינו אצל נח, ויצא נח ובניו כו', מן התבה כו', ויקח מכל הבהמה כו', ומכל העוף כו' ויעל עולות במזבח כו' (נח). וכן הדבר נוהג בין אדם לחבירו, שהמאכל היה ויהיה הראש וראשון של אותות הכבוד, הבאים להביע הכרת החשיבות למי שרוצים לכבד, לישב אתו במסיבה על המחיה והכלכלה, על הגפן ועל פרי הגפן, וכן מצינו בהקבלת פנים של משה ליתרו, ויקח יתרו כו', עולה ודבחים כו', ויהו אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלקים (יתרו). הוי רואים בהיבדול של הסעודה, שהיו מכבדים בה את הבריות, מעין כיבוד אלקי, כמרומו בחז"ל, מכאן, שהנהגה מסעודה שהלמידי חכמים מסובין בה, כאלו נהגו מויו השכינה (ברכות).

למקרי בשר בזה (פמ"ג). ונכון ללמוד אדם לב"ב שישפשופו הבשר יפה במים (מחבר).

(יח)

לפרוש הכסלים ע"ג אין פורשין הכסלים בשר. זמן ניקור. ע"ג בשר בעוד שלא נצטנן חלב שעליהם.

מפני שהוא נימוח ונבלע בכשר (מחבר). וכן יש לנקור הבשר תוך ג' ימים מן החלב שלא יתקשה החלב שבו. ומ"מ אם לא נקרו תוך ג' ימים אין לאסור בדיעבד. אלא מנקרו אח"כ ושרי (רמ"א).

(יט)

אם נעשו כל הדברים כל אלה הדברים אם נעשו לא נאסר הבשר ואין מכין העושה, אלא מלמדין אותו שלא יעשה (מחבר). ואם עשה, מותר, רק שישפשוף הבשר היטב (רמ"א).

(כ)

לנקר הבשר אין מולחין הבשר קודם שיסורו קודם מליחה החיטין והקרומין האסורין, וגיד הנשה, ואם מלחם, מסירם אח"כ ומבשל הבשר, ויש מי שאוסר עד שיסור ממנו כדי קליפה (מחבר). וי"א דבעינן ששים כמו בשאר חלב הנמלח עם הבשר, דקיי"ל בששים, כמו שנתבאר בס"ק"ה. ויש להקל ולהתירו ע"י קליפה אם יש בו הפסד קצת, מאחר דיש מתירין אפי' בלא קליפה (פ"ב) במליחה, אבל בכישול ודאי צריך ס' ואמרינן בו חנ"ט, ט"ז). וגם אין שייך לגזור משום

נשאר החלב שעל ראש הדקין עם הדרא דכנתא. ולכן הבא לאכול מן הדרא דכנתא, יגרוד אמה מן החלב לצד הקיבה, ואם לא נודע מקומו, צריך לגרוד ולגלח סביב עיניו כדינר זהב במקום שנסתפק בו. ונהגו במדינות אלו להסיר הקרום שעל כל הדקין בהדרא דכנתא דעגל משום שנשארים הדקין עם הדרא דכנתא, ואוכלים הכל ביחד. ע"כ מסירין כל הקרום שלא יניחו ג"כ שעל ראש הדקין, ונהגו ליקח הקרום משני צדדיו, משא"כ בכבש, שאין דרכן להניחן ביחד וניכר ראש הדקין. כן נראה טעם המנהג, אבל יש להחמיר וליקח הקרום מבי' צדדין גם בכבש (רמ"א).

(טז)

למלוח חלב עם בשר אין מולחין חלבים עם הבשר, ולא מדיחין אותם עמו. וכלי שמדיחים בו חלבים אין מדיחין בו בשר (מחבר). וספין שחותכין בו חלבין אין חותכין בו בשר (מחבר).

(יז)

לנקר כספין אחד נהגו מקרי הבשר לנקר בסכין אחד, מפני שנותנין בגד על הירכים. וכל שעה שנוגע בסכין בחלב, מקנחו בו (מחבר). וגם אין מחתכין בו חלב שאסור מן התורה, אלא גורדין אותו בסכין, ואין בו דוחקא דסכיןא בבשר כו'. ואפילו משתכה דאית ביה דוחקא דסכיןא, בדיעבד מותר בהדחה, שהרי כל ישראל נהגו להדיח הבשר, כ"כ הטור (ש"ך). וחלב גמור אסור לחתוך בסכין שחותכין בו בשר, ויש להזהיר

א א ל מאכלות ר ח ל

ועד היום החשיבות במקומה עומדת, כנאמר, לכן השלתן יורג בסדר ליל פסח, לא נחשב להפסק בחטילה הלל, כי אכילה בקדושה וטהרה נחשבת בגדר של תפילה (הרב מגור).

והאכילה בכלל היחה נחשבת בכל הזמנים לדבר היותר חזק ומסוגל להביא התקרבות בין הרחוקים, כנאמר, גדולה לגימה שמקרה בין אדם ורחוקים (חז"ל). והשם "קרבן", הוראתו הוא התקרבות לאלקים ע"י הובחי רצון. ואופן החיתון וההתקשרות בין איש לאשתו משנים קדמוניות היה ע"י סעודה משותפת בין החתן והכלה, ובה נהגה ההתקשרות ביניהם. ועד היום הסעודה מצוה חופסת מקום חשוב בהתקשרות בכל מקצעות החיים, הדתיים, הלאומיים והחברתיים. וההתקרבות לקדושת שבת וקדושת יום טוב ג"כ ע"י אכילה ושתייה, כמבואר בפסוק, וזכור את יום השבת לקדשו (יתרו). במה אתה מקדשו, במאכל ובמשתה כו' (פסיקתא), וגדר החשיבות של סעודת מצוה הוא בזה, שהסעודה תעיד על חביבת וחשיבת המצוה אצילנו, שאנו מכבדין אותה בדבר היותר חשוב לבני אדם.

ומלבד שהענין של פרנסת הצרכים הנזכר הוא ענין קשה נורא ואיום כמבואר, הוא גם כשהוא לעצמו ענין גבוה ועמוק מאד. ואחר כל החקירות והרכשת הידיעות שרכשו בענין זה, עוד נמצאים דברים רבים במקצוע סודות שבאכילה, אבותינו. כמו שנמצא במין מאכל אחד, ששינוי הזמן והמקום גורם להשתנות גדול באיכות כח המזון שבאוכל, במינוטאלים והביסמינים הנמצאים בתוך מיני המאכלים. ומושל מאתנו את הידיעה, איך להשתמש במאכלים, ובאופן, להיות מסוגלים להחיות את הברואים הניזונים מהם, למלא את הגירעון שנוף האדם נגרע בכל רגע ורגע, ולו נגלו לנו את כל כוחות החינניים הנמצאים בכל

מקומות מכין אותו מכות מרדות ומעבירין אותו (מחבר). בחוש המשפט סי' ל"ד מבאר חילוק בין שוחט שוחט או מנקר לעצמו; או מנקר לעצמו החזירתו לכשרות; או לאחרים, וכן הוא בב"י כאן (ט"ז). וחזירתו לכשרות ותשובתו, הכל לפי ראות עיני הדיין, אם עבר בשוגג או במזיד. ומנהג כשר הוא שהטבח המוכר בשר ינקרו קודם שימכרו, פן יכשלו הקונים (רמ"א).

חלב שמן דמפפעץ, דכל הקרומים אינם רק חלב כחוש, יראה דיש לסמוך אמאן דמתיר בקליפה, ועיין לק' סי' ק"ה (רמ"א).
(כא)

טבח שנמצא אחריו טבח שדרכו לנקר בשר חוט או קרום ונמצא אחריו חוט או קרום, מלמדין אותו ומהירין אותו שלא יולול באיסורין, אבל אם נמצא אחריו חלב, אם הוא כשעורה, מעבירין אותו. ואם נמצא אחריו כוית, ואפי' בהרבה

סימן סה.

הלכות דם. חוטין האסורים משום דם ומשום חלב. ודיני ניד הנשת, ובו י"ד סעיפים.

(א) חוטין האסורים משום דם. קרום שעל המה. של ביצים. לצלות כבד בניר על האש. לא נטל החוטין, ובשלם כר. בצלי. (ב) לצאת ידי חובת חתיכת הגידין. (ג) ניקור בגני העוף. חוטי הצואר. לחתוך בפרק התחונה בארכובה. (ד) ניקור ביצי זכר. לקדירה. לצלי. נתבשלו בלא ניקור. דרין. לידחיצי. עינוגותא וורא. לחתוך בין הפרסות. (ה) גיד הנשה. בעוף. בחיה. (ו) בכוי. (ז) בשליל. (ח) ניקור בגיד הנשה. שומן הגין. נתרבב הגיד. השומן. הנאה בגיד הנשה. (יא) לשלוח לנכרי ירך בגידו. (יב) ירך היוצאת מתחת יד ישראל. (יג) לסמוך על מנקר. רוב מצוין אצל ניקור. (יד) נאמנות הטבח על גיד הנשה. טבח ששחט לעצמו.

אחורי האזנים (לפי שהם מלאים דם. אבל בב"י כתב, שאר חוטין אע"פ שנראה בהן דם, אין צריכין לחתכן, רשומא בעלמא הם (ט"ז). ואינו אלא חומרא קרום שעל המוח; בעלמא (רמ"א). וקרומ של ביצים; שעל המוח, שבקדוקד, וקרומ שעל הביצים (ג"כ אסורין משום דם). ומליחה לא מהני בהו. אם לא שיחתכם תחילה (וחיתוך לתחת) ואח"כ

(א) חוטין האסורים יש חוטין שאסורין משום דם שבהם. כגון חוטין שביר ושכבתך ושלחית התחתון שבצד הלשון מכאן ומכאן. ובלשון ובצואר, וחוטי הלב וחוטי העוקץ, וחוטי הרקין שהם בתוך שומן הרקין כמו בית ככביש, מסוככין זה בזה (מחבר). ונוהגין להסיר ג"כ ג' חוטי אורך אצל החזה שבפנים, וכן נוטלין חוטין

א ח ל מאכלות ר ח ל

מיני מאכל, היינו נצולים מחללים דעים השולטים בעולם. כי זה דבר מוסכם מכל הדוסאים, שאם ידעו איך להשתמש במיני מזונות כראוי, לא היו נמצאים שום מחלות בניבראים מכל הבעלי חיים. וכן הוא הדבר גם בצד גדר הכללי בחינת מזונות הרוחניים שבאוכל, הבאים להחזקת הנפש, וגם זה נעלם מאתנו מוון הנפש איך להשתמש, באופן במקום, ומן וסדר, בהרכשת ותשמישי הצרכים, להיות מסוגלים להחזקת החיים הכללים, חיי החברה, להביא רוח חיים בברכת המחיה והכלכלה, שיש בזה משום

קיום העולם ככלל ובפרט.

וביותר, טמור ונעלם ומופלא מאתנו הסוד הגדול של מפתח פרנסה, המונח רק בידי ההשגחה העליונה. כנאמר בחז"ל, אמר ר' יוחנן, ג' מפתחות בידי של הקבי"ה, שלא נמסרו ביד שליח. במערבא אמרו, אף מפתח של פרנסה, דכתיב (תהלים, קמ"ה) פותח את ידך כו' (תענית, ב'). ואם כל דבר אשר נברא, לא היה יכול להתקיים בלי השגחה פרטיית, אבל בענין הספקת הצרכים לכל הנבראים בכלל, והזמנת פרנסת בני מפתח פרנסה אדם בפרט, ההשגחה נראה וניכרת בעלול והכל רואין ממש את יד ד' הפתוחה ופשוטה להשפיע לחם לכל בשר לפי צרכו. בעיני בשר רואים אנוהו רק את הצד האחד של הרכשת הצרכים הבאים בדרך הטבע הפשוטה הנלויה, כמו החרישה הוריעה הקצירה בעובדי אדמה, ועבודת המלאכה של

בעי נטילה סביב הוורדין, ותידן רחוטין אלו הם עבים ביותר ואין פולטים כלום בבשר עכ"ל. והך סברא לא מהני בבישול (ט"ז).

(ב)

חתיכת גידין הרוצה לצאת ידי חתיכת חוטין אלו, לא יסמוך על חתיכת הבשר, אלא יחתוך הבשר והעצם לשנים (מחבר). וחוטיו הצואר לא מהני בהו אם חתכם. רק שיחתוך המפרקת לשנים (דמ"א).

(ג)

ניקור בגפי העוף גף העוף כיד הבהמה, והלכך צריך לחתוך עצם האגפים ולמלחם, ובזו עצם הלחיים בעוף (מחבר). ויש אומרים שאין צריכים ליטול בעוף חוטין אלו, משום שרקין הם והרם יוצא משם ע"י מליחה (וכן המנהג פשוט גם בזמנינו זה. ש"ך). וכן המנהג שאין נוטלין מן העוף שום חוטין רק חוטיו הצואר. ובאותן יש לזוהר ליטלם משם, או יתחכם עם המפרקת לשנים. מיהו בדיעבד אם הוטרק רק הראש מן העוף, סגי. ונהוגין לחתוך בירכתי העוף בפרק הארכובה התחתונה, משום שלפעמים נמצאים חוטין אדומים ברגלי העופות, ואם לא עשה כן מותר בדיעבד אפי' נתבשל כך, אע"פ שנמצאו חוטין אדומים, שאינו אלא שומן בעלמא (רמ"א).

(ד)

ניקר ביצי זכר ביצי זכר, כל זמן שלא היה לו שלשים יום מותרים לקרירה בלא קליפה. אפי' אם יש בהם כמו חוטין אדומים, ואם היה לו שלשים יום אם יש בהם כמו חוטין אדומים, אסורין לקדרה בלא קליפה (מחבר). ה"ה דחתיכה ומליחה מהני בהו (ש"ך). כתב הכנה"י, י"א, דוקא ביצי גדי

ימלחם. וה"מ לבשלם בקדירה, אבל לצלי אינם צריכים לא חתיכה ולא מליחה, משום שנורא מישאב שאיב, ויש מי שאומר, רדוקא כשפני החוטין העצור, אין האש שואב אלא מובלעים בתוך הבשר, עיין ט"ז. הנה הטרד א"כ יתחכם (מחבר). עיין ט"ז. הנה הטרד כתב קרום המה שלא

לצללות כבד על הניר חתכו, ולא הניח על ביה"ש, הקרום אסור

ההמוח מותר, והקשה הבי"ב, כסי' ס"ח כתב דהמוח אסור, ותידן רכאן מיירי שהוציא המוח. והקשה א"כ איך שייך ואתביה אביה"ש, ע"כ העלה רט"ס וצ"ל, המה אסור, ולמד מכאן הט"ז דמותר לצלות כבד על הניר, ויש לעיין קצת, רלמא הניר חשיב ככלי שאין מנוקב, ול"ד לקרום, דהמה פולט דם הקרום, ואפ"ה זקרום אסור דישי בו הרבה רם, ואין יוצא או פירש ממקום למקום (פמ"ג). ואם לא נטלם ובשלם בלא חתיכה,

לא נטלום ובשלם צריך ששים נגד כל החוטין, ובצלי סגי

בקליפה (דמ"א). בספרי הוכחתי כו' דבגידו הצואר א"צ ס', כיון דמנתח הבהמה אבר אבר, אלא דלכתחילה צריך להסירם כו'. וא"כ צריך לומר דהרב בהג"ה לא קאי אחוטי הצואר, והא דכתב סתם, היינו משום דגם בחוטי צואר משכחת לה האי דינא כשלא חתכן אבר אבר (ש"ך). (בצלי סגי בקליפה) לעיל סי' כ"ב משמע, דחומרא בעלמא היא הקליפה. ורש"ל פסק דאין צריך קליפה כלל במליחה או צליה, ובטור כ' בשם גאונים, שאפילו לכתחילה מותר לצלותו בלא חתיכה, והקשה בד"מ ממש"כ כסי' כ"ב גבי וירדן, ואם נצלו בלא חתיכה

א ח ל   מאכלות   ר ח ל

בעלי המלאכה, ועסק המשא ומתן של בעלי המסחר, ואין לנו ההשגה והוכחה מעומדת, להשיג את הצד השני של המטבע, את ההתנהגות הנסית ההלוכת צד בצד, יד ביד, בתור עיוב ותורה לעבודותינו ולמעשינו, על כל שעל ופסיעה שאנו עושים לשם הרכשת צרכי פרנסה. וזה דבר הגורא בחוש, שאם יקרה ח"ו איוו לקולו, ומאיוו סיכה שתהיה, שסר צילו מעבודותינו וממעשינו, הגם שהמעשים והעבודה נעשית לכאורה כפעם בפעם, ובמקום ברכה תשרה קללה ח"ו, וכל עבודותינו ומעשינו ועסקינו, הם להבל וריק, וחולשי הבנה תמהים ושואלין מה זאת, וזהו המרדמו בדברי חז"ל, קשין מונותיו של אדם, כקריעת ים סוף (חז"ל, פסחים). לכאורה מאי קא משמע לן בזה, הדבר נראה כמו שהמפרנס מתאונן לפנינו על עבודתו הקשה, אבל בא לעורר אותנו על הסעות המקובל אצלנו, כי מחיותינו נרכש לנו על פי דרך הטבע פשוטה, מעבודותינו מעסקינו, והוא דבר הבא ממילא ומובן לכל, על זה לא להודיענו שצרכי פרנסה באים על פי ההנהגה הנסית כנגד בחינת הנסים שהיה מתנהג בקריעת ים סוף, שהיה גם גלוי לכל, כן הוא בהרכשת פרנסת כל הבריות, ובפרט של בני אדם המחוייבים לבוא רק על פי דרך ההנהגה הזאת, וכשם שבקריעת ים הוי מחוייבים להשתמש בנסים, כמו כן בהשפעת פרנסת הבריות, וכמבואר במפרשים בפסוק, ויאמר משה שם מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרב, ואתה, אמתה, בשד אתן להם כו', הצאן ובקר ישחט להם, ומצא להם כו' היר ד' תקצר (בהעלותך), יש לומר הכונה בטענת משה הוא, כי במקום שאין הכרח להיות משתמש בנסים, צריכים להסתפק בעזרת דרכי הטבע, וענה לו הקב"ה, הדי

לברוק אחריו אם הוא עגול (מחבר). ואין חילוק בין חיה לבהמה בכל דבר האסור משום גיר או משום דם, וכן בעוף אם היה לו כף, ולכן כל דבר שמנקרין בבהמה, צריך לנקר בחיה ג"כ, דק מה שאסור משום חלב, אין צריך לנקר בחיה (רמ"א).

(ו)

ככוי נוהג בכוי (מחבר).

(ז)

בשליל אינו נוהג בשלייל כל שאינו טעון שחיטה, וי"א שנוהג בו אם שלמו לו חרשיו ומצאו חי (מחבר). ונהגו להחמיר כסכרא אחרונה (רמ"א).

(ח)

ניקור בגיד הנשה שני גידים הם בירך, אחר פנימי סמוך לעצם, והשני

חיצון סמוך לבשר, ושניהם אסורים, וצריך לחטט אחריהם, אלא שהפנימי אסור מן התורה, והוא הפושט בכל הירד, והחיצון אסור מדבריזים, וקנוקות שבשניהם אסורים מדברייהם, וצריך לחטט אחרי' ושומנם, ישראל קדושים הם ונהגו בו איסור (מחבר). וראשי הקנוקות נכנסים בראשי העצמות, ע"כ צריך לשבור ראשי העצמות, כדי להסיר הקנוקות מעיקרן, ואין ללמד סדר הניקור רק במראית עין או מן המומחה בבקי בניקורו (רמ"א).

(ט)

מעם בגיד גופו של גיר אינו אלא כעין בעלמא, ואעפ"כ אסרתו תורה, לפיכך אינו אוסר תערובתו בפליטתו, והקנוקות והשומן, יש בהם טעם, לפיכך אוסדין תערובתן בפליטתן (מחבר).

וטלה, הא ביצי שור, אף תוך ל' יום צריך לנקר הקרום שעליה, ולפי המנהג אף לצלי גרי וטלה נוהגין כן, ומיהו ריעבר אין לאסור (פמ"ג). אבל לצלי מותרים (מחבר). וכן הטור כתב כן בסתם, מותרין לצלי, משמע לכ"ע אף להיש מי שאומר (ש"ך). ונהגו לנקר הביצים אף כשהם פחותים מל' יום (רמ"א). מיהו אם

נתבשלו בלא ניקור נתבשלו עם הקרום והוודרין, ולא נחתכו, מותרין ריעבר אפי' ליכא ס', דאין מוחזקין ברם כ"כ, כל שלא היה לו ל' יום (ש"ך). וכן צריך להסיר משם גיר הגדול ולחתוך בהם הרבה חתיכות, ונהגו ליקח מן הכתף, הבשר שקורין דריז, ואין בו איסור, רק הוא משום **מיאוס**, עוד נהגו בלונביל שקורין לידרוויץ לצלותו ולא לבשלו, ואין בו איסור אם מבשלו, ואפילו לכתחילה מותר, וכן נוהגין להסיר העינוגיתא דורדא, ולהשליכה ולא לאכלה, ואין איסור ברבד, וכן נוהגין לחתוך בין הפרפות של רגלים, ולא להסיר משם **בשר לבן** ורק משום **מיאוס**, ואם לא עשה כן אין להחיש (רמ"א).

(י)

גיד הנשח גיד הנשה נוהג בבהמה וחיה, אפילו אין כף שלהם עגול (פי' רש"י היינו הנכרך סביבות עצם הקוליא בעגול, אבל בעוף אינו כן, שהבשר שעל הקוליא ברוחב הוא ובכל דבר עגול וגבוה נקרא כף, ט"ז). ונהגו בירך של ימין ובירך של שמאל, ואינו נוהג בעוף מפני שאין כף שלו עגול, אבל אם נמצא לו כף עגול, נוהג בו, ואין צריך

א ה ל

מאכלות

ח ל

ד' תקצר, כלומר, במקום שצריכים לפרנס את העם צריכים לבוא לעזרת בוסים, כי לא ימלט בדרך הטבע (דרשות הר"ן). וכן מצינו במלאכת המשכן, שהיה נעשים שם כל מיני עבודה ומלאכה, אבל בכל עבודתם, לא היה שום קיום ותכלית, כמו שאמר, ותכל כל עבודת המשכן, ויביאו את המשכן אל משה (פקודי) שלא היו יכולים להקימו (חז"ל), ויקם משה את המשכן (פקודי), ובירך אותם משה (שם) אשר להם, יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידכם (תהלים, צ', י"ז) ויהי נועם ד' אליהם כו' (חז"ל).

המושג של ברכה הוא השפעת טובה מאת ד', כנאמר, ישא ברכה מאת ד' (תהלים, כ"ד, ה) יצו ד' אתך את הברכה באסמך (דברים, כ"ה, ח). והברכה של אדם גדול מועיל להיות בעל הנס מכיר בניסו, להיות משיג את ד' די' בכל מעשה ידיו, ותועלת להשראת השכינה במעשי בני"א, להיות חל בהם שפע ברכה והצלחה. כמרומו בקרא במלאכת המשכן, ויברך אותם משה (פקודי) טעם שהוצרך לומר משה, ולא סמך על זכרונו בסמוך, לומר, לא תהיה ברכה זו קלה בעיניך, כי משה איש האלקים ברכם, ודבר גדול הוודיע הכתוב בדבר זה (אור"ח). ולו חכמה ישכילו זאת, היה נגלה לעינינו את הסודות הנעלמים בכל הצדדים והמקצועות של המחיה והכלכלה, בגשמיות וברוחניות, המסוגלים להחיות בהם גוף ונפש כל חי.

וזה היה הענין של ברכת האבות לבניהם בכלל, וברכת יצחק בפרט, להיות שולט השראת השכינה במעשי ידיו, להיותם מסוגלים להשיג ולהכיר את הסודות הנסתרים בענינים הללו, ולהיות משיג את המחיה והכלכלה, והכרת אלקות

על המנקה, אם לא ידעינן אותו בקי בניקור ומחוקק בכשרות. רוב מצויין אצל ניקור ואף על גב דדוב מצויין אצל ניקור מומחים הם, מ"מ טוב להחמיר. ועיין לעיל סי' א' גבי רוב מצויין אצל שחיטה (רמ"א).

(יד)

נאמנות הטבח על גיד הנשה
הטבחים נאמנים על גיד הנשה (מחבר), בטור כתב כמו על החלב, פי' אע"פ שיש יותר טירחא בגיד הנשה, וכי' רש"ל, ואני הגבר שמעתי וראיתי, שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירין לחתוך אף ההיתר, מ"מ כמה פעמים מקילין בחלב ובקנקנות של גיד מחמת מהירות, ע"כ נהגתי למנקה אחר, ויבדוק אם המנוקר עד שיראה למנקה אחר, ויבדוק אם הוא מנוקר כראוי, עכ"ל (ט"ז), ומיהו אין לוחקין בשר מכל טבח ששוחט לעצמו מוחזק בכשרות (מחבר), שוחט לעצמו ומוכר לאחרים כן צריך להיות (ט"ז).

(י)

הנאה מגיד הנשה גיד הנשה מותר בהנאה (מחבר).

(יא)

לשלוח לנכרי ירך בגידו שולח אדם לנכרי ירך וגיד הנשה בתוכה, בין שלמה בין חתוכה, ואם נותנה לו בפני ישראל ואמר לו שהיא כשרה לא יתננה לו כשהיא חתוכה אא"כ ניטל גידה (מחבר).

(יב)

ירך היוצאת מתחת יד ישראל כל ירך היוצא מתחת יד ישראל מחותכת כדרך שמחתכין אותה מנקרי בשר, היא בחזקת שניטל גידה (מחבר).

(יג)

לסמוך על מנוקר מי שניקר והלך לו, ואין אנו יודעינן אם הוא בקי בניקור, ואין כאן מי שהוא בקי בניקור להראות לו, מותר (מחבר), ודוקא שיודעים שהשלים ניקורו, ואם לאו הכי, אסור, שמא לא השלים הניקור, ואם אפשר להראות לבקי, אין לסמוך

סימן סו.

דברים האסורים משום דם, ובו י' סעיפים.

(א) דם דגים וחגבים. (ב) דם ביצים. טיפת דם בביצה, מלאה דם, אם דם ביצים דאורייתא. (ג) נמצא קורט דם על החלבון, על החלמון, גי' שיטות בדם ביצים, הר"ף והגאונים, הר"א, רש"י, מנהגינו בדינים הללו. (ד) ביצים הטרופות בקערה, ונמצא דם על א' מהם, לא היו טרופות, ומצא על החלמון, ביצים שבורות בקערה, ולא טרופות, ונמצא דם באחד, ספק אם הדם במקום האיסור, דם ספק ודם ודאי, לענין הלכה, אשה שלשה עיסה בביצים, ונמצא טיפת דם בקליפה, ביצה בקמה, אי הוי מין בנימו. (ה) נמצא הדם במקום שאינו אוסר, וטרף הביצה עם הדם. (ו) דם בביצה ששמהו על החמין, אם הדם במקום הספק. (ז) ביצים המוזרות, דם בביצה בכני תרנגולת שחוטה. (ח) אם יש חשש בביצים צלילות לטיפת דם, אם צריכים לבדוק הביצים, אם יש בהם דם. (ט) דם דגים. (י) דם אדם, תערובות דם אדם.

(א)

דם מותר ודם אסור דם בהמה חיה ועוף (וכן דם כווי, ש"ך) בין טמאים בין טהורים אסור, וכן דם שליל, אבל דם דגים וחגבים מותר (מחבר).

(ב)

דם ביצים דם ביצים, אם ידוע שהוא מרוקם האפרוח (פי' שהתחיל להתהוות בו צורת האפרוח) חייבים עליו (מחבר), דוקא טיפת דם חייבים עליו מן התורה, כשידוע

ר ח ל

מאכלות

א ח ל

ההשגחה הפרטית, כמרמוז בקרא, ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ (תולדות) יתן לך ברכות, ויתן לך כיבושיהונו, ר"א"י, יתן לך ברכות, ויתן לך אלקות (מ"ד). ימסור לך את כל הסודות המקושרים והעטופים בענין זה, כדי לדעת איך לכלכל דבר, ויתן לך את ההבנה להכרת והשגת אלקות. כמבואר לעיל, שאין מקום יותר גבוה להיות עומד ומכיר את ההשגחה הפרטית, במקום ההזמנת והרכשה, צרכי פרנסה לבני אדם, שהוא מלא נסים ונפלאות, הניכרים בחוש בכל רגע ורגע, ובכל יום ויום נולדים חידושים

ברכי יוסף

ח"ב ח"ג ח"ד

והוא מקצת חידושי דינים ופסלה כל שהוא על קצת

שלחן ערוך יורה דעה אבן העזר חושן המשפט

מן המוכן ומסודר כעת מר"ם ועולה כתבניהו לחלכותיהם הא דירי והא דרכי המלך חידושי דינים מספרי

כתיבת יד גאוני עולם

אשר ערן לא היו על מוכח הדפוס והמה בכתובים גדולים מעשה ידיהם, מביא וקורא דבר בשם אומרו לזכות את הרבים ישנו בצמא דבריהם, ינם לרבות ומנין דמשכחת ע"פ להשלך מיכא ציבחר מעט אשר היה מורה מקום הוד כספרי האורזנים תורה שלימה שלהם, ואנא בריה קלה כורע ומשתחוה על ברכי יוסף מבקש מנו מחבמי ישראל אשר עלימו חמוף מלתי למען יסלחו הצדיקים שריו חכימא הם ותלמידיהם, ראו קראתי בשם ברכי יוסף ניממריא שלחן בדרוקק גם ברכי יוסף אתיות וגומריקן

יוסף בכ"ר יצחק

הוא אדוני ועמרת ראשי אבא מארי זלה"ה לעידיני"ה קאזיל בינ"ן של קרושים צדיקים יושבים ועמרתיהם

אני המדבר אנש מעיר כמחא שמאי

חיים יוסף דוד אולאי ס"ט

גדפס פעם ראשון בחיים חיותו בלייורנו מקום מנוחתו ילדו על ברכי יוסף לט"ק

כעת גרפס מחרש מה ווינא רבתא במלכות אוסטריאה

ע"י הסנדלוח הדג החכם דק"ק ספדוויס אי"ו דפס פרי"ט ראווכן ברוך ס"ט והנגידים הפסודספיים מפסחת ניס אדום אי"ו זכות הדג כגדול הפחנז ז"ל לכה יגן עליהם.

ספר

האגור

אגור וחבר החכם מהור"ר יעקב בן
מהור"ר יהודא לנדא ז"ל . הלכות
תפלה . ציצית . ותפילין . ברכות עם דיני שבת
ומועדים . הלכות שחיטה ובדיקה . איסור והיתר .
ונעולי כלים . הלכות נדה וטבילה . ושעורי מקואות .
ושאר דינים רבות .

הובא לבית הדפוס ע"י השותפים ה"ח הרבני מו"ה הגינא ליפא מרגליות נ"י .
וה"ח הרבני מו"ה משה יאקובס נ"י מ"ס מבארדיטשוב .

פיעטרקוב

ברפוס של הרבני הגדול וז"ר מו"ה פייבל בעלמאטאווסקי נ"י .
בשנת תרמ"ד לפ"ק

עיה"ק ירושלים חובבי"א

שנת תשל"ז לפ"ק

הרכות טרפות הריאה

וכוא הכשר המחלק וחולץ בין ריאה לכבד . וכן פירש רש"י בפירוש החומש יותר חייבל"ש ויש הוכיחן השומן המדובק בכשר היותר' שהחם הקרום מטעם חלב שבכשר הופה ארוה . והומר ה"ר אליעזר ממין' דשבוש הוא בידם בכשר החופה חינו מחיר אלא בכסלים ובכליות שנחמר בהם על למעוטי הו"ך . הכל ביותרת ללא כחוב על לא שריגן הו"ך ידידי והכור . וכן רבינו חס אסר והבי' רחיה . ור"י דחה רחיהו ובערוך פירש יותרת אלבע פול"ש והיא ההיכה כבד קטנה נכפלה על הכשר . ובספר התרומ' כתב לערוך לקלוף היותרת מבחוץ הכל לפי שהחלב הגדול המכסה את הקרב שוכב ונוגע עם .

עין ורשב"ם כתב ודאי אם נטלו עוף והחזירו אסור דחיישין שמא החליפו וכן אם אכדו ומלאו חמ"כ אסור אם אין בו סימן או טביעת עין אבל אם מלאו במקום שהניחו מותר ורשב"ם כתב דאפי' הניח ט' ומלא ט' אסור חיישין שבעשרה נוטלו ואלו ה' אחרים ויש מהלקיין שאם הניחו במקו' שהשרי' והטופות יכולין ליטלו משם והביא אחר במקומו חיישין אבל אם תלחן במסמר לא חיישין . ומסקנת הרמ"ם כדברי שניהם טורים :

הקטנה נכפלה על הכשר . ובספר התרומ' כתב לערוך לקלוף היותרת מבחוץ הכל לפי שהחלב הגדול המכסה את הקרב שוכב ונוגע עם .

(אקס"ז) אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור הרמב"ם ורב האי גאון פסק כרב ורבינו חס פירש דליח הלכת' כרב בלכך אם הניח מחיכת בשר בבית והלך לשוק וחזר ומלאה במקום שהניחה אין חוששין לחלוטת עורב דאפי' חינו מכירה אבל אם מלחה במקו' אחר חיישין עד שיהיה לו כח סימן או יכירה כטביעת עין וכן שלחה ביד עוב' כוכבי' הדיון כן ומשט' בל לידו ועשייה הלכה למעט' בתרנגול שחוט שנשלח' ביד עוב' כוכבי' בלי שומר והתרתיה כיון שבעל התרנגולת מכירה כדברי ר"ח ופסק דליח הלכת' כרב דאמר בשר כיון שנתעלם מן העין אסור מרדכי' ;

הרכות הרב

פרק גיד הנשה סוף דבר רבי' יקר כתב דלערפה ולומרדי' א"ה וברומ"ו ובמלכותו עושין עליו כרת ויש מקומות במדינו ריינו"ם שאוכלין אותו : (אקע"ג) חושין שנעווקן אסורין . עוקן ונג כדתנן טגל עוקלן בלכך לריך להסיר חושין שבוגב ובחזה שהן אסורין משום שחס סמוכין ויונקים מחלב הכליות . מרדכי' : (אקע"ד) יש גלואים שאמרו ראש המעו' שרריך לגוררו הוא המעי שיואל בו הרעו' שהוא סוף המעים . טורים :

(אקס"ח) חרב בן פקוע שלא הפדים על גבי קרקע חלבו מותר אבל אם הפדים על גבי קרקע חלבו אסור והרמב"ם אסרו אפילו לה הפדים על גבי קרקע ולא להיר' טורים : (אקס"ט) חלב הכסלי' וקרום שעלי' אסור ויש' הרמב"ם שהוא חלב שנבעקי הירכים . ורש"י פירש עלם קטן הוא המונה על עלם הנקרא הנק"א ומחוב' תחת האליה מלמעט' ועליו יש חלב תחת ראש המוחין שקורין לונביל' :

שהוא סוף המעים . טורים : (אקע"ה) אסר המחבר מפני ששמיה מגמה מחשבתיה לחלוקי דיני חלב אשר נחלקו בהן הכמיו ז"ל . מלאחי' דבשבעה מקומות בבהמה יפל בהן המחלוקת . האחד בחלב הכסלים לפי פירוש הרמב"ם הוא חלב שנבעקי הירכים . ורש"י פירש הוא עלם קטן על עלם אחר המחובר תחת האליה ועליו יש חלב תחת ראש המוחין שקורין לונביל' . השני הקרום שב לבן המתפשט בכל הכסלים ותחת אותו קרום יש לבן חלב ורבו האוסרים ובאשכנז מחזירין כמו שכתב בעל הטורים . השלישי לדעת רב אלפס חלב שמחת הכסלים הוא בראש הכסלים וקרום מפקסין בין החלב והוא ובין השומן שמחתיו . השני אסור והתחתון מותר . הרביעי חלב המדובק בכשר היותרת שמחת הקרום

הוא חלב שחת' המהנים אסור ופי' רש"י שהוא תחת הכליו' ונרא' בגובה הכסלי' . וחמ"כ נבלע תחת בשר אדום ודק ומתפשט תחת אותו בשר בכל הכס' וכל שבכשר חופהו מותר וכשכלה למטה מאותו בשר יואל ממנו קרום לבן ועב חוץ הדק המתפשט בכל הכסלים שאסור משום חלב . ותחת אותו קרום יש לבן חלב לפי שאותו קרום העב אין חשיב לכה חמוי בשר אבל באשכנז נוהגים בו היתר . גם כשיני נראה שחפוי בשר גמור היא . ורב אלפס כתב שזהו תחת הכס' בשר בראש הכסלים וקרום מפקסין בין זה החלב ובין שומן שמחתיו העליון אסור והתחתון מותר . טורים : (אקע"א) ה"ר אליעזר ממין' אומר השומן שעל יותרת כבד אסור אף לאחר שנטל הקרום מעליו . וכן כ'דיותר' הוא הנקרא חייבל"ש

יש מחירין . וה"ר אליעזר מומין כתב ששבוש בידם . החמישי לדגוי בעל ספ' התרומה לריך לקלוף כל היוצרת מנחון לפי שהחלב הגדול המוכנה את הקרבן שוכב ונוגע עם . הששי בקיבה יש חלב שכל היורה שרב אלפס מחירו . והש"ו והר"ח"ש אחרוכו . השביעי החלב השני אשר על הקרב והוא תחת הקרום אשר הקרום יהוא תחת חלב הפרושה ונחלקו בו רבי' יקר ורבינו יואל . רבינו יקר אומר ועושין עליו כרת . ורבינו יואל מחירו וכל אלו הדעות מפורשין למעלה באורך . ואני הממוקק מלאחי בשם הממכר שדלג עוד חזק אחר שהוא ריש מנעול בחמתה שיש אומרים שהוא המעי' שיו' בו הרעו . עד כאן . ואחרי בני חכם לבך וישמח לבי גם אני אל תהך בדרך המקילים כי לה חדת איהו יבשר ואל חכמים עלמך בספק חסור כרת כי ספק עבוד פשה הוא . ומלאנו שרבותינו זכרונם לברכה החמירו לחוש למעט כמוגדי מים דרבנן ופסילו בספק ספק' לפעמים כמו בספק אהות חילוק חמל' זה במרדכי בפרק החולין . ופש עיין . וכן בכמה מקומות משום חומר' דאשה חוש החמירו לחוש למעט כמוגדי מים שאין להם סוף בסוף יבמות וכן במסכת בכורות סוף פרק אלו מומין בלשח טומטום חוללת ולא מתיבמת והע"ג דהוי ספק ספק' ספק זכר ספק נקבה ואם חמל' לומר זכר הוא שחל' אינו סרים וכן יבוס הוא . וכן בפרק בהמה המוקשה גבי המפ' מין בהמה חיה ושוף ואין עליה עמה קשורה רבינו מטיל עליה חומר שני וולדו הנה"ג דלוי' לשם ספק ספק' כו' עיין שם . וכן בפרק עשרה יוחסין במסכת קדושין גבי זכ' שחוקי והמירין החם דלוי' ספק ספק' כו' עיין שם . וכן בפרק אלו טרפות גבי ספק בכורות ואפי' בספק' לרבנן אומר' דתלין לחומר' בפרק שני דביבא גבי כלי בטומ' בערב יום טוב אין מטבילין אותו בין השמחות כו' וכן ביחר מקומ' אשר נלאחי להאריך וכן והומר בן בנו של קל וחומר בספק אומר חלב שנעשו ערה שאל חכמים בספק' שטה עליו דרכיך פרעהו אל העבור בו ועוד אומר כי זה אין נקר' ספק חלב מלאחר שדברים אלו תלוים בתכונה ובקבלה כמו שפסקו המחברים במקום שלא הוכל לשער האסור מנחת חסרון דעה אין נקר' ספק חמל' זה במרדכי בפרק גיד הנשה אלל החמשה דינין . וכן חמל' בסמ"ג וכן הוא החלוקים בחלב הזכרים נפלו מלך חסרון הקבלה מן הקדמונים כי נעשה נורה כשהי חורות בעונות ואחרי בני אשר נתן לך השם יחברך לב לדעה ועיני השכל לרחות מנע גליך מנחיות ספק אסור חלב ותאסור עליך בכל מקום שנחלקו בו רז"ל טובו לך . וכן אני הנעיר נוהג שלא ללכול

מנקורי הירכים אלא ממנקר תלמיד חכם הכולך לחומר' בכל המקומות הנזכרים . ואחרי אחי ראה גם ראה בין בדבר והבן במרקה : (אקע"ו) גדי שלחו בחלבן אסור לר"ל אפי' מראש אהו לפי שהחלב מפסעט למעל' וכל שכן ממעל' למטה . ופי' ר"ח דבכחוש אין מפסעט ואם מפסעט הוא מעט ובטל בשש' . וה"כ אם הקרום שעל הכסל' שהוא חלב כחוש נמלח עם בשר יחד אינו מפסעט ואם מפסעט בטל עם' הלכך בין אותה החיוב' שהקרום על' בין אותה החיובה הנוגעת בה חס יש ס' הכל מותר וי"א שאותה החיובה שהקרום עליה מותרת ממ"ג אפי' אין בהם ס' לפי שהקרום אינו אסור אלא משום החלב שעליו ומנחון ואינו מפסעט . ויש לדון שהחלב שנמלח על החתיכה שאין בה ס' ואחרי החיוב' אסור' לגמרי וגבי שאר נחשב הליך כגדי כחוש . עכ"ל שערם מדור"א . והא"בי"ה פסק שאם נמלח חלב ובשר יחד שאריך הבשר קליפה במקום שידוע שנגע בחלב וצריך להסמיך קליפה' שהחלב נבלע טפי . ואפי' חלב הרבה במליחה הוי כחלב מועט בלילה דאינו מפסעט כולי האי דמליח' ול"ה אים שיש בכל מקום וכל זה אמר שקבל מחביו רבי יואל ומרבי אליעזר מומין וגבי מליח' ול"ה אין שייך ששים רק כדי קליפה . אבל בבשול לריך שש' שהמים מוליכין הטעם בכל . ואם אין ידוע מקומו בלילה או במליח' יקלוף כל הבשר ודלא כרשב"ט שאמר הכ' דאסור רב הוגא דחלב מפסעט מדבר כשאין שם ששים . אבל אם היה שם קשים מותר הכל בין במליחה בין בלילה ומיהו ר' ינאי הלן סובר חלב במליחה די בששים . והאי ראייה רבתי שבזכרים בטל בששים וכן סובר הרמב"ן ע"כ שערם מדור"א . וכן פסק בחגי זרוע הלכה למעשה וכן פסק ר"י וכן רבינו ברוך . אבל מהר"ם פסק כי אין די בששים כי החלב מפסעט וכל החיובה הנוגעת בחלב לריך ששים כנגד החלב ואין כולן מלטרפות לטל כי החלב מפסעט מחתיכה לחתיכה שאלה . עיין במרדכי . וגדול בדורו מהר"ם מולין ז"ל פסק שחלב במליחה כדורו בין להקל בין להחמיר . ופסק עוד הטחול שאלה בלי נקור לריך ס' כנגד מה שעל הדך שחייבין עליו כרת וצריך נמי כדי נטילה דלימא אינו מפסעט: (אקע"ו) נשאל גדול בדורו רבי ישראל המכונה רבי אשר"ל ז"ל על החלב שנמטרב בשומן וספק אם יש בשומן ס' לטלו ואחרי כן הוסיף מהשומן בקדרה איך ראו לעשות והשיב כי לפי דעה הרשב"א ורבינו אפרים . רח"ש דאין אומרים חתיכה עלמה נעשית נבלה ואשכר לסוחטו אסור אלא בבשר בחלב ודאי אין אסור השומן אלא לפי חשבון חלב שבו . אבל אין קיימין כשיטת החוס' והשערים מדור"א לפסקו

הקבות גזירה

שימלא בחזון זרק הדם ואוכל השאר. וכחנ
 רח"ש וטוב להחמיר לאכור כלם נחפשת
 חון לקשר ובכ כלל החלומן ופי זה חון יהיה
 לבינה אלא בנימאל על הקשר של חלון ולא
 נחפשת חולה לו חו בשחר מקום בחלון טורים.
 רש"י פי' והוא שנמאל דם על הקשר שבה חבל
 חס נחפשת הדם חון לקשר החלון חף הבינה
 אכורה וזהו מפני שהדם על הקשר נחפשת
 חון לקשר חבל חס חון דם כלל על הקשר מודה
 שהכל מודה כאשר ביארנו ויש שאינם רוצי'
 להגות על זה וקופני' מקום הדם חף כשנמאל
 בנימק' חחר כבינה. ע"ל ספר המנוח :

(אקפ"א) חחר הרמז"ס הרולה לחבל בשחר חי
 מולחויפה יפה. ומודיו יפה ויכולה
 נהירא טורים. השובר מפרקה של בהמה
 אכור לחבל מבשר חי חלה ח"כ מולחו יפה
 יפה לפי שהדם מתערב לאחה נשעת שמיטה
 וכששובר מפרקה חונה יכו' לזקק להולי'
 וחוזר הדם בחבד' חבל ע"י מליה' מותר אפי'
 לקדרה ובעל הטור כתב דחפ' במליחה אכור
 בחון המנה מפליטו ונשחר בו מרס הנפש ואכור
 וח"ח ז"ל לא כ"כ טורים: (אקפ"ב) הרמז"ס הקור
 נשפך ולערות מכלי רחשון על התרגולה
 ליוגה. ור"ה חוסר דחשיב ליה ככלי רחשון.
 והרשב"א כתב שחפ' נחשב ערוי ככלי שני אכור
 ח"פ שחיו מבשל מפניו שברי אכור להניח
 כסלי' על הכשר אחר שחפ' מיד שחא יוצא
 החלב ויבשל ופי"ך אכור למיגו חלה אחר נקור
 ומליחה: (אקפ"ג) אם מלה בשר ולא הדיחו
 בתהלה י"ה שחון זה תקנה עוד חף חס ידחנו
 וימניחו פ.ס. אהרה ויש מחירין גס ובמלח דק
 רה"ש: (אקפ"ד) טולה בנתח גס ובמלח דק
 והרמז"ס כתב שחון מולחין חלה בנתח גס
 שהמלח שסוח דק קמנה נביל בשבר וחיו פולט
 וכ"כ בה"ג. והרה"ח כתב דלה מסחבר דיתה
 מה שהמלח דק מהפער על הכשר ופועל להולי'
 הדם כי הוא נדבק בו חבל הגס נושר מן
 החתיב' כשהופכי' למולח' על הלד השני :

(אקפ"ה) וביקר המליח' כתב הרשב"ה שח"פ
 לתת מלה ע"י הכשר עד שיכסו חלה
 מולחו יפה יפה עד שיה יהא רחוי לחבל עם
 חוקו המלח וח"פ למנוח החתיכה מ' לדידי
 חבל רה"ש כתב שצריך לכוז עליו מלה הרבה
 עד שלא יהא רחוי לירקול ע"י חוקו מלה ולא
 ישחר בו מקום בלי מלח טורים :

(אקפ"ו) וכתב הרמז"ס שהחר המליחה
 והדחה הכשר ישי"ך מיד
 הכשר לחוד המים רוחחין הבני' נח' לכושרין כדי
 שילבין מיד ולא ילא הדם ונה נכבושנים כ'
 (אקפ"ז) שיעור שהיית הכשר בזמנה כתב הרמז"ס

דפקו בכל מקו' אפשר לכוטו אכור. אמנם
 בהנהגות מרבי' אשר בשם האור זרוע סוף
 פרק גיד הנשה מחלק בין חתיכה שנבלע בה
 האכור ובין דבר נח המעורב בחימר דלא שייך
 חתיכה עומה נעשיה נבלה כיוון שאין האכור
 נבלע בחימר אלא מעורב בו וח"כ נדון דידן
 שרי שאע"פ דמוקח בש דהר"ש ליה ליה האי'
 סברא לחלק בין נח המעורב לדבר הנבלע מכל
 מקום חין להחמיר בשביל זה דלכיוי עומה הך
 סברא דחתיב' עומה נעשיה נבלה חיוו חלה
 מדרבין גדון דידן בין למר בין למר שרי לדעת
 אור זרוע מושב דדבר לח הוא. ולהר"ש מטעם
 שאין חומרים חתיכה נעשיה נבלה חלה בשבר
 בחלב ע"ל: (אקפ"ח) יש חוטין שהם אכורים
 משום דם שבהם כגון חוטין שביד ושכמהף
 ושבלחוי ובשלבסן ובולחוי ומליהם לא מהניא בהו
 חס לא שיהתקם החלה וחח"כ ימלאה וחח"כ
 מוחריס לבשלת חף בקדרה. וי"ח דחף לגלי
 אכורים בלי חתיכה וחפילו חס מלחן ולחון
 אכורים דכל זמן שנה חתקין חין האור שובל הדם
 שבהם. ומיחו חס החתקן מותר ללחון חפי' בני
 מליחה והבדחויס כתבו שמוחריס ללוחה חפי'
 בני חתיכה ומליחה. וכן הוא מסקנת הרח"ש
 ז"ל. וחפ' למי שמלרין חתיכה גס לגלי חס
 לגלוי בלי חתיכה חן החורין והכשר מותר.
 טורים. וכחנ גחון י"ה בנהמ' גידין וכמה
 חוטין כמליחין דם ולרין לחתוך כל המקומות
 כדי שלא הדם במליחה ע"כ. והומי' היא
 שהחמיר ולא מדינה דגמולא דמדינה חין לרין
 לחתוך חלה הגידין שזכרתי. טורים. וכתב
 מהר"ר ישקב מוגין ז"ל עוף שנתח בלי חתך
 ורדיין ולא נקבו בשעת שחטה ועדיין רה"ש
 מהובר בשוף והביב שיטלם ויקלוף הכשר כביב
 ובלוי צעי נטינה כעובי חלנע וחם נחשבה
 כנה לרין בשביל כנגד הורדיין והקניפ' שחטה
 במליחה ע"כ: (אקפ"ט) יש חוכרין גיד הנשה
 בהגלה. והרמז"ס החירו וכן רה"ש. שדר
 רב עמרם גחון חין חלוק בין גיד הנשה לשומנו
 וישרה קדושים חס ועשאוהו כגיד הנשה.
 וזה המכס החמיר. והסחמיר חע"כ. טורים.

רש"י סובר חע"פ' שגיד הנשה נעלמו חין בו
 נזוקן טעם שזינו חוסר בשבים ור"י סובר
 שחין אכור בשומנו של גיד חלה ממח' הגיד וכל
 מקום שחין הגיד הוכר חין בשומן חוסר :
 (אלף קפ) אם נמאל דם על החלומן והלבון שלא
 על הקשו חו חפי' על קשר החלון
 ולא נחפשת חולה לו הדם האכור והבינה מותרת.
 ור"י היה מחירי גס הדם אם נמאל על החלון
 וחלומן בלא על הקשר ולדעת הבחויס חין
 חילוק בין קשר לחולה לו חלה בין חלון לחלומן

סימני הספר

- א"מ"ה) שעה בצימון סימנים :
- א"מ"ט) חסור. לשמוך בסכין רעה :
- אלף ז) רחליד בצימון סימנים :
- אצ"א) החיז הרעש בנה לחם כבולנה והונחה :
- אצ"ב) הגרמה כולד :
- אצ"ג) שימור שחיסה נושא :
- אצ"ד) מלא עכבה מן הגרנדה על הסכין לאחר שחיסה :
- אצ"ה) עקור הידך :
- אצ"ו) אם נמלא הסכין בשחום שמוט :
- אצ"ז) השוחם בשנים או בשלשה מקומות :
- אצ"ח) יוקבה הריאה אחר שחיסה :
- אצ"ט) השוחם הכנה כהמה ושח בינמים :
- אלף ק) כוי ספק כהמה ספק חיה :
- אקל"ב) אם הוילו ריאה בלי בדיקה :
- אקל"ג) קנה הלג דיוו בלג :
- אקל"ד) נמלא שני כנדים או שני מרות :
- א"ל"ה) נפל המטול :
- אקל"ו) לקחה כבוליה :
- אקל"ז) אם יש שפרט כבוליה על עוף :
- אקל"ח) חין חילוק בדיני מחס שנמלח בדיאה :
- אקל"ט) נבלה השלפוחיה :
- אלף ק"ב) דקון של כהמה שיואל מהן מעי קסן :
- אקב"א) חיווה כרם הפנימי שפרטוי בקב כמשהו :
- אקב"ב) רש"י למר ההמסם שנקב :
- אקב"ג) אם מדמין מנקב לנקב :
- אקב"ד) כל חבר שאזרו חכמים אם נפל מרפה אם חסר מהחילוב כשר :
- אקב"ה) נקיבת קון או מהעו יש לו היסר ע"י בדיקה :
- אקב"ו) הניעסה הלחום :
- אקב"ז) אם הוריקה המרה :
- אקב"ח) אי משריון בירוקן שהאדיוו :
- אקב"ט) מה שלמו שטריון בשני מרחה :
- אלף ק"ג) עוף ששחברו לפניו או נהטבו :
- אקב"א) זה נשבר הפרק הסמוך לגוף :
- אקב"ב) שלשה פרקים יש כרגל ההחוקן :
- אקב"ג) רלש ההחוקן בשוק היואל ממקומו :
- אקב"ד) המנהג להטריף ע"ש הששבר מן הארכוב' ולמעל :
- אקב"ה) היכן מקום לומח הנידיון :
- אקב"ו) אם נפסק אחד מלומח הנידיון :
- אקב"ז) נפל לומח הנידיון ואלח' חסך למעלה כרגל :
- אקב"ח) דין דרוסה בשאר חיות שאין מזכרה במשנה :
- אקב"ט) דין חתול אם יש לו דרוסה :
- אלף ק"ס) אם יש חקה בבדיקה הדרוסה :
- אקב"א) נדק ולא מלא חרום הכשר בדרוסה :
- אקב"ב) חין להשכיר שום ספק בבדיקה בזמן הזה :
- אקב"ג) אם ספק לו אם דרסה ביד או כרגל :
- אקב"ד) ספק דרוסה שנהערבו באחרות :
- אקב"ה) דין גלוה :
- אקב"ו) כשר שנתעלס מן העין :
- אקב"ז) כשר שנתעלס מן העין :

הלכות טרפות

- אק"א) נפחה הגולגות :
- אק"ב) נקב קרום המוח :
- אק"ג) נשחטה הוט השדרה :
- אק"ד) נפל לחי העליון :
- אק"ה) אם שני עורות מן הוטם אדומים או לנשים :
- אק"ו) עוף שזולחו מלובך כרם :
- אק"ז) יטב לו קין נושא :
- אק"ח) נפל כל חוסק :
- אק"ט) הקנה מחסלל ל' חלקים :

הלכות טרפות הריאה

- אלף ק) אם חסרה העטויחה :
- אק"א) אם נשחטה מקומה העטויחה :
- אק"ב) כל יסר כנפולדמי מעשה בלצבע יהיה שנמלחה :
- אק"ג) יסרה כדרי דלויי דכשר :
- אק"ד) נמלאו שתי אונות ודרוח כלחה :
- אק"ה) ימחה כשר הריאה :
- אק"ו) חסר מגוף הריאה :
- אק"ז) ריאה שיש בה אטענועות :
- אק"ח) חין חילוק בריאה בין האדומה כולה למקנחה :
- אק"ט) אוכמי אוכמי כשר :
- אלף ק) סרטה כסודין :
- אקב"א) אונת סרטה כזוחה :
- אקב"ב) והוא דכרין כבשרה :
- אקב"ג) ריאה שיקבה ודופן סוחמחה :
- אקב"ד) ריאה הנקיבה בתקום שאין דופן סוחמחה :
- אקב"ה) נוטה בשפולי אומל או אונת :
- אקב"ו) סרטה לדופן או סמוכה לו :
- אקב"ז) אם היאונת והאונת כשרי יחד כדופן :
- אקב"ח) ריאה שסרטה לאחד מן הפקומות שאין כנקב סרתי :
- אקב"ט) חין לחסר בריאה ולנעם הסרטה :
- א"ל"ק) על גבי הריאה אפי כרסא דאסא סריפה :
- אקל"א) אם היאונת כרסמה בשומן הלג :

הלכות חלב

- אקס"ח) חלב הלג פקוע :
- אקס"ט) חלב הכבליס :
- אלף ק"ז) חלב שהחם המתייס :
- אקע"א) השומן שעל יסרה הכנד :
- אקע"ב) בקיבה יש שני מיני חלבים :
- אקע"ג) חופין כשעוקן :
- אקע"ד) דין רלש המעים הרין גרידה :
- אקע"ה) מלמח מן המחבר בענין הלג :
- אקע"ו) גדי שללאו כחלבו חסור לחסל ממנו אפי מרלש אמו :
- אקע"ז) חלב שנהערב בשומן והושם ממנו בקדרה :

הלכות ומנהגי רבינו שלום מנרישטט

(דרשות מהר"ש)

יוצא לאור לראשונה ע"פ כתבי יד
בתוספת מבוא, מראה מקומות, הערות ונספחים

על ידי

שלמה י. שפיצר

מפעל תורת חכמי אשכנז

מכון ירושלים • תשל"ז

כדברים ואנשי אלה שנים ימים ירדו אל הקנה אשר
 אינך מאמין רגליהם אחר מהם ונתל אורח וכשיהגדל
 יהיה רשע ונחמה אלה מכה מהך דמים מתרם תיא
 מהך החימה שהיה בניו ומוטל מהך הלבלס ונדל
 משה יהיה מטמט והולך אחריו וכיטרב משה שפר
 המתירם שהיה סגל ברובו ענה שור והשליכו טס על
 העלס והעלה ארוט של יסף שוכיסו אורג הסיריים
 כדי שלא ימנעו אדם אחיו ויקחוהו על ישה שכיפ אדם
 אחיו לנעלות ערמונהו מימרים והיה אדם שם המכרם
 בידו והעשליהו עם הורב פאש ועשה העגל פרוץ
 מוטב שירגלה הסרחן כי ולא כהם ותימה היאך
 הניח הוד עיניו ליהוד ולמה לא כניח אהרן פינימו מ
 ליהודה ולא ישנה העגל והרוץ הו' שלום האשכנז
 כהם הו' ירחק מעיר נאושטט טכך אהרן אהרן
 כלבו אם אינך עיניו ולא יהיה להם כפרה
 בטובל טאט כהן ונביא כמו טמיניט בזכריה הנבא
 סרועמו יחדל שהיה כהן ונביא ולכן אה' מוטב
 שירגלה הסרחן כי כדי שיהיה להם פנה לבן
 וזה אהרן טועהכפר ס' נב' ונשארו שני בניו ואחיו
 אלה אלהך יטוואל טאטד ילכו לפנינו כהן ש
 טאמור למעלה פשה לע אלהים אטד ילכו לפנינו
 ולמה שיה סכאן ואלי אשר הפלגך מארץ יהוד
 הו' שלום פו' ירחק וילל האשכנזי ול כשכר
 טראת משה מרכבס כים שהיה דמות שור
 כמו טאמור ומתנו שור מהשמל לטובערה וי
 וראו אורט ה' של מרכבס שהיה שור לבן אה'

קמז. אמר מהר"ש ז"ל שאומרים ויעש חירום¹ לואלה פקודי, לשבת שבין פרשת שקלים לפרשת זכור, וב' פסוקים מן ותשלם², משום דהוי גמר מלאכה. ולא אמרינן כל ותשלם ולא ויעש חירום, דא"כ לא מישכח לה שאמר ויעש חירום, אבל ותשלם אפילו אם אין אומרין אותה בכאן, תמצא שאומרים אותה בסוכות בסוף³.

קמח. אמר מהר"ר שלום זצ"ל שהיה בימיו בעל הבית אחד בבית הישיבה ושמו מושל¹, והיה נוהג בביתו מאד בחסידות, ומתי שהיה אוכל בשר היה בית מיוחד לבשר וכן בית מיוחד לאכול בו חלב, וכן מתי שהיה יוצא ונכנס גוי הייתה אשתו רוחצת במים אחריו הטבעת של ברזל שהיה בדלת, ומתי שהיה לו גוי אחד מביא לו מים היה מצריכ(ה) [ו] ללבוש חלוק לבן, ולהיות עליו בשעת הבאות המים. וגם היה מגדל שני יתומים בביתו הח"ר עברלין מקרימש"א ואחיו הח"ר זלטמון², ולא ראה זכותו יותר אחד³. וזה היה מן החסידים הראשונים ועל כן נקראו החסידים מן הניאושטט. ואמר מהר"ר שלום ז"ל כמה מאד טוב(ע) עניינים כאילו והמרחיק עצמו כ"כ ועושה סיג⁴.

קמט. מעשה בא מניאוי תועבה¹, על חוט של יד שלא ניטל ונמלח הירך, והורה מהר"ש ז"ל לישול הגיד ותו לא מירי².

קס. שאלתי למהר"ר שלום ז"ל מחמת ר' פינחס, על שמלחו בביתו כחל עם שאר בשר. ואמר מהר"ש ז"ל אם הכחל של עגל אז אין לחוש¹, ואמר לי מהר"ש ז"ל ושאם היה הכחל מפרה, אז היה לאסור החתיכות שסביבות הכחל במקום שנגעו בכחל².

שכתב שאסור לחלק בין השחיטות לכסות באמצע, ע"ש. אבל רבינו דן שבשחט הראשונה לא היה עדיין השניה לפניו, ושפיר יכסה ואח"כ ילך וישחוט השניה.

קמז. מהרי"ל הלכות חילוקי הפטרות, עמ' ק"ב—ג.

1 מלכים א' ז, מ (והוא בדרך כלל הפטרת פרשת ויקהל).

2 מלכים א' ז, נא (והוא הפטרת פרשת ואלה פקודי).

3 כלומר בחו"ל ביו"ט שני של סוכות ההפטרה היא ממלכים א' ת, ב ואילך. לגבי פרטי דיני ההפטרה בימי ר' הפרשיות ראה במרכזי בסוף מגילה סימן תתל"א וכן בטוש"ע או"ח סי' תרפ"ה. הסימן שלפנינו נמצא גם במלבושי יו"ט לסי' הנ"ל באות ב' בשם דרשות רבינו סי' ע"ו.

קמח. בליקוטי מהר"ש בסוף ספר מהרי"ל, עמ' קע"ג.

1 נזכר גם להלן בסי' קצ"ד. 2 במהרי"ל הוא נקרא מהר"ר זלמן.

3 אין מובן למלים אלו, וראה הלשון במהרי"ל.

4 משפט סיום זה חסר במהרי"ל.

קמט. 1 היא העיר Neunkirchen שבאוסטריה התחתית בקרבת נוישטט.

2 ראה הסוגיא בחולין צג, א על חוטין שביד אסורין ושם ברא"ש סי' ז, וע"ע בשערי דורא ח"א סי' ל"ד בהגהות מה שהובא שם בשם מהרא"י ובטוש"ע יו"ד סי' ס"ה ס"א, וראה גם לעיל בסי' י"ד.

קן—קנט. חסר בכת"י וכן גם במפתח של הכת"י.

קס. 1 ראה בחולין קיא, א ושם ברא"ש סי' קמ"א—ב וביו"ד סי' צ' ברמ"א ס"ב ובמחבר ס"ד. רבינו סתם אם קרעו שתי וערב אם לאו, ומה שמחלק בין עגל לפרה ראה שם בס"א בין קטנה שלא הניקה וכו'.

2 ראה במרכזי חולין סימן תשמ"ה שמהר"ם התיר בכל ענין וכך איתא גם בתשב"ץ סי' שמ"א.

תצד. מעשה אירע בבית מה"ר שלום ששפכו רוטב מקערה של בשר על כיסוי הקדירה¹ שעל הקדירה אצל האש והיה הרבה שאין לבטלו בס', ולא נפל מן הרוטב כלום לקדירה של חלב, ואסר מה"ר שלום הכל הקדירה והכיסוי והתבשיל².

תצה. מעשה אירע בבית מה"ר שלום שלא ניטל ריש אמתא מן הכנתא שקורין דויימ"א ונמלחז¹, ואסר מה"ר שלום הכנתא, וגם שאר הבשר שנמלח עמה, כי הכנתא נעשית חתיכה איסורא ואסרה². גם אסר שאר הבשר שהודח לבדו, והורח עמהם לבד, והקערה שהניחו בה הכל אסר מה"ר שלום.

תצו. הורה מה"ר שלום לברך ברכת המוציא על וורטיוול"ש של חלב¹, ולברך אחריה ברכת המזון, ואמר שאין חילוק רק אותו כוכלי"ן שבוללין באילפס, אבל שנילש קורש² האילפס חייבין בברכת המזון³.

תצז. הח"ר יודל בן מה"ר שלום אמר לאביו, איך שכבה נר בחדרו בבוקר ביום השבת, ושגג כי היה סבור שהיה חול. ואמר מה"ר שלום דהוי מלאכה שאינה צריכה¹, שהרי לא כבה אלא בשביל השמן, וכה פסק המיימוני נ"ל ואין פוסקין כר' שמעון². ואמר לי מה"ר שלום מאחר שיש לחוש שמא חייב חטאת, דינא הכי וזו היא תשובתו: להתנדב י"ח ווינער³ למאור בבית הכנסת או לצדקה, ויתענה יום אחד וזה הוי כפרה במקום חטאת³.

תצח. פרשת עקב: וברכת את יי' אלהיך¹, אמר מה"ר שלום האי אתי אתי לרבויי

תצד. 1 של חלב (כך נ"ל להשלים).

2 דינים אלה מבוארים בשערי דורא ח"ב בס' נ"ו ושם בהגהות וכן באו"ה הארוך בשער ל"א סי' י"א והלאה; להלכה ראה ברמ"א בשו"ע י"ד בס' צ"ב ס"ז וכן בס' צ"ג ס"א ושם בנו"כ. ראה גם לעיל בס' קכו ו-תח.

תצה. 1 עיין בחולין צג, א ושם ברא"ש בס' ו' ובטוש"ע סי' ס"ד סט"ו ושם ברמ"א, ראה גם בתשובות מהרי"ל סי' נ"ז בנידון וכן בשו"ת מהרי"ו סי' קכ"ב.

2 ראה באו"ה הארוך בשער י"ד סי' ג' לגבי בשר שנמלח עם חלב, לגבי המקרה שלפנינו ראה שם בשו"ע בסעיף הנ"ל בפתחי תשובה סק"ו.

תצו. 1 איני יודע תרגומו הנכון של מאפה זה.

2 מילה לא מובנת.

3 הלכה זו הובאה בשם רבינו במלבושי יו"ט בס' קס"ח באות ג' (שם איתא בשינוי קל). ראה שם בשו"ע או"ח בסעיפים י"ג—ד' פרטי דינים אלה במחבר וברמ"א ובנו"כ.

תצז. 1 יש להשלים: לגופה.

2 ראה פסקו של הרמב"ם בפ"א מהלכות שבת הל' ז' ומה שהשיג עליו שם הראב"ד שלא פסק כר' שמעון בענין זה, ראה שם בנו"כ הרמב"ם שהאריכו בזה למה פסק כר"י.

3 רבינו היקל כאן מאד, כי התמורה לחיוב חטאת מבואר בתשובות מהר"ם, דפוס לעמברג, סי' תל"א ובתשב"ץ סי' מ"ח שבנוסף לצדקה יש לצום תענית בה"ב, בלקט יושר א' 64—63 הביא בשם הרא"ם שיש לצום 40 יום, וכך נפסק גם ברמ"א בשו"ע או"ח סי' של"ד סכ"ו, ע"ש. וכבר עמד על כך בעל מלבושי היר"ט בס' הנ"ל באות ו'. ה-ח"י ווינער נזכר גם בשם רבינו בהגהות מנהגים של ר"א טירנא במנהג של חודש אלול אות צ"ז.

תצח. 1 דברים ת, י.

ב. ר"י מדורא באיסור והיתר כתב דאנו נוהגין להתיר ב' מרות, וגם כי ליכא שום מרה כדפסק האלפסי¹, אך רבינו יואל התיר כתשובת המיימוני וכתב דאפילו בימי הבית היה מותר להקריב לגבוה דלא מחוסר אבר הוא, דמרה לא איקרי אבר², ... ומצאתי על שם מהר"ר שלום מנישטט דלא קי"ל בהכי כר"י מדורא³.

ג. [דין מחט שנמצא בדופן] ... ונקובת הדופן כשירה בנקב קטן וכה"ג כשיש שם מחט — שאילה: והיינו ביש מחט, אך מהר"ש השיב דביש (?) מחט מיירי¹.

ד. [דין בהמה — עוף שנחתכו רגליהם] ... אך כשנשבר במקום צומת הגידין טריפה אפילו אם לא יצא לחוץ כדאיתא לעיל, — ואמר מהר"ש שאינו כן במרדכי¹ — ומכ"ש אם פתוח מקום השבירה או שיצא לחוץ או שנחתך כל הרגל לשם בכל עצם האמצעי שהוא טריפה (וכ"כ בשערים)².

ה. שאלו למהר"ש זאב שדרס כבש בין העדר ולא נתידע איזהו איך נוהגין. והשיב דמחמירין על פי השערים מדוירין דאפילו הן מאה כולן אסורין¹. וה"ר אנשיל אמר הטעם יען דחשיב לא בטיל ברוב².

ו. מעשה בא לפני מהרי"ל שמלחו טבחייה שלא נקרו ממנו החלב עם שאר בשר, ואסר הטבחייה ואמר שנעשה חתיכה דאיסורא, ונאסרו גם כן שאר החתיכות של בשר שנמלחו

סי' תר"ך ובהגה"מ שם. לענין הכליות ראה באו"ה הארוך בשער נ"ג סי' ד' וכן בשערי דורא סי' פ"ט. ע"ע במהרי"ל בהלכות בדיקה עמ' קנ"ז וכן בבדיקות של המהרי"ו בסוף התשובות עמ' קמ"ט.

ב. תשובות מהר"י ברונא סי' קפ"ב.

1 עיין בשערי דורא סי' פ"ח ושם בהג"ה בשם מהרי"ל שהתיר גם הוא (והוא בספר מהרי"ל עמ' קנ"א). פסק האלפסי נמצא במרדכי חולין בסי' תר"ך ותרכ"א; אכן כל שאר הראשונים: הרמב"ם בפ"ו מהלכות שחיטה הל' כ' ושם בהגה"מ באות כ', והרא"ש בריש פ"ג דחולין סי' א' ומהר"ם בספר הפרנס סי' פ"ב, ובתשובותיו דפוס קרימונה סי' קס"ח, פסקו בשתי מרות דטריפה מטעם רכל יתר כנטול דמי (חולין נח, ב) וכ"פ רבינו.

2 התשובה אליה התכוון נמצאת בסוף הלכות מאכלות אסורות סי' ז'.

3 ראה גם בפו"כ בסי' ל' ו-רט"ו וכן בל"ו שערים בשער ל', ובאו"ה הארוך בשער נ"ב סי' ז-ח ושם בהג"ה שבסוף הספר.

ג. איסור והיתר הארוך שער נ"א סי' י"ט.

1 הלשון גראית משובשת, פרטי רין זה ראה בשו"ע בסי' ג—נ"א ושם בנו"כ השו"ע.

ד. שם, שער נ' סי' ה'.

1 ראה במרדכי בחולין בסי' תרמ"ח; להלכה הובאו שתי הדעות בטוש"ע בסוף סי' נ"ו ע"ש.

2 ראה בשערי דורא סי' פ"ו וכן גם בפנים בדברי רבינו בסי' שח.

ה. מהרי"ל, הלכות איסור והיתר עמ' קמ"א.

1 ראה חולין נג, ב' ושם ברא"ש פ"ג סי' מ"א, וע"ע בבית יוסף בסי' נ"ז מה שהביא בשם הרשב"א, וכן נפסק להלכה שם בשו"ע בס"ט. ראה גם בשערי דורא בסי' מ"ה באריכות בהגהות שם.

2 מן הסתם מטעם א' מהדברים שאינו בטלים, ראה באו"ה הארוך שער כ"ה סי' א—ה. וכעין זה בזבחים עג, א ובטוש"ע ריש סימן ק"י, עי"ש בנו"כ השו"ע.

ג. תשובות מהרי"ל סי' פ"ו.

עמה כי לא היה בהן ס' נגד הטבחיא¹. ואמר שכן שמע ממהר"ר שלום ז"ל שהמליחה
הי כרותח בין לקולא בין לחומרא, ולהכי נאסרו כל החתיכות כי נתערבו במליחתן².

א. [דין לב] ואם הלב דבוק בעוף ונמלח עמה או נצלה עמו, אפילו כשאין העוף שלם
אלא חתיכה ממנו שאין בו ס' נגד הלב, העוף עצמו מותר דבמליחה ובצליה אמרינן בדם
פליטה מירשק שריק וכבולעו כך פולטו (נ"ב כן השיב מהר"ש ז"ל) אפילו כשדבוק
בו האיסור².

ה. [דין דגים שעלו בקערה] אבל אם הקערה או המחבת אחת מהן היו מלוכלכין משירי
המאכל של בשר או משמנונית או מהחלב, והדיחה תוך המחבת בכלי ראשון והשני שאינו
מלוכלך הוא בת יומא הכל אסור, הקערות והמחבת אפילו בדיעבד (הג"ה) .... ובס"ה¹
כתב פסקים הללו כמעט בסיגנון זה ולא כתב אהא דהכל אסור — מהרא"י סי' נ"ז שנהוג
בו עלמא אסור כו' וצריך שאלה מהר"ש².

ט. [דין רוטב של בשר שנפל לחלב] ... שמעינן מהג"ה¹ דשם מדאמר ולא היה במים
ששים נגד הכף היתר בהיתר מיהא בטיל. ועוד ראייה מחמץ קודם זמנו דבטל, וא"כ אם
נפל כבר לס' רביעיות של מים רביעית של חלב ונפל ליורה של בשר אפילו ס' נגד
המדומע אין צריך, דכבר נתבטל טעמא לגמרי והוי כשאר כל דבר שנתבטל שאין חוור

1 דין הטבחיא מוזכר בדרכי משה בסוף סי' ס"ד וע"ש ברמ"א בסט"ו; ראה גם בחולין צג, ב
ושם ברא"ש פ"ו סי' ו' ובנו"כ שם, עיין גם ברמב"ם בפ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ט' ושם
במגיד משנה.

2 הדין הובא עוד בשם רבינו באו"ה הארוך בשער י"ד סי' ג' וכן בהגהות הרש"ל לשערי דורא
ח"ב בסוף סי' ל"ח (שם איתא בטעות מהר"ר משולם); ראה גם בפנים בס"י תצה.
א. או"ה הארוך שער ט"ו סי' ב'.

1 דין זה הובא גם בתשובות מהר"י מינץ סי' ט"ו, אך שם המחבר מסופק אם שמע הדין בשם
רבינו או בשם "גדול אחר באוסטרייך — מהר"ר יעקל מוינא ז"ל או מהר"ר שלום ז"ל או מהר"ר
אהרן פלומיל ז"ל ...". כן מצאתי דין זה בהגהות שבגליון המרכזי הקטן שבכת"י (מכון לתצלומי
כת"י בירושלים מס' 10629 דף 49) בשם או"ה של רבינו שלום, שהביא מעשה כזה שאירע בשפייר
והורו כרש"י וכו', ראה בספר הפרדס בס"י רכ"ג ובמעשה הגאונים סי' א' באריכות.

2 ראה חולין קט, א בתוספות ד"ה הלב, ושם ברא"ש פ"ח סי' כ"ה ובהגה"ה שם בשם האו"ו
(ראה באו"ו ח"א סי' תס"ד) והמרדכי (שם סי' תרצ"ט), וע"ש בדברי חמודות אות קכ"א המבאר
את רוב שיטות הראשונים. ע"ע בהגה"מ בפ"ו מהלכות מאכלות אסורות באות א' מש"כ שם בשם
ר"ת. ראה הז"יון הארוך בנידון בשערי דורא בסוף סי' כ"ו ושם בנו"כ וכן גם כאן באו"ה הארוך
בהגהות שבסוף הספר. ראה גם בפ"כ סי' צ"א ובל"ו שערים שלו בשער י"ב (מה שנוכר שם
דרשות מהר"ל הוא: עמ' קמ"ד). וראה לדינא בטוש"ע סי' ע"ב ושם בנו"כ ההבדלים בזה בין
מליחה, צליה ובישול.

ה. שם, שער ל"ד סי' י"ב ובהגהות בסוף הספר.
1 עיין בספר התרומה סי' ס"א.

2 ראה בפנים בס"י קכג ו-תקז ושם נתבאר.

מ. שם, שער כ"ד סי' ח' ובהגהות בסוף הספר.
1 כוונתו להג"ה שבסמ"ק סי' רי"ג סק"א, ע"ש.

ויוסף אברהם

הסכמה

אש גולת אריאל, עמרת תפארת ישראל, מעין החכמה שר
רה, עמי שרא מנדעא ונהורא, הרב הגאון הגדול רשכבה"ג,
ר אפסי ארץ לו הכבוד והגדולה, לגדול תורתו וחכמתו אך
זמיתה תחלה, מורינו ורכינו יוסף שאול הלוי נאמן נזא הן
אביר דק"ק לבוב והגליל. בעהמ"ח ס' מפרשי חים, מגן גבורים,
מאירת עינים, יד שאול:

הובא לפני הפד זכור לאברהם מהרב החסיד המופלג בתורה ויראה
מ' אברהם זוסמאן

השו"ב המפורסם למומחה בעיניו שו"ב
הבירה • בעל כ' בית אברהם
בעיר לונדון

אשר כבר נתפשט בפולין וגאליציה וארץ הקדושה ושאר
ארצות, והנה ארץ פולין ורוסיה הרה וילדה אוהו, ולונדון גלה שעשועי' והס'
הנ"ל הוא בידו וראיתי כי הפליא לעשות והסוחטים כאשר ראו אוהו בידו גם הם
אמרו אשר היטב היטב הדק וליקט סולת נקי' כל הדגים בהכלית הסדור וכעת
זוכיף שנית ידו והעתיק הפד ימין משה מהגאון מ' משה ווינטירו ועוד
כמה הוספות שנחטבו אח"כ
מארבה הפרי הפרדים ומספר
באר מים חיים עם כמה הוספות שהוכיף הרב המחבר הנ"ל גם דיני ניקור
להספרדיים וגם לורות מהריאה עם כל פרקי העלמות, והשו"ב אשר יהיו להם
הספרים האלה יהיו בקיאים היטב בהלכות שו"ב • והנה בקש מעמדי לתת את
ידי עליו לכל ישובון להפיקו שנית רשותו ע"כ הנני למלאות שאלתו וכל
המעייט יתברך מן השמים •

הלעיר יוסף שאול הדוי נאמנהזאהן
אבד"ק לבוב והגליל

הסכמה ותהלה שיש לי בהפרי הגדפה הנקרא בית אברהם

מאת הגאונים מחמת הולאות הדפוס לא
אעתיקס זכאן כי אם שמוסם הקדושים ואלו הם הרב המאה"ג איש אלקיס
קדוש יאמר לו החסיד השלם ומופלג בתורה ועבודה הגאון המפורסם בדורו
קס"ח מוה' יעקב שמעון זלוק"ל מק"ק זעליחאב יע"א: הרב הגאון
הגדול המפורסם

אב"ד דק"ק וויעלקאטט יל"ו: הרב הגאון הגדול
יהמפורסם מופת לורינו תפארת נר ישראל וכו' קס"ח מוה' זלמן בהגאון

הגדול מהור"ר אברהם טיקטין אב"ד דק"ק ברעסלא ואגפ"ו: הרב
הגאון כו' מוה' יעקב יוסף נ"י והרב הדיין המפורסם כו' מוה"ר

אדהנן נ"י
מזרילין יע"א והרב הגאון כו' מוה' יהושע

פלך שוער עליאזאן שטרעליטש והרב הגאון עטרת תפארת
יס"אל כו' מוה' יוסף אשר לעמ"ר אב"ד מוה"ג ו'המדינה יל"ו: והרב

הגאון המפורסם
אב"ד מראטערדאס יל"ו (גם יש לי קבלה
מסנת הק"פ

מאת הרב הגאון כו' מהור"ר יוסף אב"ד דק"ק שעלנין ומאת הרב המגיד
המאה"ג כו' מוה' יחזק מ"מ דק"ק ליקאבי' ומאת הרב המגיד הישיב המאה"ג

איש אלקי המפורסם מוה' ברוך מרויקי זל"ל זיע"א): אוהררד שארית
ישראל לא יעשו עולה להשיג את גבולי עכ"פ משך עשרה שנים מיוס כלות

הדפוס והדבר אסור מטעם המלך כידוע ומלך דין תורה כהוב ארור משיג
גגול רעבו ודי בזהרה זו:

סימן ס

ג' הבהמה או ששתתה מים הרי זו מותרת :
כג"ס נכנסה נחשטמה דגנריס חקורים מותרת . אבל אם לא נחשטמה כל ימים רק
דגנריס ו חקורים חקורה :
ב אכלה עם המות של אדם . או הכישה נחש וכיוצא בו מותרת בשום
מריפה ואסורה בשום סכנת נפשות :
ג בהמה או חיה שנפסקו רגליה . לא יאכלו ממנה אלא על ידי בדיקה .
שיש להוש שמא נשכה נחש . וזו בדיקתה שלא יאכלוה אלא צלי .
והם היא נשוכת נחש תתפרק ותפול חתיכות חתיכות :
כג"ס ולדין דלא מיישיכן לגלוי מים הואיל ו אין נחשים מליים . לכן אין לחוש
לנפס . ואם הוא נדרך שלא נחשטה מריפה . מותרת בלא בדיקה :

תמו הלכות שהיטות ובדיקות תהלה לשוכן ערבות :

ויוסף אברהם

משום סכנה ו נחש מים סרעים . ר"ל מים מגולים . או מה שמכנה כנפס נחש אה הנרול
ראז"ן ואם היטה נריאה חס"כ זמן רב ודאי כשרה ואסור לשוטטה מיד ועתה שאין נחשים
מליין שרי ואם סלחה מיד הוי ריעותא ואין שרי אלא ע"י בדיקה ודע דכל הנידשטוב דינס
כתסוכנה דלס אין יכולים לעמוד עני סרכוס ושרי (ואף שדולאי חמות חס"כ מ"ע אין
קוספ לייקוב ולמסור נגוספ אלא שהמגויים סלה יתקלקלו ולאז בכלל טרפס סופ) סה לאז
סכי אף סרכוס אין לריך מ"ז ע"ש (ה) הנהמה . וה"ס שמוחר לאכול דגים הנילודים כסס
סלפס . עץ סל הורדפני וזה חילן סגול על פי המים ועושה פרחים דומים לס"נה וזה
מריס ביותר והוא סס המוח לנהמה לס"ס . וכן לואח סהרנגולים ולואח כלגים בל"י (י)
חקורים . סה"ך נוחיר אף נכה"ג זולח נחשטמה כל ימיה בליקורי הנאה וכ"כ ספ"ס וכר"ו
ואף נחשטמה נחשן מ"מ מותרת כסס . והס"ד כחז דנחש"יר אכילה לכ"ע שרי דרשנד
אף נחשטמה כל ימיה אבל לכחלה חקור לקנות וה"ס להאכיל בעלמו דגרים חקורים אבל
בליקורי הנאה נחשטמה כל ימיה חקור אף דענד אבל כנפס חמה מותר ליקנות ולאכול
בו גיום וא"ל סה"ס מעה לעה ואנחנו קונים לכחלה דר איזוח סאוכלים חולעים בק"ך נמים
וטופטים אותם בו גיום וה"ס דשרי לישראל לפעמים לעשות כן . כח לסה"ס דמותר
להפעט עומות נקוח סחליע חקורים מולג"ן ע"ש באורך (י) ואין (מ"ס המחנר דס"ב
אכלה כוי סס ג"ס . ומ"ס כס"ג נהמה כוי סס ג"ס) סה"ך מלריך בדיקה ספילו נזמן הזה
אבל הרבה סוסקים כר"מ"א . כחז חו"ס נאקוס סהנחטים מליין ספילו נבדיקה ז"ל דעל ידי
גליס אין אלו נקליים ואסור משום סכנות נפשות בל"י ע"ש :

דיני הניקור להספרדיים

קודם

כל אחיל מראש . ים גמס סני קרופים דהיינו עליון וסמחון שגריך
לכסירם משום דם פכולס מלאים מימי דם כדאמרינן צחולין דף ל"ג וכפנתה
החם הלמיס והלפון ים שני מוסיין מכל לך שגריך לכסירם כפנתה רס"י סס וכטורד וכמימרא
דרזי אצכו סס קל"ג . וצפוף לריך למחוך הלמיס ופלט האגפים וראשי טלמי כודים
וסרגלים צין צפוף וצין צבחהם כדכחנו בראש"ד וברין וברש"א וכמימרא דד' אגוז סס
גס מחך הלוואר ים שני מוסיין אחרים שכולכים מחך כל עוקץ שפלתה עד סוגז ולף עד
צכלל שגריך לכסירם פרמניס סרק ז' סלכום מ"א . וים נמי צמוך סכחף עד
כחזה ועד צכלל מוט לכן פנת ופניס אחרים חלויס צו סכס שלשה ולריך לכסירם
כדאמר סס וכפנתה רס"י וכטורד והלוואר זריע . ים לכסיר נמי קרוס מציני זכר אס ים
לכפכמה שלושטיס יום כדאמר סס ל"ג אצל לכנתה או"ס אפילו כניע לטושים יום וכן אנו
נוהגים . ולריך נמי למחוך מוסי כדקין שבהדרה דכנתה ואגודה בנידיס פים צמוך ככנתה
אלל ימרה ככנד ומוסי חוזן כלב כפנתה פרמניס מ"ז סלכות מ"א . כל אלו כמימין שאמרו
שגריך לכסיר היינו דוקא צרוכה לאכלו כמו שזכר אלל אס מוחסס אי"ג לכסירם אס דולס
לאכלס ללי דנורא משאכ סאכ וכמימרא דלצני סס (ובספרי הניקור מהאשכנזים ראי"ה שכתבו
דאף צבחתים איין לכפוף על זס לכחלה כיון שאיין מכווין למחוך אס כמימין נמאל שליו
מוחך מחך סחוט רק סמוך לו וסמוט נשאר שלס לכן לריך דוקא לנטלן או למחוך כמימין
יפס יפס כן צדקה וכן צבסה וצפרט צבקות שמוחכין כלפין מבראש לריך ודלי למטוט אחריו
ע"כ): כל חלב שור וכסב ועז אפור מן החורכ לאכלו ומלכ ככוי אפור כדאמרינן ציומא
דף ע"ד מחך מהשליי שלא נשלמו לו חדשיו אצל אס נשלמו חדשיו אפור כצרייחא סס
וכדכחז בראש"ס וכטורד וברייף וכטעס שכתלב הוא אפור לפי שאמר ככתוב כל חלב לבי
ועסה לריך להצמין צין חלב לשומן . כל טכוא חלב טכוא כותב קרוס ונקלף וכצטר אינו
מופס אוחו וכדאמרינן סס מ"ט וכשומן איין לו כל סככות כללו (כחזו ספרי הניקור
כאשכנזים סימין להכיר אס כוא שומן או חלב פים לכס צקבלס . כסמשהמין צין סאלצנות
אס כוא מירוי"צ גלי"א אז מראש מיד טכוא חלב אצל השומן כסמשהמין ציד אז מראש לעיך
צליא וזכו סימין טכוא שומן . וכן טעשה צכל מקום שגריך לגרד יפס מן חלב קח סכין
כל זמן פים מירי"צ וסוכב על סכין מכה גרירה זס חלב וחס לאו כוא שומן ע"כ)
גתחיל עשה עכחלים לריך לכסיר כל הקרוס שעליכס וכל סמלנ שצמוכס עפני
שינוקיס מחלב סכליות . ומראש שחמה קרוס ככסלים אלל טרפס ככנד ים
מוסי חלב עשויס כאלצנות סיד טעסה דהיינו ג' מלד ימין וז' מלד שמאל . סני
סנדל ימין נעשים צי' צחמחין וכו' סנדל שמאל נעשים ג' צחמחין ולריך לכסירם
כולס משום חלב וכמימרא דרצ יכודל סס . וחדע כי הקרוס שאמרו הוא מלד פניס
דהיינו ללד חלל הגוף . אצל כל כסומן פיש להצבחה ללד ספור הוא כשר צכל מקום
שיכיס ומותר לאכלו : צריך לכסיר כל החלב היופס מל פמהניס ומה סנחוכס וכמהניס
סס צטר ארוכס שיופסנה חמה סכליות ומחמיל עמחמי סללצנות והולך טד חמה פלט ככל צוקת
סנקרא (לע פעלווי) וכמימרא דר' אצכו סס וכן מוכנינו אצל ררמז"כ כונר סנל חלב
ססור מחך כצטר צכל מקום איין לריך לכסירו דומיא דפריסה הכרס וכי"ש צבס"ד : כל
סמלנ טעל ככליות והקרוס סדק שעליכס וכל הלוגן שצמוכס ומוסיס סכס לריך להכסירם
וכצרייחא סס וכפנתה רס"י ורין ולריך למטט אחריו וכן אנו נוהגים אצל לסנתה
ברענ"ס מ"י סלכס מ"א איין לריך למטט אחריוס להוילוס : במרפוש ככנד לריך לכסיר
כל ספור סדק שעליו מלד סכנד דוקא עפני סכל סלנ הדקיס מומניס עליו וס כל כחויס
שצמוכו עפני שיונק ממלנ סכליות כך הוא סנתה רמ"א ורי"ה וכן מוכנינו אצל לסנתה
איין לריך לכסיר כל ספני עורות דילמא אמי למטעי ואנו נוכניס לכסיר ספני עורות אס
נחק סרפס ומקומו מוסק (ואס מנימין צו קלט מהכנד סני לים צקליסה לך זו לנד דמו
לא אמי למטעי : הלחולת לריך להסיר כרופצ אמה מניח פריעי לסנתה בראש"ד וכמה
גאונים . אצל מהר"ל וסכל צו סוכרים דאיין לכסיר כי אס דוקא מוט סתקוע לירכייס
והמלנ סיוטנ דרשס סמלמלח סמוך לשמופיח מיי דגלים וכל סמלנ סקונב אס כשלוסיח

דיני הניקוח

וכן ונכנינו ונרץ לבסיר נמי כחלב היושב גאורץ אמה מלד פקיצה הנקראת אמה הדקין כנרייתא שס וכתיבתא דר' יהודה וכפרשי ורננ'ם וכנה סופקים: בקיבה לריך לבסיר כל כחלב שעל הקשה מלאורייתא וכדלמריי' סס ע"ט וכבנרת הסופקים ומקום הנקרא קשה הוא נבקיבה מלד הסוף. ומלד שעל הימר נארץ ישראל המושג לאכלו וכדלמרייתא סס כי אצל לבני צבל המכנה לחפור וכן ונכנינו אצל לסלוק כבוד לא"י אם ניקב הקיבה נמקים הימר והחלב שעליו סוחמו כשר משא"כ בשאר מקומות שהחלב אינו קוחס' והטעם שהחלב אינו קוחס נשניל שהחלב בכל מקום שיביה יש עליו כבוד דק וע"ז זה אינו כונס הטעם נחוק בנקב ומשא"כ נסומן שאין לו זה העור כדק ומשא"כ סוחס:

בל

החלב כיושב על ציה הכוסות והמקס וככרס חסוד מלאורייתא וכתיבתא סס ל"ג וזהו הנקרא סלג אשר על הקרב. אצל ככרס אינו חסוד הסלג כיושב אמה ספריסה וכבנרת רבינו יואל והג"ח ומרדכי ורזן הסופקים וכן אנו כוסים. אצל לבנרת דנינו אפרים ודעתיא חסוד. ואם נפחה פריסה ככרס וכשאר הסלג מוגלה אז אינו מרדכים לבסירו משום מרתיא טעין: באדרה לכנחא אינו חסוד כי אם דוקא הסלג הדבוק בכני דיני שהוא עשוי כמו קשר אמיץ ואולה יש כמו אלצע אסד קטן שרריך לבסיר כולו כבנרת כמרדכי וכן אנו טהגים אצל לבנרת הרמיא ומכאן אשכנז לריך לבסיר כל טעור כדק אשר על כל שטח הכנחא צין נבנחמא וצין צענלים וכנמיס נשניל סכל סלג כדקין מונס עליס: יתרת הכנז לריך לבסיר כל החלב אשר עליו וכל עס שנחוכו. ומדע כי הימרה טוח עשוי כמו האלמעדא והוא דבוק כנזל אצל הסטול. ולריך לבסיר נמי כל החלב הדבוק כנזל אצל הימרה: בטוחול' יש בכל כל השטח שלו קרוס דק ומחמוי עעפ חלב דבוק נסחול נכמה מקומות ולריך לבסיר הקרוס והחלב אשר מחמוי. ונזל העצ שלו דסיינו נמקים דבוקו יש עוד נחוכו גיד ארוך שנסחפול לשלוסם אגודי גידים וכדי לבסירם לריך לקרוע הטחול מלמעלה לנעס דסיינו ממקום סינורו עד סופו נשניל ססס אפורים משום חלב ולריך למטע אפרים' היעב כדק עד דקה מן הדקה כדי לבסיר כולס והטעם הוא מפני שהטחול נחוצר הוא להכרס ולחלב והסאר חסוד משום הרמקס וכדכחז העור צמיח ס"ה נשס צעל הפעיטור (ויס לייסוד ולנקר הטחול נעודו לח וסס כי ע"ז לא ינחקו ולא יכרחו בנידין נאחלעיתן.): בתוך סללים יש חוט א' של חלב מלד פנים אצל הירכים ומשם יפרד וביה לשני ראשים ססס מקופים נסוך עלס אינז א' מיימין וא' משאלל שרריך לבסירם משום חלב נשניל סינוקים ומלגז הכליות כדכחז נכ"ז נשס מהר"י זן נצינ' וכבנרת המרדכי והרוקס: אצל צילי זכר יש הסומן עב ונחוכו גיד גדול ומלפס נצטר שרריך לבסירו משום חלב וכבנרת א"י: ע"כ דיני הסלג ופמה נחול דיני גיד הנשה. וכדי שלא ינשה. פרעו לא אחסס: דיני גיד הנשה נוכמיס צין נבנחמא וצין נסיה. ונולד נכץ הירך ואין צו טעס וריס ולכן אין חסוד חפרונחו משא"כ סלג והקוקנות. ולסודו חפרונחס נשניל שיס נפס טעס וכדכחזו סס ל"ג וכפרשי והר"י והרמנ"ס ואיסורו הוא מלאורייתא ויס נוכמיס איסורו אף נכוי וכדלמריינ' נכרייתא דק ייעב ונשניל סנשלתו מדפיו והפרים על הקרקע לבנרת הר"י והטור וממסקינא בנמרא: עמה אכחזו ח"ך חולדתו ומקום ישיבתו: קודם כל נצר לריך שחדע דים נעלס הפרקים הנקרא (אסא דאקרה) ס' אגודי גידים משאררכים והולכים לננקום הזריעב ואלל פי הטבעת נמיס וגס למקומות אפרים חוך כל היך ושלשם עשהגודות הנזכרים עס פנים אפרים היולאים ממחם המתניים קטורים צימד עושים נכולס גיד א' עב וגדול יותר מכל הנזכרים ומחפשיים והולכים ח"ך עלס נוקא דלממא סמקומו קרע נציטלקי (קאנגיאוטורל איסקנאטר) מפני שגודל נחורו נעשה צזה פעלס ומשם יפרד וביה לשלשה ראשים. ראם כה' יולא מיעלס כנזכר ומחפשיט והולך חוך כל נצר היך פנים ואסור והשיים הספארים מחפליים אצל כל שלשה עמתי כרגל פנים ואסור דסיינו אצל עלס הקלינוסת ועלס הקולית ועלס העוקץ עד הערקוס ולא עד נכלל זסס עושה כלה. וכדי לסוד מכל הספיקות אנו נוכמיס למחוך כל שני ראשי עלס הקולית ולגזור כל הפלמות האפרים הנזכרים ולבסיר ג"כ קליפס מכל שטח סללעות מזה ומזו ממחם טרפס הכנז עד עלס הקלינוסת ועד נכלל נשניל נסחוכס כדוכיס כולס כאחד. מלגז הכליות ושאר חוטי ה' אגודות הנזכרים. כלל העולה כל הגידים שרריך ואינם נק צים סס גיד הנשה' והקוקנות סס נקובים וגס כל הגידים שמוססים אוחס ציל והנשר

דיני הנקור

וכצד הולך אחרים הוא גיד הכסה וכל סמוע כשחופשים אוחז ומתקן וכולך אחריו הוא חלב גמור וכל כנידים הנקוצים ומלך צטר עמם אינה גיד הכסה : (בלונבל ומוקמין אוחז על פני כולה כמראה כסף וגוררין היטב ובחוכו יש קניקות חמשה ולריכין מיטב וגם צראכו יש גיד אחד עטוקע ואסור עשום חלב : ויש בקבלה איש ממי איש עד הלכה למשה מסיני דהויטיקא עלמה עם הללעוח קטנים והטריפה לעדוין אסורין ואין עוילב צס יקור : כל מנקר לריך לידע איזה גידין האסורין משום דס - ואיזה אסורים משום טלב : (זה אין לריך לנקר צמים) ואיזה אסורין משום גיד הכסה צפרוערוע ואף שידע אוחס צכלל וכמו שאמרו חז"ל שכל סנידים כמה צכלל קי"א וסימנס כי כל טלחנס מלאו קי"א חלס : וסנידן האסורים משום טלב ומשום גיד הכסה כמה כ"א וסימנס אל חאלכו ממנו כ"א - אף על פי כן מסיב לידע צפרוערע כי גידין האסורין משום דס חס מתכן קודם מלימה שסיר דמי אל גידין האסורין משום גיד הכסה או משום טלב לריך לחטט אחרים ולשרט עם צורשיב ; אלו הן משום טלב וגיד הכסה - צקניא ראמי אי - צגיד הכסה וי - צנרעטייל אי - נחמיכה האליה גי - צקושלין גי - צלטען צראשיין גי - צקלין אי - צקילכדיק צרעטייל צי - גלונגיל די - מלא ג"א - צקושלין גי - צלטען צראשיין גי - צקלין אי - צקילכדיק צרעטייל פתשים - ומחוצ אמת כרי פתשים ואמת כמיין אל חאלכו ממנו נא : צעלס שקורין צלשון אשכנז קלאכין יש סס סימן איזה הוא צבור כי סס חמלא חללו עלס יחידה דק ארון כמו אלצע וצו סימן סהוא צבור ואין צו איסור דק שחלניעים אוחז לכאז שנייים שסוא מוצ וצדוק וענוסה הוא כך מלאמי כמו צניקור האשכנזים :)

התימת הספיר

כיון שגמרחי הפתקה ח"ל צפורים אחרתי עם הספר לכחוצ מה שחמדסה לנו צצרות הסס צואח המנילס צפסקוי אחר הצדדים האלה גדל המלך אחסורוס אח סמן צן כמדחא האגני וינשאכו כו כי כן לוס לו המלך ומרדכי לא יכרע ולא ישחמוס : סכה דידיקוקים כמה רצו - כי יש להסעורר על עיני סמיכות זס הפסוק אחר הצדדים האלה גדל כו צמה הוא נסמן למח סכחוב למעלה הימני - וכל שכן לפי מה שאמרו חז"ל שכל מקוס שנאמר אחר הוא סמוך - ואמת הוא סכבר אמרו נמי חז"ל והוצא צילקוט סימן שחר"ג - אונר רצא אחר סצרה הקניה רפואה לנכה דאמר ריש לקיש אין הקניה מכה אח ישראל אלא אי"כ צורא להס רפואה חמלה שנאמר כרפאי לישראל ונגלה עין אפרים וגומר וגם רש"י צכאן רעז זחא אלל מ"ת קסה לי דלמי טסומו דקרא מאין נא ימן לכאן לגדלו ע"י מעסה רעה שעסה צנחן וחרש - ועוד קסה לי צמה סכחב כי כן לוס לו - דמיצה לו מיוחר הוא לגמרי וכי לא היה די לנו סיבה נכחב כי כן לוס המלך - ועוד עכ"ס כי כן לוס להס סיה מהראוי להיוח נכחב כי זס קאי על הייטנים צצטר המלך סכמה לריכים לכרוע ולהסחמות לכמן - ולא מיצה לו כי מיצה לו סייד להמן וכי מירך ארץ הוא שיאמר להס המן שהמלך לוס סחפיו אחס כורעים ומסחמוים לפני - ועוד עכ"ס כי כן לוס עליו סיה מהראוי לכחוצ : ועוד קסה לי צמה סכחב ומרדכי לא יכרע ולא ישחמוס סכל צלשון עמיד ויוחר סיה סיכחוב ומרדכי איינו כורע ואינו מסחמוס צלשין עבר : גס קסה לי מה זס ועל מה זס סס מרדכי אח עלמו ואח כל ישראל עמו צככה - וכבר סיקסס זחא גס לחז"ל הלו יעקב שסחמוס לפניו - ומס סחרלו חז"ל סהמן הים ע"ז צנגדו טעל כן מרדכי סס נפסו וכמו צלחמי כרוע לפניו - מכל מקוס עדיין קסה לי על מרדכי למה סיה יושב עוד צצטר המלך ולטוס עלמו ועס כל ישראל צככה סיה לו לינק מעס ולדור צעקוס אחר אטילו צצטר דוחק סס ואיח טגס סס סיה נמי לריך להסחמות לכמן זס אינו דחא ודאי טלא צכל המקומות סיו לריכין להסחמות לכמן סצדר זס מן הכחע מן הסכל ולא שמתנו זחא מעולס סיטיו עושים כזחא לשוס סר או אטילו למלך כסחוא עוצר צצוק סיטיו כל הפס כחמליס סס כורעים ומסחמוים לו - אלא ודאי דמה סכחב כאן הוא כעטומו וכל עבדי סנלך אשר צצטר המלך כורעים ומסחמוים לכמן כו וא"כ סדרי

ס פ ר

ויעש אברהם

הוא אוצר בלום — קופת הרוכלים (עין ניטין ס"ו ח' וע"ש פירש"י ז"ל) קמא קמא דממי לידו אייתי לקמייבן — תקנתיו ועשיתיו וכתבתי אותם בכאן. ואולי אוכה לעשות עוד חבור אחר אמן. והריני אציע לפניך בכאן כל המקומות אשר יבואו לזכרוני בעזרת השם ית' להעיר. והנני אציג לפניך כעת מאה ועשרים והמשה סיבנים. אשר נכללים בו הרבה ביאורים והכמה ומוסר השכל ויראת שמים. והכל על פי מאמרי חז"ל זיע"א:

גם תיקונים והגהות חדשות על ספרי זכור לאברהם. ויוסף אברהם עם ימין משה. וגם הרבה שאלות ותשובות חדשות מדיני הריאה ומשארי מריסות שבאו אלי ממדינות אחרות ומה שהשבתי עליהם כיד ה' הטובה עלי. ובסופו קונטרס ברוכה אסתר נמי ממני ת"ל שחברתי והעתקתי אחרי ויעש אברהם:

כל אלה חברתי וימתי

אברהם זוסמאן מפולין שו"ב דפה לונדן בעהמ"ח בית אברהם, זכור לאברהם, ויוסף אברהם, בלא"א המנוח הרבני המופלג מהור"ר יוסף זצ"ל, נכד הרב האי גאון הגדול מאחיו המקובל הנאמן ח"ק המפורסם בדורו איש אלפי רבינו אליעזר זצ"ל זיע"א, שהיה מ"מ דק"ק סארניק וק"ק שעדליץ במדינת פולין.

ווילנא

בדפוס האלמנה והאחים ראם

זוכר בשנת ויעש אברהם משתה גדול לפ"ק

ВАЯАСЪ АВРААМЪ,

или

Замѣтки къ разнымъ религіознымъ узаконеніямъ евреевъ

ВИЛЬНА. Въ типографіи Вдовы и братьевъ Ромма.
На жмудскомъ переулкѣ въ собственныхъ домахъ подѣ
№ № 327 и 328.

1871.

הסכמה

אש גולת אריאל, עטרת חפארת ישראל, מעין החכמה שר
רה, עמי' שרא מנדעא ונהורא, הרב הגאון הגדול רשנכה"ג,
ר אפסי ארץ לו הכבוד והגדולה, לגדול תורתו וחכמתו אך
ימיה תהלה, מורינו ורכינו יוסף שאל הלוי נאטגזאהן
י אביר דקיק לבוב והגליל. בעהמ"ח סי' מפרשי הים, מגן גבורים,
מאירת עינים, יד שאול:

הוצא לפני הפך זכור לאברהם מהרב החסיד המופלג בחורה ויראה
מ' **אברהם זוסמאן** השו"ב המפורסם למומחה בעניני שו"ב
בבירה • בעל ס' **בית אברהם**

בעיר לונדון
אשר כבר נתפשט בפולין וגאליציה וארץ הקדושה ושאר
ארצות, והנה ארץ פולין ורוסיה הרה וילדה אוהו, ונוהג גדלה שעשועי' והס'
הג"ל הוא בידי ורתיחי כי הפליא לעשות והסוחטים כאשר ראו אוהו בידי גם הם
אצרו אשר היטב היטב הדק וליקט כולח נקי' כל הדגים בהכלית הסדור וכעת
אוביף שיח ידו והעתיק הפך **ימין משה** מהגאון מ' משה ווינטירו ועוד
במה הוספות שנתוספו אח"כ
באר מים חיים עם כמה הוספות שהוביף הרב המחבר הג"ל גם דיני ניקור
להספרדיים וגם לורות מהריאה עם כל פרקי העלמות, והשו"ב אשר יהיו להם
הספרים האלה יהיו בקיאים היטב בהלכות שו"ב • והנה בקט מעמלי לחת אח
ידי עליו לכל ישובן להדפיבו שיח בלתי רשותא ע"כ הגני למלות שאלתו וכל
המעייע יחברך מן השמים •

האעיר **יוסף שאול הדוי נאמהנזאהן**
אב"ד ק"ק לבוב והגליל

הסכמה וחסלה שיש לי בספרי הגדפס הנקרא **בית אברהם**
מאת הגאונים מחמת הוללות הדפוס לא

אעתיקם בכלן כי אם שמוחם הקדושים ואלו הם הרב המאה"ג איש אלקים
קדוש יאמר לו החסיד השלם ומופלג בחורה ועבודה הגאון המפורסם בדורו
קש"ת מוה' **יעקב שמעון** זלוק"ל מק"ק זעליחאב יע"א : הרב הגאון
הגדול המפורסם
אב"ד ק"ק וויעלקאטש יל"ו : הרב הגאון הגדול
המפורסם מופת דורינו תפארת נר ישראל וכו' קש"ת מוה' **זלמן** מהגאון
הגדול מהור"ר אברהם טיקטין אב"ד ק"ק ברעסלא ואגפי' :

הרב
הגאון כו' מוה' **יעקב יוסף** נ"ו והרב הדיין המפורסם כו' מוה"ר
אדהנן נ"ו
מברלין יע"א והרב הגאון כו' מוה' **יהושע**
פלך שוער עליזאן שטרעליטש והרב הגאון עטרת תפארת

יש-אל כו' מוה' **יוסף אשר לעמרי** אב"ד מוה"ג והסתניע יל"ו : והרב
הגאון המפורסם
אב"ד מראטערדאס יל"ו (גם יש לי קבלה
מאת הרב הגאון כו' מהור"ר יוסף אב"ד ק"ק שעלין ומאת הרב המגיד

המאה"ג כו' מוה' יחזק מ"מ ק"ק ליקאבי' ומאת הרב המגיד הסיס המאה"ג
יש חנני המפורסם מוה' ברוך מרויקי זל"ל יע"א) : **אזריה** שארית
ישראל לא יעשו עולה להשיג את גבולי עכ"פ משך עשרה שנים מיום כלות
הק"ס והדבר אסור מטעם המלך כידוע ומלך דין תורה כבוד ארור משי'
גנוב רעבו ידו בלוקרה זו :

סימן ס

ה הבהרה או ששתתה כים הרי זו מותרת :
גנסיס נכמה נחשטמה נדנריש לקורים מותרת . חלל סל לא נחשטמה כל ימים רק
נדנרים ו חסורים חסורה :
ב אכלה סם המות של אדם . או הכישה נחש וכיוצא בו מותרת בטוב
מריפה ואסורה משום סכנת נפשות :
ג בהמה או חיה שנפסקו רגליה . לא יאכלו ממנה אלא על ידי בדיקה
שיש לרוש שמא נשכה נחש . וזו בדיקתה שלא יאכלוה אלא צלי
נכסיס ולדין לא סייסיקן לגלוי מים כואיל ו אין נחשים מלויים . לכן אין למוש
לנסיס . ואם כוא נדך מלא נחשטה מריס . מותרת בלא בדיקה :

תמו הלכות שהיטות ובדיקות תהלה לשוכן ערבות :

ויוסף אברהם

משום סכנה . וסחה מים סרעים . ר"ל מים מנולים (או מה שמכנה כנסס בעים לח כנרזל
רזנין) ואם ביטה נריאה אח"כ זמן רב ודלי כשרה וחסור לשטטה מיד וסחה שאין נחשים
מלויין שרי ואם סלחה מיד הוי ריעותא ואין שרי אלא עמי נדיקה ודע דכל הני דמסובי דינס
כמסוכנה לאם אין יכולים לעמוד בעי מרכוס ושרי (ואף שנודעי חמות אח"כ מ"ת אין
סופה לניקוב ולחסור נגוסה אלא שהמזניים שלה יתקלקלו ולאו בכלל טרפה סופה) הא לאו
סכי אף מרכוס אין לריך מ"ז ע"ס (ה) הנהמה . וס"ס שמותר לאכול דגים כנילודים כסס
טלסס . עץ סל הורדפני וזה חילן שנל על פי המים ועושה מרחים דומים לש"טנה והם
מרים ביותר יהוא סם המות לנחמה לספיס . וכן לואח ספרנגולים ולואח כלבים בלמי (י)
חסורים . ססיך נחיר אף נכסיג זולת נחשטמה כל ימים באיסורי כנאה וכ"כ ספיס וכרימו
ואף נחשטמה כמחן מ"מ מותרת נפסס . והס"ד כחנ דבאיסיר אכילה לכ"ע שרי נרשנד
אף נחשטמה כל ימים חנל לכחלה חסור לקנות והיה להאכיל בעצמו דגים חסירים חנל
באיסורי כנאה נחשטמה כל ימים חסור אף דענד חנל נפסס חמה מותר ליקניה ולחבול
בו גיוס וא"ל סהיה מעח לעח ואנחנו קונים לכחלה בר אייזוח סאוכלים חולמים קיץ נמים
וסוסמים חוחס בו גיוס והיה דשרי לישראל לעעטים לעסוח כן . כחנ לחס"ס דחותר
לכחפסס מופוח נקמח סהחליע סקורים חולננין עימס באורך (י) ואין מ"מס החחנר נכסיג
אכלה כוי סס ניס . ומ"מס כסיג כהמה כוי סס ניס) ססיך מלריך נדיקה חפינו זמן הזה
חנל כרנכ סוסקיס כרימ"א . כחנ חויה באקוס סהנחמים מלויין חפילו נדיקה ז"ל דעל ידי
לגיס אין חנו נקייסים וחסורה משום סכנות נססוח בלמי ע"ס :

דיני הניקור להספרדיים

קודם

כל אחיל מכתש . ים נעום שני קרומים דיינו עליון והתחתון לנריך
 לכסירם משום דם סכולם מלאים סיסי דם כדלמירין בחולין דף ל"ג וכסנרת
 חמה כלמיים והלפון ים שני מוטין מכל לד סנריך לכסירם כסנרת רש"י עס וכוטור וכתימרת
 דרני אבכו עס קל"ג . ונעוף לריך לסמוך כלמיים ועלם האנשים ורש"י עלמי כלידים
 וכרנלים בין נעוף ובין נכמת כדכחנו הרנניד והרין ורשנניא והמימרת ד"י אלוה עס
 גם חוך הלאור ים שני מוטין אחרים שהכלים חוך כל פוקן בשדרה עד כונג ולא עס
 נכלל שרריך לכסירם כסנרת כרמניס טרק ז' נכמות מ"א . וים נמי נמוך ככחף עד
 כסזה ועד נכלל מוט לבן ענ ונדול וסניס אחרים חלויס צו טכס שלשם ולריך לכסירם
 כדלמיר עס וכסנרת רש"י וכוטור והלאור זרוב . ים לכסיר כמי קרום מנילי זכר אס ים
 לכככמה שלטיס יום כדלמיר עס ל"ג אצל לסנרת ח"ס לסנרת ח"ס ים כניע לשלושים יום וכן אלו
 כוהניס . ולריך נמי לסמוך מוטי דקין סנהדרת דכנתא חפילו כניע לשלושים יום וכן אלו
 אצל יסרה ככנד ומוטי חוון כלב כסנרת כרמניס ס"ז הלכות מ"א . כל אלו כמטיין שחמרכו
 שרריך לכסיר היינו דוקא צרומה לאכלו כמו שבוה אצל אס סוחכס ל"ג לכסירם אס רוגס
 לאכלס ל"י דנורח עסאב עבד וכתימרת דלניי עס (ונכסרי כסיקור מהאשכנזים רש"י סכחנו
 דחף ננחמכים אין לסמוך עסאב עבד וכתימרת דלניי עס (ונכסרי כסיקור מהאשכנזים רש"י סכחנו
 מוחך חוך החום רק כמוך לו והמטו נשאר שלס לכן לריך דוקא לנטלן או לסמוך כמטיין
 ים ים כן נדקס וכן נכמה ונמרט נמקום שמוחבין כלטיין מכתשם לריך ומלנ כמי אסור כדלמירין ציומא
 ע"כ) : כל חננ עור וכסנ ועו אסור מן כסורס לאכלו ומלנ כמי אסור כדלמירין ציומא
 דף ע"ד חין מהשלי' שלא נשלמו לו חדטיו אצל אס נשלמו מדיטיו אסור כדלמירין ציומא
 וכככנן כרליים וכוטור והר"ף והטעם שהחננ הוא אסור לפי שאמר ככחצו כל מנל לפי
 ועשה לריך להנחין בין מנל לשומן . כל שבוה מנל טוב כוחנ קרוס ונקלף וכנסר אינו
 טופס לחוח וכדלמירין עס ע"י והסומן אין לו כל סככותו כללו (כסנו ספרי כסיקור
 באשכנזים סימן להכיר אס כוח שומן או חננ עס לכס נקבלס . כעשממטיין בין סלננעות
 אס הוא מירוש' צליא או חרפס מיד שבוה מנל אצל הסומן כשמתחם ציד או חרפס לעיך
 צליא זכור סימן שבוה שומן . וכן העשה נכל מקום שרריך לגרר ים ען סמלנ קס סכין
 כל זמן עיס מירוש' וסוכנ על סכסין עכס נרירח זכ מנל ואס לאו כוח שומן פ"כ) :
 גתחזיל עמה מכתחלים לנריך לכסיר כל הקרוס שעליסם וכל סמלנ שנחוכס עמני
 שיונקים מחננ הכליות . וחרפס שחמה קרוס סכסלים אצל טרפס ככנד ים
 מוטי חננ עשויס כלננעות מיד סמסס דיינו ג' מנל ימין וז' מנל שמאל . סני
 שנלד ימין נעמיס צ' נחמסיתן וכני שנלד שמאל נעמיס ג' נחמסיתן ולריך לכסירם
 כולם עסום הלנ וכתימרת דרנ יכודא עס . וחדע כי הקרוס שחמרכו הוא ענד עמיס
 דיינו לנד סלל הנוף . אצל כל הסומן עיס להנכמה לנד כעור הוא ככר נכל עמיס
 שיכיה ומותר לאכלו : צריך לכסיר כל סמלנ היוסנ על כמחיים ומה שנחוכס והמחניים
 כס צר ארובה שיושנח חמה הכליות ומחמיל מהמחי כללעמו והולך מד חמה עלס כרל נוסח
 סנקרס (לע פעלווי) וכתימרת ד"י אבכו עס וכן מוכנינו אצל הרמניס כונר כול מנל
 כסנור חוך כנסר נכל מקום אין לריך להסירו דומיא דסריסח הכרס וכיס נסיד : כל
 סמלנ עמל כלליות וכקרוס סק שעליסם וכל סלונן שנחוכס והמוכיס סכיס לריך להסירם
 וכתימרת עס וכסנרת רש"י ורין ולריך לסמט אחריםס להוליאם : בטרפיש ככנד לריך להסיר
 כרעניס מ"י כלכס מ"א אין לריך לסמט אחריםס להוליאם : בטרפיש ככנד לריך להסיר
 כל כעור סק עמליו מנל ככנד דוקא עמני סכל מנל דקיס מונכיס עליו וגס כל כמטייס
 שנחוכס עמני שיונק סמלנ הכליות כך הוא כסנרת רש"י ור"ח וכן מהכנינו אצל לסנרת
 חק כטרפיש מתקומו מחסך (ואס מניטין צו קלס מהכנד סני ליכ נקליפס לר ז' לנד דמו
 לא אמי למטט : הלאחולת לריך להסיר כרופס אמה מניח כרעני' לסנרת כרל"ד וכמה
 גלויים . אצל מדיול וכל צו סנריים דאין לכסיר כי אס דוקא מוט חקוע לירכיים
 והסלנ סיוסנ נרפס ספלסולת סמוך לשלסופיה ממי רנליס וכל סמלנ סקוננ אס כשלסופיה
 וכן

דיני הניקור

וכן פנהינו ונריך להסיר נמי כחלל היושב באורך אמה מלד בקיצה כנקרה אמה הדקין כנרייחא סס וכנימרא דר' יהודה וכפרש"י ורנניס ונמח טובקים: בקיבה לריך לכסיר כל כחלל שעל הקטח מדלורייתא וכדלמרי' סס ע"ס וכסנרת סמוקים ומקום הנקרה קטח טוח נקנינה מלד הסוף . ומלג שעל הימר בארך ישראל הכנהג לאלכלו וכדלמריח סס כי אלל לנני נגל כענהג לכסור וכן ונהגנו אלל למלוק כנוד לא"י אס ניקב הקיצה נמקום הימר וכחלל שעליו כחלל כסר משא"כ נסאר נוקמות סחלל אינו קוחס י והטעם סחלל אינו קוחס נשניל כחלל נמקום סיפיה יש עליו כעור דק וע"י זה אינו כונס סיפנ נחון דנקב נמשא"כ נשומן שאין לו זה כעור כדק ומסיח סוחס :

כל

כחלל היושב על ציה הכוסים והמקס וככרס אסור מדלורייתא וכנימרא סס ל"ג וזכו הנקרה סלג אשר על הקרב . אלל נכרס אינו אסור הפלג היושב סס חסח הפריסה וכסנרת רנינו יואל והל"א ומרדכי רובו סמוקים וכן אנו נוכנים . אלל לסנרת רנינו אפרים ועדמיה אסור . ואס נפחה פריסה ככרס ונשאר ספלג עגולה אז אנו מלריכים לסכירו משום מרליח סעין : באדרה לכנחא אינו אסור כי אס דוקא ספלג סדנוק נכני עשו ספוח עשו כמו קשר אחין ואללה יש כמו אלצע אסר קטן אריך לכסיר כולו ככנרת כמרדכי וכן אנו נוכנים אלל לסנרת כרמיח ומכנ אסכנו לריך לכסיר כל כעור כדק אשר על כל שטח כנחח צין נכמה וצין נעגלים וכננים נשניל סנשוכו . ומדע כי סיחרת כוח עשו כמו האלמעדה וכו' דנוק נכנר אלל ססמול . וריך לכסיר נמי כל כחלל סדנוק נכנר אלל סיחרת : בשחול יס על כל שטח סו קרום דק ומסחיו עפע מלג דנוק נסמול כמה מקומות ונריך להסיר הקרום והמלג אשר מסחיו . ונלד כענ דינו לכיירו נמקום דנוקו יש עוד נחוכו ניד אריך סנחפול לסלוסס אזורי גידים וכדי להסירם לריך לקרוע ססמול מלמעלה למטה לכיירו ממקום סינורו עד סוטו נשניל ססס אסורים משום מלג ונריך למטע אסריס סיפנ כדק עד דקה מן כדקה כדי להסיר כולס וכמסע כוח מפני סהפמול נמנור כוח להכרס ולחלל והסאר אסור משום הרפסא וכדכח' כעור נסיתן ס"ה נסס נעל כעיסור (ויס ליזכור ולנקר ססמול נצורו למ וחס כי עייז לא ינחפו ולא יכרתו בנידין נחלמעינין א) : בתוך סללים יס חוט א' מל סלג מלד פנים אלל הירכים ונמס יסרד ויהי לשני ראשים ססס סקופים נסוך עלס כונג א' מיימן וא' שמאל סלריך להסיר משום מלג נשניל סיוקים ונפלג ככליות כדכח כנ"י נסס מר"י נן סניצ וכסנרת מרדכי וכרוקח : אצל ציני זכר יש הסומן ענ ונחוכו ניד גדול ומלוסה נכסר סלריך להסיר משום מלג וכסנרת אריס : ע"כ דיני ספלג ועפח נחמול דיני ניד הכסה . וכדי סלל ינשה . ונולד נקב ואין צו טעס ניד הכסה נוכנים צין נכמה וצין נסיה . ונולד נקב ואין צו טעס וריס ולכן אין אסר חפרונתו משא"כ ספלג והקוקנות דלסור חפרונתס נשניל טיס נסס טעס וכדכחנו סס ל"ט וכפרש"י ובר"י וברמניס ואיסורו כוח מדלורייתא ויש נוכנים איסורו אף נכוי וכדלמרינן נכריתח דף י"ט ונליל סנלמנו מדשו והפרים על הקרקע לסנרת בר"י וכו' וכמסקנה נכמרה : עמה סכחכו א"ך מולדתו ומקום ישיבתו : קודם כל דבר לריך נמדע דים נעלס פסקים הנקרה (אסא דלקרה) ס' אזורי גידים שמלריכים והולכים לנקום הזריעה ואלל פי כענעח נשים וגס למקומות אפרים סוך כל הירך וסלשה עכאגרות כנזכרים עס פנים אפרים ומחפשיים סמניס וס למקומות אפרים צמד עופ"ס נכולס ניד א' ענ וגדול יותר מכל כנזכרים ומחפשיים והולכים מ"ך עלס נוקא דלעמא סעקומו נקרה נלילקי (קאניאזיטורא איסקאטר) מפני סגולת סנורו נעמה ציה פעלס ומסס יסרד והיה לסלשה ראשים . ראס כה' יולא מעטלס כנזכר ומחפשיט והולך סוך כל נשר הירך פנים ואסור וספנים כנשארם מחפשיים אלל כל סלשה עלמי כרנל פנים ואסור דכיינו אלל עלס כקליזוכס ועלס כקולית ועלס כעוקן על הערקום ולא עד נכלל ועס עישה כלה . וכדי לכור מכל הספיקוח אנו נוכנים לסחוך כל שני ראשי עלס סקולית ולנרור כל כעלמות אפרים כנזכרים ולהסיר נ"כ קליסה מל סעס סללעומו מזה ומזס מחמח טרפס כנכד עד עלס כקליזוכס ועד נכלל נשניל נחוכס כרובים כולס כחמ' . מלג ככליות ושאר חוטי ה' אזודות כנייים כנזכרים . כלל כעולה כל בנידים סנידך ואינס נק גים כס ניד כסה . והקוקנות כס נקונים וגס כל בנידים שחוסים אוחס ניד

דיני הנקור

וכנשר הולך אסריכם הוא גיד כנשה וכל כסומן כשחופשים אותו ממחך וכולך אחריו הוא סלג גמור. וכל בנידים הנקוצים ומכלך צטר עמהם אינם גיד כנשה : (הלונבל מחכין ועוקרין עם כסרסה לעדווינה ואטר כך יפריד הכשרה מהטריפה צאלנעו ולא צסכין ומקלפין אותו על פני כולה כמראה כסף וגוררין היטב וצחוכו יש קניקות ממשה ולריכין סייעות וגם צראשו יש גיד אטר משוקע ואסור משום סלג : ויש צקבל אים מפי אים עד הלכה למשה מסיני דהוויסינקא עלמה עם הלצוח קטנים והטריפה לעדוויץ אסורין ואין מועיל צס ניקור : כל מנקר לריך לידע איזה גידין האסורין משום דס. ואיזה אסורים משום סלג (זה אין לריך לנקר צחיה) ואיזה אסורין משום גיד כנשה צפרוטרוט ואף טיודע אותם צכלל וכמו שאתרו מזיל סכל בנידים כמה צכלל קי"א וסיתנס כי כל סלחנס עלאו קי"א לואס : וכנידין האסורים משום סלג ומשום גיד כנשה סנס נ"א וסיתנס אל סאלכו מענו נ"א. אף על פי כן משוב לידע צפרוטרט כי בנידין האסורין משום דס אס ססכן קודם מליחה ספיר דמי צכל בנידין האסורין משום גיד כנשה או משום סלג לריך לחטה אסריס ולשרם עם צורטיהן : אלו הן משום סלג וגיד כנשה. צקניא ראפי א' . צגיד כנשה ו' . צנרעטייל א' . צנחיתה סלויפ ג' . צקושליץ ג' . צלעך צראשין ג' . צקלין ב' . צקיינכדיק צרעטייל צ' . צלונגיל ד' . נמלא ססס צירך אטר סמטה ועשרים וכן צירך כשני סך סכל עולים סמשים . ומאנצ אסח סרי סמשים ואסח כענין אל סאלכו ממנו נא : צעלס סקורין צלסון אשכנז קנאכין יש סס סימן איזה הוא צכור כי סס סמלא אללו פלס יחירה דק ארוך כמו אלנצ וצפו סימן סהוא צכור ואין צו איסור רק סמלניעים אותו לכאז כשניים סהוא כוז וצדוק ומנוסה הוא כך עלמתי כחוג צניקור כאשכנזים :).

ויוסף אברהם

אם (א) הכרם כד' כס'ד : תיקונים והגהות ממה שנכתבו בהדפוס ליונים מהשבעה בחוד
 ויוסף אברהם שהם מורים ליינו בהלקוטים מבאר מים חיים : יח עמוד ב' (ו) ש"ך ° צ"ג
 ש"ח ° כא (כו) ש"ח ° כב (יג) ספק ° כג עמוד ב' (י) יחידו ° כד עמוד ב' (יד) פסולה
 ° כו (י"ו) סק"ה ° (כו) ושגש ° כח (כג) הכליות ° לג (ט) הכשרות ° לה (יט) כלל ° מא עמוד
 ב' (כו) כגולה ° (כו) ש"ח ° כג עמוד ב' (י) כשגח ° מח (ל) השדרה ° שש עמוד ב' (כב) עוף
 ° פב (לו) דסמיני :

תיקונים והגהות חדשות

על ספרי זכור לאברהם ושאר הקונטרסים הנדפסים שם והמה נוספות
 על התיקונים והגהות הנדפסים שם מכבר . ובעזרת השי"ת שמו לעד תמצא בו
 חדשות רבה . ומראה התיקונים והגהות אלו בחכמית התיקונים והגהות הנדפסים
 ממש . דהיינו שסמן אות א או ב וכדומה מורה על הדף . וסמן (א) או (ב)
 וכדומה מורה על השורה . ואני מבקש ומחלה ונזור כשיבא העת להחזיר
 ולהדפיס דהיינו בשנת תר"ל רשות נחונה ממני לאיוו מאן דהוא יהיה מי שיהיה
 שמוחר לו להחזיר ולהדפיסו . אמנם כן אני נזור עליו על הנ"ל זה שיכניס כל
 התיקונים והגהות מכבר ונס אלו הנכתבים כעת נ"כ כל א"א במקומו הראוי לו :

- ה (טו) ע"ה ע"ה שאלת חכם דוקא ולא זולת . אפרוח . עמוד ב' (מ) טוב כחנם מותר :
- ה (כ) אגנים משום דהמפרקת רך הוא בחיי הבהמה כמו העור . ואף (יד) חלק ואינו . עמוד ב' (א) הראשון או נגד הנרד ואם :
- ז (יא) כבהמה ולמטה בהקנה עד גנו של זפק או עד האגפיים כדלקמן ס"ג . וכל . עמוד ב' (ה) ולפסטה הסימנים שם ופסטה הסימנים נמחק :
- ח (לא) סדק (או שאר הכרים המזוהרים במהרי"ו) שיהא . עמוד ב' (מג) החחקר . אמנם כן דאין להכשיר זאת בלא ש"ח ולא זולת (כי להש"ח וסייעתו טרפה אבל חכם סופר מכשיר בנהמת ישראל או לזורך יו"ט או שבת או ה"מ) . אם :
- ט (כו) חכם (עיינו בקונטרס יוסף סימן ל"ה סכ"ג מ"ש שם וחזינו לכאן) אם (כח) הוא (כי הכים הולכת ומתחככת בשורש של הפיזול יש למוש להתפרק) החילוק (לח) וכשרה ע"י ש"ח דב"א ולא זולת (כי לדעת ההב"ש וסייעתו טרפה) :
- י (מד) בלי מיעוד (כי השיגור אינה לקוחה משום דהשיגור בזמן מועד עתידה להיות נעשית בשר) וכל"ה עמוד ב' (ב) מוגלא (או מים) בכל :
- יא (יג) עמוד ב' (א) הנועה ואפילו ממים :
- יב (ח) דוקא וע"י ש"ח ולא זולת : (יב) בישראל יש :
- יג עמוד ב' (כ) קול במקום שזוגין להכשיר (לה) סרכא כסדרן למועה מחזיין בין :
- יד (יג) דסמיני (לה"ש) אבל להמ"ו הוא ספק בשיערוה ולהב"א שני סיגורו היו סחם ריעותא :
- טו (יג) דמי . אבל באיכא טעמא דמיריתא בכד יעשה ש"ח . ואם הוא :
- טז (ל) ארכו או שהסימן נפרד ממקום חיבורו בנזאר ברוב אורך טרפה (לא) זוארו (ע"ל בשחיטת סימן ז' ס"ג) אבל :
- יז (מה) אם נשמע או נשבר (או נחרך) פרק . עמוד ב' (יח) בשוף יש אומרים דכולי עלמא :
- יח עמוד ב' (כדוני ניקור מחלק הפנים) : (טז) זעפרטן משום מילום שהוא מלא ליחות וריין או משום שיש לו ראש ואין הדם יוצא משם ע"י מליחה . (ומה העשם נוהגין כמי לחתוך השקן מראש הלשון כדי שיצא הדם) וזריך : (יז) בתוכן . בית השחיפה אם רואה לבשלו יש להחמיר לקלפו או לחתוך בו קודם מליחה הואיל ונזרר הדם עליו בשפת שחיפה (רמ"א סימן ס"ז בשם הערוך וע"ש בט"ז סק"ב ובש"ך סק"י י"א) : (יח) מוסין א' אדום

אדום וא' לכן כו' : (כא) הכנסה וע"ש בש"ע סעיף ו' דאפילו ליכנס לבהכ"ז בסכין
מנולה נמי אסור ועיין בש"ז שם ובגמ' רבה ובמ"ז : (כב) הזה • וכן יש ליקח מן הכהן
הבשר שקורין (דריעו) משום מיאוס : (ל) שפחו מפני שהצבחה מניח עליהם החלב בשעת
ההואה לחוץ בעורות • ואחר כך (לד) השדרה והן ג' בימין וב' בשמאל • הן' שבימין
מתחלקין לב' ג' • והב' ששמאל מתחלקין לג' ג' • וראש האחד מחובר לשדרה וראשי
השפולין נדבקין החת החמה בראשי הולעות • והואיל מדבר מסור לכל ואין הכל יודעין
ציון ימין לשמאל לכן נוהגין לנקר (מ) מונחה (ומפשיצים השלוי"ם) העור הדק מעליו שהוא
קרוב לחלב הככלים [ולדעת הגל"י ז"ע לו אם מהני זה ניקור כלל עיין בסימן י"ד בספרי
ק"ס מ"ש שם בשמו] ומכל שכן בשר ששמוך לבטן בעבור שקרוב מאד לחלב הפריסה ולרין
השגחה להפשיצים משם (השלוי"ם) ההוא • וגם מנקרים איזה גידו דם בין זלע לזלע היורדים
מהחזה • השובות חתם סופר סימן ס"ח • ועיין סימן ס"ד בש"ך סק"י ולחפ"פ שם • וט"ז
סימן ל"א ובהשבות בנו בעל שיבא ליון ובמ"א כלל כ"ח ס"ג) והירא (מה) העוקץ הרמ"א
בסימן ע"ב ס"ב כחז דליתו רק חומרא וזריזות בעלמא אמנם הש"ך שם בס"ק י"ד הביא
בשם הרק"ט פ' לך לך וז"ל ובעבור כי הברית הוא דוגמת הלך לךך חוהכין גם חידוד הלך
בראשיתו להעביר משם כחות הסומאמה וזהו ומלתא את ערלה לבגס (ע"ש) והאונים :

כב (כדוני ניקור מחלק הפנים עמוד א') (א) מבחוץ וגם השומן שהחת הקרום הזה ולפי
שהחלב המכסה את הקרום שוכב עליה • אבל מבפנים לזד הריאה א"ז קליפה וכדני
לזא ליתו למשעי נהנו לקלפו (ד) בו (והא דא"ז לנקר הכדד כמו שמנקרין חזר הכדד
מפני החלב שעל הקרב המונח בו • כבר נשאל ע"ז הרב הרמ"א ז"ל וע"א והשיב דמנהג
אבותינו בידינו והם היו יודעים בשע"ס [ולפ"ד נראה השע"ס דשאני קרום הכדד דשיעא
הוא ולא בעל כלל מהחלב שמונח עליו • וכדלמרינן סברא זאז בכמה מקומות בש"ס • עוד
דהכדד זריכה לזייה קודם הנישול דוקא ומשא"כ כל זאז נבי חזר הכדד] וכן זריך לחתוך
כל החלב הדנוק באזנע הכדד שקורין (דומטו) • מפני שזהו מחלב הכליות • הפסול
(ה) אחרים • ויש לנקר העחול סמוך לההואה מהבטן כי אז נקל למשוך החושין ג' כאחד
דעדיין לחה היא • ואם לא נקרה מיד אזי ישרה אותה במים ותהיה ע"ז נמי נקל למשוך •
שחול של כבש המנהג שלא לאכלה : (י) דיקתם) הדקין זריכין לקלוף החלב שעליהן באורך
אמה ממקום יציאתו מהקיבה • ונהנו צמדינות אלו להסיר הקרום שעל כל הדקין בהדרגה
דכנתה של עול • כרכשאה : (יא) אחריו • קרום שע"ז יצוי זכר אסור ונוהגין לנקרה אף
כשפן פחותים משלשים יום וכן להסיר משם הגיד הנזול ולחתוך מהם הרבה חתיכות :
(סז) קאתן • הסכין שמנקרים בו זריך ע"ילה כמו הסכין של שחיטה • ויש לנקר חוץ ג'
ימים מן החלב שלא יתקשה ובדיעבד מנקרו אח"כ ושרי (ע"ש) וי"ד סימן ס"ד ס' י"ח
הרמ"א) ור"ל דשרי לזלי דוקא וכמובאר בש"ע שם סימן ס"ט וכ"כ הלבוב ובה"י • לכתחלה
אין מדרות בשר חוץ ג' ימים בכדי להשתוות עוד ג' ימים אחרים • וכחז הש"ך שם ס"ק
ג"ג מדרשמים דין זה בהנה"מ משמע דס"ל להרב רמ"א ז"ל דמותר וכמנהג ק"ק קראקא
ופסקו כן להלכה • אך בתנאי שישרה אותו היטב כמו שעה או שתיים ובדיעבד אפילו לא
שראו רק מעט והשהה אותו ג' ימי שרו ואפי' בהעברת מים בעלמא נמי די אם הוא מנוקד
מגידי הדם אבל בלא נקרו זריך עכ"פ שריית חזי שעה וכמובאר בש"ז וש"ך שם • אמנם
בששוות מ"ב מתיר ע"י העברה בעלמא ואפילו לא נקרו מחוסי הדט והובאו דבריו בש"ך
שם ע"ש :

כה (כא) בסימנים • אך אם צבהמה אחת צ' נועות דסמיכי צמ"ז ובאחרת ריעותה אחרת
שוכשורין צה נמי צה"מ ובצניסם יחד היה ה"מ ולא בכל אחת בפ"ע בזה ז"ע •
ובצבהמה (כג) ה"מ • ואם א' עני וא' עשיר ויש ה"מ להעני בחלקו ז"ע אי הותר גם חלק
העשיר ועיין יו"ד סימן קכ"ז ס"א :

כו עמוד צ' (יב) אר"ע • ודע שהבשר עמה שהוא בתוך גוף הריאה היא עשויה הרבה הרבה
חתיכות חתיכות לאין מספר חתיכות קטנות וגדולות והמה נמי עשויים על אותה תבנית
משלש כמו האונות מתש וכל אחת ואחת מוקפת בקרום אחת דקה מן הדקה מאד מאד
ואח"כ מהחברים הנה כולם ניהד (כמו חבנית העשויה בצבש שבכורת הידועה לכל) ונעשות
מהן אונות ואומות ורדא • ועליהם מלמעלה יש להם העור העשויה משני קרומים סביב סביב
לכל

בעה"ת

ספר

זבח משפחה

להצט עדי החתוכה הנשאר כסדק אמצעי של אגורל
הוא להבשיר, וזהו חינו כנון שיש כאן יתרת אם הוא
רק כצפירן של אגורל הני יתרת וטריפת:

שיעור סדק.

סדק כח להכשיר ע"י חסר אינה צריך להיות כסו
היתך ברוב סקום הראוי להיות שם אינה בין כחוצ
מתחיל בעקרו או באמצע או מלמעלה או למטה, אבל
אם הסדק חלק, או שהסדק עיסר בסקום שאין דרכו
להיות אינה אז כסדקין ע"י, ואם הסדק אינו ארך ברוב
סקום האינה צריך להיות לכה"פ ארכו ועמקו כמ"ד, אבל
אם הסדק חלק וסובב מלמעלה למטה גם מצד השני כמ"ד
כשר, ושיעור אינה רק כמ"ד:

דיני ניקור.

הבחימה מתחלקת לשני חלקים, חלק הפנים, וחלק
אחוריים, והנה כל חלק אחדים וגם השייך לו אסור מטעם
גד הנשה יהא אסור דאידיתא, ע"כ כל שלא לסד לנקר
איתו חלק כסדק כסדקה אל יבנה א"ע באיסור דאידיתא
אפלו לנגע בקציהו, והנה הדברים השייכים לחלק אחדים,
הבה הכליות, האלו וצלע התחונה היא הצלע י"ג, אבל
המנהג בגבול ובכמה מקומות וכן נהגתי אני א"ע להשאיר
לחלק אחורים ב' צלעות, ובה אין לשום שוחט להכניס
א"ע, רק ישאל פי החכם איך ינהג עין בע"ב, ובספר
החם כשר, תם בשד הבטן שייך לחלק אידיתא ואסור
מטעם שזינן סולב הפרסכה, ע"כ יעשה כמס'ל החלק
הפנים מתחלק ליעד חלקים דהיינו חמשה לכל צד, ולכלם

יש להן שם אחר, ואלה שמותיהן, א' הראש, קצפה.
ב' הציאר, היא נארב מיט דער האל, ז' הרהי, היא
ברוסט, ר' הכתף, דער שלטער, אדער בוק, ה' הצלעות.
זיא רופען צדער בראמל, ואלה שמותם גם בצד השני,
והאחר עשר היא הלשון, ועתה כשהבהמת מזהלתקת
להלקים אלו, ילך המנקר כסדר ויתהיל בראש:

א' הראש, יוציא מיח, היא געהירען, וצריך לקליף
הקרום מהמח, וגם הקרום מכף המוח, היזנשאלע, יאח"כ
יוציא מהחת האוזן העצם, טרופה ביון, ומתחת העצם
דנ"ל ימצא מיד גיר א' עב מאיר, והגיה הזה מתחלק לשלוש
חלקים כמו שז' הפך לצד השיח, והצעה דאחרת מהגיר
הזה הילך ומושך כנגד השינים מיד כסיד העצם החדש,
והשין הנ"ל אסור משום דם, ב' ואח"כ ילך לצאת האלף
נארב, וגם שם המצא שני גירין יע"ז אחר אכזה משום דם
השני משום הלב דיוקת מהלב הכסמים, דם ג' וז' הרהי
הולכין ממקום בית השחיטה והולכין עד הצלע הראשונה
מהנארב, ומהנארב מיפה אין שום גיר, דה במהל' שמפדוין
הנארב מהכתף, באותו מקום הנדלק, יהא כנה צלע
התחתונה מהנארב שמה יש גירין עבים והזים מאירי
גירין הנשארין עור להלק הכתף, איתו צריך דרציא יפה,
ולעצת טובה קס"ל שאם יפיר הכתף מהנארב, או יתחוב
הסנן הטוב עמק מהנארב לשייט הצד הנראה או יפיר
ואין צריך אה"כ לנקר הנארב: ג' ואח"כ ילך להחיות,
ברוסט, גם שמה יש שני גירין א' מים, וא' מחרב שיכנין
זה ע"ז והולכין ומושכין מראש החזה עד סוף החזה כולה
עד כנור המבור ממש, וגם יש שם למטה במזים שיהיה
החזה לחיות דק שקורין נאבולכרוסט עצם לבי ורחב כמו
הסחום קנארביל, גם זה אסור משום שינק מרוב הכבלים
וצריך לחתך עצם זה ולהשיט עמו עד הדק המפדים

על האמלבלדוסט עד גמירא: ד' כהף, בנז, באורו מקום
שנחלק מהגארב גם שמת מתחיל גירוי הכהף, ושמה יעבור
עם הסכין היטב תך הבשר עד כמך לעצם ויציא העצם
גירי א' תוך ליכין וא' לשמאל העצם הרחב שקורין שייך
פעל גירין הללו צריך להציאן, ומשם יחתך השומן עם
הגירין העבים עד עצם הרגל, דהיינו עד הארכובה, ולעצה
טובה קמ"ל שלא יהוס על השומן שם ויציא השימן עם
הגירין, כי שמת נסבכו כמה גירין קטנים ורקים מאוד ואינו
יכל להציא כלם אם לא שיקח גם מהשומן, וברגל עצמו
דהיינו מהארכובה ולמטה אין שם גירין: ה' הצלעות, דוא
דיפפען, או בראטיל, אם ישאיר לחלק אחרים ב' צלעות
או יקרה עוד מחלק הפנים ב' צלעות, דהיינו כל גירי
הצלע יציא גירי א' לבן, אבל אם ישאיר רק צלע א' לחלק
אחרים או צריך לנקר ג' צלעות, וגם יקליף הקרום מעל
הצלעות כמו בהזה כמוך לטבור, ולהזהיר גירולים וקטניות,
הני מההנסם לחלק גם מהתחת בני צלעות לחלק אחרים,
ויחהך בשר הבטן בניפוע למעלה עד הטבור כי כל מה
שלמטה מהטבור שייך לחלק אחרים, ולא כמו שנושע
כמה ונסה שיהטין וקציבים שהיחכין רק הבשר הרבן כמך
לטבור, ואוכלין ומאכלין י"ג צלעות מהתחת, ומאי שניה
צלע י"ג מהתחת מצלע י"ג מהצלעות, עצם אחר הוא וצדע
מצלעתו היא כי סמני לקח, ויש שמציאין רק השני הצלע
השנים הלבנים והמה הכהים קנאריבל, ישעיה הא בנים
כי אין יה בנסן הצלעות, רק שצריך להציא השני העצם
הלבנים הנל' מפני שיונקן מחלב הכסלים, ולא כהעם י"ג
שייך לחלק אחרים: וכן יקרה גם צד הב' ו' הלשון
יחהך פי השיפמי טובע, דאס צעפיל, ואח"כ העצמות
שהם שנים ונראין כד' והוא הנקרא טרופה בייז, ואם ויציא
זה מילכ בהתיבה א' נראה כי ד' האני קרן, ויציא

מכל צד הלשון שני נירין, א' לבן וא' ארום, והמה הולכין
ומישכין עד הראש הלשון רהיינו עד העוקץ, וגם ראש היה
מנהגו הוא להחכו:

והנה יש עוד דברים אחרים לנקר, וחן הנה, הטחול
מילין צריך לקלוף מעליו הקרום ולהוציא הניד שמהחלק
לשנים, הלב, הערץ, צריך להתכו לשנים, ולהתוך ממנו
כיסח הלב שהמה שנים סמוך לקנה הלב, וגם קנה הלב
צריך לקרוע לאורך, היאח, צריך לקרוע שתי וערב ולפתוח
הקנה וכל הקנקנות וקנה הוורה בין שתי הערוגות
שקורין לינטל:

ואתה אחי כיון שגם רוגי ניקור צריכי לימור, ע"כ לא
מצאתי א"כ מלהביאם פה, אך צריך איתו לכתוב מה ש
מאומן בו כמה שיהטין וידעין הדעין מאומן
הבשר ומנקרין, ומנקרין עיניהם כי שיהי כיה י
רבים, ע"כ תלמידי יהיה זלמה בנניב היטב
מימחה פה שיהי בנניב שיהי יתקן ויהיה
היטב, ואז אשריך ומיני ית ייכח ית כדכ

ספר
זבחי רצון

כולל

כל דיני שחיטות ובדיקת הר'אה עם תוספות שאר דינים השייכים לשו"ב
אשר לקמתי ואספתי מרבתי גדולי הפוסקים ראשונים ואחרונים ומשו"ת חדשים וגם ישנים

שרגא פייכש בר"מ סג"ל פרענקעל

בעהמ"ח ספר בגדי שרד. ציון לדרש. לקוטי המשנה. חיי עולם.

הספר הזה נדפס ארבעה פעמים בהסכמות גאוני אשכנז ופולין ועתה נדפס פעם חמישית
בהוספות רבות ומיקונים.

ע"י חתן המחבר. המו"ם **אדרון פויסט** בקראקא

קראקא

ברפוס של מו"ה שאול הנגיה דייטשער נ"י. — שנה תרס"ה לפ"ק.

SIWCHE ROZEN

Verlag von A. Faust, Buchhandlung in Krakau.

Druck von S. L. Deutscher in Podgórze.

הקדמת המחבר

ידיען הלי ויאמר טוב להודות ל' על רב טובו אשר גמל אחנו להבדיל אותנו מכל העמים להיות מזוינים לו לשמו יתברך ליהותינו עם סגולתו וזינו על קדושת הזבח לעבות עבה והכן כפי ההלכות המסורות לנו איש מפי איש עד מרע"ה מסונו האחר נחלל בשר כי חסות נפשו נלכו. ויזהר בלשך רבו כמו רבו ההלכות גידולן הזה ותתחדשו בזה דברים רבים מרבותיו הקדומים שכל דור כפי השלמות והמקוריו אשר בוא לפניהם ויאריבו הגדים ושפלתו הפטרות על רחמי ים התלמוד ואתריהם כל ישרי לב' רבותיו האחרונים העמיקו דבריהם וירחיבו לשון בהלכות האלו עד כי חוברו בזה ספרים רבים ויהיו כמעין נובע מקור המה ודעת ובענין רוח מבינתו בוא דבריהם כפול רחב מלוא ועמוק עד אשר יבדו גם על גדולי ישראל לבה על הדעתות והף כי לנבחי זכת. אז לולח קמו רבים מרבותיו האחרונים ועשו קלירי בהלכות אלו ולא העמיקו מהש"ס וישעו ארשטונים זולת ההלכה הפסוקה בלי שום ולפול ומו"מ. אמנם הקלירי האלה אינם מספיקים בזרות האלו כאשר שמאל ועד מהם התחדשו בזה עוד ספרים הרבה כמו השמלה חדשה עם התבואות שור והקור"ק והפרי מגדים והרש"א אפרים עם בית אפרים ולבשו סרר ומאורת עינים ועוד כזה שו"ת ועוד לא נמלא מדבריהם בהקלירי אשר לפנינו. לכן בחתי אנכי הנשעיר לבית לוי ומלאחי את ידי לעשות קלירור כל הדברים להיות כל הדברים שמורים בידי יחד בקלירור מופלג כל דבר על מקומו הראוי, ואם כי כבר קדמני בזה בשנת"ש אהל יתק עכ"ו מלאחי עוד מקום להתגדר במלאכתי הזאת. כי ראיתי שלא העמיק כמה דברים מהש"ע וביחוד דברי האחרונים הנ"ל. גם כי ברוב הדברים לא הראה מקום מולא הדיון, ועוד זאת שכלו בו שגיאות רבות ובכמה מקומות בוא דבריו שמומים וחתומים מנלי הבין. ועל כל אלה היתקני רוחי לנשח אל המלאכה ולעבדה בלשך ורובי מן השמים וחתמי עיני בשנת"ה לתקן כל דבר על דבר על דבר והוספתי עוד כמה דברים ממקומות המפורשות בש"ע השייכים שייכים האלה. גם העזרתי בכל סימן וסימן דיני הר"ל המסתעפים ממנו לכל יבדו על המעיון אשר כ"ז לא נמלא עוד בספר. ואחרי דבר כוונתי ליישב דברי וקני בעל זכח שמואל במשע המקומות אשר דבריו נרחים כמו זרים. ואיני בזה חלילה כהתהלל במשע ומנה מעשה זולתי אך הגני כנגס הרובכ ע"ג עקב אשר יוכל להביע ויחר מה ענק וכמו שהתלל בזה הרמב"ן בהקדמת מחותמי עם המאור ו"ל. וכבר יש לי די המתללות על מפעלי ז"ל כמה אחלה כי חזרו היה רוק אך מלאכה ולא חמה כי לא הדמתי בו מלומה (ומה דשמתי בו הלא מלמד הוא) אך אני מעמיק ומקלר דברי מי שקדמוני וכמו שהתלל בזה הגאון בעל מו"ט בהקדמה לש' דברי חמודות. אמנם חמת הוא אמרתי להתלל בזה לכל יחדני הרואה ספרי זה לאמר מי שמך לאיש לברות ולהביר דבר מתוך דבר על זאת אשכח לכם הסוגה נלחח. האלח כבר שמו עייניהם על ספרי זה הרבנים הגדולים אשר הסכימו עמדי. וזאת עיני כי לא עשיתי ספר שיסמוך מי עלי בהוראה כי מי אנכי (ומסאג' דרך מכתשאי לא בעינא) אך כל נגמתי בחבורי הוא שיהיה לפני פחותי ערך כמוני לחזור בו הרבים. והבאתי קליר הדברים בפנים ובמקום שיש ליעות מחלוקת שחמתי לרוב כדעת המחמיר ורק בחמדים הנגזרי גם דעת המקור למען לא נחליע זה לאחונו בשעת הדחק או הפס"ה רק נעשה ש"ה. וקראתי כס לולא למחברת הזאת וזכרתי רצון ע"ש הנשוא. ועשה ישרו וה' לפני רמבי"ם האחד יקרא בשם המידים אשר בו בחלתי הדברים אשר היה עיקרים וברבים מדברי. והתקל השני בלבו וספרו לא לו מוספים אשר בו בחלתי דברים אשר אינם שכיחים כ"ל להמלא אחי שירושים וביאורים דבריו הפוסקים. גם כוונתי כסם הזה להזכיר שמי ושם כמותי כרמו כי שם הכולל ובהי רצון הוא בגימטריא שמי הקודש ושם זכני המנוח ז"ל שרגא בן מרתיהו בש"ה. ושמות הפי"טם המידים מוספים גם בגימטריא שמי הכינוי ושם אחי שח"י פיביש בן הענריל במ"ק וגם ים המידים עולה למספר שמי שרגא במ"ה. ומתחלה אלקי ד' אשף עיני ואשפוקי ונ' נפשי בשאלתי לפניך שהיו דברי האלה לרצון לפניך מרוב יומלאו חן בעיני כל רוחיו וחמיר עיני שומרו מורכב וזוהי להסחוף בחלקות קדושן מהרה להקריב לפניך ובמי רצון תמידים כסדרם וימוסיפם כהלכתם. והגני מתוך חמס' אישי קהלתינו אשר נמלח עם רק טוב יא' ד' את הדברים של יגון ואלהם בכל משלה ידכס. גם מתוך חמס' אשמי הנוטע מ' שויבא חמ' נח כה' אליעזר ליפמאן עם הירידם אשר נתן לי אלהים ממנה תאריכו יומים ושנותיכם בניעמיים. כלו שפלת נבי' וחלל אישים הטומד לגרת על הונח פה ק"ק קלעטשין שע"ק א' ד"ח אדר לרשון שנת ששה יובחו וזכתי צדק לפ"ק. שרגא פיביש בר"ם סג"ל בענקעל.

לוח הסימנים

סיון	א	פתיחה להלכות שחיטה.	סיון	מז	אזוה ואת בני.
ב	ב	שחיטה מן הנולד.	יז	י	ישוחט משוכת.
ג	ג	שיעור השחיטה ושחיטת וורידיו.	יח	יח	ורכת השחיטה.
ד	ד	שחיטה ומתן כעור או חלש גולות.	יט	יט	וישוו הדם.
		ויולא דם.		כ	ומתחה לה' גדיקה.
		דרסה.		כב	ווסר.
		ח תלדה.		כג	יזיר ועיול.
		ז הגרמה.		כד	וילף.
		זא עיקר.		כה	נקובה.
		מ דניקת הסימנים.		כו	מרבץ.
		י דניקת הסכין ופנימיותו.		כז	נקבה מסופנות ומחז ועלם בריאה.
		יא יתר דיני סכין.		כח	פסכה כקיתון נמקוה וחסרון.
		יב בליוה זכני ומקום שוחטין.		כט	עטום אופתה יבש למקה.
		יג שחיטה שו"ט.		ל	ביטה וטנרא.
		יד שפלה שו"ט.		לא	בעוטה וטנרות ומורסות דמיוני
		טו שפלה לשחוט עד יוס ח' ללידה.		לב	קני' גרלית כשחים.

אודרה, וכותף הוה ניהל לי בהנהגה מאת כבוד חותני הרב החבר ז"ל. ואורשו בזה שלא ידפיס שום איש הספר הזה בלי רשותי הן במדינה זו והן במדינה אחרת. קראא מיו אדר ראשון תרס"ה. אהרן פויסמ.

הלק עליו הליש' בקונטרס טרפות העלמות סי' טו סק"ח.
 ועדיין ליע ועיין ס"ח סי' נ"ו. וחס לא נסך מלשיב ואידע
 שנולד מחט כמלה המוסקס או נתייב כבר כלה בדיקה אבל אם
 נמלאת תמונה או פי מילוק נתייב"ח נק לא נמלא קריד או
 הורה מנחם כבר דח"ח ינק

ולד אי. אבל המוסקס דם ינק
 נולד אי. דערש (דח"ח על ידי
 מחט אבל עיי מולי גם כהמקס
 אס כשר ינק נולד אי) נעיי שלח יהיה קריד אפילו מנפסיס אס
 לא בהספיי דלו סוה לרין ניה"כ. וחס אי"ח לנרוק עוד כנון
 שכבר נוללת וסודח דיע ליתולט שעל ידי זה הלך הקריד או אס
 נאזר כשר גם כן בהספיי. וחס עברה המחט ומעללע אפילו
 לא כמלא קריד או לחרדה טרפה ולא חליק טעמשה לחקט שימיט
 עיין ש"ך שם סק"ל דחיהר בהספיי ובספיי וטמיח אוקסיס
 ובמקס הניח נ"ע: (יד) אם וכ"י. שיע סק"ח טי' נסס ניה"כ.
 ואפילו כולה טעונה מוכיח ודמיסינ שטח נקנה אי' אלקניס
 ספנימיס (טי' ושיך שם):

נסכל וסכינו אליס הכר"פ והספ"ד כפי מ"ח והכ"ש כפי
 ע"ח אות י"ז בהספ"ה. ובמקס"ה שם מל"ך ג' גם סעודה וטה"ה.
 וחס נמלא נדו הכר"ח נקב נפסיס (או כשר סטרוחפ גרוד) אפי'
 נשאר הכשר שכלל החילוק כר"ח טרפה. וחק ד"ל"ל דהנקב נח

ממחט מולי (עיין ט"ז ושיך סי'
 י"ח סק"ח) עיינו כיון דנקיב
 מיינו וכשר מנחם י"ח טעמשה
 מוסקס גם כמילין (כשר עיקר)
 וזיעו אי שייך גם כמחמת מולי כנרת הכר"ז: הי"ל. ועיין דשני
 שאלת סס. וחס נמלא נפסיס טעונה כמו מניסרות ונה כרלה
 המחלת פי הנקב כמו שניל דכרלה נמקנת ומזהר לאחוריה
 כדנדי אפי"ז הי"ל. ונסחננד להספיק אפילו: וחס כשר מלשיב.
 ואפילו לכנרת הכר"פ הי"ל. והיינו על פי שיטת המוסקסיס
 ה"יחס היש"ך סי' מ"ח סק"ח י"ח נחמט מחונה ככ"ס כיון דנה
 אס היש"ך נדיקט וענ"ל"ע י"ח החיזר הניחט לאזורים נכ"ס. מנויל"ח
 נלא מוללת מחונה ספ"ד יס למוס להכריח כמו ברוטט דה"ח
 עיינ חיזין דחיהר לאחוריה. וחק והספ"ד שם מנשיד נזה כנר

דיני ניקוד חלק הפנים מהרב בעל ה"תומד עם כמה הוספות מא"ו ב"ש ומאהארונים וקצת דיני הדרת הכשר.

שכסכל. וכן ג' בניין וז' צמול. ה"י בניינין ממחלקין לני' ג'.
 וה"י צמולין ממחלקין לני' ג'. ורלש המחד מחונד לשדוח ורלשי
 השלוקין מדיקסיס מחת החוס נחלשי' הללעות ומוחך סמוך ומעט
 לללעות וטול רלשי בדוקין כיר ומומקיך ומנמקיך ומחילוקיך כחימוך
 מוסי' אבל כנוקן ריך לפשט אפיריקן. ומיינו טהיגין לקנן ג'
 לללעות נכל לז חוילס והניד נמכר לכל ולין סכל זרעיס ג' עיין
 לשול"ח. גם לרין לחמוך רלשי העלמות ומשי קוטת הכסל"ס
 הולכיס בעקומיות ללז החוה ורמח לריס ולנניס. כי סוה מנשר
 אחוריים: ומאו"ר מולר לרין כמיח צעת סמוכליקס הנמחט לני'
 שימחבו כשוח על הללע י"ב ונוש. כי השכר שנין ללע י"ב לללע
 י"ב שייך לחלק אחוריים ולרין ניקוד מונקך מומוח (ועיין ש"ך
 סי' ס"ד סי' י"ח ג"ס מ"ב ומהי"ס שם וני"ב סי' ל"א ובמח"ו
 ענט נעל סינת ליון ובמח"ו כלל מ"ח סי' ג' ומח"ו מחס סוסר
 שמונה סי' י"ח): גם לרין ליהר כשמוחך חלק הפניס שלח יתמוך
 לנטוק ומנכורו כי כל שלנטוק ומנכורו שייך לחלק אחוריים:
 הרגלים. מוחך רלשי העלפניס כדי שילא הדס ומחוקיך שנין
 העלפניס שקרין גיילטן שחן אוקסיס ומשום יתמוס (מי"ח סי' סי':)
 הר"ב. מוחך העוקן וסלילוק ומשליקין וטעמ"ס כי דני"י ג"ס סרוקמ
 שיש נחס מוסיס ומהי"ס דם עיי"ס סי' ק"ס. וזיעו ד"ל"ל למה
 שיליקן הי"י כיון דחוקן הן סמיר דניי. ובמח"ו סי' ע"ב כי דלמי
 רק מומדע בעלעות ועיי"ס ש"ך ג"ס סקימיט ח"ל ונענדר כי
 הנריח סוה ודונח הלל לכן מוחקיך ג' סרוד הלל וכ"י וסו
 ומלחט לח ערלח ללכ"ס עיי"ס בניין נצח"י: דרי"ח מקיח סודיח
 ועיין לעלל ד"ה בדיקות סי' ג' כנוספסיס אות א'. גם כמ"ו לקיטו
 הריחה ולמחוט סקיטוקטס גרודות סנה ונידענד כבר (שיע ש"ך
 שם) ועיין ט"ז סי' ק"ס סקי"ח י"ג. חצר הבבד. לרין לקלוק מנחם
 לפי שחלבו הנמכס לח הקרד סוכד עליו אבל מנפסיס ללז חריחה
 אי"ל קליפה ומיינו מהננה לקלוק עני' סלרדיס דלח ליחי למעטי.
 וחס ונייזין כי קלת ממכנד עני' עקליפ"ת לז אז כלנד וכ"י לח
 וסומרת על הכנד וסיריה: הבבד. לרין לחמוך גבייין וסקעקוט
 וסחלב נמוקס סמונה תלויין זן (וח"ל דל"ל לנקר קרוס הכנד
 כמו ממקקיך מלשיב עני' סחלב עני' סחלב ככר נמלא עיי'
 הר"ח וסדי' דומה' אטומיט גיניי וחס סו' יודעי"ס הפעס)
 וכן לרין לחמוך כל סחלב הדוקו צמולע הכנד שקרין וויינען

הראש ומחטו ונויל' ומנו הווח וענידי הקרוס שעלו
 וחס רך וענידי הקרוס שחמת הווח הרקוב נעלס
 (ואוקסיס מוס עיין מוליך ק' ל"ב ובספ"ה) שם וב"י"ד סי'
 סי' סקי"ח ז') וטולל הלמיס ומחוקך כסכין וולד הלשון ונויל'ח
 ג' ו' ומחוקך וולד ג' ונויל'ח ג' ו' ומחוקך מחת טורט הלשון
 ומוליח מונט מוט טל ד'. ויריד ומס' לגנרי: ליקוס שמיטה
 ומוליח עמש י' גדין וולד ז' סמוך נלכר וז' גידין וולד ז'
 סמוך נלכר. וי"ח ערל"ק לסק"ס כי חמויין סמורי יתמוס. וס
 טהיגין לשדור העלמות שנוקבן הקרליס טרפס נדידע"ל. וס
 מחמויין הליקין לגנרי. ומחוקין חווח השכר שחמת טורט הלשון
 המקדס לח פי הנברת שקרין כמספנין ומשום יתמוס סוהו וולד
 לימות ורייני'. או ויטוס טיע נז רלש ולין סוכ יולל ומס על
 ידי מליחה. גם לרין לחמוך הנברתס וסוועט ל"ל ארכן מוסוס דס
 המקדס כמון: בית היש"פיה י"ח סחמויר לקפו' או לחמוך נז
 קוס מליחה סויל' ונלדר עליו הדס כעמט שריטה (רמ"ח סי'
 סי' ג"ס הערוד וכ"י. ועיי"ס בני"ח סי' ק"ב): והזות מוחך לנסיס
 ועוליח וכל ז' על חלק הטורח ג' גדין וכן ונלוחו כשר סלרוס
 סמוך לחמוך וולד לז ג' חמויין סמוחין מקל"ס סוהו ועד קל"ה
 ועלל סכין ומחוקין פי' סכקף הגוף: הברח"ה סקי"ח נוג מוחך
 וז"ל אי"ו ומוליח גיד עב ולכן ומוליקן סכין יתמוס סודע על
 קטמיו על שמוחין וויל"ח כל גידי סלוחו מוס"ס סכקף סמוך
 לשדור על קטת סודע. ולרין לשקוע סכין וסע על שיעקור
 לחו אי"ו ומחוקין הנמכסיס מונט וענייקין. וס לרין לשקוע
 סכין נעמח סכקף החק' מוול"ח ועיקור טורט גיד ז' סוכרט
 לעמלת שם סאורט סלו. ומוליח מלד סכקף ונלעלה מוט אחר
 וטול סודע ומחוקך נז ומוליח מונט גיד אחר נמנדו כרדת סודע
 ומחוקך נז סודע ומוליח מונט גיד אחר סוהו סמוך לעל"ס הי'
 וכן פי' ליקה מן סכקף מנכר שקרין דיעיו מוסוס ויילוח:
 הבסלים סנקד סלנחוקן מולק כל ספון מני"י שסמנד עני"ח
 עליון סחלב כעמט סויל"ח לחון נענדו סס. ומחוקך פי' ממחיל
 ממוקס מוט גידי סמויל"ח ומחוס ויקוף סקי"ח סעל סכקל.
 וכל סנגרי עמו דייטו כל סחלב סחמוי' אפור. וכן לרין לחמוך
 השכר הלגן סמוך נעמח הבסלים וסויל"ח לגנרי: ס' סחלב סחמוי':
 הצלעו"ת. אחר ססקקיף הקרוס על"ל סככל יס"ח רלשי חמויין

דיני ניקוד בניגוד העיבור עם כמה הוספות

הסבין שמנקדין צו לרין טעילה כמו הסבין של שמיטה. מייך לעיל דהי שמיטה סיי ייאל צווספסיס אוח ז': יש לקבך הגשג חוך גי ימיס חן החלב שלא יתקשה ונדיענד מנקרו אחיכ ושרי. כייכ הרמיא שס סעיק ייח. ורייל דשרי לללי דוקא כמנזולר נשיע סיי סייט וכייכ הלגוש והנשיי נשס חייח וליע נשייך סיי סייט ססקיי. כהג צחרי' לכתסלה איין לשרות צשר חוך גי ימיס כיי להשחורו עור גיי וכי עליו השייך שס סייך ייג מדהשמיט דין א נהיגיה משמעו דייל דמוחר וכמנזג קייך קרילקא וספק לן להלכה איך צחנאי שישרה אוחו היעז כמו שעה או שתייל ונדיענד אסי לא שריאו רק נעס והשעה אוחו גיי שרי ואסי נהענדה מיס צעלונח די אס הוא מנוקד מנידי הדס חלב בלא בקרו לרין עכייס שסייה חלי שעה כמנזולר צייט ושייך שס. אונס צחשו ייג מתיר על ידי העז דה צעלונח איך בלא נקרו מחויי הדס. הוצלו דכרו צשייד ומייך שס ועייך לעיל דהי שמיטה סיי ייג צווספסיס אוח אי כיי הרמיא נסי סייט סעיק ייח צשר שולח קרס וכסוד איין מועיל צו שרייה רק ישעירי חחלה צכלי שגי צמיס שייך היד סולדה צו ועייש עור מזה:

כי אצ חן חלב הכליות: המורלי. לרין לקלוף הקרוס מייך לדייס וטפל דלס הגיד שחוכה ומשך אוחו ונחשכין עמו גי נדיין כמו יל וחסוד משוס חלב ולרין לחסע אחרייהן ועייך שיע סיי סייך סעיק ייח. כיי צחשו דבר שמואל לרין ליהרר לקניי העמול סווד להאולאה מושעז כיי סיהיה נקל למשך גיי חוטיך כלחד כיי אז עדיין לחה היא וכייכ צעהיג סיי שייכ (ועייס ז'ס איך שייכ לחסע ייע) ואס לא נקרה מיי ישרה אוחה צמיז: וייסי גייכ נקל למשך. וכעין שיי הרמיא שס סעיק ייג. עמול אל כנס המושג שלא לחלנה: המסס וביהייב וברס לרין לקלוף החלב טעליהן: דרין לרין לקלוף החלב טעליהן צחורך אוחה מנוקס יליחתן מהקרה. וסגו צמדיטת אלו להסיך הקרוס בעל כל הדקין צהרדח וכנחח של עגל (ועייך צרימיא שס סעיק טיי העעס) ומקייין החוטיין שחס נחוך טוען הדקין כמו ציה עכניש שצונצין אצ צה: כרישחא הקרס אפטענדרחם לרין לקלוף הקרוס והחוט של חלב שעליו וגס חוט של דס המושך מןלה חל קלח ומחכין קלה האחרון שמשס הרעי יולל משוס יליאוס:

ויוסף אברהם

הסכמה

אש נולד אריאל, עשרת תפארת ישראל, מעין החכמה שר
רה, עמי' שרא מנדעא ונהורא, הרב הגאון הגדול רשככה"ג,
ר אפסי ארץ לו הכבוד והגדולה, לגדול תורתו וחכמתו אך
זמיתה תחלה, מורינו ורכינו יוסף שאול הלוי נא שגזאהן
אביר דק"ק לבוב והגליל. בעהמ"ח סי' מפרשי חים, מגן גבורים,
מאירת עינים, יד שאול:

הנבא לפני ספר זכור לאברהם מהרב הקסיד המופלג בתורה ויראה
מ' **אברהם זוסמאן** הסו"ב המפורסם למומחה בעניני סו"ב
הבירה. בעל ס' **בית אברהם**

בעיר לונדון אשר כבר נתפשט בפולין וגאליציה וארץ הקדושה ושאר
ארצות, והנה ארץ פולין ורוסיה הרה וילדה אוהו, ולונדון גלה שעשועי והס'
הנ"ל הוא בידי וראיתי כי הפליא לעשות והשוחטים כאשר ראו אותו בידי גס הם
אצרו אשר היטב היטב הדק וליקט סולת נקי' כל הדגים בהכלית הסדור וכעת
זוכיף שנית ידו והעתיק ספר **ימין משה** מהגאון מ' משה ווינטירו ועוד
כמה הוסיפו שנתוספו אח"כ מהרבה ספרי הפרדים ומספר
באר מים חיים עם כמה הוסיפו שהוסיף הרב המחבר הנ"ל גם דיני ניקוח
להספרדיים וגם לזרות מהיראה עם כל פרקי העלמות, והסו"ב אשר יהיו להם
הספרים האלה יהיו בקיאים היטב בהלכות סו"ב. והנה בקש מעמדי לתת את
ידי עליו לכל ישובן להדפיסו שנית בלתי רשותי ע"כ הנני למלאות שאלתו וכל
המעייני יתברך מן השמים.

הלעיר **יוסף שאול הדוי נאטהנזאהן**
אבד"ק לבוב והגליל

הסכמה ותהלה שיש לי בהפרי הגדפה הנקרא **בית אברהם**

מאת הגאונים מחמת הולאות הדפוס לא
אעתיקם בכלן כי אם שמוחם הקדושים ואלו הם הרב המאה"ג איש אלקים
קדוש יאמר לו הקסיד השלם ומופלג בתורה ועבודה הגאון המפורסם בדורו
קס"ח מוה' **יעקב שמעון** זלוק"ל מק"ק זעליחאב יע"א: הרב הגאון
הגדול המפורסם זכ"ד דק"ק וויעלקאטש יל"ו: הרב הגאון הגדול
והמפורסם מופת לזרינו תפארת נר ישראל וכו' קס"ח מוה' **זלמן** בהגאון
הגדול מהור"ר אברהם טיקטין זכ"ד דק"ק ברעסלא ואגפ"ו:

הרב הגאון כו' מוה' **יעקב יוסף** נ"י וסרד הדיין המפורסם כו' מוה"ר
אדהנן נ"י מדרלין יע"א וסרד הגאון כו' מוה' **יהושע**
פלך שווער עליאזאן שטרעליטש והרב הגאון עטרת תפארת

יס-אל כו' מוה' **יוסף אשר דעמ"ר** זכ"ד מוה"ג והמדינה יל"ו: והרב
הגאון המפורסם כו' **מנחם מענדלי** לעווענטשטאם
זכ"ד מראטערדאס יל"ו (גם יש לי קבלה משנת הק"פ

מאת הרב הגאון כו' מהור"ר יוסף זכ"ד דק"ק שעלנין ומאת הרב המגיד
המאה"ג כו' מוה' יחאק מ"מ דק"ק ליקאב"י ומאת הרב"ה המגיד הישיש המאה"ג
איש אלקי המפורסם מוה' ברוך מרויני זל"ל זיע"א): **אזרח** שארית
ישראל לא יעשו עולה להשיג את גבולי עכ"פ משך עשרה שנים מיום כלות
הדפוס והדבר אסור מוטעם המלך כידוע ומלך דין תורה כהוב ארור משיג
גגול רעכו ידי בלזקרה זו:

סימן ס

- א הבהמה או ששתתה מים הרי זו מותרת :
- גכ"ס נכמה נחמטמה נדנריו אסורים מותרת . אכל אם לא נחמטמה כל ימיה רק נדנריו ו אסורים אסורה :
- ב אכלה סם המות של אדם . או הבישה נחש וכיוצא בו מותרת בשום מריפה ואסורה בשום סכנת נפשות :
- ג בהמה או חיה שנפסקו רגליה . לא יאכלו ממנה אלא על ידי בדיקה . שיש להוש שמה נשכה נחש . וזו בדיקתה שלא יאכלוה אלא צלי . , ואם היא נשוכת נחש תתפרק ותפול חתיכות חתיכות :
- כג"ס ולדין דלא מייטיין לגלוי מים הואיל ז ואין נחשים מלויים . לכן אין לחוש לנפש . ואם הוא נדרך שלא נעטמה מריפה . מותרת בלא בדיקה :

תמו הלכות שהיטות ובדיקות תהלה לשוכן ערבות :

יוסף אברהם

משום סכנה . ושה מים טרפים . ר"ל מים מגולים (או מה שמכנה סמס נמים לח הנרל ראז"ן) ולא היטה נריאה אח"כ זמן רב ודאי כשרה ואסור לשוטטה מיד ועשה שאין נחשים מליין שרי ואם סלחה מיד הוי ריעותא ואין שרי אלא ע"י בדיקה ודע דכל הני דמסונ דיכס כמסוכנה דאם אין יכולים לעמוד בעי פרכוס ושרי (ואף שדולפי תמות אס"כ מ"ע אין קומה ליקבז ולתקור נומס אלא שהמוגיים שלה יתקלקלו ולאזו בכלל טרפס הוב) הו לאו הכי אף פרכוס אין לריך מ"ז ע"ש (ה) כנהמה . וה"ס שמוחר לאכול דגים הנילודים נסס שלהס . עץ של הורדפני וזה חילן שגלל על פי המים ועושה פרחים דומים ל"ס שנה והס מרים ביותר והוא סם המוח לנהמה לפ"ס . וכן לוחה התרנגולים ולוחה כלבים בלי (י) אסורים . הש"ך נומיר אף כה"ג זולת נחמטמה כל ימיה באיסורי הנאה וכ"כ הס"מ וכר"ו ואף נחמטמה נחמץ מ"מ מותרת נסמס . והש"ך כתב דבאיסור אכילה לכ"ע שרי נרשבד אף נחמטמה כל ימיה אכל לכחלה אסור לקנות וה"ס להאכיל בעלמו נדנרים אסורים אכל באיסורי הנאה נחמטמה כל ימיה אסור אף דענד אכל נעמס אחת מותר ליקנות ולאכול זו ניום וא"ל שהים מעה לעה ולאחמו קונים לכחלה נר אייזות שאוכלים חולעים בקין נמים וטופטים אוחס זו ניום וה"ס דשרי לישראל לפעמים לעשות כן . כתב לה"ס דמותר להחמטס עומות נקמח שהליע שקורים מולנ"ן ע"ש באורוך (י) ואין (מ"ש המחבר דס"ב אכלה כוי סס נ"ח . ומ"ש נס"ג נכמה כוי סס נ"ט) הש"ך מלריך בדיקה אפילו נזמח הוה אכל הרבה טופקים כרמ"א . כתב איהם נאקוס שהנחשים מליין אפילו נדיקה ז"ל דעל ידי גליס אין אלו נקיים ואסורים משום סכנות נפשות בלי ע"ש :

דיני הניקור להספרדיים

קודם

כל אחמיל מכרשט . ים גמס סני קרומי דהיינו עליון והסתמן שגריך
 לכסירם משום דם פכולם פלאים מימי דם כדלמרינן צמולין דף ל"ג וכסנרת
 בלגוש ס"ז וצפתי"ע . גם כאלנים לריך לפתחם כדי לכסירם כדמסוים שנהוכס . גם
 חתה בלמיים והלמן ים סני מוסינמכל לך שגריך לכסירם כסנרת רש"י עס וכטור וכמימרת
 דרזי אצכו עס קל"ג . וצנוף לריך לפתחם בלמיים ופלאם האגמים וראשי פלמי כידים
 וברגלים צין צנוף וצין צנפתם כדכחנו בראש"ד וברין וכרשנ"א וכמימרת דר' אגוס עס
 גם חוך הלוואר ים סני מוסינן אמרים שכולים חוך כל פוקץ שגדרם עד סנז ולא עד
 גכלל שגריך לכסירם כסנרת ברמנים שרק ז' בכנח ע"א . וים נמי צמוך סכחף עד
 כסח ועד גכלל חוט לבן פנ וגדול וסניס אמרים חלויס צו סכס שלסם ולריך לכסירם
 כדאמר עס וכסנרת רש"י וכטור והאור זרוב . ים לכסיר נמי קרום מציני זכר אס ים
 לבכפתה שלוסיס יום כדאמר עס ל"ג אצל כסנרת או"ס אפילו כניע לשלוסיס יום וכן אנו
 נובסיס . ולריך נמי לפתחן חוטי כדקין שגכדרא דכנחא ולגודה סנידיס פיס צמוך ככנחא
 אצל ימרה ככנד חוטי חוץ כלב כסנרת ברמנים פ"ז בלכות מ"א . כל אלו חוסינן שאמרנו
 שגריך לכסירם היינו דוקא ברונה לאכלו כמו שהוא אצל אס שחכס אינן לכסירם אס דולם
 לאכלס ללי דנורא משאכ שאב וכמימרת דרז"י עס (ובספרי הכיקור מהאשכנזים ראימי שחכנו
 דלף גנחכיס אינן לפתחן פל זס לכחמלה כיון שאינן מכווינן לפתחן אס כחוסינן נמלא שאינו
 מוחך חוך פחוט רק פמוך לו והפוט נשאר סלס לכן לריך דוקא לנטלן או לפתחן כחוסינן
 ים ים כן צדקס וכן גנפס וצברט צנקוס שמוחכין כלסין מכרשט לריך ולדי לפטוט אמריהון
 ע"כ) : כל חלב כן צדקס וכן גנפס וצברט צנקוס שמוחכין כלסין מכרשט לריך ולדי לפטוט אמריהון
 דף ע"ד חוץ מהשלי"י שלל נשלמו לו חכשו אצל אס נשלמו לפי שאמר ככחוב כל חלב ל"ס
 וכדכחנו בראש"ם והטור וכר"ף והטעם שכהלב הוא אכור לפי שאמר ככחוב כל חלב ל"ס
 ועמה לריך להצחין צין חלב לשומן . כל שהוא חלב הוא כוחצ קרום ונקלף וככשר אינו
 מוספ אוחו וכדלמרינן עס ע"ט והשומן אינן לו כל הכנחה כללו (כחנו ספרי הניקור
 פלשכנזים סימן להכיר אס הוא שומן או חלב פיס לבס בקבלס . כמשתמשין צין פלשכנזים
 אס הוא מירוש"ג גל"א אז מרשא עיד שהוא חלב אצל הכומון כמשתמש ציד אז מרשא לעיך
 גל"א וזנו סימן שהוא שומן . וכן משפס ככל עקוס שגריך לגרד ים ען חמלב קח סכין
 כל זמן פיס מירוש"ג וסוכב פל כסכין עכס גרירא זס חלב ואס לאו הוא שומן ע"כ) :
 גתחיל עמה עככחלים לריך לכסיר כל הקרום שעליכס וכל פלל שגנחוכס עפני
 שיונקים מחלב הכליות . ומרשא שחמה קרום ככסלים אצל טרפס ככנד ים
 חוטי חלב עשויס כאלצנפות סיד חמסה דהיינו ג' עול ימין וני' עול שמאל . סני
 שגנד ימין נעסיס צי גתחמין וכו' שגנד שפאל נעסיס ג' גתחמין ולריך לכסירם
 כולם עסוס חלב וכמימרת דרז יבדל עס . וחדע כי הקרום שאמרנו הוא עול פניס
 דהיינו לנד חלל הגוף . אצל כל כסומן פיס לפכפתה לנד הפור הוא כשר ככל עקוס
 סיכיס ומומר לאכלו : צריך לכסיר כל החלב היוסב על פמחנים ומה שגנחוכס והמחנים
 סס צבר ארוכס שיוסנח חמה הכליות ומחמיל עמחמי כללצנפות והולך עד חמה פלס ככל צוקת
 סנקרא (לע פעלווי) וכמימרת דר' אצכו עס וכן מוכנינו אצל ררמז"כ כונר סל חלב
 ססנור חוך ככשר ככל עקוס אינן לריך לכסירו דומיא דפירוסם ככרס וכ"ס צמ"ד : כל
 פללז עפל ככליות והקרום דק שעליכס וכל הלוגן שגנחוכס והמוטיס סניס לריך להסירם
 וכזרייחא עס וכסנרת רש"י ורין ולריך לפטוט אמריהון וכן אנו נובסיס אצל לסנרת
 ברמנים מ"י בלכס מ"א אינן לריך לפטוט אמריהון להוילוס : בברמש ככנד לריך לכסיר
 כל כפור דק שעליו עול סכנד דוקא עפני סכל חלב דקיס מונחיס עליו וגס כל כחוטיס
 שגנחוכו עפני שיונק משלב ככליות כן הוא סנרת רמ"א ור"ה וכן מוכנינו אצל לסנרת
 מ"ז לריך לכסיר כל פסני פורוח דילמא אפי לפטעני ואנו נובסיס לכסיר פסני פורוח אס
 נחק סרפס מנקוטו חספס (ואס מניחין צו קלס מהכנד סני ל"ס כקליפס לך ז' לנד דמו
 לא אפי לפטעני : דלחולת לריך לכסיר כרוחצ אפני פרימי לסנרת בראש"ד ומה
 גלוניס . אצל מכרי"ל והכל צו סנבריס דלין לכסיר כי אס דוקא חוט החקוט לירכייס
 והפלג סיוסנ גרשא ספלסולג קמוך לשלופיח המי דגלים וכל ספלג סקונב אס כשלאופיח

(לה ב)

וכן

דיני הניקוח

וכן מנהגינו ולריך להסיר נמי כהלכ' היושב צורך אמה מלד בקיבה הנקראת אמה הדקין כנרייתא שם וכתיבתא דר' יהודה וכפרש"י ורננ"ם וכתב פוסקים: בקיבה לריך להסיר כל כהלכ' שעל הקשה מלאויותיה וכדלמרי"י שם ע"ט ובקצרה הפוסקים ומקום הנקרא קשה הוא נקיבה מלד הסוף. ומלכ' שעל היחר צורך ישראל המנהג לאלכו וכדלמרי"י שם כי אלל לנני צלל בענינה להסיר וכן מנהגנו אלל לסלוק כבוד לא"י חס ניקב קיבה נמוקס היחר והמלכ' שעליו סתמו כשר משא"כ צמאר נקומות שהלכ' אינו קוחס' והטעם שהלכ' אינו קוחס נשניל שהלכ' צלל מקום שיביה יש עליו כעור דק וע"י זה אינו כונס היטב צמוך נקב נמשא"כ צמוון שאין לו זה כעור כדק ומש"ה קוחס :

כל

הלכ' היושב על גיה הכוסום והמקס והכרס חסור מלאויותיה וכתיבתא שם צ"ג וזהו הנקרא סלכ' אשר על הקרב' אלל נכרס אינו חסור המלכ' היושב אמה הפריסה ובקצרה רבינו יואל וכו"ל ומדכי ורוב הפוסקים וכן אנו נוהגים. אלל לסנת רבינו אפרים ודעמים חסור. ואס נפתח פריסה ככרס ונשרל המלכ' מנולה אז אנו מלריכים להסירו משום מרואה עיני' : באדרה דכמה אינו חסור כי אס דוקא המלכ' הדוק צקני דיני טהור עשוי כמו קשר למיץ ואללה יש כמו אלכע אסד קטן מלריך להסיר כולו כקצרה כמדכי וכן אנו נוהגים אלל לסנת רמ"א ומנהג אסכנו לריך להסיר כל כעור כדק אשר על כל שטח הכנחא צין צנחמס וצין צנללים וכנשים נשניל שכל סלכ' סקין מונס עליהם : יתרת ככנד לריך להסיר צל המלכ' אשר עליו וכל עס שצמוכו. יתרה כי היחרה טור עשוי כמו האלמפדא והוא דנוק ככנד אלל הטמול. ולריך להסיר נמי כל המלכ' הדוק ככנד אלל היחרה : בטחול יש על כל השטח שלו קרוס דק ותמחו עעפ מלכ' דנוק צמחול כמה מקומות ולריך להסיר הקרוס והמלכ' אשר תמחו. וצלל העצ שלו דסיינו נמוקס דנוקו יש עוד צמוכו גיד חרוך שנתפלל לשלוש אזודי גידים וכדי להסירם לריך לקרוע הטמול מלמעלה לנעס דסיינו ומקום סינורו עד קומו נשניל סהס חסורים משום מלכ' ולריך לחטט חסריכס היטב כדק עד דקה מן הדקה כדי להסיר כולם והטעם הוא עפני שהטמול נמוצר הוא להכרס ולמלכ' והסאר חסור משום כרסוק וכדלמרי"י הטור צסימן ס"ה צסס צעל הפטיור (ויס לזכור ולנקר הטמול צעורו לחוס כי עי"י לא ינחקו ולא יכרחו בנידין צאמלעיתן.) : בתוך סללים יש חוט א' של מלכ' מלד פנים אלל הירכים ונשס יפרד והיה לשני ראשים שהס מקומים צמוך עלס הזנכ' כצ"י צסס ומרי"י זין סניצ' ובקצרה המדכי והרוקס : אצל ציני זכר יש הסומן עד ונחוכו גיד גדול ומלופס צנשר מלריך להסירו משום מלכ' ובקצרה א"י : יתרה דיני המלכ' ועמה נחול דיני גיד הנשה. וכדי שלא ינשה. פרישו לא חססס : דיני גיד הנשה נוהגים צין צנחמס וצין צמיה. ונולד כצק הירך ואין צו טעס וריס ולכן אין חסור חפרונחו משא"כ המלכ' והקנוקנות. להסור חפרונחס נשניל שיס צסס טעס וכדלמרי"י שם ל"ע וכפרש"י והרי"ף והרמב"ם וחיסורו הוא מלאויותיה ויס נוהגים חסורו אף ככוי וכדלמרי"י כנרייתא דק י"ט ובשניל סנשלמו מדפיו והפריס על הקרקע לסנת כרי"ף והטור וכמסקנת כנמרא : עמה אכחוץ חך חולדהו ומקום ישיבתו : קודס כל זכר לריך שדע דים צעלס הפרקים הנקרא (אסא דלקרה) ה' אזודי גידים שטלריכים והולכים לנמוקס הזריעב ואלל פי טענעס פנים וגס למקומות חסריס חוך כל היך ושלש עהאגודות הכזכרים עס פנים חסריס חולאים מתחם התננים קטורים צימד עושים ככולס גיד א' עד וגדול יותר מכל הכזכרים ומחפשיים והולכים חך עלס צוקא דלמנחא סמקומו קרסו ציטלקי (קאנטיאטורא חיקקאטר) חפני סגולל חצורו נעשה צזה פעלס ומשס יפרד והיה לשלשה ראשים. ראש הא' יולא מהעלס הכזכר ומחפשט והולך חוך כל צמר היך פנים חסור והשנים הסחריס מחפלים אלל כל שלשה עלמי כרגל פנים חסור דסיינו אלל עלס הקליצוקס ועלס הקוליה ועלס בעוקץ עד הערקוס ולא עד ככלל זסס עושה כלה. וכדי חסור מכל הספיקות אנו נוהגים לחחוך כל שני ראשי עלס הקוליה ולגרוור כל הפלמות האחרים הכזכרים ולהסיר ג"כ קליפה מכל שטח הפלמות מזה ומס מחמה טרפס ככנד עד עלס בקליצוקס ועד ככלל נשניל שצמוכס כרוכים כולס אסד : מלכ' הכליות ושאר חוטי ה' חלמות בנידים כזכרים. כלל כעולה כל בנידים סנידיך וחינים נק צים סס גיד הנשה. והקנוקנות סס נקונים וגס כל בנידים שמוססים חוחס ציד

דיני הנקור

ובצד הולך אחריו כוא גיד הכשה • וכל סטומן כשחופשים אוחו ומתוך והולך אחריו הוא חלז גמור • וכל כנידים הנקובים ומסלך צטר עמיה אינה גיד הכשה : (הלכות) ומקלמין אוחו על פני כולה כמראה כסף וגוררין היטע ובחוכו יש קניקות חמשה ולריכין פיעוט וגם צראפו יש גיד אחד מעסוקע ואסור עטוס חלז : ויש צקנלז איש ומי איש עד הלכה למשה מסיני והויטסיקא עלמה עם הללעוח קטנים והטריפה לעדוויץ אסורין ואין פועיל צסס ניקור : כל מתקר לריך לידע איזה גידין האסורין מעטוס דס • ואיזה אסורים מעטוס חלז (זה איין לריך לנקר צמים) ואיזה אסורין מעטוס גיד הכשה צפרוטרוט ואף שידוע אחסם צכלל וכמו שאמרו חז"ל שכל כנידים חמה צכלל קי"א וסימנם כי כל שלחנס מלאו קי"א לוחס : וסיגידין האסורים מעטוס חלז ומעטוס גיד הכשה חס כ"א וסימנם אל חלכלו מעטו גי"א • אף על פי כן מחויב לידע צפרוטרוט כי הגידין האסורין מעטוס דס אס מעכין קודס מליחה שסיר דמי אכל הגידין האסורין מעטוס גיד הכשה או מעטוס חלז לריך לחטט אחרים ולשרט עם שורשיהם : אלו הן מעטוס חלז וגיד הכשה • צקניא ראטי א' • צגיד הכשה ו' • צנרעטיל א' • צחמיכה חלליה ג' • צקוסלין ג' • צלעך צראשין ג' • צקלין ל' • צקיינלדיק צרעטיל צ' • צלונגיל ד' • כמאל ססס צריך אחד חמשה ועשרים וכן צריך כשכי סך הכל עוליס חמיים • ומעכז אחת סרי חמיים ואחת כמיין אל חלכלו ממנו נא : צעלס סקורין צלשון אשכז קנלכין יש סס סימן איזה הוא צבור כי סס חמאל חללו עלס יחירה דק ארוך כמו חלנע חוסו סימן שהוא צבור ואין צו איסור דק שחלניעים אוחו לכאז כענייט שבו טוב וצדוק וענוטה הוא כך מלאחי חכזו צניקור האשכזים ..)

חתימת הספיר

ביון שגמרחי הפתקה ח"ל צפורים אמרחי עם בספר לכחז מה שחמדה לנו צפרות טעס צואה המנילס צפסקוי אחר הדברים האלה גדל המלך אפסודוס אח סמן צן כמדחא האגני ויטאחו כוי כי כן לוס לו המלך ומרדכי לא יכרע ולאו ישחמוס : סנה הדיקדוקים חמה רצו • כי יש להמטורר על ענין סמיכות זה הפסק אחר כדברים האלה גדל כוי צמה הוא כסתר למוס שחכזו למעלה היינו • וכל שכן לפי מה שאמרו חז"ל שכל עקוס שגמרח אחר הוא סמוך • ואתח הוא סכזר אמרו נמי חז"ל והונא צילקוט סימן סחר"ג • אמר רבא אחר סגרה הקניה רטואה לנוכה דאחר ריש לקיש איין בקציה חכה אח ישראל אלא א"כ צורא להס רטואה חחלה שגמרח כרפאי לישראל ונגלה עין אפרים וגומר וגם רש"י צכאן רתו זחה אכל מ"ת קסה לי דלפי עטוסו דקרא מלין נא ימן לכאן לגדלו עיי מעסה רעה שטסה צנחן וחרש • ועוד קסה לי צמה שחכז כי כן ליה לו • דמיצח לו מיוחר הוא לגמרי וכי לא היה די לנו סיביה נכחז כי כן ליה המלך • ועוד עכ"ס כי כן ליה להס סיה מהראוי להיוח נכחז כי זה קאי על הישנים צטער המלך סהים לריכים לכרוע ולכסחחוס לכמן • ולא מינח לו כי מינח לו סייד להמן וכי מירך ארוץ הוא שיאמר להס המן שהמלך לוח סההיו אחס כורעים ומשחמויס לפני • ועוד עכ"ס כי כן ליה עליו סיה מהראוי לכחז : ועוד קסה לי צמה שחכז ויכרע ולא ישחמוס ככל צלשון עמיד ויוחר סיה סיכחז ומרדכי אינו כורע ואינו משחמויס צלשין עבר : גס קסה לי מה זה ועל מה זה סס מרדכי אח עלמו ואח כל ישראל עמו צככס • וכזר היקסה זחה גס לחז"ל הלוט יעקב טשחמוי לעשיו • ומס שחרלו חז"ל שחמן הים ע"ז צנגרו עטל כן מרדכי סס נכסו צכסו לצלחי כווע לפניו • מכל מקום עדיין קסה לי על מרדכי למה סיה יושן עוד צטער המלך ולטוס עלמו ועס כל ישראל צככס סיה לו לייך מעס ולדור צעקוס אחר אפילו צלער ודוחק סס וא"ח שגס סס סיה נמי לריך להסחמוי להמן זה אינו דכא ודאי מלא צכלל החקומות סיו לריכין להסחמוי להמן סדצר זה מן כנמעט מן הסכל ולא שחמעו זחה מעולס סיביו עושים כזחה לשוס סר או אפילו למלך כשהוא עוזר צטוק סיביו כל הים כנחל"ים סס כורעים ומשחמויס לו • אלא ודאי דמה שחכז כאן הוא כעטוסו וכל ענדי כעלן אחר צטער המלך כורעים ומשחמויס להמן כוי וא"כ סגרי

ספר

דעת אהרן קהני נהג להגיד את קולו
וענין דענין צבת תובע לטעור אהרן

זבח

שמא

בבקר ק תראה בכפר ק אהרן
אזריא בקע ומקד יהיה

על

על-השמים השמות ודריקת מלאך מרו"ן ו' ואלו שנספת בהרות דוגמת טביל נאמנות נשאלת אב תחתי
בגשן של אורחן מוסרית וכו' אנוש השמים לטור
כמה הבלטא בבורשא אילא למחשע הבלגא סדיקא
משפיק' השמים ופזר קדמאי וימתי וימתי האין כמה כלפוס קאמפ. דבר לבנים בדרשום דממסורת
מנחיים קשר בנה מנחיים אית זיל רב טעלים מהולל עקיבן וקטא ואקף בחפיו מלא קף חפ. חכם בשלם זקן שקי' חכום
בזבזי סאמלל היטע וכו' ר' שמאל' ה' א שחט ומקד מפורסין בק"ק ליטא בהמנה מרו"ר מסח' וצ"ל הכן
זכרית סרנס דייס אשר עד עתה לא נפגז ליהדות
בשמים ובמקום שאין אית השמאל' ליהודא אית ופאחזנה ביה זה פל בקו' רע הארין ראשי המעו' בעל העמוד זכ' לב"ר א
שחירא כהן חמד כל סדר בייקוד של פנים ואלו תורים בכל פאר בייקודנלשון זח וקולל אמת חבל עשה יפה פני' בעל ספר
מאן כל דבר על אומינו זכ' וכל על מבורקו במקום והארץ איהא פנים לכל דר כדי לזכות אוח הידים מכתשומעס והבדוקים והמקוד'
וכוונת למסרס השלמים זכ' ספן "שמאל' באומנים ויגלו" המקדים "שיו" כמלומדי" וגם "המדיס ביי בייארי" מלא אור
לישרים:

הובא

בית הדפוס פנים השאנה ע' ברא מוכה אבא ס"ה בר אוריין ובר אבא סאלף התורי שחט זכורק ומקד ממת'
אשר מלא יז לבכן חתא אבין ה"ה מסר' ר' דוד' נר"ן בן החכם הממבר ב"ל' : והאילו שחלטו ועברו עת'
שדמים מיום סנפסה בק"ק טראנקארט ללודו זה אית
נמלא א' בעיר וקשר במספדה ע"כ נחשוד לבתינו לבאוי אחר מחשבתיו ולחקקו בעע ברול ועוסרם : פגס שניה : ולקיימו בו
במכבס הדפוס בליר מעלמות וכו' : כפאר והונו סחירות : וזיו טחורות : ולחיות החסדות : למקד יחוס סאו"ל אה למחמו :
ואל יבד עליו האמות מעמו : להטיס אומר בלחמיתו" ליהודו דרות על לוח לבו ומחשבתו : וכנסת זה עמבס רבי' : מנה
למלתו איון ברנ' : זלילות מקוס דוד מנה :

חת

ממשלת הדפוס המדי' החסודי' סמנוי סלוב פאן טאוסקי יענדאל לעמונאמ אן דריקוד
ארימעה : שישל זק סבר לגנו' שישלש עמק

דפוס פה עיר

נחוי דחחד

אין דער פראווינגיאני די קיי פון יאמן אנשאן קריג

Gedruckt in Neuhof bey Warschau, in der Koeniglichen und der
Republique privilegirten Druckerey Juedischer Bücher von
JOHANN ANTHON KRÜGER.

לומר

אית ביה פוק אשמואל יזוד בעל"ס : המדע הזה ונתקן לכה יפה על העלמיי ונתן...
ועל פי יתס : ועל פי בעט כל רשע דר' מלכה י"ג לבס' וכל פי סהר

ספר

זכה שמואל

דינו והלכות שהיטות ובריכות מהגאון מהו"ר ז"ל זכור לטוב חסידות הנחית נתיבות ושרים מוסדות משהות
 והב שחית בלשון על זהרית מהסירות סוהר וכעלם השמים לטבר - כמה הלכות ובודתא איכא למדת
 על פסקתא מפרקים ראשונים ואחרונים וגדתי עולם קדמאי וכתבתי ומחברי הימן כמה הלכות הנחית
 החכמים כדבר בנות וכמסמורת נעושים אשר בנה כנטיעים אשחיל רב פעלים מהבואל סתובן ומהשקף
 ינו מלא כף נחת החכם השלם זקן שקנה חכמה הרבני המופלא השיש מהור"ר **שמואל** נב"ל שותף
 ר' מפורסם בק"ק ליסא בהמנות מהור"ר **משה** ז"ל הכן ופעל ועשה מעשה רב להביא לידי קצת חכמה
 אשר עד עתה לא נתנו להורות כי אם למורה ובמקום שאין אים הסתדל להיות איש ובאמתה זהו שא
 רת הזורים ראשי המורים בעל השיעור וכו' לב"אך כל ממירא כתיב חומר על סדר המורה של משה וכל
 ים הכל באר היטוב ובלשון לחוקליל וזאת הכל עשה יפה בע"טו לסדר צמרח נכון וכל דבר על אופניו וכל
 ל מבוקשו במקום הראוי הראה פנים לכל לך כדי לזכות את הרבים מהסומדים והבודקים והמיידיים וביורה
 דים מופלגים וכלי ספק לשמחו וקטנים ויגילו וקטנים ויטו וקטנים ויטו וקטנים ויטו וקטנים ויטו וקטנים ויטו
 כראש אור לישרים :

לכית הדפוס ע"י ברך מוכה אבא ה"ה בר לברין ובר אבנן האלוק הצורני שימש וזרק ומקד תומתה
 אשר מילא ידו לכהן תחת אביו ה"ה מהור"ר **דוד** נר"ו בן המכס המזכר ה"ל :

*****

נרפם פה קדימה קדושה זאל קדוה

מתפלת אדונינו הציונים הגדול החסיד הרובם ואלוא דיווילענדיך דמדינת ליטא קאריל סטאטנים א"ב
 דאדווייל יריה :

המחוקקים מהור"ר חיים דוד צמורה ר"ה אהרן סג"ל • וכן דודו האלוק הצורני מהור"ר זלכ וואלף
 צמורה ר"ה גרשון סג"ל ז"ל • וה"שעה הנבירה מרת יהודית האלמנות המנות מהור"ר דוד בת אב"ר
 ננחם מן ז"ל :

זאל מרדס באותיות

לפ"ק תקמב בשנת

הקדמת בעל המצבר זבח שמואל

שמאל ימנית לפי מהלך המעלה צדקה ענינה כפולות ומקלות בחבור זה אשר הכינתי בניי ויעזתי בנייגיה רבה זהו ע"ש שיש משא
 ענינהו ונתמיתו בניי וס' בישראל מלאה רבמים ופוסרים ק"ק ליכא לשחתי ונזקק ומקור וגדולה שמימי אשר שישמי וצדקה
 אר"י ויהי רבנים המוכתרים גמור ישראל בכל ארון הגוים שיימי עוסק בלוחו העניין הייתי שחל ענין והמה השיבו כהלכה ויראמי יפת
 כענינות יבתם וכל דבר חמה שיאלא מפרים רשמי לי נומרתם הנכה לירעה והלא חסדים בניי כמה גמלי טענות שיפיק לדיח שגמתי ליר
 ונרמתי ונתמיתם כבוד הבחי' אשר יסוקו העת הדק יעט. וברוחי אובל כבוד חל על שיעלתי במלחתי הבור כלה כסולת יקי כאשר הצעתי
 מבחי זה לפני אר"י ישראל ונתמיתו למשמרת כך כל אחד ואחד מהם כמה השי השיג עד שיאלתי ת"ל ואפי מומתכו לדבנין ומקור ופלא קל ימי
 הבית וברביעי הלוליו לאור לכות רבנים וכן שלמים הבין ולבאות וכאשר הרבתי האבדו ראה הייתי אל עמוד וישמש בעבודת ה' ויראמי שגמתי ליר
 קה אחי מהעמיים שקראתי שם חבורי בשם ז"ה שמואל לי זבח בנימטרי ע"כ. וגם כדי להיות שמי קורא על שם חבורי יעזתי טענות מפרים אר"י שגמתי
 חבורי ראה זבח שמואל על שם הכבוד האבדו שמואל כי הוא יבקר הזבח ות"ל יעזתי והייתי מוכה את הרבים לבדן כרבתם הנכרין על חבורי זה :
 נכבר השמלתי בעת ההיא על ידי בניי האובלים החרימים וחי נפש מבור' ר משה ומבור' יוסף ז' לטענות במלוא זו להצילא לאר"י השמלתי חבורי
 השמלתי הנה אך בעו' הר"ל עלתה בדיהם ויערפה עליהם השעה תל"ב : והנה נא וקתי ושבתי אל אובל לאלה ולבוא בהרפתת הספר וקראתי
 חזיתי ה"ה הכנרן חבורי התמים והשלם במדות ומעלות שחזו ונזקק ומוחה לרבים ומקור מפורסם מבור' דוד ש' והשתקע עיניו לזכר הצבה
 להצילא לפי חבורי ה' ובזולה וכות הרבים מליו נ' נ' כי הרבה יעושת ערוח וירע בניי זה שמר על נכון כל הלכות שיעושת ונזקקות וכפרת דמי הייקור
 ואסף ויקנין כב הדברים שמתחבר לי מאלו ועד ופיהר הכל על מכונו ולפעמים הוסף מלה דבר חמה ישל' ד' פעלו ומשירתי השל' זה ובאות ח"י
 די רבים יבאו לאור חבורי זה כי נא חשתי ונא הוכפתי סוד דבר הלכה כי אם מה שקבלתי מרבותי וישלתי נתי' ושלפתי להפנים כשפלת כל שאף
 כדי לזכר הלכה כנזקק מה לי להאריך בשבה החבוטו ונראה וירע לגל מעיין : אך להיות מבור' לי מאשר ת"ל. און אדם עומד על דבר הלכה
 אלא כמכיל על כן יצמתי לרו' ולחזור לכל השוחטים והזקקים להיות מתמים וחרים בדיני שיעושת ונזקקות וכפרת להמקרים : כי הרבה יקרו
 פוסקים ויוקנין דו' השגחה רבון נראה קנייני כו' : כי נחמתי לני קורא לכל אשר יקרא בשפיר זה בלמות ובחיים שלא יעשה מעשה לזמן הדין מפי
 עליו אם על יד דמי להביא מורה נבדק : כי כהו בשל חר מתלמידי בניי ייקור היית פוסק לספוק מחון דבר משמוטו שגהה וישמש אל"י
 והוליא לאור דבור קראו על שמו ונא לי חובת שימוטו שלא שימש כל ארץ ונא חסדי את הרבים כאשר יבדד בני הבין מבור' כמה
 עשות עשה הלי' גב' ונא אר"י חידר כשמותו כי אם בעיניו ודו' כהו לעבד ארון שמי. והנה אחתי לכות פון השיגים ליראמי לכות : הכ"ה חובת
 בענות ירו' שגמתי ונזקק רובן חתי : שם דבר ל' פה ק"ק ליכא **שמואל** כהמשא במבור' **משה** ז"ל שחזו ונזקק ומקור ונשג
 פה ק"ק ה"ה חסדי ונא חובת השגחה כפרת ונשג

המה יעמוד על הבריכה הנמצאים בר"ת בהג"ה של ספר זבח שמואל

א"י אור ורוע אפ"ה לפי ה"ה ב"מ דברי משה ב' הבית היול' דנק הבית כהפ"מ כהפסד מרובה ב"מ זכחי עוב' ב' כ"ה בית
 חנה ב' בעל חיים ב"ד כורה דעה ב"ב בית וקף ב"ב בית יעקב ב"ל בית לחם בנ"ב כמשאות בנימין ב"ע בעל עישור ב"פ אל כפרק אל
 עירנות ב"פ כפרק גיד כהנה ב' ג' בגול בנימין ג"ה גיד הנשה : ד"מ דרכי משה : הא"ה האיסור והיתר האחר : ה"ה הרו"ה ק"פ
 כפי פשוטו ה"ה הרב רבינו יצחק ג' הרב"ם רבינו סה בן מייזין : הרש"ל הרב רבינו שלמה בן אדרת ז"ל זכחי דק' ז"ר זכחי ריב' ח"ה
 מר' כהנא ח"ב חר"ה הו"ש בן און : ע"א עט א"ר : שעות אהרן : ע"א עור וזב' : ז"ד יורה דעה : כה"ד כפרת רחא : כה"ש כה
 שכתב כמו שגמתי : ל"פ כן ספק : ל"ה לחס הפלס : נ"ח לחס כהה : מ"א מן אברהם מות אל' : מ"ב משאת בנימין : מר"ג מאור ד"ב
 מר"ה אק מבור' ח"ה ח"ה קתחרי : נהר"ק נהר"ר יונתן קהור : נהר"ו מאור ד' יעקב ווי"ל : מהר"ל יפתק ליראמי : מ"ו מים זבס : נ"ב
 מוחיק בק' : מ"כ מראה כספ' : מע"ע מעבר לעבר יענת לעת : מ"ק מאור קדישין : ל"ס נקודת הפק' : מ"ו סמו' : ס"ס ספק שיפיק : ס"ס
 ספק קני' : ע"ב על גבה : ע"ז על ה' : עמרת זה : ע"י עולת יפתק : פר"ח פרי חיים : ז"ל לחם חיי' : ז"ל לחם חיי' : ז"ל לחם חיי' : רמ"ה חמשה
 פוסקים : רש"ל ר' שלמה ליראמי רמ"ש מתמט שחזו : ש"ח שלמת חכס : ש"כ שמי כס' : ס"ה מקן הדק' : מ"ו ייקור ונח' : מ"ח פורת חמשה

הסגנות וחיימות מרגאונים חכמי פורניא

הסכמה על הגאון הגדול הכפורים החסד המנות מחורר יעקב אבד ר"מ
דקן פוזנן והגביל יצו :

באשר הנה המנהג הישן מבור' משה ר"ו בן לפני ונתינת אביו בידו בידי משה ה"ה האלף והשתיים האלף : מהר"ל מאור ד' חמשה
 ספוק' ממוסדים בגאונים קדמו ונתינתו ונשאר גמלי עולם אליבא דהלכת' כדורה ולוללה כמיס' וקיים והוסף מר"ל : מהר"ל מאור ד' חמשה
 כדורא ונראה פ"י : נכח ולמחן הוא דשמאל מירבא כהר"מ מקדמייתא אחר כבודו הלכו ומתנו נגזו והאולגות את הרבים : מהר"ל מאור ד' חמשה
 וגם לפי למדים ומובלגו והבאות את דרכים סודי' ולדעים המסתפקי' לעשות שאלת חסד ומילין וכס' מביס' להצילא יצמית הדעות : מהר"ל מאור ד' חמשה
 שבעל גס שיעושת ונזקקות על הגאון מבור' ווי"ל : והנה היה הראוי להיות נזכר פאנה יאלכ פרו' פ"י קודש הגללים אמלי ודבר אלפי' : מהר"ל מאור ד' חמשה

הסכמות נארגאנים חכמי יפדניא

הסכמות פורסמו ומתקיימת מלכת עולם יום ארבע ובעד בזה ארץ להיות גרם בתקין שלום ויהי ופסקו ושלוחו מלכותו מקין בק' ליהודי צדקה
 בק' רבב' הורוהין לכל יתעבר וזו למלכותו ולומר אז כהר כשדעה הן ע"י עמנו הן ע"י חכמים בלי שום מחלוקה שבעולם כלמי רשות ואחרתהם כפי
 שישתדל עליהם עד כלות עשר היום והשבעה ימי ישכון בעמ ומבוא עליו ברשת טוב היום יום ג' של ב' צו כ' פעמי' כי טוב מ'ו' אסורה' תפ'ע' ליהודי' כ' ל' י
 המוצר לבמדו הסודר ולומר' כלם הקטן יעקב' באל' הגאון המפורסם מהור"ר יצחק' זלכה' המונה בק' פונג' והגליל יצו :

הסכמה פארמ'ץ הגאון המפורסם מופת תויר החסיד המנוח מהר"ר מרדכי אב"ר ור"ם דק"ק ליסא יע"א :

נפ יתו מפעולת פונג מברית גדולות ונפלאות פלאות רבבם ומלאכה מלאכת שמים אשר עימ' ויגיע ה"ם האלוקי המתים הנו' המופלא כבוד
 יהודה'ר' שבא"ר משה' ז"ל שזעזע ונדקדק ומתקד מומחה ונאמן פה קהלתנו ק"ק ליסא' ואסף דיני' שמיעה ונדקדק
 אומנו כבוד זכון והאסף מללי' איזה מעשים שאל' לדון הרמה אשר למד' ושימש בהם ת"ם
 וידבר ויגדל עשה שמונו ויורר מה עשה ויבור וביאור מקצת' ליום השביעית ורוב האחרים אינם מתקדקין' רק אחר הריאה
 הול' יסוף להקל בשאר ריעותא לכן האיום והעמיד אל' דמי' שו"ב ככדי ש' דעו כשידמון להם ילכו אל' מורה כוראה ואל' אחר כתב בעל המחבר בעמנו
 כי ליסא' אל' לא ממכרו להורות רק למורה הוראה וכן אמרתי גיש הספר לא אמנע העוב מפעליו טוב כי הוא יבורך על הזבח ורואיו להעלות על הדפוס
 לעמית עם תרנים וגורמי לכל ישיגו גמול' לרשעים ספרו מבלי הוי' הול' מבעל המחבר ה"ל' עד כלות עשר שנים' כ"ר החסיד לכבוד הסודר ה"ו יום ט' ע'
 אחר מל' אל' הקטן מרדכי' כהרם ה"ם מ'ו' מהר"ר' כז' הירש' גרו יאמר החסיד פה ק"ק ליסא' לע"י :

אמר המג"י יען שראיתי הסכמות רבות על הספר זכר ושאלו אשר כלם יתנו עליהם זעידות ויניחו על שבח הספר ובהיות שבבר המס' כפי
 הראשון עם כל ההסכמות ויתפרסם שמו בפעולה טוב אשר ליקט וידבר ויתקן ועשה והתפרסם: אין לירך ראוי' עוד ע"כ סגמתי כפי
 הסכמות הראשונות כהור"ר אברמ'ן כמו שהיו נדפסים בראש' ושאר הסכמות לא הור"ר כי אם שם כהור'
 שכוללות הדפוס גדלה עד ללאור ואין בזה ענין רב : אלה הם גאון חרץ
 הקובץ בשמות :

הסכמה מהרב הגאון המפורסם מהר"ר אליהו ליה' אב"ר ור"ם דק"ק קאליש

הסכמה מהרב הגאון אב"ר דק"ק פלאצק והגליל יע"ו

הסכמה מהגאון הגדול המפורסם חסיד המנוח מה' יחזקאל אב"ר רשלש ק"ק אה"ו

הסכמה מהגאון המפורסם החריף מהר"ר שמואל הילמן אב"ר דק"ק מנהיים ואח"כ נתקבל לאב"ר בק"ק מעץ

הסכמה מהגאון המפורסם החריף כוה' נפתלי אב"ר דק"ק גלוגא רבתי

הסכמה מהרב המא"ה מהר"ר יאקב נ' שהי' מקדם אב"ר בק"ק גרייץ ואח"כ נתקבל לרב"ר בק"ק גלוגא רבתיא

התנגלות המגיה

יתברך הבורא יתדלגל נצח תהנות נפלאות

אמר הטובה כהיות שראיתי רבני הספר הציבין להיוהין ומכירין במלכות מלכות זו ה"ם מלכות שדושה ודקדק' מהאר באמת יעידו ויגידו
 עליו רבני גאורי ארץ ומלכות המערכת הוא לכל ראויו שאל' תועב' גדול להחזיקים בה ע"כ אמרתי גם אני לעיני חלקי להתמקן בהגאומי
 והמורה היראה' מן הקדמות לכל הדיוועל מטום כל' אשר יראה כבודו מפרס' קורא בו ירון ומשגב וימלא כל מוסקשו באומ' דקמל' ויין והמי' אכרע' כך
 באמצעותה שלל קומתי ארצה : פי' אל' הם ושא' : לפקדו לי יונכה בראש כי תשא' : ויעיני במעיה ספרים אין קן וכל מי' שדאמי
 לשיבה ידמו מן השמים בק' המכריע' לכות ב'ר' שפל ערך ויהונתן' כהרביני מהר"ר יעקב
 ז"ל : מוועלושים במיתות אויבר שלעו' בעג'
 מה' סב' נפוי' לזוואס' : היום יום כ' דלאש חרש' מרשון' בשם תק' מ'ג' לפ"ס' 1.

ספר

טהרת אהרן

הדור אתם ראווה דבר חדש אשר לא היה
לעולמים מימים קדמונים בניקר
הנשר הן בחלק הפני' והן בחלק אחורי' ונגלל זה
אזרתי בניכור ולמי ללקוח הקסת במתני לאסף
ולחבר סדר הניקר מכל חבר ואבר ע"פ סדר
שסדר הרכ הגלון מופת הדור בעל העיטר
וסכיכו קדש יאמר לו הם ליקוטי פוסקי' ומנהגים
כקבלות רבותי מנקרי מפורסמים ולבאר אותו
היטב בכל מי"לי מיטב כה אדבר כלשון רכה
לשון הנשמע להמוני עם על חלק הפנים להיות
שיד הכל ממשמין שם כדי להבין לקטנים
עבדי' וגשים וזכות רבי' עמוד לילורעי אחרי עד
עולם וזכה כלנו יחד לראות בנין היכל ואולם
ושם נוצחו ובתי נדק ונקטיר קטורת ממולח
סהור קודש ושחפת הדק הוביא לאור על ג' ע'
המחבר האלוף הר"ר אהרן בן האלוף החורני
הרבני חכם וסופר כמיהור משה כואיר
פערלש מפראג :

לפרעמל כן לא ואכלו בני ישראל את
ניד הנשה :

פה קק אופי באך

ע"י המדפיס הו"ר ישראל בן הר"ר משה
נדפוס האדון באנע פענטורא דע לא נאיי :

סדר

זבח שמואל

על סדר ניקור של פנים ושל זחוריים . הכל באר היטב ובלשון צח וקליל
וסובב על "סדר ניקור" של ראשי המורים בעל העיטור וביי ויל דברי חכמים
כדרכונות וכמסמרים נטועים אשר כנה בנטועים איש חיל רב פעלים מקביאל
שקיבין ולקט ואסף בחשניו סלא כף נחת החכם השלם וקן שקנה חכמה הרבני
המופלא הישיש מוהר"ר שמואל נרין שוי"ב ומנקר מפירסם בק"ק ליסא
בהסגות מוהר"ר משה וצ"ל וזאת הכל עשה יפה בעט"ו לסדר בסדר נכון כל
דבור על אופניו , וכל דין על מבוקשו במקום הראוי , הראה פנים לכל צד , כדי
לזכות את הרבים מהמנקרים וביותר ללומדים מופלגים , ובלי ספק י"ש שחזו
ה'לומדים ויגילו ח'מנקרים וישישו המורים כי בביאורו נראה אור לישרים
הובא לדפוס פעם ראשון ע"י כראו טובה אבא ה"ה בר אוריין ובר אבהן האל"ף
התורני שוי"ב ומנקר מומחה אשר סלא ידו לכהן תחת אביו מוהר"ר דוד נרין
בן החכם המחבר הנ"ל נדפס מ"ר בפסד"א שנת . תקי"ג ופ"ש בנאורדוואר
בשנת תקנ"ו וכעת הוא יקר ומציאות מאור . ועתה הובא לדפוס בהספת
לוח הניקור וביאור מהגאון הגדול ר' בצלאל הכהן מווילנא ויל ובהנהגה
מדויקת לתועלת המנקרים בפרט וללומדי תורתנו בכלל , כי דינים אלו
הם חלק בלתי נפרד מתורה שבקל פה הניתנה לנו ע"י משה רבינו עליו השלום
בהר תורב ביום הקהל ; ע"י המוכח את הרבים הצעיר לבית ישראל שמואל
בקוראי שמו בן הוי"ב ר' אשר אנשיל וקסמן שלי"מ

הוצאת

חכמת ישראל

ב.

בעיהיק ירושלים תוכב"א

בשנת ה' אלפים תרצ"ג ליצירה

הספר נרשם במספר אינטגרלים סציונצטים
מחירו 150 מיל א"י

הסכמת

הגאון הגדול האמיתי שר התורה רבן של ישראל בקשית רבינו אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א האמיד בעה"ק ירושלים וראש הרבנים לארץ ישראל

ב"ה יום ה' לחדש סבת תרצ"ג

הנני בזה לחוק ידו עושה מצוה לזכות את הרבים הלא הוא
היקר המופלג בת"ו שנון ואיש תבונה מ"ה שמואל בהרב ר'י
אשר אנשיל וואקסמאן שליט"א מפעו"ק ת"ו אשר מכבר הוא עוסק
בחיפצי שמים . ומחפש להוציא לאור ספרים קדושים מקדמונינו ז"ל .
ועתה הוסיף ידו להו"ל את הספר **זבח שמואל** המיוסד על
סדר הניקוד לרבינו בעל העיטור ז"ל . והוא אחד הספרים היקרים
במקציע הניקוד ערוך בטוב טעם ודעת . וכבידור הלכה ומורים
בן . וראוי והנזק . שלכל סגקר , יהיה הספר הקדוש הזה תחת ידו
ויחזור בו על למודו . בהיותו מועט מחזיק את המרובה . ובוה
יודרו יותר ויותר בעבודת הקודש אשר עליו . להזהיר את אחב"י
מלהכישל בדבר איסור . ומחדברים העיסורים ברומו של עולם
באיסורו כרת שבחלב וביתר האיסורים הכלולים בעבדות
הניקוד שהם צריכים לקדוק רב והירות מדויקת ומה טוב
הוא שגם המנקדים המיטחים והמחוקים יהיו חברי הספר היקר הזה
למשמעות בין עניהם להוסיף מהרה וריונת למאודין . ולתוספת ערך
נבונה צוותי להיקר הנ"ל המו"ל שוסיף בסוף הספר היקר הזה

הסכמות

את הלוח של הניקור עמדו הגאון הגדול הצדיק המפורסם מו"ה
בצלאל הכהן הנ"ל מגדולי גאוני המוצ"צ שבעי"ת קה"ק
ווילנא שם הידוע בקדושת הוראתו למעלה למעלה עם הקיצור
סהקרמתו הארוכה ללוח הנ"ל ובע"ח יהיו הדברים לתועלת רבה
וגם בהסקומות אשר הושמות של החלקים המצויינים בהלוח של
הגאון הנ"ל נקראים באופן ביטוי אחר גם שם יקבלו תועלת מזה
כי יהי להם אפשרות לחקור בנקל ולעמוד על הביורור הנסור, על
כל חלק וחלק מחלקי זנוף בפרטיות, וגם ראוי מאד לכל רב ומורה
בעדתו שתהיה לו ידיעה בסדרי הניקור למען יוכל לעמוד
על הביורור בעת אשר יבוא לפניו דברים כאלה שישנם בשאלה
והספר היקר **זבח שמואל** הנ"ל המסודר כ"כ יפה ודבריו
עולים ג"כ בקצת משא ומתן של הלכה מילתא בטעמא הוא דבר
סתוקן ומקובל וראוי לעלות גם על שלחן מלכים מאן מלכו רבנן,
והנני בזה חותם בכרכה להטו"ל היקר ויהי'
שיצליח במפעליו וזכות הרכים תהי' תלויה בו כנה"י ונפש
מכרכו מקודש

אברהם יצחק הכהן קוק

מקום החותם

הסכמת

בית דין הגדול שבירושלם

ב"ה יום ה' ל' כסליו תרצ"ג

זה רבות בשנים שני"סס ספר זבח שמואל על סדר
ניקור" סבעל העיטור ז"ל ובהיות שהספר הזה אינו כנסצא
ע"כ התנדב האברך המופלג בתומי מהור"ר שמואל וואקסמאן
בהרב ר' אשר אנשיל שליט"א להדפיס את הספר הנ"ל ברוב פאר
והספר הזה נחונן הוא להמורים וביחוד להמנקרים העוסקים
בסקצוע זה , אשר בודאי מהראוי שיהי' הספר הזה אתו עמו
תמיד למען תהי' תורת הניקור שגור ורגיל על לשוננו ואשריון
נמטי לר' שמואל הנ"ז כי דובר גדול עשה בזה, להסיץ את הספר
הנ"ז בישראל אשר סמנו יתד סמנו פנה לבאר ולהרחיב ידיעת
הניקור והלכותיו וכדי שלא יהי' שלוחי מצוה נזוקים ח"ו
אסרנו לגדור גדר שלא להדפיס הספר הנ"ז עד משך עשר שנים
והשומע לנו ישכון בטח ותבוא עליו ברכת טוב
וע"ז באעה"ח יום הנ"ל הבר"ן דפעה"ק ירושלם תובכ"א

נאם צבי פסח נוראנק

נאם אלי' בהר"ש ראם (מקום החותם)

נאם יחיאל מיכל הורוויץ

הנוקר את הבשר מתחיל בראש ומחתכו ומוציא המוח ומעביר הקרום שעליו (א) ואח"כ מעביר הקרום שתחת המוח הדבק בעצם האסורים משום דם (ב) ונוטל הלחיים ומחתך בסכין תחת שורש הלשון ומוציא ממנו חוט של דם (ג) ויורד משם לגרגרת למקום שחיטה ומוציא משם ב' גידין מצד זה סמוך לבשר וב' גידין מצד זה סמוך לבשר :

(א) ואח"כ מעביר הקרום כי ב' קרומים יש למוח א' שהמוח מונח בתוכו וא' נשאר דבוק בעצם הגלגולת ועל זה הנשאר קעצם הגלגולת אחר מעביר הקרום שתחת המוח הדבוק בעצם : (ב) ונוטל הלחיים וכו' ומוציא ממנו חוט של דם כתב ב"י ומ"ש רבינו שבלשון יש חוט של דם לא מוצאתי בנמרא אלא שהרשב"א והר"ן כתבו בשם הראב"ד דח"טין שבלשון בכלל דבועה הן וצריך לחתכן או ליטלן וחותכין אותו בשר שתחת השורש הלשון ומכסה פי הגרגרת שקורין בליא (ראם צעפ"ל) ואסור משום מיאוס שהוא תמיד מלא ליחות ורירין . טעם אחר משום שיש לו ראש ואי הדם יוצא משם לא ע"י הדחה ולא ע"י מליחה ולכך חותכין אותה כדי שיצא הדם וגם לחתוך הגרגרת והושט לשנים

באורך משום הדם שנקרש בחוכם: וכתב הרוקח צריך להסי' החוטין שבצוואר והגרון הבהמה והם מורקי שמלאים דם ובסוף ב' נידין משני צידי הצוואר אחד מימין ואחד משמאל ומוציא החוט שבאמצע הצוואר שמלא דם ע"כ. משום הכי אי חתך לאותו חוטין ומלח להו שפיר דמי וכן הוא כפ' גיה דף צ"ג אמר אב"י אית"י ר"י חמשה חוטי הוי תלתא משום תרבא ותרתי משום דמא דטחלי דכפלי ודכולייתא משום תרבא דידא ודלועא משום דמא ופרש"י דלועא חוטי הלחיים למנימי הני דמשום דמא אי מחתך להו ומלח להו שפיר דמי הנך לית ליה תקנתא: ג' ויורד משם כו' פ"י היינו תחת שורש הלשון אצל הגרנרת בשני צידי הגרנרת בפנים הלשון וב' כצד החיצון הלשון א' כצד ימין וא' כצד שמאל:

א כתב בעל העיטור ואח"כ חותך את החזות לשני צדדינו ומאותו בשר אדום הסמוך לחזה מוציא הוש של דם שאוחזו מקצת החזה עד קצתו וכן מן החזה השני נוטל הסכין ומחלק בין הכתף לגוף ונוטל את הזרוע ואת הכתף ומתחיל מראש הכתף באמצעיתו ומחתך ומוציא גיד עבה ולבן ומוליך הסכין ומחתך הזרוע על יד קצותיו עד שימשוך כל הגיד האוחזו הכתף הסמוך לשדרה עד קצות היד

זבח סדר ניקור שמואל ג

וצריך לשקוע הסכין יפה עד שיעקר אותן גידי החוטין הנמשכין ממנו מעיהרו, וכשהוא מחלק בין הכתף לגוף צריך לשקוע הסכין בשפת הכתף סמוך לשודרה ויעקור שורש גיד זה שהוזכרנו למעלה ששם השורש שלו ומוציא מצד הכתף מלמעלה חוט אחד וכן לכתף השני: ונוטל היד הוא הזרוע ומחתך בו ומוציא ממנו גיד אחד ואינו נמשך למעלה ומדתו כמדת היד ומחתך מצד היד ומוציא משם גיד אחר שהוא סמוך לעצם היד:

א ומוציא חוט של דם ידוע תדע שאותו גיד מתפצל לשנים ונראים כא' ומי שאינו יודע מזה יכול לבוא לידי מכשול כשיתחוב הסכין ליקח החוט הכפול ויזדמן לידו שיתחוב בינו לכיני שיתפצל החוט ונשאר חוט א' תוך הבשר והוא לא ידע ואשם על כן צריך לזהר ליקח שניהם כאחת ולהוציא ככת אחת: כתב הרשב"א והר"ן גוף העוף כיד הבהמה והלכך צריך לחרוץ העצם האנפיים ולמלחה וכן עצם הלחיים בעוף וכתב הר"ן כפי השוחט יש מי שאומר שאין צריכין ליטיל חוטין אלו מפני שדקן הם והדם יוצא מהם ע"י מליחה אבל אין בו דעת ר"ת והראב"ד ויש לתמוה על הרמ"א שפסק בש"ע שאין צריכין

ד זבח סדר ניקור שמואל

ליטלם וגם כד"ט כותב ששאל הנשים על המנהג ואמרו
שהמנהג כ"ש מי שאומר שכתב הר"ן שאין צריכין לט"ו
חושין אלו:

א ואח"כ מתחיל ממקום סיום הגיד המוציא
מן הזוזה ומקליף בידו אותו הקרום
שעל הכסל:

א והוא הקרום העב ולבן האסור משום חלב שעל
הכסלים וכל היגדר עמו דהיינו כל החלב אשר
תחתיו והמשוך עמו הכל אסור ותחת הכרום יש עיד
קרום דק ואסור ג"כ משום חלב ותחת אלו שני קרומים
יש חלב ובוה החלב איכא פלוגתא בגמרא פרק ג'ה
חלב שהבשר חופה נותר ופרשי שם חלב שעל הכסלים
שתחת הכליות והוא הרבא דתותי מחני שאמר שמואל
דאסור ונראה בנובה הכסלים ואח"כ נכלע תחת בשר
אדום דק ומתפשט תחת אותו בשר הכל הכסלים
ומה שהבשר חופהו נותר וכשבלה מאותו בשר יוציא
קרום עב ולבן לבד קרום הדק וקלוש המתפשט בכל
הכסלים האסור משונו חלב ותחת קרום עב יש חלב ויש
שנהגין אסור באותו חלב לפי שהקרום אינו חשוב חימוי
בשר הדק הוא אבל בארץ אשכנז נהגין בו היתר: וגם
בעיני רבי נראה דחימוי נמור הוא ומסיק שם חלב
שעל הכסלים אמר רחמנא ולא שבתוך הכסלים וניל

זבח סדר ניקוד שמואל ה

המעם דמתירין לפי זשני קרומים הם זה למעלה מה ואחד עב ואחד דק וזחלב נבלע בין אלו הקרומים כמו שפרשיי לעיל חלב סועל הכסלים ומתפשט תחת אותו הבשר בכל הכסלים וכו'. אבל הקרום הדק מפסיק בין הבשר ובין חלב שתחת הקרום העב לכן מה שלמטה מאותו הקרום חרק הוי חיפוי בשר וכשר אבל הקרום הדק עצמו אסור משום שהוא נוגע בחלב שתחת הקרום העב: ומ"מ במקום שהמנהג לנקר אין להקל מאחר שכבר קבלו עליהם איסור מבי"ש בדבר הזה שיוכל להיות שהדין עם האוסרין: וכ"כ בי"ז זה רשוננו כתב הרשב"א בתשובה חלב שבתוך הכסלים יש אוסרין מפני שבגמרא הושוו אותו עם חלב שבתוך הכליות והחלב שבתוך הכליות קיימא לן כרבא ור' יוחנן דממרמי ליה ואנו נוהגין בו היתר דההיא דכוליא רבא ור"י חומרא הוא דאחמירו בה:

א וכשמקליף נראין ראשי החומין שהן בכסל והן ג' מימין וב' בשמאל ג' בימין מתחלקין לב' ב' וב' משמאל מתחלקין לג' ג' ונוטל ראשי הגיד בידו וממשיך ונמשכות מאליהם כהיותו הם אכל בצונן צריך לפשפש אחריהן:

א וכן פ"י רבינו יעקב ב"ד ב"י ס"ד חומין שבעוק

אסורים ואין חייגים עליהם והו' ממש נ' מימין וכו'
 בשמאל הנ' שכימין כל אחד מתפצל לשנים ימים והב'
 בשמאל כל אחד מתפצל לנ' נ' וראשו האחד מחובר
 לשדרה וראשי המוצילים נדבקים תחת החזה בראשי
 הצלעות ואותן ראשי הפיצולים מצוין כחצי הבהמה
 שלפנים וצריך לחנשם אחריהן: וכן גרסינן במס' חולין
 פ' נ'ה אר"י חוטין שבעוקק אסורים חמשה חוטי איתא
 בכפלא תלתא מימנא ותרתא משמאלא תלתא מתפצלא
 לתרי תרי ותרי מהפצלא לתלתא תלתא נ"מ דאי שלוף
 להו עד חמימי משתלפא ואי לא בעי חטיטא בתרייהו
 ופי' רשי' שבעוקק תינו ה' חוטי שבכפלי פלנקטיא בעי
 לחטוטי בתרייהו עוי שימצא במספר הזה: ונוהגין לנכר
 בכל צד שג' ה' צלעות ואעפ"י שאין בצד שמאל כי אם
 שנים משום שהדבר מסור לכל ואין הכל מבחינים בין
 ימין לשמאל:

וגורר אנתו שתזחת בשר המתניים ומקלפו יפה
 יפה משני צידי הבהמה זהו תיורא דתותי
 מתני:

ועיב קאי זה על זתיכת בשר מן צלע י"ב למעלה
 כי אין שייך לומר חלב בחלק הפנים ע"כ לא
 הארכתי בו:

ואח"כ יורד לרגלים והותחין מעט מן הטלפיים

כדי שיצא הדם וחותר בין המלפיים אותן
 חומץ המלאים דם:

ונוטל הלב וקורע שתי וערב עד שיצא הדם
 וחותר העוקץ ומחתך האזנים ומשליכן
 כי הם מלאים דם:

וגם הריאה צריך לחתוך כל הסמפונים כדי שיצא הדם:
 ונוטל החצר הכבד ומקלף הקרום בצד החיצון
 נמוך לכבד:

וכי המרדכי בשנו ספר התרומה שצריך ללקוח
 היותר מבחוק הכל לפי שהחלב המכסה את
 הקרב שוכב ושופע שם אבל היותר לצד פנים של
 הריאה אין צריך להסיר הקרום שבאותו צד אין שום
 חלב ואם חתך היותר מן הכבד ואינו ידוע איזה הוא
 לצד פנים או לצד חוק צריך להסיר הקרום מב' צדדים
 ובהגיה באשרי ריש פניה כתב בשם איז שיטול הקרום
 שעל החצר הכבד לצד הכבד ושל צד הריאה מותר ונהגו
 ליטול משניהם דלא ליתי למיטעי עכ"ל: כתב המרדכי
 בריש פניה דר"א ממיץ כתב דיותרת הנקרא (אבר"ש)
 וכן פרש"י בחומש והוא בשר המחלק בין הריאה לכבד
 ויש אוכלין השומן המעורב בכבד היותרת שתחת
 הקרום מטעם חלב שהבשר חופה ואמר ר"א ממיץ
 דשיבוש הוא בידם שהבשר חופה אינו מתיר כי אם

ח זבח סדר ניקר שמואל

בכסדים ובכליות שנאי בהן על למעושי תוך אבל כיוותרת
הכבוד לא נאמר ובהן על לא שרי תוך דידה ואסור
וכן רית אסור ורזי רחה ראייתו עכ"ל וכתבו התוס' וכן
האשר"י בפניה חיל ויש לסתור מכאן דברי ר"א ממי"ק
שהיה אומר דשומן שעל היוותרת הכבוד אסור את לאחר
שיטול הקרום מעליו מדתניא בתורת כהנים כי כל אוכל
חלב מן הבהמה אשר יקריבו ממנה אין לי אלא חלב
תמימים שהן כשרין לקרב חלב בעד מומין מנין ת"ל מן
הבהמה חלב חולין מנין ת"ל כי כל אוכל חלב אם בן
למה נאמר אשר יקריבו ממנו לומר לך חלב שכמוהו
כשר לקרב אמרתי לך חלב דפנות שאין ראוי לקרב
לא אמרתי לך משמע שהייתי אסור חלב דפנות אי לא
משום דאינו קרב וא"כ חלב היוותרת שהוא קרב עם
היוותרת אסור ועי שם וכן דעת סמ"ג להתיר. וכתב
רבינו ירוחם דכן עמא דבר כ"י:

ונוטל הכבוד וצריך לזרעו שתי וערב וחיתוכו
לתחת לצוי האש ולצללותו ואח"כ יכול
לכשלו אם הודחה במים:

וצריך לחתוך אותן והגידין והקטנות באותו צד שהמרה
תלוי בו וכשזוזתכין המרה צריך לחתוך החלב
הדבוקה בה יאע"ז שזה החלב הוא חלב מן היתר שיש
בקובה שבני איי נוהנין בה היתר מי"מ אנו נוהנין בה
איסור כמו חלב דאמשתא דכן יסיר החלב הדבוקה בה

ומי שלא חתך שתי וערב צריך לנקוב בקוץ או בקסם כדי שיצא הדם וצריך לחתוך הסימננות ולהוציא הדם שכתובה והקשה הגאון מהר"י ז"ל מאיזה טעם אנו אוכלין הכבד בלא נימור הגרום מעליו מאי שנא הכבד מן היותרת דמצריכינן להסיר הגרום נימא כמו שצריכינן לנמר חיה משום שהחלב המכסה את הקרב שוכב ונוגע עליו הינו ליצריכינן לנקר הכבד ואדרבה בכבד גופה דביק החלב כמי שפרשתי למעלה שאצל המרה דבוק וגם הכבד מונח על החיה ומפסיק בין החלב לחיה וא"כ לפיז היינו צריכים לנקר דוקא הכבד ולא חצר הכבד: ואין לומר שאני כבדא דשוע ואינו מבליע כדאמרינן כנמרא ובשיד כי הכבד לעולם פולט מחמת זוב רב הדם ואינו בולע לפי שטרוד לפלוט: י"ל התם מיירי לאחר מיתה דטרוד לפלוט ושמא האמר בחייה אינו פולט דילמא בולע נמי: וכ"ז אין חילוק בין חיה למתה דאמרינן כשם שכמהה אינו בולע הינו אמרינן בחייה אינו בולע שא"כ דדמיא חיה למתה לימא הכי כשם שכמיתה אם מונח על הכבד חלב חם הוא אמרינן לכבדא כדאמרינן כפרק גיה אריה גדי שצלאו בחלבו אסור לאכיל אפי' מראש אונ' ופרש"י החלב מפעפע הינו לימא בחייה החלב חם הוא ומפעפע: ועוד והלא אין לכבד קרום עב שיאמרו שיהא מפסיק ואפילו אם היה קרום עב מה בכך והלא מי"ט היה לנו כמו קרום שעל הכסלים

או קרומים שעל הנלוות דאמרין שאסורים הם: ושאר
 להנאון מ"ה משה איסוריש ו"ל ואמר לו שמנהג אבותינו
 בידינו והם היו יודעים הטעם: ונראה לי לפרש כמי שפי'
 רבינו יעקב בי"ד בס' מ"ח ו"ל קיבה שניקבה טריפה ואם
 החלב שעל היתר סותם הנקב כשר אבל שעל הקשת
 אינו סותם וכן פי' עוד בס' ס"ד כקיבה יש ב' מיני
 חלבים אחד עשוי נקשת וא' עשוי כיתר רב אלפס היתר
 שעל היתר ואסר שעל הקשת וכ"כ הרמב"ם ע"כ ואע"ג
 שרש"י אוסר בשניהם בפרק א"ט אבל לענין סתימה
 מועיל דאמר ר"ן חימצא ובר חימצא חד סותם וחד לא
 סותם וסימנך יפה כח הבן מכח האב ופרש"י שם בר
 חימצא דהיינו דיתרא חלב שכמקום היתר וזהו סורחם
 כדאמרין אינהו בני איי מיכל אכלי דקסברי חלב טהור
 הוא ולדידן אפילו נסתים לא סתום בתמיה א"כ לפי זה
 אינה צריכין לנקר הכבד כי הכבד מונח בצד ימין ועל
 הכבד מונח ההמשכ ועל המסס מונח הקיבה וחלב הנוגעת
 בכבד היינו חלב מהיתר ואף על גב דאמרין לאכיל מ"מ
 לענין נוגעת אינו אוסר כמו שמועלת לענין סתימה ולכן
 אין צריכין לנקר הכבד אבל מ"מ אותה החתיכה הדבוקה
 בחלב הכליות כגון חתיכה יתרת שיש בכבד היינו אצבע
 הכבד שקורין בליא דומין וגם מעט מן הכבד הדבוקה
 שם לפי שהחלב הכליות מונח באמצע בין הכבד וכן
 החתיכה יתרת צו"ך לנקר מן החלב הדבוקה כי לרוב

זבח סדר ניקור שמואל יא

מעמים נמצא שם חלב טן הכליות: אבל מימ קשרה
 למה צריכין לנקר חיה אם הכבד נופא אין צריכין לנקר
 מכ"ש החצר הכבד: וי"ל שצריכין לנקר חצר הכבד
 בצד ימין גזירה אטו חיה שכצד שמאל כי שם מונח
 הפדר דהיינו חלב שעל הקרב: וא"ת הלא המחול מונח
 בצד שמאל ומכסה את חיה ואמרינן קרום שעל המחול
 אסור ואין חיובים עליו וכתב בני הטעם למה שבמקום
 עוביו אסור מפני שהוא מחובר שם לכרס משמע דוקא
 הדר המחול דהיינו בסומכי הא כולפי פותר דאין שם
 חלב וא"כ לימא כשם שהמחול אינו אסור משום חלב
 ה"נ לימא לחיה וגם המחול מכסה חיה: וי"ל דהמחול
 אינו מכסה אלא הקרום הלכן שיש בחיה אכל הבשר
 האדום שיש בחיה אינו מכסה ולכן צריכין לנקר חצר
 הכבד משום ששם הוא חלב המכסה את הקרב ומשו"ה
 צריכין לנקר חיה בצד ימין גזירה אטו צד שמאל: ועוד
 לפי שאין הכל בקי אין איזה חיה של צד ימין ואיזה של
 צד שמאל ומשום ספק צריכין לנקר השני צדדין: כהיבנה
 אנו נוהגין כרש"י וכאסור"י להסיר כל חלב שיש בהקינה
 בין שעל הקשת ובין שעל היתר וכן כתב בני וי"ל
 וכן דעת הסמ"ג וכן דעת רבינו ירוחם וכתב מהר"י
 בן חביב וי"ל ובזמן הזה ראוי לנהוג בו איסור אפי' לדברי
 הרמב"ם שאמר ככ"מ לא נהוני בני איסורי ושרי וכבר
 נהגו עתה איסור וכן הודור שלפנינו א"כ אין בנו כח לחזור

ולנהג מנהג היתר עכ"ל כ"י : ההמסס ובית הכוסות וכרס צריך להקליף מכול חלב שיש עליו וכל חלב מה שהוא תחת הקרום וכן ההגיה באשר"י בא"ז ויל אחר שמסירים חלב שעל הכרם יש קרום על הכרם ותחת אותו קרום יש חלב דבוק לכרם ואסרו רבינו אפרים וכן אני נוהגין לגורדין ורבינו יואל התירו וכן נוהגין הקדמונים גדולי היינוס לאכול כל הדבוק לכרם עם הטחול ומה שמצד הטחול ותחת הטחול אף על פי שהוא דבוק לכרם אוסרין וראויתיהן בא"ז : ומוד הנהגה שם מא"ז ויל שאכתי מויר ראביה חלב הדבוק לכרם שנחלקו בו רבינו יואל ורבינו אפרים ואנו במלכות ארץ כנען נוהגין בו איסור בדברי ר"א ואתם נוהגין בו היתר בדברי ר"י אם שייך בכאן לומר אינה מיכל אכלי אנו מיסתם לא סתים לן : ואינו זוכר שהורה לי בדבר זה כלל ע"כ טוב להחמיר :

כתב בעל עיטורי ונוטל הטחול ומקליף מעליו קרום עם החלב שעליו פירש שעל הטחול מב' צידי הטחול ואע"ג דאינו חייב אלא על דד הטחול ופירש"י בפ' ג"ה על דד הטחול קרום שעל מקום עוביו ע"כ והפעם כתב כ"י שבמקום עוביו אסור וחייבים עליו היינו מפני שהוא מחובר שם לפרש. וכתב המרדכי בפ' אי"ט ד'איתו שלא כנגד הדר אסור משום

זבח   בדר ניקור   שמואל   יג

הרחקה וכ"כ הסמ"ג שאין אסורים אלא מדברי סופרים
וגרס"נ בפי"ג א"ר המנונא הנא קרום שעל המחול
אסור ואין חייבים עליו ומקשה שם והתניא חייבים עליו
ומתוך מחול אסחול ליק הא כנגד הדר הא שלא כנגד
הדר ואנו נוהגין להמליך משני צידי המחול ונוטל ראש
הגיד שבתוך המחול ומושיך אורתו ונמשכין עמו נ' גידין
שבתוכה האסורין משום חלב כדנרכינן כן במס' חולין פ'
ג'ה חמשה חומי כו' תלתא משום תרבא כו' דסקלא
ודכפלא ודכולייתא משום תרבא וכ"כ ב"י שאביו היה
נוהר שלא היה נפסק שום חוט מהם וצריך לחמט
אחריהן כמו של חומין שבכסלים וכן כתב הרשב"א
בתורת הבית חומין שבכוליא ושכמחול אסורין משום
חלב וצריך לשרש אחריהן :

כתב בעל עיטור ונוטל הסכין וחותר בתוך
הכוליא ונוטל שורש של גיד מתוך
הכוליא עד קצותיו וכן יעשה לכוליא שנית :
וניטל הכוליא ויש עליה ב' קרומים הקרום העליון
חייבים עליו והקרום התחתון אסור ואין חייבים
עליו כדגרס"נ בפני"ג א"ר המנונא קרום שעל נבי כוליא
אסור ואין חייבים עליו והתניא חייבין עליו ומתוך ליק
הא בעלאי והא בתתאי ומירשיי שם עלאי חלב ממש
שעל הכליות והוא חלב גמור התאי קרום ואין חייבין

עליו ויסיר השני קרומים. ובלובן כוליא יש אוסרין ויש
 מתירין ורש"י פי' המחמיר יחמיר והמונע לא הפסיד
 כדגרסינן בפ' גיה לובן שבכוליא רב ור' חייא חד אסר
 וחד שרי רבה מחמט ליה ר' יוחנן ממרס ליה ופרש"י
 משרש אחריו ורב אשי קאים ליה והכי נהגו לשרש
 אחריו מאחר שרש' לאנסתפק בו וגם ר"י ממרס ליה וכן
 פי' הרי"ד יונה ו' ל דהמחמיר היה ר"י, ואכ"י דינא דאוריית'
 קאמר הלכך ראוי להחמיר כר"י לשרש אחר הלובן
 שבכוליא עכ"ל: כותב ב"י וזהו שכתב רבינו יעקב ב"ד
 סי' ס"ד ורש"י פסק לחומרא דמישמע דהכי נהיגין וגם
 המרדכי כתב ומאחר שרש"י ותוס' מספקא להו טוב
 להחמיר וכתב בדרגיה באשר"י בשם א"י מיהו אם נמצא
 קצת שלא שרשו לחוק ונצלה או נתבשלה עמו לא
 אסרינן ליה ע"כ: חלב שעל הדקין אסור ודווקא באורך
 אמה משמחזילין לצאת מן הקיבה אבל מכאן ואילך
 שומן בעלמא הוא ומותר כדגרסינן בפ' א"ט ריש מעיא
 באמתא בעי גרירא פרש"י וזהו חלב שעל הדקין
 כשמעיים מתחילין למשוך. והוי חלב שעל הדקין אסור
 עד אמה לדברי ר' ישמעאל מפני חלב שעל הקרב שקדין
 טל"א וכל"א קורין (נעמ"ק) מחובר בו הכתוב מרבייתו
 מן ואת כל חלב ע"כ א"כ לפ"ו משמע דדוקא דיש
 מעיים בעי גרירה לפי שהפרר דבוק בה הא שאר בני
 מעיים אינה צריכים גרירה וכן משמע ב"ד ס' ס"ו וז"ל

זבח סודי ניקור שמואל טו

וניטל הדרא דכנתא ומקדוף מעליה קרום של חלב וכו' ואין הדרא הוא הדקין כי הדרא ודקין תרי מינין כי הדרא מינח באמצע הכנתא והדקין בראשי הכנתא וזה יוכיח עליו כי לשון הדרא הוא לשון סוכב כי הדרא מונח מסוכב באמצע הכנתא כמו פ' כפודה : וכן משמע עוד ב"ד בס' מ"ז שהדרא ודקין תרי מיני הן וז"ל ניקבו הדקין טריפה ואפי' ליחה שבהן סותמתו אינה סתומה ואפילו היא דבוקה בה הרבה וכו' ואם חלב טהור סותמתו כשירה שכל זלב טהור סותם וכו' והדר מפרש הדרא דכנתא כאנפא נפשי' וז"ל הדרא דכנתא שניקב א' לחבירו כשירה שחבירו מנין עליו ואין צ"ל אם ניקב לכנתא שהכנתא חלב וטהור הוא וסותם א"כ משמע שאין הדרא הוא הדקין א"כ משמע שכולפין הכרום דווקא מן הדרא ולא מן הדקין נ"י דווקא ריש מעיא כאמתא בעי גרירה ותו לא : ומצאתי כתוב בהלכות ניקור של הנאון מהרי"ו ז"ל שלמד הלכות ניקור מר' אליעזר מפראנקפורט וז"ל ושאלתי את פי דיגאן מה"ז משה איסרלש ז"ל על מה שנוהגין הנשים לקלוף גם הדקין בענג ואמר לי לפי שאין הנשים בקיאים איזה ריש מעיא לפי שהדקין דבוקין בכנתא אבל בבהמה גסה שהמכחים חותכין הדקין מן הכנתא וריש מעיא הוא נשאר דבוקה בקיבה וכשמנקרין הקיבה או הם זורקין הריש מעיא מן הקיבה ושאר מן הריש מעיא הוא דבוקה בחלחולת

שקורין טבחא והשוחט זורק אותה לכן בכהמה גסה
 אין צריכין לקלוני הדקין : ומה שנוהגין להקליף בעל
 היינו משום ספק שאין בקיין איזה ריש מעיא עכ"ל :
 וכתב המרדכי ריש מעיא באמתא בעי גרירה וזהו חלב
 שעל הדקין פרשי שריבה אותו ריע מכל החלב
 והדקין דבוקין בקיבה מצד אחד והחלב המכסה את
 הקרב הוא מתפשט על הדקין ומקום פישוטו בעי
 הדקין גרירה הלכך צריך לתת לב על מקום פישוטו
 וכשהטבח מושך הדקין כשעודו חמין אינו נדבק חלב
 בהן ונשאר אותו חלב הטעון גרירה בהדרא דכנתא
 הלכך הבא לאכול מן הדרא דכנתא יגדר אמה מן
 החלב לצד הקיבה ואם משך הטבח בידקין ולא נודע
 מקום צד הקיבה צריך לגלח ולהתוך הדרא דכנתא
 סביב עוביו כדינר והב במקום שנסתפק בהן עכ"ל : אם
 כן משמע לפי פירושו דווקא ריש מעיא באמה בעי
 גרירה ותו לא ומזן שאמר מתפשט על הדקין ומקום
 פישוטו בעי גרירה הא שאר דקין אין צריך לגרור
 וקשה לי מה שאמר הדרא דכנתא דצריכין לקליף
 משום שאנח בחלב המכסה את הקרב . ולכן הקרום
 אסור משום שנוגעת בחלב איכ לצרכינה גם לדקין
 לנקר שהרי גם הם מונחים בחלב המכסה הקרב דהרי
 הם דבוקים בכנתא : ושאלתי כמה נשים זקנות
 המנקרים הכנתא ואמרו שכך הוא המנהג ואמרו לי שגם

זבח סדר ניקוד שמואל יז

הם שאלו כמה גדולים ואמרו להם שכך הוא המנהג אבל איני יודע מאיזה נזעם נהגו בו היתר ומה שפירשתי כי דווקא ריש מעיא בעי נרידא ותו לא כמו שכתבו הנאונים כמו שפרשתי נ"ל שלכך הם אומרים ריש מעיא משום שעונשו מרובה הא שאר דקין נהי דלא מחייבים עליה כרת מימ לאסור אותו ואין חייבין עליו כמו שמצינו גבי כ' קרומים של כוליא דעילאי חייבין עליו ותתאי אין חייבין עליו ודלמא אלו הנאונים מורים בזה שיהא לכל הפחות אסור ואין חייבין עליו ואין תירוק וטאחר שרוב העולם נהגו בו היתר והם סומכים על המנהג והמנהג עוקר הלכה אבל המחמיר תעיב צריך להסיר בין בכהמה גסה ובין כעגל הקרומים משני צידי הכנתא דפי שאינו מונח מכופל כל כך כמו בכהמה דקה אבל בכהמה דקה דהיינו בכבשים שהכנתא מונח מכופל דכן נורהנן שלא להקליף כי אם בצד א' ודווקא אותו צד החצון שהבני מעיים מונחין שם והיינו הדרא דכנתא כמו שפרשתי למעלה איזה נקרא הדרא אבל מי שאינו יודע איזה חיצון ואיזה פנים מוטב שיסירם מכ' צדדים דלא ליתי למטעי אבל בעינים ותישים נוהגין העם שמקלפין מכ' צדדים ויישר כחן מפני שהן מרבהן וחיישינן שמא בחיי פרוקי מפרק צריך ללחתוך החוטין שבהן: וכ"כ ביד בשם הרמב"ם חוטיהלב וחושי היד וחוטו העוקק וחושי דחי התחתון שכצד הגלשון מכאן ומכאן וחושי הדקין כמו

יח זבח סדר ניקור שמואל

בית עכבש מסובכים זה עם זה וקרום שעל המוח וקרום של הבציים לאחר ל' יום אסורות משום דם ואזן חושי דם מי שהוא בקי נהן מותחין ונפסלים היטב עד שלא ישאר אחת מהן עכיל:

כתב בעל העיטור ויש מהגאונים שאמרו ריש המעיים שצריך לגרור הוא המעיים שיוצא בו הורעי שהוא סוף המעיים והוא שמורין מבח"א והוא החלחולית:

כשיד בסי' סיהו"ל וממשיך את החלחולית וכולה קרום של חלב שעליה עם אותו חוט של דם מקצה אל קצה ונוטל הסכין ועוקר כל אותו חלב הסמוך לחלחולית מכל צדדין מעיקר האליה עד מקום שעקר ממנו בשר המתניים שקורין (לונביל) והוא (לידווי"ץ) ע"כ פירש כי שם דבוק החלחולית בזלכ המתניים דהיינו בין הכליות וכתב עוד עם כל אותו החושים המעירב' עם אותו חלב עד שמנקר יפה מקום שחלחולת קבוע בו מחלב חוטין וכל דבר עכיל פירוש עם אותו חלב והטעם לפי ששרשי החלב שעל הבטלים נקשרים שם וגם משום תרכא דקולבוכתא שהוא דבוק שם ומה שאמר מקום שחלחולית קבוע בו נ"ל שהוא החלחולית המטונפת שקורין אות' מע"י אלסור' ומה שאמר מחלב וחוטין וכל דבר נ"ל שזהו בשר שקורין

בליא (פוי"ר פלי"ש) או קראישינא הדבוק שם במכחיא
 וצריך אותו בשר לקליף הקרום מעליו: כתב כ"ד סי'
 ס"ה בשם בעל העיטור ומחרתך אותו חלחולית המטונפת
 שקורין (מבע"י אלסור) עם אמה מבני מעיים ומשליכו
 לפי שאינו ראוי לאכילה אותו שהוא מקום קבוע לבני
 מעיים וקורין אותו כנתא ובל"א (יבלי"ן) והוא אסור לבשל
 ומותר לצלי עכ"ל: וקשה לי באיזה חלחולית אומר אם
 בחלחולית שמורין (פנח"א) שיוצא בו הרעי והלא לרוב
 הדיעות אין צריכין לנקר אותה ומתירין בלא ניקוד חוץ
 מן הנאונים שסוברין שצריכין לנקר אותה ואם איתא
 שהם סוברים כמו שגיר"ש בעל העיטור שחותכין אותו
 ומשליכין עם אמה מבני מעיים אם כן למה מצריכין
 לנקר והלא חותכין אותו ומשליכין. ועוד מה שאמר
 ומחרתך אותו חלחולית עם אמה מבני מעיים ומשליכו
 קשה מאי עם אמה מבני מעיים והלא הוא עצמו נקרא
 מעיים כמו שאמרו הנאונים שריש המעים הוא המעי
 שיוצא בו הרעי, ועוד הלא באותו ריש מעיא שמוציא בו
 הרעי אינו דבוק בו הבני מעיים שהוא הדקין כי אם בני
 מעיים המונחים בהדורא כמו פ' כפולה. אלא ע"כ אינו
 אלא אותו חלחולית היינו חלחולית הגדול שהוא סוף מן
 הדקין כי הדקין מתחילין מן הקיבה והולכין בעינול הכנתא
 עד החלחולית הגדול המטונפת ומחוברין באמצעות
 החלחולית וקורין המטונפת משום שכל הרעי שיש בדקין

הולכין שם ושם מתקשה הריאה ומאותו החלחולית
 דהיינו בצד השני מתחילין הטבחיא המונחים בהדרגא
 באמצע כמו פ' כפולה אבל מימ קשה למה משליכין שם
 אמה מבני מעיים והלא אותן בני מעיים אינם אסורין כי
 אין שם שום חלב כי דוקא ריש מעיא באמתא אמרו
 חכמים שצריכין לנקר משום שהחלב המנמה הקרב
 דבוק שם כמו שפירשתי אבל שאר הדמין אינם אסורין
 כי אין שם חלב איכ למה משליכין אותו אלא צ"ל משום
 דמיואום הוא שכל הרעי שיש בדמין הולכין שם ושם
 מתקשה הרעי לבן מושליכין אותו: ובכנתא גופה שקורין
 אותו (זי"ם) ובקצת מקומות קורין אותו (פרי"ז) יש בה
 דם וכתב הרשב"א יש גדולים שאסרוה לקדירה אפילו
 בחתיכה ומליחה לפי שמלאים חוטיין דם ועכשיו נוהגין
 בו היתר ואותן חוטיין כשארם בקי בהן מותחין ונפשלין
 היטב עד שלא ישאר אחר מהן ע"כ: וכן צויתי לנשים
 המנקרין הכנתא שצריכין לחתכן לאותן הגידין אף על פי
 שאי אפשר לחתוך נל אותן הקמנים מימ כל אותן חוטיין
 הגדולים שיש באמצע הכנתא ומאותן חוטיין גדולים
 מתחלקין לחוטיין קמנים וא"כ כשחותכין החוטיין הגדולים
 או הדם מן החוטיין הקמנים יוצאין דרך אותן החוטיין:
 יש אומרים כיון שאין מחויבין דם בבני מעיים אין מולחין
 אותו עם שאר בשר כיון דלא טרידי לפלוט בלעי ורזי
 התירו וכ' הרשב"א נושמו לחין החלחולת אין מולחין אותן

בצד פנימי מעבר המאכל אלא בצד החיצון ששם שומן
 רבוק שמחויקין שם דם:

מאוד מאוד צריכין היה הגדולים הרבנים נרצו להזהר
 את הקצבים בעת שמחלקין וחותכין את הבהמה
 לשנים היינו חלק א' הוא חלק פנים שמורין בלא
 (פרעו"ס): וחלק ב' הוא חלק אחוריים וכשמניחים הקצבי'
 י"ב צלעות לחלק הפנים יהיו והירים שיחתכו בשוה ולא
 יזונו את ידם לחתוך למעלה אפילו כל דהו מבשר שבין
 צלע י"ב לצלע י"ג ששייך לקושליך עצמו שצריך
 לנקר אותו היטב וסיוע לדברי מדברי בעל העיטור שכ'
 וגורר אותו חלב המתננים שאמר שמואל אלא צ"ל
 שטעמו משום שנחתוך לה"ב מעט מהקושליך וזהו בשר
 הכהנים לכן צריך לנקר מכ"ש הבשר שבין צלע י"ב
 לצלע י"ג ששייך לקושליך עצמו שצריך לנקר אותם
 היטב: וכשמניע כסף הצלע וחותר בכסלים בשיפועי צריך
 לזהר מאד שלא יחתוך למטה מהטבור כי אם עד סוף
 הטבור ממש כי הכסלים למטה מהטבור שייכא גם כן
 לחלק אחוריים וצריכין ניקור כאשר אבאר להמן בעוה"ז
 אצל הבעטול שתחת ההויך פלעה: ומכ"ש כאם
 שנודמן לפעמים צלע ככל צד או בצד אחד יותר מי"ג
 צלעות עם הצהע הקמנה והקצבים מניחים בעו"ה י"ג
 צלעות כזכר פנים ועליהם נאמר נעו"ת אשר לא יוכל
 לתקן שהם מאכילים מריפות לישראל ומכשילים את

הרבים באיסור נמור ע"כ אמרתי גם על זה יזכר אלהי
למזכה על נילוי וסימן טוב מילתא הוא שיוכלו הגאונים
הרבנים לחקור ולדרוש אחרי הקצבים המנקרים אם
עושים כהלכתן משא"כ כשלא היו בידם סימן הניל לא
ידעו מאומה ומכח זה עושין שהי רעות לא די שמניחין
הבשר בין צלע י"ב לצלע י"ג לחלק הפנים אלא שחותכין
בשיפועי בכסלים שתחת הטבור השייך לחלק האחור
וזהו צריך ניכור מן כנקר מומחה. ע"כ אתם הדבקים בה'
אלהיכם חיים עמדו ונדרו הפרצה הזאת אשר לא יעשה
בישראל ולא יודון עוד :

הא לך סדרי ניכור שר אחוריים

של חיה כשל בזמה רק החלבים שקרבים עד
גבי המזבח בחיה הן מותרין אבל הגיד וכל
הבא מכוחו דאכור בירך הבהמה אסור נמי
בירך חיה כמו שכתב בעל העיטור ז"ל הירא
דבר ה' המנקרים כהלכתו ובמשפטו צריך
שיהא בידם ובראשם שלשה כללים הללו :
הכלל הראשון הוא שכל המנקרים מחוייבין לידע איזה
גידין האסורין משום נ"ה ואיזה גידין האסורין משום
חלב ואיזה גידין האסורין משום דם בפרשות ואעפ"י
שיודע אותו בכלל כמו שאמרו חז"ל כל הגידין בכלליהם

ק"א וסימנך כי כל שלחנות מלאו ק"א והגידין האסורין
 משום חלב ומשום ג"ה המה נ"א וס"י אל תאכלו ממנו נ"א
 מ"מ צריך לידע כל אחד בפני עצמה כפרושרוש איזה אסור
 משום ג"ה או משום חלב וצריך לחשוש אחריהן עד שרשיהן:
 הכלל השני שכל המנקר יכין כקלפו שיקלוף דק היטיב
 הרי הוא משוכח שמחייב אדם לחום על ממנם
 של ישראל כשאחול בשם שאסור להתיר את האיסור
 כך אסור לאסור את ההיתר לכן כשמתחיל לנקר
 וחותר תוך הבשר להוציא ולחתוך משם הגידין לכידוע
 לו לכל אחד בשם ויוזע צורתו . אל יחתוך מן הבשר
 מעט מעט מחמת שאין הגיד מנולה לפניו בהויירתו
 ובצורתו כזה עושין שתי רעות רע לשמים ורע לכריות
 רע לשמים מחמת שחותך כסומא בארובה נראה ואין
 רואה את כל הגיד לפעמים מניח מן הגיד ואינו מרניש
 כי לפעמים הולכין הגידין בעקמומיות וכיון שהוא חותר
 לאחריהם מעט כאן ומעט כאן נמצא אותן חתיכות שאינו
 רואה אינו חותר ומאכיל דבר האסור מן התורה . ורע
 לכריות מאחר שחותך פעם אחר פעם מכלה בשר יותר
 מדאי משאיכ אם מחפש תחילה היטב אחר הגיד שיראו
 בעיניו הגידין בהויירתן ובצורתן או יוכל לחתוך ולהוציא
 כל הגידין עד גמירא וגם יוכל לדקדק שלא יחתוך מן
 הבשר כ"א כדי צרכו ולא יכלה ממון של ישראל : וגם
 כל המנקר צריך לידע שהטעם הקליפה שאנו מקלפין

מן הבשר משום שהשומן מהגיה ומהחלב מתפשט ומתפרד בין הדביקות ובין הפרישות :

הכלל השרישי שכל המנקר בשר לא יתנו הבשר מידם עד שעיינו נוו פעמיים ושלוש בחודין ובסדקין שלא נשאר שום איסור אף שלא כשיעור במקום אחד ואם נמצא אחריו חלב או גיה כשיעור מעבירין אותו ומלקין אותו מכת מרדות א"כ אוי לאותה בושא כל ימיו בחרפה ובושה והעבירה גדולה בידו : לכן יהא כל המנקר ירא חמא וחרד על דבר ה' ויעשה מלאכה זו באמינה יהי נקי מה' ומישראל : כיצה זכר כל זמן שלא היה שלשים יום מותרין במליחה בלא קליפה אפילו למדירה אפילו אם יש בהן כמו חוטין אדומים ואם היה לו שלשים יום רואין אם יש בהן כמו חוטין אדומים אסורים לקדרה בלא קליפה אבל לגולי מותרין צריך להסיר שני קליפות ואלו הקרומים אסורים משום דם :

הכחל קולף ממנה קרום הלבן והעב וכורעו שתי וערב וסחו בכותלי ואם קרעו היטיב אין צריך לסחו בכותל ומותר לכתדוילה לחתכו בסכין של בשר ולהניח בכלי של בשר אחור קריעה ושיחה ואם בשלו בכררה לבדו מצריך קריעה ושיחה ושתהא הקדרה מיוחדת לה : וניל מה שנוהגין לקלוף ממנו קרום העב והלבן אינו אוסר אותו קרום אלא משום שנוגע בכוחלא והוא אסור משום בשר בחלב ואין לאסור אותו קרום אלא כמו

זבח סודי ניקוד שמואל כה

שיעור הכחל שאם לא תאמר כן האיך אנו אוכלין החזרה והלא הקרום הוה הולך על פני כל הכסלים עד החזרה ולפייו היה הקרום הוה העב כשירה בשור (כהוי"ך פלע"ק) לפי ששם אין שייך לומר בשר בהלב אבל אנו נוהגין איסור בשור גזירה אטו פררה ואנו נוהגין גם להסיר מן הכחל אף החוטין המונחים בכחל משום שהחוטין הם מלאים דם וגם (הדריו"ו) שמונח בכחל או (כהוי"ך פלע"ק) ואסור משום מיאוס ונכוהבשר אדום שיש (כהוי"ך פלע"ק) וגם גיד הערוה צריך להסיר משום בשר הערוה: ורחת הכחל או (ההוי"ך פלע"ק) יש שם חתיכות בשר אדום וארכו ורחבו כמו הכיזל או (ההוי"ך פלע"ק) וקורין אותו בל"א (ראם ברעטיל) ובפוילין קורין אותו (ראם לעפכי) יסור ממנו הקרום הדק מה שלצד פנים ומנקה יפה מכל חלב שבו ולמעלה אל צד הקרום העב בממום שמראהו לבן צריך לקלוף כמי שני אצבעות ששם נוגע חלב הכליות וכן בצדדים ששם נוגעת החלב: ובאותה חתיכה האדום שקירין (ברעטיל) יש שם גידין והם אסורים משום חלב גיה והם שלשה גידין ונחשבינן כאחד מפני שבאין מגיד א' ומתחלקין לג' והם נראין וצריך לחטט אחריהן: ואעפ"י שבעהמ"ה ספר מדרת אהרן כתב שאין צריך לחתוך (הברעטיל) לשנים כי אם כמו רוחב יד לא מצא ידו ורגלו והוא בודה מלכו ומאכיל טריפות ובפרט שהוא עצמו כותר את דבריו וכתב בספרו ס'

מֵא שאלו נידין אסורין משום גיה וזהו הכלל ידוע שכל
 הנידין הבאין מחמת גיה צריכין חיטוטי בתרייהו. ואף
 גם זאת שהוא עצמו מונה אותו ניד תוך הנ"א נידין האסורין
 משום גיה אשר צריכין לחטט ולא זו אף זו שהלך אחריו
 הר"ר דוד אלברשווילר אשר חיבר ספר צינה דוד
 ומקום דוד על הלי ניקוד שלמד אצליכאן קיק ליסא היה
 ולכש המלית שאינו שלו לעשות חיבר חיבר וא"כ ולא
 ידעיוני והוא גיב כתב שאין צריכין לחתוך רק עד החצי
 וכתב גם כן הטעם שאותו ניד בא מן החלב גיה: והוא
 ראה וידע כאן בקיין ליסא מהטט אחריו עד סופו ואשם
 והורה הלכה בפני רבו והתיר את האיסור וגם הוא עצמו
 מונה אותו ניד תוך שאר נידין האסורין משום גיה אשר
 צריכין לחטט וכתב גיב הטעם שאסור משום גיה ומיקל
 בזה שאין צריכין לחטט אחריו וגם הגאון מהר"ו ז"ל כתב
 שהוא היה נהוג לחטט אחריו וכתב עוד וז"ל ז"ל שיש
 למחות בהן אותן שאין מחפשינ אחר אלו הנידין: ע"כ
 ראוי כל המנקר שיהיה ירא חטא וחרד עד דבר ה' ונהג
 עצמו כדברי המתבר בעל מ"א או כצינה דוד יפשפש
 במעשיו ויעשה תשובה:

והמנכר את הכסלינו יסיר הקרום העב והלבן וגם הקרום
 הדק שתחת הקרום העב כמו שפרשתי למעלה
 אלא שלמעלה דיבר בחציו של פנים וכאן מירי בחציו
 של אחורנית ואותן חתיכות בשר ארום שאלו הקרומים

זבח סדר ניקור שמואל כז

דבוקים בה יסיר ניכ שהוא אסור משום חלב מתנים שחלב המתנים מתכמה בו וזהו חלב שאמר שמואל האי תרבא דתותי מחני כמו שפרשתי וזהו חתיכת בשר הוא עליון מני חתיכות בשר המונחים זה על ע"ג זה אלא שזה העליון אסור והשונים מותרין וזה העליון הוא המונח לצד פנימי דהיינו לצד חלל הגוף וקורין אותו (דאז מריפה קאלני"ר) ואסור משום חלב ותחתיו מונח עוד שני חתיכות בשר זה ע"ג זה ואותו חתיכת בשר המונח באמצע שקורין בל"א (דאס כשרה קאלני"ר) משום שהם דבוקים בחלב המתנים והבהמה בחיי פרוקי מפרקי וצריך להקליף אותו בשר האמצעי משני צדדים בין למעלה ובין למטה וצריך לחתוך גם הקנוקנות אנ"ג חתיכות בשר השלישי התחתון שקורין בל"א (טעלי"ר או דע"כ) אינו צריך להלוף אלא בצד אחת וצריך למשוך ממנו הנידין שבאו מהקושליק כמו שאבאר לקמן ולמעלה (בדע"ק) נגד הקלין יש שם עור לבן ומורין אותו (מריפה ליי"ך) ודבוק בחתיכות התחתון שקורין דעק נצד אחד ובצד השני דהיינו הקרום הלבן הכונה במלין וצריך להסיר אותו קרום אעפ"י שמראהו מראה כסף אפ"ה מריפה לפי שעומדת בין הורכים והקרומים מושכין לכאן ולכאן לכן נוהגין להסיר אותו וכשכלים ג' חתיכות דהיינו כלפי חוט השדרה יש שם חלב המתניים שאמר שמואל האי תרבא כו' ושיעור רחב של זה החלב בשור הגדול כמו שפח

ומנח באמצע בין אלו הג' חתיכות ובין בשר שמורין (קושליץ) או חוט השדרה או (גרא"ד) וזהו החלב מחפשמ בין אלו הג' חתיכות וזהו פרוקי מפרמי כמו שפרשתי למעלה :

כתב הרא"ש לפי שאין הכל בקיאי באיזה מקום הבהמה מתפרקת בחייו נתן הרמב"ם ו"ל סימן לדבר וכתב כ"מ שתמצא בו חלב תחת הבשר והבשר מקיפו מכל סביביו ולא יראה עד שיקרע הבשר הרי זה מותר : העוקץ שמורין זנב נוטל הסבין ונורר מאותו הפנים שר הונכ המכישין על ירך הבהמה נופן חומרי והם מקומות גבוהים קצת עד שישתנוי כל אותן מקומות השפלים ולא ישתיר לכל פני האליה לא בשר ולא שמנונית אלא גיררין יפה מן העצמות מן אותו צד המכסה את הערוה ונתב ב"י וחזתכין באליה בין הפרקים ומוציאין ממנו חוט שמתחלק לשנים וממשיך החוט מעיקר האליה עד קצותו משום החוטין שבונכ אסורים מפני שיונקין מחלב הכליות לפי שהוא בא מחוט השדרה כשם שבחוט השדרה טריפה משום שיונקים מחלב הכליות הג' חוט הונכ יונק מחוט השדרה :

א חתיכות בשר שקרין אליה ובקצת מקומות קורין אותו (ווייסר בראמין) קילפין אורו על פני כולה לצד פנימי משום שיש עליו חלב שעל הכסלים לפי שחלב

זבח סדר ניקור שמואל כט

הכליות וחלב האליה הבוקים זה בזה ועל שם שיונקים קרוי לו חלב שעל הכסלים ולעולם האי תרביא הקילבוסתא הוא חלב דהאליה וכ"כ ב"י בשם הר"ן וחלב זה אטור וענוש כרת:

ג חתיכות בשר שקורין (צעך בראטין) ועל שם שהוא קשה לפי שהבהמה שוכבת עליו וגם יש בו מינ שהוא גיב קשה לכן קורין אותו (צעך בראטין) והוא דבומה בחתיכת האלי בשמפרידין האלי מן הוד שמורין (איבערשאל) ושאר דבוק ב"אלי עצם הנקרא הנק"א ומונה העצם בין האלי ובין (הצעך בראטין) צריך להקליף על פני כולה עד לוכן כסף ולוכן כסף צריך לנקר יפה ונקי מחלב שבו ועצם הנק"א צריך לנקר אותו מן הבשר ומן השמנונית הדבוק בו עד שנראה ב' עוקצין מן העצם המחוכרין למטה כנשר: ג חתיכות בשר שמורין (היילכדיג ברעטיל) דנוק (כצעך בראטין) תקלוף מב' צדדים ובין (הקיילכדיג ברעטיל ובין (הצעך ברעטיל) יש שם חלב וצריך לנקר אותו יפה ונקי ופעמים נשאר למטה בין (הצעך בראטין) ובין (הקיילכדיג ברעטיל) מעט מן הגיד החצון צריך להסיר אותו הגיד:

א בחתיכת בשר האלי יש בו ה' גידין העליונות לצד (הצעך בראטין) אסורין משום חלב דהיינו חלב גיה ושל מטה נגד הונב אסורים משום דם וג' האסורים משום

דם הא' קורין אותו קנוקנא גדולה והשני עומדת
 אצל העצם והנק"א והשלישי עומדת אצל
 שומן האלי ונקר"אין גיב מנוקנות ועליו יש חלב
 דקילבוסתא ואותו חלב ושומן האליה דבוקים זה בזה ואין
 ביניהם אלא גיד א' ולכן כעין קרום ומראהו כמראה
 שומן ומה שעל ארזו גיד שהוא כעין קרום לבן אסור
 בכרת ומה שתחתיו מותר מטעם שהחלב מחפה וצריך
 לנקר אותו גיד יפה ובשביל שהוא לבן טועין בו בני
 אדם ואין יודעין להפריש בין חלב לשומן ונכשלין בה
 לכך צריך ליתן לב על זה ולהזהיר ולהבדיל בין טמא
 לטהור ואיזה מנקרים אינם יודעין ומכירין הגיד הלבן
 נוהגין ליטול השומן עד חציו הדריון שיש שם ואז לא
 נשאר שום חלב באותו מקום ואנו נוהגין לחתוך כל הגידין
 באותו מקום משום תרואה והן האליה עם עצם שקורין
 (הנק"א) שם מונח (הלונב"ל הטריפה) ומתחיל תחת
 העצם סוף חוט השדרה ונכנס עד תוך האליה (והלונב"ל)
 אסור משום שמונח בתוך תרבא דקילביסתא כי שם
 תרבא דקילבוסתא וענוש כרת :

ג (ובצעך בראשין) יש ג' גידין האסורין נשים גיה ב'
 עומדים אצל המ"כ לפעמים מתחלקין לב' גידין ולפעמים
 מתחלקין לג' גידין ונקראים (מ"ם אד"ר) ואותו השלישי
 הוא גיד קצר ועומד גיב אצל המראה בסף ועל אלו
 הגידין צריך לחטט אחריהן כי אסורים משום שומן גיה

ומפני שזה הגיד הקצור בא מן אלו שנים לא נהשב
 במנין כ"א רק אלו ב' . ובס' צינה דוד כתב שזה הגיד
 הקצר הוא מן הגיד החיצון ומעות הוא בידו כי למטה
 ממנה יש עוד ב' גידין ונקראין (נעפלי"ך) וזהו הב' גידין
 באין מגיד החיצון וגם המהר"ו כתב שאותו גיד הקצר
 הוא מן ג"ה ע"כ הדו"ר אתם ראו שאין בספר צינה דוד
 מעשה ידו שאין יוכל להבחין בין גיד לגיד ומכ"ש שאין יוכל
 להמציא איזה דבר חדש והגיד השלישי האסור משום חלב
 ג"ה הוא מונח למטה מארו הגידין ומורין אותו ברי"א (צע"ך
 אד"ר) וזה הגיד לא הוכל למצא אלא בקושי כי מראהו
 לבן ומונח במקום לבן בתוך חוט הלבן הקשה ההולך
 לתוך הבשר הלבן ומראיתו מן זה הבשר הלבן כמו
 חתיכות בשר עגול וצריך לחטט אחר הגיד שהוא אסור
 משום חלב ג"ה :

ג (בקייילכדיג ברעטיל) למעלה בחידו שם מונחין ב' גידין
 האסורין משום גיד הנשה הרובק עליו הגיד האחד מונח
 למעלה בראש אחד והגיד הב' מונח למטה
 בראש השני בסופה ואיזה מנקרין נוהגין שאין מחטטין
 אחר ב' גידין הנ"ל רק שחותכין למטה ברעטיל
 לערך באורך אצבע אגודל ואני לא נהגתי כן באשר
 שבעל העיטור כתב נתם דין זה ולא הזכיר שום אצבע
 ובפרט שהג"ה רובק עליו והן באין מכח גיד הנשה הדין
 עמו לחטט וכל המחמיר תע"ב : קושליך ובמ"ק קראקא

קורין אותו (נרא'ד) וכאן קורין אותו (לענדין בראטין) וכל אשר בו ממעל עד האליה הכל נקרא קושליץ ותקדוף אותו חתיכה למעלה מתחילה ועד סוף ברוחב כל הבשר עד הלובן כסף ותגרוה הלובן כסף הישיב יפה ונקי מכל חלב ולמעלה מקרום שכלה הקושליץ היא עצם שקירין (הנק"א) ואצל (ההנק"א) נמצא חתיכות בשר קטנה על הלובן כסף שיש בקושליץ ותחתוך אותו חתיכות בשר והלובן כסף קצת עמו הניגע בו ממעל וזה חתיכות בשר שאנו נוהגין לחתוך היינו בבהמות דקות מפני שצריכין לחתוך הכל אבל בבהמות גסות אין צריך לחתוך אותו חתיכות בשר ורפעים נשאר עצם קטן והוא נקרא עצמו דקילבוסתא דבוק כעצם הנק"א צריך להסיר אותו העצם שאסור משום חרב המתנים ואצל עצם (הנק"א) בסוף חוט השדרה מונח שם (הטרפה לונכ"ל) שקירין כל"א (לעדווי"ץ) ואסור משום שמונח בתוך תרכא דטילבוסתא ונס יגורר החלב שבמקום הלעדווי"ץ : ואח"כ תגביה (הדע"ק) מן הקושליץ בבהמה גסה עד החצי באלכסון דהיינו מן הדעצם (הגמא) להגביה הדעק לערך כ' אצבעות ברוחב עד שתניע למקום שיש כמו הר או דבוק הדעק לבשר ואינו יוכל לפתוח עור ומן אותו מקום ילך באלכסון עד סוף חוט השדרה וצריך לפתוח באצבע ולהפריד בנהת שלא יפרוק החוטמן ומכ"ש שלא לפתוח בכסין משום

שיונקין מחלב המתנים ובכבשים ובעזים צריך לפתח
 עד החוט השדרה מפני שהם מרקדים והם פרוקי מפרקי
 יותר מן הבהמות הגסות ויגרור החלב מן הדעק יפה
 ונקי שלא ישאר שום חלב ולא חושין כאותו חלק שצריך
 לגרורו ולפעמים הוא רבוק (כדעק) לארכו התיכת בשר
 הבא מן (הטעני"ר) או (דעק) צריך לקלפו אותו הבשר
 ובין בשר הקושלין ובין (הטעני"ר) הוא רבוק על השומן
 חתיכות בשר שרחבו כמו רוחב אצבע וזה גם כן מריפה.
 והרמב"ם ז"ל נתן סימן לזה כל בשר שהוא רבוק על
 השומן ולא תוכל ליקוץ הבשר מן השומן ביד עד שיקרע
 הבשר הרי זה מותר וצריך קליפה: ואח"כ יגרור והחלב
 המונח על מ"כ בקושלין יפה ונקי ולמשוך החושין שיש
 שם עד קצותם שבאין מחלב המתניים ובסוף הקושלין
 ולמטה במקום שמפרידין מן חלק פנים אצל החוט
 השדרה אין שם מ"כ רק כמו חושין לבנים ואינו יכול
 לגרור החלב יפה ונקי נוהגין לחתוך החושין עם החלב
 והבשר אדום צריך לקלפו וצריך להסיר חוט השדרה
 כי הוא אסור שיונק מן חלב הכליות ומן ג'ה לפי שמן
 חוט השדרה מתחיל הנ"ה וגם העצם שחוט השדרה
 מונח בה צריך לנקר יפה ונקי וגם כנפי העוקץ צריך
 לנטלם מן העצם שחוט השדרה מונח בה:

בקושלין יש ה' גידין ג' העליונים לצד הנק"א אסורים
 משום חלבן וכ' התחתונים אסורין משום דם

ונקראין נמין וצורתן כזה ג' והסי' מן הה' גדין שהם מונחים כל אחד נגד החוליא אשר בחוט השדרה: חתיכות בשר שקורין (שילטליוין) ודומה לצינור שקורין בל"א (שילט או מארטש) וזהו הבשר דבוק למעלה בכושליץ אלא שהעצם שקורין הנק"א מונח בין הקושליץ לבין השילטליוין וצריך לקלוף שהוא מונח עליו האל"ו ויש שם מ"כ וצריך לגרר יפה ונקי מן החלב שבו וגם יש באמצע השילט' מן המ"כ עד לסופה חוט לבן וקורין אותו (דיא שייט'ל) וצריך לגרור החלב שמונח על (השילט) יפה ונקי: ולמטה בשילט' במקום הבשר סמוך (להנק"א) מונח בשר קטן שקוויין אותו חתיכת גניבה ובל"א קורין אותו (ראם פלעסמרייל) וצריך לקלוף בצד העליון משום שעליו הולך ג"ה עד חתיכות בשר שקורין (קליין) ועל צד הב' של (הפלעסמרייל) יש מ"כ וצריך לגרר יפה ונקי וצריך נ"כ לקלוף הבשר (השילט') על פני כולה עד העצם שקורין (האנק"א) וכל מקום שיש שם ריוח בין הדבקים צריך לגרור אותו משום חלב: (ובשילטליוין) במקום עוביו מונח זגיד כמו יט' והוא אסור משום דם ובצד השני במקום הדק של השילט נורהגין לחתוך הקונקנא משום הרואה:

א חתיכות בשר שנקורין ג"ה והוא כף או יד וכאן קורין אותו (איבר שאל) צריך להמליח למעלה על פני הבשר ולמעלה אצ"ל העצם המחבר את הירכיים מונח

זבה סדו ניקור שמואל לה

הזכרות והנקבות וחותנו ומשליכו והבשר שבצדדים
מנקרין יפה יפה מכל מיני חומין ומכל חלב שבו ומטעם
זה אנו נוהגין לחתוך מן הירד אותו מ"כ המונח אצל
הזכרות והנקבות שהוא חנותא ובי"ד קורין אותו מי"כ
ינדל"א וסמוך לו מונח הכחלא וצריך לקלוף גם הבשר
תחת הכחלא עד שומן הדעק משום שיונק מן הכחלא
ואסור משום בשר בחלב ולפ"ז לא היה צריך להקליף
בשור כי בשור אינו שייך טעם זה אבל אנו נוהגין
להקליף גם בשור וגיזרה משום פרה ומשום הרואה:
ואח"כ ינביה (הדעק) ויקלוף הבשר על פני כל (הדעק)
עד השומן ויגרור החבל מעל השומן משום פרוקי מפרקי
ולפעמים יש שם בשיפולי הדעק מעט מן גיד החיצון
וצריך ליטול משם; ואח"כ יקרוף גם אותו הבשר מן הירד
שמונח עליו (הדעק):

א ביי"ד תחפוש אחר ו' גידין האסורין משום גיה ובראש
מתחילין והולכין בתוך הבשר עד סופו ודוקא אחר אלו
גידין צריכין לחטט אחריהן היינו אותם שהולכין בשוה
לאורך הירד והיינו דכתיב על כף הירד ולכך צריך לחטט
אחריהן אבל הגידין שיש ביד ולא הולכין לאורך הירד
עד סופו אינן בכלל על כף הירד ואין צריך לחטט אחריה
ואותם הגידין הולכין למטה כתוך הירד והם מותרים ואלו
הגידין האסורים לפעמים הם כאין מגיד אחר ומתחלקין
אח"כ ולפעמים הם כאין משני גידין בראש הכף ומתחלקין

אח"כ ובין כך ובין כך מתחלקין לשלשה גידין כמו ג'
 אצבעות וצורתן כצורת ע' ואצל אלו גידין תמצא עוד
 שני גידין כמו שני אצבעות וצורתן כצורת ט' וצורתן
 של אלו חמשה גידין כצורת שני שינין אלא שהאחת
 עומדת כדרכה והאחת הפוכה ולכך קורין כחתיכה זו יד
 משום שאלו גידין הן כצורת ד' אצבעות; (ובראש היד
 במקום עוביו מונח שם עוד גיד אחד ומתחלק לשלשה
 גידין כצורת שיין וקורין אותו בל"א (דומיין) ויהיה עם
 החימין כצורת היד ועל אלו הששה גידין צריך לחטט
 אחריהן שהם אסורים משום ג'ה; ובתחתית הכף דהיינו
 כצד השני במקום הדק יש לו גיד אחד ומתחלק להוך
 הבשר לשנים כצורת קרן צבי קורין אותו (הירש אדר)
 ואצל אלו השנים תמצא עוד גיד אחד ומתחלק גם לשנים
 וקורין: אותו געפליך בל"א ואע"פ שאלו דהיינו הירש
 אדר וגעפליך כאין מניח החיצון אפ"ה צריך לחטט
 אחריהם כמו שפרשתי למעלה שמנוקנית משניהם אסורים
 ואלו הגידים האסורים משום גיד החיצון בסופם הם
 נוגעים בגידן הפנימי לכן צריך לחטט אחריהם עד סופם
 עד שותמצא שנוגעין זה בזה:

א תתיכות בשר שקורין בל"א (קניא ריפ"ל) ובקיק
 קראקא קורין אותו (קאמשק"א) מקליף מבחוץ סביביו
 ובמקום שיש מראה כסף אין צריך להקליף אבל צריך
 אותו מראה כסף לגיזור יפה ונקי ובפנים צריך ג"כ לקלוף

זבח סוד ניקור שמואל לו

על פני כולה ובתחתיו של (ריפל) הקניא יש עצם שקורין בל"א (קנעכיל) צריך לנרר הבשר שעליו:
ב (בכניא ריפיל) יש יוד נידין אחד משום חלב ואחד משום גיד החיצון והאחרים משום דם האחד האסור משום גיד החיצון הוא נצד הרחב שלו והיינו אצל עצם שקורין (קניא ריפיל) ונשכלה הגיד הזה דהיינו נוסית של גיד החיצון יש בצדו גיד א' ואסור משום דם ונגעין זה בזה בשני עוקצין וצורתן כזה ד' ואצל הגיד הזה הארוך מנחין שם השלשה נידין זה אצל זה ואסורים משום דם וקורין קנוקנות וכבשר העגול מנחים שם שלשה נידין זה למעלה מזה ואסורין משום דם ואצל אלו השלשה נידין יש שם חוט אחד לבן מפריד בין אלו הנידין לגיד שאצליהן ואותו גיד העומד אצל חוט הלכן נ"כ אסור משום דם וניד האסור משום חלב תמצא בצד השני מונח במקום מראה הכסף ולמטה מאלו שלשה נידין המנחים זה למעלה מזה והילך לאורך כל הבשר העגול ואחר הגיד הזה צריך לחטט אחריו עד סופו וכן דרכה לעמוד בבהמית גסות במקום העגול במקום מראה הכסף אבל בבהמית דקות הגיד האסור משום חלב מונח בצד הרחב כחזק בצד השני ולכן הוא אסור משום שיונק מחלב המונח אצל בוקא דאטמא והוא בא מחלב הכליות:
* חריכות בשר שקורין פלאקין או קליין ולפי שצד אחד רחב וצד השני הוא חד לבן קורין אותו (כולין)

וצריך לקלוף אותו: נד המונח על (קני'א'ריפל) ובין (הקני'א ריפל) ובין (הפלאקיין) יש שם חלב צריך לגרר אותו חלב יפה ונקי ובכ"מ שיש רווח בין הדבקים צריך לנקר אותו חלב שמונח שם יפה ונקי. ולצד (ההויך פלע"ק) אינו צריך לקלוף משום שהשומן של (הויך פלע"ק) מונח על צדו של (הפלאקיין) אבל אנו נוהגין לקלוף גם בצד השני וההנוקנות שיש שם צריך לחתוך משום הרואה: ולמטה במקום רחב של (הפלאקיין) יש כמו מ"ב צריך לקלוף אותו המ"ב לפי שעומדות בין הירכים והקרומים מושבין לכאן ולכאן ולכן נוהגין להסיר אותו:

א בקלין באמצע יש שם ניד והולך על פני כולו והוא אסור משום גיד ואותו גיד נראה כמו צורת עקרב ועל צדו של הקליין מונח גיד הלכן והוכך סמוך (לדריין) לתוך השומן של (ההויך פלע"ק) וכלה עד (הקני'א ריפל) ואף שלא מצאתי אותו גיד בשום ספר המנהג במדינות פולין למשוך אותו הגיד עד לסופה:

חתיכות שוק שקורין (לידקיע או בייט"ש) ועליו יש מ"ב מבי צדדים צד אחד יש בו מ"ב ואין צריך להקליף אלא צריך לגרור יפה ונקי וצד השני אעפ"י שיש מ"ב צריך להקליף משום שהגיה רובק עליו ותחתוך אותו הבשר הדבוק בשוק שמורין הענק"ל וצריך גם כן להקליף שם באמצע של זה הבשר יש שם חתיכות בשר עגול וקורין אותו בלי'א (רען פינגער) צריך להקליף בתדו ימ"ב שיש

בבי צרדיו צריך ניכ לנקר יפה ונקי ובכהמות דקות צריך
 לפתוח כל הבשר העגול וצריך להקליף בשני חודיו
 ובשפת אותו בשר מונח שם ניד והולך לאורך אותו
 הבשר ומתחיל למטה אצל הפרישה ואסור משום ניד
 החיצון ותחת זה הכשר במקום שדבוקה (לקצאכין) צריך
 ניכ להקליף ולמעלה ומונח אצל ראש העצם שקורין
 (קנאכין) שם מונחים נ' נידין האסורים משום ניד הנשה:
 אבל אלו נידין אינן בכלל ניא אלא בכלל קיא מפני שהם
 נראה לעינים ומיב שיש עליו צריך לנקר יפה ונקי:
 ואח"כ תהפוך השוק ותחתוך לתוך הירך ותחתוך עד
 מקום שכלה עצם שקורין (קנאכין) ובאותו מקום יש
 סימן איזה כביר כי שם תמצא עצם דק וארך כמו
 אצבע ובו תדע אם הוא כביר ושמעתי שאותו עצם הוא
 מוב רבאב שיניים ותקלוף הבשר הבג היטב מן עצם עד
 פאת השנית ושם מונחים נ' נידין על הבשר האסורין
 משום ניה והן הגיה עצמו והן נראה לעינים ובאותו בשר
 עגול מונח ניד אחד בתוך הבשר במקום קשה הנקרא
 בליא (אויסציהן) ואותו ניד אסור משום ניה וגם העצם
 שקורין (קנאכין) צריך לנקר יפה ונקי משום נניעת ניה
 ועל החתיכות בשר שקורין (מיידל) מונח שם חתיכות
 בשר ארום שקורין (ראט מרפה פלעסמרייל) ולזה אין תיקון
 לנקר ותחתוך הראש מן העצם שקורין (קנאכין) משום
 שכל הגידין נגעין ודנוקין בו וגם משום צימות הגידין

וכן כל העצמות שיש בדרך תקלוף היטב מן הבשר הדבוקה בהן והעצם הנכרא בל"א (טעהליין או משי"ך) יש בו נומא ובאותו נומא יש שם מים ואותן מים אסורין משום מיאוס הלכך הנקה אותו המים מן הנומא וגם הבשר המכסה הנומא תחתוך כי הוא אסור משום שהוא סוף גיה והיינו ארכובה התחתונה:

המולית והו בוקא דאטמא מולית פי' העצם החלל מב' צדדים והוא מלא מוח הרבה וכן פי' בערוך הבוקא דאטמא דשף מדוכתא טריפה פירוש בומא דהאי אסית, של ירך שזו ממקומו שף מלשון שפיפון עלי אורח ע"כ צריך לנקר אותו עצום של בוקא משום שהניד הפנימי מונח אצלו באמצע ובראשו מונח עליו ניד ההיצון כמו שפירש רש"י בפרק גיה וז"ל אר"י היכא דפרעי מבחא הוי גלוי במקום חתך הירך בשנחתכת ונפרשת מן האלי' הוי ראש אותו ניד מחובר לבוקא של קוליא עכ"ל וגם צריך לחתוך הקוליא שני ראשים ממנו שדום אסורים משום צומות הנידין וגם הבשר הרבוק בעצם צריך להקלף ובמקום מיכ שיש בזה הבשר צריך לנקר יפה ונקי: הלונביל שקורין בל"א (לעהויין) תקלוף על פני כולו עד הלובן כסף ואיתו מיכ צריך לנרוד יפה ונקי מכל חלב שיש עליו ובתוכו מונחין ה' נידין ב' נידין העליונים אסורים משום חלב וב' התחתונים אסורים משום דם כי דין הלונביל כדין (הקושליין) כי הנידין

משניהם דבוקין יחד בענף החתיכות שלימות והחתיכות
 בשר אשר בראש הלונביל יקלוף ג'ב על פני כולה
 והניד אשר בתוכו אסור משום חלב ומה שכתב ר' יעקב
 ב"ד סימן ס"ה ואה"כ מעביר בשר המתניים שקורין
 לונביל ואינו ראוי אלא לצלי נ"ל שהוא נורתן סימן איזה
 בשר שקורין לונביל זהו שאינה טובה אלא לצלי אבל
 לבשל אינו טוב בטעם כמו צלי אבל אין לפרש שדוקא
 מותר לצלי ואסור לבשל דאם כן קשה ממינ אם הוא
 אסור משום דם מאי שנא משאר בשר שנם כולה דם
 אפילו הכי אם הודח ונמלח מותר לבשל ואי משום שהוא
 אסור משום חלב שמונוז בתוך חלב הכליות אם כן קשה
 והלא חלב מפעפע ואמאי מותר לצלי על כן צריך לומר
 שאינו טוב בטעם לבשל כמו הצלי וכשהוא רוצה ליטול
 הלונביל מאותו מקום המונח שם אסור לחתוך בסכין
 משום (שהלונביל) המריפה דבוק (בלונביל) הכשרה
 והנידן האסורין משום חלב יוצאין מן הלונביל המריפה
 לתוך הלונביל הכשרה ככן צריך לפרוש זו מזו באצבע
 כדי שישאר הנידן בלונביל המריפה כי יש להם יותר
 חיזוק בלונביל המריפה מלונביל הכשרה:

יש נידן האסורים משום דם וחייבים עליהם דכתיב
 ונתתי פני כנפש האיכלת את הדם. ויש נידן האסורין
 משום חלב וחייבים עליהם כרת. דכתיב כי כל אוכל
 חלב ונכרתה: ויש קרומים שאסורים משום דם ויש

מב זבח סדר ניקוד שמואל

קרומים שאסורים משום חלב ולכן יזהר כל אדם שיהיה וריו וזהיר בהם וידקדק אחר כל הנידון בין של חלב ובין של דם כי עונשם ידוע וחרפתם מרובה כמו שמביא האשרי בהגיה טא"ז בפרק ג"ה וזה לשונו בעל נפש לא יסמוך אלא על טבה הבקי ויודע בטוב הניקוד ומנין חוסין האסורין ככהמה הנפיקא מיניה לכד הכנוקנות וחוש שתחת הלשון :

כתב ראבי"א אפי' נמצא אחריו כוית אפי' בשנים ושלשה מקומות מלקין אותו וגם מעבירין אותו עד שיקבל עליו דין שמים עד שיתקן עוותו ע"פ ת"ח. ונראה שיש להכריז עליו בבית הכנסת ובה"ב פלו' הטבח העבירו מאומנתו מפני שנמצא אחריו חלב כשעורה ויהי' חדש ימים שלא יעטיק באומנתו ולאחר שלשים יום יבא אצל תלמיד חכם שבעירו או בנידן הסמוך לעירו ויאמר כך וכך עשיתי וחמאתי ותוהה אני על הראשונות. ויתנו לו הדין לפי ראות עיניהם ואחר כך יכריזו בבית הכנסת (פלוגי) הטבח שהעברנו אותו מפני שנמצא אחריו חלב כשעורה כבר תוהה ונתחרט על המעשה הרע הזה וקיבל עליו מה שצוה תלמיד חכם. ומבאן והלאה החזירוהו לאומנתו והרי הוא נאמן לסמוך עליו כבתחלה. וקודם שישמע ההכרזה הזאת בבית הכנסת אין לסמוך עליו ואסור ליקח ממנו בשר ואם נמצא אחריו כוית מלקין אותו ברבים בבית הכנסת ולאחרי המלקית יאמר בעצמו בקול רם

זבח סדר ניקוד שמואל מן

אני (פלוני) נלקחתי מפני שנמצא אחרי כזית חלב והכל כמו שכתבנו עכ"ל הניה :

וכן כתב רבינו יעקב ביורה דעה בסימן ס"ד טבח שדרכו לנקר בשר ונמצא אחרי חוט או קרום מלמדין אותו ומוהירין אותו שלא יזלזל באסורין. אבל אם נמצא אחרי חלב אם בשעורה מעבירין אותו. ואם נמצא אחרי כזית אפילו בהרבה מוקומות מכין אותו סכות מרדות ומעבירין אותו מפני שהטבחים נאמנים על חלב עד כאן לשונו. איכ"א לזאתו עון ואוי לאותה חרפה ובושה. לכן יזהר כל אדם המנקר ויהיה ירא שמים וריו ויעשה זה המלאכה באמונה וביראת שמים כי הריח מועט והחרפה העסר מרובה :

כתב רבינו יעקב ביורה דעה בסימן ס"ד סבין שחיתבין בו חלבים אין זוחתבין בו הכשר. לפיכך צריך הטבח שיהיה לו סבין לחלבים וסבין לכשר: וכן נרסינן במסכת חולין בפ"ק אמר ר"י הטבח צריך שיהיה לו שלשה סבינין אחד ששוחט בו ואחד שמחתך בו בשר ואחד שמחתך בו חלבים. וכתב בעל עיטור מסתברא שמנקרי בשר אין צריבין שני נזבינין שאין מחתבין חלב שאסור מן התורה אלא נורה אותו בסבין ואין בו דוחקא דסבינא בבשר אף על פי שבשמנונית רביד אי אפשר שאינו חיתך ומנקרי ישראל קדושים הם והחמירו בו ולא החמירו בסבין אפילו דמשתכח דאית בו דוחקא דסבינא כדיעבד

מד זבח סדר ניקור שמואל

מותר בהרחה שהרי כל ישראל נהגו להדיח הבשר לקדרה. וכן כתב הרשב"א נהגו מנקרי בשר לנקר בסכין אחד ולא אמרו שני סכינין אלא לחתיכת חלבים ומכל מקום צריך האדם להיות מלמד בתוך ביתו שיהי משפשפין הבשר יפה לצאת ידי ספיקות הללו וכן ראוי להיות למנקרי הבשר למנוח תמיד הסכין בסמרטוט וכן נהגו המנקרים שנותנים בנדר על יריכם וכל שעה שנגעו בחלב מקנחים בכנר עב"ל: ונידין האסורים משום חלב הם נ"א וסימן מסרו חכמים מן התורה אל תאכלו ממנו נא כמנין נ"א ונידין האסורים משום דם אין בכלל נ"א נידין שאין צריכין לחטא אחריהן ואף על גב שיש עוד נידין האסורים משום חלב כגון נידין דתותי מתנים וכגון בשוק שקורין (ביט"ש) אבל אלו הנידין הן נראין לעינים אבל הנ"א נידין הן בתוך הבשר ולא נראין לעינים ועל אלו מסרו חכמים סימן:

ואלו הן הנידין האסורין משום חלב ומשום ג"ה שאין נחשבים בנ"א גידים

(בקושליץ) הם ג' העליונים משום חלב:

(כברעט"ל) שתחת (ההויך פלעק) גיד אחד ומתפצל לני:

(כלונב"ל) ד' ג' העליונים ובראש גיד אחד משום חלב:

(בקלין) א' ואסור משום חלב ג"ה:

בחתיכות האליה"ג נידין העליונים משום חלב ג"ה:

זבח סדר ניקור שמואל מה

(כצעד בראשון) ג' גידין ב' בעפליך ואחד הגיד הקצר
אסורין משום ג'ה :
(בקילכדיג ברעמיל) ב' גידין משום ג'ה :
ביד ו' גידין משום ג'ה :
(בקנירפל) גיד אחד משום חלב :
(בכייטש) גיד א' משום ג'ה. ס"ה ד"ה : וכן בירך השנית
ג"כ ד"ה :
באליה גיד א' משום חלב ס"ה הם נ"א. וס"י אל תאכלו
ממנו נ"א :
ואלו הגידין האסורין משום דם ומשום גיד
החיצון משום ג'ה שאין נחשבים בנ"א גידין :
(בקישלייך) ב' גידין התחתונים משום דם :
(כשילטלייך) גיד א' משום דם :
(כלונכיל) ב' גידין התחתונים משום דם :
בחתוכות אליה ב' גידין משום דם :
(כצעד בראשון) ג' גידין ב' (נעפליך) ואחד הגיד הקצר
אסור משום ג'ה רק אינו נחשב בנ"א גידין :
ביד הקרן צבי (והנעפלי) כל א' נחשבין לב' הם ד' גידין :
(כמנירפ"ל) ט' גידין א' הראש מן הקד' האסור משום גיד
החיצון וארכו מן הקד' אסור משום דם ואצל
גיד זה מונחים ג' גידין וא"ז. ואצל אותן גידין מונח חוט
לבן מפסיק בין בשר רחב לעגול ואצל החוט הזה מונח
גיד א' והבשר עגול מונחים ג' גידין זה למעלה מזה האסורין
משום דם :

מו זבח סדר ניכור שמואל

בכ"ש (בהענין) ניד אחד משום ניד החיצון ועל הבשר
עגול מזנון ג' נידין ובמקום שתחתוך הבשר
(הקנאכין) על (המיוולד) מנהין ג"כ ג' נידין. והששה נידין
אכורין משום ניה ואינם נחשבין בניא משום שנראה לעיני:
ס"ה ל' נידין וכן ביו"ד השני ל' נידין. ס"ה הם ס' נידין:
ונידין האכורין משום ניה המה נ"א:

ס"ה כל הנידין מש' זוזיל הם מ"א. וסימנך כי כל שלחנות
מלאו ק"א. ואנחנו משלחן גבורה קא זכ"א:
והרחמן יוכנו לאכול משלחנו של מקום ב"ה. לכיים
יידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' לפי:

לוח הניכור

מהגאון מ"ה בצלאל הכהן מוילנא זצ"ל.
מספרו ראשית בכורים.
וקיצור מהקדמתו להלוח הני"ל:

והנה ראיתי לציון בעויה בלוח בקצרה שמות כל החתיכות
שכירך (בלשון הרניל בנוי המנקרים בזה לקרות אותם כן) שכל
הנידין האכורים ה"ל נמצאים בהם. וכמה נידין אכורים נמצאים
בכל אחד מן החתיכות ואלו. ומאיו איסור הם אם משום חלב
או משום דם או סניד הנשה כו' שיש הרבה חילוקי דינים באמת
בין כל אחד ואחד מהם (וכנון בהנך רמסום חלב דאין צריך לנקרן
בזה) וע"י בהנהגת אש"י ר"ם נה"ג ובשו"ע ס' ס"ה ס"ק ה'

לוח הניחור

מז

בהנהיג) וכן בנידו דם ראוי בשמים שם צינ דהני דמשום דמא אי מחתך להו כו' שפיר דמי (אבל הנך דמשום חלב נהיג לית להו תקנתא ע"ש). [ובדרכי משה סי' ס"ה אות ז' כ' בשם או"ה האריך בזה דלכתחילה גם בנידו דם ואין לסמוך על החתיכה כלל אלא צריך ליטלם משם דוקא כו' ע"ש] [ומנהג א"י הוא כדין הגמי הנהגות הנאון מהרא"י קוק שליט"א] והני דמשום ניד הנשה הפנימי חייבים עליהם. וניד הנשה החיצון וחלב נהיג אסורין מדרבנן לבר וע"י בב"י סי' ס"ה מ"ש בזה (וכן בנידו חלב וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בס"י מה' מאכלות אסורות ה"ז האותן דאינן רק מדרבנן או שאסורין גם מן התורה מריבויא דכל חלב. אבל אין חייבין עליהם וכמו חצי שיעור ע"ש:

הנהיג וס"ש בהל"ח שביד מונח הניד הנשה היינו חתיכה בשר שעל כף הירך (על עזם הקולית) הנקרא יד ונידן שבו הם כמו ט' ושי' אדער ואנדרל כנודע (וס"ש בבית יצחק סי' ה' ס"ק י"א שבנהיג (שהוא הירד) ש"שה מסיה וצ"ל ששה ע"ש) והוויישין בראטין מונח תחת הירד סביב עצם הנוי (ובב"י חתיכות שבו הנקרא' צעך בראטין וקיי"ל בדקיע ברעטי"ל מונחים ח"י נידן מנה"ג פנימי וחיצון ואינך ובחתיכת בשר אליה שבו מונחים ב' נידן משום דם וגי' משום חלב נהיג וכמ"ה י"ג) ובקלין שסביב העצם הנוי יש ניד אי' כצורת עקרב משום חלב נהיג (ולא כמ"ש בעמ"ז אות כ"א שהוא משום נהיג ע"ש) והשויטי"ל מונח על הקלין וניד שבו הוא משום דם, והקושלין מונח על הצלעות קטנות לצד חוץ. והלעדוויין (שהוא הלונביל שברשי' חורין צ"ג ע"ש) מונח תחת הצלעות קטנות

והסמך לשררה אמור לנסרי ואותו שלפנים לצד החלף הוא הכשר
 רק שיש בו ד' גידין משום חלב (היינו משום שיונקין מתרבא דהותי
 סתני ודקריבוסתא שהיובין עליו וע"ש ברש"י הנ"ל, ולא כמ"ש
 בב"י הנ"ל שהוא משום חלב נה"נ ע"ש) ובי' משום דם. והקאצקע
 מונח ניכ סמך לכף הני"ף) וגיד החיצון שבו הוא כמו ד' שגנו
 הוא משום גיד ואורכו משום דם) והברעטיף באצינע (מונח תחת
 הכיס בזכר ותחת הכחל' בנקבה) וגיד שבו אמור משום שיונק מחלב
 נה"נ. ובסריליסקא ועל הקנאכין מונחים ח' גידין וששה מהם הם
 מהגידין שא"נ (והם על העצם האמצעי שהנה"נ נמשך עד הצה"נ
 והטשיך כנודע). ונמצא שיש בכל ירך נ"ה גידין האמורין (לכד הגיד
 שמשום חלב שבזנב) וכיטן להם וזה דבם **הטמא**. וכולם נוהגין
 בירך של ימין ובירך שואל. ונמצא שכל הגידין האמורין שבחלב
 האחוריים הם **קריא** וכיטן להם **גידוי חלב דם** (וגידוי ר"ל
 גם גידוי הנשה) ובחיה שהלבה סתת אין צריך לנקר כל ימין הגידין
 שמשום חלב וכיטן להם **מריב** למאכל.

לוח הנימור

מש

סך הכל	נה"מ שא"מ	ח"מ נה"מ	נה"מ החיצון	נה"מ הפנימי	ד"מ	ח"מ	שמות כל החתימות
10	—	—	4	6	—	—	כ"ד
10	—	—	1	—	8	1	בקאצקע
13	1	4	2	4	2	—	בוזישין בראשן
5	—	—	—	—	2	3	בקושלין
6	—	—	—	—	2	4	בלעדווין
1	—	1	—	—	—	—	בברעטיף באצינע
5	3	—	1	1	—	—	בסרולישקא
3	3	—	—	—	—	—	על הקנאבין
2	—	1	—	—	1	—	בקלין ובשייטל
1	—	—	—	—	—	1	בזנב
56	7	6	8	11	15	9	סך הכל סך כל הגידין האסורין

סדר ניקור אשר בעל

החבר ובה שמואר

לא

וידין האסורים משום חלב. הם ל' א"ו' מסור המים מן החורה של
חאכלו ממנו ח' כמין ל' וגידין האסורים משום דם אין כפול ל' גידין
שחין טריין לחטו לחריקין ואע"ג שיש עד גידין האסורים משום חלב
בעג גידין דומי ממית וכוון בעק שקורין כייטס אכל חלב בגידין חן
כראוי לעינים אכל כ"ה גידין חן בתוך הבשר ולא דורין לעינים עגל חלב
מסור חמשים סיקין :

ואלו חן בגידין אסורין משום חלב ומשום ג' א'
בקושטין כס' כ' כפוליים משום חלב :
בכרעטיל שהחם טריין סלע' גיד אחד ומספול ג'
כלתביל ד' ג' סלע' וראש גיד פ' משום חלב :
בקלין ו' ואסור משום חלב ג' א' :
במחיות חלב' ג' גידין סלע' משום חלב ג' א' :
בשק בראשין ג' גידין משום ג' א' :
בקיילדין כרעטיל ג' גידין משום ג' א' :
כד ו' גידין משום ג' א' :
בקרדל גיד פ' משום חלב :
בכייטס גיד ח' משום ג' א' ס' פ' ר' א' וכן כיד המים ג' א' ר' א' :
ובאלי גיד פ' משום חלב ס' א' כס' ל' א' וס' א' חלב משום ג' א' :
ואלו בגידין אסורין משום דם ומשום גיד סתומן משום

חיוון כלוביל טורסה מלוביל הבשר : יש גידין האסורים
דס וייכים עליהם נכתיב וחתמי פני בנכס האובל את הדם ויש
אסורין משום חלב וייכים עליהם כרת נכתיב ויכל חלב חלב
ומה ויש קרומים שאסורים משום דם ויש קרומים שאסורים משום
ולכן יאמר כל אדם שיסיה חרוז חריב כס' ודקיק וחרל כל בגידין
של חלב וכן של דם כי עושים ידוע ומרפסם מרונה כמו שמכר
פרי' ברא' סלע' כפ' ג' א' ח' ל' בעל חס' לא יסמוך אלא על ענה
קי ודוע כפול ביקור ומין חטין האסורים כבשרה ונפקא מיניה
ו הקוראים וחוט ומלסס מקדומם מלקין חוטו וגם מעזירין אסור עד
קבל עליו דין גמלים עד שיתקן חוטו ע"פ מ"ח ודורין שיש להכיר
א' כפ' כ' כפ' פלו' הענה העבירי מלומטו מפני שמלא אחריו חלב
מורה ויהיה חז' ימים שלא יספור בלומטו ולאחר ל' יום כפ' אכל
א' שבעיר או בעיר הסמוך למירו ויאמר כך וכן עושים חוטו אפני וטובה
י על הראשונה ויחטו כל הדין לפי ארזות שיסיה וחל' יכרו לכה"כ
א' השנה שהעברת חוטו מפני שמלא אחריו חלב כשעושה בני חסה
אחריו על כשעשה חרע. הנה וקובל עליו מה שהוא ס' א' והלאה
אחריו ללומטו וברי הא' האין למסוך עליו כבמחלה וקודם שיטמע
אדיו כוים מלקין חוטו ברבים ככ"כ ולאחר המלקות יאמר בעלמו כקול
ל' א' כפ' : וכן כרב רכינו יעקב ב"ד כפ' ס' ד' ענה שרבו לוקר
א' ומלא אחריו חטו או קרס מלמדין חוטו ומזורין חוטו שלא יולול
אסורין אכל חלב משום אחריו חלב חס' כשעורה מעבירין חוטו ולא מלא
חיו כוח אס' הרכים מקדומת מכין חוטו מכות מדרות ומעזירין חוטו
פרי שהענינים חלבים על החלב עכ"ל ח' א' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ומה ויחשה לכן יאמר כל אדם כמבקר יהיה ירח שמיים חרית ויעשה זה
מלאכה כמורה ויבא שמיים כי כרוח מונע והחריש וההפס : מראה
חב רכינו יעקב ב"ד כפ' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'
בשר לפיכך כרך הענה שיהיה לו סכין למחיתו וסכין : כשר וכן
רסין כמס' חולין כפ' א' חר' ר"ה הענה כרך שיהיה לו סכין וכן
שאר זה ואלה שמתקן זה בשר אחד שמחית בה חלבים ואשכ בעל
יעור מחברה שמתקן בשר אין טריין שפי' סכין חוטו מחברין חלב
אסור מן החורה אלא גורר חוטו כסכין ואין בה דוחקא דכריכה כבשר
על פי שמשמתיים הגיד ח' א' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ס והמתיר בו חלב המתיר בסכין חפי' ומשחיתו ישראל קדושים
איום כדכרד מותר בהרחה שהרי כל ישראל הגו לאסיה כבשר וקדירה
כ' חרש' ח'
א לחסי' ח'
אספקין כבשר יפה ללא' יד ספיקה הללו וכן ראו השא' למקרי
אז לקח מיד הסכין כמארטו וכן והגו המקרים שנתנו בעל
י"ח וכל שם שגשג חלב מנקיין כבד עכ"ל :

בכייטס גיד ח' משום ג' א' ס' פ' ר' א' וכן כיד המים ג' א' ר' א' :
ובאלי גיד פ' משום חלב ס' א' כס' ל' א' וס' א' חלב משום ג' א' :
ואלו בגידין אסורין משום דם ומשום גיד סתומן משום
ג' א' ח'
בקושטין כס' כ' כפוליים משום חלב :
בכרעטיל שהחם טריין סלע' גיד אחד ומספול ג'
כלתביל ד' ג' סלע' וראש גיד פ' משום חלב :
בקלין ו' ואסור משום חלב ג' א' :
במחיות חלב' ג' גידין סלע' משום חלב ג' א' :
בשק בראשין ג' גידין משום ג' א' :
בקיילדין כרעטיל ג' גידין משום ג' א' :
כד ו' גידין משום ג' א' :
בקרדל גיד פ' משום חלב :
בכייטס גיד ח' משום ג' א' ס' פ' ר' א' וכן כיד המים ג' א' ר' א' :
ובאלי גיד פ' משום חלב ס' א' כס' ל' א' וס' א' חלב משום ג' א' :
ואלו בגידין אסורין משום דם ומשום גיד סתומן משום
ג' א' ח'
בקושטין כס' כ' כפוליים משום חלב :
בכרעטיל שהחם טריין סלע' גיד אחד ומספול ג'
כלתביל ד' ג' סלע' וראש גיד פ' משום חלב :
בקלין ו' ואסור משום חלב ג' א' :
במחיות חלב' ג' גידין סלע' משום חלב ג' א' :
בשק בראשין ג' גידין משום ג' א' :
בקיילדין כרעטיל ג' גידין משום ג' א' :
כד ו' גידין משום ג' א' :
בקרדל גיד פ' משום חלב :
בכייטס גיד ח' משום ג' א' ס' פ' ר' א' וכן כיד המים ג' א' ר' א' :
ובאלי גיד פ' משום חלב ס' א' כס' ל' א' וס' א' חלב משום ג' א' :
ואלו בגידין אסורין משום דם ומשום גיד סתומן משום
ג' א' ח'
בקושטין כס' כ' כפוליים משום חלב :
בכרעטיל שהחם טריין סלע' גיד אחד ומספול ג'
כלתביל ד' ג' סלע' וראש גיד פ' משום חלב :
בקלין ו' ואסור משום חלב ג' א' :
במחיות חלב' ג' גידין סלע' משום חלב ג' א' :
בשק בראשין ג' גידין משום ג' א' :
בקיילדין כרעטיל ג' גידין משום ג' א' :
כד ו' גידין משום ג' א' :
בקרדל גיד פ' משום חלב :
בכייטס גיד ח' משום ג' א' ס' פ' ר' א' וכן כיד המים ג' א' ר' א' :
ובאלי גיד פ' משום חלב ס' א' כס' ל' א' וס' א' חלב משום ג' א' :
ואלו בגידין אסורין משום דם ומשום גיד סתומן משום
ג' א' ח'

על ידי העוסק במלאכה הדרוש באמצעות חושי הכחור אשר אריה כבודו מנחם מאנים וצ' ל' ס' ק' א'
מלקוחו הסמוך בק' לכובד הכירה ולע' ע' עוסק בדפוס ורש' בעיד נארי רווארי :

ספר

זבח תודה

והוא ביאור בארוכה ומשנה ערוכה על הלכות שחיטה והלכות
סדיפות על מהריק"א והגהות מהרמ"א אשר אסף
וקבץ ביגיעה רבה ובפלפול עצום עם רינים ומעטים
מהש"ס ומכל ספרי הפוסקים ראשונים ואחרונים אשר היו
אחת הגה ואחת הנה קבצם כעסיר גורנה החכם השלם והכולל
כנגלה ובנסתר כמהו"ד יחיא בן בכהר"ד צאל"ח זצוק"ל
אב ב"ר ריש מתיבתא וסורה צרק ושוחט ובודק כעיר ואם
בישראל ק"ק צנעא יע"א זכותו וזכותו תורתו העמוד לנו
ולדורנו אב"ד.

נרפס פעם ראשונה בע"ת בלכתא יע"א ולרוב יוקר
מציאתו נרפס פעם שנית בהנהגה סדוייקת וברוססת
באר הגולה

נרפס
פעד"ק ירושלים תוכב"א

כיצד משחזים הסכין? כשירצה להעמיד סכין על כנו ישחזו אותו על משחזת היטב בכח ורק שיהיה במשקל אחד על שני צדדי הסכין. ולא ישחזו במהירות כי כאשר ישחזו במקום אחד בכח ובמקום אחר ברפיון אז הסכין יהיה תמיד מקולקל ויהיה מלא פגימות דקות ולכן כשיודמן פגימה בסכין צריך להשחזו כל אורך הסכין לא על מקום הפגימה לבדו ואם תעשה כן סכינך יהיה תמיד חד וחלק וישר ולא תצטרך להשחזו הסכין בכל עת כי מחמת שנהיה הטוב לא במהרה יקבל חלודה.

צריך השוחט לזוהר בדי דברים בשעת בדיקה, א" תמיד יהיה נזהר בצפרניו שיהיו חלקים. ב" לא יבדוק הסכין בעת שהיד קר ומצונן או חם מאד, ג" לא יבדוק הסכין כשהיד טופח הן מחמת משקה או מחמת זיעה כי בדוק ומנוסה בכל אלו לא ירגיש. ולכן כתבו הפו" שהשוחט יבדוק סכיניו מידי יום כיומו בבוקר קודם תפלת שחרית שאז דעתו זך וצלול ואינו מבלבל ויכול להרגיש בפגימה כל שהוא. וכן יקנה הסכין כל כך בסמרטוט דק יפה יפה ותועלת לסכין שלא יקבל מהרה שום פגימה.

אם צריכים בעגל כשנולד מעות לעת יש בזה מחלוקת פו".

הערה על המכתבים

כזמנו של מחבר רצונו העז להפיץ תורה בקרב כל עדת יהודי תימן בכלל ולא רק הודו כפרט ולכן יהודי הודו פנו בעניני שאלות ודינים אל רבני צנעא עד שהתחילה יהדות ככל לפעול שם הצליחו לנתק הקשרים מרבני תימן וכבר נתפרסמו הרבה מכתבים על ידי מוסד הרב קוק באמצעות חוקרים ורבנים. אני מביא כאן רק מכתבי המחבר ז"ל כדי לרכז כל מעשה ידיו לספריו וזה לכמה סיבות והם כדלהלן:

2. איגרת שניה נכתבה כשנת התקס"ג ולא יגרת זו הכאתי צלום הכ"י כולל חתימת המחבר לדוגמא

תשובות המכתבים לא כדי להעתיקם הואיל ומהרי"ץ ז"ל המשיך בתמימותו שספריו טבעו בספינה ומר רחבי מתחמק מהוצאת הספרים לאור, ולכן כ' למהרי"ץ לשלוח עוד פעם את הספרים וייתכן ששלח הספרים ואמנם מר רחבי לא קיים הבטחתו ולא הדפיסם ומר זכאי שהכטיח לעזור בכסף לא עזר ומתור אחד המכתבים נהג מר רחבי שלא כהוגן ולכן ראה מהרי"ץ להביע צערו אל מר רחבי ונדמה לו כי בתחנונים יכטל רוע הגזרה ואילו ידע את מחשבתם היה מכקש את הספרים בתורה אבל מהרי"ץ לא נתפס לייאוש והשתדל ללא ליאות להדפסת שנים מספריו ועכ"פ לא זכה לראותם בחייו כדפוס מ"מ הקב"ה עזר והנה עתה הספר יוצא לאור פעם שלישית בשלימותו.

סדר הניקור של הרב יודא צעדי זצ"ל.

דיני ניקור שחיבר הרב הגדול כמהר"ר יהודה צעדי זצוק"ל מכ"י סדר הניקור שקבלנו אחר שמפשיטין הבהמה קורעין הכרס החיצונה מבין הירכיים עד החזה ומוציאין הכרס הפנימי ומסירין מעליו שמלה הפרוסה עליו כולה. ונוזהרים על החלב הדק המחובר במעי' שהוא סוף הדר הכנה הקרוב למוצא הרעי שמצדו אחד מחובר חלב הקרב ומצדו השני שומן הכנה וזה החלב שמצדו הוא חלב הדקין האסור לד" הגאונים ז"ל.

וכן נוזהרים בצד הדבוק בקצת סיני דיבי ומנקרין הכל היטב. וכן נוזהרים להסיר חלב שעל הקיבה מבחוץ והוא חומצה עד שלא ישאר ממנו שום דבר ונוטלים חלב שבתוך הקיבה מבפנים המחובר לקיבה ממש שאינו פרוס כשמלה הוא המותר והוא הטהור והוא בר חומצא. הפרוס על המסוס ובית הכוסות כשמלה אסור שהוא תותב קרום ונקלף והוא מכלל חלב שעל הקרב. וגוררים מהמעי היוצא מהקיבה כמו אמה וגם הוא חלה הדקין האסור לד" הרמב"ן והרי"ף מפני שהוא שוכן לחלב שעל הקרב. ואח"כ מוציאים כל בני מעים והכרס והכבד חוץ מחלוחלת שעדיין צריכה לנקותה מחלב שעליה ואח"כ קולפין כל הקרום שעל הכסלים שאסור משום חלב ומדקדקים עליו שלא ישאר ממנו כלום. ותחלתו מהמקום הלבן שבאמצע הטרפש עד הירכיים ברוחב כל הכסלים עד השדרה ומסירים אותו עם החלב שעליו שבסוף הירכיים ועל הבשר שנוחת המתנים הנקרא באלערבי מתמאזק"ה וזה החלב הוא מכלל חלב הכסלים ואח"כ מושכין חמשה חוטין שבכסלים הם ג' מימין וכו' משמאל. הג' שמימין מתפצלין שנים שנים והב' שמשמאל מתפצלים כל אחד מהם לג' ג' וראשו האחד מחובר לטודרה והם נקראים חוטי העוקץ וחוטי הדפנות וחוטי הכסלים. ואסורן משום חלב. ואם שולפן כשהם חמין נשלפים כולם. ואם נתקררו אינם נשלפים וצריך לתטט אחריהם. ואח"כ קורעין בסכין קרום דק שאצל השדרה משני צדדיה מתחת המתנים עד הצלעות והוא המקום שיראה למראה לבן לאור החמה או לאור הנר מאחורי הבהמה ויראה מבפנים ואחר שקורע הקרום נוטלים החלב שתחתיו עד השומן שתחת אותו מספק בין עור הבהמה ובין זה החלב והוא מותר. ונוטל זה החלב השדרה ארכו מתחת המתנים עד הצלעות ורחבו עד שיתכסה בבשר ומשנתכסה בבשר גוררים החלב שעל השדרה מבפנים אצל בשר המתנים הנקרא מתמאזקה ומנקרין אותן מבחוץ. ועוקרין חלב הכליות ממקום חיבורי בשדרה מעל הטרפש לצד מתני הבהמה ומנקרין תחתיו מכל חלב או מסירים עצם השדרה כולו. ואח"כ פותח העצם המחבר שני הירכיים ומוציא כל החלב שבתוכו על חלב הכליות והוא חלב שעל הכסלים והוא תרבא דאיקליבוסטא ומנקרין אותו עד תחלת הזנב בבהמה גסה. ובכבשים מוסיפין לגרור את פני האליה כלפי פנים הנוקש על היריכות עם חלב הכליות והכסלים כל הגבוה בראש האליה מקום מוצא הרעי עד עצמות האליה. ולמטה ממנו יש בקרום דק בין זה החלב ובין חלב האליה. ובין החוטים היונקים מחלב הכליות והכסלים. וגוררין כל החלב שבין הפקוקלות שהם בערבי אלפלך עם החוטים הנכנסים בנקבי העצמות המחברות מתני הבהמה

מלמעלה שבהם כולה חוט השדויה ומפריד הירכיים כל אחד לבדו. ופותח כל אחד מהבשר של צד העור עד שיראד גיד הנשה שעל הירך ונוטלו ומחטט אחריו בכל בשר הירכיים ובירך הנקרא מוכ'ה מבחוץ ומבפנים ובשוק הנקרא סאעד בחוץ ובפנים. ובבשר שעליו הגדל מצה"ג הנקרא סוקלה עם כל שומן הגיד בכל מקום שימצא. ויש משני צדי הירך הנקרא מוכ'ה ובכף שלה קנוקנות ושומן גיד הנשה שאי אפשר לנקותם היטב. לכך יתיר וישליכם. ויש בשוק תחת בשרו ג"ג גידים קטנים והם מגיד הנשה לכך יפתח הבשר ויסירם. והטחול יקלוף הקרום שעליו וימשוך החוטים שבתוכו שהם ג"ג ואיסורם משום חלב וצריך לחטט אחריהם. והכרס והמסוס ובה"כ צריך לנקותם מכל החלב הדבוק בהם והקרום שעל הטרפס מצד הכבד אסור משום חלב. ומה שמצד הריאה נהגו להסירו שמא יסתפק הרואה אבל הוא מותר. ומסירין הקרום התזותון שעל הכליות והוא אסור משום חלב וחוטים אסורים משום דם לא נהגו באלו הארצות לבטלם מפני שמחתכים את הבהמה לכמה חתיכות וה"י צילנו משגיאות ויורה עבדיו דרך האמת אכ"ר.

ע"כ מה שנמצא בשם ר"י יודא צעדי זצ"ל.

ה"י שלום יצחק הלוי ז"ל.

כל ת"ח שאינו יודע ש"כ"ם קצ"ב. (פי"י שחיטה. כתיבה. מילה. קשר של תפילין. יא קדושין) ציצית. ר"ל קש"ר של ציצית. ברכות ר"ל ברכות אירוסין ונשואין ועוד. וי"ג עוד כ"ד י"ד. כ"ד ספרים. וי"ד פרקים הלכות שחיטה ברמב"נו. ע"י גמרא חולין ט.

נוסח הרשאה לתלמיד שרוצה לשחוט

אחר שיבדקו אותו ב"ד ונמצא בקי בהלכות שחיטה והלכות טריפות כולן ובהשחזת הסכין והרגשת פגימה דקה אז יכתבו לו זה הנוסח והיה בידו לזכו ולראיה:

יכתב אל תאריך

ביומא דנן אתא לקדמנא (פב"פ) וסר סכיניה קדמנא ואשתכח שפיר ועוד בדקנא יתיה ואשתכח יאי בכל מילי בדעתא בחכמתא וסוכלתנותא והימנותא וענותנותא וכיון דחזינא זריוותיה ואומנותיה בסכינא ובהלכות שחיטה ובכל מילי ארשינא יתיה למיכם תורין וענא ועופי ושרינא לכל ישראל למיכל משחיטתיה ולא איתי אנש די ימחא ביזיה מחמת דמהימן הוא וחזינא מן דינא לאסמכותיה ולא תקופי בידיה ומארי די שמי' יתקיף בימינא דדחלי שמיא וכתבנא דא להיי ולשלמא ולזכו.

צפת אל ניקור יבעד ת'וב אלבטן
 ויתקצא עלא טרפה אללאצק פי
 גאנב אלמדוורה אלאכרה אלדי תלי
 אלחלוחלת וכד'אלך גאנב מנה לאצק
 אלא סיני דיבי יתקצא עליה ויבעד שחם
 אלקיבה אללאצק פי כ'ארגהא ויתקצא
 עליה. ויבעד אלשחם אלמדוור עלא
 אלפחת' מן פוק חלב המותר שעל היתר,
 ויקרש אלשומן מן אלבטן אלכ'ארג מן
 אלקיבה קדר ד'ראע ויקרש אלקו'ום מן
 אלטרפש ומטלע אלא ספל אלנכ'אד'
 בערץ' אלכסלים אלא גאנב אלשדרה
 מע אלחלב אלדי פוקה פי ספל
 אלפכ'אד. ויבעד אלחלב אלדי פוק
 אלמתמאזקאת מן כ'ארגהן גמיע.
 ויתקצא עליה ויגר אלערוק מן
 אלכ'אפקין ת'לאת'ה מן אימן יתפצלין
 את'נין את'נין. ואת'נין מן איסר
 יתפצלין ת'לאת'ה תלאתה. ואטראפהן
 מג'רוס פי אלשדרה ואן לס יכ'רגיין
 אלא כמאלהן יחתאג יתחרא עליהן.
 ויבעד אלפתילות מן גהתי אלשדויה פי
 אטראף אלכ'ואפק אלדי ילי אלשדרה.
 ועלאמהן אד'א כאן פי צ'ו אלשמס מן
 כ'ארג יבאן מן דאכ'ל פי גהת אלשודרה
 אביץ', פיה קליל צפא, יקרש קרשה
 רהיפה מן אלגהתיין טולהא מן ספל
 אלפכ'ד' אלא אלצ'לע. ויבעד אלחלב מן
 תחת תלך אלקרשה אלא אן יצל אלא
 אלשומן אלפארק בין תלך אלקרשה
 ואלגלד וקדר ערצ'ה אלא מא יג'טי
 עליה בשר וחיניד' מותר. ויקרש גמיע
 אלקרום אלדי עלא אלטחול ויגר
 אל'לאת'ה אלערוק אלדי וסטה ואן
 לס יגתרין אלא כמאלהן יקטע באלסכין
 ויתקצא לא יבקי שני. ויבעד אלקרום

תיאור מעשה הניקור? יסיר חלב
 הקרב ויקפיד עליו עד סופן
 הדבוק בצד הדרא דכנתא הסופית אשר
 מול החלחולת. וכמו כן החלק הדבוק
 ממנה עד סיני דיבי יקפיד עליו. ויסיר
 חלב הקיבה הדבוק מבחוץ ויקפיד עליו.
 ויסיר החלב המשוך על הכרס מעל
 החלב המותר שעל היתר. ויקלוף השומן
 מן הקרב היוצא מן הקיבה שיעור אמה.
 ויקלוף הקרום מן הטרפש ולמעלה עד
 סוף היריכים ברוחב הכסלים עד צד
 השדרה עם החלב שעליו עד סוף
 היריכים. ויסיר החלב שעל המותן
 והעצה שמבחוץ כלו. ויקפיד עליו
 וימשוך השרירים מן הכסלים ג" מהימין
 יפרדו שנים שנים. ושנים מהשמאל
 יפרדו לג" ג" ויסודן מחוברים בשדרה
 ואם לא יצאו כולן יצטרך להקפיד עד
 סופן יצטרך להקפיד עליהן. ויסיר
 הפתילות מצדדי השדרה בסוף הכסלים
 של יד השדרה. וסימנן אם היה אור
 החמה מבחוץ יראה מבפנים מצד
 השדרה לבן יש בו מעט בהירות יקלוף
 קליפה דקה משני צדדיה ארכה מתחת
 הירך עד הצלע. ויסיר החלב מתחת
 הקליפה עד שיגיע לשומן המבדיל בין
 אותה קליפה והעור. ושיעור רחבה מה
 שיכסה עליו בשר ואו מותר. ויקלוף כל
 הקרומים שעל הטחול וימשוך שלשת
 החוטים שבתוך הטחול ואם לא ימשוך
 עד סופן יחתוך בסכין ויקפיד שלא
 ישאר כל שהוא. ויסיר הקרום אשר על
 הכליות והחלב שעליהן. ויסיר חלב
 הכליות וכל הקרומים אשר בתוך

הבוקות והחוטים הנכנסים בנקבי הבוקות שבהם נגמר חוט השדרה, ויסיר החלב שבראש הזנב בבהמה גסה. ואם היה צאן או יקלוף החלב מראש האליה הדבוק עד הבוקא. וסימניו קרום דק מבדיל בין זה החלב ובין שורש האליה. וקולף עצם השדרה שחלב הכליות דבוק בו או יסיר העצם כולו. ומבדיל היריכים ופותח כל הירך מחוץ לבשר אשר מחובר בעור ויסיר גיד הנשה ויקפיד עליו ועל הקוקנות ושמנן בכל כלל החתיכות והקוקנות שהם בראש עצם המוח משני הצדדים מה שאפשר להקפיד עליהם לפי שהן דבוקות ולכן שוברן וזורקן ומסיר החלב מן המוח מבפנים ומבחוץ. ומסיר שלשת הגידין שהם בין הבשר והעצם. וכל החלב שיש בשוק והחלב שעל הכרס מבחוץ יסירו לא ישאיר ממנו כלום. וכמו כן המסוס ובה"כ. וכמו כן יסיר החלב שעל החלחולת מלמטה ועל הבשר הנמשך עמו. והחוטין שאיסורם משום דם לא נהגו להסירם מפני שמחתכים הבהמה לכמה חתיכות וה"י צילנו משגיאות אכ"ר.

אלדי עלא אלכליות ואלחלב אלדי עליהן ויבעד חלב אלכליות ונמיע אלקרום אלדי וסט אלפלוך' ואלחוטים אלדאכלת פי את'קאב אלפלוך' אלדי בהן יתם חוט אלשדרה ויבעד אלחלב אלדי פי ראס אלזנב בבהמה דקה (אולי צ"ל גסה). ואן הו צ'אן פאליקרש אלחלב מן ראס אלאליה אללאצק אלא אלפלוך. ועלאמתה קרום דק פארק בין ד'לך אלחלב ובין אצל אלאליה. ויקרש עצם אלשדרה אלדי חלב הכליות לאצק אליה, או יבעד אלעצ'ם באצלה, ויפצל אלפכ'אד' ויפתח כל פכ'ד' מן כ'ארג אללחס אלדי ילי אלגלד ויבעד גיד הנשה ויתקצא עליה ועלא אלקוקנות ושמנן פי גמיע אלכ'ראקא, ואלקוקנות אלדי פי ראס אלמכ'ה מן אלגהאחיין מא ימכן אלתקצא עליהן לאוהן לאבטאת, לד'לך יכסרהן וירמיהן, ויבעד אלחלב מן אלמכ'ה מן דאכל ומן כ'ארג. ויבעד אלסאק ת'לאת'ה גידים אלדי פי בין אללחס ואלעצ'ם. וגמיע אלחלב אלדי פי אלסקלה ואלחלב אלדי פוק אלכרש מן כ'ארג יבעדה לא יבקי מנה שי. וכד'לך המסס ובה"כ וכד'לך יבעד אלחלב אלדי עלא אלמצ'פע פי ספלה ועלא אלבשר אלדי יגתר מעוז. ואלחוטין אלדי איסורם משום דם לא נהגו להסירם מפני שמחתכים הבהמה לכמה חתיכות וה"י צילנו משגיאות אכ"ר.

זהו המנהג המקובל מימות קדמונינו ע"ה זת"ל.

ס פ ר

כל בו

דדא בי כולא בי

שם ספר זה כל בו. מבואר על כי שמו בקרבנו. והוא ספר כלילת יופי. מלא חכמה ודעת. מבלי שמץ דופי. כאין חסרון ומג'עת. בו יתבאר כל מצוה ודין תורה וחוקה. בכוד תורת ד' הרחבה והעמוקה:

הספר היקר הזה הוא נועין נאמן לכל הפוסקים הראשונים והאחרונים ורנים המה אשר שלטו מי תורתו. והנאל כמה פעמים נדפסו ומרוב חנינותו איזדנן ולינו נבמלא רנים המה המשוקקים ליהנות מאלורו ולשנוע מטוננו. לכן הנלנוהו עוד הפעם לנית הדפוס לנען יגיל כל קורא ונעין בו:

ועכשיו הוספנו בו

הגהות והערות

מהרה"ג זאב וואלף לייטער נ"י

ובסופו יקונטרס תקנות מועד הארצות

מהגאון מוה"ר יהושע ולק בר' אלכסנדר' הכהן בעל הסמ"ע

שנת הנושט אלפים שש מאות ושש

ניו-יורק, נ. י.

דין מליחה

עו

חלב שהכשר סקף אותו מכל סביביו ולא יראה עד שיקרע הכשר מותר. תרמג רלקיוסותא אמור מירש רשי חלב שעל נבי עצם קפן שקורין אנקי' מותר לקולות' חלב חלב המעין שהן הרקין המפוספן מותר והרי הוא בשומן כשמוה חרץ' מראש המעי הסמוך לקיבה שהוא תחלת בני מעים שצריך לגרום החלב ויעליו חוץ חלב שעל הרקין שאמור. ויש שן הנאונים שאמור שראש המעי הזה שצריך לגרום החלב שעליו הוא המעי שיוצא בו ררעי שהוא סוף המעים וקורין לו סכמיאה ולשון הגמרא כזה ריש מעיא נאמטא כעיא ניריא' כלומר שצריך לגרום באורך אמה' והמגד לגרום שניהם מירש של צד הקיבה וישל צד הכרכשי' אין גורף אותו לגמרי לסי שיש שם חלב מותר אבל מטרין הקרום הארוך עם חלבו שצריך שאינו חלב אם הכרכשי' כשאר הקרום' יש בנגף הברסה חומץ וקרוסות שהן אסורין משום דצריך לנסמן מן הברסה בין צד צד בין לקדרה ואילו הן דחשלי ורכוליאתא ורכללי' אסורין משום חלב והחומץ שבחוד הבסלים' הן תמשה שלשה מיטין ושנים משאכל' דגי' שהן מיטין תמשה כל אחר לשני' והבי שהן לשמאל תמשה כל אחר לשלשה' כתב הרי יצחק' ואי שלף' להו חמיסי משתלמי' ואי לא כתי חמיסי בתרייהו ואי שרדויה כתי' הוו להו כחמיסי' והריז' כי צריך עיון בסי' הגדול' ומורי רבינו יחיאל ז"ל היה גודש שלא היה אוכל ככל מאותה התיבה לסי שאין תבסמים וזרין להסי' אותן חמיסי' עד כאן' וחומי' המחול' שהן הרקין צריך לשלוק אותן שהן אסורין משום חלב וחומי' הכליות' וכן קרום שעל המחול קרום שעל הבסלים' וקרום שעל הכליות' וקרום שעל המחול אין חייבין עליו אלא שעל דדו שהוא מחלב הקרב' ושאר הקרום אסור ואין חייבין עליו וכן קרוסות שי' ככוליאי' חייבין עליו כרת והתחתן אסור ואין חייבין עליו כרת' וכתב בעל הרמב"ם ז"ל

וצריך להסי' קרום מן הברסה לצד סני' מסוף הרקין ולחזה' והוה קרום שעל הבסלים' וכן כיתרת צריך לקלף מכחין' ורבל' סמני' שהחלב המכסה את הקרב' שוכב סביב אבל קרום היותרת מכפנים לצד הריאה אינו צריך להסי' מפני שכאותו הצד אין שם חלב' ואם נתחבר משם היותרת ואין סכרי' איה' צד מכחין' יקלף' הקרום מפני צד היותרת מספק לחומר' אין מולחין חלבים עם הבשר ואין מדיחין חלבים עם בשר ושכין שחתך בה חלבים' לא יחתך בה בשר' וכלי' שדריה' בה חלבים' לא ידוח בשר' בשר' בשם רש"י' מצאתי חלב מותר בחתיכה ונטלה עמה אפילו כש' שהי' עושה כה חתיכה נבלה' לסי שפני' כמינו הוא ואינו כמל' והרמב"ם כתב חוץ החתיכה חלב שנטמלה הוא חתיכות הריב' של בשר אם החלב בוקר חתיכה אחת סעמנים שהחתיכה שדבוק בה החלב מותר ורובן שמונתה אצלה אסורה בנגף שאותה חתיכה שדבוק בה החלב יש בה סי' מן החלב ואו מותרת אותה חתיכה שהיא דבוק בה' ואם אין בה סי' אסורה אלא אם התהלך החלב ואינה דבוק לחלב ואין בה סי' מן החלב חתיכה אסורה אף על פי שאין החלב דבוק בה' משום דמסעמני' ככל החתיכה אלא אם התהלך מונחת שלא לצד החלב אפילו אין בה סי' מותרת החלב אינו מסעמני' מחתיכה לחתיכה כלא רישא ואם אין החלב ארוך לשום חתיכה אותה חתיכה שמונתה אצלה החלב אסורה אם אין סי' בה וכל שאר החתיכות מותרת' אבל אם נגע חתיכה אחת או שתי' בחלב אפי' הכי איתה אסור' מתחלה שנגעה בחלב ולבסוף נתערבה יחד שאינו סכרי' אותה אם יש לשם מן הגשורת' שלא נגעו בחלב יחד' מותר' שנגעו כולם מותרות אפילו' אותן שנגעו דהו' תרי' כגל'

אף על פי שהי' ככלי' מנוקב' וד' מותר עם דג' מלא אפילו ככלי' מנוקב' אסור לפי שבוטל מצדו המלא וציר נוח לבלוע' אבל נמלה דג' מותר ככלי' שיש בו דג' מלא תמל' אפילו אינו מנוקב' מותר המורה שהרי' אינו בולע כל כך שיחזור וישלם כלום' יש בנגף הברסה חומץ וקרוסות שהן אסורין משום דצריך לנסמן ואחר כך ימלח הבשר ויבשלנו ואם התבן ומלחן אין צריך לגמול' ואם לצלי' אין צריך למולחן' ואילו הן חומי' מלח' וחסמי' מירש' הרועה חומי' העוקף' חומי' הלוי' התחתן כעצ' הלשון מכאן וכמאן' חלב חומין דקין שבתוך חלב הרקין המפוספן' זה עם זה' וקרום של סוף שבקרדק' וקרום שעל הבסלים' ואילו אסורין משום דם ואין מולחין הבשר עד שימירס' או יתחבבם ואם מלח כמשה' אחר שנמלחו' וקרום שעל הגוה' של עוף או של' כסדר' לפי שאינו מתרסק' עם העצם' כלו שלם ואינו יולחך' עצם הלגול' כמשה' קמנוה' כרי' שיצא כל' דם אותו וחתך' כחתוך' ומליחה' וכתב בעל העתים ז"ל במוקדא' הוא קרום של סוף אימא' תרי' קרסי' ונגדן' נמי כבסי' וכל בני' מעים שהמאכל' מוכב' בהן' כחללי' ואין מחייבין' בהן' דג' לאסור' אם לא נמלחו' או נמלחו' ככלי' שאינו מנוקב' :

קד דין חלב

האוכל כות' חלב כמזיד חייב כרת' בשוגג חייב חטאת ואינו חייב אלא על חלב של עולה מיני' בהמה שהן מפורסמין בתורה שור או ציב' או עז' ועל חלב אלה השלשה חייב בין של שחוטא' בין של נבלה' שרישה שלהן אבל שאר בהמה חיה בין סמאה' בין ספרה' חלבה' כבשרה' וכן נמל' של גי' מינה' בהמה' אלו חלבו' כבשו' ולוקה' עליו משום' אוכל' נבלה' כבית' והאוכל' נבלה' מחלב' בהמה סמאה' ונבלה' לוקה' שתי' משום' אוכל' נבלה' משום' אוכל' חלב' השחוט' ומשה' וצד' בה שליל' כל חלבו' מותר' ואפילו' מצאו' חי' סמני' שהוה' כאבר' סמנו' ואם' שלטנו' לו' חרשיו' ומצאו' חי' אף על פי שלא הסריס' על גבי' קרקע' שאינו צריך' שחיטה' חלבו' אסור' וחייבין' עליו' ומחייבין' סמנו' כל החומין' הקרוסות' האסורין' כשאר' כל הברסות' הרף' ז"ל כתב חלב' השליל' ונבדו' מותר' אבל דמו' אסור' והי' כשלא הלך' כלל' עד כאן' ששלשה' חלבים' הן' שחייבין' עליהם' כרת' חלב' שעל' שתי' הכליות' ושעל' הבסלים' אסר' החתיב' לא שבחוק' חלב' שעל' הקרב' הוא חלב' שעל' המסמנ' ובית' הדישת' ושעל' הבסלים' הוא חלב' שבעיקר' היותת' מכפנים' ויש' חלב' על' הקיבה' עוקם' כמו' הקרום' והוא' אסור' וחום' משוך' כמו' יתר' מותר' וכתב' הר"ש' ז"ל' וצריך' ליישול' כל חלב' שעל' פי' הקיבה' עד' אמה' ברוק' וכן' צריך' ליישול' כל החלב' שעל' גבי' המסמנ' ובית' הכושות' ושעל' הגרם' כולה' עיב' חומין' שבתכל' אסורין' ואין' חייבין' עליו' כרת' מירש' שבתכל' שחורין' מיליה' ונתבל' שעל' רתקין' של חומין' מסוככין' זה עם זה' והן' אסורין' משום' חלב' אבל אין' חייבין' עליהן' כרת' דחלב' אסר' הגמרא' ולא' חומין' יהיה' לכל' חומין' שהן' אסורין' משום' חלב' כמו' שנבאר' בעיה' ואף על פי' שהחלב' הכליות' יורקין' עליו' נוסף' ארס' לוכין' שבחוק' הכולי' ואחר' כך אכילו' ואינו' צריך' לחמש' אחריו' שעל' הכליות' נאסר' ולא' שבחוק' יש' כמו' שתי' תחילת' של חלב' בנקרי' המתנים' סמוך' לידן' לראש' הירך' כשהברסה' היה' חלב' זה' נראה' בפעמי' וכשתמית' ידבק' בבשר' ויתכסה' חלב' זה' ואינו' נראה' עד' שיתרסק' הבשר' מן' הבשר' ואף על פי' כן' הרי' זה' אסור' שאין' זה' חלב' שחיבשו' חומה' אותו' וכל' סקם' שתמצא

דין חלב

בשל כרבו בשר ואמילו רויין להתבדר בל'א אסור אלא משום בליעה עד כן'ן ספק אבי העוור' ראם נמלה חלב וכשר יחד וידעא כאי זה מקום נגע מגי בקליפה ולא בעינין סי' אלא בשביל ואם אינו יודע מקום הנגיעה ילקח הכל ואם יש הרבה תמיכות ונגע באתא וידע כאי זו טעם אם תמיכה הראויה להתבדר לא במלה והכל אסור ואם לאו במלה בלבד ואמילו קליפה לא נכון הור' רש"י וריב"א .

בבית שמיטה מדרים על שאלה מכרס כבש שלא קרין חמץ החלב ונמסל עם הבשר אסור שבכרס צריך ששים להתירו אם לאו והרס אסור ומתחיתיו שנגעו בחלב אסור: ומ' ספק באינו תמיכה נקעה ויש שם תמיכות הראויות להתבכ' אמילו הכי שרי זהא דלא במלה היט' שהיא מעצמה אסורה אבל זו שהיא חמט בליעה לא ובפלה כרוב ועוד: וכל אחר איכא לגמרי כך לא נקעה עכיל הדרוכי פרק גיד הושה .

כתב הר' יצחק המבח צריך שני בל'ים אסורין נזי כבש ואחר שפדיו בו חלבים וגם צריך שני סכינים אחר שמתחך בו כבש ואחר שמתחך בו חלבים .

החלב מנועס אמילו מלפניו לפעלה הרס אינו ספקעט לפעלה לסיכך תמיכה שספקתה חזק הציר וספקתה חזק לציר .

אי אסור אלא מה שנתוך הציר ואמילו אם יש כמה שנתוך הציר שומן אינו אסור השאר לפי שאין לאסור מטעם זמיכה עצמה נעושה נבלה אלא היכא שיעקר האסור יכול להתמסמט ואסור לשלם לפרש חלב הבטלים על הבשר כדי לנאתו לפי שהקדש שעל החלב רק ויחמטך כיד המבח ויזוב החלב ויהי נבלע בבשר ואם נעשה אחת מכל אלה הרכיבים לא אסור הבשר .

קה דין גיר הנשה

גיד הגשה נורג בבחמה וזיה המפורים ואמ'': בגלות ומיור'י שלהן נהרג בשליל ובשני הירבי' .

ובעל העתים כ' שאינו נורג בשליל ואין אסור מן התורה ולא שעל כף הדק אבל שאר גיד שלפעלה מן חלב וזולטתה סמנו עד שמוטו אינו אסור אלא מדבריהם .

וכן חלב שעל הגיד אינו אסור אלא מדבריהם .

וכי נדין הן בירך הפנימי: ומסור לעצם אסור מן התורה ועליו כלו מדבריהם האוכל גיד ונשה הפנימי שעל הרב לוקח ואם אוכל מחלבו או משאר הגיד הפנימי או מכל החיצון סמין אותו מכת מדרות .

וכמה שיעור אכילתו כזית .

ואם אוכל הגיד שעל הרב כלו אף על פי שאין כזית לוקח סמני שהיא ככריה כמני' עצמה .

אבל כזית מגיד יסין וכזית מגיד של שמטל או שאכל בו כ' נדין אף על פי שאין בהם כזית לוקח שמונים וכן הוא לוקח על כל גיד וגיד .

כתב הר' יצחק זיל שומנו שגיד של ישראל קדושים הם נהגו בו אסור בין בהמה בין בחיה .

והלכה אין בגידין בנותן טעם והלבך אסור בהנאה אף שומנו של גיד יש בו טעם כרבי רש"י ורשב"א ור"ת זיל' .

ר"י כן כונו אומר דאין להתיר כשומן מפי מבגד ע"כ .

העוף אין בו טעם גיד הגשה סמני שאין בו כף הדיך אלא ירכי עול' .

ואם נמסא ועף שירכו בירך הבהמה שיש לו כף גיד הגשה שלו אסור ואין לוקח עליו מיהו לא צריכי' למבדק בהי' שום עוף דלא שכיחי' ובהמה שבה קריה ארך כשל' עוף גיד הגשה שלה אסור ואין לוקח עליו .

האוכל מגיד הגשה של בהמה וזיה שמאין פסור ואינו כאוכל משאר נמה שאין שכישי' רמ' חלב הבשר ואם אוכל מחלבו שעל גיד כאוכל במשהו והאוכל גיד הגשה של נבילה ומישהו לוקח שתי' .

הגושל גיד הגשה צריך לחטא אחריו שלא ישאר סמנו כלום ונאמן מפינו על גיד הגשה כשם שאמ'ן על החלב

ואין לוקחין בשר שמטל אלא אם כן היה אדם אשר ומוחק בכישות הוא שישותו לעצמו וסוכר האמן .

וכל זה כהנה לארץ . והלוקח בשר ושלתו ביד עם הארץ ואף על פי שאינו מוחק בכישות או ביד עכו"ם שמתחתיו חוששין ששאר יחלפו אבל לא ישלחו כד' בו אם לא היה לו טעם אף מביעות עין שהיה צורך לתחום ששאר יחליטו .

סמ' רב חלב כשר ביוני תכלת בחותם אחר אסור חותם כתיך חותם סויר וכתב הר"ק צריך לעשות חותם על הבשר ששם עשה חותם על השק לא מהני שהרי יוכל לנקוב בתוך ולהחליף הבשר .

וכן כל דבר שישולח שצריך חותם חותם חותם ואם חתם השק הבשר היה זה חותם בתוך חותם ואין צריך כתב עד כאן .

וכתב רש"י זיל שומור לשלוח דך חמוטו מן הגיד על ידי נזי שהחמימה הוא סמין .

וכתב בעל העשור ומסתברא דל נזי בעוף שחוט או בכריה שחוטא שומור לשלוח ביד נזי שבות השחימה הוא סמין הראדנא לא שחיט נזי כישראל לא עוף ולא כדמה .

הרשב"א אומר לפי שאין סמין השחימה לסמור עליו כלא מ"סן אחר .

וכל בשר שאין בה לא סמין ולא מביעות עין שהיה כבלי תלוי ושכר הרבלי ונפלו התמיכות לארץ זהו זה אסור שאנו א"מרים אותו כשר נדרתו היה או שהי' זהו בשר אחר וכתב הר"ק ר"ם ומפלה אסור להגיה לניה לשאת אותה בתוך כרס משים אחר רב כשר שנתעלטה על העין אסורה אבל אם נתן בה סמין סותר .

הר"ף וכונו לכריה כתב דלית הלכתא כר' .

מצאתי כתוב אסור רב חתי' אסור בחותם אחר .

מירוש' תמיכה דג שאין בו סמין כשר ביוני תכלת ובשני חותמין ומתירן ח"ח סמני חותמין בחותם אחר .

מירוש' הלכות חלב מ"סן פ"ה בנייה כל אלה מתירין בחותם אחר כך מצאתי .

גיד הגשה סותר בהנאה לסיכך סותר לשלוח דך שליטה לנכרי ולתנה לא כמני' ישראל ואין חוששין ששאר יאכל סמנה הישראל קודם שיגשלו הגיד שהרי הוא שולטת אבל תמיכה לא יתננה לו כמני' הישראל עד שיגשלו הגיד .

קו דין בשר בחלב ודין כחל

בשר בחלב אסור לבשלו ולאכלו ואסור בהנאה וקוברי' אותו ואסור אסור כאשר כל הנקבין ופי' שבשיל שניהן כזית לוקח וכן האוכל שניהן כזית .

ואין אסור מן התורה אלא כשר בהמה מהרה שבשילו עם חלב בהמה מהרה אבל המבשל או האוכל בשר בהמה מהרה עם חלב חיה סמאה או בשר בהמה סמאה עם חלב בהמה מהרה אינו חייב משום בשר בחלב וסותר בהנאה וכן בשר חיה ועוף שבשילו בין בחלב חיה בין בחלב בהמה סותר בהנאה .

וסותר לבשלו .

הגים והגבים סותר לבשול בחלב .

השוחט עוף ומצא בו ביצים נמרו' סותר לאוכל בחלב ויש כתבו הוקא נמרות באתה קליפה דקה ולכנה אלא שיעדין היא וכה' והי' ינתן א"ל כר' רמ"ם כלא קליפה התענה סותר והוא שנעקרין מן האשכול אבל אם היא עדיין תלויה באשכול אסור .

ובעל השאלות כתב ראמ' .

נמרות כבדן אסור וי"א דכיון דאמר נמרות בעינין שתינה נמרות נמרות צדוהן שיש להן אויך ויהי ראשו אחר כך לעשמי' אותן שהן עדיין ככזור אמל' יש שם חלבין סמוחין לאו נמרות הן המבשל בשר עם חלב או בחלב ממה או בחלב זכר או שבשיל רמ' חלב פסור ואינו לוקח על אכילתו משום בשר בחלב אבל המבשל בשר ממה או חלב בחלב לוקח על כשולו ואינו לוקח על אכילתו ואינו משום בשר בחלב והמבשל או האוכל שליל בחלב לוקח אכל בחלב או האוכל

בשר בחלב

כמות שהוא כעת שנשלל : וכן ככל שיש אסור בנות חמיבת נבלה משערין כדריה ואם יש ים כיוצא בה הוא חמיה משליכה והתבטל מותר אפי' היתה אותה חתיכה חשובה ואיזה להתבדל בה לפני הוואחי' : ואם אינו מבידה היא חתיכה חשובה להתבדל בה כלל אסור אפילו באלף כיוצא בה : וכל מה שהיה התור דומי' רבחל בנות לב ובכר משערין כמא' דנסיק מיניה לפי אומרי' הרעת ולא כענין כדריה דרוק' כחל משערין כדריה משום דעשאוהו חתיכה נכילה אבל בעלמ' : וכן דעת הבצל העמור וזל רבתי' וכוונתן משערין כדריה משום דמאי דנסיק מיניה לא ידעינן : וכן דעת היר דוד כר' ד' לוי זיל שכתב בקדרה חלובת ששכל בה כשר והיא בת יומה או של כשר ששכל בה חלב משערין אותו התבטיל אם יש בו שום חלב חרסי' הקדרה מותר ואם לאו אסור בדריה משערין דאלו כמא' דנסיק הא לא ידעינן כדאמרין כחל' : והיר' יוסף אכן מלס זיל כתב דלא משערין כדריה אלא כמה שאמרו מתוכו בנות חל החתיכה נכילה כיוצא בהן שאין יכולין לחזור להיות אבל כמה שאמרו כ' לוי אכן מן החיין בנות קדרה וקערה שיכולין לחזור להכשירן משערין כמא' דנסיק מיניה לפי אומדן דעתא : וכתב בעל העמור זיל דרוקא בקדרה בת יומה חלה לאות בת יומה היא קום לתו לרבנן דכל תבטיל שעברי' צורתי' כליעה אחד דכפי' תביל' אפי' כשר בחלב לבסוף הוא יומה' וכעבר אבל לתחלה דרואי אסור כדאי'א' בסוף נמרא דעין ואם בשל בקדרה בת יומה ויש שישים נמי הכל מותר ובקדרה עצמה פליגי רבנן דארי' מאן דאמר רמכשילין בה מאן ואיך מאותו הימין ששכלו בה עכשו' כמאמרונה בין שהתבטיל מותר מעם הראשון בכל וקדרה מותרת : ואיכא מאן דאמר שהקדרה אסורה לעולם לפי שאין בלי חרש יוצא מיד דומי' לעולם והני התבטיל מותר שינתבטל מה שנשפלט מן הקדרה נמעיך בתבטיל אבל כיון דקום לן דאינו יוצא משכלו בה לעולם הנה נשאר בו מן הטעם הראשון ונבלע בו מה שהני' ונאמר יש בהעירבו עם הראשון שנמצא ויובט אינו יוצא ממנה לבמדי ואסורה לעולם אם היא של חרש ואם של מטה צריכה דגעילה וכן כף חולבי' שהניס בה קדרה של כשר אם אינה בת יומה אפילו בלא ששים הכל מותר ואם היא בת יומה התבטיל מותר בשישים אך הבף אסורה כדאמרין בקדרה וצריכה דגעילה ונמצא בתשובת שאלה לרב צרמתי' זיל על כסוי קדרה חולבת ששפוט על קדרה של כשר ריתדת דמשערין בשישים כמה שנכנס בה והעיר רבי יעקב בן יקר זיל על כף חולבת שהניסו בה קדרה מלאה כשר ושיעורו בשישים כמה שנכנס בקדרה ולא זיל כולה : ודעת הבצל העמור זיל דמשערין ככלו כמא' דנסיק לפי אומדן דעתא : והיי' זיל מחמיר : ויש אומרים דנסיק משערין אם יש ששים כמות מסנה מלאות דתבטל ודמל' או אפי' שרבלע מס' כשיעור מלאה : והיר' יוסף זיל כתב דני' כמיל כשר בחלב כשתחמין כף חולבת כקדרי' של כשר או לרפ' משערין כל כף שבקדרה ולא ידעינן כמה נסיק מנייהו אבל מה שלא נכנס לרובס אינו אומדן : וכן כשישי' מן הרבף בקדרי' עליו דביע' דמשתבת אסרינן חס מקצתו חס כלו ואם כן היה לנו לומר דגם מה שלא נכנס ברובס מולט עיי' : והיי' דין בה האחד היכא ששפוט על קדרה של יומה כשישי' מן הרבף בקדרי' הקדרה והתבטיל מותרין והבף אסורה : והר' זיל כתב כן עם כשר עם חלב ע' שהיא כליעה כמא' חלב וכו' וכן עם כעבר נמי אסורת אם חזרו ותבטלו כן כשר כין עם חלב כל זמן שהיא בת יומה עיי' : וכמו שאין ששים הכל אסור ואפילו בהנאה ואפילו הקדרה אך לתל' חתיכה

האכל שליאו או עור אונדים או עצמות או עקרי קרנים וסלפי' רכנים בחלב אסור : כתב הרמב"ם זיל מעט כשר בחלב כלל נאמר כתי' לא תבשל בתי' חלב אנו נרי לא יקרא רק מה שהוא מן העדים אך יש הרשע כן נרי ועוד ימי כ' נרי גדול מערי' עדים כ' ועודו צדי' לדי' תועם העדים וכה שיעור עדים והבטלים קבלו שלא יאכל ישראל חלב בחלב : ועתה אפרש של דני' מנהג התורה לרבר על ההורז כמו תל' היענה למה שנהג החתוב לומ' כבה ותהיה הבת כוללת כל הבטן וכה לא מצאנו : דע' כ' כשר היענים יבש כעין ואין מנהג שאכלט אדם כי אין זו לחה ולא יאכל מכל הבטן כי אם כתי' בה היא נקבה קטנה ויש בה מעט לחות ולא כן הזכר הקטן וכבה אין אדם אוכל כשר בחלב כי אינו מאכל כתי' וקין מנהג ער הרום בארץ ישראל שיאכל אדם מלה מבושלת עם חלב כעבור שיש בטלה לחה רבה מאד וכך בחלב והנה הוא מוסר על כן לא יאכל : ובעבור כי כשר הגדי אין בו לחה וטובא וקין הוא יוש על גבי כשר וכלו הגדי בחלב : ואל' תתמה בעבור שלא נהני' אנשי אלה המקומות לאכול גדי עדים כי כל הרפאים מודי' שאין כשר כמות אפי' לחולי' התיירו אותו לאכול וכן אוכלין אותו כמסדר אומריקא וארץ מצרים וזרם וככל ארץ ישראל גם כבה היה מנהג הקדמוני' שני גדי' עדים טובים ונעש לפינן נרי עדים ובעבור שאין מנהג אדם לאכול בשר חי אסור לבשול הגדי בחלב אסור : אולי' היה כי אכזריו' לא היה לבשול הגדי עם חלב אסו כדרך אותו ואת כני' לא תשתחבבוים אחד : גם לא תקח האם על הבטן : ומנהג רוב בני אדם שאין להם צאן וקנה החלב בשוק והבטל יהיה ממוקם משיחי' רבית אולי' יקונה הגדי לא ידע אנה אמו והנה אם קנה חלב אולי' יש בו מחלב אם הגדי שקני' יהיה עובר ונול מסק שהוא מן התורה לחומרא : והנה גם השמעאלים מודים כי אם יבטלו הגדי בחלב אמו שהתולדה שיה' איהיה ותר ערב והבטוב דבר על החלב והנה קרמנוהו החמירי' לומר מן המס' אסור בשר בחלב' : והיי' שנתן להם חכמה יוא יתן משבורתי' שלימה עיי' :

החל' שקרעו וטקו החלב שבו מותר לצלותו ולא ילו ואם קרעו שתי' וקרב ופחו כותלת עד שלא נשאר בו לחות חלב מותר לבשלו עם כשר : ומעם הקריה שתי' ערב רילו באורך וברוחב כותלת כל המקורות שיש שהולך לאורך ויש שהולך לרוחב ופחו כותלת הרבה כרי' שישתט וצא ממנו כל חלבי' : וכתב רבי זיל הבחל כל היבא דקרעי' שתי' וערב מותר לבשלו בקדרה אפילו עם כשר לבתחלה ואם לא קרעו אלא מעט מותר בהעירבו ולצלי' ולקדרה בלא שיבדו מותר לבתחלה כרב חתמן : ובעל וזיל כתב היבא דקרעי' לבתה ושלחיה אסורה לקדרה שיש בה כשר לבתחלה לשה' שדרי' שרי' : וכתב עלו הבתל כל הבתל העשור והמחמיר תבא עליו ברכה דהא כמורא מחבירי' ולא אולי' כחלא : מנהג רוב מקומותינו שלא לבשלו עם כשר אפילו בקרעי' ומזהה כמותל' ואפילו בקדרה בלא כשר לא נהנו לאכול כי אם צעלו או כמפלה : ואין נמנעין מלחמנו כמכין שחותרין בו כשר : וצריך למוזיל' ככלי' מנוקב משי' דציר וראי' יש בו כישאר כשר וכן בתו דנאנוני' ואם לא קרעו כן של גדולה כין של סנה' שלא הניקה אסור לבשלו אלא ערב ובושלו בפני' עצמו מותר לאכול : ואם בשלו עם דבר אחר משערין בשישים כחל' עם הבחל ויהיה הבחל אמו והשאר מותר כמחות כחל' אסור וינין כן וכן כן אם נפל לקדרה אחרת אסור אותה משערין אותה בשישים כדאמרנה יתבטל עצמו ונתבטיל נעשוהו חתיכה דאסור ואין משערין בו אלא כמות שהוא כעת זומדן לא

(קף)

צונן

קונטרס התקנות של ועד הארצות

כאת הגאון מוהר"י ירשע ולק ב"ר אלכסנדר הכהן בעל המציע זצ"ל

בו נמצאו כמה עניני איסורים אשר העם וכשלין בהם והיה מפקח בהם הגאון בבית ועד, והוא מקום יבוצו החסמים, המה ראשי ישיבות ושלש ארצות מדינות פולין, בהתאם ראשי עם יחד בשנת שס"ו לפ"ק כמו שיבאר לנקן בדבר הגאון בסוף הקונטרס. ואינו ויתקן ולומר דעת את העם הרוך אשר לכו בה. כבוד באיסור רבבו וכשלין כמה: ועל"י משה ומתן שאינם בקיאים בדינים שדורם לא יעלה על דעתם שיש איסור דברת בטח ומתן שלהם בנין כעשויים מקל על איה חטורה התעמיה לזמן פלוגי וכיוצא בו כמה להנהיג דברים. ובאר הכל הגאון ב"ר היטב ב"ר קצרה להמורי העם וגם בדרך אורכה. ולרוב התועלת הן להמנהיג עם הן ללומדים שמועלים אשר ימצאו מרוב נפשם בחירושי דברים שהמציא הגאון הגיל ובפלפוליו וראיותיו מתוך השי"ס המופסיקים וגם לאפשרי שימאסר המוסטנס אותו לזכות את הרבים.

קונטרס מהגאון בעל"ה המציע

בענין המאכלוח

השוחטים והבורקים צריכים להיות יראי שמים ויבדוקו החלפים היטב ובכ"מ הימנו נאמנים שיבדוקו פתאום סכין של שחיטה כדי שיהיה השוחטים בו היטב. גם לברוק השוחטים והבורקים בכל הגליל אם הן בקיאים בהלכותן ושמוחזקין הן באימת יריהן. גם ימנו בכל קהלה נזמנים שיראו על כמה ענינים שיש לחוש שיצא ממות ירי הקצבים ודברים שאינם מתקנים ונפרש קצת מהם:

הא' כחכם חלק הפנים מחלק האחרי דרכם לחתוך בשימוע ועם שפזרסין ובשר זנווא מרובק על הצלע הי"ג לחלק הפנים ואו צרינים לנקר אותה חתיכה בשר המושפע כמו חלק האורז בני מקומות יודעים למנקרי בשר וכמ"ש בהיכות יגוקר ר' הירש ד"ל:

הב' דרכם לחתוך במקום שכלים וצלעות בשי"ע בלנקי"ן למטה עד הכהל ועד מקום שקרין הוי"ך ששעיל והוא שייך לחלק האחרו וצריך לנקר ואין הקולם מרגישין בוה. לכן צריכים להתזהרים בזה שלא יחתכו כי אם עד סוף הסנדור שהוא מקום מוגבל ומשם והלאה כולל לא:

הג' יש בהמות שיש להם צלעות גידולת שיש בהם מוח בכל צד ירי או סיו ויש בומות שאין להם אלא ירי לכל צד ירי ולקדוקו הקצבים את הצד הכבד כי מהאחד הכבד ודמעה לא שם חלב ומהאחד הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעים ושאר מיני חלבים ומשם צריך ניקוד ומחלב האחר יחשב:

הד' אינם נוהגין בניקוד הבאקרי: וגם בניקוד ראשים של בהמות דקות שמוגדין אותם עם צד של חלק הפנים. גם בניקוד לשון ותחול: הה' לא ימכרו בשר כשר וטריפה: ויל לשון אחר. כ"א בהמסק מרובה או רבד מסוי"ג מונח ביניהן: הו' להזהר היטב לברוק אחריהן ש"א ישהו בשר כשר יותר מי' ימים כי אם כאשו' נשדה לפחות חצי שעה במים היטב והיינו שיהודג הצד לחלק הפנים לג' או לר' החתיכות ויניחם בכלי גדול וישים בכלי מים כ"כ כדי שיכסו את הבשר כולו ולא כמו שנהגין בקצת קהלות להחיות מעט כי זהו איסור גמור אליבא דר"ע:

הזשים יהיו נוהגים שישודו ומלחו הבשר בעצמן גם משרתת ישראלית ולא שפזרתיה הנויות כלל. וגם בכישול המאכל יהיו נוהגים כי הרבה פעמים נעשה שהכשילו ובעלתה ושגנו דבר איסור בו. וגם חתכו כלי בשר כחלב או אסכא. וגם יש קצת בישול גוים. וגם לא יתנו לשפוח נר של חלב כי אינה נותרת שלא יטוף על הכלים לכן החזר לדבר ה' והיה נוהד ליתן לשחתו גוי' נר של עושה בשעה שמפריחים כלים של חלב: יכריזו בכל הקהלות שלא יעשה שום אדם נביות וחסאה בכפמים למכור להיהודים עו' שיבא החיה

לפני האב"ד שלו ואותו הרב יחקור אחר מעשיותו אם הגון הוא ויתן כירו כתוב וחתום ומי שאינו יודע וניכר להרב לא יתן לו הרב דשות וגם לא יעשונה שום אדם ביחידות אד"א שלא יסע ממקום למקום ויהי' בלי שמירה ובכל מקום ובכל יריד יברוק אחר המוכרים היטב אם יש בידם כתב דשות מרוב שבגליל שלו:

יש מקומות יודעים כוואלחיי שצדים שם דגים כשירות וסדפות יחד וברוק ומנסה שמוגלחין ומייכשין אותם יחד לכן צריכים להזהר שלא יקחו מיר כל אדם מאותן דגים היכשיים כי אם איש יודע שהגון הוא:

שום אדם לא יקבע עצמו לשמות כבתי משתאות של גוים וקובע עצמו לשמות שם הוא ככלל הריקים והפזחים אלא יקדא בשם רב וחדר ולא יהיה לו שום מינוי בקהלה:

בענין המלבושים. וגם באיסור שעטנז

מאוד מאיד יברוקו אחר איסור שעטנז שנכשלים כי טובא ובפרט הנשים כהגוי'ן שתומרתן שמיני"ף להגברים עם גבר שמון שבניהם מלמטה שמיני"ן עוד וכיוצא בו ביניהם ותופרין אותו בשפירה אחר והוא שעטנז ממו. וגם נכשלין מאוד בסטראק"ים שעושין כמדינה זו ושחתי' שלהם של פשתן ותופרין אותו על בגד צמר. וטי"ש"ש מכאייר וכיוצא בו וכפרט כמעטלקי"ש שהנשים נכשלים בו מאוד. גם בואק"ין הגבוהים והקטנים שבהן חוטי' של פשתן צריך להסירן ולברוק עוד אחר כמה מיני שעטנז. וגם צדיקין לזהר ליתן לחיט' חטי' קנבוס:

לתקן שלא ילכשו האנשים והנשים במלבושי הגוים והפריצות שהגוים בעי"ה רק יהיו בני ישראל מצויינים במלבושיהן:

לדקדק מאוד אחר איסור יתור נשים הן בעיר הן בכנסע כדרך וכדרך לא די להם בשומר אחר. גם לדקדק בשומר שלא יהיה גדול או קטן יתור מדאי וזכה. וגם במתוקי האודנר"א שרדים בכפרים ביחידות ועצמים גורס נוסע לכפר אחר והיא נשארת לבדה בין הגוים וגם הגוים שותין ומשתד"ן בביתו לכן הסכימו ראשי המדינות שלא יחיוקו האונר"א כי אם שני בעלי בתים עם נשיתן שיהודו שם ביתו: ולתן לב על מוכרי האחרונים שיבאו זמן מה קודם חגג כדי שיוכלו לשלוח האחרונים להררים כמדקדקים. וימחו כמוכרי האחרונים הגרצ"ים שמקדמים לבא בירידי יערסל"ג ולוקב"א ולוקחין מהן הקדושים וההזקקים ואח"כ אינם נוהגים לב לקנות ולהרר אחר כשרים. למנות אנשי ידאי אלקים ומדקדקים שיבדוקו החפילין והמוזות בכל הגליל. גם ימנו אנשים מרקקים שיבדוקו החזירים הנרפסים כבולא"ה וגם בקצת מקומות מערתי' מקדוב באו נרפס בהן דברי מינות וסעיות. גם יתנו לב על השבועות הנעשים ובפרט בשעה שממנים ראשים אי שאר מינים שמשי"עין הכורדים והגולה להם וכמה חילול השם נעשה ע"י זה:

ונתח על השלחן לחם הפנים לפני המוד

ספר לחם הפנים

שם פניה בסבר פנים יפות ללחמה של תורה
מפניגים יקרה, ערוכה בכלל ושמורה ו על
שלחן ערוך

במור זורה דעה סלורה. לחסאכל פיות היו כונים. לשלחן ערוך
בלחם הפנים. כעגולק הפוקה א המרכז מקל כדוים. סוכב סוכב
מכל ענביה. הליכות עולם הלפתייה. קיצור פסק הלכה. הלכה פסוקה
מספר עורי והב. ופתי כהן ונקודת הכסף. פני עתק בוק הלכל. פרי
חדש וקנת דיני' מחודשים מעבל ענן אברהם. ומשאר פהקי סקלי' פוסקים
כהנה ובהנה. מי מנה. היוצים כסאלת הוראת סניב לשלחן ערוך זה
ומרחים פנים לתורה. יורה יורה. מלבד קיצור פסק הלכה. מחשבת חדשים
זס ישינים. כאשר עניך קטורה משרים. איש על מקומו ינא בשאם
שם בתקרתו :

תברו בעל המחבר חקי חיים וחקי רעת : וחקי משפט :

אכן מאסו הכונים. להעלות דיני ניקור בשלחן ערוך זה לעבודת בעלי חיים
ולגורכיהם. מעטם הכתוסים עמיהם וכלל המכונים הם מתכונים. בלחם
הניקור עם בעלי. העשור הנמנא פה כגורו זה עמנו היום
אחוקין ולא חרפנו וכל המלאכה קשלוס

נתח על שלחן לחם הפנים לפני המוד לשלחן

גרפס פה קק וויהרמרשדארף

פי' המחוקק ר' יהושע בן כהר' חיים זכ"ל מפורדלי

הקדמה

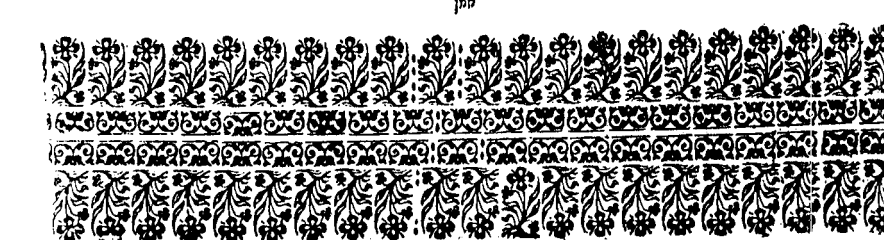
הנני לוח אל המלך בענין השמירה לנפש וגם בן כמלאכים ולא המקצועיים שהם יודעים לבחון השעה הנכונה לקבל פקודתו...
 לפיכך נעלה בזה הזמן וישיבנו אל המלך...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...

לכן יקראו בני ישראל בשם אלהיהם ויבאו אל המלך וישיבו אליו ויאמרו לפניו...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...

וגם שומרי המצוות יבואו לפני המלך ויאמרו לפניו...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...

ומה יקראו בני ישראל בשם אלהיהם ויבואו אל המלך וישיבו אליו...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...

אשר ויבא אל המלך ויאמרו לפניו...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...
 ומה שאם ירדנו אל המלך ונראה לנו שיש לנו שם מעשה...

יורה דעה ר"ח כח

אם יש (ה) כספו קנה אחידי דמי חתן כולו בלא קליפה... (ז) אולי יש... (ח) אולי יש... (ט) אולי יש...

מה חותן שאורים משום דם וכו' ר"ס

איש חותן שאורים משום דם חותן שבידו אברקה (א) וטבולו החתן שבער הרשע שבתן כמאן וכו'... (ב) וכו'... (ג) וכו'... (ד) וכו'... (ה) וכו'... (ו) וכו'... (ז) וכו'... (ח) וכו'... (ט) וכו'...

החפץ (א) כי ס' ה' (ב) ה' (ג) ה' (ד) ה' (ה) ה' (ו) ה' (ז) ה' (ח) ה' (ט) ה' (י) ה'... (א) חם הפנים... (ב) חם הפנים... (ג) חם הפנים... (ד) חם הפנים... (ה) חם הפנים... (ו) חם הפנים... (ז) חם הפנים... (ח) חם הפנים... (ט) חם הפנים... (י) חם הפנים...

ס'מ כ"ח ר"ס א' וכו' חתן חתונה

החפץ (א) כי ס' ה' (ב) ה' (ג) ה' (ד) ה' (ה) ה' (ו) ה' (ז) ה' (ח) ה' (ט) ה' (י) ה'... (א) חתן חתונה... (ב) חתן חתונה... (ג) חתן חתונה... (ד) חתן חתונה... (ה) חתן חתונה... (ו) חתן חתונה... (ז) חתן חתונה... (ח) חתן חתונה... (ט) חתן חתונה... (י) חתן חתונה...

ס'מ סו' א' וכו' חתן חתונה

החפץ (א) כי ס' ה' (ב) ה' (ג) ה' (ד) ה' (ה) ה' (ו) ה' (ז) ה' (ח) ה' (ט) ה' (י) ה'... (א) חתן חתונה... (ב) חתן חתונה... (ג) חתן חתונה... (ד) חתן חתונה... (ה) חתן חתונה... (ו) חתן חתונה... (ז) חתן חתונה... (ח) חתן חתונה... (ט) חתן חתונה... (י) חתן חתונה...

מה חתן חתונה משום דם וכו' ר"ס

איש חתן חתונה משום דם חתן שבידו אברקה... (א) וכו'... (ב) וכו'... (ג) וכו'... (ד) וכו'... (ה) וכו'... (ו) וכו'... (ז) וכו'... (ח) וכו'... (ט) וכו'... (י) וכו'...

מה חתן חתונה משום דם וכו' ר"ס

איש חתן חתונה משום דם חתן שבידו אברקה... (א) וכו'... (ב) וכו'... (ג) וכו'... (ד) וכו'... (ה) וכו'... (ו) וכו'... (ז) וכו'... (ח) וכו'... (ט) וכו'... (י) וכו'...

כללי הניקור בקיצור

הרא

דבר האלקים כלמדתו וכמדתו נדון היה... אלוהים אלוהים אלוהים... המלך הוא בל ענין...

הא קר סדר הניקור בקצרה

ההויך פעליו

אדם וחייתו וכו'... אלוהים אלוהים אלוהים... המלך הוא בל ענין... האדם הוא בל ענין...

סריק סדר הניקור בקצרה

תחת על השלחן לחם המזנס
לפני תמיד

ספר לחם הפנים

עוב פניה בספר פנים יפות ללחמנו של תורה
ספונים יקרה ערוכה בכל ושבורה על

שלחן ערוך

במדינה יתנה דעת קורא לחם של עתה על קטנה
ערוך לחם הפנים בעולה המורה על המבנה של
בדלים ספונות הכל עברה להיפוך המורה
קריב עסק הלכה תלמה ספוקה ומכר מרוב והנה עתה סוף
הקולות הרבים ספונות בית הלל מבי עתה נקבת עני
והמזנס ממשל מן אכרס ומאלר ספוק ספוני ספוני
ספוני ספוני מן אכרס ספוק ספוק ספוני ספוני
ספוני ספוני מן אכרס ספוק ספוק ספוני ספוני
ספוני ספוני מן אכרס ספוק ספוק ספוני ספוני
ספוני ספוני מן אכרס ספוק ספוק ספוני ספוני
ספוני ספוני מן אכרס ספוק ספוק ספוני ספוני

חברו בעל המחבר חקי חיים וחקי דעת וחקי משפט :

אכן חלקי הדברים להגות דתי ניקולאוס
כני ארס ולפני כרס מועקט ספונות ספוני ספוני
חם ספוני סדר חניקור עם בעל הענין
התחיל מה בחבור זה עיני חיים ספוני
ולא חרסנו וכל העולמה ספוני

לסדר ולפרט

ברוך אברהם לאל עליז לביק

הנהגה ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני
ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני
ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני
ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני ספוני

פנים

ספוני

הסכמות הגאון הגדול אב"ר יעקב
אשר שמואל א"ל

הסכמות הגאון הגדול אב"ר יעקב
אשר שמואל א"ל
כבר מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

הסכמות הגדול הגדול אב"ר יעקב
אשר שמואל א"ל
כבר מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

הנה
הנה מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

באשר
באשר מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

בראותי
בראותי מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

הסכמות הגאון הגדול אב"ר יעקב
אשר שמואל א"ל

הסכמות הגאון הגדול אב"ר יעקב
אשר שמואל א"ל

הסכמות הגאון הגדול אב"ר יעקב
אשר שמואל א"ל

מ
מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

בבואי
בבואי מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

באשר
באשר מ' הגדול ב' ה' וצדקה פרוטה
על סדרות ה' וצדקה :

ספר

מורה לזוהרים

כולל

הלכות שחיטה ובדיקה

נחלק לשני חלקים

שם האחד הלכה סדורה ושם השני תוספת הלכה

מחתי

הקטן יצחק דוב הלוי באמבערגער

החב"ק ווירצבורג והגליל י"ע.

בעהמ"ח ספר מלאכת שמים, אמירה לבית יעקב ויצחק ירנן.

מהדורא חנינא

נחלוז אליה חקנים והוספות על מהדורא קמא.

פראנקפורט דמיין

שנת תרכ"ד לפ"ק.

ה. ל. בראַננער'ז דרוקער'יא.

סימן כ. הלכות נקור.

א. הנוקר את הבשר מתחיל כראש ומחזכו ומוציא המוח ומעבר הקרום שעליו ואחר כך מעבר גם הקרום הרבוק בעצם הגלגלת (א) וקרומוץ אלו אסורים משום דם. ואחר כך צריך להסיר שני הגידים שבלחיים (ב) והיינו שנוטל הלחיים בידו ומתחך בסכין מצד. הלשון ומוציא גיד אחר ומתחך מצד ב' ומוציא גיד א' (ג) ומתחך בסכין תחת שרש הלשון ומוציא ממנו חוט של דם (ד) ומלכד חוט זה יש להסיר עוד מחוך הלשון שני גידים (ה) והיינו גיד אחר מצד זה וגיד אחר

תוספת סימן כ הלכה

סימן כ.

(א) נעלם הגלגלת. מהעור סימן ס"ה נשם סדר הביקור שהצתיק בעל העיטור (והוא נטו' העיטור חלק שני דף ג' ע"ד ושם איתא להדיא כמ"ס הפרישה סימן ס"ה אית כ"ח). ונטו' לכה דוד בפירוש מקום דוד כתב וז"ל ומכאן יפה הוא לחתך העלם מהגלגלת (ר"ל ולרפך) כי קשה להניח (ר"ל הקרום) כי אין חסרון כיום בדבר זה עכ"ל ועיין רמ"א סימן ס"ח סעי' ד' וט"ז ס"ק ח"ת.

(ב) שבלחיים. ז"ל הרמב"ם פרק ז'ין מהמ"א הלכה י"ג וחזקי הלחי התחתון וכו'.

(ג) גיד אח'. כ"ה לשון העור נשם צעה"ע (ובס' לכה דוד ובס' זנח שמואל שועמקים דברי צעה"ע הללו נאטע) ח"ל מק"ד ס"ק ג' ח"ל וטעם הלחיים וכו' פי' נסוף הלחיים נמקום שמתחיל להיות עגול מתחך בין נשר לעלם נגד האוזן וזו תראה הגיד שהוא אסור משום דם ועיין צ"י ס"ה נסוף פג"ה דל"ג פירש"י ולפעם שבלחי חושין דקין וכו' וכו' עיי"ג לכך לריך לחתך נמקום האוזן כדי ליקח משם הגיד ונראה כנשים וכחב הדוקח (סו' ח"ט) לריך להסיר שני חושי הלחי וכו' עכ"ל ודברי חזקת הללו הביא גם הב"י סו' ס"ה.

(ד) חוט של דם. וכמו מק"ד ס"ק ד' ח"ל שרש הלשון פי' שחת העורפה ביינענעם לארבע שוחת הגיד והולך לרשם הלשון והיא שחת העלם כרחה חזום. ולמעלה כשהיא הלכה נמך הלשון כרחה לבן וכו' עכ"ל וכמו צ"י סימן ס"ה שהרשב"א ור"ן כתבו נשם הרשב"א שהחושין שבלשון ככלל לטעם שנטמ' חושין דל"ג הן וכו"כ הר"א"ש שם.

(ה) שני גידים. נשם צעה"ע מוכר רק חוט שחת שרש הלשון כאשר שועמק הצ"ס, אמוכס נח"ה כלל יט' סעיף ח"ת איתא ח"ל ובכלל חושי הלחיים הוא גם כן החושין שחת הלשון עכ"ל ומכאן וכו' עד כאן לטעם גם נמק"ד ס"ק ד' אחר שכתב הסרת הגיד שחת שרש הלשון כתב עוד ח"ה לטעם ומכל לך לריך ליקח גיד אחד זה הגיד גם כן מן לטעם וכו' וכו' וקורא נגר על המקלין בזה יע"ש. גם בשאלת תשובת מים דנים ח"ד סימן

אחד מצד השנייה שהן אסורין גם כן משום דם. ויורד (ו) משום לגררת למקום שחייבה ומציא משום שני גידן מצד זה סמוך לבשר ושני גידן מצד זה סמוך לבשר. ונהגין להכיר גם החוטין שאחורי האונים (ז). גם נהגין לשבר העצמות משני צדי הלשון, הנקראים טרפה ביינצטן, יש מחמירין להסיון לגמרי, גם חותכין הבשר שתחת שרש הלשון המכסה את פי הגרגרת שקורין לִאָפֶּצֶטֶן. גם צריך לחתוך הגרגרת והושט משום דם הנקרא בחזק (ח). החוות חותך לשנים ומציא מכל צד של חלק הצואר ב' גידין וכן מאוחו בשר האדום הסמוך להחווה מכל צד ב' חוטין שאוחזין מקצה החווה ועד קצהו (ט). ועטל הסכין ומחלק בין הכתף (י) להגוף ונטל את הזרוע ואת הכתף

הוספת סימן ב הלכה

סימן ד' חולק על הטובאים להקל בהסרת צ' חוטין אל ומוכיח שאסורין הם וכתב בשם הרב בעל כהנ"ג שאינו יודע טעם להקל יע"ש ועיין גם בשאלת ומשנת זרע אמת ח"ג סימן כ"ף וה"ה חלפת שבעה סימן ח"א.

(ו) ויורה, וכתב מק"ד ח"ל ויורה פי' במקום שמוכח הגרגרת לארבע נטאר גם מונחין מכל צד ב' גידין וכו' ואף על פי שאפשר הראש מהגף לרדף להסיר הגידין הללו כי הדם נקרא נמוכס (הלל) כסנת הב"י וכאשר גם כבר חלק עליו רכ"ט במשט שערים שצנף ס' שערי מרח האבן בקיטור בפרישה סימן ס"ה ס"ק למ"ד והכוח כן מדברי הת"ח כלל ל"ג יע"ש).

(ז) שאחרי האזנים, כ"כ הרוקח סימן ת"ט וכתב עליו הב"י סוף סימן ס"ה שאינו יודע שיש לזה גם הש"ע סימן ס"ה סעיף א' כתב שאינו אלא חומרא בעלמא, מיהו לפתחלה פשיטא שצריכין לזהר בזה וכ"ש שכל מקום שכבר נהגו להחמיר שאסור להקל להם.

(ח) נמוכין, ח"ל מק"ד אות ד' ותסיר ממנו גם הב' עלמות משני לדידים כי הם טרפה (ר"ל שנקראים כן) ותסיר השקן משתי טובע כי הוא מאוס ומלא לחית (אבל בצוף ס' זכר"ל שסוף יעד טעם ח"ל אז מאוס שיש לו ראש ואף הדם יוצא משם בלא מליחה עכ"ל) ומפתח הגרגרת והושט שלא ישאר שם שום לחלחית וכו' עכ"ל.

(ט) ועד קלחה, לצן זה מועתק מס' זכאי רמון והוא נראה מוספת ביאור לדברי הגור בשם בעל העטור שאחר שכתב ויורה משם לגרגרת וכו' עד מלד זה סמוך לבשר האשר מועתק לעיל בהל"ם כתב עוד מה לבטו ואחר כך חותך את החות לשני לדידים ומאוחו בצד אחד הסמוך לחזה מוליח חוט של דם שאוחו מקלת החזה עד קלחו וכן מן החזה השני עד כאן לבטו ועל ח"ש מוליח חוט של דם כתב המחבר זכח שמואל היה לבטו ידוע מדע שאוחו גיד מחפלה לשני וכראין כאחד ומי שאינו יודע מזה יכול לבט לידו מכאשר כשיחובו הסכין ליקח החוט בכפול ויודמן לידו שיחובו בינו לבטו שיחפלה החוט וכאשר חוט אחד מתך הצד והוא לא ידע ואשם על כן לרדף לזהר ליקח שניהם כאחת לאילוי (כ"ל לאילויים) צנת אחת עד כאן לבטו גם מק"ד סימן צ' סעיף ב' על ח"ש צנור ואחר כך חותך את החות וכו' כתב זה לבטו ואחר כך פירוש מאוחו בצד אחד מן האשר למעלה נגד החות

הכול

הכתף ומחיל מראש הכתף באמצעותו ומתחך ומוציא גיד עב ומולך הסכין ומתחך עד הזרוע ועד היד עד קצותיו עד שימשוך כל הגיד שאוחז משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות היד וצריך לשקוע (יא) הסכין יפה עד שיעקור אותו הגיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו וכשעה שהוא מחלק בין הכתף להגוף צריך לשקע הסכין בשפת הכתף סמוך לשדרה, ויעקור שרש גיד זה שזכרנו למעלה ששם השרש שלו ומוציא מצד הכתף סלמעה חוט אחד וכן לכתף השני וניטל היד ומתחך בו ומוציא ממנו

הוספת סימן כ הלכה

יכול למחל היטב הגיד כי הוא נמשכת (ל"ל כמשך) עד החזה ומש תראה כמו גומא אשר נתיכו כשקע גיד ואח"כ תקח הגיד בדרך החזה ולמעלה נגד הכבל לריך לשקוע הסכין כי אם תחלק (ל"ל יחלק) לגדים והראה כמו לדי פשוטה ין ועל זה לריבין להזהיר גם כן להמון עם כי כמה פעמים ראיתי המכשלה הזאת שיחזכס רק לחזק צוה להאמון אשר נמלח עם נמקס שאמון הלב דבק עם ושאר חלק השני עגיד בבשר לכך לריך לרקקק על זה ולחטט אחריה שזאם יתקו גיד האלו (ל"ל הגידין הללו) יסור אמתם עכ"ל.

(י) בין הכתף ו"ל מק"ד סימן ג' סעיף קטן א' הכתף פי' הכתף שהוא עם הכולל שקורין **בוג** ותחלק לשלשה שוות העליון החלק הרב (אולי ל"ל הרב) הוא הכתף והתחתני קורין זרוע וטו"ס סמוך להל הוא היד ולכך אחר הבעה"ע ומחיל מראש הכתף באמצעותו הוא סוף **שורפועל** נגע בתחית המולעיס ומשם מחיל הגיד העב לכך אחר עד הזרוע ועד היד ופי' עד הזרוע ולא עד בכלל דא"כ את"ל עד בכלל מה לי למר אחר זה וטעם היד ומתחך ט וכו' ובפ"ה דף ל"ג אור ר' אבא אר"י אחר שזחל חוטין שזיד אחרין ופיר"ש חוטין שזיד אטו כעליון מן הכתף ראה והגט הלצון שנגמורא משמע גם כן שהיד והכתף הוא תרא ויכול להיות נתיכו של הבע"ה היו מתלקין **הבוג** לב' או לב' חלקים לכך האריך בלשון וכופל ומשלש ומולך ומתחך וכו' ויתפסם נגיד העב ושאר חוטין ימשט עמו עד לסוף הגיד קלתה לכך אחר וכו' וכו' ויתפסם האשר הגידין קטנים עמו עד לבסוף ועיין צוה בדברי חמודות נבי' ל"ד עכ"ל.

(יא) ולריך לשקוע. ו"ל מק"ד סעיף קטן ב' כרוב בפרישה סעיף ל"ג ולריך לשקוע הסכין יפה פירושו יקיע בעמק בשר הזרוע והיד עכ"ל, ולתוספת ביאור בעתק מס' וצויו רטון ח"ל: **הכתף** הנקרא בוג חתך באמצעותו ומולח גיד עב ולכן ומולך הסכין ומתחך הזרוע עד קצותיו עד שימשוך ויוליח כל הגיד האוחז משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות הזרוע, ולריך לשקוע הסכין יפה עד שיעקור אותו הגיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו וכן לריך לשקוע הסכין בשפת הכתף סמוך לשדרה ויעקור שרש גיד זה שזכרנו למעלה שם הארש שלו, ומוליח מלד הכתף ולמעלה חוט אחד וטעל הזרוע ומתחך ט ומוליח ממנו גיד אחד שזכרנו כעדת הזרוע ומתחך מלד הזרוע ומוליח ממנו גיד אחד שהוא סמוך לעלם היד עד כאן לשונו.

מטנו ניד אחד ואינו נמשך למעלה ומדתו כמדת הדי ומתוך מצד הדי ומציא משם ניד אחד שהוא סמוך לעצם הדי (טו). וכן יש לקח מן הכתף הבשר שקורין דרינו משום מיאוס (ט"ז ס"ה סעיף ד').

ואחר כך מתחיל סמוך סיום הגיד שמוציא מן החזה ומקלף (יב) בידו אותו קרום שעל הכסל (טו) וכל שנגרר עמו והיינו כל החלב שתחתיו אסור וכן צריך לחתוך הבשר הלב הסמוך לשפת הכסלים ונהגו לנרור גם החלב שתחתיו וכשמקלף (יג) נראים ראשי החוטין שהם בכסל והן שלשה מימין ושנים משמאל שלשה שמימין מתחלקין לשנים שנים משמאל מתחלקין לשלושה שלשה נוטל ראשי הגיד בידו וממשיך ומשכוו מאליו ברוחתי חם אבל בצונן צריך לפשפש אחריו, ולחוספת ביאור נעתיק בזה דברי הו"ב וז"ל **הצלעות** אחר שהקלף הקרום שעל הכסל נראין ראשי החוטין שנכסל והן ג' בימין וב' בשמאל הנ' שבימין מתחלקין לב' ב' והב' שבשמאל מתחלקין לג' ו' וראש האחד מחובר לשדרה וראשי הצלעים נדבקים לתחת החזה כראשי הצלעות והותך סמוך משם לצלעות ונוטל ראשי הגיד בידו וממשיך ומשכוו מאליו בהיותם חמים אבל בצונן צריך לפשפש אחריו ומכל מקום נהגו לנקר ג' צלעות בכל צד, גם צריך לחתוך ראשי העצמות משני קצות הכסלים ההולכים בעקמיות לצד החזה והמה רבים ולבנים, כי המה מבשר אחוריים ומאד מאד צרכין ליהדר בשמחלקין הבהמה לשני חלקים, שיחטבו על צלע י"ב ממש, כי הבשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג שיד לחלק האחוריים (יד) [ועיין ש"ך סימן ס"ד ס"ק י' בשם ס"ב, למה"פ שם, ת" נב"י סי' ל"א חשובה מבנו בעל שיבת ציון וכו"א כלל כ"ח סי' ג' (זכר"צ)].

גם

תוספת   סימן ב   הלכה

(יב) ומקלף. עיין מ"ש בזה בס' ז"ש ובס' מק"ד סי' ד' ס"ק א'.
 (יג) וכשמקלף. כתב ה"ש ח"ל וכן פירש רבינו יעקב ב"ר חיים שבעקב אסורין וכו' וכו' והן חמש ג' מימין וב' משמאל ג' שבימין כל אחד מתפלל לשנים שנים וב' בשמאל כל אחד מתפלל לג' ג' וראש האחד מחובר לשדרה וראשי הצלעים נדבקים לתחת החזה כראשי הצלעות והותך ראשי הצלעות מטיין בתו הבהמה שלשנים וצריך לחטב אחריהם וכן גרסינן פ"ה וכו' וכו' ומהגין לנקר מכל צד שלש צלעות ואף על פי שאין צד (כ"ל נדד) שמתל צו (כ"ל כי) אם שנים משום שהדבר מסור לכל ואין הכל מנחיתים בין ימין לשמאל ע"כ ועיין גם מה שהצריך בענין זה בס' מק"ד סימן ה' ס"ק א' ועיין עוד מ"ש הטור וגורר אותו חלב וכו' ומקלף וכו' עכ"ל ומ"ש על זה המק"ד סימן ה' ס"ק ב'; ומ"ש עוד הטור ואח"כ מענין בשר המתכיים וכו' ומ"ש המ"ק סימן י"ז ס"ק א'.

(יד) האחוריים. וכן האויר מאוד על זה בס' מק"ד סי' ה' ס"ק א' וס"ק ב' וסיים גם ח"ל וכן האנ"ל בשאלת ומשנת חוטך בית יאדה נחלק שני בתוכה מנהגה ק"ח כ"ח בזה"ל שאם לחתוך הכתלים שקורין פֶּנְנֵקֶטֶן נאלכסון משום חלק האחוריים שצריך נקור וכן ללע י"ג חיה מלחוק

גם צריכין לזרז כשחוכמין חלק הפנים שלא יחטבו למטה מהטבור כי כל שלמטה מהטבור שייך לחלק אחוריים (מז).

הלב קורעו ומצניא את דמו וחוחך עוקץ הלב ואוני הלב משום שיש בהם חושן מלאים דם (המחץ סימן מ"ט). ונהגין להסיר העינינחא דורדא להשליכה ולא לאכלה (מז). וכן יש לזרז לחתוך הריאה קודם המליחה כדי לפתוח הקנקנות שבה (ט"ז ס' ס"ט ס"ק י"ג) ובעופות ראוי גם להסיר הריאה מתוך העוף קודם הדחה ומליחה ולהריחה ולמולחה בחוץ.

הצד הכבד צריכין לנקר ממנו הקרום העליון שלצד הכבד משום חלב הקרב שמונח עליו, אבל צד פנים שלצד הריאה מצד הרץ אינה צריכה נקור, אבל המנהג לנקר גם קרום זה, ולמא אתי למטעי (רמ"א ס' ס"ד סעי' י"ג).

הכבד צריכים לחתוך הגידין והקנקנות באותו צד שהמרה תלויה בה, וגם צריכין להסיר החלב שאצל המרה והדבוק באצבע הכבד שקורין דויאען כי הוא מחלב הכליות ובספר ובי"ש אחר שכתב שעריכין לחתוך הגידין והקנקנות באותו צד שהמרה תלויה בה ושעריכין להסיר החלב הדבוק כתב עוד וז"ל אותה החיכה הדבוקה כחלב הכליות כגון החיכה יזרח שיש בכבד היינו אצבע הכבד שקורין בל"א דויאען וגם ימעט מן הכבד הדבוקה שם לפי שחלב הכליות מונח באמצע בין הכבד ובין החחיכה היחרת צריך לנקר מן החלב הדבוק כי לרוב פעמים נמצא שם חלב מן הכליות וכו' עכ"ל.

והנה ידוע, שכבד אין לה היצר במליחה רק בצלייה על האש (ח) וכמפורש בש"ע סימן ע"ב.

הטחול

חוספת סימן ב הלכה

מלחתיך באלכסון נחשון גלגל יאמר הבשר (ז"ל מבשר) תללע י"ג בללע י"ג וכתב עוד על זה בס' חיי"ת ח"ל וכן המדרכי בפג"ה (כתב) בה"ל לבד חוטי דכפלא הגמטכין עד תחת המחנים ועל הללע י"ג הגיד נמשך לטחלי ונקלה האחרון ראש אחד מחובר לשדרה ע"כ אהבני רבתי ראו בכל החיות אשר הגמתי לפניכם על הבשר שבין ללע י"ג ל"ג אך ללל ולחור לעשות גדר בכל השטות ישראל וכל בעל הדראה יגזר בכל מיני גזירות עד שיסור המכשלה מישאל עכ"ל.

(מז) לחלק אחריים. וכן הזכיר ע"ז מאוד בס' לזה"ס בשם קובעטום הסמ"ע והעמיקן בס' נדה חזק סימן ט"ז והאר"ך בפירושו מק"ד שם ס"ק ט"ז יעש"ה.

(מז) ולא לאכלה. משום שיש בו כמ"ג רמ"א סימן ס"ה.

(ח) בלליה על האש. דע שמה שכתב הע"ז ב"ד סימן ס"ה ס"ק ב"ת להתיר לללח הכבד על האש כשהיא מטורפת בנייר, היא תמוה, כאשר כבר הניגש הפתח"א שם, וכאשר באמת חלקו לדיכא על הע"ז בה הרב מ"ה אלעזר פלעקלש בספרו תשובה מואנה ח"א סימן פ"ד והסכים עשו הרב נב"י, ואעתיק דברייהם הנה ח"ל: עוד אחת ילמדנו רבינו בהה פה מקילין וטריכין את הכבד בנייר ולתין אותה כך ובאמת הע"ז ב"ד ס' ס"ה ס"ק ב' מקיל בה ומביא ראיה

מקומה

הטחול צריך ללקוף ממנה כל הקרום עם החלב שעליו והיינו משני הצדדים של הטחול צריך להסיר זה, וגם צריך להסיר הגידן שבחך הטחול, והיינו נוטל ראש הגיד שבחך הטחול ומשך אותו ונמשכן עמו שלשה גידין שבחוכו, וצריך לזדר שלא יפסיק שום חוט מהם ואם נפסק צריך לשרש אחריו (לשן הא"ע) ויש לזדר לנקר הטחול סמוך לעת הוצאתה מן הבהמה בעודה לחה, כדי שיקל המשכת אותו החוטין לבלתי יכרתו באמצען (ש"ת דנ"ט סימן ע"ב) ואם לא נוקרה בשעה שהיא חמה עכ"פ ישרה אותה במים, שהוא ג"כ תועלת למשיכת החוטין בנקל (נתי רסן שמומה זה למ"ט הי"א סימן ס"ד סעיף י"ג) וקרומי הטחול וגידן הנזכרים אסורין משום חלב.

צריבין להסיר כל הקרוסין וכל החלב של הקיבה ושל בית הכוסות ושל המוסס ושל כרס מידו לענין כרס עיין בי"ד סימן ס"ד סעיף ד'.

המעיים, בראשם, והיינו מהמקום שמתחילין לצאת מן הקיבה עד כשעור אמה באורך, השומן שעליהם הוא חלב, ועל כן צריבין להסיר הקרום עם הדבוק בו בכל המשך כשעור אורך אמה הנזכר (י"ח) וכן המעיים בסופו, והוא הגקרא **כרכשחא**, והיינו המעי שרועי יוצא ממנו, גם כן כשעור אורך אמה השומן שעליו הוא חלב, ועל כן צריבין להסיר גם מכנו הקרום עם הדבוק בו כשעור אורך אמה, וגם מסירין ממנו חוט ארוך שמונה עליו עם השומן שאצלו, אמנם המנהג הוה שמלבד שמוסרין כ"ל הנזכר משעור שחי אמות הנזכרות, מוסיפין עוד להסיר גם הקרום שעל כל המעיים מכל צדדיהם עם אותו חוט של דם מקצה אל קצה וחוחכין קצה

הוספת סימן כ הלכה

מזוהר ללגת המוח נקרומו על האש ולענ"ד אין הכוון דומה לראיה התם כיון שעיקר הדם הוא נקרום מבי האש דמייז דמא וכ"כ הבי"ח כיון שהקרום שבו הדם הוא מוכח על האש טרם מייז שייב עכ"ל הרי להדיא עיקר הטעם משום שזוכת הדם על האש ונקרום הדם בתולדתו אבל נהיה לדייר מפסיק מכל"ל להקל ולרעמי הקלושה הוה בנייר הוה כמו בכלי שא"מ וכו' וכו' קטן שנתלמידיו הק' אלעזר פלעקלש חנק"ק ג"ט ואפי' יע"א עכ"ל חלחל תאוצת הרב כנ"י: מכמתך קבלתי וכו' וכו' וע"ד שטרשים הכבד בנייר ללגתה גם כוה יפה כוונת שאינו דומה לקרום הדתם הדם בתולדתו ולא כמ"ט הע"ז ביר"ד סימן ס"ה ואלוה"ל לך ראייה כאמנה דהרי מליומת עלם מועיל למוח שנקרט כפוצ"אד גי"ד סימן ע"א בהג"ה סעיף ג' ונדלתי אס יעשה כלי עלם הוי כלי שא"מ משום דכך היא הטבע בתולדתו שזו המוח נעלם עלמו אבל לא בכלי עלם אחר ה"ה הכא כורא שייב דמא מקרום אבל אס כלי אחר מפסיק כי הוי כדורכים נייר לא. וכו' וכו' הק' יחזקאל סג"ל לנדא עכ"ל.

(י"ח) הנזכר. וכתב רמ"א בסי' ס"ד שיש אומרים שאין לרד אורך אמה ממש ושלכן נבגו להקל למדד ברוח וזין מלריבין אורך אמה בלחטם.

קצה האחרון של הכרכשתא חורקין אותו ואין אוכלין אותו כלל משום מאוס (טור סי' ס"ה ורי"א נ"ט עימן ס"ד).

עוד כתב בטור סימן ס"ה בשם בע"הע חותכין חלחולת המטונפת וכו' ופירש הד"ש שרבוונה על המעי שהרעי מחכבין בו (היינו סניא דיבי).

הכנתא יש בה הרכה חוטין קטנים מלאים דם ובשארם בקי בהם מוחח החוטין ונפשלין היטב ומוציאן הורקן (י"ט) ואחר כך מוחר בכישול (טור וז"ע סי' ע"ה).

הרגלים חותך ראש הטלפים כדי שנשעת מליחה יזוב הדרם מחובם החוצה ונהגו לחתוך בין הפרסות ולהסיר משם בשר לכן ודק הנקרא גיין. (רי"א סי' ס"ה סעיף ד').

ב. יש לנקר הבשר חוד ג' ימים אחר שחיטת הבהמה שלא יחקשו בחובו דברים הצריכים להתנקר (כ).

ג. נזהגין מנקרי הבשר לנקר באותו סכין שחוחכין בו בשר הבהמה אף על פי שנדבק בסכין מדברים המתנקרים האסורים ואין לחוש שמא ידבק אחר כך מדרם בבשר הטעם מפני שהמנקרים נוחנים כגד על ירכיהם אשר מקנחים בו הסכין שנגע בשעת הנקור בדברים האסורים ומבל מקום נבון ללמד לקוני הבשר שישפשפו הבשר יפה במים כדי להסיר כל הדבוק בו (ז"ע סי' ס"ד סעיף י"ז).

ד. אין פורסין הבסלים על גבי הבשר בעוד שלא נצטנן חלב שעליהם מפני שהוא נמוח ונבלע בבשר, ואם נעשה כן כדיעבד מותר רק שישפשף הבשר היטב (ז"ע סימן ס"ד סעיף י"ח וי"ט).

ה. לענין נקור בשר ב"ט עיין בסימן ח"ק בש"ע אורח חיים. **גלוין** וידוע לכל בקי בהלכה, שמי שרוצה לעסוק במלאכת הנקור צריך שילמוד תחלה הלכות הנקור מספרים המדברים מהלכות ההם כדרחבה ומבארים עניניהם באר היטב כפי הדין והנהגה, ומלבד זה צריך להתלמד עוד מלאכת הנקור עפי' מראית העין מן מומחה הבקי בנקור, למען יבינהו היטב מהות הגידן והקרומין האסורין משום חלב

תוספת סימן ב הלכה

(י"ט) וזרקין יש מן הגאונים שאסרו הכנתא נכישול ולא התיירו חלא לגלי כמ"ס הה"מ פרק זי"ן מה' מ"א הלכה י"ג משום וכו"כ שאר טסקים נש"י מן הגאונים. ע"ד כתב הה"מ שם ש"ס הרמב"ם השם שחוטין הדקין שהם צריך להלג הדקין כמו בית עכביש מסוככין זה בזה שהן אסורין כוונתו נ"ב לכנתא הנזכר (והרב נס' מ"ז שכתב בסימן מ' סוף סעיף י"א וזה לבשו דקין שומן הכנתא עיין ביר"ד סימן ע"ה סעיף ג' עד כאן לבשו ובסעיף י"ב העתיק להא דחטין הדקין שכתב הרמב"ם הנ"ל ומסתמא כוונת הרב ג"כ דלא ולא חלה היא) עיין חק"ד סי' תי"ח ס"ק א'.

(כ) להתנקר. כ"כ רמ"א סימן ס"ד סעיף י"ח ולענין היעבד עיין מ"ג רמ"א שם וז"ל בסימן ס"ט ס"ק נו"ן וז"ל.

חלב ומשום דם והיכן הם מונחים בחוץ נחזי ואברי הבהמה, כדי שיכול למצאם בנקל ובכרות, ויסירם משם בשלמות ובדקדוק, וכמו שבחב גם הרמ"א סימן ס"ד סעי' ו"ז וסימן ס"ה סעיף ח' (כ"א), ועל כן פשיטא ופשיטא שאין כוונתנו בחבור הלכות נקור דלעיל להבין ולהורות הלכה למעשה. מהן לכדנה בלתי השלמים בעינינו בספרים אחרים, ובלתי מלמד מנקר מומחה, רק כוונתנו להישיר הדרכים לפני המעיינים, ולהאיר נתיבים לרגל היודעים,

והיטיב דעת לשון הכמים, עד עתה שיקים השם הטוב את דברו הטוב (ישעיה י"א ט') שחמלא הארץ דעה כמים לים מכמים.

חוספת   סימן כ   הלכה

(כ"א) סעיף ח'. ולא על נקור חלק האחזריים לבד כאמרו הדברים, כי אם גם על חלק הפנים, אשר עליו לבדו דבריו שנהלכות נקור שנספרו זה כאחרים.

ספר

מ י ש ש ר ן

קונטרס על הלכות מרפות
ועוד באורים על הלכות שונות.

מאת

הצעיר יעקב מאיר ס"ץ במינסק.

1911 י"ג

ווארשא

בדפוס האלמער זאייזענשמאדט, נאלעווקי 7

שנת תרנ"ד לפ"ק

МЕЙ-СОСОУНЪ

т. е. РАДОСТЬ

Замѣтки о зарѣзываніи животныхъ.

соч. Я. М. Городенскій.

ВАРШАВА

Тип. М. И. Гальтера и М. Айзенштадта, Налевки № 7.

מ"י הלכות טרפות ששון
דין חלב

יורה דעה סי' ס"ד סעיף ט"ו.

דין חלב של מבחיא של תחת הקרום.

התוסב, או מה שמוכר ברמ"א שמסירין חוט הארוך וכו', אבל הרמ"א פירש לרחבו, אבל תימא מניין לנו להקל שלא אסור רק הקרום והדבוק בו ותחתיו מותר, ועוד שלא מלינו בשום מחבר כן, גם באו"ו משמע שאסור תחתיו, וכן כתוב בב' זר זהב על או"ה, וגם אם נבין כמו שפירש הרמ"א, ולפי הגהת הב"י אפשר שתפס הכלבו כרש"י שלמד הקיבה הוא ריש מעי, ומה שמסירין הקרום הוא מחמת שמונה אלל חלב הכסלים כמבואר באו"ה (סימן ק') בשם ראב"ה, וכן מבואר בעיטור (דף ל"א) שאינו סותם, א"כ מזה ראיה שחלב עמא הוא, וכן משמע מזה"ג שהעתיק צפרק א"ט דין ריש מעי, משמע שאינו סותם, ושמוכרח בדבריו שצפרק א"ט העתיק דיני סתימה, והראיה שלא העתיק דין דאיתרא שהוא אסור ובהלכות חלב העתיק דאיתרא שהוא אסור, גם מגרסת האלפא שהעתיק מתניהן ניקבה הקיבה ניקבה המרה ניקבו הדקין, ואחריו עוד פעם שנית ניקבה המרה, ללמד דמחלוקת רי"ש ור"ע נוגע לדין סתימת הקיבה והדקין, משמע שאינו סותם הריש מעי, גם לפירוש רבינו אפרים שתוסב קרום ונקלף הם ג' חלבים מוכרח שאסור הכל כמו כרס, גם בחידושי רע"א השם לאסור הכל אבל לא ללד הטבחיא מפני שתפס שעיקר ריש מעי ללד הקיבה, אבל מהב"י ורמ"א

דע לשון חלב משמע לא על הקרום לבד ובפרט כל חלב הלא מבואר שאסור הכל, לכן בלא ראיות לא נוכל להקל באיסור כרת על מנהג שאין לו מקור, ובפרט שיש ראיות לאיסור, וז"ל הכלבו שממנו מקור הגהה זו:

סימן ק"ד חלב חלב וחלב המעיס שהן הדקין המלוספין מותר, והרי הוא כשומן שמוחר, חוץ מראש המעי הסמוך לקיבה, שהוא תחילת בני מעים, שצריך לגרור החלב שעליו, וזהו חלב שעל הדקין שאסור, ויש מן הגאונים שאמרו שראש המעי הזה שצריך לגרור החלב שעליו, הוא המעי שיוצא בו הרעי שהוא סוף המעי, וקורין לו טבחיא, ולשון הגמרא כזה, ריש מעי באמתא בעיא גרירה, כלומר שצריך לגררו באורך אמה, והמנהג לגרור שניהם, מיהו של לד הקיבה ושל לד הכרכשא אין גוררין אותו לגמרי, לפי שיש שם חלב טהור, אבל מסירין הקרום הארוך עם חלבו שאינו דבוק עם הכרכשא כשאר השומן עכ"ל:

מודברי ים של שלמה צפ' גה"נ (סימן ז') וכן הב"י והרש"ד"ס נראה שהבינו שהכלבו מיירי באורך, שפירש ברמב"ם יותר מאמה, או שפירש פחות מאמה כרא"ש, אבל לשון לגמרי משמע יותר מאמה, ומה שכתב בכל בו ומסירין הקרום הארוך, כוונתו או נול

ורמ"א ומהרש"ל ומרשד"ס בחששו לשני הדעות :

ראיה שהמליאות כן בחלב הפריסה שתחתיו קרום אבל הקיבה קרום ונקלף

(ה) ועוד

אז אפשר לפרש כן, כי אין שם תחתיו קרום :

ולפי עניות דעתי הוא אכור מדינא, ואין להחיר מטעם ס"ס, ספק רבינו יואל וספק לדר הקיבה, דעת רבינו יואל אין ללרף לס"ס וגם רבינו יואל בעלמו מודה שאכור הכל דמאי שגא מקיבה, וכן כתב זר זהב כמבואר לעיל, ועוד דרבינו אפרים הביא ראיות, ולרבינו יואל אין שום ראיה כמבואר באו"ז, ונביא עוד ראיות לרבינו אפרים :

(ו) וגם הריש מציא עלמה שלדר הקיבה אין שם תחתיו קרום גם תחת התותב ששם אין קרום, וא"כ בדברי ר"ע עלמו לא שיה חלב שעל הכרם לראש מציא, והלשון חוק"ל משמע שבשניהם שיה ועיין מהר"ס סוף שם :

(ז) עוד ראיה לרבינו אפרים דאם חיפוי דקרום יש לו דין הפסוק המוקדם על הקרב, והיה רבותא יותר. דאפילו קרום יש לו דין חיפוי :

(א) ראיה שהטעם של רבינו יואל שמחיר חלב הכרם של הקרום שעל החלב: שעל הכרם יש לו דין חיפוי בשר, הלא הקרום שעל החלב שעל הדפנות עב יותר מהקרום שעל הכרם, ומאי לריך קרא למעטו בספרא סימן קע"ו :

(ח) ועוד הלא נראה החלב, ואיך יקרא חיפוי דתרגום ולפית מתרגם ותחפה, וכן הרמב"ם גזון חיפוי בשר כתב ולא יראה החלב :

(ב) עיין בספרא (קקע"ה וסימן רפ"ז) שמשמע רבינו אפרים שלדעתו הולך למנוח מה שנקרב, אבל לרבינו יואל למה הולך למנוח שם :

(ט) ועוד ראיה לרבינו אפרים שלדבריו החילוק שבין חלב טהור לטמא דזוקא במקומו שזה נקלף וזה אינו נקלף, וכן קי"ל ביו"ד (סימן מ"ו), אבל להמחיר עיין באו"ז שמפרש בחלב ימא שאינו סיהם הוא שלא במקומו. ומוכרח לפרש כן שלדבריו אין חלב שודאי טמא במקומו רק על הקיבה או על הדקין, ובהם מחלוקת רי"ש ור"ע, היה ליה לרב לפרש על איזה אמר, א"כ חלב טהור גם שלא במקומו סוחס ולא קי"ל כן :

(ג) ועוד שרבינו יואל מודה שתחת הטחול אכור ונקרב מודע לא מנה הספרא בכלל הנקרב, הלא שלדבריו אינו בכלל תותב קרום ונקלף :

(ד) ועוד ראיה לרבינו אפרים שקרום שעל החלב שעל התותב שיה עם הקרום שעל השומן, מוכרח לומר הקרום שתחתיו כדעת הטוני, וא"כ הלשון של רי"ש ור"ע לא שיה, שזה תחתיו ועל הקיבה עליה שתחת הקיבה אין שם קרום :

(י) ועוד מה סביר לחלק כיון שלא במקומו :

לרבות שטל הכסלים הוא רק תחמוז מפני שמפסיק התוחב כמו דדרשינן בדין חליצה, מעל ולא מעל דמעל:

ב) דבושמע דגדרש מסיפא דקרא מעל הקרב ואם על התוחב לבד הוה לו למדרש מרישא דקרא מהמכסה:

כא) מהוריות (דף ג' ע"א) לפי גרסא הוא בחלב שטל הקרב, נקט מקום טעות חלב שחתה הפרישא דאין על המכסה מקום לטעות ואם על המסס ובית הכוסות הוה לו לגמרא לפרש:

א"ב אין ללרף דעת המתיר חלב שטל הכרם גם לספק ספיקא, כי אין לו גם ראייה אחת, נשאר לנו לזכר חיזה ריש מעייה האסורה אם לזד הקיבה או הטבחייא הגם שמפסיקא שניהם אסורים גם תחת הקרום ככרם אבל כדי שלא נאמר שלזד הקיבה עיקר, בלא ספק נוכל לאמר דשמואל סמך על ר"ע שנתן סימן תקו"ג אבל ר"ע לא סמך על שמואל לכך נדקדק בדבריו:

נראה דהפירוש ראש מעייה לשון ראש לכל הפנימים שכל המעים הפירוש הפנימים, כמבואר באולר השרשים אשר למהר"י ג', וזו עוד פנימי תחת התוחב, ובזה יתורץ קושיות הרשב"א והריטב"א, דאילו אמר ריש כרכשא הוה אמרינן דמתחיל למדוד מריש הכרכשא לזד הונב, והיה בטעות ערך שני טפחים ולא אמר סוף מעייה דאילו אמר סוף הוה אמרינן דשני טפחים סמוך לזנב בכלל האמה, ומה שקשה מחולין (דף מ"ט ע"ב) אמר ר"ג חלב ללשנא דאמרי לך חיטי דכרכשא הלא מטעם חלב שמה אינו סותם

יא) ועוד דהיה ליה לרב לפרש הגועס, אבל לרבינו אפרים מפורש הטעם צברייחא:

יב) ועוד דלרבינו אפרים החוש מעיד החלוק משא"כ להמתיר:

יג) ועוד כיון שקיבה לא סותמא גם במקומו מפני שלא מיהדק, ואך יסתוס חלב טהור שלא במקומו דוודאי לא מיהדק:

יד) ועוד ראייה ברורה שלהמתיר חלב שטל הכרם והמסס וביה"כ הוא חלב טהור שסותם, הלא החוש מעיד שנקלקף יותר בקל משטל הקיבה:

טו) ועוד דאך ניקרא חיפיו כיון דגוף אחד הוא?

טז) ועוד דרש"י (בדף ל"ג) צד"ה עילאה שקרום דק יזו לו דין חלב:

יז) ועוד שבה"ג בהלכות חלב כוזב. חיזה חלב טהור כל שאינו יכול לינטל ציד וכו' ע"ש וכן כתבו בבפרי הניקור שקבלה בידם שהלכה למשה מהיני כן, ויש להם מקום מספרא ויקרא קקע"ה זרפ"ז, והחוש מעיד שהחלב שטל הכרם יכול לינטל ציד:

יח) ראייה לר"א לפי מה שנבאר שדעת הגאונים עיקר שהטבחיה ריש מעייה האסורה ושם מוכרח לומר שהם צ' חלבים שאין לומר על התוחב לבד מה גרירא שם, ועוד מה לריך שטור הלוא ניכר היטב, אם כן גם באן ככרם צ' חלבים והקרום דק יש לו דין חלב:

יט) שהתותב עלמו ואין לריך קרא

סוטה, משום דחיטו מחזיק יוהר מאמה, ועוד דהרמב"ם ושו"ע פסקו דגל הכרכשא אינו סוטה:

למנות הראיות שהטעמיהו עיקר ריש משיא האכורה:

נתחיל

ועתה

נביא ראיות ע"ז שהטעמיהו עיקר ריש משיא האכורה שלפי דבריו ר"ע ור' יהודה ובמאל שוין, שלא נמלא תוחב לגד הקיבה, הגם שרבינו אפרים מהרן מה שאכור הריש משיא לגד הקיבה, הגם שאינו תוחב ואינו נקלף רק מפני שנקרא קרב. תמהני על זה שהגרם והמסם וצית הכוסות נקראים קרב והריש משיא של ג' אחר של הקיבה נקרא גם כן קרב והקיבה שבאמצע אינה נקראת קרב, ועוד שמאמה שמרש משיא עלמה אינה נקראת קרב הלא אחת היא, ועוד קשה מהפרא קק"ע ורפ"ז דחביב מה שנקרב, מתי טעמה לא חשיב ריש משיא לדבריו לא הוה בכלל תוחב קרום ונקלף, ועוד תמהני הלא בלבן הכתוב נקרא כל המינים קרב, שנקרבן פסח כתיב על קרבן, ובפרק כ"ז וכותן מעיו לתוכו, ולשון מעיו הכל בכלל, וכן בעולה כתיב וקרבו ירחן במים, וכי לא רחן רק אלו שנקראו קרב לדבריו הקריבוהו לפחתך וכו', ועוד דבלשון המשנה הדחת קרביו וכי לא דחאו רק אלו הלא רחילה שנקרבן שסח מהבשר, ומה סברא זו, וכן התורה והמורה, וכל המפרשים פירשו שהגל נקרא קרב ולגד הדחק הזה הלאו צברייתא בש"ס אמרה העטם תוחב קרום ונקלף וכן בספרא ובתוספתא דחולין פ"ט, ועיין שאלות ובה"ג ורי"ף שפירשו בסלים הנקא ושם מונה הטעמיהו לזדה. ויוהר מאמה אינו על הכסלים ולא תחת תוחב לך מותר:

(א) **כי** שס ג' חלבים כמו צכרם:

(ב) **ועוד** שהלשון תקו"ל שבשניהם שוה:

(ג) **שלצד** הקיבה יוהר מאמה התוחב שסס:

(ד) **שלשון** תוחב נוכל לפרש שעל הטעמיהו אבל לא לצד הקיבה:

(ה) **מחולין** מ"ע וגומר שאין לו פרוש שהוא כוף פסוק שהביא, אבל לדבריו הכוונה על הכסלים שבפסוק אחריו:

(ו) **מספרא** במקומו ותוספתא פ"ט דחולין שהביא פעם שנית מחלוקת רי"ש ור"ע על פסוק על הכסלים:

(ז) **מהוריות** (דף ג' ע"א) מתרי קראי דלפרוש לגד הקיבה מחד קרא הוא:

(ח) **שני** מלואים מקדשי דורות דבמלואים כתיב יוהרת וכליות, וקדשי דורות כליות ויוהרת, שלפירוש ריש משיא הטעמיהו הוא קאי חלב שעל הקרב גם על הכסלים לכן לא הפסוק:

(י) **עיין** ערוך ערך ג' שפירש גבהות והטעמיהו גבוה מכל הדקין:

(יא) **ברייתא** ראשונה לא נתנה שום סימן אדרבה דקון משמע לכל הפחות שנים, אבל לדבריו נתנה סימן או הבת וגומר או על גבי הדקין:

(יב) **ועוד** לדבריו הם שנים הכרכשא והאם שהחת תוחב: מפנהג

אסור דלא ממעט בת"כ רק חלב הקרב
שעל הדפנות אבל לא חלב הכסלים שעל
הדפנות :

אבקש מאת גדולי הדור לעיין בזה
כי כן אמר לי גדול אחד,
שמלואה לגדולים לעיין בזה בדין ריש אמתא
וכו', ואמר לי מטעם זה להדפיסו. ודע
דהמסס וביהכ"ו נמי אסורין תחת הקרום
ככרס וכן משמע מזה"ג פ' א"ט שהביא
שם שהמסס ובה"כ אסורין ושם בדין
סתומה :

גם החלב שבין המסס ובה"כ אסור
מלשון המזנה הלו טרפות חשיב
ניקבה הקיבה ניקבה המרה ניקבו הדקין
לפי שבשלהב אלו יש מחלוקת, שבקיבה
יש מחלוקת אי התיס, וכן בדקין ובמרה
יש מחלוקת אם ניקבה טרפה, או דעל
הכבד נמי יש חלב אם החלב סתומה
למרה לא הוה סתומה דחלב עמא הוא
גם מזה רחיה שחלב שחתת הקרום שעל
טבחייא עמא :

דע גידי הנשה של שליל גם ב"ח
חדשים ופחות אסור מדינא עיין
חולין (דף ק' ע"ב) בתוס' ד"ה אבל
ורשב"א ופר"ח וכו"פ ומנ"י :

עייין (סי' פ"א סעיף ב') דין חלב
טרפה בכו"פ שדעת המחבר
כתוס' שיש סירכא בלא נקב לאוסרה
מפני שסופה להתפרק, וגם רמ"א סמך
על התוס' בהפ"מ, כיון דרוב גדולים
מחברים ס"ל יש סירכא בלא נקב,
ובתשובת בנין עולם (דף מ"ו ע"ב)
כתוב ח"ל: "ולכן כ"ל דעמנו של המחבר
והרמ"א הוא דהנה המחבר נראה דס"ל
לעיקר דינא כשיטת ר"ת הדמטעם הוא
מפני שסופה להתפרק שכ' (סי' ל"ט
סעיף ד') דסירכא כסדרן כשרה ולא
הנריך

יג) ממנהג שאסורין החלב שעל
האם ומאין מקור
האסור :

אבל לדברינו, הוא מחלב שעל הדקין
שמשמע שנים ששניהם תחת
התותב :

לבן למעשה יש להנהיג לאסור כל
החלב שעל האמה שעל הטבחייא
והחילת האמה מתחת התותב עד ג' רבעי
1/4 ארשין שגולות עליות כתב שזה שיעור
אמה, ולמעלה מתותב ללד זנב גם רי"ש
מודה שאסור הכל, ובזה יתורן לרי"ש
שני מלואים מקדשי דורות, גם בהוריות
הוא בחלב שעל הקיבה והם בחלב
שעל הדקין שמשמע ששניהם אסורים,
ולפי דברינו קאי או על השתן, או על
התותב או למעלה מתותב שהטעם שרי"ש
שתחת התותב מותר שהתותב מפסיק, והוה
על דעל כמו דדרשינן בחילוקה :

למעשה יש לאסור למעלה מתותב
ללד הזנב והתותב וכיס
השתן ותחת התותב לאסור הכל, הקרום
והחלב שהחתיו עד המעיף עלמה, וכן
המנהג רק תחת התותב, שמנהג להקל
מפני הגהה זו, לפי המנהג תמוה שהאם
אינו מוזכר בגמרא ונוהגין לאסור הכל,
והכרכשא שמוזכר בגמרא אינם אסורים
הכל :

אבל טעות הוא דשם נמי אסור הכל
דכל הקרב נדרש גם על הגסלים
הכרכשא כיס השתן והאם כמו בכרס
המסס וביה"כ וכן לרי"ש הם ג' כרכשא
כיס השתן שמונח על התותב וקיבה
ודאקשהא כולי עלמא לא פליג פרושי ב"ב
וא"י :

ודע שחלב הכסלים העולה על היפנות

נחלת שבעה

עם הגהות ממהדורא בתרא

הכינו וגם הקרו חברו ויסדו אחד מן המורים . אשר רבים למשמעתו סרים . לשמוע
מכנו דברי אלהים חיים סופר מהיר בתורת אלהים . המופלא ורמוזי . בין החכמים
החכם השלם . האלוף המרוכס . נ"י פיה עמוד הימיני התורני הרבני אב"ד ור"ם .

כמהדור שמואל בכמר דוד הלוי נר"ו

והוא ספר יקר הערך בולל דברי המור א"ע ויש"ע . בעניני גישין וקידושין . אשר לא הלבו
בו גימטשין . ולא היה לעולמים סיבוב קדמונים . גם יסוד מוסד על כל תיקוני שטרות
תועלת לסוחרים ודיינים . אם תחפשו תמצא בו מסמכים . בהלמוד במוסקים ידיו לו רב .
בפלסול וחייפות בישוב דברי המוסקים עורך מלהמה וקרב . הראה כל הל"י הסותר .
חולם ופותר . עושה השלום בין המוסקים ראשונים ואחרונים . והתועלת יראו המעיינים
בהקדמת המחבר בפנים :

עתה נחוסף להעמיד בפירוט בכל השטרות . כל לשון כח ויפוי השטר . במקום
וכו' שכתוב בהראשונים . כדי להקל על הסופרים וגלמנים . שאינם צריכין
לחפש כל פעם אחר יפוי הלשון :

שאלה מז

ואגב גררר אודיע למכ"ת דה"ה בשהייה כל דהו דמן התורה כשירה גמורה היא רק שאנו
 נדירות האחרונים מחמירין ואוסרין מ"מ הייב בכיבוי הדם כיון דמדאורייתא שמיטה
 מעליא היא . ח"כ למה יהא עוקרין מלת כיבוי הדם ממנה . וראייה לי מנמרא דחולין דף
 כ"ו ע"ב דרצה להוכיח בש"ס שמיטה עוף דאורייתא דקתני השוחט ונתנבלה גידו פטור
 מלכסות ואי אמרת אין שמיטה לעוף מן התורה נהירא וזו היא שמיטתו ליבעי כיבוי ע"כ .
 ש"מ אע"ג שאנו מחמירין לאסור עכשיו נחירה מ"מ הואיל ומדאורייתא נחירתו זו היא שמיטתו
 לא מפקעי' כיסוי דאורייתא . וה"כ ממש דכוותה וחד דינא והד טעמא הוא בשחט המפקחת
 לשנים ובשהייה נמיטוט כל דהו דמדאורייתא כשרה אלא שאנו מחמירין אין עוקרין מלת
 כיסוי דאורייתא :

שאלה מח

יעוד אחת אשאל אותה אנקש לדעת . כי חמיה לי על אנשי פולין שידוע לכולם שהיו גיהרים
 באכילת ההלב שעל הכרס שאוכלים בני רייני'ם . משום דאסור לבני פולין באיסור כרת .
 ובתרבא דתותי מתני לא חלי ולא מרגישים ואוכלים אותו דגם סס הוא באיסור כרת לבני
 פולין משום דכברי שאינו חיפיו בשר כתי'ר'ו של אביי בגיד הנשה דף ז"ג בהמה בהייה
 פרוקי מיפרקא ואולי שלא נתפשט איסור זה בכל מדינת פולין . ובת"ש רמ"א בי"ד סימן ס"ד
 ויש מחירין וכו' וכן המנהג : באשכנז ובקירנו עכ"ל . ואולי גם בשהר קהלות פולין היו נוהגים
 כמנהג קראקא . אבל ב"הלתינו ק"ק מעזריטש נוקנין איכור ואין ספק שאין להם מהנהג
 לעצמם . ובלי ספק שכן הוא המנהג במדינת פולין גדול . ואפשר שסוברים כרש"י ואשר"י
 דחשיב חיפיו בשר גמור . גם עיקר החלב מונח תותי מתני 'הנשאר בחלק האחרונים אלא שני
 פוגין אין אוסרין רק מנד החומר ולא מדינא . ולכן שדי' להו למיכל באשכנז בלי ניקור כמ"ג
 מהרא"י בהגהה ב"ר"ה שבר מ"ח בשם המרדכי שאין אנו בקיאים באידנא בחומרי המקום שהלך
 לשם וסינא משם . ומעטם זה היתר מהר"ל לבחורים נכריים לאכול מענג"ר בדיקה וכו' ע"ש .
 אלא שלא משמע כן מלשון רמ"א שכתב ויש מחירין משו' דמחשבו' וכו' משמע להאוכרין היו טעמא
 משום דלא היו חיפוי :

שאלה מט

בש"ע י"ד סימן ק"ו כעיקר כ"ה אסור למכור דרוסה או ספק דרוסה לאפי' שמה יחיד
 וימכרה לישראל ע"כ . וקשיא דבכמוך כתב בהג"ה וכן אפילו ספק טריפות וכו' ונ"א
 חייט' ב' שמה יהודי וימכרו לישראל הואיל ויש מכשירין עכ"ל . ש"מ דמותר מכל ס"כ כ"כ
 טריפה

מערכת נימר

יב נדר וקמו פסקתם שניעית לגדי וקמו
 נלחמי לזין לחסירי מני כש'ע יוד'
 קימן ריב"ח טעף כ"ח וז'ל סוקס סתקסמס נגד
 לרכים או קינג לקורס ולדכר מלס אוסן לטולן לחקד
 וכן כנדר מל שמוק יע"ס וכ"כ סריכ"ס סוי"ל קע"ח
 יע"ס ושסכ"פ ס"ב קימן קב"ל וסרס מקוד כחך
 קימן ל' רמ"ס ע"ב יע"ס ומוסר"ס די טעגן קימן
 ו' ומסריכ"ל ח"ד ר"ז ומוסר"ל טלוי קימן פ"ו וספן
 לומן כקט' קימן ק"ג יע"ס וזכקת רוכל קימן ק"ן
 דקכ"ג ע"ג יע"ס וכן' רעמ סריכ סגהול סגהול מרן
 זקמי אור סוד"ק וז'ל רמל סתקסמס יע' כס מלך
 שלמס לך חקידר לל סכמל כעול כמ"ס כס' קע"ז
 סו"ד ח"כ קימן מ"ט רע"ח ע"ג וכסמ"ס ח"ל סוקס
 פ"ו דרס"י ל"כ וקימן קט"ו דקע"ט ע"ב ועס"כ -

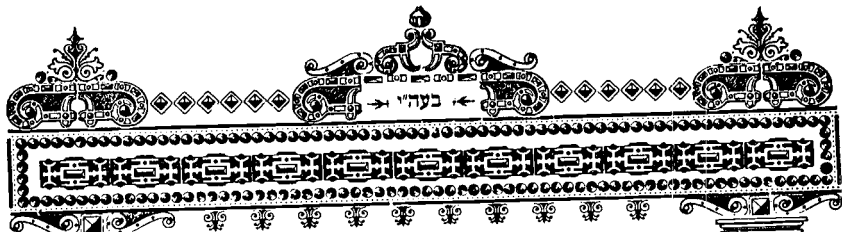
יג נדר ערוס נעסס סקכמ' כעורר לחמד יע"ס
 ככל קר"ה כמנח סתקס"כ כזמן סמו
 סמלודוס סגהולס מוס"ר סגהול כעל סרש' סיס
 ז'ל וסגהול סתפרסס מרן זקמי ז'ל שלל יסוס סמנן
 מקינן כין סססס וולל סמנגנ כין סלסכ"ס וכן סכלס
 לטול לרמס שלל יסוס סעמי מקינן מדי' גס"ס וולל
 נעיס סכלסמס -

יד נדר וקמו סקכמס ססכיסו למיגד סילתק
 כמלוי דקמיוס וכלל סכיסו סכל
 מי שלל יתקוס סכסכמס יסוס מופרס וסכיסו מערת
 ירש' וסקו פק ג'ו ויט ח"ן ושלל לטקת ולתק עשו
 וכו' וזס לטקס שלל חקמו סל כך סל סת"ס סכעיד רוכ
 סירעו סמס רוכ סמין רוכ כין חקמו ועקס טועסס
 קתק מסס לומר רס"ן סהקכמס סוקס כעורר
 סלועיס ססס חקקיסס ואזין סמעיין לרין חורס חל
 ארעח' סייחו רכיס ממלניס לל סקכיסו ולל חקמו
 ורכיס מסס חומירס דכיון רכעכוד סמערעריס ואזין
 שמעיין לר"ח נעשיח מס ל' יוקר מ"ל רכיס . ססס
 מקשר' מוסר"ס ח"וד קימן ע"ח חין סקירס רססס
 כרון סהרש"ס כוס ססכיסו כולל לסריוק לפ' זת'
 וכל שלל חקמו כולל ל"ח כמו שיע"ס כרס ל"ר סיה'
 סהקתקסס כיון לסריוק ל"י גישס חקסס וכסו כין ס'
 לריח' חסין ח"יס ג"כ מקשר' סר"כ' קימן ל"ס
 ורככ סהרש"ס ח"ג קימן ל"כ וז'ו' דקסס ארעכ'ס
 סתחמו כולל וקסימו כולל סתקסיר לל כן ככ"ד
 רסלחרוס וסקר' סול ללל מי סיקוקס ולמי סלמו
 חוקס יסוס מופרס יכוס מי סיסוס ארעכ'ס וסכני
 נקסצרו וסיון סתקסמס זלמ' נעשיק למגדר מילתק
 כמלוי דשמיח' לכע"ל וסלון סרוכ לטק' לטעג
 כיו"ס הרכ כסס"ג כמ"ט קימן ל"ח סק"כ וע"ו
 ומטס סמעין ח"ג ססס"ט חוק ג"ן ח"ן גס מרן
 מרן כש"ע יוד' קימן רכ"ח סל"ד ככס וז'ל חס מקל'ס
 סקסל מוחס סכסכמס כין ססס מייעוט חוס מועיל
 סמחחסס יע"ס ועיין לסכר סוקס' ארדכי קימן
 לק"ח יע"ס וכ"כ סריכ סמטו סמול סוק"י ג"ס דלס
 כסכיל סעכרו עלום חוס יוקירוס סחכטל סתקסמס
 זמס סועילו סתקסמס יע"ס ולענין סתודג' ל'
 סהס לל סקכיסו כ"ח ארעכ'ס סיסוי סגיס לו ג'
 חלל סיסוי כמו ארעכ"ס וסנסיס לל ססס כס' ל'
 סתקסמס ולרעח מס סענעס סעמי ספר"ל יוקס חין
 מקסס

מכתב גלמה פי' ע"ד כהקמס לספר מ"ס ער"ס ורוק .

ט בישורי גימס מנכב פטוט כעדיט חומיד
 יע"א וכל לנפיש סלל מודעק סול
 כ'י מיוס סוקרס ערעט יע"א ער ומניט לל סוס
 כסס אומנוח סקיד כסו חוקיד כמיוד רמלכל ועסקס
 סוס סמקנוע עס כנוי סתקוס חחר כנוי סוכרי יין
 וככר וככר וביכוס וכלכ ונס כעושס גענוח ומלוק
 סלח מללוק כמנן סתקריס כרויק זס וקריק'ס וקל'ס
 וקל"ס וקל'ס וס'ס וס'ס וס'ס וס'ס וס'ס וס'ס
 מלכל סלכוס סתקס סקיד ככו מוס אוקר סמלכל
 אכרוט לל סוס היסרל כעורר ככו מוס אוקר סמלכל
 דסיט לטוק ד' הנוי מוס ככו כ"ל סירסל לכר
 סתקס קלחור חומנוח וססס סקירכ כקס לפרין
 גדר לטוק ירש' סתק ערעט עס סגו
 יין ח"ד סגו כלמלע וכן כשלר חומנוח סוכריס
 לעול ורכקו סקריסס ורש'ס שלל ימלע מליסריס
 ובערט כוס סככ' חוקיד מוסס חולל סכ'ס
 ובערט עניניס סקירכ כשלו גימס ובעלט מן סעין
 ובערט כמדיח סין שלל סגו ח"ל ובעלט כמדיח
 ופנ"ל ס' ד'י פקוט ססל חוקיד גמור וז' חוקירס
 אפי' כחוקס וכ"ס כשלו יס חוקס וכ"ס וק"ו ס'
 כהשירוק וכחודרוק סמנו עומד ומסמס לל יכנר
 מוסס ססס'ס וכן לגדר ולסין לסוס ולספרוש
 מליסריס חקק חקק'ס גרס גרוק'ס ככס חוקיר' וככס
 חוקיר' ס'ס סוס וכללס ער ימוח ססס'ס לל
 וכלל סוס כ'י מליס לטוק סתק וסמס סתקס ומרק'ס
 סל גוי לטוק עומד ע"ג כ'י לסככר' כ'י כל סד'
 סגו כלמלע כלכוס ל' וסופן ס'ס'ס חקד יוקס
 ממנו סוס מלכל ומסמס סקיד ככו חוקיר' וכ"ס
 סקק'ס קיין חס כנוי נכנס ויולל ומסקרל כלכוס
 עסק ופנ"ל חס דר הנוי ככו'ס רחן מקוס לכככר'ו
 כלל ועיין למכרש"ס ח"וד קימן ז'ל ססמדי כוס
 ככו שיע"ס ז'לל חס כנוי סול חכר וזוקפ' מכתין
 רדיט סגהול ז' מכות לירש' ס'ס'ס סתקס כו
 ולגו לל יס סוס שמוס אירוק כלחור עסק לל יולל
 וככס לגכוס מעווח כלכר סמל' כעלו סכוכ ו'
 עסק מוקד סל'ס ס כלל ל' וסופן סכנוי יס כו
 סקס'ס יוד' חוקיר' וסככנג סככמ' וקקסס זלל כעירט
 חומיד יע"א וכל סככוכוס ססוס סוכ ור' ימוח
 סמח'ס סכל וסלג'ס ככ' וכל ככ' לעריר' וסמקס
 כוס מלכר דעורכ על סככמס וסמקס סככל
 ועכרינוס וקק'ס וזל חס הללל זלל ועוד כ'י כל
 סמח'ס וסמכנולס סככוס סל יוד' וסככ'ס יוקלו
 על רש'ס ולחנע קכיס וסועט ל' יוד' וסככ'ס יוקלו
 ל' ד' חוקסס סס חומיד יע"א כס'ל ל' חק'ס רחיס
 סגה וסגו' חומיד וקס ק' ועל דרד'כ גסס חור ללור
 כלור קכיס ל' חיס עוכיס וכללס וע' כיו' חיו וסמ'ס
יוד בשר מלל חקמ' מכות סמנכוס ססמס
 לל ככל יכורו לחמיוח ובעכ"ס כלכיון
 ימכרו לכן ק' קימן כקמנו מוס' סמורח"ל כס"ס
 חיס וסמ'ס חור ע"כ .

יא בשר כענוי סתקיר כעיר ימן קילו
 ער'ס ורככ'ס סריכ מוסרי"ח כחקוקיו
 כס'ק חקן לקיס חוקין יוד' וטוטל על סוכמ'ס מוק'
 לפקס ולסגס'ס ע"ו שלל יסו מקיין' כ"ל סמומיין
 ש"ס ללס סממ'ס .

ספר

מנחת פתים

חידושים ושו"ת

על ש"ע יורה דעה

אשר חיבר ה"ה הרב הגאון המפורסם כו"מ מ"ה מאיר אריה נ"י
אב"ד ק"י יאולוויץ בהרים מ"ה אהרן יהודה זללה"ה.

נדפס בהוצאת בית ספר המסרים של הרב הגנור מ"ה שמואל זנוויל כהנא נ"י
במונקאטש י"א.

מנחאמיש.

נדפס על היה הרבני המופלג הגנור מ"ה צבי יעקב קאהן נ"י החן הסניח מ"ה מנחם
בלייער זיל ושוחפו הגנור מ"ה מנחם קליין נ"י
(אשר לפניו היו בשם בלייער עם קאהן)

הוצאה חדשה

ל"י בן אהותו של הגאון המהבדר זצוק"ל
הרב אהרן יהודה וילנר שליט"א
ניו יארק, שנת תשכ"ט לפ"ק

ספר

זכרון

על הלכות שחיטה ומטרפות הריאה וניקור

קובץ ענינים מחודשים המפורסם ברוב ספרי אחרונים בהלכות אלו
הנוגעים לכללי הלכה זו או לכללי הוראה כמו ס"ס וחוקה וכדומה גם
הוספתי חידושי דינים שלקטתי מהרבה תשובות שלא הובאו בספר
פתחי השוכה :

אשר ליסתי אני הקטן משה יהודה בלא"א מוה"ר שמשון אליעזר וללה"ה
אבריק ראוישמש בעה"ס ספר זכרון על מטרפות מליחה בב"ח הערובה .

גם תצנתי בסוף הספר סדר הניקור מלק חמנים מספר ביה אברהם וסדר ניקור חלק התמידים מספר
זבת שמואל .

בדפוס ר' מאיר יחיאל האלמער נ"י רחוב שמאלע מיללע נומר 4

שנה תרתי"ם לפ"ק

СЕВЕРЪ ЗИЖУРНЪ

т. е. Книги для Памяти Часть 3

• Изданіе М. Л. ЛЕРНЕРА

Въ Типографіи М. И. Гальперу Милая улица № 4.

ВАРШАВА 1887.

ב"ה

ס פ ר

ז כ ר ו ן

חיברו, ה"ר משה יהודה ב"ר שמשון
אלעזר לערנער, הלכות מ' לחה, בב"ח,
תערובות (יו"ד סימן ס"א-קי"ב),
ודינים שונים מלוקטים מפוסקים
האחרונים:

ורשה תרמ"ו
(64 עמודים)

ועל הלכות שתיסה, שרפות וניקור:
שם תרמ"ח (28 עמודים).

ניקור

וה"ח (סימן טד) חובין האסורין מבוס חלב כוי מדרבנן (י) חלב שעל היומרת סכויטו
סחוספיה שנוטל רק בקרוס ומוחר (בר) נוסגין לססיר קרוס שעל סכשר
שזוכנן עליו הסבלים האכור משום חלב בעליו (י) כל דבר שאם נעשה ממילא מותר
אילו בכל האכל אם עשה בידים (שש"ז) (א) חלב הנמלא בחבית סכר ואין ס' ושפק אם
נכרס מעל"ע וטנס ספק יכבוט נש"א נוסגין לאכור רק ביין איחא דטבעו לנדרח מחלב
ובשכר ל"ע רק בחלב הי יש מקום לומר דכוי שלא כדרך איגתן וכוי דרבנן ומחר ספק
כבוט ול"ס (י) חלב מי ספק חלב ספק שומן לא כוי ספק דרבנן דאם יבשלו יסיב
מס"ח ול"ע אם מותר לבעלו ולבשל דטכשו מותר מטעם ספק (י) ספק כבוט ככנ"ה
אחד לנבלו (ח) חלב שחיי סכרוכה דכוי פלוגתא וכל אהרים הוסר לא אמרינן נ"י

חל"ג דה"פ הוא האוסר והוא לא ס"ל כש"א חנ"ג (תוספתא מרובה) קדומים האסורים
מכוס חלב כגון דמחול ודליות אוסרין בין במליחה ובין בבישול והקדומים האסורים משום
דמונחים על החלב או החלב מונח עליהם כגון קדוש שעל יוחרתה וכדומה אין לר"ך
ס' רק בבישול אבל לא במליחה חשובה נ"ש (חוקי דעה) המנהג דקרום ונקלף אף בלו
חומץ הוא חלב (*) הכח"א כבז דכרכשתא שהסירו ממנה חלב שעל הקרום ולא הקרום ומנהג
יש להחיר שיכיר הח"כ ושרי (ערה"ב) נוהגין לזרוק פריש מעיה היוצא מסקיבה והראש
מעיה ומכרכשתא מנקרים רק קרום ואם נמלה הכרכשתא בלא ניקוד יש לאכור הכרכשתא
ולכחיר שאר כשר שנמלה עמו אם יש ס' בין הכל נגד הקרום (ב"ה) מה שנוהגין ליקח
מככהף הגיד עם שבוסן הוא חומרא ובדיעבד אם לא נטלו שבוסן מותר (*) יוחרת
ככד שמלחו בלא ניקוד מותר ע"י קליפה ובבישול לר"ך ס' ואמרין נ"ג (בר"פ) שומן
שחמת הקרום בחלחולת הכל מודים דמותר ואפשר שכוסה נ"כ ובאמה סבוכך לקיבה
הוי פלוגתא ובעלה נ"כ דמותר וכוסה שבוסן שחמת הקרום (פה"ת) אין להניח נהלק
הפנים רק האחד עשר ללעות שיש בכס מוח ויהיו בלירוף החוליא של דל האוחר
שיש בה ב' ללעות קטנות הנחטכות עם החזה י"ג ללעות וכל ג' ללעות שקטנות שאין
בכס מוח יניח ללד אחוריים והמנהג להניח גם ללע אחת מהגדולות לאחוריים וישאר
לחלק הפנים רק י"ב ללעות (ב"י) הא דחלב שהכשר חופה אותו מותר י"ל דסיני
בחלב כסלים וכליות דכתיב כשו על אבל לא יוחרתה ככד (*) אין אסור מכוס חלב
רק הקרוי חלב לענין הקרבה (ל"פ דלא הביא סב"י דברי הרמב"ן על החורה פ' ויקרא
על פסוק חלבו האלי' דכתיב דכל הנקרא חלב נאסר אף אם אינו קרב למזבח ושאינו
קרוי חלב מותר אף אם קרב למזבח כמו היוחרתה וככד והאלוה וסתמנה למלך פ"ו
מהלכות שנתה הביא דברי הרמב"ן ופירש הסוגיא חלביה והנ"ו אם יש חיוה יתר
אבר בכמהה וכו חלב שיש בו סימני חלב אסור לרמב"ן כי כל מיני שומן האלוה
בכמהה חמיר ואלוה מפורשים בנמרא לאיסור בוודאי מותר כי חז"ל חשבו כל החלבים
האסורים וחזן מזה ככל מותר וה"ל לשיין בו שבוודאי אין בו סימני חלב רק אם
נמלא חיוה יתר בכמהה ויש בו חלב שהיו מלוי בשאר בכמהה י"ל לפי דברי הרמב"ן
האלו לר"ך לשיין בו חלוי יש בו סימני חלב כי לפי דבריו אף אם אינו מבגשה
חלבים המפורשים אלא הקרבה אם יש בו סימני חלב אסור מבישול ואפשר שמתנה
רמב"ם וסוספוסה כחבו שהכל חלוי בהקרבה חשב סב"י דברי הרמב"ן לרעה יחיד לכן
לא הביא דבריו ואפשר שלחוש לדברי הרמב"ן נוהגין שאם יש יחיד חגיגה אין לחלוב
אוחו כמבואר בסיומן נד דחוששין שמה יש בו חיוה חלב) (באה"ט) אם מלח קודם
שהסיר החוטין והקדומים האסורים משום חלב יש להחיר בהפסד קלת ס"י קליפה
ובדיעבד אם לא נטל קליפה ובישלו כך מותר (בית יצחק) בן ע"י חי אף אם לא
הפדים על גבי קרקע חלבו ונידו אסור (*) חלב לר"ך להיות חומץ קדוש ונקלף יבנה
יסיה כשר חופה (*) חלב דכשר חופה אותו דמותר דוקא בחלק הפנים אבל לא בחלק
אחוריים דכמהה בחייה פרוקי מפרקי וזה חרבה דחויי מחני (*) חלב שקרום לבר
חופה לא הוי חיפוי כשר (*) חלב הכסלים הוא חלב שעל הכסלים שחמת הכליות
וקראה בנובס הכסלים והוא רק בחלק אחוריים ובחלק הפנים יש קלת קרום שעל
חלב כסלים (*) חלב שעל המכס ובי"כ הוא השמלה שקרוין פרוסה וזהו חלב ש"ג
הקרנ (*) והלב הדבוק לברס שחמת הפדוסה כי הפדוסה הוא חלב פרוס על הכרס והתהה
קרום וחמת הקרום יש חלב דבוק בכרס ובוה הוי פלוגתא ברה"פ מפרש תוקב הוא
חלב שעל הקרום והח"כ קרום והח"כ חלב נקלף מפרס ור"י מפרש קרום ונקלף סיני
הקרום נקלף אבל החלב שהחמת הקרום מותר ואינו נוהגין לחומרא ברה"פ ונוהגין להסיר

הקרום וחלב שחתה הקרום אשר על הכרם ולהסיר הכפולים ולהסיר הסובב שבין הכפולים
 ו' חלב הקיבה של הקשה אסור מכ"ח ובעל היחד הוי פנוגחא ואין להקל ולרדף
 להסיר הקרום וחלב שחתה דכוי קרום וקלף ואף במקום שאין בו קרום וא"א
 לקלף כ"א ככה ותחבולת דלא כוי ה"ז דקלף ספירות בני תחבולת הש"כ לרדף קליפה
 מפני חלב הפרוסה המונה עליו כמו ביומרת לרדף ניקור מפני הקרב כמונה עליו (')
 חלב של דקין שאסור באורך אמה בתחילת יציאתו מהקיבה ובסוף ענמייה ח"ל להסיר
 רק הקרום עם הדבוק בו של אורך המוח האלו אבל לא השומן הדבוק בענמייה
 שחתה הקרום ואם מוכר דקין בעודן חמין נבאר שהלב של המוח האלו על הדרא
 דכחא לכן ל"י לגרור אמה מתחלב ללד הקיבה ומחמת זה מוכנין להסיר כל הקרום
 מסדרה דכחא דכסמה ומוכנין במדינות אלו להסיר הקרום של דקין בעל משני
 דרדן ויש לעשות קן גם בכבש וגם ים להסיר הוורדיו של זמן הכנה המסוכנין
 כעכבים ומסדרה דכחא לרדף לקלף קרום של חלב משקום כמונה עליו כד לכן בזה
 של סמוך להלב של הקרב ואם אינו יודע איזה לרדף לקלף משני דרדן ואם מלח
 בלא קליפה לרדף ס' נד אחוה הקרום וגד שהלב והקרום של אמה האלו ס"ל (')
 ומוכנין לחתך אמה מסדקין המחובר לקיבה ואורך אמה מסדקין הסמוך לכנייה דוכי
 והסניא דוכי עם הלב שביימיה שקורין גערא וזה משום מיאוס ומתחולת משליכין רק
 החמיש הדבוק בפי טבעת והמוחר מנקרין ומוכנין מיהא ומתחולת משליכין רק
 מבס חוב ארדף שמונה עליו עם זמן האלו (') כליות הקרום שעליכם חייבין עליו
 וקרום החתחין והטעין שבו האורים ואין חייבין עליהם (') יומרת הכבד לרדף לנקר
 קרום עליון שלל הכבד משום חלב הקרב שמונה עליהם וכן מהמורים נקר השומן שחתה
 הקרום הזה מסוכנין ביומרת אין מהיר חספוי כבד ומוכנין להסיר הקרום מפני דרדים
 דחתי למכשי (ומחמת זה מוכנין להסיר קרום מכל הכבד והקיבה בתחבולת אף במקום
 שאין בו חלב מהמת דהלב הפרוסה מונח עליו) (') עחול קרום של לד הגם חייבין עליו
 ובעל לד סדק וכהמנין אין חייבין עליהם (ובין שהו (מש"י) ה) גיד הכבד דעך בעלמא
 הוא כוי חידוש נכן חלקו מכהן שבו ול"ע אם אסור בו הוי ש"טור דאין חוי לאויטרופי (')
 אסור הנאש בייך כ"ח דכית נהמר על חיליה (ש"ד) (א) למ"ד ג"ס אסור כהנאש
 לוקין על הנאש דלא בייך חיליה (') המל"מ הלכות אבל כסתפק אם נשכל מאוכל
 חרס מיהר כהנאש וב"י חוטין הממלאים בירחי טעופות טוב להשליך וא"ל נקרו דוקא

בית יצחק
 החוטין והקרומים האסורים משום דם אם לא נעין בלוי ומליחה בני
 בקליפה ובכיסול לרדף ס' :

ניקור חלב הפנים

וביה אברהם) הדאש לרדף לחתך לבטים ולרדף להסיר הקרום מהמוח ולכיליא הקרום
 הדבוק בגולגולת והשליטו בלא ישרה ממנו מאומה והח"כ לרדף חפוש
 כסקין בארין לכיליא גיד מכל לד ולרדף לחתך העשיל מסגומנין וכוח מלא ליחוס (') בלשון
 מונג לרדף אלל הבלוגד שאזיה בכל לד בני גידים ולרדף לחתך הקרה והופט לפניהם בקרב
 כחוכס דה גם מהויב לכיליא כבלוגד אויף דער זייט גיד אחד לכן ולרדף לכיליא עם ליווינט
 טוך ולכיליא סיטוב כמו אלל כעחול וכוח אסור מכ"ח משום דם גם דיה סייעניך
 סיינו טיבוי סגררת שקורין לעשיל חוי משן הש שמיידעין משום דם או משום מיהאם גם לרדף
 לכיליא בני כרפס בניידלך שאלל הטינג (') נקיס ששמיסה שקורין האלד לרדף לכיליא

למי נידון בכל לך היינו אחד מוכח על הכשר ואחד מוכח אך ככשר לאם לא וואס
דער גארנעל פון דער לונג לינט אלל כעמא או עוף ואסור מסוס דס (*) כסמא
שקורין ברוטט לריך לסוניה גיד אחד און ער גייט ביו חרוף דעם רויס פלייש ולריך
להחיל מהלך שמוך לאוואר ולא מהמקום האלל ככשר ארום כי במכרם ינחק וסמוט
כזה הוא כפול לשנים ויזהר להוליוו היעב שלא יבאר המחלכ סמני מחמוט ואסור מסוס
דס (*) הכסלים שקורין פלאהקטן מוכח עליהם עור נבן עב ולריך להפשיטו וכל הנמכך
עמו אסור מסוס חלב ומקפילת לריד לחמור ראשי הללעות מכמי האת הכסלים והס
רכים ולבנים ומשם מהחיל לקלף הקרום העב והחם חמוט הקרום העב יש קרום יך
ואסור מסוס חלב וסמח הקרום הדק יש חלב וע"ז כוי פלוגמא (וכחב סביב ינחק
דנוהגין בו היחר דנס זה כוי חיפוי כשר) גם לריך לחמור במקום כזה עמס לכן ורך
והאסור מסוס חלב (*) הללעות שקורין רישען לריך בין רישען לסוניה גיד עד סוף הדוק
ברחטין ועד סוף הפלאהקטן כן לריך לנקום שלשה ללעות אס מניח רק ללע אחת לחלק
אחוריים ואס מניח שנים לריך לנקר בחלק הפנים רק שני ללעות הסמוכים לאחוריים
(אף שגממאל לא היה לריך כ"כ רק נמחמ לא פלוג שוב שמאל לימין) וכ"ז האסור
מסוס חלב הכסלים ומסוס חוטין שבעוקן (*) בכללעות יש שחי ללעות קטנות אלל
האוואר שנקראים חוט ואחד עשר ללעות גדולות ושלשה ללעות קטנות ושלשה חוגיות
וכסנוהנים י"ב ללעות לחלק הפנים היינו ב' ללעות הקטנות האלל האוואר ועשר
ללעות גדולות נשאר רק ללע אחת גדולה לחלק אחוריים כנ"ל ולריך להחור חלק הפנים
בכזה סמוך ללע י"ב כי בכשר שבין ללע י"ב וללע י"ג שייך לחלק אחוריים וכ"ש שלא
יניח ללע י"ג לחלק הפנים דאז גם כסלים לריכיס בכשר כי כללע י"ג הוא ללע
המרוגה וחיבף אחר אלל לריך לנקר בכשר דהטעם דלא השבו לנקר בין הללעות
נחמם שההלג מחופה בכשר ולא שייך פרוקי מפרקי דכללעות חין מניחין לפרק לכן הך
שבין ללע י"ג ללע י"ג יש חלב לריך ויקור אס לא יקור חין אובד דביעבד דיש
חיפוי חבל חס חמך גם ללע י"ג לחלק הפנים יש לחוש שמא חמך גם מעט מבשר
שסחחיו וזה לריך ויקור דשייך בזה פרוקי מפרקי ולא מכמי חיפוי כשר לכן יש חשש
גם על סכלים ויש להקל בכלים אחר מעל"ע ו' גס לריך לזכר כשהחמך חלק הפנים
וכשמניע כסוף הללע חותך בשיפוט הכסלים לריך לחמור בשיפוט למעלה עד הכייבור
בכופו וכל הפייבור יניח לחלק האחור כי הכסלים למטה מסייבור והכייבור שייך ל"ב
לחלק האחור (*) ככהף שקורין פליילע לריך להוליוו גיד באמלע אלל הכוויבני עד למטה בכופו
ולריך להעניין הסכין ביאה סניד בשלעות ואח"כ לריך למעלה אלל הכוויבני בלרו
בנקום שים הדין פלייש להוליוו גיד אחד וכוח הולך למעלה ולא למטה רק החוב
בכשר וכמהותך הפליילע מהשערטיל פלייש לריך להעמיק הסכין ללד הדוק ברחטין כי
שם שיקר כבורס מהסניד ואביר מסוס דס גם מוז מען דעם דוק ברחטין דיה סויט
חויף דעקין מעט פון דעם דיקין פלייש און זאל דאס חלב דער פון הרשס מאכטן כן
מהכשר וכן מהכייביל כי זה נקרא בשר מהזינים (*) בני חטיים הנקרא קריין ברחטנות
בעחול מונח על הכרס הנקרא וואמפ ואח"כ הבית"כ ואח"כ הסממס הנקרא קניחא
ואח"כ הקיבס חאנטן ואח"כ חיו דיה דערוב דיה קריין ואח"כ חיו דיה מיטעל דערוב
אדער קרומע קף וע"ז מונח הכנחא וגם סווייס לעבור ומהקצימט קף הולך סכדכשחא
דא מוז מען חויס רייניקטן כמבואר פס (*) סמחול מילך לריך להסיר הקרום ואח"כ
לריך להוליוו גיד עב ושלשה גידין נמשכים עמו ולריך לחטט אחריהם כי אסוריס מסוס
חלב (*) הכרס כלו חלב ואסור (*) בית"כ כלו חלב (*) סממס לריך להסיר ב"ב סטור
החלב ו' ב"מ הנקרא קריין מוז מען דיה סויט ארונטעד מאכטן חויף ביידיג זייכטי

און ארום דעם הנפאנג פון דיא דעריס זייך לחאך חלי אהם ולהבליך ואח"כ חלי
 אהם מהכרעכחה און עטן מוז דיא הויט דער פון מאכען גס מוז מען דיא הויט
 פון דער קרייז אראפ זיען אח"כ מוז מען דיא קרייז פון דיא מיטעל דערום אראפ
 נעמען און זיכט דיא הויט אראפ אויך לינגט דארטין איין פעטט שטיק מוז מען אראפ
 נעמען מדער לינגט איין שרייבט דערום מוז מען דיא ערפה דערום מיט דעס חלב וואס
 לוישטן לינגט אוועק ווארשיין (.) סדרה דנחא דיא קרומע קף יכיר הקרומין סיניו דיא
 איינרישטעט הויט אבער דיא זייט וואס לינגט על סדרה דנחא א"ל להסיר משם אבער
 מן ראש הקרייז ביו איבער דער לאך מוז מען אראפ זיען דיא הויט עס זאל קיין
 חלב נישט בלייבען אח"כ אויף דער זייט וואס זיח לינגט אויף דער קרומע קף מוז
 מען איין אדער אראפ זיען גס קליינע אדערליך מוז מען ארויס זיען ואסור נעשוס דס
 ומוכנין להסיר הקרום משני הלוודים מסדרה דנחא של עגל וכנס (ביה יצחק) שומן
 סכנחא סהקרא ווייס לעבער מונח על סכנחא שהוא ב"מ שמונחיס כלורה פה כפופה
 ומחוכרין בשומן ועליו מונח סכנד לכן סכ"ל וסוף מלא חוטין דקיס של דס ומהמח
 שקשה לקרם נוהנין שאין נובלים אוחו רק לולין מחילס :

זבח שמואל

החלב ששל יסחר דכוו פלוגחא לכן אין מחמיריס לנקר סכנד מחמח
 נניעס מימ החיכס סדוקה בחלב סכליות כגון אלבע סכנד שקורן דומין וגס מעט מן
 סכנד סדוק. סס לריך לנקר מן חלב סדוק כי לרוב נמלא סס חלב מן סכליות לפי
 סחלב סכליות מונח בחמלע בין סכנד ובין אלבע סכנד וגס הלך סכנד בלד ימין מונח
 ג"כ על חלב ששל יסחר דא"ל לנקר מחמח סנייעס רק מחמח שכלד שמאל סחלר סכנד
 מונח אלל ספדר שהוא חלב ששל הקרב ואף שכלד שמאל מסביק סעחול מ"מ אינו
 מכסה רק סקרום סלכן טיש סחלר סכנד אלל לא סבשר סחדוס לכן לריך לנקר
 לד שמאל ומחמח נידע לריך לנקר גס לד ימין (.) סה דלרייבין לנקר סמקומות סנוגעיס
 בחלב הוא מחמח סבולע מחיס מחמח סמיונות או סיקף אחר סמיטה (.) סה דחיסח
 סטור וטעל קרום מסדרה דנחא סדרה ללו סיניו סדקין כי ססדרה מונח בחמלע
 וסדקין סס גראשי סנחא וקולגין סקרום רק מססדרה אלל מסדקין א"ל לגרר רק
 ריש משיא וביה יצחקו גראש לריך לבוליה טני סקרומין של סמוח (.) סחוטין וסקרומיס
 סאכוריס ממוס דס חסני כסס חסיכה ומליחה ושל חלב לריך לחטט אחריס (.) כסחף
 סקרין סניילע לריך לבוליה ניד עכ עס כל סנידיס סנמסכין עמו וסכחף סוף אבר
 סכלושי ססיד סגחובר לגוף וריך נעשוס כשני סכספס סכ"ל (.) כסנהג שאין מוכלין
 סעוף סוס חוטין רק סויני סאווה (.) לריך לבוליה סריחה מן סעשוס ולמלחה כפ"ע
 (.) כחוס דרובט לריך לנקר כחוס כשי כמו סרשאין (.) סללוות סקרין רישען לריך
 לנקר מדינה שלסס בימין וסניס משמאל סלסלס מימין מחחלקיס לשיס סניס וססניס
 מסמאל מחחלקיס לשלסס שלסס ומסוס לא פניג מוכניס לנקר ככל לד ג' ללעווס כסנומיחיס
 כחלק ספניס י"ב ללעווס וכסנומיחין כחלק ספניס סתוח מוס אף כסנומיחיס רק זיין ללעווס
 לו חיס מנקריס ב' מוסס לא פניג ונחתי להשיר כענין ניקור חלק ספניס וליכריס
 ספנימיס אבר יס כסס חלב דלוריחה וס נמסר לאנסיס וגניס שאין יודעיס בין מיניס
 וסמאלס ובסיירות יס ללמד זכוח שכל אחר ססוכחיס לומד א"ע סלומנות סזוח ומן
 ססכס יס לו קבלס איר לססכנג וחוץ מוס מחמח טיש סרבע זוכחיס כ"ה סחיירה
 סחכירו ורוחס היעב סלח ולא מכסול ממנו וגס סזוכחיס עוכריס סמידי כזה ולינו סוכס
 סלומנות חלל כסכפריס קרוב סדבר סלילה סיוכסנו בליכיר חלב זמן רב ולא יודע ככל
 כי חף סכפסס סרשאין סמחיל ננקר סוף מליח סנומחה וככי כזה כי ח"ו

לא מחזרו ישראל הכבדים להקל בענין זה בשאט נפש עכ"ל מחמת שאינו שוסק חמיד
 בזה ומודמן לו לשחוט בהמה אחת לכמה שבעות קרוב הדבר שיבכה כל האומות
 ובכפר לא נמצא שום איש שיטניה ע"ל לכן קרוב הדבר שיוכסנו באיסור חלב זמן רב ולא
 יודע כלל ולאכלים בעלמם ומאכלים לאורחים ושכיה מאוד שמוכילים בשר כשר מהכפרים
 למכור לעיירות וכשלים גם בני העיר והדבר מוטל על רבני כל עיר להסיר מהכשלה
 הזאת לפי דעתי עלה פיוחד טובה בזה לגר על השוחטים החדשים שלומדים מלאכה
 השחיטה והבדיקה שילמדו א"ע מלאכה ניקוד חלק הפנים ואיברים הפנימים היינו
 עכ"פ שידעו בראייה עין פיב מלאכה הזאת ואם יראו בשר שאינו מטקד כראוי ידעו
 להסיר המכשול וכמו כן אם יראו אחד מאיברים הפנימים שאינו מטקד כראוי וכשיבטו
 לכפרים לשחוט לא יסעו משם עד שיראו עכ"פ פעם אחת לאיש העוסק בזה שיטעה
 הניקוד לפניהם היינו החלק הפנים ואיברים הפנימים כל הדרך ניקוד וגם אח"כ יראו
 עכ"פ פעם אחת בחודש או בשני חדשים שניקד לפניכם ואם יראה השוחט שיש
 איזה חזר שלא יוכל בעל הכהמה לנקד אותו כראוי יווסף עליו שלא יאכל ולה ימכור
 אותו האזר עד שילמוד א"ע מלאכה ניקוד האזר שהוא וגם בענין חימוך חלק הפנים
 מהלך אחוריים לריך השגחה שפ"ב איך עושה כ"ל ולפני השוחטים אף היבנים דבר
 נקל ללמוד בזמן קצר פיב מלאכה הזאת כי הם נמלאים חמיד בין שוחטים העוסקים
 בזה ובפרט לשוחטים חדשים הדבר נקל שלא יתן להם הרב קבלה על שחיטתו עד שידע
 שיוודע ג"כ מלאכה ניקוד חלק הפנים ואיברים הפנימים ולאכליה זה הפתחי דיני
 הניקוד להלכות שחיטתו ובדיקה למען יביה מצי בידי השוחטים :

ניקוד האחוריים

(ובח שמואל) הבחל קולף ממנו הקרום הלכן וכעב וקורעו שחי וערכ ופחו ככותל והקרום
 הוא אסור מחמת בשר בחלב ואינו אסור חלל כשיעור כבחל ולפי זה כשר
 הקרום הזה בסויד פלעק בשור ומוגיין להסיר מהכחל החוטין המונחין בו שמהלוח דם
 וגם הדריז המונה בו ובסויד פלעק שהוא סכים של שור וגם הבשר הדום שיש בסויד
 פלעק והגיד הערוה משום בשר ערוה (*) הברייטיל הוא חתח ככהל או הסויד פלעק
 וסוף החיכה בשר הדום שארכו ורחבו כמו ככהל או הסויד פלעק ודרך להסיר ממנו
 קרום הדק מה שלמד פנים ולנקות יפה וכל חלב שבו ולמעלה ללד קרום העב במקום
 שמרחבו לכן לריך לקלף כמו שחי אלבעות ששם נוגע חלב הכליות וכן בלדדין ששם
 נוגע בחלב ובאורו החיכה האדום יש שלכה גידין שבאין מגיד אחד ומחחלקין לשלכה
 ואסורין משום חלב ג"ה ודרך נחטע אחריסין (*) הבסלים יסיר מהם הקרום העב
 וכלכן וגם הקרום הדק שהחם קרום העב (כמו שזכר לעיל אלא שלפיל מיירי בלד
 הפנים וכאן מיירי בלד האחוריים) ואורו החיכה בשר הדום שאלו הקרומים דבוקים כס יסיר
 ג"כ שאסור משום חלב ונהגיים שחלב מחגיים נחכסה בה וזהו מרבה דהותי מחתי וזה
 החיכה בשר הוא עליון משלשה החיכות המונחות זג"ז אלא שזה העליון אסור והשנים מותרים
 חס העליון מונח ללד פנימי היינו ללד חלל הגוף וקורין אותו דאם טיפה קאלנער ואסור
 משום חלב ומהחיו מונח עוד שחי החיכות בשר זג"ז ואורו החיכה בשר המונח בהלמט
 נקרא דאם בשרה קאלנער ודרך לקולפו מבני לדיים בין למעלה ובין למטה ודרך
 לחתוך גם הקוקנות נהמה שבדוק בחלב מחגיים ובהמה בחיי פרוקי מפרקי אכל
 החיכה בשר השלישי הנקרא טעניר או דעק אין לריך לקלף רק בלד אחד ודרך למשוך
 ממה הנידין שבאין מקובלין ולמעלה בדעק נגד הקלין יש שם עוד הנקרא טיפה

לייך ודיוק דעם בלד אחו ואלד סגרי דסינו סקרוס סלנן דבוק טלנין זרין לסגרי
 אורו סקרוס אף סמראכו מילא כסף אש"ס כרסס שמוחה עין כירכיש וסקרוס
 מוצין לכאן ולכאן ופסלנין כסלנכ מהיטוב סינו לפיו חוט כסדרים ים של חנן מוצים
 ורוב זש פלג כבור הגדול ספח ומחה נחמנב בין סלנס חסריות וצין סגרי
 קושנין או חוט סדרס או גראו וס סלנב מחסשו בין סלנס חסריות וצין סגרי
 מפרקי (') סס סרל"ע מחמס פלן אלו בקאין בארס מקוס בחיי מרקי מפרקי לני
 אף לסרי מסמח חסרי בשר עד שסיס סלנב מוקף לכשר סכל סרדיס פלן יוכל
 לירלוס עד פיקדע סבשר (') העוקף שקויין זכ לרין לגרוו בסנין מסר של סגרי
 סמכיס סל יך ססמכ מקומות נבסיס קלס עז שיסמוו פל סמקומח כספסיס ולא
 ישסיר פל פני סלויס לא פגרי ולא סמלויס חלל גרדיס יסס מסמלמוח מן אורו לז
 סמכסס אה סערס וחסינין באליה בין סרקיסי ומריון פשוו חוט סממקל לסיסי
 מפרקי סלויס סר קאוחו מוסו חוטין סכנב סלבור מוסו חלב ספיוסו פיוקף פמלו (')
 חריכות האליה קולפין סל פני כול (מן מפרקי שיש בו מרסס כסף אף כס"ע סר"ע)
 זורדין אורו יסס מחלב וקרומן פסלו וחיפין עליו מוסו חלב ופחיוסו פלר סלויס
 ים חססו גידין סמלויסם ללד סלעך גרמין חסריס מוסו חלב ג"ס אצל מוסו נגד
 סנב חסריס פסוס דס וסלכס סלבורין מוסו דס סלחו קריין אורו קטונת גדולס
 וסני שומד לל עלס סקקא וסלסיי אלל סוקף סלויס וקריא ג"כ קאוקל ופלו ים
 סנב דקליטוססחא ורורו חלב וסוקן סלויס דכוקיס זכ פוז ואין פחיוסו חלל גיד אחו
 ולבן כצין קרוס ומרלוו פמחלס פומן ומס פפל אורו גיד ססור פנין קרוס לבן סבור
 כברה ומס ססחיוו מוסר סחלב מחפס אורו ולרין לנקר אורו גיד יסס וכסכיל סכור
 לבן סופיס בו לבן לרין לעיין וקריא פלן סלויס לניד סלנן מוכנין ליטול סכומן
 עד מלי סרדיי שיש סס וזו לא כשאר חלב כשס וזו מוכנין לחסוך כל כנידיס באורו
 מקוס מוסו סרלס וסן סלויס עד ספנס שקריין סקקא שס פומח לוביל חפרפה ומחיל
 חסס כפלס סוף חוט סדרס ומכס עד חוך סלויס וסלכיל אפיו מוסו סמוח חוך
 סרכא דקליטוססחא (') צעד ברמסקן דבוק נחסינח סלויס כסמפרידין סלויס פן ליר
 שקריין ויכער סחל ישאר דבוק בלויס פלס בקוריין סלנקא ומוח ספנס פין סלויס
 ובין סלעך ברמטען לרין לסקליף סול עד לובן כסף ולובן כסף לרין לנקוח יסס וקני
 מחלב סבו וספלס סלנקא לרין לנקר מסכשר ומסממליח דבוק בו עד סגריס ב' עוקיסי
 מן סעלס סמחונר למטה בגשר (') סלעך ברמטען ים פלסס גידין סלבוריס מוסו
 ג"ס ב' עומדיס חלל מרסס כסף לפעמיכ מחחלריס לסלסס גידין וקריא מ"ס הדר ואורו
 סלסיי סחא קאר ועומד ג"כ אלל מרסס כסף ועל אלו סנידין לרין לחפס כי חסריס
 מוסו שומן ג"ס (') קיילויכיק ברייטיל סח חסיכ נשר סדבוק סלעך ברמטען ורין
 לקלף מני סלדיס ובין סקיילויכיק ברייטיל ובין סלעך ברמטען ים חלב ורין לנקר
 אורו יסס וקני ולפסיסי נשאר למסס בין סלעך ברמטען ובין סקיילויכיק ברייטיל מעט
 עניד סחיין לרין לכסיר אורו סניד (') בקיילויכיק ברייטיל למעלס כחורו מונחיס סני
 גידין סלבורין מוסו ג"ס סרונן עליו גיד אחד מונח למעלס גרמס חחד וניד ססני
 פומח למסס גרמס סני (') קושלין ובקריקט קריין אורו גראו או לפנין ברהטען
 וכל אשר בו ממעל עד סלויס סכל קריא קושלין ורין לקלף אורו חסיכ למעלס
 מחחילס עד סוף ברוחכ כל ככשר עד סלובן כסף וסגרוו סלובן כסף יסס מכל סלנב
 ולמעלס מהקרוס סכלס כקושלין סח עלס שקריין סלנקא ואלל סלנקא נמלא חסיכ
 כשר קנוס על סלובן כסף שיש בקושלין וסחחוך אורו חסיכ כשר פס סלובן כסף
 חלל עס סגונע בו ממעל נכסמח דקס ובכסמכ גסס אין לרין לחסוך אורו חסיכ

בשר ולעמיתים תשאר עמך קלון וכוח נקרה עמך דקלובוסחא דעם פגוש סאנקא לריך
לסיר אוהו הטלם שאכור משום חלב מתמיים ואלל' שלם פאנקא פסוק חוש סדרה
מונה ספרשם לונביל שקורין לעדוויץ ואכור משום דמונה סך סרנא דקלובוסחא ויגור
סאלג שבמקום הלעדוויץ ואח"כ יגביס דעק מן סקושליך בגשם פיז מ"י באלכסון סייע
מן עמם סאנקא יגביס סדעק לערך פסי אלכשם ברוחב פיז פיגיש למקום בית שם
סר או סדעק סדעק לבשר ולחץ יכול לסמוח עוד ומאוחו מקום יך באלכסון פיז סוף
חוט סדרה וכבכבוס ועמיה יפסח פיז חוט סדרה פנאי שמרקדים ופרוקי מפרקי
יומר מנסוח ויגורו החלב מסדעק שלא יבאר בוס סלג גלח חופין ולעמיתים דעק נדעק
לארכו חתיכה בשר הכא מן סעעמיר או דעק לריך לקלף אוהו סבפר וכן בשר סקושליך
וכן סעעמיר דבוק על סזומן חתיכה בשר שרנבו כמו אלכש חס ג"פ סרפס (וסרמכ"ס
נחן סימן כל בשר שדבוק בשומן ולא יוכל ליקח סבפר מהשומן ביד פיז סקרקע סבפר
כרי זס מוחר ולריך קליפס) ואח"כ יגורו החלב סמונה על מראש כסף בקושלין יפס
ולמסוך סחופין שיש שם פיז קלוחס שבאים מחלב מתמיים ובסוף סקושלין למטס במקום
סמפרידין מחלק פנים אלל חוט סדרה חין שם מראש כסף רק כמו חופין לבניס
ואין יכול לגרור סחוב יפס ופוכגין לחסוך סחופין פיז סחלב וכבפר ארום לריך לקלף
ולריך להסיר חוט סדרה שיונק מחלב כליות ומן ג"פ וסעלם שחוט סדרה מונה כס
לריך לבקר יפס גס לריך ליטול כנפי סעוקן פיז סאלג סחוט סדרה מונה כס
בקושלין יש חמשה גידין שלם סעליונים ללד סאנקא אסוריס משום חלב ושריס ססחמונים
משום דס וכסימן סחמשה גידין שסס מונחיס כ"מ ענד סחוליא אשר במוט סדרה (*)
שילטליין חתיכה בשר דומה לזיגור חס סבפר דבוק למטס בקושלין וסעלם סאנקא מונה
בין סקושלין ובין סשילטליין ולריך לקלף סמונה עליו סאלג ויש שם מ"כ ולריך לגרור יפס סחלב
פבו וגס יש ב"חמלע סשילט מן סמ"כ פיז לסוספ חוט לבן וקורין אוהו דיא שייפיל
ולריך לגרור סחלב סמונה על סשילט יפס ולמטס בשילט במקום סבפר סמוך להנקא
מונה בשר קטן שקורין חתיכה גביס ובנ"א קורין דאס פלפסטייריל ולריך לקלף כלד
סעליון ועליו סולך סגיד סכס פיז סדרה בשר שקורין קלון ועל לד ספסי של ספלעסטייריל
יש מ"כ ולריך לגרור יפס ולריך לגרור סבפר שילט על פני סונן פיז עמם סנקא וכן
מקום שיש ריח בין סדבקים לריך לגרור משום חלב ובשילטליין במקום עובי מונה
סגיד כמו שין ואכור משום דס ובנל סבני במקום סדק של סשילט חסכין סקוקוקום
מפסי סריחס (*) גיד הגשה סחוינה בשר וכו"ל כף או יד וקורין אוהו איבער שאל לריך
לקלף על פני סבפר ולמטל אל סעלם סמחבר חס פני ירכייס מונה סזכרות וסגקבות
וחסכו ומשליכו וכבפר סבנלדייס מוקרייס יפס מכל חלב וסופין ומטעס זס וסגין
לחסוך סמיד סכ"ל מ"כ סמונה אלל סזכרות וסגקבות סחוא סחוחא וסמוך לו מונה סכחלח
ולריך לקלף גס סבפר סחח סכחלח פיז שומן סדעק שיונק מכלחלח ואכור משום בשר
בכלב ובכור קולפין אוהו גזירכ משום פריס אח"כ יגביס סדעק ויקלף סבפר על פני
כל סדעק פיז ששומן ויגורו סחלב מעל ששומן משום פרוקי מפרקי ולעמיתים יש שם בשיפולי
סדעק מעט מן גיד סחילון ולריך ליטול משום ואח"כ יקלף גס אוהו סבפר סמיד סמונה עליו
סדעק (*) ביד סכ"ל סחפס אחר שפס גידין סאסורין מבוס ג"פ ובראש מחסילין וסולכין
על חוך סבפר פיז סופו ודוקא אחר אלו גידין סחכט סייע וסחס סולכין כבוס להודך
סיד אלל אוהן סחין סולכין כבוס לאורך סיד פיז סופו חין לריך להפס אחריסם סחויסם
ככלל כף סידך וסחין סגידין סולכין למטס בחוך סיד ומסרין ואלו סגידין סאסורין
לעמיתים בליכ סגיד אחד ומסחלקיס אח"כ ולעמיתים בליכ סגידין בראש סכף
ומסחלקין אח"כ וכן כף וכן כף סמחלקיס לבלשס גידין כמו בלשס סלכטות ולזרור
כלורם

כאדם בין ואלל אלט גידין נמלא עוד וזרחה כזרח טיה וזרחה של חלו חמשה גידן
כמו שני שיין אחת כדרכה ואחת הפוכה וקורין זרחה יד באלו כנידין כמו ד' אלכטוח
ובדלם יוד במקום טובים מונה עוד גיד אחד ומחלקק לשנים כמו שין וקורין אחת
דומין ויחיו עם הדומין כמו יד ועל חלו חמשה גידין לריך למטע אחריהם כהם משום
ג"ה ובסתיהם סכף בלד כשני במקום סדק יש גיד אחד ומחלקק בתוך סכפר לשנים
וקורין אחת סירט אדער ועל חלו השנים נמלא גיד אחד ומסתלק ג"כ לשנים
וקורין אחת געפיליך ואף שסם מגיד כחילון לריך למטע אחריהם שמונעים ג"כ
גידי ספטימי (•) קניא ריפ או קאפטשקט חחיכה כשר חקלוק מחוץ סביביו ומקום שיש
מראה כסף אין לריך לקלוק חכל לריך לגרור במראה כסף יפס ובפנים לריך ג"כ לקלוק
על שני טון ובסתיהו של סקריא ריפ יב פלס שקורין קנעכל לריך לגרור ככשר שעליו
(•) בקריא ריפ יש יוד גידין אחד משום חלב ואחד משום גיד כחילון ופסאך אכוריס
משום דם סאכור משום גיד כחילון סיינו אלל סעלס שקורין קניא ריפ וכשכלה כניד
כסם יש בלדו גיד אחד ואכור משום דם ונוגעין זה בזה ב' טיקלין כמו קף שפוסה ואלל כניד
מומחין ג' גידין זה אלל זה ואכורין משום דם וקורין אחת מקומה ובכשר סעגול מומחין שם
גימל גידן זה למעלה מזה ואכורין משום דם ואלל כנימל גידין סאלו יש חוט לבן
מסידן בין חלו כנידין לביד סאללס ואותו גיד סעומד אלל חוט סלבן אכור ג"כ משום
דם יוד סאכור משום חלב נמלא בלד כשני ומונה במקום מראה כסף ולמטע מאלו
גידין סמומחין זה למעלה מזה וסולך לאורך כל סכפר סעגול ואחר גיד סזה לריך
לחטפ עד סופו וכן דרכה לעמוד כנסס במקוט סעגול במקום מ"כ חכל כדקוח גיד
סאכור משום חלב מונה בלד כרחב בלד כשני ולכן סווא אכור משום שיזק מחלב סמונה
אלל סקא דלחטמא וסווא כה מחלב סכליות (•) פלקין חחיכה כשר ולפי סלד אחד
רשב יוד אחד חד קורין אחת קלין ולריך לקלוק סלד סמונה על סקריא ריפ ובין סקריא ריפ
ובין ספאלקין יש חלב ולריך לגרר יפס וללד סכוך פלעק אין לריך לקלוק חכל חלו סוכיגין לקלוק
גם סלד כשני וסקוקטוח שיש שם לריך לחחוך מפני כרואה ולמטע במקום כרחב כל ספאלקין
יש כמו מ"כ לריך לקלוק אחת סמ"כ לפי סעומד בין יריכיים וקדומין מושכין
לכאן ולכאן (•) בקלין כהמלע יש גיד וסויך על פני כולו וסווא אכור משום ג"ס וזוהו
גיד מראה כמו עקרב ועל לידו של סקלין מונה גיד סלבן וסולך סמוך לדריז לחוך
סשמן של סוך פלעק וכנה עד סקריא ריפ וסוכיגין כפולין לחחוך אחת עד לסופה (•)
לידקא או בייטש חחיכה שוק ועליו יש מ"כ ואין לריך לקלוק חלא יגרור אחת
וכלד כשני אף שיש בו ג"כ מראה כסף לריך לקלוק משום שג"ה רוכן עליו ותחחוך
אחת סכפר כדטוב כשוק שקורין הענקיל ולריך ג"כ לקלוק שם וכחמלע ע"ז סכפר יש
כפר עגול שקורין פינגער לריך לקלוק כשני חודיו ומראה כסף שיש כשני לדיים לריך
ג"כ לנקר יפס ובדקוח לריך לפסוח כל כפר סעגול ולסקליף כשני חודיו ובסתפה אחת
כפר מונה גיד לאורך אחת סכפר ומחיל למטע חלל ספרוסס ואכור משום גיד כחילון
וחחה זה סכפר במקום כדטוב לקנאכטן לריך ג"כ לקלוק ולמטע סמונה חלל ראש
סעלס שקורין קנאכין מומחיס גימל גידין סאכוריס משום ג"ה ומ"כ שיש עליו לריך
לנקר יפס (•) אחר זה סהפוך כשוק ותחחוך לחוך סיך ותחחוך עד מקום סכלה סעלס
שקורין קנאכטן ותקלוק סכפר סכל סוכב מן סעלס עד פלח ססנית ושם מונחיס גימל
גידין על סכפר סאכורין משום ג"ה וסן סג"ס ובאוחו כפר עגול מונה גיד אחד בתוך
סכפר במקום קסה סנקרס בל"א אום ציען ואכור משום ג"ה וסעלס שקורין קנאכטן
לריך לנקר יפס דנוגע כג"ה ועל חחיכה כפר שקורין מיינעל מונה חחיכה כפר אדום
שקורין פלעספיריל ולזס אין חקנה לנקר ותחחוך סראש מעלס שקורין קנאכטן

שכל הגידין דנוקין בו וכן כל עלמות שיש בידן סקלף היטב מן פנשר הדבוק בזה
 (י) ואלה הנקרא טהעלין או טשעך יש בו נומה ובו מים ולאור משום מילוח
 סקס המים מהנומה וסבב הסמכס סנומה חסוך כי אסור משום סוף ג"ס
 וסינו ארבעה מהחמוס (י) קוליה נוקה דלממח לריך לנקר אורו פגיד כפמימי
 מונה עליו חיוו בחמט ובראש מונם עליו בגיד סחילון וריך לחסוך. סקוליה פני רחבים
 ממנו שאסור משום לומה הגידין וסבב סדבוק לעלם לריך לקלף וכמקום מ"כ שיש
 בזה הבשר לריך לגרר יפה (י) לונביל סקרין לערמיץ יקלף על פני טלו עד סלונן
 בסף והמ"כ לריך לגרר יפה ונקי מכל חלב שיש עליו וכמוטו מונחם חמט גידין גימל
 סעלוימס משום חלב וסימס כחחמוים משום דם וחסיכס בשר אשר בראש סלונביל יקלף
 על פני טלו וסגיד אשר נחוכו אסור משום חלב וכסחולס לימול סלונביל מלומו מקום
 סמונה סס אסור לחסוך כסכין דסלונביל סכפרס דטוק סלונביל סטרפס וגידין
 סאסורין משום חלב יולאין מלונביל סטרפס לחסוך סכפרס לכן לריך לפרוש זס מזה
 בחלבע כרי שיסחח הגידין סלונביל סטרפס :

בית יצחק

(ניקור אחריים) תחילת לריך לססיר כל חלב סכוליה סייט להעביר
 קרום סעליון מסכוליה כוח סחלב סעליו ולחסוך ולהעביר סקרס שיש
 על כל אחת ואחת ולחסוך בסוך כל כוליה ולנקר ספורס של גיד מסוך סכוליה עס
 קלוסיו סכרליון מכוון ומסוך וסוך כל סחלב סדבוק בעלם וכבשר ססמוך לחלחלה מכל
 לרדין סיינו מעיקר סחליכ עד מקום בשר סמחיים עס כל כחמיץ סמעורכיס עס אורו
 חלב עד סמנקר יפה מקום ססחלחלה קצוע בו מחלב ומעיין וכל דבר (י) גיד הנשה כוח
 סקף ולריך לקלף אורו למעלה והמ"כ מסריר סחיסכ בשר סקרין קנאמ"ף וסקלף על
 פני כולו והמ"כ ססחס בשר סקנאספ לריך לקלף וכמקום סריקום סקלף ג"כ מסחחיתו
 ר"ל חלק סעליון סקקרה רעק וכסחכהן סקקרה יד לריך ג"כ לקלף וכאוסו לז סעליון
 יש גיד על סבשר מלמעלה ולריך לחסוך אורו סיכף קודם קליפס ססחמון כדי סלח
 ישכח (י) רויך פלעק כוח סכיס בבור ולריך לססיר ממנו טור עכ ולכן יצרכ מסום
 פרס דלסור משום ככ"ח וחס יש בליס כסכיס לריך לחסוך אורס לסנים או יוחר
 משום דס (י) כחל סכומן ססכחל מונה עליו חוסכין אורו ואורו ככח ידו כמקום ססחך
 בחס ע"י לחיותו ככח ילח ממנו מיכ כמו חלב מחסך אורו סמקום סיוולח ממנו סחלב
 או סכיס וססאר מחר לבסל (י) חחיכר חליה עלס סרחס סדבוק כחסיכס סחליס
 לריך לנקר יפה ונקי מכל חלב וסבב סעליו משי לרדיס וסמוך לעלם זס יש חלב
 ולריך לחסוך סחלב עד סרריו סמונה בחמט סחלב ומרריו ואילך חין לריך לנקרו נס
 כאורו מקום כשאר לפעמים קלה מן סעלומס של סאכ לריך לגרר סחלב מהוטי
 סחליס ומסחוט סבו (י) כחסיכס סחליס יש חמסס גידין גימל סעלוימס חלל עלס כרהב
 סגיל אסורין משום חלב ג"כ. וסימס שלמסס נגד סעלומס של סאכ אסורין משום דס (י)
 צער בראשעין יש בו גימל גידין סמנוחריין כוכח סמואל וכלד גיד סשליסי יש ב' גידין
 סאסורין משום מרחיח עין וכן סמ"כ וכן סבשר יש טוד גיד קלף ואסור משום ג"ס (י)
 וייטשינקא מחוכר לקוסלין ומחוכרים לה סלעדוויץ סכשר וסלעדוויץ סטרפס ויש כקבלס
 דסויטשינקא עלמס עס סללעוה סקמנים וסטרפס לעדוויץ סכריין וחין מועיל כסס
 יקור (י) קראגין מחוכר ג"כ לוויטשינקא ולריך לקלפו משי סלרדיס וכמקום שיש גידין
 לריך לנקר אורס וח"ל לחמט אחריוכס :

ראשית ביבורים

(ביד) יש ווא גידים סאסורים משום ג"ס ספנימי וחרכסס
 גידין אסורים משום גיד סחילון (בקאשקע) אחד משום חלב
 סיס משום דס אחד משום גיד סחילון (בוויישען בראשען) שמיס משום דס ארבעס משום
 גיד

גיד הפמימי שנים משום גיד החיטון ארבעה משום הלכ ג"ה אחד משום ג"ה שלא נחשב
 דם (בקושליין) גימל משום הלכ שנים משום דם (בלעדחייץ) ארבע משום הלכ כחם משום
 משום גיד החיטון (על הקנאכין) גימל משום ג"ה שלא נחשב (בקלץ ושייטיל) אחד משום גיד הפמימי אחד
 דם ואחד משום הלכ ג"ה (בונב) אחד משום הלכ (י) כך ככל גיד ימין ושמאל ככל
אחד חמישים ובזב אחד סוי קיח (י) גיד הפמימי אסור מס"ה גיד החיטון
 יהלג ג"ה אסור מדרבנן גידו הלכ חין לריד לנקר בחי' גידו דם עמי לכו חסוכס כן
 איחא בהולין דף ז"ג :

ספר התרומה

אשר הורם ואשר הונף תרומת ה' סחד מנאוני קמאי, מרנא ורכנא רבינו
ברוק פוגר פיוזא בעל התום אשר ה' בוכן התק"צ לאלף החמישי,
תלמידו של הר"י הוקן בעל התום' זצלה"ה, והפליא עצה והגדיל תושיה
לברד שמנתתא אליבא דהלכתא בדיני אר"ה וכמה הלכתא נברותא
במצות וחקי חיים ובהלכות אישות, והנה כל הראשונים שתו בצטא דבריו,
ולא כמה הרא"ש והרשב"א והסוד.

הספר הקדוש הלו נרמם שני פעמים זה יותר מסאה שנים שלא בא לבית
ודפוס וסמו חסו ואין אחד בעיר ושנים במשפחה, לכן נתעוררתי לרשום בע"ה
שממשך ברוב הסאה. מדרי"ל זצלה"ה מליפנא

ווארשא

ברשם ס"ה יעקב זאב ברי אונמעהענדלער נ"י
שנת חזאת התרומה אשה תקצ"ו לפ"ק

פיה"ק ירושלים חובבי"א

שנת תשל"ט לפ"ק

סבר שמיר שרבנן של בריהא חולקין מראקאמי רמו למד שחייה לכמות ונאמן אמרו דם היתרו וכו' . ששמע כל רמו בין על הסכין בין חוץ ומכל מקום פליגי על רבנן דמתניתין דהנהו לאו למילוי אתו דאין כתוב שם זה לשון . ומ"ל הלכה הוא כמתניתין דאימרי לפרש אתא ופטרד למלטה רם היתרו על האבנים ושעל הסכין אם יש דם אחר עוד על העמר וכן מסק ר"ח :

(ס"ג ז"ג במה) פסקו רבנן כבבל הרק בחל הרק וכו' רבן שמעון בן גמליאל אמר זה

הבבל דבר המגדל צמחין מכסין בו רבר שאין מגדל צמחין אי אקרי עפר בשום פסק מכסין בו כרתויא וזה הלך במדבר ואין לו עפר לכמות שוחק ריני יהב ומכסה היה מחלק בתוך פנינה ואין לו עפר לכמות שורף מליטה ומכסה ופירש אשחתו ראקרי עפר דכתוב ולקחו למשא מעפר שריפת התמאה ולכן שורף מליטה ומכסה אלא דינו והב מגלן דכתוב ועפית והב לו ועל כרחין עפר והב ושריפת מליטה אין מגדל צמחים ולכן הוצרך קרא ראקרי עפר ובל דבר המגדל צמחים מריבה תנא רתמם מוכצני אף על נב רלא אקרו עפר כנון נסורת תרשין דקא נעונית של פשתן ושחיק סתכות :

תנן רבנן ביה שמיני אומרים אין מכסין אלא כעפר וביה הלל אמרי' מציע לאמר שנקרא עפר שנאמר ולקחו למשא מעפר שריפת התמאה ור' רתנן (יג"ג ז' פ"ג) ושון שחימה ברק' וכסה ואפר כיהה מוכן הוא משמע רביה שסאי מורו רבארי כיהה מוכרז לכמות כהם מירוי באפר עצים שאנדר צמחים אבל אפר בשר שאין מגדל צמחין לא אף על פי שאקרי עפר שריפה או נמי הכי קאמי' ואפר כיהה מוכן לכמות בו רוק או רבר אחר ולא קאמי' לכמות דם צפור ויהי אם קן אפר כיהה נעורת פשתון וחל הרק ומיר וגם מנופה שכתשה ונתורין לכמות :

(מ"ג פ"ג ט"ג) תנן בכמהה המקשה השוחם בהמה ומוצא בה בן אבן שמה חי קורעו

ומציא רמו והכשר מותר בשחיטת אמו אבל מצא בה בן תשעה חי מעון שוחט' רברי רבי מאיר ורבנסי אמרים שחיטת אמו מותרת . רבי שמעון שזורי אומר אמרו לו חמש שנים וחורש כשרה שחיטת אמו ממדרתו ובנמרא רבי שמעון שזורי היינו תנא קמא הפרים על גבי קרקע איכא בניניהו דלרב מעון שחייה משום מריאת העין שאי ידעו שנמצא כבטן השחיפה ולר"ש לא : (פ"ג ט"ג) הודא בן פקועא רנפל הוגא עלויה אתא לקמיה ררב איש אמר ליה ויל שחיפה רבנן משום מריאת העין אבל משום איסור דרסה הואב ליכא כיון דמן היתרה חשיב כשוחט מעיקרא אין המפרש ניכר ומותר א"ל לא אמר רבי חנינא הלכה כרבי שמעון שזורי ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי שמעון שזורי הלכה כמותו אמר ליה אנא בי דא מבריא לי דאמר רבי יוחנן הלכה כרבי שמעון שזורי כמתוקן וכתרוכס מעשר של רמא אבל במילי אחרתי לא אם בן הדנה כרבנן וכן פירש רש"י :

הלכך שחם ברהה ומצא בה ולד שאין לו יותר שמשנה הדשין מותר בלא שחימה לכולי עלמא . מכל בהמה האכלו ואם הוא בן תשעה הלכה כרבנן דאמרי אין מעון שחימה אבל אם הלך מעט על גבי קרקע או על דבר אחר היה מעון שחימה . ראין הלכה כרבי שמעון קוורי דקא שרי אפילו חורש בשרה והיכא שחיטא כבטן ולא הפריס על גבי קרקע וכוונתו בלא שחימה גם חלבו גידו מותר כרתויא (ג) ניד הגשה חלבו אמר ונהג בשליל רברי רבי מאיר . רבי יהודה אמר אין חלבו אמר ואין נהג בשליל ואמר רבי

אלעזר אמר רבי אשעיא מחלוקת בנן השעה חי ודלך לו רבי מאיר לשימתו ורבי יהודה לשימתו אלמא רבנן רהיינו רבי יהודה רשירי בלא שחימה שרי גם חלבו ונירו ומיהו לבולי עלמא דרמו אמר דאמר רבי יוחנן אף לרברי המדור חלבו אומר ברמי . (ע"ט פ"ג) והוכי ששחם בהמה וחלבו בה בן תשעה חי והוא נכדחת מריפה הרשאה אין שחימה האם מועלה לשליל אמר רבי יוסי לרברי המדור אומר ולרברי האומר מותר פ"ג לרבי מאיר פשיטא ישוחם לשליל ומותר אבל לרבנן אינו מועיל שחיטת שליל השליל בשחיטת אמו והרי הוא מריפה ורבי אמר ארבעה סימנין אברהה רחמנא והיכא שאין סימנין אמו מועילין לו ויעילו לו סימני עצמו וכן הלכה כרבא וגם כי סליק רבי זורא אשכחיה לרבי אמר דקאמר הכי אמר ליה יישר ונא אמר רבי יוחנן יישר אבל פרות מן תשעה חזק שהשליל אמר רביון ששחיטת אמו אין מתירו לפי שהיא מריפה שחימה עצמו אינה כלם ראלו היה לוד שהיא נפול ואמר וכן הוא השתא לכך בשנמצאת היא מריפה מוב לאמור כל הולדות שימצא בתוכה ראינו בקי ולרבי מתי יש לו לולל הגשה חריש :

(כ"ג ז"ג פ"ג) נ"ד הגשה תניא גיד הגשה מחמט אחריו כל מקום שהוא וחורף שמת

מעיקרו ומשרשו רברי רבי מאיר ו' יהדה אמר נומט עם השופי (ז"ג פ"ג) ועור הניא אחריתא דסבר לא אמרה תורה אלא על הרק בלבד . ורבי יהודה אומר על הירך וכולי ירך משמע ומסתמא כל שכן לרבי מאיר ראמר מן התורה כמו לרבי יהודה יותר על הרק הוא מצריך חמישה יותר מרבי יהודה ובין רבי מאיר ובין רבי יהודה כראורייתא שיון אבל רבי מאיר הוא מצריך לחמט אחריו מדרבנן בכל מקום ורבי יהודה לא אמר כלל אפילו מדרבנן אלא מה שאמר מן התורה וכן משמע בעבורא דבר פאלי דהוה מפקד אמטמא חזיה שמואל יהוה ניים א"ל חת ביה מפי מאן דאורי לך כר' יהודה אורי לך ואמר רב ששה מאן רשקל כר פאלי דאורייתא דרבי מאיר ומאן רשייר מדרבנן לרבי מאיר ולרבי יהודה מאי רשייר אפילו מדרבנן שרי אלמא רבי מאיר ורבי יהודה שיון כראורייתא . וגם מצריך מדרבנן לחמט ולרבי יהודה לא צריך דאין מברא לומר

דבר פאלי נקם מקצה דאורייתא ומקצה דרבנן והכל כרבי יהודה ולרבי מאיר כל רשקל דאורי' דאם בן שלש דאורייתא דהא איכא תנא אחריתא דאמר לא אמרה תורה אלא שעל הרק בלבד והו פרוח מרבי יהודה : הנהגה הלכה כרבי מאיר דאמר ניד הגשה מחמט אחריו כל מקום שהוא ולא כר' יהודה דאמר נומט לחור רהא אמר שמואל חת ביה מפי ומסיק הריית כרבי מאיר ועור פהם הנהי' הגושל ניד הגשה צריך ליפול שליו בולו רבי יהודה אומר יקים מצות נטילה כלי נומטו לבר אף על נכ רבמו בן סתם אחריתא כרבי יהודה אין המצחין נאמטין על ניד הגשה רברי רבי מאיר פירוש מיעור שיש בו מורח לחמט אחריו ולא על החלב אף על פי שאין בו מורח שישנו כבהה והכסים אמורים נאמטין על ניד לפי שאין בו מורח כרבי יהודה מכל מקום אורך סתמא הוי בהרמא וכן שמואל של גיר אסור רתניא שמתו של ניד מותר וישראל קרושים חן ונהג בו איסור :

(מ"ג תנ"א) בתורת הדשים כי כל איכל חלב ונתרה יוכל אפילו חלב דהרפתה והוא הרין לכל שומן כהמה היא קרוי חלב ואסור לאכול הלמוד לומר חלב המסכה את הקרב אשר על הכמלים חלב דכליות פירוש אותו רבר הקרוי חלב במקום אחר בני הקרבה אותו אסור בחולין לאכול ואפילו חלב איש שחיט

מה היה כפנים ומה היה כחוצ צריך להסיר הקרום משני הצדדין :

טו) רישא כדבשא ראש של כבש ושל גדי כשורצין להסיר שערו נוהגין עליו מים ומסמינין אותו ברמץ של נחלים אי איתבי בית השחיפה מירב רייב רמא ושירי אותביה אצדדין מקואו קווי ואסור אותביה אצדדיו רין ביה מידו שלא יסתם הנקב מן הרם כשנפול שרי ואם לא אסור, ויש מקומות שהתנגלה כשורצין להסיר הנוצה נוהגין אותה על הרמץ ושסירי רמי רהא ליכא עצמות שיעכבו הדם לצאת כמו בראש לבימה ותו כרתוב כהלכות **נחלת** האי מאן דמסיר רישא צריך להתרחיף בית

השחיפה לתחת כי היכי תרובק דמא ותיכא רמשהלי והפגייה מוקר' הוא דאסור באכילה רישא נופיה שרי משמע דליכא איסורא כי אם משום קרום של מוח שמלא רם ומהכשל המוח ברם שבקרום ובתרגנות ליכא למסיר הכי כי ראש התרגנות אינו שם על הרובץ אלא תחתה ומשליכה, ואפילו אי נותנה על הרמץ אינו אסור רק ראשה, וכן רגילות להר רגלי הכהה כבאר להסיר השיער ולהסיר המלפס כמו כן מוח ואפילו בראש אין איסורא אלא משום קרום של מוח אבל רם שבבאר מקומות משאכ שאיב נורא והוא הרין כנילי ברסה נומרי משאכ שאיב רמא, ויש שבמסירין וסולחין הרגלים ושוהין כרי מליחה ומירוחין אותן לפני תחינתן על האש להסיר השיער והמלפס ואחרי כן תוחלין ומולחין אותן כהניג משום שמליחה ראשונה והיתה כנגד המלפס ועל השיער ולא נכנס כבשר רק מעם :

טז) אמר (ג' פ"ג) רב אשי כשר כיון שנהעלם מן העין אסור פירוש אפילו במקום שרוב מנחים מישראל מוחם דראיב למיחם שסא העורבים מביאים הבשר שם ממקום רחוק ממקום שרוב המנחים עכ"ם ואתה שנהניח שם לקחת העורבים ופרך רוב היכי אכיל כשרא ומשני דלא ענייה עניה או דאיכא סמנא ואי רבינו יעקב מכל מקום דאין הלכה כרב סמנא כשר שנהעלם מן העין ודביחה אפ"ה בביתו אסור משום דשסא העורבים לקיחה דרך פת הבית או דרך חלקו דביאו אחרת דמקראמר רב היכי אכיל כשרא ולא קאמר ואנן היכי אכלינן כשרא ש"ם לדרין; אתי ליה אלא שפיר וכן (ג' פ"ג) פרק אסור ורבי מאיר דהכי אכיל כשרא כיון דחייש למיעוטא ניהוש שסא במקום סכין נקב היה ש"ם לדרין אתי ליה שפיר דלא חיישין למיעוט אם בן אין הלכה כרבי מאיר וכן משמע (כ"ז) פרק אלו מצאוהו דאין הלכה כרב דקאמר ר' תיגמא כצא גדי שחוטם בין מבר' לצפורי והתירוהו לו איך מאיר התירוהו לו משום מצויה כרבי שמעון בן אלעזר וגם התירוהו משום שחוטם כרבי יוסי בנו של רבי יוסי הגלילי דאמר נבי רחי שאכור לו נתייו והתנגלו ומצאו שחוטמן רשרו וקאמר מהתירו לו כשום שחיפה אם כן רוב ישראל הוא והם וסכל מקום היכי נחא הלא כשר שנהעלם מן העין אסור לית להו דרב דאמר ולעיל (סג) מינה דקאמר הרוג דאמר רשקו כשרא ושרא בצנינה רבי בר פרוין אהא לקטיה ראיבי אמר ליה ול שקול לנשפך ופרך והא אמר רב כשר שנתעלם מן העין אסור והתתה מאי פריכא מרב על אביי כיון דאין הלכה כרב ויש ספר' דגרסי אהא לקטיה ררב השתא פריך מרב ארב וצריך עין כירושלמי פרק אין מעמידין אי גריס רב ואפילו לנירסת הממרים דאיבי פריך שפיר והא אמר רב כשר שנתעלם מן העין אסור ואפילו מאן דפליג על רב ושירי הגי מילי כשמצאה במקום שצדחה אבל בהא שהביאה עורב ואינו יודע

שלהי פרק (ק"י) כל הבשר רסורר לאכול ואף על גב דקרב למזבח בכבש סורר משום דחלב אליה מקרי חלב סמא לא ספרי וכל שכן אותו שמינות שבהך ויתרה הרבב שמוהר לאכול ואף על פי שקרב למזבח הוא לא מקרי כלל בפסוק חלב, ותניא פרק אלו מירשות (ט"ז פ"ג) את החלב להביא חלב שעל הרקן דרבי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר להביא חלב שעל הקיבה :

השי"א והו רבי חלב האסור מן התורה (ג' פ"ג) אמר רבי זבא אמר רבי יהודה אסור שמואל חלב שעל המסם האוכלו עניש כרת והוה חלב שעל הקרב האי תריבא וקליבוסהאי עניש כרת והוה חלב שעל הבסלים דאמר רב רבי יהודה ויש כמאתא אתה חלב ניריה והו חלגו שעל הרקן ופי' רש"י מכל מקום הקיבה לאחרי שמתקצרת והולכת אותו קצר הסחוכר קצצה צריך ניריה שיעור והקיבה עצמה יש לה קרום שמן כל סביבותיה מבחוץ רפליגי בה רבי ישמעאל ורבי עקיבא ואמרין (ס"ט פ"ג) פרק אלו מירשות דאקשטא כ"ע לא פליגי דאסור כי פליגי דאיתרא איכא דאסור דאיתרא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי דאקשטא, הלכך הלך אחר המסחור ואפילו דאיתרא אסור ולהסיר הקרום וכל שכן מאירך נימא דאקשטא וכן כבבל לא הוה אוכלין כלל אלא הוה מנקרין אותה משני צדדין כדאמר' (ג' פ"ג) פרק מקום שנהנו כי אתא רבא בר בר תנה אבל דאיתרא ופרך לית ליה נוהגין עליו חזברי מקום שהלך לשם :

טז) אמר רב יהודה חומין (ג' פ"ג) שבעוקין אסורין המושא חושי כבפלי הלחא מימינא תרתי משמאלא תלחא דבימינא רם כפצלי לחרי הרי ושכשמאלא מפצלי תלחא תלחא ואי שליף להו כר חמיסי משתלמי ואי לא כיע חמיסי בתרייהו דרגי חובין מדרבנן הוא דאסור דאמר רב אשי חומין אין חיבין עיליהם חלב ורוב חסמא ולא חומין והחלב שעל הבליהו אסור כן הגירו והחומין שבתוך הבליהו אסור ואין חיבים עליו ולכן שבתוך הבליהו רבי ר' חייה חד אמר וחד שרי והלכתא במאן דאמר רבא מפרסמ' ליה רב אשי עניי ליה, אמי רב יהודה חמשה חמי הו רכפליה דבלייתא דחחלי משום דאם הרבא דירא ודלועא משום דאם רני דמשום רמא אם אחתך להו ומלח להו שפיר רמי ואפילו לקרייהו אבל אינך משום הרבא ליה להו תקנתא הלכך צריך לנקר חומין שבוועו שבכחה לפנים ואם לקרייהו צריך לתרבעם ומלחם ואי לצלי חומין לתרבעם ולא פליחן, וכן אמרין ואסמא פי' דאסמיק שרובו הברסה מחיים ונתקבץ דרם שם שקורין שגמורו גלעון וכן כיע של זכר וכן מורקי והו ורדין שבכחה ובלחיים אצל הלשון ואי תרגינהו ומלחנהו אפילו לקרייהו שפיר רמי ואי לצלי אם הניח על הגחלים רוב חמא ורבינא חד אמר מצמת צמתי דמא ולא יצא לחוץ וחד אמר נטרבי משאכ שאיב רמא ומהוה והלחנה דמהרירי כמאן דמיקל בתחתייה נירא :

מה) אמר רב כהנא חמשה קרמי הוה תלחא משום תרוא ורבי משום דאם קרום שעל הבסלי' ושעל המוחל ושעל הבליות משום הרבא רביעי שעל ביצי זכר ושל כוקר' שהמוח מונח בה משום רמא הלכך צריך להסיר קרום מעל הברסה לצד שלפנים סמוך לרשעת ולחזה והו קרום שעל הבסלים וכן הויתר צריך לקליף מבחוץ וכל משום שחלב הגדול המסכה הקרב הוא שוכב שם אבל הויתר ממנפים לצד דריאה אינו צריך להסיר הקר' שמאזהו צד אין שום חלב ואם חך הויתר ואין יודע

מזכין מזה ראשו ראשו סמקום שרוב מבחי נויס
 רביא אמה : הניכך אם הניח התיבת כשר והלך לשוק
 וחזר ומצאה במקום שהניחה אין חוששין שמא החליטו
 עובד וסותרת אף על פי שאינו מצודה אבל בשחור
 ומצאה במקום אשר יש לחוש לחילוף העובד עד שיהיה
 לה בה סמן או כיצורה מבטיעה עין ואם גזרתי בשוק
 בין העכו"ם ואפילו מצאה במקום שהניחה אמרה אם
 אין מצודה בסימן או כיצורה מבטיעה עין וכן אשח ביד
 אבי הדין בן וכן גזרה כן בר ענה מתוך לה אחלת
 קינאתא ומשדר לה ביד עכו"ם וכן אמר רב בפ' (פ"ו)
 אין מעמידין בתחום אחר אסור :

פרק ניר הגשה

מח) **אמר** (פ"ג פ"ג) רבא אמר רבנן במעמא. אמר
 רבנן בקפילא. אמר רבנן בששים. ומפרש
 רש"י פרק בל הבשר (ל"ט פ"ג) דל"ט (תיקן) כפסק שלו
 הקיימא דן כ"ר יהודה ראמר מין כמינו לא כמיל רקאי
 רבי בשמרי' דאמר נראין דברי ר' יהודה בלא ניער
 יבסו וכן רב ושמואל דאמרי פ' בתרא רעבודה והו
 (פ"ג) כל איסורין שבוטרה מין בשאינו מינו כנותן מעם.
 מין כמינו כמשהו ואף על נב דרבי יוחנן וריש לקיש
 אמרי התם אפילו מין כמינו כנותן מעם. סכל מקום
 הלכה כרב ושמואל רואו אבי ורבא רהו כתרתי
 קיימין כותיהו (פ"ו) נבי חלא לו חמרא ונבי חמרא
 דחמי כחמרא דשערי תלמינא וי מקרי מין כמינו ולהו
 כמשהו או מין בשאינו מינו ולהו כנותן מעם. וכן
 פ"ק הפסחים (פ"ג פ"ג) דאמר רב ושמואל חמץ כונט
 כין כמינו כין שלא כמינו כמשהו דמשום חמרא דחמץ
 רהו אף בל יראה ונב לא כירלי מיניה בולו שתא
 הגור שלא כמינו אפו כמינו כמשהו כשאר איסורין.
 ואמר רבא התם הלכתא חמץ כונט כין כמינו כין שאין
 כמינו כמשהו כרב משמע דשאר איסורין סוכר רבטני
 כמשהו ובחמץ גור אינו מינו אמו מינו. עד כוס פירוש
 הגאון פרק על הבשר. וכתשובה ארת כוסף דהא
 דאמר רבא פרק ניר הגשה אמר רבנן כששים כמין
 כמינו או נמי מין בשאינו מינו וליבא קפילא עכו"ם
 הוי כששים. התם רבא אמר מידה למר כביאת ליה
 ולמר כביאת ליה. לרבי יצחק אשכחן שיעור ששים
 כמין בשאינו מינו וליבא קפילא. ולרבנן אפילו כמין
 כמינו. אבל רבא עצמו כרב רבי יהודה ואע"פ
 שקבל מרביתו רבינו יצחק כרבי יהודה דהלכה כרבנן
 לא ידע מעם פירוש סמני הראית שהביא. ורבינו
 יעקב סכל מקום פירוש דהלכה כרבנן דאפילו מין כמינו
 הוי כנותן מעם רהו רבי יוחנן סוכר כן פרק בתרא
 (פ"ו) רעבודה והו כל איסורין שבוטרה מין כמינו כין
 שלא כמינו כנותן מעם חוץ כפסל ויין נסך. ואף על
 נב דרב ושמואל פליגי עליה התם. הא אמרינן פרק
 קסא רביצו (פ"ג פ"ג) רב דרבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן
 ונתתה. ובפרק מי שהוציאנה אמרו רבי יוחנן
 ושמואל הלכה כרבי יוחנן : (פ"ג) ועוד פרק התעובות
 אמר רבי אליעזר כן יעקב תרין של וכוזבא אמר כבסו
 בין כמיס כין כמי רגליס של אדם מבר מין כמינו
 ושני מסא מעם שלישי שדריס מבר מין כמינו
 כמינו. ומשנה רבי אליעזר כן יעקב כן נתקן. ועוד
 דאמר רבא התם אמר רבנן כשעמא אמר רבנן כרובא
 מין כמינו כרובא. ועל כרחין היינו מן יהודה דאלו
 מדרבנן הוי כששים אפילו לרבנן כראמר רבא עצמו

פרק ניר הגשה. ואלו לרבי יהודה מין כמינו לא כמיל
 מן התורה שקרא חלקת מרס הגר ומרס השעיר.
 אמנם נטלה לדחות וזה פלוגי אבי ורבא נבי חלא וחמרא
 דאפילו מין כמינו לא הוי כמשהו כרותן פרק טפל
 אמר רבי יהודה מעלין את המדומע באחר ומה.
 והיינו אמר מין כמינו חמין כחמין דאלו חמין כשעורים
 הוי תרומה כשאר איסורין (פ"ג פ"ג) כרותן כמסכת
 ערלה ומיניה ליה (פ"ג פ"ג) פרק ניר הגשה גריסן של
 תרומה שנהבשלו כששים אין בהם כנותן מעם אפילו
 אין בהן להעלות בא' ומהא פותר. ועוד דקרא רסיתו
 כספרי הדרתומא את הלכא את מקדשו סמט להזכיה
 רבעינן כתרומה א' ומהא כמין וסמט כתיב' אבל מין
 בשאינו מינו לכולל עלמא כנותן מעם. סכל מקום יש
 ראה רבנן כמינו כנותן מעם מין יוחנן סר' אליעזר
 בן יעקב וסריבא דפרק ניר הגשה. (פ"ו) והא דפרק
 בתרא רעבודה והו פלוגי אבי ורבא נבי חלא וחמרא
 ונבי חמרא רחמי כמינו דרא מעמט ושכא שדה ר'ר
 כמשהו ברין מין כמינו היינו חוקא כפסל ויין נסך.
 ותער ולא נקבל אלא חלא חמרא רשיך כין חמרא
 דחמי רשיך כפסל דרבי יוחנן מודה כזה דהוי כמשהו.
 והיא דפרק בל שעה דאמר רבא חמץ כונט כין
 כמינו כין שלא כמינו כמשהו כרב היינו כרב דאמר
 הרוויחו כמשהו גבי חמץ ולא כמשהו דאלו רב אפי
 כמינו מן הדין ככל איסורין ונבי חמץ דחמיה גור שלא
 כמינו אמר כמינו. אבל לרבא תרווייהו כין כמינו כין
 שלא כמינו כמשהו. ולפי גרסתינו כרב כמלתיה. אם
 כן נוכל לומר יותר כפשיטות התרווייהו הו גזירה
 לרבא וכן משמע כה"ל דלא גריסין כרב דהיא אהם
 אמר רבא חמץ כונט כין כמינו כין בשאינו מינו אמר
 ומרלא היב שיעורא לסילתיה ש"ס כמשהו כרב :
הלכך נהו העולם כמינו כנותן מעם אמר כן מובל כין
 שלא למסוך על קפילא עכו"ם שנתה אם יש מעם
 איסור כהיהר אלא לשעור כששים כראמר רבא הויב
 דליבא קפילא כששים שיותר אין דמעס חולך (חולך)
 (פ"ג פ"ג) וכן אמר רב נחמן כיצה כששים ואין כיצה
 מן הסנין וכן שלוח עבודה נהו נבי עקבא כשכרא
 הלכהא כששים וכן כל איסורין שבוטרה. ואם בקדיה
 נפל האיסור משערינן אם יש כרומב שהוא כעין
 ובקופה ובחתיכות ששים של היתר או הגל בשר.
 אבל כמאי דבלע קדיה מדרומב של היתר הוא לא
 ידעינן מה בלעה. ועוד דכמו כן בלעה מן האיסור
 שהוא מתירך ונסתה מעם. אם לא ראיטורו תחלה
 קודם שנפל (ס' ס' ח') כי הדא בות' (י) דהרבא שנפל
 לרקולא דבשרא וקודם שנפל היה יותר ועתה נצטק.
 ופירש רש"י רקולא קלחת סכר לשעורו כמאי דבלע
 קדיה לצוף ל' של היתר. אמר לה אמר דהיתורא
 בלע דאיסור' לא בלע. הלא הסתיו של איסור נבנס
 גם בקדיה. והבא שמוצא האיסור ומכירו ישליטנו
 והשאר פותר אם יש שם לכפול מעם של איסור ישעו
 סכל מקום כאלו בולו נסתה דהא לא ידע כמה נסתר
 ואף על פי שהחזיק עתה גרול ועב במקסום שנמחר
 סכל מקום נסתה ונפלא מעם וחזר ונבלע ונפח מן
 היתור. ואם כשל בקדיה של איסור אם היא כה
 יוסא התבשיל כולו אמר שדרי אין בתבשיל מ' של
 איסור דמשערינן כאלו הקדיה כולה התיבה של אסור
 ולא משערינן כמה בלעה כהוכה התלה מן האיסור
 דהא לא ידע' כמה בלעה. הילכך לעולם חמרא אם

(1) מין כר"ו מ' ק"כ עסקה דהא חלכ מפעם ופאר פ' כיכס הניח נ"ט.

מסקי בעל התרומה

בשמיטה אמו גם חלבו ונידו מותר אבל דמו אסור והיא שלא
הלך כלל אלא הלך צריך שחיה' ואם נמצאת האם מריסה
שחיה' אם אינה מולדת לזכר או העיבר בן תשעי' חרישים
מותר העובר בשמיטה עצמי כרובא אבל בן ששנ' אסור ולא
שיד' היה שחיה' ולפי שלא יוכל להחליט מתי היא בן
תשעה יום היא לאסור הכל בשנאם מריסה: (כר) דין
לנקר נד הגשה ולחטם אחרי יום שמונה אסור מדרבנן.
(כה) דין חלב מן התורה והוא חלב שעל נבי הקרב ועל
הבסלים ועל הבליית ועל הרקק הדיינו ריש מטיא באמתא
בין נריא שעד אמתא כרסוי' וכל קיבה עצמה יש
חלב אחר אקמא וסינארתא: (כו) דין חומץ האסורין
שבעוקי תלמא מינא יתלמא משמאלא. והיפין
שבתוך הבוליא וגם לזבן רבוליא חומיין שעל הפחול הכל
אסור משום חלב ודיבן אבל שכבתה לפנים שכלהים אצל
השיד' אסורין משום ר' ושיד' לחלבן ולמלחן ולעלי בני
החתיכה בעלמא בלא מליחה ואף אם לא הסידו מן הכשר
דין כן כאשר נשר אם חתוכו: (כז) דין שצריך להסיר
הקיום מן הבסלים סבור לחוב וגם מן הכשר שסוכי מן
המנוח' וחתוכי מן הכשר מנוחין ירו שם לברוק הריא צריך
להסיר הקיום מן הכשר מנוחין מאי שהחלב הכמה את
הקרב שוכי שם וקיום שראש המוח מנוח שם צריך
להסיר משום רמא: (כח) דין ראש כבש וגרי שנתן על
האיש להסיר השער אוחיניה אכתו השחימה ששיר רמי
וגריד קטין קיין ואסור: וכתובי כהנהה מוקרא הוא ראסור
מייה' ומתבשל אסור ר'ס ותיי' גל' ומהלחן ומהל' ומהל' ומהל'
שנתנה על הרמץ להסיר ראש הנוצה וכן רגלי הכרס' שנתן
על ראש להסיר שער הפלגי' חלב מותר דאסורא ליבא אלא
מייה' דם שברואו בני רבי' ליבא נגורא ויש מולחן תחלה
קיום שיתנם כאיש ולאחר שישירו והסלים מולחין
אחרו סמס שניה' לפי שהשער והשחית' טוענין כנגדם
ליכנס הישב המלח בכשר: והו' חומרא בעלמא המליחה
הראשונה: (כט) דין חתיכה כבש שהניחה כביתו ואין
איש ידאור ורמי' לזקן אם מצא' במקי' שהניח' מותרת בלא
מכיעות עין וסנין ולא נחיש' להלומא קרובין ואם לא מצאה
במקום שהניחה או צריך מכיעות עין: ואם הניחה בשוק בין
הגוים כמו בן צריך מכיעות עין שאם תלומא: (ל) דין
אסור שנשל בקררה כשיש התי' כמינו נשער' כמו ברוטב
יבשה' חתוכיה ולא יבשה בקררה: ואם בשל היתר
בקררה של אסור כת יומה הכל אסור ואם אינה כת יומה
בלתחלה אסור לבשל כל מה בשל בה דיעבר' מותר: (לא)
דין קב של אסור שחתכה בקררה של היתר אם
הקב היא חולתה וחתכה בקררה מלאה תבשיל או איבא
אסורא אין חובה בת יומה הקב אסורה והתבשיל מותר
ואם הקב כת יומה צריך לתבשיל ששים ואם נשפשו
האם מסקא אסור רשעם צריך בקררה אורייתא: (לב) דין
אסור שנתעבד היתר כדבר יבש מן במינו כשל כדבר ואם
לח כנוף יין כיון חלב כחלב צריך: וכן מין כשאינו
מינו כדבר יבש: ואין צריך להשלים אחת משל תרומה
שנשלה בחולין חושני גול השבט: ואם חתיכה נרולה של
נבילה או של כהנה שאם נשלה בהיתר או חתכה כבש
הבלועה חסבל והיא נרולה אינה כמלה אסורא כאלף של היתר
כיון שראייה להתבכר לפני האורחין: אבל חתיכה כבש של
היתר נרולה שנאסרה: מחמת בליעת אסור כמלה ששיר כדבר
ביבש ואף כתבשיל נבילה כמלה כס' אינו מקייה: וכן
נבילה או של כדבר שנבשל נבילה או מריסה אסורא כאלף לא
כמל': וכן דבר שקורי' כרה כנוף דם מלא או עוף מלא או
נד הגשה לאוכלו' שלם חייב מן התורה ואסיר אין בו כוח

הלכך אם נתקדשו בתר' ואינו מכייר במקום שנתעברו אסורו
כאלף לא כמילי רבנן: ורומא ש'לימ'ס אכל חתוכי' ומוסקין
יהיו כמלין כס': ואסיר מדרה שנתגבלה או כמריסה אסורו
ש'ליטה אינה קרייה כריה כדאייתא בסוק' כל הכשר ואסורו הכי
אינה כמלה כאלף אם היה דבר שנמנן או ראייה להתבכר ככל
יום אם נאסרה מחמת בליעת אסור או דג מרי' שכליע
ונתערב עם היתר אסורו הן ש'לימ'ס אינן קרויין כריה ולא יב
שנמנן ולא ראוין להתבכר: אבל חתיכה כבש כחלב אינה
כחלב כדאייתא סוק' בתרא רעין משום ראוכל כוח לוקה.
(לג) דין אסור הנכיר ואסורו חוב היתר דגבר ולקח מאח'
סוק' ואינו יודע מאי זה סוק' לקח אסור מן התורה דכל
קבוע כמתצה על מחצה רמי' ואם נמצאת חתיכה אחי' בארץ
או לקחי' נוי שלא כמנינו או עכבר מותר רכל דרריש' מרובא
רייש' וליכא למיסרא שאם יקח מן הקבוע ביון שכבוע ניכר
ויודע האסור הדין הוא רלא מחוקים כדרי כרשיעי' ליקח מן
האסור כדאי' בלאו הכי יכול לקנות נבילה כדרי ריש' ליקח מן
כדבר המעורב היתר אסור והיתר לא שייך למי' כל קבוע
כמתצה ומכלה שפיר: מרש אחר סוק' אותו אסור נזירה שאם
יקח מן הקבוע כיון דרשי' מדאורייתא כשל ואינו אלא
מדרבנן או שירין למיקל אחי' למיקל קבוע: (לד) דין
עוף שכתה בין אחת בין הרבה שייך בדין זה ואין להתירו
משום תערובת אסורו לאחר שפרשו זה מה משום
דכל דרריש' מרובא ריש' יאסורו היתר דרסיס כח
תערובת שאם היה מקיים לה כקדושין ואין להיתר בהמות
משום סק דרין כשו' ומותר' ויאסורו דרסיס כדרי' שאם אין
זאת כדפי' הלכות אסור והתי' פי' דבר שסקא דאורייתא
וליסורא והוא דבר שנמנן אסורו כאלף לא כשל כמו כנה
סק' מריסה רבי' כאלף כאלף רוא אמינן: חתיכה
כאלף כיון אסורות אסורו חתכה רלא כליית זיל: (לה) דין
חתיכה היתר שזאסירא חסמא כליית חלב או
מחמת בליעת אסור אחר הנכלע בה אם תחכה אותה
חתיכה בקררה ויחית' לא מני שש'י' לכשל שמת אסור בליעת
בה אלא חתיכה עצמה נעשית נבילה וצריך למשל כל
החתיכה: יאסורו הכי חתיכה כבש שנתלוי היתר ככלים
ומשימין תחתיה כבש עצים ואבני' להפסיק בין כבש והציר
אם נמצא חתיכה אחי' סקתה כציר אותו סקתה צריך קליטה
אמיתו הציר' ומצויה' ולפעלה כציר הראי' חתיכה של פשה
אסורה משימ'ס דבין ש'רייה כציר רומה לכבש והיא הוא
כמכושל אבל הצי' שלפעלה מותר דרם אינו משפעס
לפעלה כיון שהרמ' עצמו הולך ולא יהיה לו כח יותר אלא
מאלו היה כלו דם שזר' דבר האסור והיינו נמי מעמא
למלח שיעל הכשר והמלח אסיר משימ'ס רם אלא מעם מלח
הולך כבש למא' איני' ודבר הכשר אלא כיון שהרמ' אינו
הולך שם מותר: וכן כל דבר שצריך קליטה למא' אינו אותה
קליטה אסורת לפעלה מחמת פתובע עור סוכר: וכן
לעולם הלא סקתים אותה קליטה ששנה אכל כיון שהאסור
נכלע אינו הולך יתיר' ולא יהיה כשל חסור מן עקרי':
(לו) דין מלח שכלבוע' מרם או מאסור אחר נתגדלו
בקררה שהאם יש בקררה ששים' של מלח רכל מותר
אף על פי שהמלח עצמו נבילה ונתן מעם אסורו כאלף
ראינו חסור יותר מאלו היה בילו דם או אסיר הבלוע בו ואם
המלח הבלוע מנשר או אכלסן שצרכו כמדון של כשר
יתגדלו כתבשיל של חלב או אבסין אינו צריך מן אסורו
מן המלח כיון ש' משמט' דרין הבלוע מן כיון שהמלח
לא היה בליע' מאסיר: (לז) דין להנעיל כל רומא כן
שאינו בן יומה אבל כלי כבש מותר להנעילו ולא ככלי
שאינו בן יומה מנכ יותר אבל תוך כלי שהוא בן
יומ

ספר

שאלות ותשובות

עמדת ישועה

חלק ראשון

אשר השיב לשואליו דבר ר' זו הלכה הרב הנאמן הקדוש
לו דומי' תהלה כו' כמיש מיה יהושע הורוויץ זצלה"ה
אבר'ס דזיקוב.

יצא לאור ע"י בנו הר"צ שליט"א אב"ד דזיקוב
כעת במארינא.

בראכה

ברומס המשוכה של מ. לענקאוויטש, רחוב מיזעלמא 4 — מלמך 120-96.

שנת באור'ך נרא'יה אור'ך לסיק.

ונוסף עליו הקונטרס „דרך מלכים" מאת סרן המחבר וצוק"ל
שכתבו כתשובה להרה"ג ר' מרדכי שטיינלין זצ"ל
ונדפס בסוף ספרו „דרך ים" על מסכת מעילה

וכעת נדפס מחדש בעיה"ק ירושלים תובב"א
שנת „למענך גאלנו הושע נא" תשל"ב לפ"ק

ומיחס לחזה נחלקו החלמיים. ידע כי ככל דברו מה וכדמס בקוף חסוי: החיים-הלכב נוייה יעקב נמיה ירמיה עבי קס עשין לחיבור על מהנה הזה כי שורש ונהגה הלו הוא עמם לחיבור חלב ועלמח גדולה סם העשין יקור עיש, וזה חמרתו להשיבו על אחר הגבלה לריבא:

סימן ז.

כבוד ידידי בר הרב המהות' בוינא קדישא חרם
בנש"ח כו' כשיח' מו"ה ארטור הארוויט' ש' אברק
דעמקין.

יקרתו הגיענו — וציד אשר דרש נוחלי חם נותר
לו להסתכל לחלוט' רבים בנה הנביא בעלמה
לחקר הוא חלל —

תישובה מוגדל ערדותי כעת נחתי בקלרה ולפסיד
לחלל פשוט שיכול כ"ח להסתכל אף חלונס
נשיע קי' שצוי חוקר להסתכל בעקבותו ריעו ועוקר הדבר
ונחשונה ונחרייל עכ"ז הרי כהן הש"ך נמקונו עם לחס
ליכא עדיק' מיני' ומהר. ויביא כוונתו דאף דליכא אחר
שיכול ג"כ להסתכל ולעבור לפני החינה דחליב ונודכי
כלטון עכי' נשיע קיונו עש"ד. חס ליכא חסרי' ונודכי
נלאון עדיק' מיני' נשונע דאף דליכא אחר עכ"ז נחט
החלב עדיק' מיני' ונותר ונודלי' הלו עדיק' מיני' ללו
דוקא צונעלח נביח' ונקול' עבר רק גם כשעדיק' מיני'
לגנין שמרולה לקהל יוחר יזכ' הח"ח לענין ימי הנוראים
דחס החלב הגון ויכל להסתכל ועיין בקפס"ד לוי לחס
יהודה ציר' קי' שצוי קייאל — ונחגס לפי מה שמחנה
בקות' עוקס ש"הכיל קיונו עיש דברי ש"ס חמרי' מקורביל
ונשמע מפס' להדי' דיכול החלב להסתכל בעצמו. וזה לטון
הרי מקורביל נכסופו והיו אחד הידי' לי שלוח א"ל חניו
שלחמ' מורה אחר' זי' חלונת' יספול ע"ד לנדי' דח
חול' ובצננת וכן שועה' שחמ' צעל' הרוקח וכן לוחי' אה
נני' כשנפטרה לחונס עכ"ל הרי כי הגלון צעל' הרי
מקורבול' חסרי' להסתכל אף בצננת ויעי' נתי' דחמיש' נשיע
קסם כחשונה שהרי'ל וכפי' כיון דחין זה ח"סור' חלל'
הדון רק נמחננה לעלמח וכלער' מורה הלטון צעל' חלל'
עכי' חלל' לא נחגיו' ח"כ' בודולי' כשיע' קנרל' מור
דחשוב ליכא עדיק' מיני' וכל' כמקון על תפי' הרי'
מקורבול' ונחגס דבכר כחצ' בצמות' חליר' חלל' חסרי'
להסתכל בצננתו ור"ע' חס' גם קודס החלונות ה"י דרכו
נכך והפעם הדיון חלונות' דנפרסקיה וכוין דכית' ה"י
דרכו נכך להסתכל בחלונס' דלפי' מהנה נגלילוחיו' דחריב
חסיר' עובר לפני החינה צירע' וכשלא יספול' ימי' שהפסקיה
נפני' העם לחזה נודולי' יכלל' כ"ח לעבור לפני' החינה
וחסילוחי' יכלל' אחר' כדית' מחוס' :

סימן ז.

ביח' א' נצבים חרליד
לכבוד הרב המהות' כו' מו"ה רוד' הכהן
אבר"ק רואמיסלא.

יקרתו הגיעני ומגדל ערדותי נחתי בקלרה לפסיד
חין נעשונת לוי' מנחם דמה שפועל' דהיו דש"ח
ודש"לנעי' חין ז' עשנה דח' חסרי' חלונות' קי' לוי'
עמחיל' לריבין חנו לקדקס ח' ורומח קיין על' י"ם שחול'
רק רשח' לקלצמי' חמרי' עשמי' חרל' דחין' זו שום מנחם
רק רשות וגרוע' חסר' מדידה' כי ורובל' רק רשח' וכה
קלח' יעפה' וינכור' שום חרס' וזלחו' עור' שחול' דש"ח
קלח' כל' נעולס' עדין' כי' מנחם' דח' לחלק' דחין' ורומח'
לפירות' דקל' דקס' ימי' שילות' ח' לל' ח"כ' למח' ח"ל'
הקנין' קודס' עצה' לעולם' חלל' קניוח' רשות' לעולם' לא'
ינח' לעולם' ש"ח' זו' מנחם' יוחר' יו' רק' שמוכרחין' לחלק'
דבר' רשח' עמל' י"ח' זו' לנצוק' יוחר' מנחמו' עיש'
קלח'

לפנ"ש הי"ש בנח"ט קיונו כ"ח קי' כי' דחרי' דרענן
חשיב' חין' לו' עיקר' מתיח' * ח"כ' נביד' דהו' חרי' דרענן
חרל' דרענן' עוף' נחלס' ה"י' רק' דרענן' ועוד' דחמ' הקדירה'
ה"י' גלי' מיס' כו"ש' כבודו' נמחכנו' ומתיל' דלל' עדיק'
ועיגון' דחיו' רק' מדרענן' נבשר' נחלס' וכיון' דחקדירה'
נלחקה' רק' מכה' תרי' דרענן' חו' כמו' שקבלה' עולם' מחלל'
חיל' ושפיר' ומתיל' לקדירה' ח' הגעלה' ג' עשמיס' ונח'
קיל' ונה' עקדירה' ה"י' גלי' מיס' דחמ' ח' צ"ח' מיס' חו'
חמרינ' דחמיס' מתיב' וה"י' דרך' נישול' ולג' ה"י' רק' חד'
דרענן' :

ובאמת סגנון חרין שמחמיר הגלון מלבוש ע"י הגעלה
ג' פעונים לשפיר' דלון' להחמיר' דחרי' נכל'
הגעלה' ענין' שינעל' לאחר' ונעליע' וכעונת' דחרי' נחתי'
נחכנתו' עשיר' כלים' עדיק' עולה' י"י' ורף' דככלי'
נחש' זו' פקיס' כבודו' נמחכנו' בחוך' ונעליע' ע"ז' משמע'
מהט"ו' ע"ס' דלכחילה' ימח' עד' אחר' העליע' וכיון' עכן'
הרי' ככר' כי' נבשר' ונחמ' יעקב' כלל' מיה' דיש' חקונה'
חחמ' שחמיר' כיח' לאחר' מעליע' מנעם' דלח' חשבו'
דעבר' ונותר' נחש' דח' ונעליע' ורק' שהשקיס' חסריס'
לפוקס' ע"ז' ע"ז' כשע' עור' לו' לחמיר' יכוילן' כלקון'
על' חסוי' זו' כעונת' נמחכנו' חרס' חלכות' חערונות' כלל'
גיה' וכיון' עכן' שפיר' י"ם' לחמיר' נביח' ח"סור' דרענן' ע"י'
הגעלה' ג"ס' לאחר' מעליע' כ"ח' דיש' לו' לומר' דגם' נחר'
דרענן' חו' כחלל' חיל' וכדעת' הגלון' מחמיר' ה"ל' ונכחמי'
קוב' ג' כלקון' ג"כ' על' חסוי' זו' דכ"ח' מורח' לאחר' מעליע'
גלי' הגעלה' כלל' וליכ' כשעונת' הגעלה' ג"ס' לאחר' ונעליע'
נביח' ח"סור' דרענן' עשיר' י"ם' לחלק' ומתון' :

ב) ועיד' חשך מתקפה כבודו לפניו חס' נפל דשלימי
ח' חמחרי' לקדירה' ח' נחלס' כי' דלל' צעל'
לח' דיו' עק' הקדירה' דחרי' הקדירה' לא' קבלה' רק' ע"ס'
מח' דחרי' סק' חסודי' לנככה' כרוע' דנעטס' ליש' דשלימי'
וכן' חמרי' חע"ז' וזלל' חסינ' ק"י' קי' דרענו' דח' נעטס'
ח"י' דשלימי' וכיון' דנעטס' ליש' דשלימי' מהח"י' סניחל'
דקדירה' י"י' ומורה' דלגנין' קבלה' עטס' נחקדירה'
חמרינ' דכנר' נחנעל' ע"י' קי' לשפיר' י"ם' חלמק' כמו' עכי'
חמרי' נגי' מחיכה' עמל' חמורה' דכיון' דיש' ח"סור' ענין'
דחרי' נמחכנה' ל"ג' נחל' חל' דליכא' עשם' לנד' ח"כ'
י"ל' דהיה' חלל' כיון' דליכא' ח"סור' ענין' גם' העטס'
שחול' לחללי' דין' דש"ח' י"ם' לו' :

ג) ועיד' חסריס' מתקמחם מהעטריס אמשישן ע"י
חור' וירח' קמח' יספיד' ע"י' הליטון' כ"ל' לשחוח'
נח. ירחה' כבודו' דרענן' דלכות' מתיב' קיונו' י"ד' וניוד'
הלכות' חכסר' כלים' דרענו' חמרי' ע"י' מתחוח' עוקרס' ונחנעל'
חמ"כ' וזלל' לרי' לינו' :

ד) ועיד' חלה חמרינו ענגע לקדירה, דרעמי י"ל דהוי
כמו נבכד עקלה ונגע בקדירה ורינו מנחל
חמור' הלכות' מליח' קי' ע"ז' — ולכחורה' י"ל' דכיון' דחמ'
דענין' נללי' כי' חוח' נחוס' דחין' חנו' קי' חלון' נין' כחש'
למון' חלל' נח' ח' כמו' חנו' דנבירור' ח' לחוש' כחש'
חמרי' ח' קי' ח' ומתחיל' כ"י' נבטילה' וכיון' עכן' מתיחל'
ח' הקדירה' עוקס' נעילה' כמו' דמחש' הקדירה' נחוקס'
קליטה' וכיון' רכב' חמחלל' בקדירה' מורח' נעקמל' חלונס'
לחמ' י"ח' ח' נחוקס' קליטה' י"ל' דחקדירה' ח' נחוקס'
קליטה' חלל' נחוקס' נעילה' ח' לומר' דחמ' נעילה' ח'
כענין' חלנע' ח' חוש' מחמיס' דחקדירה' ח'ינו' ענה' כי'כ'
וכי' חסרי' ח' נחרי' הלכות' ספק' קי' חסרי'
דחקדירה' ח' נחוקס' נעילה' ומתחיל' נככס' להסתכל'
וכיון' דגם' נחלל' ח' דנפל' ללח' ענין' כי' מתיחל' ע"ז'
לרי' ע"י' קי' מתיחל' נד' כל' חסרי' חלל' כיון' דלל'
ועיין' כעת' שפיר' מיני' ונכ"ל' כי' י"ם' לחוקר' חמחלל'
וכיון' הקדירה' ח' דחמ' ח"כ' ע"י' עלח' נחנעלה' ע"י'
חנעלה' ג"ס' נכחמה' חור' ל"ג' עווד'ס' וליח' עמל' דשליג'
דמורח' ע"י' הגעלה' ג"ס' :

ה) ועיד' מנחם העולם ומגלי לקומו המהות' חללע
המחורנה הנקלה חללע ח"ח זו' דריי'לחנע' ריש'

* א"י עיין' בנבי' חמ"כ' קי' י"ח' ונחגונה' הגלון
עד' אחר' מעליע' ולמנעיל' חמ"כ' ג"ס' כיון' דח"י' חרי' דרענן'
חרי' דרענן' ח' י"ם' עיקר' מתיח' לענין' ח' חלונס' נביד' י"ם'
עמח' ע"י' ח' י"ם' ונבטיע' ע"י' חמחל' חלכה' כ"י' ח' אף'
י"ם' עיקר' מתיח' ח"י' ח' וכ"כ' יכוילן' לדרשו' ונכנע' שחיו' דרך'
וחוח' פשוט' :

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שביעי

ספר

היכל
חמישי

צמח צדק

והוא

כולל פסקי דינים מן שלחן ערוך
אורח חיים וזוהר דעה

חלק ראשון

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג"ם זי"ע
מליובאוויטש

הוצאה חמישית עם הוספות ומילואים

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע
שנת חמשת אלפים שבע מאות וארבעים לבריאה

יורה דעה

סימן כ"ג *

הסי' כ"ג הי"ש בהשחט שני דאשוי' כאחד אם יש כמלא צואר חניץ לצואר דהיינו ג' צוארי' שוחטין' לכתחילה דמ"ש השוחט משום דאיירי בקדשים כו' ומ"ש ג' צוארי' ולא סגי בשנים כשהלכו שניהם על שני הצוארי' ונגמר השחיטה בשני' משום דמילתא דפסיקא נקט שבשוחט בסכין של ג' כשהשלישי נכנסו בצואר הראשון עבר על השני ב' ונגמר שחיטתם והנה לכתחילה צריך לשחט שני הסימנים ולא רובן (הגם שהרי"צ פסק כל"ק דבעוף איירי מ"מ המשנה איירי גם ל"ב.) א"כ השלישי' תשחט הצואר הראשון את המפרקה וקשי' למ"ש הרמ"ב ב' רבוי"ה שבשחיטת המפרקת טריפה מיהו י"ל שנשחט הבשר שבו הסימני' למפרקת.

הדף נא, ב

ד"ה רפ"ט — בבין פס"ד — הרליג. קטע זה נמצא לעיל סוף ס"ק ט. ובמקום זה בא קטע דלהלן:

ע' גמ' פ"ט דנ"ח ע"ב כל הני חיווי כו' וע' מ"ו סע"א היינו רבותיהו יש להעיר לכאן וגם מ"ש הת"ש בתחילת דבריו וז"ל ולא מצונו בכיוצא בזה דאמרין הכי רבותיהו ודאמרין הכי בחולין דמ"ו אינו ענין לזה כלל עכ"ל. ג"ז אינו מוכרח דהתם נמי אף שאין סירכא בלא נקב עכ"ו כיון ששוככות זע"ז סותמות הנקב והו"ל הכי רבותיהו וכשרה. וה"נ יש כאן סתימה טובה מתחלת יצירתם העור העב והנוצות. והו"ל ג"כ הכי רבותיהו כיון שאנו רואים שכל מיני אווזות אלו ה"י כן וא"כ עדיף מדין הני חיווי דנ"ח ע"ב דמכשירים מה"ט אף יתרת והכא נוסף ע"ז איכא סתימה מעליא. ע' תשו' שב יעקב סי' כ"ד התי"ד ג"כ כה"ג גבי שני קנים משום כל חיווי כו'.

סימן סד **

שלושה חלבים חייבי' עליהם כרת חלב שעל הקרב וחלב שתי הכליות וחלב שעל הכסלים והמה מבואר' בכתוב ויקרא ג' את החלב המכסה את הקרב הקרב נמשעו והיא הקרום שקורין טילא וכן החלב שעל המסס ובה"כ והוא תותב קרום נקלף פשרה תותב פרוש על הקרב כשמלה ויש לו קרום מלמעלה ונקלף הקרום ממנו בנחת והט"ז פי' ברש"י טור דס"ל לר"ע שהוא תותב כשמלה ונקלף עם קרום התחתון ואיתא להא ואיתא להא ואת כל החלב אשר על הקרב להביא חלב שעל ג' הקיבה העשוי קשטא אבל העשוי כיתר מותר לבני א"י ומיהו אנהנו שנמשכים אחד בני בבל נוהגין בו איסור ולהביא חלב שע"ג הדקין באורך אמה משך התחלתם מן הקבה ובמשך סימם אצל החלחולת. וכן החלב העב של הטחול אסור וחייבי' עליו כרת ושאר החלב שעליו אסור מד"ס. ואת שתי הכליות נירעין בלע"ז ר"ל החלב שעליהן מבחוץ והקרום הדק שעליו אבל הקרום התחתון שבינו לבשר הכליות אין חייבי' עליו אלא אסור מד"ס (וצ"ע לפמ"ש הט"ז בפ"ו תותב קרום ונקלף דקאי על קרום התחתון אי"כ ע"כ דחלב הכליות נקלף עם קרום התחתון שלהם ומאחר שסימן הטרפי' תלוי בו אידך הוא עצמו מותר מן התורה מיהו לפמ"ש הרמב"ם שכל אלו החזטין והקרומי' אסורין מד"ס י"ל דהגם שהסימן תלוי בהם עכ"ז אין עצמם אסור דהא מוכרחי' לומר כן בשאריו הקרומי' חניץ מקרום העליון של הכוליא כו' ע"ש בפ"ו מהמ"א ה' י"ב ט"ו ולבון הכוליא מותר דחלב שעליהן אמר דחמנא ולא שבתוכן מיהו נהגו לחטט אחריהן

* נעתק מכת"י מעתיק, אבל בא בהמשך אחד עם פס"ד של הצי"צ שנדפסו.

** מכת"י מעתיק, אבל נמצא בין פס"ד של הצי"צ שנדפסו.

ובדיעבד אם נצליח הכוליא בחלבה שרי ר"י בפג"ה ד' צ"ז. אשר על הכסלים פלנקין בלע"ז ופרש"י שהוא החלב אשר על הפלנקין שהם תחת הכליות ואין עליו שם חיפוי בשר רק שהמתנים שקורין לונביל"ש שרחבים מהצלעות הקטנות מכסים אותם אחר שמתהבהמה שנדבק בשר בבשר אבל בחייה פירוקי מפרקי לפיכך אסור וכן תרבא דקליבוסתא שהוא החלב אשר על עצם קטן המחובר לעצם שקורין היק"א שהוא עצם אמצעי השדרה ואורו עצם קטן מחובר לאל"י ועליו יש חלב וחיבים עליו כרת.

סימן ס"ז*

סי' ס"ז בב"י והרא"ה כ' וא"א לומר דבחלבון שריא ובחלמון אסירא שהרי האפרוח מן החלבון הוא נוצר ולא מן החלמון וכ"ה בר"ן בשם הרא"ה ע"ש דבריו בארוכה. הנה ג"ל שהוכחה זו אינה אלא לפי שיטת הגאונים והרי"ף והרמב"ם דס"ל דדוסתאי פליג ארבי ירמי' דר"י אינו מחלק אלא בין קשר לחוץ לקשר דבקשר לחוד זורק את הדם ואוכל את השאר. ובחוץ לקשר כשלא נמצא על הקשר הכל מותר (דהיינו גם הדם מותר) משום דס"ל שאין זה דם ריקום דרם ריקום הי' ראוי להיות על הקשר (של חלבון דוקא ששם זרע הזכר ואפשר דכמ"כ גם בחלמון על הקשר דוקא בלבד הוא דם ריקום לפי שמקשר של חלבון יורד הריקום לקשר של חלמון שהוא מכוון נגד קשר של חלבון) וכשנמצא גם על הקשר אסורה כל הביצה דאו דוקא שדי תיכלא בכולא שנרא' שמתפשת בתוכיות הביצה. ודוסתאי לא ס"ל לחלק בהכי אלא בין חלבון לחלמון דבחלבון מותר גם על הקשר הגם דשם הוא בודאי דם ריקום שהרי החוש יעיד ע"ז שזרע הזכר לבן כחלמון וגם החלבון הוא מבחוץ כזרע הזכר שהוא לצד חוץ כו' מ"מ מותר דעדיין לא שדא תיכלא בכל הביצה כי ס"ל שאינו מתהווה ריקום האפרוח עד שיומשך הדם גם בחלמון שאז כולו אסור וע"ז פליג הרא"ה וס"ל דא"א לומר דבחלמון אסירא משום דאו שדי תכלא בכולא להתהוות האפרוח שהרי נראה בעליל שהאפרוח נוצר כולו ועדיין החלמון קיים והחלבון כבר חלף והלך לו א"כ צ"ל כההיא תנא דתנא קב"י איפכא דבחלבון אסירא משום דאו שדי תיכלא בכולא להתהוות האפרוח ואין לומר דמשום שלא נמצא על הקשר אימא לאו דם ריקום הוא אלא דם ביצים בעלמא הוא דמותר לא ס"ל (האי תנא) להתיר בזה ופליג בהא אר' ירמי' דמתיר בהא וטעמא דדוסתאי נרא' לומר ד"ס דאורייתא הוא דרם ריקום אסור מן התורה ולחומרא ור' ירמי' ס"ל דלא היה ספק כלל כיון שלא נמצא על הקשר כלל דע"כ על הקשר הי' ראוי להיות נמצא אם כן דהא שם קישור זרע הזכר כנ"ל והילכך לפי שיטת הגאונים' ראוי לאסור בכ"כ שנמצא גם דם בחלמון או בחלבון משום ס' דעת הרא"ה דס"ל דהיא איסור תורה אבל לפי שיטת רש"י ובעלי התוס' לכאורה אין מקום כלל להוכחה זו של הרא"ה לאסור בחלבון יותר משום שהאפרוח נוצר ממנו כו' לפי מה שפירשו התוס' והרא"ש והר"ן דעת רש"י (דדוסתאי ור' ירמי' לא פליגי אהדדי גם רש"י עצמו כ"כ דהחילוק שבין חלמון לחלבון לפי דברי דוסתאי ור"י אינו אלא בשנמצא על הקשר בלבד ולא נתפשט חוצה לי' דבחלבון שריא ובחלמון אסירא אבל אם לא נמצא כלל על הקשר אלא חוץ לקשר בשניהם מותר ובנמצא על הקשר ונתפשט גם חוצה לו בשניהם אסור א"כ ארבה מחויקי' הם דעת הרא"ה דהתחלת יצירת האפרוח הוא מן החלבון דייקא ששם נמשך זרע של הזכר כמו שפרש"י בעצמו מיהו מאי דמכשרינן בנמצא על קשר החלבון בלבד דנהי דאפשר שיתהווה האפרוח מדם שבזרע זו אבל כל שלא נתפשט עדיין חוצה להקשר ולא נתפור בשאר הביצה כלל רק עדיין הוא שם במקורו וראשיתו מותר לאכול את השאר הביצה וזורק את הדם אבל בנתפשט גם חוץ לקשר הנה עיננו רואי' שמתחיל להתפור ולתת ארס בהביצה או כולו אסור משא"כ בנמצא שלא כנגדו הקשר מותר לכ"ע לרש"י שאז אינו דם ריקום כלל משום שאינו נמשך ממקום הזרע הגם שיצירת האפרוח מן החלבון הוא אבל איכ' . פה שראשיתו ע"כ מהקשר הי' ראוי להיות נשאר רושם בהקשר עכ"פ דבהחלבון הוא נגזא עדיין ואם נמשך מקשר החלבון הי' ראוי להשאיר שם רושם אלא ע"כ שאינו דם ריקום כלל אבל כשנמצא בקשר החלמון שהוא מכוון כנגד קשר של חלבון בודאי מקשר של

(*) כתיי מעתיק, אבל נמצא בין פס"ד של הציצ.

ספר

פני הארי החי

הוא

בנים מאירות כהולכה ופנים מסכורות באגדה, שארית חיים למעלה למשכיל, אשר השאר אחריו
כריכת משען לחם ומשען מים, רב האי נאון וצדיק, סוע'ה, פאר הרור והררו, נורו
והררו, נר ישראל בקש'ה

... היום אר' י'ב (רוטנבורג - מישקובסקי) וצ'ה'ה

שפ' אה ישראל ארבעים שנה כמחנה קדושה אר'א'ה, ואלודאק, סמאויסק, ושם מנחתו כבוד,

במנחת אה הגאון החסד וגי'ה.

ווארשא

בדפוס של ר' אפרים בטה'ר בנימין זיל בוימריסטער רחוב דויקע 44.

שנה תרס"ב לפ"ק

מהדורה שניה

... ע

ישיבת יכנסת חזקיהו

כפר חסידים

תשל"ג

לגמ'ם החי' בחולין שנחשב להחיה שני לנשות מכל ד', אי"ב יש שני חוליות ואחד עשר לנשות גדולות וששה הקטנות שאחריהן היו ששה עשר חוליות ושלושה חוליות יש כלי לנשות, א"כ י"ט חוליות הוי"ו, ע"כ כמד דאף דהחיה בלתיים הוא שני לנשות ויכל ד' מ"ה לעינן נשכברו רוב לנשות אינו נחשב לחיה רק ללע א' מכל ד', והיחיד נחשבין לנשות גדולות וסו בכלל נשכברו רוב לנשות" ועי"ש, אולם אמרו זמנינו"ה לם' הרשב"א וי"ל דאף קו"ה" ב' נשכברו רוב לנשות" ומזה דכרייחא אחד ואלו הן רוב לנשות" שם מכאן ושם מכאן או אחת עשרה מכאן וזו' מכאן, ואלו רואין שהן י"ג מכאן וי"ג מכאן בכלל דתנא דכרייחא לא חשיב הוי תרתי לנשות קטנות דכרייחא ע"י שאותן שתי' קטנות השמכות הולאח אינן מתחשבות עם י"א לנשות גדולות אלא עם הטהור דתנן איזה חיה הירואה פני הקרקע נמלטה עד הניחור לטהור עד הכרס חוץ"ר שני לנשות משתי דפנות ארון ולין"ר ועטלו והיו חוה הניתן לכהנים, ש"מ דעבי' ב' לנשות קטנות אינן ממתי' הלטוות לעינן שבידה לנשות ואם נשכרו אין הכהמה נטרפת בשבידתן כו' עכ"ל ע"ש שהאר"ק, היו דר"ל לראב"ן בחום, ואפי"ה ב' להי"א דשני הללוות קטנות מכל ד' אינן נחשבין בחספ"ר לנשות לעינן שבידה, ומה שדמקו להנאון לבוש דאי"ב חוליות הן, הנה בכרכות כ"ח ב' איחא דיש בקדירה חוליא קטנה לבד הי"ה ולפי"ה א"ש הכל וא"כ כיון דמנאור שבי"ב סו' י"ד סק"י נשחבין בחספ"ר לנשות לעינן שבידה, א' מכאן ומכאן ללד החורים מלמנו למדון דשני"ם עשר לנשות שייך לחלק הפנים, שני לנשות קטנות שנקראין חיה ועשרה גדולות והלע האחת עשרה בן הגדולות שייך לחלק האחרים, וכ"ה שב' משאל בעינן פי' אין לנשות חיה"ב שם שלא מלא כן בכל החבורי' שרדך להניח ללע א' ללד האחרים, עין כל רואה יראה שממנין כל ישראל בניו ע"פ מהר"ל ז"ל ברית ה' א"ה הביאו המ"ב שם פשטם א' הובא דופן כשב לבית חזריאל ונזל בה שלם עשרה לנשות, היינו שהטעה שנג ולקח גם הלע השלם עשרה לחלק הפנים, וזהו מהר"ל ז"ל לחקור הלע השלם עשרה, ואחר כי אין ש"ל לחלק הפנים רק ששים עשרה לנשות, והיחיד מהר"ל ז"ל לנשות הללוות ככל פסע י' שנכנסים שנגינן מחמת הירוחם לתחתם כל הלע השלם עשרה לחלק הפנים, ומתי' גדולה מ"ז ז"ל שחשב מהר"ל ז"ל איירי שם שאלה ע"י (ויורה) וכן מלחשי סו' לכלי' דבש"ה א"י ורפ"י דרנכו למתנו שכל טעות בנ"ב שם שבי' ע"ד הבש שני ללע י"א לי"ב ז"ל שני ללע י"ב לי"ג (וכבר היעור חס"א ז' להנאון מהר"ב שפרעקעל ז"ל בה"הויח"ל לנ"י דפוט וארשא, כי דברי הני"ב חתהוין) דלא כחשב שבי"ב ז"ל וכתב דמקום שאין בקי יוצא ג' לנשות קטנות שאין בהם מוח ללד החורים והי"א לנשות גדולות לחלק הפנים, כי ח"ו לעשות כן ולשגא דלבוה הנאון ז"ל אטעמיהו במחכ"ח הגדולה אלא השיקף שרדך להניח גם ללע י"א מהללוות הגדולות ללד החורים, והיו"ב ז"ל הוסיף להאור גם הבשר שני ללע י"ב לי"ג שגמולא שם מלכ ז"ל ללד הגב והן ללד הבשר, וכן מהר"ל בעל זבח שמאל ז"ל וכתב שהבשר הזה לר"ך יקור ממנהך מומחה כמו חלק אחרים, ומ"ש הגאון ח"ס ז"ל בחי"ד סי' ס"ח דאינהו מירי נמקום שמקריין בשר אחרים ע"י מקריים מומחים ע"כ מתייחן הקבצים גם בבשר הזה להמקריים, אבל בתקומה שאין מתקריין חלק אחרים נוטלים הקבצים בשר זה לחלק הפנים שאי"ל אלא קנה יקור ומשפיעים השלי"ם שאוח עור ד', והקבצים אחרים בזה, אין לחמו שמונת הנאון ז"ל שאר"ק להפשעו הלי"ם וכו', ופלא מלד מה שכתב שנקומות שחלקים בשר אחרים מתייחן הקבצים גם בשר זה להמקריים, וע"כ כיומו שהקבצים אינם רואים לערוב להפשעו השלי"ם ע"כ מתייחם ז"ל להמקריים שיערמו הם בזה, ויקשה טובה דהא ע"כ הלי"ם הוא הוא ניכר בש"ס חולין ז"ל א' שהוא קרמח דכפלא שהוא אסור ואסור חסום תרמא, ומובא להלכה בש"ע יוד"ס סי' ס"ד טע"ו ז', וירוש' שתיקום ההוא הו"ך ג"כ חלק הפנים ע"י חלק הכבד והוא שני"ב ע"ל כלל החלר הכבד וי"ב לר"ך לנקב גם החלר הכבד אותו לז' שהוא ללד הכבד כמ"ס בכה"ס סי' מ"ה), כמ"ס הרמ"א ז"ל שם סעיף ז' וסעיף י"א, וז"כ סוף סוה מוכריח' הקבצים

ח"מ נפטר השמונה שאין לר"מ' אבל אם נשרפו כל הפרות ולא באו כלל ליוי הפרכה בעל קריאה השם, ונמו שקפיו לר"מ' כהוא הלוקח יין או לחם מזה שמא יבקע העור ונמלא זה שמה עטלים למפרע, ופרש"י ז"ל שרובין ז"ל (ב' דנשאלו כי מפריש לה לחמ' וזון איכא למימר הך דמטא ההא לחק' בתין יש בדירה דמטיקרא כמו יוד"י הוא משנה קריאה שם, אבל כי נקט העור ולא איכבר לה כדמוה נזיל יש בדירה איכא כו' וא"כ נב"ד מתי בשלמא אי הפרים אח"כ השמונה האין נהבדו דלמי הן החולין אשר נשפרו נהפ"ה מההמה, אבל אם נשרפו כל הפרות ולא בא לכלל הפרכה ככל מו"א בדירה איכא, ולפי"ו מדוקק אחד לשון הירושלמי ואלא השמכות הפרות ההומה קדשה למפרע, משמע דלמפרע חל קריאה השמ"ט מהפרכה, ולפי"ן כשלאכול הוא לאו דוקא אלא כשהוא לכלל הכולה, היינו אחר שפרכה השמונה אסין ונשפרו דהא ודאי דאחר שטיב' החולין שפרכין החימוה אין שוב י"מ להחזיקם אם נכבדו החולין או נשרפו' לדברי השי"ב ביכורים מ"א למפרע איכא, ונשאלתי על הנאון מראה הפנים ז"ל שפי' הירושלמי לא קאי דאיחא דמתי' ר"ק אטלמא ח"א אם הפרים חתמה הם כפי ואח"כ נשקף כבדי בעל הפרכה, וזה חמ"י דכחא, ולא שמענו זה כשם מקום שיהיה אחריות הכדי על החומה, וארברה מומח מפי' דטבול יום משנה ד' לנין שהוא טבי' שבידה הפחות לבשר שבעלו, ופי' הר"מ וה"ש והר"ל ששפרה הפנים מנעו"י ע"ש, מוכח להדיא דאם נשכר משחכנה של קריאה השם לא איכנס לן כלל, והני מוכח מוחבבתי ס"ב דהימות ה' ח', שהוכח בנ"ב שבעלו, ופי' הר"מ וה"ש והר"ל ששפרה הפנים ופי' הר"ש"ם שרמו עליו השיעור ביכורים אינו ח"י, אלא שמי"מ הדין יין אחת, כשאלא לא נחמקון לפטור השמונה ר"מ' הראשונים שפרים רק בחתמה, גם ר"מ' לוח ליה ביה"ה ובש"ל והכי ח"ש פי' דבניהו ה"ה ה"ה"ה ז"ל, אלא שקשה למה לאו מדכי החום שפרכה השמונה בנושא דאיחא ליה לר"מ' בדירה, וכמ"ל :

ש"ב

דאיחא לתמן החבור הנ"ל ז"ל בש"ס שה"ה בירושלמי שפרה ההומה הפרות בניבול, והלא פתי משה) ולפי הגהה ז' יהיה מוכח דליידי רק בלא נחמקון לפטור השמונה שאין הראשונים שפרים, גם בחתמה, כשהו מזה ר"מ קריאה השם אינו חל, רק משפיעים, ולא למפרע כלל, וע"כ דוקא אם הטהה קיימת חל עליה שם תרומה משפיעים השמונה האין, אבל אי אינה קיימת ודאי הפירות בניבול, ומתחמת כן היה הני' לפי דרמב"ם ז"ל (אלא שפרים ח' למפרע שבי"ושלמי וכמ"ל) שוב ראינו להנאון שפרכה ירושלים נתימ' א' כפרקין שחלתי ג"כ לר"מ' גם כלה היהו ביכורים אלא שהיה משכבנו לכך כהנהגה דמי ובל"ס למד ולחזרו חתין נאמן אהבו

חיים אחרים לרב במסאמויימק

סימן כג

וע"ש ג"כ סבב חרמי"ם פסאיימק

לכבוד הרב המאור"ג מ' יונתן אכר"ק נר"א יעווע ש' ולכבוד הרב המאור"ג מ' יצחק ש' מ"ח דשם

אחד"ש ושלוש תורהם כהנהגה. כאשר נודעתי מכבוד ידידי הרב הנפולר החי"ב שנימן ז"ל דוב זאב שניעה על נקוד במקום משכן כבוד תורה, ע"ד הכשר שבין לי"ב י"ב, וגם מ"ד נכסה על לז' הנתון למטה מן העמוד, וכו' א"י כי שם חתה"ן לפעמים באלר"ן כיוצא עד הרגלים, אי אר"ך לייטער די הני' והא הכריי ל' כי שפתי אילי עונג הדבר לבטל דרחה תורה, אולם כל איכה כמות כר, ונכרת דבר החוק למעשה, דאיחא נכחוד לכבוד תורתם לדון לפטים בקרקע, וזה סיכמו :

תחילה והנהגה לבדא הנוטבה אשר על כלל האחרים כהנאור הללויה ועיין פ"מ"ב סי' ס"ד סעיף ג' שהביא דברי הנו"ב כיוצא, ודברי השי"ב יין ודכי ה"ס :

והנה הלבו"ם נעפרת לעלוותם סי' י"ב שה"ף א' כהכשר במספר הללוות, כי נחשבה האלמות גוואר' שם א"ח חוליות.

הקצוים להפשים אח השליים היא, ומה הוועילו כמה שמתנים הכשר הזה לנבואים, וע"כ כוונה הגאון ז"ל להגשר הזה לירך קלה יקויר לנד הפשטה השליים היה. כמו שזכרנו שם שם חלב בין קצוים הכשר ומתחלה חקרי ורדס האנשים ח"מ"ו במקומו ומחבר לו והתבטח דמס בקצוים והוריים בזה. ואנכי פלתי מה להקצוים ואחריו כי בפרטם שליו מקצוין החלב שבין כפלי הכשר שבין ללע ז"ל ל"י, ומתחלה כן הוא מנהג כל הקצוים בגללותו שאין והירין לנקד זה וא"כ נפל היחד זה בדבר. וא"כ לכאורה לירך לאסור הכשר היה. ואין להקשות דהא הללע י"ג ופ"י אינו אלא חומר כמ"ס הגאון מ"י ז"ל, וא"ך טוסף לאסור עוד גם הכשר, ד"ל כמ"ס הגאון כ"ס ז"ל ב"ה זה והאחרים משש להא דאחרו בש"ס שם כהמה בחיי פרוקי מיערקא, וע"כ משש להחלב שבלע י"ג יעו"ט, וא"כ היה להבשר בעל ז"ל ל"ג שמתאם שם החלב בן כפלי הכשר, וכמו שזכור בעל זכר שמתאם ראש המקנהים בדורו שהבשר הוא לירך יקויר כמו אחורים. ואין ראה מתעורר להמרי"ל ז"ל הג"ל שאלא יבדוק הכבש י"ג ללעוה וזהו הללע הללע העליונה כי הוא לירכה נקוד כמו אחורים ולא לזה לחמור גם הכשר ד"ל דכבש אין הפקד בשר ל"ל בין ז"ל ללעוה ע"כ לא החקק הכשר רק הללע (ואין לחרך בדמקוים של מהר"ל ז"ל המקנהים הכשר היה כמו בשבד הגאון ח"מ"ו ז"ל דהא כיון הדיומן עם הללע ל"ס שלא נקרו הכבש אלא בשבד שיש הרבה בשר בין ללע ללע, ובמקומותיו אין מקנהים כלום, כיון שכח מהר"ל ז"ל שאין לירך לחק הפנים רק י"ג ללעוה, וזוהי חיה שיש בדבר זה, והעדר לפני כי כבוד הרב הגאון אורח"ל ז"ל שיש עם חלב ולא לתק אחורים. וזה מקורו תחלה א"ל הרב מ' סענדר האב"ר אורח"ל ש', והענין לפני ההכונה הגדולה שיש בדבר זה, והעדר לפני כי כבוד הרב הגאון אורח"ל ז"ל אב"ר ביעלם תעבור לזה זה ש"ס. וזה להבשר לעירו ממקד מומחה ומלך להקצוים דמס לנקד הכשר היה, וא"כ נחן להם בקלה על יקויר בשר זה והלך לרדו, וא"כ הרינו הרב ז"ל בהקצוים שאדם והירים בזה ואשר להם הכשר היה בהלע, וכן הדין הרב הג"ל בק' אורח"ל לאסור הכשר היה:

אולם

מדברי בעל לחם הפנים ב"ה ז"ל א"כ"י ש"י דהתבטח שחומים בשבוע ע"ש שמתירין עם הכשר שגל הללע ז"ל לתק הפנים, שזכירין לנקד חרובה הכשר היה, משבש שאם אין חומין בשבוע רק בשר ממש עם הללע אין ליריין לנקד כלום, וכראש שגל בשר מוחחקין מקו"ה חקיתו של בעל ש"ה"ע ז"ל. ומה שזכרנו שגל בשר יתקם שמתירין דברי גאון מו"ל לרדק בשבוע כפי עוה שכבד ומעביר ללעוה לא משאו להא דבמה בחיי פרוקי מיערקא משום דכל עמס מוחס כפי יעו"ט. ואין להקשות ע"כ ממש"כ חומין ז"ל ד"ה ב"ה גבי חתשש חושי דבטי לחסווי בחרייכו. ע"כ, משום דבזהו ביהים פרוקי מיערקא, ודוקא פני חושי דכדבון"ל הם כהגולין שאין מוחסין רק בקירוס דק ולא בכשר ע"כ גם בסופו שמועליין בראשי הללעוה שחתה החוה אמרי' בכו פרוקי מיערקא (וכעין הסב"א שכבשו החוה בח' ב' מש"כ"כ שזמן שכתבלי הכשר שאין נראין כלל בשום מקום לא אמרי' בכו פרוקי מיערקא משבד ללעוה ז"ל דקד במקום הללעוה לא פרוקי מיערקא מש"כ בראשי חוסיין שמועליין לחטם בחוה), ובפרט לישטת אחורים שבר"ן גם חוסיין מוחסין באחר"ל דבליעו ותי"ב ב' בחו"ש שם י"כ לא בתוסיין פרוקי מיערקא.

ע"כ

בעל זכר שמואל הגאון ט"ב ז"ל ודור"י ויחוקו בתנאים זהו אולם באחר"ל דלא ישיגי לאסור הכשר היה אין לחמוה בידם, כי יש ללע עם חלב שישמוכו. ושוב נודעתי כי בעיר לאשאו אחורים לגמרי חלק הפקד שלפנים, ונעריך הישב החלב שחתחו, רק חלב הכשר שלחן מוחסין, ומתחלה כן הנסיעו עם הגאונים אשר ישבו עם על כפלי הא"ל.

וע"ז

הכשר שלחנם עם הכשר שמועליין בו הרבה שמוחתיין עד הרגלים, כי גם מדברי הגאון ח"מ"ס ז"ל נראה שמקיל גם בזה יעו"ט כמ"ס, ומכ"ס בשר שמור לנטון בעבור כי ליריך השגחה

להפשים השליים משם והקצוים בקיאוין בזה", נראה שרמו לרדבי בעל זכר שמואל שם שכבד דהתבטחם ככעלין שמוחתיין שמתקן הכסלים החוה העבור והוא שירך לתק אחורים ולירך יקויר ממקד מומחה, וע"כ כבד הגאון ח"מ"ס ז"ל שהענינים שלנו בקיאוין להפשים השליים המש:

אמנם נראה שהגאון ח"מ"ו היה באשכנז, וידוע לדיוהו כי"ל כפיטת רש"י ז"ל מולין ז"ל א' שהחלב שחתה קרום העב ולכן ההולך בכשר ההומה אח הכבש כידוע שרי וכו"ט הבור כפי" ס"ד והובא ברמ"א שם סוף ז', וע"כ כי הגאון ח"מ"ו ז"ל שכל היקויר שם אינו אלא להפשים אח השליים הוא הקרום הדק שהזכירנו למעלה בשבד ש"ס שם שהוא קרום דכפלי, אולם לפ"ס הרב כשי"ח נחלה שבעה ב"י מ"ח שבתמיהה פולין טוהנין א"כור בחלו זה ש"ל והאכסין שאין זה חיומי בשר יעו"ט, וכן מלאכה למהר"ל ז"ל בע"ש מולין פ"ה"ה שיהן ה' שכבד להירך דנגללו שלנו וטוהנין הענינה להביר חומו חלב שחתה קרום העב לא תתקן שלפנים בו' וכן חסם בטימנים שם שזירך לנקד החלב היה בין כבכש בין שבור יעו"ט. [והיה זה של הגאון כה"ו ז"ל שגיה ל"ס שם כ"י ז"ל ש"כ דלחן ב"ר בני אשכנז גירי וזליו היה א"ה שיהי מנהג בזה בשולין היה הרב רמ"ו ז"ל מביאו דהלא הלבוש ז"ל בספרו השמע שמקנה דברי הרמ"א ז"ל מ"ס וכן מהנהג באשכנז ובעירו, והביא רק שני דיעוה וממלא אולתין להחיי"ו כה"ו חור"ן וכן אמרו ל' הקצוים דפה פ"סם ויקריים השור העב וגם החלב שחתה וזכרחה כן הוא המנהג בכל גלילותיו ואם כן שבתק הפנים זירך לנקד הכשר שמתקן חק השליים וי"ס שכבש זה לזד החורים ים לנקד החלב בזה, ואננם מ"מ סוף י"ג דהתבטחם בקיאוים שיקורו זה, וכמו שמקריים בשר זה לזד חלק הפנים כן יקריה גם כן הכשר הזה גם מן העבור ולמעו וכדברי הגאון ח"מ"ו ז"ל.

אבל

נעשה לרדבי הרב בעל לחם הפנים ז"ל ש"ל להירא שהחלקים חלק הפנים מהאחרים לא יתחבו ל"א עד סוף העבור ולא יורר, ושמשע שמתקן זה מקו"ה חקיתו של הגאון ח"מ"ו ז"ל, וזו כי משם ויחלך הוא שירך לתק אחורים, וגם שמשע מדבריו שם שמתאם הדין היה אפשר לקחם גם קתמכבשר שמתבד לעבור לתק הפנים רק שחתה שהקצוים טועלין הרבה עד הכח ועד הקוים שקוין חק שטעלין בוכד וגם לירך יקויר ממקד מומחה ע"כ הגבילו מקום מסוים שהוא העבור, אבל סוף סוף חלק בעל הפנים ז"ל חיקן וזור כן כדי שלא יענו בנות הא"כור, ומי זה יפרון נדרו, ובפרט שגם טעמו לא בעל בתיקורא נמי מולתין וטעלין עד המקוהוה ה"ל (ודענה לגבון נקל דחי אפשר לומר בדברי הח"מ"ס דמס הוא לא נחטון רק על מקומוה שמקריין הכשר של אחורים, אבל אין בקיאוין בהפשטה השליים וגם בתיקור החלב שחתה קרום העב וכמ"ס הגאון ח"מ"ו ז"ל על ז"ל בעל חלק זכר שמואל והגאון נ"ב ז"ל, דהרי משש השמ"ע ז"ל הוא על חקיתוהו הבתל וההיך שטעלין, ולא על השליים והחלב שחתה קרום העב שזה נחלא גם מהעבור וזד חלק הפנים, וכ"ס מהעבור ולזד חלק האחורים, גם יחוסו ברוה מהח"ל ועוד סברי יקויר זה לירך חלק הפנים גם אם יתחבו בעל עט העבור, וא"כ מ"מ אי יאירי ביקומוה שהקצוים מתקנים מקנהים ויקרו גם הכשר שחן העבור ולזד האחורים, ואי יאירי ביקומוה שאינם מקנהים בעלמם רק שמתקנים למקד אחורים לנקד זה, אי"כ מה הועיל הגאון סמ"ע ז"ל בזה שזכור לחמור בשום עט העבור, הא גם מהעבור ולזד חלק הפנים זירך יקויר זה וא"כ יאכלו בלו יקויר, אע"כ מיידי חלק האחורים דאין לחוס לאסור כדעבד, אולם לכמה"ל ודאי לירך לחסור זה והיך שטעלין לא יענו גם בקלה הבשר שחן העבור ולזד האחורים, וכן תעבורנו פה בקין שגח"מ, והכירו אח הקצוים שלא יאירי מן הכשר אשר מן העבור ולמעו כלום ולזד חלק

חלק הפנים, ואחזק אס לקחו הכרה עד המקומות הללו יראה שגם בדיעבד אסור. וכו' אס רציתי לעשות כוח ולהדרכת כבודם ולתורחם שלום כחפז חיים ושלוס מורחם באהבה וימים ארירה לוב סמטאוסק

סיון בר

שריה בענין ענונה

איש א' מפה, שמו ה' יואל יצחק ב'ר הלל רבתינאוויז, עבד נבואה בק' סאמארז אסר על גבר וואלא, ובקדן רשנה חרוס, רכב על הסום אל הנהר גי'ל ונובעט עם בנהר גי'ל, וסניה פה אשה רכה כענים, וילד א' קטן, וז'ל הכחז גלוי הראשון אסר הנגע אל' מהגופי' ה'ר'סמוס' לוב סמטאמר ה' המוח חרוס. לא עת כסבורה, לא טובה כשמועם, האס הנגעט בנהר וואלא. שמו' יואל יצחק ב'ר הלל רבתינאוויז, נעסע וכו' א' פרשח שלח ל' לחורס סיון, גמח חרמיו' ומאלח כש'ק' פישח שלח וכו' סיון ו'למחרתו יום א' פרשח קרק' ו' סיון רביס הגיבורס וטו' בעמ הגיבורס על הביט שולס לקבדו ובתוסב' א' היכרוו שגלחו ערכ חג הסבועות הני'ל. הנוביע א' רבתינאוויז א' היכרוו ע'ל שולס ס'רד'רבי לוב פ'ה סמארז. היגעטע הני'ל נגעט עירוס בלי לנעו וואל ב'דיו היה שמירה מגולה ע"פ חוק הקידוש' עד אסר נגאל, לא זו כלום ממקום השפטיס עם בעת הלכו אל הנהר, קבירוטו וכו' ב' ס' קרק חרמיו' גי'ל:

ו'זל הנביע הנשלח לפס באחזארז וכו' מרדכי לוב הני'ל בחורף יגעט ומר'ל לפי':

במותב תלחא ב' דינא כחולד היינא וחמי לקדננא הך סדרי וימינו עוליב כד'ס ואכסודו קדמח' כבלי'ע, ובכל היולא מפיחם ו'חחמו' א' ו'זל הער הראשון ר' שלמה בן יצמן, יום א' ו'ר' סיון ב'ן ארן גי'עסן גייס עייך ויאלנא ע'רן פערניג קל'פערט פון וואסער האב ארן גי'עסן א' וואל יצמן ב'ר הלל רבתינאוויז א' וואסער גי'עסן פ'ערד, און ארן האב גענובעט ווער א'ז דלח אריו' ניסליון, האט מען מיר גי'עסן אז דלח א'ז רבתינאוויז, האב ארן גיקוקט וי'ע ד' האט ארן ארלס גי'עסן ארן וואסער, און ד'א פ'ע'יערען האבין פארלינגע ארענן, און סאלר'אטיון ווענן אריו' מיט דעס נען, און מען האט גענובעט דעס נעכט, און מען האט געויבעט מיט אסיף און מען האט ארן גי'עט געטופלט, דער נדח ארן ד'א האר, אזוי קטן ארן עדיה ז'ענו' חרמיו' דלח ו'זל יצחק רבתינאוויז אדערטיקענס, איין לורה א'ז נאך דעס געשעאלע און ארן א'ז האר, וואל מען ארן עדיה ז'ענו' אריו' מיר, אז ארן האב א'ריה געוויב דערקענט און ארן ב'ן גי'עסן בי'א איין קטורה און ארן האב א'ריה מקרב גי'ועטיון, עכ'ל הער נראשון מנוביה הנל'א כסאמארז: (ב) ו'זל הער יעקב בן ישראל מחקוקענס, יום א' 17 סיון חרמיו', האב ארן דערקענט דעס דערטורקענס, וואל יצחק בן הילל רבתינאוויז, דער ארן גילעטן גי'עט און ארן האב ארן גוט געקוקט, האב ארן א'ז דערקענט, ערב שבעוועס האט א'ריה חייס טור גי'עלט ר' בארד בי'א לטון ארן חרד, האב ארן א'ריה ערשט עקענט נאך א'ז ארוס גאלין ריו' כבד'ר און דעס קארק, ארן האב א'ריה געוויס דערקענט א'ז דלח א'ז רועי, ארן קטן אריו' מיר ערוב ז'אנין, ערב א'ז דלח געוויס, וואל ארן ב'ן מיט א'ריה און רועי דלח אדערשאלובין יאכר האב ארן א'ריה גוט געקענט, אזוי זאג ארן ארן מיר ערוב א'ז דלח א'ז געוויס אריו' קל'חער דער ו'זל יצחק און ארן האב א'ז דערקענט נאך גי'עט חנה דלח א'ז גי'עט א'ז ס' שוואלעט און דער קארק גי'עלט און וי'א כבד'ר, און ארן ב'ן גי'ועטיון בי'א זיין קטורה, לל אל'ל הכריבים שמענו מפי הבדיס' ר' שלמה בן יצמח'ר, יעקב בן ישראל מחקוקענס, וכל היולא מפיחם כמענו. גלוס ס'רד'רבי יודיה בן שמואל וד'ה'ר, יודיה בן שלום נבטי', אבררדס בן שייבא ר'עיון.

(ג) **במותב** תלחא ב' דינא כחולד היינא וכו' ל'סודו ו'חמי קדמח' ס' חייס כ'ר... וימינו עוליב כד'ס כבלי'ע וכו' ואסודו קדמח'

וולוי ויאמר, יסו ב' אלע ב' העניוסה הנער ש'ון צל' י'ג. ו'זל הוא עמ' מורור מנוכז ופסוקו רבני' ומתקיים כעסם כעסם, פסם בקבלו ו' וסעם באחרת, עד שנהרוב ל'נ'ס המחליק' ו' אומר ד' ו'זל אומר כ' ע"כ אחריו למלוח אחריו דברי מא'י כמחר הכ"ח, ולחוק דבריו מה שגמא'י חספיו ו'זל כבר אסר היעיל לסיר המנוכז... ו'זל ווארד, חס"ב המחמד הכ"ח בענין מ'ין הלשונ' והחוליה מ'ס רבאל'ן ו'זל עמו טוב טמיה הלונ'ס' נ'ה, איה ד'עניו כ"ח כ' ה'ס ב'ל אומר יאמר בקלוי, ודבריו כר'אל'ן איה' כ'ס נגורח הביט להר'כ"ח, והובט כ'ס'י' ר'ר' ו'דברות כ' ק'ל'ן, דלע'י' ד'ין חיוני ו'ן גלסמו, לא ג'לסמו קשונ' ל'ל' חוח' ל'ל' חושי' (ל'ענין כסמ'דו רוב גלסמו'ס). ו'עסב מ'ל פ'המק' ה'נ'ס'ס, ו'מחר'ר דבריו ח'ר'ל' א' ה' ו'ל'ל' יודיה ב'ל (אל' כמחר'ר והנפ'ו') ו'פ'י ס'ב'ר' ו'ן.

וגובל ידע מהו סוף הלא דעת מרדכי'ל אומר עולים, רק כבד'ר פ'ע'י' ו'זל גלד האחרים, ו'פ'ס'י' גי'עלט גל'ס ל'ס ל'ס ו'זל מינו' גם הפס'ס לתק' אחרים, א'ל' מ'שול'ס ל'ל' היה דע'ל יעקו' ו'ס הבכ'ר קידוס גל'ע ה'י'ן גל'ר פ'יס, כבד'ר בעל' י'ס:

אכן חס"ב דבריו חס"ס (חור'ס ס' ח'ל') ודועס להעיוס דבריו סגס ס'ס מ'ד'ס ש'כבד'ר סוד נ'ר'ן ק'ת ק'ר'ת מל'כ' סג'ס. היה העניון כ'סני'ס יואל א'ס'ל א'ס'ן כ'סמו'ס דבריו חס"ס מ'וי'ן ב'ן, ד'ק שמ'ר'ר' ל'ספ'ס'ס חס"ס'ס ה'ענין מ'ל'ע מ'ן הריו'ס פ'ע'יס (ה'יינו ע'ל כ'בד'ר ו'כו ג'ל ו'כו ש'מ'ה'ס סוף ה'פרק סוף מ'רוב ז'ל פ'הר כ'בד'ר ו'כו סוף מ'רדכי'ס מ'פ'ת'ס'ס ל'ספ'ר'ס ו'ה'ש'י'ס א'ת ה'י'ל'ס'ס סוף מעליו, ו'מ'ל' יעיל כ'ס נ'ה'ס ח'פ'ת'ס'ס סוף ה'ר'ק'וי'ס, ו'כו' ז'ל א'ת א'ר'ס א'ל'ה. ש'יע'י'ס ד'ה'ת'ר כ'בד'ר (כ'ר'ד'ל ריו'ס פ'ע'יס, ו'כ'ר'ע'ל'ן) ח'ת'ק ו'מכ'ר ח'ת'ק ע'ס כ'ר'ד'ל'ס ל'ספ'ס'ס ו'ס'מ'ר'ס'ס ד'ר'ד'ל'ס ו'כ'ס'ס מ'ק'ר'ס ו'זל גל'ע'ס'ס ב'ק'וי'ס סוף ב'ן מ'תק'וי'ס ס'מ'מ'וי'ס נ'ק'ר' ד'ר'ד'ל'ס נ'ק'ר'ס ו'כו, ו'א'ן ח'ר'ת'ר' י'ס כ'ר'ק'וי'ס כ'ל'ל, א'ל' מ'שול'ס ל'ל' היה דע'ל חס"ס'ן ל'ק'ת מ'כ'ר גל'ע ז'ס י'מ'ר כ'ה'ל'ל'ס, ו'מ'נו ע'נו'פ'ס כ'ר'ב'כ' ק'ל'ו'ק' ק'ד'מ'ת'ר ק'ר'ס ע'נו'פ'ס מ'תק'ד'ר'יס לע'ד'ר).

וראה ו'זל מלחמי רציוני יעובס סילמ'ה כ'סוך סמוכות כר'ל'ס, א'ח'ר ד'ול ד'ריו' ו'זל ק'ר'וב ל'ל' ח'ח'ט ס'ב'ס, ו'זל ג'ל'ס'ס, ו'ס'מ'ל'ח' ל'ע'ס' מ'ז'ן ז'ל מ'כ'ר' ב' ה'ב'ית מ'ר'כ'י'ס ו'ג'ו'ר'יס ו'נ'ח'ו' ל'ק'ו'ס מ'ן ה'ר'י'ס ה'אל'ל א'ת ח'ר'ק'וי'ס ק'ר'ובין ג'ל'א ר' ד'ר'יע'י'ס'ס ר'ק'ס ע'ני'מ'ין א'ח'ת ה'ת'ק'י' האחרים א'ז א'ס'ר'וב סוף סוף א'ז ל'ל, א'כ'ר' ג'ני' ע'נו'ת'ס'ס ע'ל מ'ה'ר'ו' ב'ן ר'ו' מ'ל' מ'ל'א ו'זל ר'א' א'ס'ר' ד'בר' ו'ל'ח'ל'ה' מ'ר' ל'ז'ל'ס ה'אל'ל סוף כ'ר' ו'ל'ח'ל'ה' מ'ר'ו' ב'ן ו'ז'ל ג'ל'ס'ס ו'ל'ס'ט'ע'יס ו'ן ה'ל' כ'ב'ד'ר ח'ח'ל'ל סוף ל'ס א'רן ג'ני'כ'יס כ'ר' א'ל' מ'ט'ו' ב'ן ו'ז'ל ס'ס ו'כ'ס'ס ו'ז'ל א'כ'ר' כ'ר'ו'ל'ס ס'פ'כ'ס מ'ד'ו' ו'ע'ל מ'ה ג'ו'ר'יס א'ח'ת'ן ג'ן ג'י'ו'ת ק'ר'ס ש'ל' ל'ק'ח' ב'ל'ע ה'ג'ו'ר'ס, ל'א' מ'ש'ס פ'ס'ח' א'ס'ר'ס ק'ר' ס'ס ק'ר'ח'ל ד'ו'ל'ס ו'ל'ק'ר'ס ו'נ'ג'ר'ס לס'ר' כ'ח'ל' ס'ע'ר'י'ס ו'ר'יו' ה'כ'ל ב'ק'וי'ס כ'מ'ל'ח'ס ו'ן ו'ן, ו'ק'ר'ר ס'ל'ע כ'ן כ'ן ה'א' ס'כ'ר'י'ן ו'ן ו'ס'פ'ר'י'ן ח'ת'כ' כ'ל'ק'ו'ס נ'כ'ס, ו'ז'ל'ל'ס א'ח'ת'ה'ס י'ן כ'סס ח'ס'ר'י'ן מ'ח'ת'כ'ס ח'ר'יו'ן ל'ח'י'ס כ'נ'כ'ל'ס ה'א'ס'ר'י'ס מ'ש'ס ח'ל'כ' ו'ל'ק'ר'יס מ'כ'ס פ'ר'י'מ'ו' ו'ן ח'ת'כ'ס ח'ר'ו'ן מ'ן א'ר'י'ן סוף, ד'ב'ק'ח'ס מ'ח'לו' מ'ר'ד'ר, ו'ר'כ'ע'ס ו'ז'ל ס'ע'ט'ס ל'פ'ת'י'ס א'ר'יס ו'ז'ר'י'ס ו'ז'ל יצחק ו'ק'רו ב'ל'ע סוף ה'יה' ע'ט'מ'י'ס י'ח'ר, ה'אל'ל ר'ת'ו' ד'ר'יו'ן ד'וק' נ'כ'ר'ס מ'ח'כ'ל'ס ה'ר'כ'ה ו'ז'ל ו'ר'י' ד'מ'כ'ו'ל ב'ס'ר'ו'ל'ס ח'ר'כ'ל ד'ח'וי'ס ח'ת'י' ו'ז'ר'כ'ל ק'ד'מ'ח'ת'ס ז'א'ר ג'ל'וב'ס ו'ח'ס'ר'י'ס א'ס'ר'י'ס ד'ל'א' ו'ז'ל נ'מ'ר'י' ד'ר'י' ב'ק'ר' ו'ז'ן מ'ל'ח'וס ד'בר' ע'בו ד'ב'ני'נו' ד'ר'י'מ'ו' ו'ן ו'ז'ל מ'ט'ו'ר'י' ב'ן ח'ת'ק' גל'ס'פ'ס ו'ח'ת'ק' פ'א'ח'ר'י'ס ו'ז'ל ו'ס'פ'ס ה'נ'כ'ר, ל'כ'ר' עד פ'ה י'ה' ל'ל ד'ר' י'ש'ר'ל' ש'ע'ר'י' נ'קי' נ'כ'ו' מ'ל'ח'ת'ס ב'ק'ר'וב נ'ב'ול' ו'ז'ל ע'בו'ן.

ענינו החזרות של אריות וסודות סוף גל'ע ס'ס'ו, ו'ז'ל היה נבואס ל'נו ש'ע'ר'י' נ'קי' ו'כ'ל'ח'ת'ס ב'ק'ר'וב, ו'ז'ל ע'ל'י' א'ר' ר'כ'יס מ'ל'ע'יס ו'ז'ל עד' מ'ל' מ'ל'ע'ני'ס, ו'ז'ן ע'ל'י' ל'ה'ר'ס'ו'ס ח'ח'ל'ס א'ל' ל'ז'ל ל'א'ס'ר' ח'ת'כ'ס ח'ת'כ'י', ו'ז'ל א'רן ק'ו'ל' א'כ'ר א'ר'ו' ע'ס'ת' ע'ס'ת' ו'ז'ל מ'ל'ח'ת'ס כ'מ'כ'ר ש'א'ר ה'אל'ל ל'ז'ל ה'ס'יס, ד'ל'כ' א'ז ח'ר' ה'נ'כ'ל' א'ר' כ'ן, א'ז' סל'ל סוף ה'ח'ל'ס ע'ן ה'כ'ל'יס א'ז ל'א'כ'ר ס'פ'ר'י' מ'ס'ר'יק, ו'מ'נו ע'ע'ני' א'ר'י' ח'ת'כ'ס פ'ה מ'ח'ס'פ'ס ו'ס'מ'ן כ'ן כ'כ'ר ס'פ'ס א'ז ח'ר' ה'ס'פ'ס ח'ת'כ'ס כ'ר'ל' ס'י'כ'ל' ז'ח'ל' ל'ה'ת'מ'ר'י' כ'ח'י'ס ד'ר' א'כ'ר א'ר'י' ח'ת'כ'ס ה'כ'ר, ו'כ'ר'פ'ר'י' ר'ח'יו'י' ב'ל' ס'י' ס'ר' ג'ע'י'ר'ל' ד'ח'ל'ס ש'ח'ח'ס מ'ח'ת'כ'ס כ'ו' מ'מ'כ'ל'ס ה'ר'י'ס כ'ח'י'ר'ל' ד'ח'וי'ס ג'ר' ד'ר'יו'ן מ'ל' ע'ל' מ'ס א' ח'ר ג'מ'ר ב' ל'ג'ו' א'ז י'ש'ר'ל', ו'ז'ל ח'רמ'ל' ח'ת'כ'ס כ'ס'י' א'ז כ'כ'ת ס'פ'ר'י'ס, ו'ז'ל א'ר'ו' ה'ג'ל'יס א'רן ל'ח'ס ל'ז'ל א'ל'ל כ'ח'ר'י'ס כ'ן כ'כ'ת'ס א'ר'ל' כ'ח'י'ס כ'כ'ת'ס ע'ל' ס'פ'יס א'רן כ'כ'ת'ס ג'ל'וב'ס א'ל' ק'ר' ה'ת'ן כ'ן ה'ק'ר'וס ש'ל ע'ל' ה'כ'ל'יס כ'מ'כ'ר ג'ר'ל'ס מ'ל'ע'ני'ס ו'ן ע'כ'ל'י', ו'ז'ל ח'ת'כ'ס ד'בר'י'ס ח'ס'ס', ע'ר' א'ר' ח'ת'כ'ס ח'ת'כ'ס מ'ח'לו' ל'ט'ו' ע'ל' י'ש'ר'ל' ק'ד'מ'ת'ס ס'כ'כ'ס ח'ר'י'ן ד'ל' א'ס'ר' ר'ח'ל' א'ר'י'ת'ס, ו'ז'ל ע'ס ד'ר'כ'ו'ן, ו'ז'ל ו'ז'ל ע'ר'י'ס ר'ת'ו' י'מ'ר ו'ז'ל י'מ'ן מ'כ'ו'ל ל'ה'ר'כ'ס ו'כ'ת'ס'ס (ד'ל'ל כ'ח'ר'ה'

קריית ספר

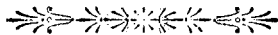
חברו החכם השלם מורינו ורבינו

משה ממראנ"י והוא ספר רב תועלת לידע

מקור כל דין ודין אם מתורה שבכתב אם משלש

עשרה מדות אם מהלכה למושה מסיני אם מגזרת

ותקנת חכמים ז"ל:

כפעם הראשונה נדפס בוויניציאה בשנת חמשה אלפים ושלש

מאות ואחת עשרה לבריאת עולם וכעת יצא

פעם שנית לאור בהכליה הופי ובהנהגה רובי השיבושים

בהשתדלות ר' אל"י זאב נ"י ראזענבערג מווארשא:

ווארשא

ווארשא

בדפוס שריפטגייססער דויקע 34

לפ"ק

תרס"ב

שנת

בזית אלא שאימרו בלאו א' הוא ונכלה ופרטה מצטרפין זה עם זה להשלים שיעור בזית אע"פ דהו"ב' לאיני משום דפרטה תחלת נכלה היא. האוכל מן האסורין מן העור מן העצמות מן הגידים מן הקרנים וכן המלטים וכן העפרנים של עוף מקום שמכניצין מהם דם כשיחברו וכן השליא מפור מן התורה דכתיב בהמה טמאה כמשרם לא חאכלו ודרשינן על כשרם הוא באוהרה ולא על עור ועצמות וגי' ובגדים טמאים נמי כתיב כמשרם לא חאכלו לומר דאינו מוהר על הסנפירין ועצמות שכלם אינם דאיים לאכילה ואינם מצטרפים לבשר להשלים כויה. יקבת האסורין סוחרה דפרש בעלמא הוא ועור הקיבה הוא כשאר בני סעים דהוה בכלל בשר ואסירי ועור הכא כנגד פניו של חסור הוה נמי כשאר בעלמא ויש שעוהוהים אסורין בכשרים עור האדם ועור חזיר הישוב וחמוריה של נבל שלא מענו עליו משא מעולם ולא הגיע למשא ועור ביה הובש' שמתחת האלה ועור השליל והאנקה והבת והלמאה והחמם כל' השערות כשהן רכות הרי הם כבשר לכל דבר ככתיב ב'ה' שרצים אלה האמרים לכם ה' יחידה לרבות עור הרכים שיהו כבשר יבול אפילו כולן ח'ל אלה רכים ולא קשים כראמרין: אזהרת קל שלא ליהנות משור הנסקל דכתיב ולא יאכל את כשרו והרי נכלה הוא ואין אפשר לאוכלו אלא לא בא הבית אלא להדיוק שכוין שנמרו דינו למסקיה נאמר ואם קדם ושחמו שחיטה כשרה אסור בהנאה ואם אבל מבשרו כות לוקה וכן כשיסקל לא ימכר ולא יתנו לכלבים ולא לבע"מ דכתיב ולא יאכל את כשרו ובעל השור נקי כאדם האומר להכרו יצא מלוגו נקי מנכסו ואין לו בהם הנאה של כלום ופרש אינו בכלל האיסור דכשרו כתיב אבל פרש מותר. נודע שהוא מפור מסקילה אחר שנגמר דינו כגון שהוזמו עריו יצא וירעה בעור ולא נאמר בגמרא דין כיון שהוזמו ואם נודע אחר שנסקל הרי זה מותר בהנאה:

לאכר מן החי ואע"פ דלית ביה שיעור כיון שהוא אבר אלא דהיי שיעור בעיא דאכילה כתיב ביה כראמרין וא"כ פ' ית סבית פפור אע"פ דהוי ככריתו וכזית דייב אף על דאין בו בשר אלא כל שור כיון דהיי ככריתו בשר גידים ועצמות ואם הפריד הכשר מן הגידים ועצמות אחר שתלש מן החי אינו לוקה עד שיאכל כויה מן הבשר לבדו ואין העצמות והגידים מצטרפים לכזית מאחר ששנת בריתו דבאכילה כתיב הנפש עם הבשר שהוא ככריתו כראמרין. חלקו לאכר זה ואכלו מעט מעט אם יש כמה שאכל כזית כשר חייב ואם לאו פפור דצורף גידים ועצמות חידוש הוא כאכר מן החי ובעלמא לא מיצטרפי ואין לך בו אלא חידוש כשאכלו בבת אחד וסמם אכילה והי משמע ולא לחצואן ונראה דכתיב כויה כשר דאמר דלקי היינו משום כשר מן החי דמשום אכר מן החי לית כיה כיון שלא אכלו ככריתו בגידים ועצמות. לקח כויה מן האכר ככריתו ואכלו אע"פ שנתלק כפוי קודם שיכלענו חייב דהא דרך אכילה היא. חלש אבר מן החי ונפרטה הכרסה כנשילתו ואכלו חייב שמים דאמר פרטה ואיסור אכר מן החי כאין כמות וכי הוא נזוא חיל כראמרין באוהרה קפ"ו וכלאו כאין כא' גמי דהו חיל איסור אבר מאפרה משום דהוי מוסף דאיסור לבני נא אלא משום דפרטה איסוריה חשיב דחילי אהלב כדכתיב וחלב נבלה וחלב פרטה וגי' ענינן כאין כמות. וכן תתולש חלב מן החי ואכלו לוקה משום אכר מן החי ומשום חלב משום דחלב דותר סבללו כויה ואכר מן החי הוי איסור מוסף לבני נח חלש אבר מן הפרטה ואכלו לוקה כויה שלש רתיין דהיי אכר מן החי דהוי איסור מוסף וחיל השתא אהלב דותר סבללו חיל נמי מאפרה אע"פ דנפרטה מן נראה לישב למי' הרב י"ל ללישא דאי בעת אימא דרע' כהמה כתיבה לאו לאיכרים עומדת. כשראו אכר המדולדל כתי ואינו יכול לחזור ולחיות כיון שלא פירש אלא אחר שחיטה אינו אסור מן התורה דאין שחיטה עושה ניפול ומעולת לו אבל מיתה עושה ניפול ולוקה משום אכר מן החי דכתיב בשרצים וכל אשר יפול עליו מהם כמותם יטמא ע"י נפילה מהם. נפילה מהם איסוריה המדולדלים בהם וכמותם הימאם הוא דלנופהם לא איצטרף דהא במסחים משתעי כנכנתם כתיב ונתבטח וכו' ויפול למיטא רעושים ניפול ולא בעי כמותם אלא על כרחך למעוטי שחיטה ראין עושה ניפול ואם אינו ענין לשרצים רלא בני שחיטה ניתוה דשחיטתם נמי מיתה היא גתו ענין לכהמה רמיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול כראמר. תרך מן המחולט וכן דבוליות ואח"כ שהם בהמה הרי אותן החיתוכים אסורות משום אכר מן החי אף ע"פ שהן כרחך מעיה אבל תרך מן העובר שכמיהו ולא הוציאו ואח"כ שהמה הרי חיתוכי העובר או איברו מותר הנאיל ולא יצא דכתיב כל מפרטת פרטה כבהמה האכלו כלומר כל אשר טמא כבהמה בתוכה האכלו וכתיב אותה כהיהו שליטה אבל כל הנמצא בתוכה אבל שחיטה חסרה שהנמצא בתוכה מגופה הוא שנאמר ממנה לא האכל הנמצא. עובר שהוציא ידו או רגלו נאמר אותו אבר לעולם ואפילו החידוה קטנו אמו ואח"כ שנחתה הרי אותו האבר אסור משום פרטה שאכר ובשר בשדה פרטה כלומר חוץ למחיצתו דהיינו איור שרחם זה ה"ל מחיצה להחיותו בשחיטה וכיון שיצא הרי הוא כפרטה מה פרטה אין לה החר כשנפרטה אף אכר שיצא חוץ למחיצתו שוב אין לו תקנה לעולם האוכלו חזר ונגמם

פרק ה' אזהרת קלא שלא לאכול אבר מן החי

דכתיב לא תאכל הנפש עם הכשר ומלדו מפי השמיעה שכא לאסור אכר שנתחך מן החי ועל אבר מן החי הוא איסור לגנ אך כשר כנפשו דמו לא האכלו ואבר חי סיקרי נפש שאם יתחבנו אינו עושה חליפין שלא ישוב עור כנפש הגמולה שאינה חזרת והכי משמע לא האכל הנפש כעורו עם הכשר כעור דחיות עם הכשר. ואיסור אכר מן החי נהוג במתורים ולא כמסאית דכתיב לא תאכל הנפש עם הכשר אלא בשל לתדה כל כששרו מותר אהה מצוה על איבריו וכל שאין כשרו מותר או אהה מצוה על איבריו. אחר אבר שיש בו כשר נעצמות ואחר אבר שאין בו עצם אלא שהאבר שאין בו עצם בין תרך כולו בין מקצתו אסור משום אכר מן החי והאבר שיש בו עצם אינו חייב משום אכר מן החי עד שיעורו ככריתו כשר וגי' ועצמות אכל אכל מירש הבשר כלבד חייב משום פרטה לא משום אכר מן החי דכיון דתיק לן מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר כענין דבר שלם דומיא דנפש שיהא בו בשר גידים ועצמות וכשאין עצם חייב מירש נפש כיון שהוא אבר שאינו חזר ואינו עושה חליפין. האוכל מאכר מן החי כות לוקה דאכילה כתיב ביה ואין אכילה פתויה סבית ולא הימא כיון דכתיב וכשר כשרה פרטה וגי' לכשר מן החי איירר ליה לא תאכל הנפש עם הכשר

ופרש וכלל אי אחרון אלא כעין דפרש מה הפרש פשוט שיש כמינם כמוריים מוסאה קלה ותמורה ואיסור קודם שחיפה והיה לאחר שחיפה והן סין בשר אף אני אביא כל שיש במינם מוסאה וכו' לאפוקי דם דנים ותגבים ושרצים דאין כמינם הני צדדין דאין חייבים עליהם משום דם אלא משום שהיא תמימה נופם תחלב כהמה מסאה דהוי דמיא דביצי עוף סמא דאסיר סדרתיב כח היענה כדאמר לעיל ודם שרצים מוסאה לצטרף לגשרם דאמרינן לעיל סדרתיב וזה לכם המבא וגו' אין חייבים כרח אלא על דם היוצא בשעה שחיפה ועמרה או התחת הראש כל זמן שיש בו אדמויות ועל דם הכנוס בתוך חלב הדליל דם בעין ועל קילוח דם הקור דרוו דם שנפשו יוצאה בו אבל דם השוחה בתחלה הקוה וכוספה אין חייבים עליו דאין ברה אלא כדם הנמשך דתיבוי כי נפש כל בשר דמו הוא כל אכיליו יכרה. דם התמימה ודם הגשרם האכילין אין חייבים עליהם כרה אבל לוקין בכותב וכתיב וכל דם לא האכלו וכתיב כרת הוא אומר כי נפש כל בשר בדם הוא אינו חייב כרת אלא על דם שהנפש יוצאה בו. השליל הנמצא בבעי בהכמה הרי דמו כדם האיביבם של ילוד דכיון דאינו מענין שחיפה אין דמו קרוי דם הנפש והרי הוא כאחד מאכיליו אסו אלא דדם הכנוס בתוך לבו חייבים עליו כרת דהוי דם הנפש. מליחה בשר ואיכירם חתיצין: מידו דם לבולין הויא מן התורה וכליאו מליחה הרם פירש כבישול וחזרו ונבלע בבשר ואסיר מן התורה בלא הוי דם האיכירם שפירש דאילו לא מ' מותר מן התורה יאמ' דם שבשלו אינו עובר עליו כדם קדשים דמשבשלו לא חיו למילתיה איהורא דאורייתא מיהא אביא מידו דהיה אחצי שיעור דאסיר מדאורייתא. וכבר נשחל דםס אסיר מן התורה ונבשרים בסליחה ודם שפירש ספקים למקום כבשר שנשברה ספקת הכהמה קודם שהצא נפשה מספקא לן אי ה'ל כדם שפירש ואסור או דילמא כי האי נונא לא מקרי פירש כיון שלא יצא לחוץ והוי ספקא דאורייתא ואסיר אפילו חי עד שיתלם. וצריך הדחה קודם מליחה כדי שיהיך הבשר ויצא דמו ע"י מליחה שאם הוא נקשר על פניו לא יא יא כח ככלל להוציא דמו ואחר מליחה כדי להרוח לחלוותה הרם שעל פני הכשר הבא שם ספליחתו דהוי דם שפירש. ובעיא מליחה ככלל סנוקב ונבלח הנם שחיצא דםס ולצלו וכשר חי לא בעי מליחה מדאורייתא. אוסמא דאסמיק הוא וחלייה אסיר שהרם מתערב בחומין וכשר נופיה נמי אסיר שאנו דואים הדם כאלו הוא בעין דאינו כשאר בשר שרדמו הוא סובלע בתוכו אוסמא דאסמיק וכיעי סחירקי אינם יוצאים מידו דמן לבישול עד שיתחבן ויתלם. היקין צלית ראש הכהמה הי דאורייתא למאי דאמרינן לעיל דדם שבשלו אסיר מדאורייתא חצי שיעור וכן בכל דם מבושלו או צלוי או מלוח דהוי כרותה אסיר וכדאמר. ואסיר הנכלע ממנו בין ע"י מליחה כתיים שנבלח עס בשר עוף בין ע"י כישול וצלילה ושליקה כסולייארה. וכן בלי חרם שנבלע מדם על ידי מליחה דאין יוצא מידו ומופנ לעולם כנכתיב וכלי חרש אשר תכושל בו ישבר :

יא' ליה... כרים הנשרי סיעום שבפנים אחר רוב שבתין: יא' חתך האבר קודם שנכנס סקום החתך נמי כולו אסור ודרשין פרטה דכתיב כרתא דכל כהמה ספרטה פרטה הכי פרטה החזיר אכול סקום חתך שלה לא החזיר פרטה לא תיכול אפילו סקום חתך שלה. ואבר עובר שיעור וחבבו לוקין עליו משום אבר מן החי אפילו מה הכהמה כראש שחיפה דאבר מן הבהמה דכתיב ביה כיון דאינו נהדר אלא כשחיפה אסו ובשחיפה מיהא ניהר ואם נחתך אחר שחיפה אסו אפילו הוא מה אינו לוקה משום אבר מן החי אלא איסורו משום ספרטה ואם סתה הבהמה ואח"כ חתכו לוקה משום אבר מן החי דהיא דהא אינו ניהר אלא בשחיפה עצמו. חלב עובר נקבה שהוציא אבר ונאסר אסור לשותתו סספק שהרי שו בו אבר א' אסור וסספקא לן חלב דעלמא דתמי סבה כהמה שכולה היה לאו כעבר מן החי דמי וחלב זה הבא סבה אבר אחר חי נמי לא נרע מינה ושירי או דילמא נרע דהתם חיותה העומר ליהקין ע"י שחיפה אבל חיותו של אבר זה אין לו חקנה עולמית וספקא דאורייתא לחוסרה ואסור חלב של אבר זה סספקא כדאמר ואפילו הכי נראה דאיסור חלב עובר זה לא הוי אלא מדרבנן דמדאורייתא ברובה כמיל ואפילו היה חלב אסור מן התורה כדאי אלא דאנפטר לומר דלא אמרי' כמיל ברובא אלא היבא ונתערב איסור בהרה נמור אבל הובא דמעורב סעיקרא כי הכא דלא ה"ל שם התר לא אמרי' כמיל ברובה וע"י. השוחט כהמה מעורבת ומצא בה שלול בין חי בין מה ואפילו עובר חי בן חשעה מותר בשחיפה אסו מן התורה דכתיב סעלה נרה כבהמה לרבות אח הוולד דרשינן כהמה דרישא וקרא אבהמה ודסופא ודרשינן הכי בהמה הנמצאה כהמה האכלו שהכל ניהר כשחיפה ושליא דמותרת כאכלו נמי ילפינן כדכתיב וכל בהמה וכו' האכלו כל לרבות שליא יצאה סקצהה ואינה קשורה כוולד אסורה דשמיא יצא הוולד שלה והרי הוא כולד ושליא כתיב' אולא ולא היתה שחיפה ואפילו נמצא ולד אחר בכסן כולל שליא ואם היתה שלא קשורה כולד מה שיצא מסנה אצור כאכר שיצא מן העובר. קרע או שחם כהמה ספרטה ומצא בה כן השעה חי ניהר בשחיפה עצמו דהיתהה הוא דרכי קרא מכל כהמה האכלו שאם רצה אוכלו בשחיפה אסו אבל אם צריך לשחיפה כגון זה שחמו וסוהר שהוא ניהר בשנים מדי מיטנים או ביושם וקנה שלי או בשל אסו ואם מצא בה עובר שלא נסרו לו תדשו אפילו הוא חי הרי זה אסור שהוא כאכר מאסו ואין ניהר אלא בשחיפה דאע"ג דבן מ' נמי ניהר בשחיפה אסו הא ניהר נמי בשחיפה עצמו דארכעה איה ליה כדאמרינן. כל עובר שהוציא ראשו והחזירו ואח"כ שחם את אמו הרי הוא כולד וצריך שחיפה עצמו ויצאה הראש כולד כיון כדאמר דילפינן מארם סבל אשר נשמת רוח חיים נאפיו כרש' בה' נדה :

פרק ו' אזהרת קלב שלא לאכול דם שנאמר וכל דם לא האכלו והאוכל כות

פרק ז' אזהרת קלב שלא לאכול חלב כהמה מותרת כדכתיב כל חלב שור וגו' לא האכלו והאוכל כות כמסוד חייב כרת כדכתיב ביה ונכרתה הגפס וגו' ובשונג סביא קרבן המאה קטונת

סדם כהמה חיה ועוף בין מטאים בין מהורים כמסוד חייב כרת בשונג חייב המאה קבועה דתיבוי לעוף ולכהמה חיה ככלל כהמה דתיבוי ואח הכהמה אסו האכלו וגו' איל וצבי וחסמו וגו' ובין מטאים ובין מהורים ילפינן ככלל ופרש ובלל דתיבוי כל דם לא האכלו כלל לעוף ולכהמה פרט נפש אשר האכל כל דם חזר וכלל בכל

ואינו חיוב אלא על חלב ג' מיני בהמה כדכתיב בהדיא שור וכבש ועז כן חלב ודבשמה בין חלב נבלה ופרשה מדכתיב בקרבן חלב נבלה וחלב מרפה יעשה לכל מלאכה ואוכל לא האכלוהו וגו' אבל שור בהמה ודחה חלבה בכשרה חלב שרש וכבש ועז הוא דאמר רחמנא וכן כל חלבו בכשרו ודחשו רמי מינו חיוב אלא משום נבלה. וחלב נבלה ופרשה חיוב דהיי אומר מוסף דנוקח אומר בכשר ולפי חיוב שמים ובחיוב נמי וחלב נבלה וגו' בראשית. ושילל בן פי' דהגמרא בכרמה או שחלש סחלבו מסעי אבס חלבו אבדו וחיובין עליו כרת הדשים גרמי דלענין שחיטה בלחוד הוא רמריבין כל בהמה האכלו. עליו חלבים הם לענין קרבן חלב שעל הקרב המזבח ועל כשמה פרסה כדכתיב את החלב המכסה את הקרב ועל שני הכליות כדכתיב ואת שני הכליות ואת הדלב אשר וגו' ושעל הבסלים והוא שבועיקרי חיריות סבגנים כדכתיב אשר על הבסלים וגו' ובחלו חיובים עליהם כרת כדכתיב כי כל אוכל חלב סן הכהנה וגו' ונכרתה וגו' לומר לך חלב שכמוהו כשר לקרב אסורו לך שחיבים עליו כרת וחליה אף על גב דמקריא חלב לענין קרבן כדכתיב ואת האהליה לחלוץ לא נאסרה דאמר קרא כל חלב שרש חלב ועז לא האכלו רבר שנקרא חלב בשלשון לא תאכלו וחליה לא איקרי חלב אלא ככבש וחלבו האליה ר"ל מזבו אבל בגי' אלו נזכר בהם חלב המכסה ועל הבסלים וגו'. חלב שעל הססו ופיה בית הכבשה הוא מחלב שעל הקרב ודבוק לו והוי בכלל חלב המכסה את הקרב וחיובים עליו כרת וכן חלב שבועיקרי חיריות סבגנים חיובים עליו כרת שדוא מחלב שעל הבסלים. חלב שעל הקיבה עוקם כמו קשת אסור רבתי ואת כל החלב אשר על הקרב לחביב חלב שעל קיבה והיינו דאקשאת דדמי לתותב קרום ונקלף שאינו סחורב אלא באמצע הקשת אבל דאיתרא שחר חלבי רמי כלל לתותב. וחסין וקרוסות שבחלב שחר כמחול ובבסלים ובכליות אין איסורין אן התורה שהרי חלב אסור רחמנא ולא חוסין וקרוסות אלא קרום. דד המחול שחיבים עליו דהיי בכלל חלב שעל הקרב וכן חוסין וקרוסות שברם חוסין שבכל וביד ובעוקף וכלדו התחתון וקרוסות שכמותו ושעל הביצים אין איסורין סן התורה דרם אסרה תורה ולא חוסין וקרוסות אח"כ שרם אסורים סן התורה בכלל כל חלב וכל רם אין לוקין עליהם והיו חנוצי שדוא שדוא אסור סן התורה אין לוקין עליו. חלב שהבשר חופה אותו שחר שעל הבסלים ושעל הכליות הוא דאסרה תורה ולא שבתוך הבסלים והכליות וחלבים שבאשר איסורים מותרים שאינם אלא שמים.

וסקרושין אסור דרשום דתנגבלה או נמרפה או אקישת לא סקע איסורא גדיד הגשה דהיה לה סקיקרא סינה ונהג בשלל בן פי' דד לענין שחיטה בלחוד הוא דמריבין כל בהמה האכלו אפילו בלא שחיטה. ונהג בידך של יסין וידך של שסאל דכתיב כי נגע כהן ידו ובתרוייהו דהא ונהג דמסחוריה אמת ונשייה בתרוייהו דהבדו כשחוק עד שגשו ממקום ועלו אין איסור סן דתורה אלא שעל כף הידך בלבר והוא עגול כשר התחן על עצם הקלית דכתיב אשר על כף הידך ושאר גדיד שלמעלה סן הבף ושלמסחול. וחלב שעל גדיד והגדי העליון אינם אסורים סן התורה דלא אסרה תורה אלא גדיד שעל הבף ודבוק לעצם כדאמר. ושיעור אכילה בבית בכל איסורי אכילה ולוקח ואם אבל כל גדיד שעל הבף אע"פ שאין בו כותל לוקח משום רבירה הוא באוכל נמלה כל שדוא חיוב דבי אסור רחמנא לא תאכלו גיד ולא תאכל עוף טמא וכלו פי' בין גידו בין קסן דכדולד סיקרו גיד עוף וכלבר שישו סמסאי. אבל בית מדי של יסין וכיות מדי של שסאל או שאכל שני גידין בולן אע"פ שאין בהם בית לוקח שמינים רבל דד ודא אסור באנפי נפשיה דהא. עוף שיש לו כף ובמהם רלית לת כף עגול מספקי או בהר דידה אולונן ואסור ביוף דעגיל ולא בכמהם דלא עגיל או דילמא כתר מיניה אולונן והיי אפיבא והיי ספיקא דאורייתא ולדוסרא ובדיד הגשה של סמסאי פמור כדאמר לעיל. האוכל גיד הגשה של נבלה או סן מרפה או של עולה חיוב ג' משום נבלה או מרפה או עולה דמרתך שנכלל באותו האיסור שאור גופה שהיה מותר כלל נם הגדיד ונוקף עליו זה האיסור האחר ואיסור. חל על איסור כשדוא כולל או מוסף או בת אחת כדלפינן ה' איסורי יבאה. וסן התורה ככל סקום וסן לוקחין מכל אדם דעד א' נאמן באיסורין כדלפינן כדכתיב ואם נמצאו שהיתה בשר נבלה או מרפה כשחיר הדמים לבקלים דהיי סקם מעוה סן התורה ולא חיישינן לחילוף אלא בגנים. סן קבוע ולקח בשר סמסאי הקבועות כסחצה על סחצה רמי כדלפינן מוארבו לו וקם עליו אוהרת קי"ו וכל רפרישו ולקח סמסאי שפירש אולונן כתר רובא בין לאיתרא סן לאיתרא דכתיב אחרי רבים להטות רע"ג דמגהרין קבועים סן כלשבת הגויה כיון דיוקעים ורואים סן הם המוכני ופי' הם החיובין וכן הוא שילך אחריהם אבל הבא דלקח וול ידע אם לקח סחנות שחופה או נבלה לא אסורין וול כתר רובא אלא הכא רפירש ולקח סמסאי שפירש. ובשר שנמצא ביד עכ"ם דהי כמי שפי' ומותר סן התורה אם רוב סוכרין ישראל. גדיד הגשה מותר פהגא דאפילו סחצה לומר דאין בגדידים בנתון מעם אפשר רדונו בכלל נבלה לענין שחיטה הכתוב בהגא כדכתיב לגר אשר בשערך וגו' כיון דהו בכלל נבלה לענין אכילה דלקי משום נבלה נמי בראשיתין לעיל וא"כ לא שגא גיד רנבלה או דכשרה מותר בהגא ודע דהיי חלבה כדכסוד. כל סקום שנאמר בתורה לא תאכל לא תאכלו אפילו איסור הגא במשמע עד שיערום לך התובן כדך שחרם בנבלה דכתיב לגר אשר בשערך וגו' וחלב דכתיב יעשה לכל מלאכה או שיערום בתורה שבעל פה שדוא מותר בהגא כמו שקצים ורמשים וכל דבר מסא דם האבר סן דהי וגידיד הגשה שכל אלו מותרים בהגא מפי הקבלת אע"פ שאסורין באכילה. וכל האסור בהגא אם נתנה אינו לוקח רכל דבר דהיי לאכילה אין דרך האתור אלא באכילה

פרק ה' אזהרת קלד שלא לאכול גיד הגשה דכתיב

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הגשה ובסניו נצטוו על כן אלא שבהנהגה במקומה להדיע נאו זה מעם נאמר. ונהג בכרמה ודחה כדכתיב את גיד הגשה אשר על כף הידך כל מי שיש לו כף מביטו העצם של קלית נבחה ועגול מה שאין כן כעוף שהבשר שעל הקלית ברוחב הוא והיי דוסה לתב וכסמסאי אינו נהג דהיי ביה כולל ולא מוסף ולא כף אחת גדיד נצטוו של סמאח לא אסור משום פוסחה ואין בגדידים בנתון מעם הכתיב נמי על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הגשה מי שגידו אסור וכבשרו מותר אסור דקוטנא יצאו אלו שבשרם אסור. וגידיד נבלה ופרשה

לעיל התם דרשין מבלב דתרי מנייהו מיתרי דתתא
 סזי לסיכתב באסו ואנא דיענא דבלב אסו קאמר כיון
 דבתר מנייהו דהה כהובל חלב אסו ודנא דרשין נטנא
 דקרא דאף על גב רלא דהה כתיב אלא באסו דהה דיענא
 דבלב אסו קאמר ור"ח דרשין שמיך חלב אסו ולא
 חלב זכר ושעומה דאף על גב רלא דהה כתיב חלב דהה
 משמע דבלב קאמר בהוטר. ודס שבשל בבלב נמי לא
 אסר סן התורה דס לאו בשר הוא אבל הסבול בשר
 סתה או חלב קאמר בתם בשרם בחלב לוקה על בישול בשר
 הי גרי בחלב אסו ואם לאו ששם בשר בחלב לא דהה
 אסר בישולו ואינו לוקה על אכילתו דהא בלא הכי
 אסר ששם נבלה חלב ואין איסור בשר בחלב כי עליהם
 דאין איסור חל על בשר איסור נתיבין בלל או מוסף או בת
 אחת. שלל בחלב חיב בבישול ואכילה דבבלל גרי הי
 אבל שלאי עור נידים ועצמות ועיקר קרנים ופלגים
 הרבים בחלב פסור רלאו בשר היין דכתיב גבי סמאים
 מבושרם לא האכלו על בשרם באוורה ולא על עצמות
 נידים וקרנים ופלגים משמע דלא דהו בשר. בשר וחלב
 שנחבשלו ביחד ונתגר מעם זה לזה הבשר אמורה ולוקה
 עליו סן התורה דהא נתערב נוף החלב בכשר וידב כח
 מעמא ולא בסיל אפילו באלף סארוויאת ומצטרף מינע
 החלב להשלים שיעור כותב בשר דעירוב שניהם אמרה
 תורה ובשאר איסורין לא לקי בגושה ומעמא עד דאיבא
 כותב כבדי בחלב פסור רלאו אבל איסורא סארוויאת מיהא
 איבא דכתיב וחקק יהו לכם לאסור את ערוביהם אם יש
 גנותן מעם והרב ז"ל נראה דסכרא ליה דהו אסמכתא
 בעלמא והחלב אמורה סן התורה ואינו לוקה עליה דהא
 ליה בה אלא מעם בשר ולא סמכות ואיסורא סארוויאת
 מיהא נראה דאיה בה אפילו לדעה רשי ז"ל דקאמר
 דבעלמא מעם בעיקר לאו דארויאת דההם היינו מעמא
 כיון דליה בה סמכות איסור בסיל סארוויאת אפילו
 סין בשאנו מינו אנה ראיית ביה מעמא אבל דבא כיון
 דאיה ביה מעמא ודרך עירוב שניהם אמרה תורה אסר
 סארוויאת ולר"ח דסבר דבעלמא מעם בעיקר סן התורה
 הבא דהיי מין בשאינו מינו ועירוב שניהם אמרה תורה
 חלקא נמי לקי ומעט ולא סמכות רמיהו חלמרא עלה
 דמתני רספת חלב שנמלה על החתיכה ובר דמשמע
 ראפילו בבשר שיש בה מעם חלב תריא מעט ולא סמכות
 לא היא דרבבשר מעט וחלב נמי אייה בה ולא בעי
 למילף איסור מעטו ולא סמכות דארויאת אלא משום חלב
 גושה דמשמע נמי סמכתי דאסרא אף על גב דליה בה
 אלא מעטו של בשר ולא סמכות בדכתבי ובישול בשר
 בחלב ואף על גב דבשר חלב דרך עירוב אמרה תורה
 בכלאים דהיי לחוריה דהיי תחריה שיי דרך עירוב
 אמרה תורה ולרבי לא בסיל בלל והכי נמי דהה לן למיסר
 רבא רלא ליכסיל בלל כיון דדרך עירוב אמרה תורה לא
 דהא רשאני דהא דרך בישול אמרה תורה פירוש דאיבא
 נתינת מעם. קדרה בישול בת בשר לא יבשל בת חלב
 ואם בשל גנותן מעם אסר דמעם בעיקר כדאמרין
 בנישול עינים בבלי סין דכתיב כל דבר אשר יבא כבש
 זכר כדילפינן פירי ז"ל. העמיד נתינת בעור קבה לא אסר
 סארוויאת ודרך בישול אמרה תורה כדכתיב לא תבשל
 גרי בחלב אסו אבל העמיד בעור קיבת נבלה ופירשה או
 סמאה ויש בבניה מעם בשר אמורה סארוויאת למ"ד
 מעם בעיקר דארויאת. עליו בחלב לא אסר סארוויאת
 כדאמרין לעיל גרי פרט לעוף :

לא לקי אלא באכילה ושאר הגאות אסרו סן התורה
 בחצי שיעור :
פרק ט אזורת קלה. רלח לא תבשל בשר בחלב
 רכתיב לא תבשל נדי
 בחלב אסו וכל בשר בהמה כסמסע רכתיב ושלה יהדה
 אה גרי העינים באן פירש לך הכתוב שגרי זה מעים דהה
 הא בל סקום שנאמר גרי סתם אפילו שאר בהמה כסמסע
 סארוויאת לפירוש ברסר. ואכור בהתא דג"פ כתיב לא
 תבשל גרי א' לאיסור אכילה ואחר לאיסור גיאה ואחר
 לאיסור בישול אבל אינו לוקה על איסור הגאה דאין ראוי
 למנוחה מצוה בפני עצמה מפני שהיא והאכילה ענין א'
 כי האכילה סין סמני הגיאה היז. וקוברין אותו ואפרו
 אסור הקבורה מדברו קבלה וכיון רלא הפעין דהכתוב
 לשורפו משיך איסוריהו לעולם ולרבי אפרו אסור דאלו
 היה מעין שריפה הרי נעשה מצותו כיון שגשרף והיה
 אפרו סותר ומי שבשל משריפה בא' אפילו חצי זית וזת
 מזה וחצי זית מזה לוקה רכשם שלוקה על אכילתו כבזית
 רעירוב שניהם אמרה תורה כשיעור אכילה דהיינו כזית
 כך לוקה על בישול כבזית משריפה :
 אזורת קלה שלא לאכל בשר וחלב שנחבשלו ביחד
 והוא אסור פעם שנייה לא תבשל גרי
 בחלב אסו ר"ל איסור אכילה והאכל כותב משריפה אע"פ
 שהוא לא בשלו לוקה דכתיב לא תבשל דהיינו אכילה
 בארויאת ומי שחק רכתיב סלאור האכילה כפי אלא
 מפני שאסר הבישול בלו אפילו בישולו אסור ואין צריך
 ליסר אכילתו כמי ששחק מרוב סמסא כח הבת. אין
 אסור סן התורה אלא (אסור) בשר בהמה סתורה בחלב
 בהמה סתורה רכתיב לא תבשל גרי בחלב אסו ונדי
 הוא כולל ולד השור ולד השנה ג"כ ער שיפרוש הכתוב
 גרי עינים כדילפינן לעיל ונדי בחלב פרה ורחל ראינת
 אסו מנין חל בחלב אסו דסאחר שכתיב בא' סתם בחלב
 אסו היה יכול לכתוב בב' האחרים באסו והיינו יודע
 שר"ל בחלב אסו ומשמעות הכתוב נמי הכי הוא רכתיב
 בקרא נופיה לא האכלו כל נבלה ומסך ליה לא תבשל
 גרי משמע כל שנותנ בו איסור נבלה נמי בו איסור בשר
 בחלב דהיינו בשר שור בשב עזו וחיה ועוף מותרים הא
 אימיעופו היא עצמה בחלבה סנין חל פעם שלישית
 בחלב אסו כדאמרין ולא נאסר גרי בחלב אם אלא
 שריה רכתיב כדוהה. אבל אם א' משריפה הוא סמא אין
 חייבים על אכילתו משום בשר בחלב רכתיב גרי ולא
 בשר בהמה סמא שישל אפילו בחלב סתורה וכתוב
 בחלב אסו קמא דמשמע רלא נאסר חלב אלא סמין
 שנאסר בשר ונדי הוא. ואחרכא ביה כל בהמה סתורה
 ולא סמא הילכך חלב בנדי דהא אסו כתיב וקא סמסע
 חלב סמא אפילו הבשר סתור וסותרו כבישול והגהה
 כדאמרין. וכן בשר חיה ועוף בין בחלב חיה בין בחלב
 בהמה אינו אסור באכילת סן התורה כ"ש בישול והגהה
 רכתיב גרי פרט לעוף שאינו בהמה גרי פרט לחיה שאינה
 בהמה דאף על גב דדהה בבבל כדסא אהא קרא ומיעפה
 וב"ש דנים והגבים דסותרים בחלב רלאו בהמה נינוה.
 המעוש והמבשול. בחמי סתריה כ"ש ותיבא כון פסור
 סמלוקה רמסמקא לן אי דהי בישול אי לא דהייא סמקא
 דארויאת ולדסורא. דמבשל כמי חלב סותר סן התורה
 רלא חלב סיקרי ובחלב סתה ובחלב זכר נמי לא אסר
 סן התורה רכתיב בחלב אסו ולא בחלב זכר בחלב אסו
 רלא בחלב שישמה ואע"פ דדרשין לחתהו סן התורה

בפ"ד

ס פ ר

רוח חיים

חלק א'

חידושים וביאורים לדי' חלקי שלחן ערוך

מאת

הגאון שר התורה והיראה

כמהר"ר חיים פאלאג'י זצוק"ל

ה' תשל"ח

ו'ה רה' צי"ב

בס"ד

ספר

רוח חיים

יסודתו כהררי קדש מן הקדוש כשלחנו הטהור מש"ך טור"א ריב"ה ויע"א המאיר לארץ ולדעים • ממה שעלתה במטרתי רוח נמוכה מנחם שעורים • מיל' מיל' קטני' קצת רשימות וזכרונות ואזהה חדושי דעים מפי סופרים וספרים • ועיר שם ועיר שם הלכתי אחרי הקול'רים • אשר למדתי במרששו של שם נודע כשערים • הגביר הש"ר החכם המרומם רודף לזקק וחסד ואמון לבו כגבורים • כמה"ר סי' **ארעור היולד** כבר **מנוח** ו'ל נפשו כטוב תלון וורשו ירש ארץ מעלת הגבורים סי' **מנוח** הי"ו וסי' **יצחק** יל"ו וקר עשירים • שנים יאריכו לדור דורים • ותבנה כהמ"ק"כ וקרי"ב שם קרבנות חובותיו ועולה לה' פרים • פי המדבר קטן המדבר והוא הנעיר

חיים פאלאג'י

ס"ט

וגדול המוכה המביאו לבית הדפוס איש חיל רב פעלים • אשר נתן לבקף מולא פרו קדש הילולים • הגביר החכם המרומם כמה"ר

מיכאל חיים אמאטו

נר"ו • כדון הוא שיטול שכרו • הגר שלום ירחא דע יאריך ימים בטון רמוריו'ן בשם הגרולים • וחתן הגר התס"מ נבר כטכטון כה"ר **בושן מנשה** הי"ו מבני משה גבורי החיילים • יז' ה' איתו את הכרעה ויעמר חי לראות כבטן ארשל ושם נעלה שלש רגלים • אכ"ר

נדפס פה **אמיר** יע"א

תמ"א המלך שלטון **עברול עויז** יר"ה ותמ"א בדפוס של כה"ר **אהרן יאושע די שינורה** נר"ו וחבריו העי"א מתוקה שנת ורחא כנוס לבקף שלום **על ישראל** לפ"ג

ברכת הצלחה ובריאות לה"ה אברהם אלטלף

ולרעייתו אסתר הי"ו

על נדבתו להדפסת הסה"ק הנוכחי

לעלוי נשמת אמו רחל בת פלומבה ע"ה.

ברכת הצלחה ובריאות לה"ה משה פלבני וב"ב הי"ו

על נדבתו להדפסת הסה"ק הנוכחי

לעלוי נשמת אביו יצחק בן בבאי ז"ל

ואמו רחל בת יצחק ע"ה

לעלוי נשמת המנוח הדגול מזכה הרבים

הרב חנניא שרגא זצ"ל

נ.ל.ב.ע. כ"ו כסלו תשל"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

אזמר כהן זה מגלה עמוות הקס הוא כשלא
 נודע דבר שאין כ"ד יכולים לנעש כשכיל זה
 הוא מזהר להיוטות שלא ימנעו מן הכרחה
 ולא יולאו לנו על הכרחה יב"ש גם כפי' ע"ד
 בלב לפרש רברי הספרי וז' ולדעתי אינה קושיא
 שהוא קורא לפשו ומזכיר עליו את השם ואומר
 לה"א היתיו אומר ריך להיות באהרן וכמו ותברך
 אחריו וכו' יע"ש ועיניו ב"ס מעשה אברהם
 סי' כ"ב ועוד שם סי' ק"ל ללוו וסי' כ"א לקטן וסי'
 כ"ג לאשה וכו' כ"ד לעבר כהן כשלא
 שפחה כענינתו או נחמנו לו מת"כ יע"ש .
 ועיניו מקור חיים

ב סכ"א וכן נהנו וכעוררו אומרי יע"א
 מי שהוא ירא את ה' ואירע
 ששחט עור או כשב או עז כביתו והוא מקיים
 מלות נתינת מתנות כהונה וזעזע לחיים והקובה
 אהנם כרחה אינו ריך כמ"ש הרשב"א בתש"א ת"א
 והרב אבודרהם כרוס הספר ונ"ה כהנ"ג והרב
 שו"ב כמ"י זה והנראה שיש לברך בלא שם ומלכות
ג אברו זה הפסוק פטור מרינו ארס עיני
 וכה לגוי רמ"א יע"א ועיניו מעשה אברהם
 סי' כ"ה

סימן סב

ס"א אמה אקור כהמה חיה ועוף עיני
 מו"ה הגדול בתק"ל יוד' ח"א
 סי' כ"ח כענין אי שרי להושיט אמה לב' ועוד
 שם סי' כ"ט לענין ח"ש ואי כסוית אבר מכשר
 לבר לקי' ב' ועוד שם כמ"ל אי טהב כטמאים ועוד
 כפי' ל"א אי כעו אבר שלם ולבני גור הגנלם אי
 קנו כסוית ואי תתרו בו עמוס כשר אי לקי ואי
 אקור חע"א כח"ש ואי כדרכה איתא שם סי'
 ל"ב וכרסקו אי לקי ככ"ש שם סי' ב"ל וע' להרב
 מר ברה כס' תורת וכן סי' כ"ט ועוד לו בתק"ל
 מ"ב סי' י' כענין ח"ש ומשה ידבר סי' י' וע' להר"ש
 חדש ח"ב ר"ו ע"כ וחסים וחקד טקפויא סי' י'
 וכ"א ונר מטה סי' יוד' אות י'

סימן סג

ס"א וניעלם מן העין אקור עמ"ש רכ
 אחאי חדוי לו התקן רוד
 גר"ו ב"ס הכהור מיב' לב' ח"א סי' יוד' וכפשו
 האומר תורת זכה סי' ל"א כמה סעופי ריטס
 ואוהרה יתירה על השוקט וטורק בזה עי"ש רברוי
 כי נעמו וע' שער המוס וחס"ו לענין טכונות
 עינא כין ת"ח ל"ע"ש ע' כניר יע ר"ד ע"כ

סימן סד

א ס"א חלב שר רכש ועו אקור וכו' ואקורו
 אקור תורה ועובדו עונש כרת
 כי כן תרכוס כל ישראל לזהר כשמלגיקוס נרות
 של סלב על השולן שאבוכים לו מפעם תח
 מהם לטק המאכל ורבר כתבו הטוקוסים דכנר
 של חמאס שלא תלוק בשכת שמה יהיה מנאף על

האובלים ששלתן שסם של כשר כמ"ש ארס כהא"ט
 כח"ח סי' ק"ד סק"ד יע"ש וכו' שיש לאקור כנר
 של חלב שאקורו ברכת אפי' כמות החול ול"ל
 בשכת כי בלא"ה אינו יוכל לנעש כהא שסם יתיו
 מהחלב ממתת שאור כחול יוכל להקירו משא"כ
 בשכת ועוד כי לנפעמים יעה פתולת חנר ויהיה
 חולקת וממס כל חנר וכמות החול יוכל לתקן עי'
 המספרים וכרומה משא"כ בשכת כי כן יש ליהור
 בזה והוא כדור

ב ס"ב וי"א שסם שלמו לו חדשו חלמ אקור
 וחיוב כרת עמ"ש הרב כפר ועקב
 רמ"ז ע"א וע' שער המוס וחס"ו ות"ת ארס סי' ח'
ג ס"ט חלב הדטוק ע' להרב כהן ליון סי'
 מ"ח תלבד רמנ"א דטק כטחול
 אקור שהקיר הקדוים אס הוא אקור עי"ש ועיני
 כק"ס שצרי חרף כרימי מקור וכספ"ק ארבת חיים
 ס' וישלח מ"ש כס"ד

ד ריך שגמלח בלתי מקור ולמ"כה היה יוד' רר"ס
 ננר ת"ר ר"ר ונכחל כס' ע' מוה"ר לב
 שלמה סי' י"ג

ה סכ"א טבח שדרט לנקר כשר וכו' עמ"ש
 הרב החסיד מוה"ר ש"ס אטוחב
 ז"ל כס' החכונות רכ"כ ועיני למרן מלכה מארו
 לתתיון כס' חיים וחקד כקטתיו אות י"ד על
 מנקרי הכשר כעירט אומר יע"א ועל הקלכוס
 ועיני כק"ה חיים כד פ"ש עליהם

סימן סה

ס"א יש חוטיון שאקורו משום וכו' ושכלמי
 התחמון כנר הלשון מכאן ומכא

רפוי להכיו פה פתגמן כתב הרת מהרב המופלח
 ראש על ארץ ארויחט פולו יע"א הדיס משה גדול
 כר"ז ישל"ח ח"ל

זאת ארדש לפני מני"ר כר"ו כי זה ימים שיש
 כהה ריחוס מנול ל לבט כי הקלכוס לא
 היו חותטון החוטיון שכלמי התחמון שכראש כשכוס
 ושה עוים אפי' כשסוי לבשלם בקדרה וריחט שפני
 ריון ריך לתחוד חטיון הללו וכשהוא לבשל הוא
 ריון פשטע בלי אום מתלקת כמבואר כפתק גור
 הפשה דל"ב ע"א ובפרק הודיע רקל"ג ע"א ובספר
 הרי"ף והירמב"ם והרא"ש והטורו ומרן בשלחט הטואר
 כלי שום מתלקס ולע"ז אינו בזה למר ראיין
 לבטל המנכח אפי' שהוא ננר ההלבס דמי וימר
 שאנהב עפ"י ותוקן רכנן כפוראי ז"ל שמה לא
 יחס דעתיוסו על זה ועוד אפי' אס לאמר שהוא
 מנהג נלע"ד ריש לט רשות ולאסר ואין בזה משום
 לנו על הדאשופים ח"ו עיני להרב שמע ועקב
 ז"ל ס' מקן ר"ן ע"ג מ"ש באורת המנטוס רנ'
 חילוקים יש ככרבי יע"ש רעמט טקח לג"ד לאקור
 ואין בזה לנו על הדאשופים וגם מני"ר כספרו
 הגורא סמוכה לחיים סי' א' מר"ט ואילך הארר
 בזה ומדבריו נראה לנרתי דיש לבטל המנהג אפי'
 באקור דכנ"י או לולא חלמי יבוט שיודיענו איך
 הוא מנהגם אי נהני הקלכוס לתחוד ח"ו הלט
 לתחוד

זה לכ"ע הרי"ש הטוב עוב שלא יאכלו כל מידי
 שצריך נוקור וכדברים האלה אמר לנו הרכ הסומך
 שעברנו אומר יע"א כמוהר"ר **נסיים משה**
הכהן ארויזש נר"ו אשכנז
 למני"ר נר"ו ומקמתא עיר גדולה ש"ח
 וש"ס באימורינו אין לנאמן שלא יש בקיאים ומומחים
 ואולי הקצבים שלנו שאלכו ירחו לתלמידיהם
 שעדיין לא לקחו האומנות ע"ה וזה כבוד עיון
 בתקנת מרן מלכא כס' קיים וחסד מ"ש על
 הקצבים יע"א

ב ס"ה גיר הנסה עיון יד ליהוה סי' מ"ד
 דרשנ כבשר ארס וע"ע שס
 סי' כ"ו ובס' תורת מטאח כלל ז' ובר מלח ח"א
 סי' יוד אות ל"א וע' מנשה אברהם סי' ק"ו וכ"ח
 וע' גוג ישו אות רח"ל וכות אברהם אשכנזי
 במנחה בלילה דקד"ס ע"כ

ג שם גיר הנסה אי מותר לקבל ישראל
 לנשות סארכינ'ה מהירוכוס
 שיש בהן גיד הנסה למטר לבוים או אסור לנשות
 סמוריה כדברים האסורים על זה עמד הרכ שרה
 הארץ ח"ב סי' כ' והשיב ומהן הדין מותר דלך
 לחוש לט' המתמרים יע"א ויחזק יש לחזור ולנשא
 אהו למיכל מיטתה מאי דלא ידע דקשה לנשות סימן
 ישיח כיכר וע' מנשה אברהם סי' כ"ח וע' ש"ח
 יעבז ח"א סי' מ"ב וע' י"א זקן סכ"ח וע' כס'
 הקטן חיים ביד סי' ה"א על רגלי כהמה ערפה
 וע' להרכ ביה אפרים סי' טו ודוק וע' עה"ד
 סימן כ' אות יוד וע' שער המים סי' ז' *

ד הרכ כרחי ופלטו כקקט'ו כתב דמנקה
 אחד מומחה רלה להכרית דגור זה
 אינו נמלא בכהמות נקבות כ"ח כזכרים דוקא
 והיה קמ"ב כתב דטהג כזכרים ובנקבות זה ד'
 וקמה עליו כס' תולדות ארס להגאון ר"ז ז' ח"ב
 דכ"ב ע"כ רכסמ"ב לא נמלא כן ולא כסמ"ק ואי
 בנקה על החיור דבתג דטהג כזכרים ובנקבות
 הרי"ו הוא למיור כלי ארס דגס הנשום מוהרות
 על גיד הנסה וכמו דנקוט בלושינה המוטק כשאר
 מלות ע"כ רפח ח' :

ה מו שוהר שלא לאכל כל בשר ידך אם הטהב
 היתר יטל ונתן לו כיון ולדיריה של
 המאכל לא קביל אסורא ע' נשמת כ"ח ח"א סימן
 ג' ושם כס' ז"ל באסור מסייע ידי ע"ע מהיבן
 בפ"ק"ל ואי הנשף מוהרות ונוד שס סי' ל"ה
 ואי כמ"ע איתיה לה"ש סי' ל"ו ובאסורין דרבנן
 שס סי' ל"ו ועוד שס סי' ל"ח יע"א וע' לקמן
 סי' יק"ב מ"ש ש :

סימן סו

א ס"ב דם בליום עיון להרכ עין המים
 ר"א ע"כ

ב ס"ג קורט דס ע' להרכ פתח סדיר
 ח"א דקד"ג ע"א שיעמר
 על ידך הטובל בדם אפס קבהו ואי יאכל הפנה
 האחר ואם יש מילוק בין חס לזנון ואי לכתחילה
 יחזקך לך היס קורט אכילה ע"ש וע' כס' קורט
 הוכח מע' ש' לענין הקטן שיש פנימה כלל האחר
 ויש

לפחות כשהוא לכבל ואם יצאו שלא לתחוק יודיעני
 כל אם יש כירס כמה דלא ירחי שאלו לא מלחא
 כס' לך היתר כזה כח כח כדירתי לכבל מכהב
 כזה או לא על הכל יודיעני כראש ועמו הס"ר
 וכן עתה היתר ל' עכ"כ פטנו כתבה השקטון משלומיקו
 יע"א ממע' הרכ הגדול מאשר שמה נר"ו וסדך
 את ידו על מ"ש הלע"ה וכלל כחך דמגלגלין
 זכות ע"י וכאז והומוס של כרסות על אשר זוכנו
 ה' להרים מנשול דקפך קרא לכל הקצבים וזויה
 להם ככ"ו לכ"ו ככל תוקף הוו ודיונין מעתה לתחוק
 חובי הלוי והחמיר גס בחובו הלשון הגס שבמחלקת
 שניה וכתב דלויין כזה משום מניח לנו על הראש'
 והשולט על הארץ יעשה ככל אשר יוכשר כענינו
 זמ"ד ויום אחת עולו בהקמתו כל מע' החכמים
 הי"ו שבעירתי יע"א לזנות ככל תוקף להקצבים
 ולמנקרים שמבאין ולהכא לא יוכלו ולא יורשו להוציא
 מידם ראי' ככסים וטלאים מכלי חיתוך חובי הלויים
 והלשון כאשר הוהיר מע' הרכ סגדול רב קוב"ו
 נר"ו להקצבים ולמנקרים שבמ"ק יע"א והוסיק
 הרכ הנו' להודיענו דנשה הדישה וחקיקה על
 זמן קדמון והעדרו לו הוקטע דכשאלותיקו הי"ו
 נו הרים לתחוק גס חובי הלשון ובאירובת הימים
 והשנים שפקקע דבר זה באין נוכח סכר' כעניניהם
 דהיה מנהג בעלמא ולא מדר' הדין ומנעתה עשה
 להם אזהרה גמורה וכו' יודיעני מה עשין כמח"ק
 ושלמו יסגא

הלעני

רחמים משה

כמבור"ר רפאל

ס"ט

וחת תש'

ראיתי כל מ"ש מעב"ת נר"ו כענין חיתוך
 החוטין לאסור איס'ר הדין עמו וכמבואר
 כס"ס וכפוקים וגם שאין כזה משום מניח לנו
 דיוקר ממה שקריתו כספרי סל"ח לנו כתוב כקוב'
 משא חיים כחורת המנהגות באורן וכרוכב כיד
 ס' הטובה עלי ואעיקרא דל מהכא תקפתא חדשה
 כארץ דהאמת ידך היו טהנין לא דכאמלעית
 סמנים אסור דרוי וכא מהדרא של קצבים ממייעט
 יו"ש הקטל כדבר ולא שם כאיס עתה לנשות
 דבר חדש שלא שיעורו הראשונים כ"א לחור הרכר
 לקדמותו ולת' כעירט אומיר יע"א כך טהנין
 כדוריות וזריות לתחוק החוטין שכלמי התחתון
 ושכלשון ומה שהיבא ממדכ אשר המלך נר"ו פליאה
 דעת ממני על הרכ הנו' וגם על כת"ר דמה כ'א
 למדש דהן הס הרכרים אשר כתוב כס' שלחן גבוה
 על שלומיקו יע"א ואין כל היס זולת אגור לכ"ר
 נר"ו והמנקרים שלטו יש מהם שהלטו למח"ק ורואו
 לקצבים שלהם שנינקרים הירכים והטאכאן והללג
 שכלר העאכאן והסקתלו שאין בקיאים לנקר ויפה
 כ"א ה"ר אהרן אקאמני' הי"ו שראו כקו גרין
 זה האומן יהיה מלמד לאחרים דאל"ס כשהלך

בשם יי

בדיקות

של מהדר יעקב וויל
זל עם הגהות וסדר
הבדיקה בדרך קצרה
עס דיני ניקור הבשר
לרש"י זצ"ל והגהות
מבעל העמוד
זצ"ל

פוח מאטובה

נכס וי"ו סל"ל עסק ב"מ
יעקב זל ל' עמדה

דרך הבריקה בקצרה

כשהבודק בא לבדוק וחתוך מעט כחצר הכנר מאל
 הכלעית כדי שיכניס סכי אנכצית כנר ימין
 הנכפזה שהיא ימין הבריקה כשתלויה ברגלים כדי שימאסם אס
 כסרחה אוכף או אומא לחצר הכנר ולא יחתוך לנר חלל סנוף
 והרכה כדי שלא יחתוך שום סוכף ואח"כ ירחיב הסתק ויבדוק
 תהלה אס הפרדה לפחית עוקני האומא משימן שהיו שתי הערנות
 הסקלקה הלה ואח"כ יבדוק בכחת בין ערונה לנלעו ונערוג
 שלא כסוכה לקיה הלה אח"כ יראה שהיו ב' איכות ואומא ולא
 יהיו חסיר עד שלא כסאר מרפא דאסא ולא יסיו חליף שלא יהיו
 יותר גדולים שאר האונות מאוכס הסוכה להומא וכן שלא יהיו
 פחית כנר ימין מנר שאל וכן שלא יהיה יתיר בעזרת אוכס שלא
 בדרי דאובו יותר מרפא דאסא אחר כפומה ולכד שרפה שאו
 מריפה אף באוכס הסוכה לאומא סדרכה להתפצל אח"כ יראה
 שלא יהיו סדכות שאוכ רירין במימין כמשמש הוד לא מאומא לאוכס
 ולא מאוכס לאוכס שלא כסדרן שיכווננו לבג ומנב לסוד וכן
 בחלון וכן מראכזה לשלישית ושאלין בה תדתי בועיד סאוכי
 או לפילו חמת כמיוכל ואין חוט כשר מקוף או אכל סמירין
 כמקום הדק שבו לפי חוט כשר מקוף מריפה ושאלין סוכס ונכא
 מתוך הנוצא אח"כ יכניס ידו ויוצא עיטוכיתא דורדס עוכיסה
 וימאסם אס ויבה סוכס או יוצא שלא כמקום הדק שאו דוכס
 כדן האונות אכל אס הנוצא כמקום הדק שבו חוט כשר מקוף
 או סופס היטוכיתא חקומה או חסורה או יתירה הכל מריפה
 ואח"כ יחתוך כחצר כנר סוכס אמל ויבדוק אומא ושני אונות
 הרגלים בה הכל כמו שיעשה כנר ימין ויס יס לו ספן
 כשיעשה ויפס הריחה ויהו וידוק גם כחלונות
 כשחיות וימאסם כנר ימין וכל סן תכלתו

רבא דמש אומי אית לה לדיא שלש מימין ושני משבאל
 כשהבהמה תלויה ברגליה ופניה כנגד הבודק ואו ימין
 הבהמה נגד ימין הבודק ושבל הבהמה כנגד שבל הבודק

הנה

דיני אונות

אמר

כנותנו ז"ל
 מכין למרפה

הסיר אייתיר
 אי חליף מריפה

שהיא אפורה מן המול דכתיב
 וכשר בשדה מרפה לא תכלול
 כדי זס זל לכותות כנר ימין
 מריפות ועוד כתוב לטכנר
 בין הטט ובין סטה ובין חמוס
 הכלכלת ובין חמוס אסר לא
 תכלל ותכא דמי ליתחבאל רלן
 יא מרפס כסלחמו לרפס עמימי
 ולא מן הקקסא עמימימי רלס
 סלכה לעסה עמימי ככ"סו וכן לנרנו סמלן סלון סוכסן על
 סנדוקס מוסימין סמל ימאל מרפה ונעמי נרמי לטכלתו

אי הכיר אי יתיר אחד
 כהאונות בין בצד ימין בין
 בצד שבאל מריפה
 והיתרה העובדת שרוא
 בדרא דאומי מריפה יש
 כרבותיו שבמריפין יתרת
 אפילו עובדת בקמא ויש
 כמשידין ויתר העובדות
 בדרי

בדרי דאנוי וכשנפחין
 הריאה אז היתרת נוטה
 לצד גבה של הריאה או
 היא טרפ' אבל כשנפחין
 הריא' ונוטה לצד קמא של
 הריאה או היא כשרה :
 אם יש פיצול על גבי הריא'
 וגומא תחתיה וכשנפחין
 הריאה נופלת לתוך הגומ'
 כשרה ודוקא שממלא
 הגומא ושוה לשאר בשר
 הריאה שהיתרת אנה
 רחבה יותר מן הגומא :
 והא דיתרת שלא בדרג'
 דאנוי טריפה היינו דוקא
 שהיתר' יש לה צורת אונא'
 אבל אם נמצא על גב
 הריאה בקום גבוה כמו הר'
 אין זה יתר וכשר ונקראת
 גבשושית : והא דיתרת
 טריפה שלא בדרי דאנוי'
 היינו כשהיתרת גדולה
 כמו טרפ' דאסא אפילו אחר
 גפוחה' אבל כשהיא קטנה
 כשרה דאסא למה הנפוחה
 או היא כשרה דאין זה קרוי יתרת' ושיעור טריפה יש
 אומרים

כשכא סכדוק למתוך לתת
 סכד ולכדוק סכד' ויטר שלא
 ימתך טים סוכא לס יססה
 סס' וכילד ופסה ימתך כקב
 קטן סאך לנלשת ויכמים
 לכנעי ויכדו סכיב סכיב סכיב
 כאלכנעו' וללכ ימחב סכב
 ויכמים ידו וינדוק כמקת :
 חמר סכד סכדך לנלשת
 כשר : וחמר סכד סכיב כקב
 מפילס טריפה :
 טעם יפה שפתי על כל
 יתר כשכול דמו לפי סככא
 דואנ סלדמו וינד לשאל כל
 דוד כל בית חמומך' חמר
 דוד חסד אל כל הים שמעין
 מוכע תחת סלסון שמאסה ויכא
 סרוס וכסה שמעין מוכע תחת
 סלסון כך כל חמר ואמר' יס לו
 מעין' כוזן שכל חמר ואמר'
 ויכא שמעין' סלו ויכל לתקני'
 חכל כסמי סכדס ויכין
 מעין' חמד' אונס יכולים
 לתקיים

אומרים הוא כצפורן של
 גודל' ויש אומרים כפרק
 אמצעי של גודל : אונא
 העליונה לצד ימין' דרכה
 להתפצל' אם נמצא בה
 יתרת אפילו יותר מטרפא
 דאסא כשר' והיינו דוקא
 כשנמצא היתרת בחציו
 ולמעלה לצד הוד של
 האונא' אבל אם נמצא
 היתרת בחציו לצד שורש
 של האונא' או היא טריפה
 דאין דרכה להתפצל שם :
 חליף' טריפה'
 פ' שיש שלשה
 בצד שמאל' :
 ושנים בצד
 ימין' או ארבע
 בצד שמאל
 ושלשה בצד
 ימין' דלעולם
 צרי להי' יותר
 לחיות לפי' סמכות סוף ענף ויפוחין
 בצד ימין כבצד שמאל : ועוד יש
 חליף כשהאונדה האמצעית של
 ימין גדולה מהאונא והתחתונה
 ויש בכשירין : עוד יש חליף
 צרות

להתקיים לפיכך אמר חכמים
 ז' כל יתר כשכול דמי :
 דרכה להתפצל מן פהרין חמה
 ולצד ראשה לפי שהיא סוכת
 צמיח' המוס לפי דרכה להתפצל
 לזן' לס כמנא בה יתרת מן אונת'
 פהרין לצד ראשה כשר כוכן
 רביתיהו' אבל לס כמנא בה
 פיצול מן אונת' פהרין לצד פוקס
 של האונא טריפה' דל' וכימתינו
 סס' הי סס' הו' רחבול' עממח'
 וינקשת כנלפית' יאס' יאס' ככיל
 כמיד אונא העליונה כנל' עמל'
 וכשנפחים הריאה חביל' אס' מיטה סכיל'
 לצד קמא של הריאה כסא' פה ארכובה ועמה
 יותר מן האונא העליונה של ימין ככז' יאס'
 אס' היכה ריכה וענה ויתר מן האונא
 העליונה של ימין כקרא חליף וטריפה :
 למא חליף טריפה מסיס דלויסה יכולים
 צרי להי' יותר לחיות לפי' סמכות סוף ענף ויפוחין
 בצד ימין כבצד שמאל : ועוד יש
 חליף כשהאונדה האמצעית של
 ימין גדולה מהאונא והתחתונה
 ויש בכשירין : עוד יש חליף
 צרות

צורות האונות של
ימין אינן דומות
לשל שמאל אם
נתחלפו זה נקרא
חליף וטרפה:

אכן עברנו בכל יום כדעת קני' שאם
יפסק אחד מס' או אפסר לסקקיים
ולעמוד לפניך אפילו שצה אמת' ואף
כנסה אס הפכה שום דבר עכס
סדנולסלחיות כה או איכה יכולה לחיות
וסרי היא ככניולה:

דיני עינויות

אם נמצא שתי עינויות
דורדא' או שלא נמצא
שום עינויות דורד' בשתיהן אנו
נוהגין להזקיף: העינויות
דרכ' לעמוד למשהמן האונות ויש
לה חרץ וכשנפתחים היארה
החרץ כמון נגד החיתוך שבין
אומא לאומא ונגבה כנגד הלב
ופניה נגד הכליות' אם נחפכה
כמון שהחרץ נגד הלב ונגבה נגד
החיתוך טריפה: אבל אם החרץ
הפוך מעט נגד האונות' או למשה
לאומא כשרה' אם העינויות
סנה שנתה מקומה
³ וסמאל כל אפילו פדתה
יפס' ול' זע: טריפה
ושיעודה
כחלמון ביצה בבחנה דקה
ובגדול לפי גדולה ויש
שכתבו

שכתבו שאם גדולה מעלה
של הדם אז היא כשרה
ואם היא גדולה יותר
מאונא שאצלה דהיינו
אונא התחתונה הסמוכה
סנה לאומ' טרפ':
⁴ אם אין לה בחלק לשני'
כיס טריפה ויש להם

⁶ לא נמצאת בתוך כיסא יפס
סנדק את סריאס ויכנסה
בתוך כיסא אס תשאר בתוך
כיסא על ידי כפיסא כסל אכל
אס לא תשאר בתוך כיסא אפי'
על ידי כפיסא טריפה דהנו
מקנה מקומה:

נמי' ווי ווי שורש אחד כעובי אצבע גודל כשרה
למשנין כיס' ויש שכתבו בבחמה דקה כעובי אצבע
אחד' ובגסה שני אצבעות' וצריך שיחא
לה תואר וורד:

דיני סרכית

ריאה

דרמא לאופתא
טריפה פירוש

ל'ס הוא לנמי כעץ
אסור ומימך נס סנה
סעץ אסל:

שקשה במשמושה כעץ' אי נמי
שהיא לבנה כעץ' אי נמי שהיא קלה כעץ' אי נמי
שהיא חלקה כעץ' שאין לה חיתוך האונות' פירוש
שלגמרי אין נראה בה חיתוך האונות' אבל אם יש גס
היכר שצידו אחד ארוך יותר מהצידו כמון האונ' הסמוכה
לאומא דרכה להיות ארוכה ועבה מאונא אמצעית' ואם
היא דבוקה לאומא ואין בה שום סדק' אם נמצא ארוכה
ועבה מאונא האמצעית או הוא כשר' ועוד האונ' שצדד

ל'ס הוא לנמי כעץ
אסור ומימך נס סנה
סעץ אסל:

שמאל נמוכה מו' שבצד
ימין זה הוי היכר כשרבוק'
האונא בצד ימין אל'
האומא

כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה
כיס טריפה

האומ' אם יש שם סדרין בין
 למעלה בין מלמטה או
 היא כשרה ודוק שהסדר
 עומד במקום הראוי להיות
 אונא אבל שאר סדרים
 אינם מועילים : תרי אוגי
 דסריכי להדדי כסדרן

בשרה פירוש כסדרן היינו שתי אונות זו לזו שאצלה
 ודוקא שנסרכת זו לזו למטה מחצים לצד העיקר של
 האונות אבל אם נסרכו למעלה מחצים לצד ראשה זהו
 נקרא שלא כסדרן וטרפה : ואם נסרכו הראשונ' לשליש'
 או מקמא של זו לגבה של זו שאצלה או אפ' מחד של
 זו לגב של זו זהו הכל נקרא שלא כסדרן וטרפה אבל
 אם הסירכא יוצא מבשר האונ' במקום זה ונסרכת לאותה
 אינא עצמה במקום אחר כשר וכן באומא אם סירכא
 יוצאת ממנה ונסרכת לאותה אומא עצמה במקום אחר

כשרו אונא הסרוכה
 לאומא כסדרן דש' מכשיר
 וה' מטרף ושאל את
 המנהי עונותא דורדא

בכל מקום שהיא נסרכת הוי שלא
 כסדרן בין שנסרכת לכיסה או חוץ
 לכיסה הכל שלא כסדרן במגנץ
 נהגו להכשי' ה' ה'נ"ס

דנסרכת לכיסה
 ואי מוהנין להטרף : אונא העליונה
 איש סולל כלי' א

אם היא דבוקה כולה לגררתבלי הפרש' או היא כשרה
 דזה רבתייהו אבל אם אינה דבוקה כולה אם יכול
 להכניס אצבע בין הגררת לאונ' או היא טרפ' ואם נפרד
 למעלה מעט מן הגרר' שיכר החתוך כשר שכן גידולו :
 אומא הדבוקה מעיקדה לסופה לסימפון
 נסומן ואומר
 שומן הדבוקה בשדרה כשרה דהיינו
 לרנץ טונ

רבתייהו
 אבל אם
 אינה דבוקה עד לסופה
 או היא טרפה : זאומא
 למעלה במקום שהיא
 דבוקה א הערוגה
 נגד הכליות כמוך
 לחצ' הכבד צריכה
 שתהא נפרד לשם

כעובי גודל' ויש מכשירין אפ' בכל שהו : אונא הסרוכה
 סנ"ס לשומן הלב
 סיומ' סוקס עטני טריפ' : ויש
 סקוס חל' סעזני מקומות ש
 ככוכב' שנהגו ל
 לכענ' הרוא'

שלשרה פעמים אם מתנתק
 הסירכא מחמת הניענוע
 או מכשירין ודוקא בבהמת
 ישראל נהגו כך ולא
 בבהמות של נכרי' אבל אם

נסומן וסוקס עטני טריפ' : ויש
 סקוס חל' סעזני מקומות ש
 ככוכב' שנהגו ל
 לכענ' הרוא'

נסומן וסוקס עטני טריפ' : ויש
 סקוס חל' סעזני מקומות ש
 ככוכב' שנהגו ל
 לכענ' הרוא'

נסרך האונא לשומן הנגררת
טרפה^ב ואין
כ"ה^ב בו מנהג
לפי שאינו דבר לנענע: ריאה
של קיטא: הסרוכה בשני
צלעות קטנות

הסמוכות לצואר טרפה: אבל אם
אונא סרוכ מאותן ב' צלעות עד צלע
המשית וצלע המשית בכלל יש

מקומות שנהגו להכשיר אפילו בלא גרידה ויש מקומות
ש"ס שמכשירים דווקא בגרידה ובאלו

מפני שהוא קמץ הארצות
וצדקא לא תקיף נהגו ל
להטרף

הכל^ב לכן לא הארכתי בו:
ריאה הסרוכה לחצר הכבד
טרפה^ה והצר הכבד שנסרך
לצלעות כשר: אבל אם נקב

חצר הכבד טרפה: סידכת
תלויה ואינה דבוקה למקום
אחר כשר: וכן לפעמים נמצא

בסוף הריאה בשיפולין דילדולין כעין סידכות גם זה כשר
ונקראין^ה דילדולין
ריאה: וכל הסידכות
שהם טרופות היינו

שהם קשים אבל אם
הם

הם נמוחים במשמוש היד
או הם נקראים דירים
וכשרה:

דיני בועות
שתי

בועות
הסמוכות
זו לזו טרפה דודאיש שם
נקב: אבל אם יש ביניהם
כ"ה הפרש כקש

כ"ה (מן) ולכלימו
או הוא כשר: וי"מ אם יש ביניהם כשני
חוטמי שיער או הו' כשר: בוועא אחת נראית
כשני מביאי

כ"ה סכין או קוץ ונוקבין אחת
בהן אם המוגלא משני
הבועות יוצא בנקב זה או

כ"ה בוועא אחת היא וכשרה^ה ויש אומרים אם
יש ביניהם שיעור כשתי חוטין או הוא
פסל נאכל:

כ"ה כשר: בוועא
בשיפולי
ריאה ואין חוט בשר מקיף
אותו טרפה: ואין חילוק
בין שיפולי אומא ובין

כ"ה שיפולי אונא: בכל מקום שיש שם
הידוד הכל נקרא שיפולי: אם יש שם
בוועא ואין חוט בשר מקיף אותו
טרופה ולמעלה במקום שהיא נראית:

וכן נעמיניתא
שנדלע ערפא אם
אין סומא ב' מקיף

טרפה: ומיטן לא שרילין ולא
קיימין:

כ"ה שתי כוצו' דסמכי לסדדי לית
להו כדיקס לאכשורי: או אצילו
סירכא סונגאת מתוך הדועא
ואינה דכוקס למקום אחר
טרופה: דהוי לקותא כתר
לקותא:

כ"ה חוטמי שיער או הו' כשר: וי"מ אם יש ביניהם כשני
חוטמי שיער או הו' כשר: בוועא אחת נראית
כשני מביאי

כ"ה סכין או קוץ ונוקבין אחת
בהן אם המוגלא משני
הבועות יוצא בנקב זה או

כ"ה בוועא אחת היא וכשרה^ה ויש אומרים אם
יש ביניהם שיעור כשתי חוטין או הוא
פסל נאכל:

כ"ה כשר: בוועא
בשיפולי
ריאה ואין חוט בשר מקיף
אותו טרפה: ואין חילוק
בין שיפולי אומא ובין

כ"ה שיפולי אונא: בכל מקום שיש שם
הידוד הכל נקרא שיפולי: אם יש שם
בוועא ואין חוט בשר מקיף אותו
טרופה ולמעלה במקום שהיא נראית:

וכן נעמיניתא
שנדלע ערפא אם
אין סומא ב' מקיף

דבוקה לשררה נגד האונות אם נמצא שם בועא הוי זרה
כשיפולי וטריפה אבל נגד האומר אם נמצא שם בוע' כשר
דלא הוי לשם שיפולי דבאותו מקו' הו' רחב' והא דאסרינן
תרי בועי דסמיכי להדדי וכן בועא בשיפולי ריאה' היינו
דוקא בועות שיש בהן מוגלא' אבל אם אין בהן מוגלא'
אלא קשים כאבן אינם אסורות לא בסמוכיה ולא בשיפולי

והם נקראים טיגרי' ובמים זכים ⁶ ⁵ ⁶
יש מכשירים בשיפולי ובסמיכי ויש ⁶
בטריפין' ויש אומרים אפ' במקום ⁶
שמכשירין מים זכים היינו דוקא ⁶
שאינם מסריחין ואנו לא מכשירין ⁶
במים זכים לא בשאלת חכמה והוא ⁶
כשיהיו המים צלולים ומתוקים ⁶
אבל אם הם עכורים ומלוהים ⁶
⁶ וס' נלדו כמו ⁶ טרפה' בועא ⁶
נתן כסיה' הנכרת מעבר

לעבר למעלה במקום הכמפונ' שהוא
אצבע מן השפולי כבהמה דקה וב' אצבעו' כבהמה גסה'
ויש אומרי' ב' דקה יוד' כגסה מביאין סכין ומנקבין במקום
אחד אם כל המוגלא יוצא במקום זה או אהת ה' וטריפה'
דהיישין שמא נכחוהו הסימפונ' ⁷ ⁷ ⁷
ואם לאו או שניסין וכושרה' ⁷ ⁷ ⁷
עינוניתא דוהריתא אצל החריץ ⁷ ⁷ ⁷
במקו' הדק יש לשם סימפונות אם נמצ' שם בועא מטריפין
אפילו בשד מקיף' דמכרת היא מעבר לעבר סיוכ' היוצא'
מתוך' והנמצא טרפה ואפילו אינה נכרת למקום אחד ⁷
אבל

אכל סידכא היוצא מתוך הטיגרי כשר: כורס' של הריאה
וקרום הריאה ככסה עליה ואינה גבוה מבשר הריא אינה
בועא לאסור בכמיות: ⁶ ⁶ ⁶

אטום בריאה' פירוש מקום ⁶ ⁶ ⁶
אחד בריאה שיש לו כל ⁶ ⁶ ⁶
בראה הריאה ואין עולה ⁶ ⁶ ⁶
בנפיח' מביאין סכין או קוץ ⁶ ⁶ ⁶
ונוקבין בו בנח' שלא ינקוב ⁶ ⁶ ⁶
רק הקרום ולא לתו' הבשר ⁶ ⁶ ⁶
אם יש בו מוגלא כשרה ⁶ ⁶ ⁶

ואם אין בו מוגלא מניחין שם נוצה או דוק ונופחי' הריאה
אי מבצבצא כשר' ואם לאו טרפה: וטוב ליתן בקנה מים
המין בימות הגשמי' ומים קרים בימו' ההמה ולענין קצת
ולשפוך לחוץ אולי יעלה בנפיח': ריאה שיכשה מקצתה
עד שהי' נפרכת בצפורן' טריפה' ⁶ ⁶ ⁶
כש'מס' עד שכשתולין ⁶ ⁶ ⁶
אוקס' תשל' מקיכות ⁶ ⁶ ⁶
טריפה' ⁶ ⁶ ⁶

כ טרפה' אבל אם הסר' כמין

כף פשוטה כזה ד' כשרה: ⁶ ⁶ ⁶

דיני מראות הריאה ⁶ ⁶ ⁶
נפסלת ⁶ ⁶ ⁶
בהמשח' ⁶ ⁶ ⁶

מראות וסימני' דם כבבל' דיו' ⁶ ⁶ ⁶
בדריקא' פי' זכלין' כשורתא ⁶ ⁶ ⁶
פי' לענין' כלשין' אשכנו' הוי' סין' ⁶ ⁶ ⁶
בישרא' ביצה' פי' מלמין' כניס' ⁶ ⁶ ⁶
לובן' ביצ' וכל' אילו' המראו' ⁶ ⁶ ⁶
בסוליס' ⁶ ⁶ ⁶

כס' קומי' יש לריאה וכן כנגד זס
כשר' ולי' עשצעת קול' דהיינו
אשכר' סנקס' ספי' יצוי' ללדו' כוני
כני' סזא' ונכרי' דריקס' זלין' סכנו
בקיאלין' כפי' רכינו' עשצון' לזס
ינזלס' ⁶ ⁶ ⁶

פסולים בכל שהור ואם היא ^ב ואפילו מתלכפת קנת על ידי
 בתלכפת על ידי נפיהרה כפיסה טרפס . עד שהתלכז
 כשהוא ממרס בו ביד ו ^ו לנמני למרסם הרוטס .
 ומשתנה למראה הריאה

^י כשרה . ככחלא פירו' אזור צבע בלוא ^ב בלשון
 טולקין אשכנו ודומה לצבע רקיע כשר : ירוקה כחציר
 נלצ'ו' וכירק השדה ^ב כשר : ריאה אדומ' ^ב ומוט' כירק

^ד רש' מכשיר אפילו כולה ^ה אדומה ורבי' הנגל
 וסיון לא קתע ^ה מרדף אפי' בקצת אדומ' עש' כתי
 אלוני כו סקי ס' אבל אם הי' בתלכפת לאח' ^ה לנס לאכלס .

^ו או הליצטני כס ^ה נפיהה ודומה ^ה מראות כשרי' סימט' כאלו
 מן סלד' סלד' ^ה למראה ריאה ^ה כן תאכלנו . פי' ככדס .
 מוד רבי' הנגל ^ה גרומס קנת ירוק ככרתי

^ז קמר מנוף הרוטס ^ה שהיא ^ה כשר' : ולויר ללצטנע רקיע'
 אס לא קנת כשר' אם נמצאת

הריא נקוב' ^ה לאח' הבריק' ואי' אנו יודעי'
 אם הי' קוד' השחיט' וטריפ' או שמה אירע לו לאח' השחיט'
 אם נמצאת הנקב במקו' שיש לתלו' בבודק כגון בכל מקום
 שמשמש שם הבודק בידו' או במקו' שיש לתלות שהכניס
 שם הככין' או שתלשה בחזקה מלמט' למעלה' או שקרע
 בצפורן' או אנו אומרים הבודק עשה הנקב ומכשרינן :

ריאה שמשפחה קיתון פירוש כמו נוד של מיסכשרה .
 ובלבו' שלא נמוחו הסימנות : והיאך אנו יודעים
 אם נמוחו הסימנות נביאי' כלי' מתכת שהוא חלק או כלי'
 חדס המדופ' בנמר שהלק' יפה ונוקבי' הריאה אם נמצאו
 בכלי' כמו הוטיק' למינה או ודאי נמוחו הסימנות ומרפה :

**דין ניקור הבשר לרש' זל' עם הגחות
 מבעל העיטור זל' :**

ביצד

מנקדין הבשר . חולק את הראש ומפשיט
 קרום המוח ^ב בא לו ^ב כנ"ס

אצל הלשון ומוציא במנה שלשה ^ב אותי שעלינו ושמתנו
 הוטיק' ^ב אחד ^ב הדכוק נענש'

^ב קמת טרס הלשון מימינו' ואחד

מוציא חוט של דס משמאלו' ואחד מאמצעיתו' יורד

ויורד לנגרנת במקום אצל הצואר ומוציא מבנו ג' הוטיק'

סמיטה ומוציא מסס' אחד מצד זה' ושנים מצד זה סמוך

נידין ל' גליו' הסמוך לגרגרת : מפרק את החוות ומראש

לכשר . כל אחד ואחד מוציא מהן גיד אחד

שתהרת הבשר כמוך לראשי ^ב כנ"ס

הצלעו' : בא לו אצל היד מוציאו ^ב מאותי כשר אדום הסמוך

מן הכתף ומפרידו בין הצלעות לכל חוס מוציא חוט של דס

ובמקום החתך מוצא גיד עבה סאסו' מק' סא' קתני :

הותכו ומחטט אחריו עד ראש

היד והותך גם עיקרו שבצלעו' וכן לכתף השנית' והותך

ביד מלמעלה ומוציא משם גיד אדום ומדתו כמדת היד'

ועוד הותך בה כמוך לעצם ומוציא משם גיד שני' וכן ליד

השנית : יורד אל הכסליוקולף את קרוכין ונס מוציאו ה'

הוטיק' ג' מימין' וב' משמאל' של ימין מתחלק לשתי' חל

שמאל מתחלק לשלשה' תופטן ^ב כנ"ס

ובתכוין להוציא את כלן' ^ז יצאו ^ב כנ"ס ללפי הכת' כתי

מוטב' ואם לאו יחטט אחריו' ^ו ומכסין כותף קתני

כנ"ס

בשר המתנים^ב מקלפו ומסיר כל
החלב אשר תחתיו
אכל כזוכן צרי' לפסס
אמריקן :

וגורלו יפה^ג
ממני גדלים
וראשו עגס
המתקן ככתיס
ממתכו ומסיר
כל הפגבקות
עד שיתקו עם הסכר כלי שלא
ופתונו כומסרטי המוטין וכסר
המתקוס כל'ס :

תחתיו וחותרך כל החלב אשר מסו המתנים
עד האליה עם הגידין הנתפשית בו ומחטט
אחריון יפה באלו אצל
האלה מוציא ממנה חוט
אחד ומרתחלק לשנים

ורחולך עד^ג מאותן פנים
סופה^ג וגורר פניה הרואין למט' עד שיראו
כל העצמות יורד אל הירך ומוציא ממנו
עיקרו וענפיו עם שמינותו
וכן לירך השנית נכנס אצל
בני מיעים הלב קורעו ומוצי'
את דמו ומוציא את החלב

המכסה את הקרב והחלב אשר על המסס ובית הטסות
והבליות והקיבה וקולף את הטליא וחולק אותה ומוצי'
לובן שבה וכן לכוליא השנית הטחול קולף את קרובו
ומוציא את גידיו וכן הבצים קולף את קרובין ומשליך
שנאת הזאבים עם האמה בראש המעים והמעים
הכרוכים קולף הקרום שעליהן וכן שעל
החלוחלת ומוציא הגיד שבצידה והשומן
שיבין המעים והמעים הכרוכין
אנס דאויים לקדירה :

תם ונסלם

ס פ ר

שערי תורה

חלק שביעי

כולל שאלות ותשובות וחידושים וביאורים בדברי רבותינו דל. ופלגול חברים של תלמידי חכמים הנחיים זה לזה בהלכה.

מאת גאוני וגדולי וחכמי זמננו נ"י

וכמה כת"י מגאוני קשישאי ז"ל

נוסד ע"י הרב הגאון הצדיק המפורסם כקש"ה
מ"ן יצחק הכהן פיינענבוים וצ"ל מ"ה הראב"ד דק"ק ווארשא :

יו"ד בעוה"שית בהתעוררות אוהבו תורה ושחרית
ע"י האחים מ' יעקב שלמה נ"י, ומ' ישראל איסר נ"י
בני כבוד הרב הגאון הג"ל זצ"ל.

הוצאת גרוסמן פאבלישינג הויז

Published and Distributed by
E. GROSSMAN'S PUBLISHING HOUSE
75 NORFOLK STREET
NEW YORK 2, N.Y.

סימן נו

שא"ה לרבנים.

כפה וכדברה מערי הגליל המנהג בין ה"ו לק"ף ה'מזמן והלכז מהחמוריים מבחזן מן ה'הלה עד הלעות הגדולות מ'קרות ומנסות, ומוכרים כמורת שומן כשר, ומחס שמקרים זאת משתנס ומרס שא"י כלל א"ך ומה לקר, ומתקר מומחה מחמוריים אין כפה וכערי הגליל. רק כפה כי מתקר היודע לנתק חלק הפנים והחמוריים א"י לנתק כי לא למד זאת מעודו, ולאמר כי בכל המקומות שראו והסרי ומכר כ"ז כמורת חלב, כי הניקור שס קסה מאל והקציר כשר היא משו ואין כדאי לנתק כי יאז שכרס כהספסד, וככבשים א"ה להכיר כלל וולת למתקר מומחה מחמוריים א"ה המתקר, והז"ו אמורים כי הם יודעים להכיר בין הממא ובין המטור, וכן נהנו מעולם, ילמדונו רבותי מה לעשות להלאה ומשפט הכלים שמתקומות האלו, והנה ש"ה כשר ש"ה חס יודע ה"ו יניקור חס או מקרי החתוק איסורא הוא המתוקה הט"ו והקצ"כ ביו"ד סימן קכ"ו, ומשפט כשר ככה ש"ה חס דוה לא חשיב בידו, כיון דלזו מספיקין על החתיכה הווא שמה היא חלב, וסכרתו כזוה חזר וכ"ח כחוס' גיטין (ד"ב) דשקבו לניקור ש"ס וכמור"ח ס"ף, ומשפט בעלים העליוני כמדו' לסו' דע"ה לאמן באיסורין דסכר"ה דבעלים מהני רק לאסור דאזס וכל לאסור א"ה שלו, והיא כמו הסכר"ה דכידו, וא"ס כזה דעת הר"ש בנתיב (דף כ"ד) דכידו כמו בעלים, וכר"פ הששה רבה אומר א"י ידידיה מאוס דכידו, וכבר נתקשו כזה הרע"א ז"ל ובג"י ר"א יודע שס ולהאמור א"ש, נס חושב ניה הא דלשה רבתי לומר שראחה מתחת שמיים, הוא משפט בעלים, והא דליף ע"ה לאמן באיסורין ומספרה לה יאוס ולהתיר לא מהני הסכר"ה דבעלים, ומוכרחין אנו לומר ע"כ כסכרת הט"ו ביו"ד שס דוה לא חשיב איהחוק איסורא כדרי החתיכה, דכדו רק כחתיכה וסמיה חתיכות דלאמן העד לומר זה היתר וזה איסור כמש"כ הרמ"ה ביו"ד שס, או משפט דרוב מזוין אלא ניקור מומחין הם, אכל הקצבים כסוגנו וזלו א"ן לאמן ע"ז כיון דהניקור שס קסה מאל, כה"ס התרדכי כחולין ר"פ ניד השה בשס היראים, ונס הא עכ"פ שמי סיה"י אדס כשר ומוחוק כסרות כמבואר כעוש"ע סי"ה בשס הרמנים, ועיין בזה (ד"ד ע"ב) דלמר שאני כי מר כמחול דלויכא פריזתא דעבדי, כפרט שו היו' דלויכא חרתי, וכדולו אין לאמני דבבר שס בו פורה, ונס כחתיכה שהתי חתיכות דלמפר לבר איסורו פשי"ז ז"ל ע"י בקי, וא"כ לרין לידע עכ"פ שהוא בקי וולא למסור הדבר לקלו הדעת כלאה, ועי' בנ"כ יוד' סי' ל"ה ע"ד הכשר שבין גלג י"ב לגלג י"ג דאין היו' לאמני עליו, והתחיל יוד' סי' ס"ה חולק עליו ומסו דשס אל המני כ"כ והוא ניקור ק"ל, השא"כ בידו וזלו הכל זודים דאין לאמן על דרכים עד כיהבבר ע"י מומחה, כנלפ"ה.

וזהו אשר חשיב לי בוח האמן הדרו' אורי ביה מאיר אריק שישי"א אכיר"ק יאולאוויטץ בגי"מ מנחת פתים:

ג"ה יום ה' ט"ו שבט תרע"ג יאולאוויטץ, שוכמ"ס לכבוד הרב הה"ג החר"ף ובקי בכ"ה תורה מ"ה מנחה מענדרי' מו"צ

רק' דראוב, יקרתו הניעני, וע"ד הניקור אשר הנהגו ביהחכם שהקצבים מוכרין השומן מן האל"י עד הדיעות

הגדולות כמורת כשר, ואמורים שבקיאום ויודעים להבדיל בין טמא לטהור, הנה מעולם לא שפיעתי מנהג כזה כי ניקור צריך בקי כמבואר בש"ע, ועכ"ה אם אי"ה כמפל המנהג עכ"ה מוכרת להביא איוה מנקר בקי שיבחזן את הקצבים לראות אם בקיאין כמבוב כוה, ואם ח"ו לא ידעו או ודאי יהיה אסור; רק לעיני חב"דים כדון שוי"ב שלא נסד קבלה ומצא שאינו בקי כמבואר בחב"ד"ש סי"א, והדברים שיושטין ואין ספק האריך ויפגשל כזה:

והגני ירירו דושי"ת כדנ"ה, הק' מאיר אריק האבד"ק הגי"ג:

וכן השיב לי הגאון האלרי נה"ו יוסף ראיון שלי"ה אכר"ק דווינסק באריות גדול ובקיאוח נפלה דלרכו כקדש דאין הפכה לאמן ע"ז וולא שייך כזה רוב מזוין ואר"ך ע"ז מנתק בקי:

אכן לאשר מכה ישנה היא וקסה לפרוש היו' ממנהגס וכבר שבעתי מרומים ע"ז, וה' ובשאר שהדבר נועד לרדים ולדורות עולם, ושעמתי כי כנאלתי"ה המנהג בן כדבריה עיירות גדולות, ולזאת הגני כזה להקריב דכרי לפני רבותינו הגאונים גדולי הדור הכתי השע"ה שלי"ה לרעת מה יענו ע"ז, ובקשתי שמוה לפניכם כזה כי אל נא תמנעו מוככם מנגי' להשיב לי דבר אמת חס כה וחס כה:

מנחה מענדרי' וויינגארט
דומ"צ דפה ראריום.

סימן נז

כתובות (ד' כ"ט ע"ב) מאי קייניהו מותרת ונתינה, ולרע דלקי"ת כהל' א"כ אלמנה לכ"ג יתקשו כה"י אחז"י ל"ה דל"כ סוסה דלוח כה היו' לביע, יבראה ליישב לפענ"ד הנהי יס להקשות לר"ל דס"ל חמ"ס פסורין מתשלוחין למה הולך רש"ב"ח לתעס ח"ל חקנס ח"ל משפט חמ"ס ודוק לומר דס"ל כר"מ לוקה ומשלס דמתי ככחו תוס' לקמן (ד' ל"ב) דחמשא מנח' לויכא שום חר"ה דסכר לוקה ומשלס אלא ר"מ לנד כשלמח הא דמוקי ר"ל למשה דל"ג כר"מ לקמן (ד' ל"ג ע"ב) משוס דסמ"ח ר"מ אכל לומר דרש"ב"ח ס"ל כר"מ הוא דוחק גדול:

וגר"ה ליישב ד"ל דר"ל ס"ל דמלקוח לזו ומזון לזו הייב והבא מלקוח עביר הדשה' הוא וקנס משלס לזכ"י ולשעת רשיי ז"ל כסה:דרון (ח') השיב כה"ג מלקוח לזו ומזון לזו ע"ס הוא דלא חשני ר"ל על המתניחין דל"ג כן דל"כ אחז"י קתני כסיפא דבא על כחו פסור וע"כ ז"ל דמייירי כנחא"רסה והגנדלה וקנסה לעמח כס"ל לרע"ה לקמן (ד' ל"ב) א"כ קסה רישא וק"ל א"ך אחתי קרה הא דקאמר א"כ אלמנה לכ"ג הלא אלמנה קנסה לעמח כמו נחא"רסה ונתגרשה:

אמנם כי להטור לפענ"ד כיון דכל הענין דקנס: אחרת כנערה דוקא להנך מנאים דסוכרין דקפנה אין לה קנס י"ל דקדא דלמר לז' אורסה דלשמעינן דנחא"רסה ונתגרשה קנסה לעמח קאי ג"כ על נערה דוקא דהיינו שהיתה ארוסה כעת נערוחה ומל"כ נתגרשה אכל כשנתגרשה כעודה קטנה קנסה לזכ"י דכשלמח כשהיתה נערה כעודה ארוסה א"כ פעל האירוסין להוילאה מרשות אבי' עכ"פ לענין הפרה ידריס מהני ג"כ לקנס דקנסה לעמח ח"ף לענין הפרה ידריס כפמת הכעל: מתרוקנה רשות אכל לענין קנס גלי קדא דלוינה חזורת שוב לרשות אבי' אכל כשנתגרשה כעודה קטנה א"כ לא פעל האירוסין להוילאה מרשות אבי' לשוס דבר לענין קנס ג"כ להוילאה מרשות אבי' ועדיין קנסה:

שלומי כפל וד' וה' משום דבר הגורם למחון
 כמחון דמי. דהא הגב הראשון בכל אפי מתייב.
 ולגבי החיוב משום דבר הגורם למחון לא אימעט
 מונכב מביא האיש ולא מביא הגב ובמקרא הארכתי:
 יחוקא אבראמסקי האבדיק הני"ג.

סימן קכב

ביה ראדום.

בדבר השומן והחלב מנסות ומדקות מן האלי'
 עד הללעות הגדולות מעל האחוריים
 מבחון. אשר היוז דפה ובטרי הגליל מוכרים
 הכל כהורה שומן כשר בלא מנקר מומחה ע"ז.
 והמנקר דפה מחלק הפנים אשר הובא זה מוקרוב
 אי לנקר זאת. ואומר כי בכל המקומות שה'
 נמכר כל זה בחורת חלב לאשר הניקור שם קשה
 מאד. והגשאר כשר הוא מעט ואין כדאי. ובכזשים
 אי לא להכיר כלל בין הטמא והטהור. והיזו אומרים
 כי כן מנהגם מעולם. כאשר כחבתי גם בהשע"ת
 ח"ז סי' נ"ו. אכן לדאבון לבי הנה סמכסכו דברי
 בהחלוקה הגדולה אשר בעיר ל... בדבר בחירת
 רב העיר. ובמקום שיש מחלוקה ותי"ה. אין
 חולקין כבוד לרב והותרה כל החורה כולה כידוע.
 והכתיבו אל כל בדברי. וגם שפכו את דמי כמים
 בעתון המודיע ש"ז 11 א. וסגרו עלי המודבר
 בעתון ההוא ולא יתני לבדר האמת כמו שהיא
 באמת. והנני מועיד עלי בדבים. כי לא הי'
 כותבי בזה לפגוע בכבוד זולתי. וגם עתה איני
 מאשים את מי בזה. אחרי שאי לא לבדר הניקור
 בספר כמשי"ב הרמ"א ביו"ד. ומנקר לה הי' פה
 מעולם כלל. וגם כי מנהג מוסתת הוא לא בפה
 לבד. אך גם בערי הגליל דפה מדור דור. אבל
 טפיס מהראוי לבדר האמת ולחקן המשוות מאכין
 והלחה. וביה אשר יכתיבו דברי לא יהוקן האיסור
 עוד כלל. וחשבתי בלבי שלא לדבר עוד בזה כי
 איני מחויב לעשות יותר אכן לאשר עתה שוב
 יאמרו בפה כי כן מנהגם גם באוסטריוול והכל
 כשר וישר. ואיך הדבר יוגב אך לבידור הלכה.
 אשר בטח לא יוכלו לחשוב עלי עון בזה. ואם
 שנית אדם כי עלי לבקש סליחה מראשי הקהל
 אשר משבו דברי לפניעה בכבודם. ואם לדקתי
 האי זאת מחמתי. כי יגלגל על ידי זכות גדול
 בזה לעשות את הרבים:

והנה בשע"ה שם דפסי השובה הנה"ג
 מיאלאווען ומהגאון מדווינסק שליט"א
 כי חלילה למסר זאת בלא מנקר מומחה. ואם
 יתכרר כי היוז אין בקיאים בזה יהי' שאלה על
 הכלים עיי"ש. וגם ידי"פ הגאון אבדיק קינלך

שליט"א השיב לי בע"פ כי חלילה לעשות כן. אך
 לאשר רבים גם מגדולי הרבנים שליט"א אינם
 בקיאים בטוב הניקור כמשי"ב הרמ"א ביו"ד סי'
 ס"ד סי' ז'. דניקור לריק ראי' מן הבקי ואי לא לבדר
 הניקור בספר. לאח עמנו אמונה כי אשלת דברי
 להרבנים הגדולים אשר בעירם מנקר מומחה
 מחלק האחוריים. והנני מליג בזה הקינור מאשר
 השיב לי מנקר מומחה מעיר באלעז ברוסי
 באריכות בשינוי לשון מעט אשר הי' מההכרח
 להכנת דבריו. ואלה דבריו במכתבו:

ביה ג' מקץ.

שלום לכבוד הרה"ג המפורסם מ"ה מנחם
 בעגרי"ל וויינגארט נ"י מו"צ בראדום.
נשאלתי מאת הרבנים דפה לבדר להם
 המקום שחבב כ"ח בהמודיע
 נו' 7. ובמה משתיים הטבחים את פעולתם
 כי ובהמודיע שם נרפס בעשות איזה חיבות.
 וזה הביא לידי ספק בדברי. במקום שגדפם
 הי"ה על הכליות ל"ל שמעל הכליות. במקום
 המוכרים ל"ל המנקרים. במקום להרעיש ל"ל
 להשיבן אם כה יעשו היוז בעירו שלוקחים כל
 השומן. מן האלי' אשר מבחון להאחוריים עד
 הללעות גדולות דהיינו עד חלק הפנים בלא
 מנקר. ודאי גדול עונם מנשוא. כי אלל הללעות
 קטנות דבוק אל השומן אשר מלמעלה האי
 תרבא דתו"ת מחני. כמבואר בחולין פג"ה
 ברא"ש סי' ובר"ח שם סקט"ו בסופו. וז"ל
 שם. עוד ראה זו מלאתי בספר אה"ע להראב"ן
 שכתב בזה ר"פ. וז"ל. הרבא דתו"ת מחני
 אסור. והוא חלב שחמה המומיים. שקורין לו
 „מוביליש“. (קושלין בלשונינו) והוא אלל הקודילש
 בין הבשר האדום שעל הכליות ובין הקודרש.
 ומנקרין אותו עם הקודילש. ואעפ"י שבשר
 החזן שקורין מוביליש חיפה אסור. אינו
 חיפוי. דבהמה בתי" פריקא מיפרקא. כלנו
 כל אחד עומד לבדו. והוי החלב כמנונה.
 וזה החלב הוא תרבא דתו"ת מחני. וקרום דק
 מפריד בין אותו החלב ובין השומן שחמתי.
 העליון חלב והתחתון שומן עכ"ל. ומבואר מזה
 דמה שגראה על האחוריים נקרא שומן. וזה
 שחמתי חלב גמור. וכמשי"ב כ"ח בשם בעל
 זבת שמואל. והוא במקום הללעות קטנות
 כמבואר בר"ח שם מחלת סי"ק הג"ל עיי"ש.
 ואם הטבחים בעיר ראדום והגליל נוטלים
 השומן הזה אשר ממעל הללעות הקטנות
 שבאחוריים ויוכרים בלא ניקור גדול עונם
 מנשוא. וישראלם קדושים לא ישמכו עליהם
 ח"א

קטנות שלד האלי' אכן גם שם אין להטבחים
 עשות קבלה מעולם רק עפי' מנקר מומחה
 שיראה להם איך ומה לקחת מה למעלה ומה
 למטה. כי גם שם יש חלב הגיד בין הפרשות.
 ויש שם כמה שרטוטי חלב והוא לא ידע ואשם.
 ושלוס על ישראל ועל רבנן. דברי הכותב

שמשון גרינפעלד מנקר
 דפה בארמא.

והנה בשעת חיו סי' ג'ו כחבתי בקינור.
 אמנם דברי מבורין היטב. ויהי' איך
 שיהי' עכ"פ החיוב להביא מנקר מומחה היודע
 לנקר חלק האמורים. לבחון את היז ומעשיהם.
 כמש"כ הגאון מיאלאוויטץ שליט"א בשעת סימן
 ג'ו שם ואנכי מה כי תלנו עלי חס. ואבקש
 מאד מהרבנים גאוני וזמני שימי' להגיד מוריד
 לזכות את הרבים. ולא תהי' זאת לנו לפוקה:
 מנחם מענדל ווינגארט מוצי' דפי'ק.

סימן קכג

ב"ה פולטסק (עיר ווארשא יע"א).

בב"ב (מ"ב): אמר שמואל השומעין מחויקין
 זה על זה ומעידין זה על זה ונומטין
 על חלקו של זה להעמידו בידו חס ב"א אחד מן
 השוק לערער עליו ולא הוי גונע בעדות כדמפרש
 לקמן. רמב"ם ופריך מעידין זה לזה אמתי גונעין
 בעדותם הן ודכל זמן שלא חלקו לגמרי אס יעול
 שום מערער כלום מן השדה יפסידו שניהם ונמלא
 דלגלמו מעיד. רש"ב"ם ומשני הכא במאי עסקינן
 דכחב ליה דין ודברים אין לי על שדה זו. ופריך
 וכי מסלק נפשיה מיניה מי מסחלק והתניה בני
 עיר שנגנבה ס"ח שלהן אין דנין בדיני אומה
 העיר ואין מביאין ראיה מאלשי אומה העיר. ואם
 איחא לסלקי בי חרי מינייהו ויכחב דין ודברים
 אין לי על ס"ח זה ויקמו מידם. רש"ב"ם ולידינו
 ומשני שאני ס"ח דלשמועה קאלי וואין יכול לסלק
 עלמו שלא יחא גונע בעדות שהרי נהנה בו
 ויולא בשמיעתו וכו'. רש"ב"ם ובתוס' שם ד"ה
 וליסלקי בי חרי מינייהו ונידינו כתבו ואח"כ
 בעינן מחילתו וסופו כבשרות והכא הוי מחילה
 בפסול והוי כמו קרוב ונמרחק. ואומר ר"י דלא
 שייך מחילתו בפסולת הכא כיון שאין פסולת תלוי
 בגוף חלל במזון עכ"ל:

והקשה בש"ך וליז ס"ק ליצן אמאי הקשו
 התוס' הכא אחא דפריך וליסלקי בי
 חרי מינייהו ולידינו ולא הקשו כן חיבף לעיל
 מיניה דהא דמעידין זה לזה היכי דכחב ליה דין

מכאן ולהבא. והיא חלב גמור. והכלים שנשחמשו
 בהם כדומחין לריבין לעלה. והמנהג הנשחה
 והרע הזה כבר הי' לעולמים במקומות אחרים
 בשנים קדמוניות. כדמבאר בד"ח שם בשם
 הגי' יוסף:

אך קשה להאמין שמהג טבחי ראדוס והגליל
 נמשך נוכחי בודין הללו שכתב הביי.
 ואולי מנהגם שמקלפין השומן שעל האמורים
 מן האלי' עד סמוך ללשונם הקטנות ומוכרים
 בתורה שומן כשר. ואם שגם בזה יש אלי'
 נקוץ בה. כי סמוך ללחי' ממש דבוק לשומן
 האלי' תרבה דקיל בוכחא. ויש בזה איסור
 כרת. כמש"כ הד"ח שם בשם המרדכי. שכתב
 בשם ספר היראים. וז"ל סמוך לזנב יש שומן
 האלי' ועליו חלב הקליבוסת. ואותו חלב ושומן
 האלי' דבוקים זה לזה. ואין ביניהם אלא גיד
 כעין קרוס ומראהו כמראה שומן. ומה שעל
 אותו הגיד אסור בכרת. ומה שתחתיו מותר
 מטעם חלב שהבשר חופה אותו. ולריך לנרוד
 חזמו רייד יפה יפה. ולפי שיהא לבן טועים
 בו הרבה בג"א. ואינם יודעים להפריש בין
 החלב להשומן. ולכן נחתו לבי להזהיר בין
 העמא ובין העהור עכ"ל. וביים שם בשם
 הד"ח. וכן נהגין לנקר הכל מלמד פנים עד
 שמינע לאותו שומן שהיא גם כן מבוזת.
 ושם הגיד דמפסיק היא כמין קרוס דק עד
 כאן לשונו:

ומזה נמשך מנהג המנקרים עכשיו שבמקום
 שאין נמלא דרין בשומן האלי' לחתוך
 עד חליו כמש"כ בעל זבת שמואל. או סומכין
 על מנהג הרמ"א הג"ל. ואמנם כי רבים
 מהטבחים טועים בזה הסימן. ומנקרים את
 השומן שסמוך לזנב רק על מקום שעת הדריז
 דוקא ושם מומעל לו יכרה העבה ויחפור לו
 בור לעומקו עד חלי הדריז. וסביבו נשאר
 לו כהר מחלב החמור. ויפול בשעת יפעל.
 לבן לריבין לפקוח עין על הטבחים שינקרו
 כל שעה השומן שכנגד חלב שבחלל האמורים.
 כי שם החלב שלפנים גונע ונסרך ודבוק בו.
 ולריך לנקר כל שעה זה בעיבו עד חלי הדריז
 וכמש"כ הובח שמואל. ואם אין שם דרין ינקרו
 בעיבו השומן כל השעה הזה עד דקות השומן
 המופשט על אוואטען בראטען כמש"כ הד"ח
 הג"ל. ואם מטאח היז' שם בזה שא"י לנקר
 במקום הסמוך להאלי' דהיינו במקום הדריז.
 ג"כ עון פלגיו הוא כמו שביארתי:

אך יכול להיות שלוקחים השומן שמעל עלם
 האלי' הרבה וגם לא יקחו סמוך להללעות

בס"ד בינ"ו

עש"ו

עמ"י

ספר

תוכחת חיים

על התורה

לרבנו חיים פאלאג'י זיע"א

מר"ן החבי"ף

"על סדר הפרשיות

כל פרשה ופרשה מעין עניינו

בנוי לתלפיות"

בראשית

מעין

תובב"א

פעה"ק

ירושלים

לא יבא ולא יהיה, לברוח למקום שאין חשש מגפה, או להסגר במקום אחד להיות עושה שמירה מעליא, לבל יצא לשוק וגם שלא ליגע עם שום בריה. וכמו כן אם יש חולי אבעבועות שיש לברוח לקטנים, וכמ"ש הרב של"ה. והנה בעתה ברורינו זה שהוציאו הרופאים רפואה לזה, לעשות הרכבה, והוא ברוך ומנוסה, יש לו לאב להשתרל בזה לעשות הרכבה לבנו ולבתו חכף כשהם קטנים, לבל יכה אותם החולי הנזכר. ולענין לעשות רפואה ההרכבה הלזו גם בשבת, עיין בספר זרע אמת ח"ג חיו"ד סימן קכ"ג דמסיק לאסור גשבת יע"ש. גם יחוס האדם על בניו ובנותיו ובני ביתו להטפל הוא בעצמו ובכבודו ובכל צרכיהם, אף גרול כבודו יתר מאד. ובא וראה מי לנו גדול מיעקב אבינו ע"ה בחיר שבאבות, שהעיד עליו הכתוב, ויקחם ויעבירם את הנחל. ואמרו רז"ל והביאו רש"י בפירוש החומש, עשה עצמו כגשר, נופל מכאן ומניח מכאן יע"ש. והרי היו לו ליעקב אבינו ע"ה כמה עבדים, כמו שנאמר ויפרץ האיש מאד, ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים יע"ש, ועכ"ז הנהיגם הוא בכבודו ובעצמו, כאשר ישא איש את בנו, והוא בעצמו לקחם כדכתיב ויקחם ויעבירם את הנחל.

ואפשר שזהו רמו הכתוב בסדר עקב, ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם, דיש לדקדק, אומרו לדבר בם, דאי קאי על לימוד תורה, הרי הקדים קרא תחילה ואמר ולמדתם אותם את בניכם, ומהו לדבר בם. ונראה שבא לדמוז לנו הכתוב דבשני דברים יחמול איש על בנו, צורך הנפש בלימוד תורה ועבודה, וצורך הגוף להנהיגם בנחת רוח לעולם ולנשאים כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הוא הולך, כדכתיב ויקחם ויעבירם את הנחל. אם כן זה אומרו ולמדתם אותם את בניכם, דהיינו כמשמעו, שמיידי בחיוב התורה שהוא צורכי הנפש, ואח"כ אמר לדבר בם, להמוז לבחינה שניה שהוא צורך הגוף, והיינו פירושו לדבר בם, לשון הנהגה על דרך שמתרגם אונקלוס בלשון קיחה לשון דבר. וכן מה שאמרו בגמרא דבר אחד לדור כו' יע"ש. והיינו כי הוא בעצמו יקחם וינהגם אותם, וינטלם וינשאים יחד. אבות על בנים ללמדם להועיל ולהדריכם בדרך **חיים**.

פרשת וישלח

ידקדק ה'אדם ו'יחמיר ה'רבה באכילת בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, לבל ישל באיסור חלב ודם, ואיסור אכילת גיד הנשה, כמ"ש בפרשתינו, על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך ער היום הזה, כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה. והיא מצוה ראשונה שבתורה במצוות לא תעשה, שקדם למצוה זאת נאמרו שתי מ"ע, מצות פרו ורבו בסדר בראשית, ומצות מילה בסדר לך לך. ונראה לתת טעם למה באו הני שלשה מצות, תלתא כחדא, כוונתו, שכולן הם

ממין אחד בכחינת ברית מילה לשומרי בריתו. דהנה מצות פרו ורבו, היא להיות האדם דבק באשתו ולא באשת חבירו, וזוה זוכה שלא יפגום בריתו. גם מצות ברית מילה, היא גופה כמשמעה, להסיר טומאת הערלה ולהיות בבשרינו חתום באות ברית קדש ולהיות זוכה ע"ז שלא יטמא בריתו באיסור עריות, כמ"ש רז"ל והמפרשים ז"ל. גם איסור אכילת גיד הנשה הוא מהאי טעמא, שהמילה ניתנה בין שתי הירכים וכמ"ש במדרש שוחר טוב, על פסוק, חגור חרבך על ירך גבור, על המילה שניתנה בירכיים יע"ש. ולכן מהאי טעמא, בא ציווי איסור גיד הנשה שהוא בירכיים סמוך למצות עשה, של ברית מילה ופרו ורבו, כי שלשתן כאחד סוג אחד הן. וזהו הענין שהיה שליטה לשרו של עשו הוא שטן הוא יצר הרע ס"מ, לשלוט בירך יעקב אבינו ע"ה ונפגם הירך, כי לא היה לו כח לנגוע בברית מילה של יעקב אבינו ע"ה ממש, מצד קדושתו. כיון שלא פגם בריתו פ"ד שנים שלא ראה קרי והיתה מיטתו שלימה, לכן עשה כל טעדיקי לנגוע בו לפחות בירך. וזהו רמז הכתוב וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו כו', כי כל כונתו היה לפגום בברית מילה ממש. וכיון שראה שלא יכול לו לפגום בריתו, ויגע בכף ירכו, נגע בכף ירכו שהוא הפגם בחוץ ולא בעיקר הכל שהוא היסוד. וכיון שיש קשר ושייכות לברית קדש, עם איסור גיד הנשה, לכן בא מצות איסור גיד הנשה, סמוך ונראה, למצות מילה כאמור. והרב של"ה בסדר זה כתב ז"ל, וגיד הנשה יש לו ה' ענפין מימין, וה' משמאל שהם עשרה, נגד יו"ד כוחות הטומאה הסובבים את המרכבה, שנאמר סביב רשעים יתהלכון. והגיד הזה מוך לברית, שמשם משיכת אלו הכחות. והנה האוכלו מושך עליו רוח הטומאה כי אבר מחזיק אבר. ולשון נשה, ר"ל גיד המשכח עבודת השי"ת. וזהו על כן, לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה, כי הם נזכרים מכח הטומאה. והנה אברי יעקב אבינו ע"ה, היו כולם תקיפין, ולא היה יכול להם שרו של עשו הבא מכח הטומאה, רק בגיד הנשה מצא מקום לחול ולהכנס שם. וכתבו המקובלים עונש האוכל גיד הנשה, בלי תשובה, להתגלגל בקדשה הנקראת זונה נשכחה, מידה כנגד מידה, משום דמחזיק יצה"ר ושוכח עבודת ה' יתעלה, ונתלה בגהינם בברית מילה עכ"ל. הרי כי ע"י אכילת גיד הנשה הוא מגיע הפגם מהירכים למקום הברית, עד שפוגם בו ובא בגלגול בקדשה. ונראה לרמוז אותיות, ז'ה האוכל הגיד הנשה, הוא מנין מכוון אותיות, ב'א בזונה נשכח'ה. להודיענו זה הסוד שכתבו המקובלים, כי האוכל גיד הנשה בא בגלגול בזונה נשכחה כאמור. והוא ע"ד מה שאמרו רז"ל, דברית הלשון הוא מכוון כנגד ברית המעור, וכיון שהוא חוטא בלשונו באכילת איסור, הוא גודם פגם גם לברית המעור, ומזה יבא עונשו דעבירה גוררת עבירה, לבא בגלגול באשה זונה נשכחה כאמור.

אשר בזה נראה לפרש רמז הכתוב גופיה, על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה. [רף נח] דיש לדקדק דלמה נקט בתחילה בני ישראל ולא בני יעקב, ואחר כך הזכיר שם יעקב, כי

נגע בכף ירך יעקב. אכן על פי האמור נחא, והוא דכבר ביארנו רעיקר איסור אכילת גיד הנשה, הוא בעבור כי על ידי זה יבא לפגום בריתו. גם ידוע מה שאמרו בזה הקדוש ריש סדר שמות על פסוק ואלה שמות בני ישראל כו', דישאל כו', כשאינן חוטאים בזנות ושומרי ברית קדש, נקראים בני ישראל, בני ישראל עאלו, בני ישראל נפקו יע"ש. ע"נ מ"ש רז"ל ששם יעקב היה ראוי להקרא שמו עקב, על שם הכתוב, וידו אווחת בעקב עשו, ונקרא שמו יעקב, על שנטל יוד משם עשו, שהיה נקרא עשוי יע"ש. ונראה לומר הטעם, כי כיון דיעקב אבינו ע"ה, אחוז בעשר כחות הקדושה, שהם יוד ספירות כידוע ליודעי חן, נגד עשר כחות הטומאה הרמזיים בעשרה ענפים אשר יש בגיד הנשה, ולעומת מה ששלט יעקב בעשו, שלא פגם בריתו ולא בשום אבריו, שכולם קדושים, כולם טהורים, וזכה ליקח אות יוד בשמו, בא עתה שרו של עשו הוא ס"מ, להלחם בו בעבור זה, ויגע בכף ירכו, שיש בהם יוד ענפים, לעומת אות יוד שלקח משמו. אם כן זהו כונת הכתוב, על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה דייק להקרא אותם בשם בני ישראל, להודות כי כל עיקר איסור גיד הנשה הוא שגורם לזנות כאמור.

ולכן בני ישראל שהם נקראים בשם זה על שם שאינן חוטאים בזנות, יאותה להם שלא יאכלו בני ישראל הקדושים, גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה. ודייק קרא לאסור בכל זמן שקורין הפסוק הזה עד היום הזה. דלא תימא דזהו היה בימים ההמה שלא היה בהם תורה להגן על הזנות, כי ידוע שהתורה מגן לאדם שלא לחטוא בזנות, כמ"ש בע"ז דף י"ז, מדבר זימה תשמור עליך התורה יע"ש, לזה אמר עד היום הזה, ונתן טעם כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה, ולהיות שם יעקב שלקח היוד מעשו ושלט בעשו בכחות הקדושה, שהם עשרה, והכניע כחות הטומאה, זה גרם לבא עתה להלחם בו, ולכן צריך הרחקה גדולה לבל יאכל גיד הנשה שישלוט בו כחות הטומאה הלילה, לא יבא ולא יהיה. וכבר ביארנו דג' מצות הללו הם נגדרים בהדי אהדי פרו ורבו, ברית מילה, גיד הנשה, נראה שזהו רמז הכתוב, כי נגע בכף ירך יעקב, תיבת בכ"ף, נוטריקון, ב'רית כ"ף פ'ריה. ברית, כמשמעו, דהיינו ברית מילה. כף, רמז לגיד הנשה אשר על כף הירך. פריה, רמז למצות פרו ורבו. וזהו נמי מ"ש באבות פ"ב, עבירה גוררת עבירה, דהיינו שע"י שאוכל גיד הנשה ועובר עבירה, זאת גוררת לו עבירה אחרת, לבא אח"כ בגלגול באשה זונה נשכחה, רח"ל.

וזוהו מה שאמר בחולין פרק גיד הנשה רף צ"ב ע"ב, דתניא, ושומנו של גיד הנשה מותר, וישאל קדושים נהגו בו איסור יע"ש. דהיינו טעמא שנקראו ישראל קדושים באיסור זה, כי כבר ידוע מה שאמרו רז"ל כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה, אתה מוצא קדושה. והכא באיסור גיד הנשה כשעושה גדר וסייג לאסור גם שומנו, הגם שמתר מרין תורה, הרי נוהג בו קדושה שגודר עצמו מלחטוא בזנות כאמור, אשר זה נראה שהחמירו בזה הקדוש סדר זה דף ק"ע ע"ב במדרש הנעלם, דאסור הגיד

הנשה בהנאה, והיינו טעמא דכין דכל כך טומאתו חמורה, שמטמא את עצמו באיסור זנות, לכן אין מקום להנאות ממנו מאומה. ולכן צריך להזהיר למנקרין שינקרו ויחטטו אחר הגיד הנשה, לכל ישאר חלילה, אפילו כמלא נימא. ואם כן צריכים המנקרים ליהזר, שינקרו הדק היטב, היטב הדק, על הגיד הנשה שהוא בלאו, כל שכן באיסור דם וחלב, שעיקר איסורן יותר חמור שהן בהכרת, שצריכין הבית דין שבכל מקום ומקום, להיות עיני השגחתם עליהם, ולהעמיד על גבי אלו המנקרים תלמידי חכמים מיראי ה' וחושבי שמו, שיהיו עומדים עליהם כפעם בפעם, ולראות אם מנקרים הדק היטב, ולא ישאר לא חלב, ולא חוטים מגיד הנשה אפילו כחוט השערה לא יהיה בהם, שינקרו כמצרף ומטהד כסף, כדת וכהלכה, לכל יכשלו ' עם ב'ני. ואם ח"ו נמצא אחר איזה מן המנקרים שלא דקדק הרבה בניקורו, ולא חטט אחריו, בכל מין בשר הצריכה ניקור, לעשות בו משפט כתוב בשולחן ערוך יורה דעה טוף סימן ס"ד סעיף כ"א וז"ל טבח שדרכו לנקר בשר ונמצא אחריו חוט או קרום, מלמדים אותו שלא יזלזל באיסורין. אבל אם נמצא אחריו חלב, אם הוא כשעורה מעבירין אותו, ואם נמצא כזית, ואפילו בהרבה מקומות, מכין אותו מכת מרדות, ומעבירין אותו, יע"ש.

ומה גמרו אמרי יושר, דברי הרב מהרש"ל בספרו ים של שלמה, שם בחולין פרק גיד הנשה סימן י"ט וז"ל, ובאור זרוע כתב, בעל נפש לא יסמוך אלא על טבח הבקי יודע בטיב הניקור, ומנין החוטים האסורים בבהמה לבר מקנקנות החוט שתחת הלשון ע"כ, ואני הגבר אשר שמעתי וראיתי שרוב המנקרים שלנו, אף על פי שמחמירים בענין הניקור לחתוך אף ההיתר, מכל מקום כמה פעמים בא, שמקילין בחלב וקנקנות של גיד הנשוו; מרוב המהירות שיש להם שעת הדחק וכל שכן בשעת הבציר, על כן נהגתי בעצמי, שלא לאכול בשר המנוקר, עד שיבא מנקר אחר, ויבדוק הבשר, אם הוא מנוקר כראוי. ולעיל בריש פרק קמא סימן ב' הארכתי בזה וז"ל שם וכן קבלתי שאין הנשים נאמנות על ניקור אחוריים. כי אין לך מילתא דטריחא יותר ממנו, ומפני עצלותן, לא יפשפשו כל כך, ולא ינקרו כפי הצורך ומה שכתבו המחברים, שהנשים נאמנות בניקור, בסתם ניקור קאמר דהיינו הפנים, אבל לא אחוריים, שצריכות ניקור היטב ואומנות רבה. ואומר אני דאף אם תמצא לומר שהתוספות היו מדברים גם בניקור אחוריים, היינו שנאמנות לומר שהוא מנוקר ולא שמנקרות הן בעצמן כדפרישתי לעיל. ועוד אפשר לומר ולחלק בימי הקדמונים שלא החמירו כל כך בניקור כמו עתה, כי מדין התלמוד (אין) הניקור קשה כל כך רק שהוסיפו עליו אחרי כן, כמו שהחמיר בעל העיטור בסדר הניקור ובארץ אשכנז החמירו יותר ויותר בגין חטיטת הקנקנות וקליפת הבשר מהחלב וכמה ורידים מדם. ואף שרוב החומרות מדדבנן, ובדרבנן האמינו לנשים מכל מקום הכא לא ידעי מהו מדרבנן ומהו מדאורייתא, ומהו משום חלב, ומהו משום דם. [דף נט] או מהו משום גיד הנשה או קנקנות, כאשר ראיתי

להרכב מנקרים שאין יודעים, ואם כן מפני עצלותם לא ינקרו היטב, ולפעמים ימצא אחריהם כשעורה חלב, כאשר הוא נמצא בעוונותינו הרבים עתה ברוב המנקרים, דכשרבתה עליהם מלאכת הניקור כגון בעת החורף והבציר, ימצא אחריהן חלב וקונקנות, ודברים כאלה ק"ו בנשים שאין לסמוך עליהן ואף בסתם מנקר אין לסמוך עליו, לבעל נפש, אם לא שמכיר בו שהוא איש ירא אלהים ובקי במלאכת הניקור, ומשום שלא לחלק בין המנקרין, ושלא לבייש לבר ישראל נהג החסיד הרב מהר"ם מינץ, שלא לאכול שום בשר מנוקר, עד ששלח אחר מנקר אחר, שראה אחריו, אם נשאר בו דבר שאינו מתוקן וסיפר דבר זה לכל המנקרין, שלא יתביישו זה מזה, ולא יתקנאו איש באחיו. ותיקון גדול הוא ביראת ה', רבודאי השני מעיין אחריו היטב, כדי שימצא עליו עליה, כי כל אומן, שונא לחבריה, ומתוך זה הראשון נזהר וכן כולם נזהרים מפחד זה כאשר אירע, על ידי ועיין לקמן, פרק גיד הנשה, סימן י"ט, עד כאן לשונו. גם בספר האגור סימן אלף קע"ה כתב ז"ל, וכן אני הצעיר נוהג שלא לאכול מנקרי הידכים, אלא ממנקר ת"ח ההולך לחומרא בכל המקומות הנזכרים יע"ש. והרב דמשק אליעזר דף רמ"א ע"ג כתב ז"ל, לכן אני אומר בזמנינו זה, מי שנקר בשר והלך לו, ולא ידעין אם הוא בקי, אסור לאכול מאותו ניקור אף על פי שאין בקי להראותו, וכן נוהגין כל בעלי הוראות, וראיתי לדבותי, שלא סמכו על נקרן רק צוהו שינקר לפני ב"ה בברא ובשוקא לעיני הכל כדי שינקר בטוב. ואולי מפני שהם ז"ל, לא יכולין לנקר, לכן צוו לנקר לעיני הכל כדי שאחרים היודעים הניקור, יראוהו, וגם יהיה נתפס כגנב שמתירא תמיד, שמא יבא אחר היודע לבדוק ויברוק אחריו, וכן יש לנהוג בכל המקומות ע"כ ובדף רל"ז ע"ד כתב ז"ל וגם הנקרן בעצמו, יראה שלא יהיה נקרן, עד שיהיה בקי בכל הדברים הנ"ל כדי שלא יקוים בנו, נבלה וטריפה לא תאכלו, לכלב תשליכון אותו, ובמדרש תשליכו אותו כלומר לטבח עצמו תשליכו אותו מפני שגזל נבילה וטריפה של כלב. וכמה חסדים ואנשי מעשה שאינן אוכלין אחוריים שקורין זאדיק, בשביל זה כמו שציוה החסיד מהר"ר אברהם שעפטל לבניו הגאונים יצ"ו וכן אני נוהג אחריו, וכל ימי לא אכלתי אחורים, אף אחר שנקרן, עכ"ל.

ומרן החבי"ב בכנה"ג ביו"ד סימן ס"ה הגב"י אות ס"ג הביא דברי הרב הנזכר יע"ש, וכן אני נוהג שלא לאכול שום בשר הצריכה ניקור כלל כלל לא, מפני חששת המנקרים שלא נקרו היטב, ויבא הדיבר ח"ו לאכול ספק איסור חלב וכדומה. וכן יש להזהיר למנקרים שתכף אחר השחיטה, ינקרו הבשר הצריכה ניקור, כי בהיות הבשר עדין רך ולח, נראין החלב, וחוטי הדם, וחוטי הגיד הנשה, והקונקנות ביותר, ויכול ליטלן בנקל, ובפרט בטחולים. וכבר כתב הרב ד"ש בחשובה סימן שנ"ב ז"ל, הזהרנו למנקרים לנקר כל הטחולים בעורן לחים, וסמוך להוצאתם מן הבהמות, כדי שיקל להם השלכת החוטים לבלתי יכרתו באמצען, יע"ש.

ומנהג עירנו אזמיר יע"א, מזמן מורינו הרב הגדול מ"ז אור ה"י דח, שלא לאכול

טחול כלל, לפי שעל הרוב ימצא איזה מחטיץ וכדומה המטרפין לבהמה, ויבואו אחר כך להכנס בכמה ספיקות ותערובות. לכן זאת עשה, לבל יאכלו הטחולין, ולא יצטרכו לנקרן כלל, כיון שנהגו לאיסור והוא משום גדר וסייג לתורה, אין מתירין להם בשום מקום, ובשום זמן כמבואר בש"ס ובפוסקים. ובלאו הכי אפילו במקום שנהגו לנקר הטחול ולאכול, בטחול היוצא מהבופילו, נהגו בו איסור, לפי שאין אדם בקי בניקורו מרוב חלב שבו, כמ"ש הרב שולחן גבוה חלק יורה דעה, סימן ס"ד ס"ו ס"ק כ"ט, יע"ש.

עוד אני מדבר, שאין צריך לומר, שיזהרו הרבה מאד שלא יניחו הבשר הצריכה ניקור שלשה ימים רצופים בלתי ניקור, כמו שפסק מור"ם בהגה בי"ד סימן ס"ד סעיף י"ח, ז"ל, וכן יש לנקר הבשר תוך שלושה ימים מן החלב שלא יתקשה החלב שבו, ומכל מקום אם לא נקרו תוך ג' ימים, אין לאסור בדיעבך, אלא מנקרו אח"ך, ושרי, עכ"ל. ולדעת הרב דחי בן זמרא בתשובה ח"ה סימן שני אלפים שכ"ח, נראה, שמחמיר ולאסור אפילו לצלי אש, שכתב ז"ל, אבל דעתי הוא כרעת המחמיר ולאסור אפילו על ידי צליה, דבשלמא כששהא בלא מליחה, מתייבש הדם, ואע"פ דאין כח במלח להוציא, האש מוציאו, ואע"פ דאין כח באש למשוך הדם שבתוך החתיכה, הוי דם האברים שלא פירש, ומותר אבל החלב שבתוך הבשר, כיון שאתה מודה דאסור לבשלו, אף לצלי אסור, דהרי אין האש מוציא החלב, אלא אדרבה מפעפע בכל הבשר, ואם אתה אומר דנבלע קצת מן החלב בתוך הבשר, כיון שעמד ג' ימים והוי ככבוש, דאין לו תקנה על ידי צליה. ואפילו בירך יש להחמיר. ואף על גב דגידין אין פולטיין, ושומנו של גיד אינו אסור מן התורה, מכל מקום ישראל הקדושים נהגו בו איסור, ומחמירין בו, כאלו הוא חלב ממש, זהו דעתי, עכ"ל.

עין רואה דעת הרב, להחמיר, אם שהא ג' ימים הבשר הצריכה ניקור, בלתי ניקור, דאין לו תקנה אחר כך בניקור, ואפילו ע"י צלית אש יש לאסור, וכמ"ש. עוד יש להזהיר למנקרים, כי כשיעשו מלאכת הניקור, דיעשו אותה באמת ובאמונה, כי לפעמים מביאים הבעלי בתים שלהם, שלקחו בלתי מנוקד, ונותנין למנקרים כדי לנקר להם גם הבשר הכשר, כדי לגנוב מבעל הבשר בשר הכשר לאכול. ומלבד איסור גזל שחמור מאד כידוע, עוד בה, שעל ידי זה שדעתם לגנוב את הבשר הכשר, לא ידקדקו היטב להוציא מה שהוא אסור משום איסור חלב ודם וגיד הנשה. וכבר ספרו לי מעשה שאירע, דראו באחד מנקר, שניקר הרבה בשר ביום אחד, וניקר גם בשר כשר, ושוב היה רוצה למוכרה לאחרים הבשר הכשר, וכשנתודע הדבר לממונה אחד מהעיר, קנס אותו, שנטל מלפניו כל הבשר הכשר, והשליכה לכלבים. גם יש להזהיר למנקרים שלא יהיו שכורים מיין ושכר ושאר משקין המשכרים בעת ובעונה שמנקרים, כי כיון שדעתם הוא מבולבל מחמת השכרות יבואו לטעות במלאכת המנקרות, [דף ס] ולא ידקדקו היטב ולא יראו עיניהם כשיב ברוב המקומות הצריכין

ניקור, לכן צריכים הם להיות שפויים בדעתם, ואם יראו אותם כשמנקרים שהם שכורים יעבירו אותם מאומנותם, ויקנסו אותם. וגם כשיחזרו אחר כך, צריך שיקבלו עליהם דברי חברות, דהיינו לקבל עליהם בכל חזק ותוקף לבל ישתו יין ושכר, ושאר משקים המשכרין, כל עוד שהם עסוקין באומנות זה, כי בנפשו הוא איסור חלב דם, דעיקר שורש איסורן לעובר עליהם, ענוש כרת, ה' יצילנו, אמן.

וראיתי בסוף ספר לחם הפנים שכתב וז"ל, הירא און דבר ה', המנקרים כהלכתו וכמשפטו, צריך שיהיה בידם ובראשם שלשה כללים אלו. הכלל הראשון הוא, כל המנקר מחויב לידע איזה גידין אסורים משום גיד הנשה, ואיזה אסורים משום דם, ואיזה אסור משום חלב בפרטות, הגם שידוע אותם בכלל, כמו שאמרו חכמים, כל הגידין בכלל הם קי"א, וסימנין, כל שולחנות מלאו קי"א כו'. והגידים האסורים משום חלב ומשום גיד הנשה, המה נ"א, והסימן אל תאכלו ממנו נ"א. מכל מקום צריך לידע כל אחד בפני עצמו בפרטות, איזה אסור משום גיד הנשה, ומשום חלב, ומשום דם, כי הגידים האסורים משום גיד הנשה ומשום חלב צריך לחטט אחריהם ולשרש אחריהם עם שורשיהן.

הכלל השני הוא, כל מנקר יכוין בקולפו, שיקלף הרק היטב, והרי הוא משובח, שמחוייב כל אדם לחוש לממונם של ישראל, כמ"ש ז"ל רכשם שאסור להתיר את האיסור, כך אסור לאסור את ההיתר. ונקוט האי כללא בידך, כל מנקר שאינו מנתח מקום הגיד בראשונה, ואחר כך חותך אותה ממקום שורשה, פשיטא ודאי, שיכלה את הבשר עד שידוע רק מקום הגידין, ולא כל הבהמות שוות, יש גידין שמונחים באיזה בהמות עמוק בבשרן, ובאיזה בהמות מונחים בעקמומית מלמעלה, ממילא אם לא יפתח מקום הגיד בראשונה, הוא מכלה ממונם של ישראל, שמחתך מהבשר יותר מדי. יתר על זה, אם לא יגלה הגיד עד מקום שורשו אי אפשר שיחטט אותו, וישאר בו ציצין המעכבים אותו מלאכול, ונמצא שמאכיל טריפות לישראל ח"ו, והוא מעוות שלא יוכל לתקן, וכמ"ש ז"ל מעוות לא יוכל לתקן, זה המאכיל טריפות לישראל. וגם כל מנקר צריך לידע, שהטעם שאנחנו מקליפים מן הנשר, הוא, שהשומן מהגיד הנשה ומהחלב הוא מתפשט ומתפרר בין הרביקין ובין הפרישות.

הכלל השלישי, שיהיו כל מנקרי בשר, שלא יתנו הבשר עד שיעיינו בו פעמים ושלש, שלא ימצא אחריו חלב כשעורה, ואפילו שלא במקום אחד, וכל הנמצא אחריו חלב או גיד הנשה מעבירין אותו ומכין אותו, מכל מקום אם כן אוי לה לאותה בושא, כל ימיו בחרפה, והבושה והעבירה גדולה, לכן יהא כל מנקר ירא חטא וירא שמים וחרד, ויעשה המלאכה באמונה, ויהי נקי מה' ומישראל, עכ"ל.

גם הרב הלבוש ז"ל ביורה דעה, בסוף סימן ס"ה, העתיק סדר הניקור בקיצור, וכדי

לזכות את הרבים, חיים ביד, אביאנו פה, ח"ל, הנוקר את הבשר, מתחיל בראש, ומחנתו, ומוציא את המוח, ומעביר הקרום שעליו. ואחר כך מעביר הקרום שתחת המוח הדבק בעצם. ונוטל הלחיים בידו, ומחתך בסכין מצד הלשון, ומוציא גיד אחד, ומחתך מצד השני, ומוציא גיד אחד, ומחתך בסכין תחת שורש בלשון, ומוציא ממנו חוט של דם. ויורד משם לגרגרת למקום שחיטה, ומוציא משם שני גידין, אחד מצד זה סמוך לבשר, ושני מצד זה, סמוך לבשר, והן חוטין אחרים שאינן נחתכין בשעת השחיטה. והאי דצריך להוציאם, הני מילי, כשלא הפריד הראש מן הגוף, אבל אם הפריד הראש מן הגוף, כבר כלהחוטין הללו נחתכו ונפתחו, ואין צריך שוב להוציאם, כי דמם יזוב לחוץ בעת המליחה. וכל זה יעשה גם כן בעוף, דנמצא הכל בו כמו בבהמה. ואחר כך חותך את החזות לשני צדדין, מאותו בשר אדום הסמוך לחזה, מוציא חוט של דם, דאוחזו מקצה חזה עד קצתו, וכן מן החזה השני. ונוטל הסכין, ומחלק בין כתף לגוף, ונוטל את הזרוע ואת הכתף, ומתחיל מראש הכתף באמצעיתו ומחתך ומוציא גיד עבה ולבן, ומוליך הסכין ומחתך הזרוע עד קצותיו, עד שימשוך ויוצא כל הגיד, דאוחזו משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות היד, וצריך לשקוע הסכין יפה עד שיעקרו אוונו הגיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו. ובשעה שהוא מחלק בין הכתף לגוף, צריך לשקע הסכין בשפת הכתף סמוך לשדרה, ויעקר שורש גיד הזה שהזכרנו למעלה דשם השורש שלו, ומוציא מצד הכתף מלמעלה חוט א' וכן לכתף ב'. ונוטל היד ומחתך בו ומוציא ממנו גיד אדום, ואינו נמשך למעלה, כי מידתו כמידת היד. ומחתך מצד היד, ומוציא משם גיד אחר שהוא סמוך לעצם היד. ואחר כך, מתחיל במקום (שהוא) סיום הגיד שמוציא מן החזה, ומקלף בידו אותו קרום שעל הכסלים, שאסור משום חלב וגם החלב שתחתיו, צריך לקלף, שיש שאוסרין אותו, וכשמקלף נראין ראשי החוטין שהן בכסל שאיסורם גם כן משום חלב, והם שלשה מימין, ושנים משמאל, שלשה שמימין, מתחלקין לשנים שנים, ושנים משמאל, לשלשה שלשה. נוטל ראשי הגיד בידו, ומושך ובהיתו חם, הם נמשכין מאליהן, אבל אם הם צונן, צריך לפשפש אחריהן. וקולף הקרום של חצר הכבד, במקום שהחלב הגדול שוכב שם, וגורר אותו חלב שתחת בשר מתנים, ומקלפו יפה יפה משני צידי הבהמה, ואחר כך מעביר בשר המתנים שקורין בלעז לונבי"ל ובל"א לעדווי"ץ, וגררו יפה משני צדדין. ונוהגין שאין לאוכלו אלא צלי, ולא משום שיש בו איסור לאוכלו מבושל, אלא שאין בו טעם כשהוא מבושל, שעיקר טעמו הוא בצלי, הילכך אין לאסור לא אותו ולא תערובתו (ו)כשבשלו אותו (ש)צריך לגרור גם כן אותו השומן הנקלף בסכין, כמו חלב שהוא בגמד הצלעות בראש הכסלים, והוא בין אותו הבשר ובין פני הבשר הסמוכים לעור, ואחר כך מחתך העצם המתווק בנתיים מפני ששורש החלב תחת המתניים קשור שם. ומסיר כל הגבהות עד שישתוה עם הבשר, כדי שלא ישתייר בו משרשי החוטין ובשר המתנים כלום, כי שם שרשי חוטי החלב מעורבין ומסובכין זה בזה ואי אפשר לנקרן ולכך יחתוך כל בשר המתנים שם שלא ישאר שום חלב דבוק שם, וחוזר לבני מעיים

ומושך אותן ממקום שהן קבועין בו, ומוציא ראשיהם של בני מעיים, באותו חלחולת המטונפת ומחתך אותה חלחולת עם אמה מבני מעיים, ומשליכו. האמה, משום חלב, וחלחולת. משום דאינו ראוי לאכילה. ומנקרין את הכנתא מכל החוטים שבה משום דם. ונוטל הדרא דכנתא, ומקלף מעליה קרום של חלב, וכל חלב שעל הקיבה, ושעל הכרס, ובית הכוסות והמסס, וקרום שעמו, גם החלב שדבוק תחת הפריסה, הכל מעבירין משום חלב. ונוטל הטחול ומקלף מעליו קרום עם החלב שעליו, ונוטל ראש הגיד דבתוך הטחול ומושך אותו, ונמשכין עמו ג' חוטין שבתוכם, וכולן אסורים משום חלב. ונוטל את הלב ומחתך (האונין) האזנים ומשליכן, משום שיש בהן חוטין הרבה מלאין דם, ואי אפשר לנקרן, ואחר כך קורעו שתי וערב ומוציא את דמו. ונוטל את הכליות ומעביר החלב שעליהם, ומנקרן יפה יפה, ונוטל הסכין ומחתך ומעביר קרום שיש על כל אחת ואחת ומחתך בתוך הכוליא ונוקר אותו שורש של גיד מתוך הכוליא, שהוא עם קצותיו הנראין מבחוץ, וכן לכוליא השני. ונוטל את הבצים ומעביר קרום שעליהן משום דם. וממשיך את החלחולת השנית דבראש הכרכשתא, וקולף קרום של חלב שעליה עם אותו חוט של דם מקצה אל קצה, ונוטל הסכין ועוקר כל אותו חלב הסמוך לחלחולת מכל הצדדין, מעיקר האליה (עד מקו' שעקר ממנו בשר המתניים שקורין לונבי"ל שהזכרנו למעלה עם כל אותן החוטין המעורבין עם אותו חלב עד שמנקר יפה יפה מקו' שהחלחול' קבועה בו מחלב וחוטין וכל דבר ונוטל הסכין וחותר באליה ומוציא ממנה חוט שמתחלק לב' וממשיך החוט מעיקר האליה) עד קצותיה מאותן פנים המקישיין על ירכי הבהמה, מפני שאותן החוטין יונקין מחלב הכליות. ואחר כך נוטל הסכין וגורר מאותן הפנים גופן אותם החומדים והם מקומות גבוהים קצת, וגורר אותם עד שישתוה מקום גבהות עד החמורים עם מקומות השפלים שביניהן, ולא ישתייד לכל פני האליה, לא בשר ולא שמנונית, אלא גורדין יפה. ופוסק הירך האחד, ומפרק בסכין במקום שיש הזכרות בעצם שבו גיד הנשה, וחותר הזכרות הנקבות ומשליכו, מפני דיש בהן קצת משרשי החלב, וגם הבשר דבצדדין מנקרו יפה יפה מכל מיני חוטין וחלב שבו, ומן גיד הנשה שבו, וכל החוטין והחלב הניכרים שם למראית העין. ואחר כך, נוטל העצם האמצעי שפסק הזכרות מקצתו ונוקר החלב ומיני החוטין ממנו, וחותר בסכין גדול הקצה השנית שסמוך לעצם של שוק מפני ששרשי הגיד נקשרים שם, ונמצא העצם האמצעי מחותר משני צדדין ואף אותו עצם שהוא סמוך לו, חותר בסכין גדול אותו המקום הסמוך לעצם זה שהזכרנו, ומפשפש אחר חוטין קטנים שהם קנקנותיו של גיד הנשה, ומסיר גם כן חתיכות קטנות של חלב דשם, ומעביר אותו גיד אחר הנמשך מקצת עצם האמצעי עד קצות השוק, והוא הנראה לעינינו, וכן לירך השני וכל גידין שבירך אסורין בין צלויין בין מבושליין קצתם משום חלב וקצתם משום גיד הנשה, הילכך צריך לנקר אותם יפה, ולהוציא כל החוטין וכל החלב שבירך, ואי אפשר לפרש ולהבינם כולם בכתב, אלא במראית העין ממנקר בקי ומומחה ומוחזק בכשרות, ואחר הניקור אוכל

את הירך בין צלוי בין מבושל. עד כאן סדר הניקוד מבעל העיטור ויש אומרים, שצריך להסיר ג"כ חוטין שאחורי האזנים משום דם. ויטלו גם החוטין שבריא, והריאה יבקע בכל סמפון וסמפון קודם שיבשלנו כרי שלא יתאסף דם שבו בתוך הסמפונות ויש להחמיר. ויורד לדגלים, וחותר מעט מן הטלפיים בראשן, כדי שיצא הדם, וחותר בין הטלפיים אותן חוטין המלאים דם, עכ"ל.

והנכוץ הנלע"ד הוא שבכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר יעמידו שלשה ת"ח הבקאים ברניני ניקוד והם יהיו סומכים לאחרים בתחילה רהבא למלא ידו להתחיל במלאכה זאת להיות אומנותו מנקר שלא יתנו לו סמכה להיות מנקר עד שיבחנו אותו פעמים שלש בכל מיני ניקוד עד שיהיה בקי בהם שבכל ששה חרשים לפחות יקראו למנקרים ויעמדו לפניהם לנקר ויחקרו בהן אם ינקרו הדק היטב וגם בכל שבוע ושבוע יעבו' דרך הילוכו אחד מן הסומכים בפתע פתאום בחנות שמנקרין הבשר וישים עיני השגחתו על הניקוד ההוא אם ינקר היטב ומה טוב ומה נעים אם יהיו שני מנקרים במקום אחר אחד לנקר הבשר ואחד לעשות אח"ך הגהה אם ינקר היטב ועכ"פ איהרה שמענו לכל מנקר כשהוא באחד שמנקר שאחר הניקוד יעבדו בעיניו עוד פעם שנית ושלישית בכל המקומות שניקד אם נשאר איזה דבר או לא. וכבר ביארו רז"ל במדרש רבה, סדר ויקרא פרשה ה' וז"ל, אמר רבי אייבו, מעשה בטבח אחד בציפורי שהיה מאכיל את ישראל נבילות וטריפות. פעם אחת ערב יום הכיפורים, אכל ושחה ונשחך ועלה לראש הגג ונפל ומת, התחילו הכלבים מלקקין את דמו, אחון ושאילון לר"ח מהו לאעבר יתיה מקדמיהון, אמר להו כתיב ואנשי קרש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו, זה שהיה גול את הכלבים ומאכיל לישראל נבילות וטריפות ארפון להון, מרידהון אינון אכלין, עכ"ל. הנה מבואר דמי שמאכיל את ישראל איסור נבילה וטריפה, עונשו הוא, דהכלבים אוכלים אותו. ואפשר לומר דרך רמז, רהנה מנין הגידים שהם אסורים הצדיקים ניקוד, הם כמנין קי"א, ועם הכולל כולם הם גימטריא קי"ב, כמנין הכלבי"ם (עם המלה) שעולה קי"ב, לומר לך, רהמאכיל לישראל דברים כאלו שבמנינים קי"ב, שהרי הם אסורים ואינו מנקר היטב להסיר הרבר האסור, שהוא כמו איסור נבילה וטריפה, הרי הוא עונשו כי לכלב תשליכון אותו, והכלבים באים ואוכלים את בשרו, על אשר גנב מהם ואכל את חוקם, מה שהיה זכות שלהם וחלקם. ולכן יש למנקרים לזוהר הרבה בזה וכמ"ש. ואין צריך לומר לקצבים המשרחים שלהם, שלא יקחו בשר הצריכה ניקוד, למוכרה לאחרים [דף סב] בלתי ניקוד, שהוא איסור גמור. וכ"ש וק"ו שיש לזוהר לבל יבואו להחליף בשר כשר, בבשר טריפה גמורה, אפילו שוגג, כי הוא מכשיל את ישראל, וביותר יגדל עונשו כשיהיה ח"ו במזיד גמור, למכור בשר טריפה בחזקת כשרה. ועל שוחטי מתא, העי"א, אשר המה עומדים על גביהם, החיוב מוטל עליהם שיהיו עיניהם פקוחות על הקצבים המוכרים הבשר ועל המשרחים שלהם שיהיו שם במקום השחיטה בלילה, לבל יבואו להחליף בשר טריפה, בבשר כשירה, בין בשוגג, בין במזיד, ולעשות סייגים וגדרים הרבה ינ"ב וכן הוא בירושלמי פ"ח דתרומות, ועי' להרא"ש בס' בשמים ראש סימן ס"ד, ולהג"א בשם א"ז בחולין פניה' לרצ"ג ע"ב ס"י ט"ו. ומ"ש בענייני בת לחי"ד, ובס' הקטן רוח חיים חי"ד סימן שם"ה, בס"ד.

במשמרות נטועים, במקום השחיטה, ומשמרת למשמרת כדי שלא יבואו לידי מכשול עון. ואם יראו איזה ענין בענייני שחיטה, ובדיקה וניקור, וכיוצא בזה שמקילין בהם, יעמדו על נפשם כדי לתקנו כדת של תורה. ואם לא ישמעו אליהם, תכף יודיעו הדבר לפני בית דין הצדק שבעיר העי"א שהמה בחכמתם יעמדו בפרץ, ולא ינוחו, ולא ישקטו, עד שירימו מכשול מדרך עמו, כי ידוע מ"ש רז"ל על פסוק ואשמם בראשיכם, שעון הדור תלוי בראשי עם קדש, כי בידם תלוי לתקן הענין ביתר שאת ויתר עז, ואדרבא אם יעמדו לתקן הפרצה בימיהם לבל יכשלו, הם מזכים את הרבים, וכל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו, וזכות הרבים תלוי בו ובדבר הזה יאריכו ימים ושנות

פרשת ושב

י' בטח ה' אדם ו' ישים ה' בטחתו בה' אלהינו, מרחם אלהי ישראל, כי גדולה הבטחה יותר מכולם, שצריך האדם לשום הבטחתו בהקב"ה, כי הוא אל זן ומפרנס לכל, כדכתיב בירמיה סימן טו"ב, ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. וגם במשאו ובמתנו יהיה בוטח בה', וכמו שאמר הכתוב, וזכרת את ה' אלהיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, וכתרגומו, שהוא נותן לך עצה למקני נכסין. ואם יארע לפעמים שהיה מחזר אחר איזה סחורה ובא אדם אחר וקדמו, ולקח אותן הנכסים, שהוא היה רוצה ליקח, או שהוסיף על הערך, לא ירע לו ויחדר אפו בו, ויקבל הכל מאת ה' מן השמים, שהוא משגיח על הכל, ולא יהיה לו איבה ושנאה וקנאה עם חברו בעבור זאת, כי מלבד מה שאמרו רז"ל בגמרא, שמונותיו וחסרונותיו, הכל קצובים מראש השנה, עוד בה, אביא לך דברי רז"ל ביומא דף ל"ח ע"א, מכאן אמר בן עזאי, בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך, ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במוכן לחבירו. ופרש"י ז"ל, בשמך יקראוך לא ידאג אדם לומר פלוני קפח פרנסתי, כי על כרחך, בשמך יקראוך, לכא לשוב במקומך. ומשלך יתנו לך, כלומר לא משלהם יתנו לך מתנה, אלא מזונות קצובים לך מן השמים, עכ"ל.

ואם כן, אין לאדם להתרעם ולהתקוטט עם חבירו, על שבא ולקח הסחורה, או הדבר שהיה רוצה הוא לקחתו. וזה נראה כונת הכתוב, בסדר קדושים, לא תקום ולא תטור את בני עמך, ואהבת לרעך כמוך אני ה'. והוא דקיימא לן דכל אומן סני לחבריה, לזה אמר לא תקום ולא תטור את בני עמך, ואהבת לרעך, ואיזה רעך אני מזהירך שתאהב אותו, שהוא כמוך, באומנות אחד, והדין נותן שתשנאהו, כי כל אומן סני לחבריה, ועם כל זאת תאהב אותו, ונתן טעם אני ה', נאמן לשלם שכר, והכל תלוי בידי ובהשגחתי, ואין אדם נוגע במוכן לחבירו. וכן כתב הסמ"ג לאוין ה', שהביא הא דיומא וסיים, ז"ל, על כן אל ישנא אדם לחבירו כשמרויח אצלו, ודואג פן יקפח

ספר

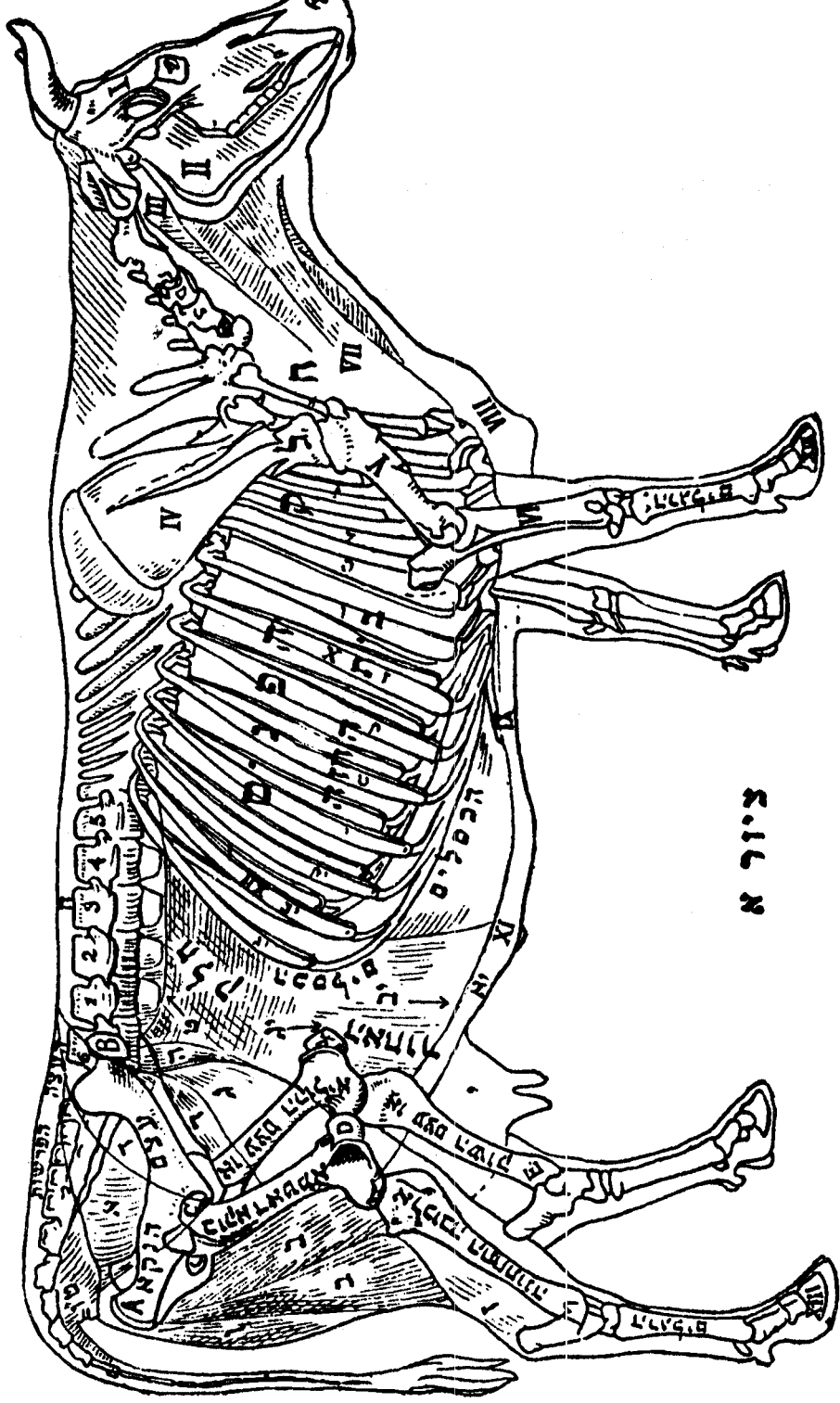
תוספות חכמה

ליקוטים נחוצים ויקרים

מהרב ר' חנניא יו"ט ליפא דריוזונגער

רב בבראנקס, ניו יורק

דפוס האחים טבוסקי

צו"א

חלקי הנקור בשל של בחנה

נכדיו:

דקור וגרירה, כמו העיני האנשים הם הנסר (במדבר י"ד ס"ז), עצמי נסר מפלי (איוב 5' י"ז), והושאל כפרט להסרת החלץ האסור עם הגידון האסורין מבישר כשר קודם המליחה ע"י דקירת והחריכת הסבין (בהיותה-אשכנזות סהייבצון או פורשן. מפעל פיש בעברית, כלומר להפריש האסור). מדרקמים כמנפר כמו בשוחם וכפרט בנסור אחריים שצריך להיות כפי ומוחזק ככשרות, ואין סומכין על האכה לנסר הבישר מפני שהוא נוגע בדבר (עי' י"ד ס"י ס"ה י"ד). נהגין שלא לנסור אחריים ליהודים כסמכות שמצויים גוים לנסור אותם, מפני שישנה מאד הדקור של אחריים וצריך מומחה ביותר לנסי' אותו.

[סדר הנקור] קודם הנקור חותך י"ב

צלעים של הכהמה, ויחתוך את הצלע הי"ב בשוה עם הסבור, כי הכשר שבין הצלע הי"ב והי"ג לאחוריים יחשב (לחם הפנים בשם הספ"ע). וזה סדר הניקור (צ"ור א', הלך הפנים): א' מתחיל בראש וספלותו לשים והוציא ממנו חמת, ומעביר חקרום ה"ד מעליו המחוקק עליו היטב (בין כהמה בין בעוף. ר"ס). ויסיר חקרום העב הדבק בעצם הנגמלת (ו) האסור משום דם; נוסף הלקחים (ו) וחותר בסבין מצד הלשון ומוציא ניר אחד מכל לחי, וחותר חתך שורש הלשון ומוציא חתם אחד אדום וחום אחד לבן (הרשב"א), והחוסין שבאחורי

הכבד יחתוך הגידון והחלץ בסוסס שמוחה תלויה בנ. ה' המחלץ יקלוף משני צדדיו חקרום והחלץ (ולר"ש) רק חקרום שישל ססום עביו, ויוציא מתוכו ניר המתמצל לשלשה בשי"ן, בעורו חם, וכשיצטנן יהומם אחריי (רס"א). ס' המליחה יש עליהן שני קרומים העליון אסור מראויימות משום חלץ המליחה, והשני אסור מדרבנן. ויוציא הגיר האדום שבתוכו ועל הלובן שבו יש פלוגתא כש"ם (חולין צ"ב). י' הל"ב שעל הקרב (הכ"ס) וכל חלפיו. י"א הכנאה וישליל המניא רוכא וחלכ שבנינו לפיו המעי. י"ב מספר הצלעות י"ג (ב"ב צ"ד). ולפעמים יותר, ומסדרות מושרדה למטה עד החזה. שש העליונות לצד הראש הן שלמות כי הן מחוברות בעצם החזה, ושבע התחתונות לצד האחר הן בלתי שלמות כי אין נונעות בעצם החזה ורכות ככרל (תנור) לה ע"ע עצמות לננות ורכות ככרל (תנור) האוון, המתעקמים כראש מנל לנכות הסחום הכולל לצד הסבור ועומד בין הצלע ה' וה' (XII). לאורך הצלעות המיוצונות נמצאים ה' גידין העוברים אליהן מושרדה עד החזות, שלשה מהן ביסין הבהמה (ע"פ הצלעות י"א—א—ג') ושנים משמאלה (ע"פ הצלעות י"ב—ג'). והן אסורין משום חלכ, ומנהנינו לוסול ג' מכל צד, שאשאר למעור כיון יסין לשמאל, וצריך לשלמן בעורן חסום ראשי הצלעות (התנוכים) לאחוריים.

האונים (III) לחומרא בעלמא (רס"א), ויוציא משם ב' עצמות אדורות הנקראים "סרפה כיוניולין" ואסילו בעוף (הרוחם). ב' יורד לנרות למסום שחיטה ומוציא משם שני גידין ספור לשני משני הצדדים שהם הרירין, ובעוף החום הלכו שבאמצע הצואר (המס"ע והש"ד). ואם הפריד הראש מן הנוף כבר נחתכו כל החוסין הללו ונפתחו ואין צורך שוב להוציאם כי הם יזוכ לחוץ בעת המליחה. הנכרת והזשט יחתוך לארכם שיצא מהם חום ע"י מליחה. ג' ככתף יש שלשה פרקים, הפרק המחובר לשדרה נקטע ורוע (IV), האמצעי נקרא כתף (V), והשלישי נקרא יד (VI). מוציא הגיר הנמשך לאורך כל הכתף שסדרתו כסרת חיר, ובפרק האמצעי ושישע הסבין היטב ששם הוא שרשו המאחזיו לחנוף, וכל הגידין והחוסין הנמשכים ישרש מעיקרן. בשטה פרק האמצעי לצד הראש מכתיף יש גור שומן וכחוכי יש דד (VII) ויסורנו משום מאדם. ר' חותר את החזות (IX)—(VIII), ומאותו כשר אדום הספור לוח מוציא חום של דם שנמשך לאורך כל החזה, וכן מן החזה השני. ה' הלך חותר עומצו ואוניו והחוסין שבחלצו שדהם מתקבץ כחוכי בעת השחיטה (לרס"א הוא חומרא בעלמא. ו') הריאה יפתח המספונות והמקוננות שיצא מהם חום, ויסיר את הורגה הוא אונה קטנה מתחת הל"ב. ו')

וממשיך החוט מעיקר האליה עד קצותה, מפני שאותן החוטין יונקים מחלב והכליות, ונורר השמנונית מתוכה. ט') פוסק הירך האחד ומפרק בסכין במקום שיש הזכרות בעצם שבו גיד הנשה וחותר הזכרות והנקבות ומשליכו מפני שיש בהנו קצת משרשי החלב, וגם הבשר שבצדדין מנקרו היטב מכל מיני חוטין וחלב, ומן גיד הנשה שבו, ואח"כ נוטל העצם האמצעי שפסק הזכרות מקצתו ונוקר החלב ומיני החוטין ממנו, וחותר בסכין גדול הקצה השני שסמוך לעצם של שוק, מפני ששרשי הגיד נקשרים שם, וכן לירך השני. י') הכחל יש בו גיד אחד האסור וחלבו הוא טהור, אולם נוהגין להבריל בו בין טמא לטהור: אם ברוחץ האצבעות על החלב יצא ממנו

מים בידוע שהוא שומן. ואם נתמעך הוא חלב, וצריך לקרעו שתי וערב ואסור כבשול כ"א צלי אש. בעל העטור אומר כי אי אפשר לפרש כל אופני הנקור ככתב אלא במראית עין ממנקר בקי ומופחה ומודזק בכשרות. המנקר ישים בגד עב על ירכו ובכל פעם שנוגע בסכין בחלב יקנחו היטב בסמרטוט. וצריך לנקר הבשר תוך ג' ימים אחר השחיטה מן החלב שלא יתקשה ובריעבר שרי גם אח"כ (הרמ"א) אם הריח הבשר בתוך ג' ימים. מותר לנקר בשר ביו"ט ואפילו ביו"ט ר"ה אם הוא לצורך יו"ט. כל הגידין הנמצאים בבהמה מספרם קי"א וסימן כל שלחנות מלאו, קיא" ומהם הגידן שצריכין חטוט ג"א וסימן לא תאכלי ממנו ג"א (הרוקח).

דיני ניקור

לא יחתוך יותר מי"ב צלעות מהפנים וצריך לחתוך עד העצם עצמו: יחתוך הראש לשנים ויזרוק העינים ויחתוך עצם המוח ויקלוף קרום המוח וקרום שתחת המוח: וגם גידים האדומים שעל המוח: וינקר משני צדי הלשון הגידים; ויחתוך עוקץ הלשון וגם המזלגות שקורין (טריפה באנדליך) ויחתוך שפוי הכובע ויזרוק: ויחתוך לשנים הגרגרת: וגם הוושט: וינקר הוורידין מבית השחיטה בכל צד יש גיד אחד אדום כתמונת שיי"ן וזוא הולך מבחוץ וגיד אחד לבן מכפנים: וינקר גיד העבה באמצע הכתף ההולך לשדרה והגידים והחוטין הנמשכין ממנה: וגם החתיכה אצל הכתף שקורין גריף ינקר משם ג' חוטין כתמונת שיי"ן: ויחתוך קצה החזה סמוך לצוואר ומאותו בשר האדום יעקור שני גידים הכפולים הלבן והאדום מצד זה ומצד זה: ומתחיל מסיום גידי החזה ומקליף הקרום שעל הכסלים: והוא עב ולבן וגם החלב שתחתיו: ויחתוך ראשי העצמות שקורין קנארפל: וינקר בכל צד מהכסלים ג' צלעות: בצד ימין נחלק כל גיד לשנים ובצד שמאל לשלשה: חצר הכבד יקלוף משני צדדים: ויחתוך סמפונות הריאה: ויזרוק הוורדא; ויחתוך בכבד כדי שתזוב הדם: ויקרע טמפונות הלב: ויחתוך עוקץ הלב; ינקר למעלה משומי הלב שקורין געראשימץ ארבעה גידין וגם הקרום שעלי' יסיר: יחתוך האזנים מהלב: יקלוף שני צדי המוחל ויעקור ממנו הגיד הגדול עם ג' גידין הנמשכין ממנו: ויחתוך טלפי הרגלים והשומן שבין הפרסות. יסיר חלב הכרס וקרומו והחלב שדבוק בכרס עצמו ג"כ אסור: חלב הדבוק בהמסם ובית הכוסות וקרומו אסור: חלב הקיבה וקרומו אסור: חלב הדקין אסור: חלב הקיבה ואמה מצד פי

הטבעת וצריך להסיר הקרום וחלב שעל הקרום והשומן שתחתיה מוסר: הדרא דכנתא היינו הדקין יסיר הדק היטיב הקרום והחלב שעליהם והשומן מותר: וגם הקרום מתחתיה יקלף: חלב המרה הדבק בכבד טרפה: ביצי זכר ינקר גיד הגדול ויחתוך בהם חתיכות הרבה קודם ההדחה: הכוליא ינקר הקרומים וגם הגידים הדקים היטיב הדק: כחל צריך לקרעו שתי וערב ויוציא כל לחלוחית הקלב ויחתוך ראשי הדדים: הדקים בעגלים שקורין ריזול ינקר במתינות מאוד מאוד ולא בסכין חד אלא ביד במתינות: פריזול מעגלים ינקר היטיב משם ד' גידין כמו בכחמה גדולה: ניקור ראש העוף כמו בכחמה ויוציא גיד מהגרגרת נגד בית השחימה: ויחתוך הראש מן-הגוף קודם ההדחה משום הוורידין ויחתוך פה העוף עד החוטם היינו נחיריים: ויחתוך קודם ההדחה תזת הירכים: ותחת הכנפים; וגם יפתח מקום הריאה בפנים וידיח שם היטיב כי תמיד נמצא שם דם בעין: ויוציא השני דקין מכפנים שקורין טרפה ווירשטלן: ודין הלב כמו בכחמה: וזרוק המרה; ואותן הפותחין האוורת על הגב כדי להדיח הדם יפה יפה מפנים: תבוא עליהם בזכת טוב עד עולם:

כל דיני ניקור תמצא כאן בדברי הגאון המחבר כלל כ"ח

ספר תורת הקנאות

לר' יעקב עמדין

והוא קבוצת מאמרים וכתבים
נגד שבתי צבי ומתי סודו

צילום הדפוס הראשון, אמשטרדם תקי"ב

נדפס מחדש

על ידי

הוצאת מקור בע"מ

ירושלים, תשלי"א

מכתב הארקי מרש"א בעם הישיבה הכריתית לקהל הנאשרת נמצאו בחני כה
בדיועל מכתב ש"צ ישרי

דקדקו וזאם שחא תחלתו באונם . סוכו היה ברנן ונבטש בטכתי תקנות . להדחי חזרים עמו . ולא חמל על מיטב הנאן . וזה דמות תערונו על עם הקדושים אשר בארץ הזה . שטורנו בכניסנום באחזים בכרית אלקים וקיימו בענוים מקרא שכתבו כי עלק' היתנום כל היום . והיו להאורות לאותות ולמו עדים לדורות הבאים . לעבוד את קונם בכל לבנם וככל כפשי . אוי לאזכים שכבה שמועתי . להסתת' ולהעזיר חמאים בעדת נדיקים . ולכלם כסס'ה קרא . והלא לשוטע און דאכה נכסנו ואויכינו ילכנו לחנו . וכל יום יום קללתו תחובה מחכרו . לומר עד מתי בחאים תאהבו פתי . ולקרות אותם כסס בת לנים . וד יהיר לך שונו בת מנבים . בת טרבים . דכולהו איתכחו בנו יהוה בעם ישראל אשר בו יתפאר ונרש וקדש יורו ויורו ויחוו כל הגוים באחרים רק עם חכם ונבון תגוי הגדול הזה נאמן בכרית אמונתו ותורתו המקובלת . ולא ישוע לקול וולתשים מחכמי האומות . שואלים והורשים ויחכמים קצת מסכנין התורה והמצוות . כדי יסככיוו לדעתם ודתם שפירשו . ועשו להם כורס בחאונתם . ועתה אומרים מהפס' עליהם בלהות . להקראם נכל בכל ולא חכם . פתי יאיוון לכל דבר הקשה כמוהם . יחלמו יוציא מולין ופירושים דקוקים צפופין התורה אשר לא יקבלם השכל . ולנים לנן חמדו להם . יחמשיאל ונשיא שמיים פירושים יטענות יתם .

והנהל נמתי שלחפתנו ובלויותנו מדם שחא חכמת מרה מוכח פני עליון . עשאוני בניך בכלי יזור שמונבים בהם האומות וכינו תמם בשם ישיא . מיום חרנן בתינו עד פתי . כולם שופם חכמי על תמלתם וזה האחרון הכריז על כולם בטרא ההחרה וכל איהו כהנין הרוב לעשרים . אוי באל אלתה נושה אוי באל אלותה כליוה . וכן קאת'ה' צבאות מוהבה בנו להעיר און כל בני קאלתם קודם בליותינו אלה ישע כי הכסרות בכברי האומות . החסוים ללב . לה' אלהינו להביא בחשפט על כל גמלים . והוא יפרע ימיו שאינו עויד בדבורו ואוונותו היקבלת מאבותינו ודו'ל הקדושים . יזכנו אל להניס וסטי כוב . הגלות למ ולבניו להוכיח בחימר על כל דבר פטע לקול יעשה ולפטר הרע מקרבנו . וזהה אכמו התעוויס לטעה בשם כל חכמי ישיבתנו הכללית . בהורונו רחלכא עיליה ודימא . אל קרא ונקס נקס כרית . ה' צבאות שונו . יזכנו נבורת תורתו שתעלה השפיה רשע אש שלהבת יי . מדנין חרריון וסחיון לכל אש ואשה . גדולים ובני דעת טבהיתם בדיאים יולולו כיום נום החמישי הוא חורג אב . לאלול או לפנות בנו . והכסא אשר לא תענה . והאש אשר יעשה בודן יחלו בכול האלות הכוזבות בכפר התורה . הוא אחר הוא כיום ובלילה . אחר הוא כנאנו . אחר הוא בבואו . וסבדלו'ה' לרעה . וכל שבעיי ישראל כרעו וכנאנו ונקסו כל . וזהו שטורנו הנכור . לא יראה בחאונת צבור .

ומבאן מהעל רבא אליכם ראשים חכויים ופרנסי הדור שבקהלה היהו'י שכל אשר לא יחוש לנורתנו זאת יואל ויטהר כמורד כיום נום התענית הכ' . תהי הושרה על טכיים לקבל העדות על פי' ג' גדוים כשרים . ולהודיע בכתב לנו שם אל שרות העבריינים . כדי שבתרועה תקול שופר כרעו בידכה העברים ונכרייהו ונפרסויהו ליוונדה וחוחרס וארוה הוא לאל ישראל ככל אלות הכרית הכוזבות בשפר תורת משה ועמו כל העם ואומר אין ונשלח נטלח ספרים ביד הרגים לקלות גדולות שבגולה שיעשו נם היה כותב לקלו ולהחרימו בשונו ברבים . ויהיה כנס' שיעד יסוד וחס מדעתי ותהיה תשובתו . ככרת יותן ועשוי לזכויו ערו וסבי על ודין . תווייה בליסוס עמה . ואז כויעמד ג' ויהס יתירו לרהבדני . והחסם כרין וכהלכה . כרת כופר כפסג לנדקה כפי הכראה בעיניהם ינורחנו ואת תקרא ביושר עשר טכיס רזופית כל פנה וטעה בכל בתי כנסיות ההס . יום טבת קודש קודש ר"ח אב . וכל העם ישמעו וייראו ולא יודון עוד . וכזוטותא ויכייכו אסו וחרשתי . לא תרחקוניה . לא תעירו ולא תעוררו את האלהה עד שתספן . לותן יסוד'ה' מחרנו אבו . ויתן בלבנו אהבתו ויראתו ויעורנו על דבר כבוד כנו וייהר יקשה ועשה פדותא כמחית כיון וככנין יחשלה ויחילו . וראו עיכינו וישונו לכנו .

נופם

קבלה ערות בירושלים חוב'ב . כמותת תלתא כי דינא כמדא הוינא . ואשא לקדונוא הפסם ככולל תהו' רר משה חכמי אשא
פטרדי א ?

מודעה רבה

מאת בנטת „מחוקי הרח“ בווארשא.

פיר שפון חיר פלייש. ניט פרענענדיג פון ווענען דיא פלייש איז, פערלאזיגונדיג אויף דעם פליישער. דאס בריינגט דאס עס ווערען היער אויפגענומען פיל קאסעס, קעלבער, שעפסין, אויך עופות, וועלכע ווערען געשאפטן דורך שוחטים וואס האָבען אויף זיך קיין שום השגחה פון קיין שום ביר בעולם, גם אויך אַזעלכע וואָס אויך ניט די שוחטים זענען כשר, נור וועלכע די קצבים וועלכעס זענען פער ודיל. ועס איזט שוין היער אויך פערקויפט געוואָרען פער דעם פיר ריגוער לעבער, אין אויך חלב דאורייתא פיר שמאָלקן, אַזע גאַלעסטיקייט אין מאכלות אסורות אין אַ גרויסער הייליג השם, אַ מכלול גרויל פאר זיך און פאר אַנדערס, כמבין. דאָרום זענען מיר מודיע אַז ווער עס וויל זיין געזיכערט אַז ער עסט פער פלייש, און נעהמט ניט אין די 3 יאָסקעס ווייזט די פלייש געזאָרען געגאט 4. מאָנאָטי-קאָנער 19. טוואָרדא 11. זאָל קויפּען פלייש נור אין די געוועלבער, וועלכע האָבען אַ הכשר פון ביר אויף זייער נאָמען און אַסונג געבען אויף דעם חודש און רעגט יאהר פון הכשר. די געוועלבער וועלכע האָבען אַן אַסונג פון הכשרים ווערען אויפגעזעהן דורך געמיינעס עס זאָל דאָרט פון קומען קיין אַנדער פלייש נור הינע, וועלכע שטייט אונטער הכשרת הבריא. אין עס זאָל זיך אַנגייסן אין דער גייט כרין. מען זאָל ווייסען אַז די מורי הוראָה יציר נעהמען פיר דעם הכשר קיינע געלר ניט, און חוץ די 10-15 קאפי וואָנענטליך וואָס קאָסט דעם פליישער אויף די הוצאה פון די משגיחים, קאָסט איהם דער הכשר גאָר ניט, און די פליישער וועלכע האָבען ניט קיין הכשר ויהיו מי שיהיו, אפילו ריא יחסנים איז נור וויל זיין ווילען האַנדלען מיט פערנעמע פלייש אויך, וועלכעס עס איז אויף זיי אויסער דעם איסור פון שוחטירחין ווועלכעס איזט שוין לאַנג אונטער געשריבען באיסור גמור פון שנת חלה וואָס מיר זענען דאָ משגיחים וואָרשא בדרך שלפנינו זכרם לברכת. זאָ וויא עס איזט צו זעהן אין כרוז פון שנת חלה וואָס מיר זענען דאָ משגיחים. קען מען אויך ניט זיכער זיין מיט זייא פון תשס וכילה וטריפת ריל. די לזוהר:

וכמה גדולים דברי חכמים וזוה וזוה נרויס וועט פון די חכמים חכמי הדורות שלפנינו ברוך שבחר בהם ובדבריהם. זייא האָבען געזעהן פאראויס דעם כריש וואָס קען אַרויס קומען פון שוחטירחין, און זייא האָבען געלייגט אַן איסור וחכם חמר ניט צו גיבן קיין שוחטירחין. נור וויל דיא זאָך איז דאָ היער נחפץ געוואָרען וויל דער עולם האָט זיך איין גערעמט און דאָ אין וואָרשא איז נישט דער איסור, איז מען געקומען צו די אַלע מכלולים כנוכר, ת יכשר בער, דערען האָבען מיר געמוען פיר גלייך דאָ משגיח צו זיין דעם כרוז פון שנת חלה בחתימות יד כל רבוחות, ת גוהי נפש וללהית אין יענער צייט ואשר היוז סונת תחיי הנכיר הנכבד ר' גהום שניגיל ג'ס ב'ן הכתמים של גבוי זיל הרב המנהל ר' נחמא גייע מרצ דפחו פון וועלכען עס איז צו זעהן אַז דער איסור שוחטירחין איז דאָ היער נאָך פון לאַנג:

וזה לשון הכרוז אתה באות :

בעזרה"י

מודעה מברצ דמה.

לאַסן נחבר לנו דאס עס פראגען ווייטער ארום אנשים בשר למכור בחזקת כשר וחוא טרפה, וכבר נכשלו חרבת בער דמה באיסור אכילת טרפות אשר ידוע חומר האיסור לכל ישראל, לזאת מחויבים אנתנו להודיע עוד הפעם לכל אנשי עירנו עס זאָל קיינער נישט קויפּען קיין פלייש כייא קיין שום מענטש גאר אין דיא יאָסקעס הכשרים הקבועים פה, אויך זאָל קיינער נישט דאָס אַזע מענטש מעג מען זיך סופך זיין געט ער קאן דעם מענטש. עס איז איין איסור גמור צו קויפּען גאָר ביאָטקעס, היינט הן אליין הן עיי ליה וואָס הבעה"ב שיקען קויפּען נישט כייא דיא וואָס קויפּען פריהער און ברענגען דער גאָל לבעה"ב יהיה מי שיחיה:

גם נחבר לנו כמה מכלולים ממכרי אוחות שחטות ממכרו אסורות בחזקת כשרות. עייכ ממוריים אנתנו ניט באוהרה גדולה לכל אחיי דמה מען זאל נישט קויפּען גייא קיין שום ממכר אוחות חרוב גאָנו נור אַז דיא גאָנו ווען גיחמת בחותם שניתן לחשוחים וכן אינויקס זאָלען גיכ זיין גיחמת בחותם אצל המוכרים. (:

גם

י. דיא עקא. דער גאָנצער מכלול איז באמה גיז היינט, איבער דעם וואָס פיל פערלאזען זיך אויף זייער חסנים פליישער, און זאָנען ביי איהם איז נישט וואָס צו שרעקען זיך, ביי איהם מעג מען נעהמען אַן אַ הכשר אויך, איך נעם שוין ביי איהם אַן אַן יאהרען. אַבער מען איז שוין גוט דערזאָנגען אַז אויף דעם סמך איז טאָקי דוקא גיי דיא יחסנים פון די געוועלבער שוחטירחין מכל המינים, עס איז אויך זיך נישט צו פערלאזען אויף די ערות פון די מלקחים אין דעם. וויל זייא זענען אנוסים און נענעם בערותם, וריל.

יז. מיר האָבען דאָ די גילענענהייט פאָרליינען דעם הייזען יעצטיגען ביד יציר. אַז איבער די מכלולים וואָס איז יעצט ווידער געוואָרען מיט די עופות דאָס עס שעהטין פיל שוחטים שלא ברשות אין זי קלעירט און עס ווערט געבריינגט עופות פון די געוועלבער וועלכע נעם ווייסענדיג ווער די שוחטים זענען, וואָלט יעצט אויך גלייך גיווען איינארטיגען עס זאָל זיין בלאַמקעס אויף יעדער עוף. און אַלע וועלכע ווילען עסט אַן כשר שטיקעל עוף זאָל געוואָרען זיין ניט צו קויפּען קיין שום עוף סידען עס זאָל זיין אויף דעם בולגע אַ בלאַמקע פון די שוחטים פון די שעהם הייזער.

גם איז מען מודיע אַז יעדער אין דער היים זאָל נוהר זיין אַז ער שיקט שעהטין איין עוף זאָל ער זאָנען אַז דער פלייש זאָל ניט גיין אין קיין אַנדער אַרט נור אין די גלאָונא יאָטקעס וויל גאָר דאָרט שטייען די סטאָרט שוחטים, טאָר ער וויל קען ער זאָנען אַז ער זאָל בריינגען מיט אַ בלאַמקע, די בלאַמקע קאָסט גאָר ניט. אויף דעם עוף וואָס האָט געשאַפּט אין זשחם שלא ברשות ביד איז אויף איהם אַ שאלה.

במה לפי שיבוא פתו למען המה. או שקבל הכרזת המכונים
מן פלגה ריב כל שנים וכוונתו. וזו לא יזמלו לו לברך
מטור האלמנט שישור להם. והכריזה ביד הכרזת אמת
שלמו לו טבור טרחתו:

בבל מה שיבוא הרב מלאוויאוואלר
ויודעו המכונים להלכות או אח סכנייהם
הן קודם כשחיהם פה לאחר הקטינה. או מתיבנים להיות
סרים למשמחם. וזאת יהי עד שיחברר מתי נדרי לתי
ספר ההשגחה על השבירים דפה. אם להכריז מלאוויאוואלר יתן
שיכר פעללמטויאוואלר הוא כנלל שלו. או להכריז דברי ווארשא
אשר לפי דבריהם השנינו עד כה בהשגחתו השבירים
וינמיט דפה:

יו ורפי ראות עיניו לרין שיהי פה עוד שריב אי חרש
יען ששחיהם פה עד מאור טבור ר' שובינס.
ויחנה ג'כ כפי הסדר של השבירים כפי וקתקת כוונתם
כנלל והקריב החרש יחמנה פה עפי הרב מלאוויאוואלר

בהסכמת המוץ מוארשא. היינו ר' יודיל פניל ור' פתחי
האריענבלאס שיחיו:

אם אחד מהשבירים לא יקבל ע"ע החקוקט וסדר
הכויחה כנלל ויפטר איט מחביוו סכנייהם או
אין רשאי לשריב חרש שיבוא לשמות פה בשמותם עם השריב
שלא להרוס האחרות ותקיות הכויחה כנלל:

אם יעבור א' מהשבירים או החוחם אפילו על דבר
אחד מהדברים הנלל או החוחם אפילו על דבר
לשמות על ששה עשרות כפעתם הראשון ע"י המשגיח כלי
נריז. וכפעת השני לפני מתחברתו וזאת יהי עפי נריז
כפי שיליע המשגיח לפני ונכ"ל נחנאל אם יהי ע"י
רשיון המתמלה יריה. ונכ"ל יהי יום כי חנאל חרשה
פעללמטויאוואלר:

שמעון דובער נחמיה אכרעה ז"ל רב בשערדיק.
צבי יחוקאל מיכלאוואן אכרע פלונסק הגליל.
שמאיר שלמה כה"ר אכרעה חונה בלוקאוואו.

אזהרה נדורה להסיר מכשול.

באשר נודענו כי רוב הווארשא הנאלכ בערי מדינתנו נעשים בווארשא. וכן נודענו כי רוב התניקח לפאבריקי
הווארשא בווארשא המה לא משחיתו בתי המטבחים דווארשא העומד תחת השגחת הבר"צ דווארשא רק
משחית בתי המטבחים של חוץ לעיר בכפרים המסוכים כמו פעלצעויוואו. גרנאקאו ועוד. אשר אין שם שום השגחה
על חשיות ובריכות רסם. והנה בשנת העברת חיינו אנו החיים בחור ביד אורות בית המטבחים רכשר פעלצעויוואו
המפור דווארשא. ובשוממנו ובהלנו מאד בהודענו את גורל המכשול והקלקלה בענין החשיות ובריכות רסם כי רבה
העוובה. כי אין שם עליהם שום רב ומרח אשר יסירו למשפטתו. ובר"צ דווארשא אשר שמה על השוק יובא הבשר
מגולגלים עמהם זה כמה אך אינם שומעים לקולם ואין בידם למשפטתו. ובר"צ דווארשא אשר שמה על השוק יובא הבשר
ה"ט פסק ביד ותקנות קבועות אשר ע"פ יתנחמו השוחטים והקצבים. ועשינו עליהם למשגיח קבוע חריג דגנאיווואוואר
המפור לשם תחת חסות הבר"צ דווארשא. אולם עתה כבר נגלגלו עמהם זה יותר מי"ב חודש והחשיות רסם לא זו שלא
תקנה רק בתקלקלה עוד יותר ויותר. ע"כ מאננו וזאת נלמשינו להודיע ולהזהיר את אחובי בכל ערי מושבותיהם בכל
מקום שהם כל אשר איננו רוצה להתנאל בהשם גי"ש לכל יאכלו שום בשר ווארשא ובשר מעו"ש הנעשה בווארשא על
אשר יהי עליהם הכשר ותורה על כשיותם מאת הבר"צ דווארשא יהי מיהוה פאבריקי בהארשא שיהי. וזו אזהרה על
הקונים סחורי הווארשא בכל מקום שהם לזכר יקנו מן הפאבריקין בלי הכשר. ועל הקונים האוכלים לבד יקנו עוד אשר
יראו להם הסחורים ההכשר חזום מאת הבר"צ דווארשא. והחשיות על השחיות והשגחת הבשר כשר שם. והכשר כזה
צריך להיות בכל חובת ווארשא ובני עצה. או א"י ביד הבד להשגיח ע"י שיהי בכשרות ואז ירעו ב"י מה הם
אוכלים. ואכלו עינים ושפשו ויהללו את ה'. ולמחויי ולגורה שלמים יתן ח' כמי נחמ. וז' יסיר כל מכשול מדרך עמנו:

שמעון דובער נחמיה ז"ל אכרע שערדיק. צבי יחוקאל מיכלאוואן אכרע פלונסק הגליל. שמאיר שלמה
כה"ר אכרעה ג'י חונה בלוקאוואו.

הרב הגאון הגר"ל ציעע מרן אל"דו היינע כו"ל הגאבדיק לארזי כתב ע"ד הניח מכתב ארוך.
ובספני כי יארך הגליון. הנו מעתיקתו בזה קיצור מלשנו המורד הנצרך לחיקון הניח:

כבוד רב העומדים על מסמרת הקודש לשמור דרך עץ החיים היו עליהם נדור מוצח חדה בק' ווארשא
יברכת ח':

א"י שמועו כי באה תלחל כל לב איש הישראלי. קול קורא ולא יספוק לאמר כי הבשר המובא מן ווארשא ומכיוותי
בשר פניול הוא בלי שום השגחה רבני העיר כו'. כל שמועו כזאת חרוב לבו ונשפו. והנה אחר התיר נדחתי כי
לא על שחתי ק' ווארשא יצא הקול הזה רק על שחתי האנשים אשר סכני בווארשא. ולאות אמת הניעני פסק הרבנים
הנאונים הצריקים אכ"ר רק שעדליץ וצ"ל. ויבדלו לחיים הרבנים רק' לוקאוואו ודק' פלונסק שיחיו. ושם מפורש נאמר
כי מאננו מכלשלים אותה הבכונתתי כי גם לי בעצמי נוגעת הרעה הגדולה וזאת כי גם לראו בניענים הדברים. יצן
אשר שכניה ווארשא יצא ויוצאים הכשולים האלה. אוי לנו שכן עלה בימינו. ובכור הנני משטער על קהילת ר' ק' ווארשא
כי בשר רב כו'. לזאת הנני לבקש מכםבדו תרומה יעשו גא' למען המצוה הרבה חזאת להציל רבים מאיטורי מכלת
אסרות וייראו אשר כל הבשר כשר כי וכן הווארשטין המובאים משם לזמן המצוה הרבה חזאת להציל רבים מאיטורי מכלת
המשגיח של ביד ותקון מכתב ההכשר יהי מבואר כמה ווארשטין מונחים בח' כי ואצור את כבודם הודיע לכל המקומות
אשר ירעו כי מוגאים לשם בשר וגם ווארשטין מוארשא שיהיו נזהרים לכלי לקנות ווארשא מוארשטין רק כשיחיו
עליהם הבשר מאת הנאונים מורי הצדק בק' ווארשא המטונים על השגחת הבשר כשר שמה. וישלחו ווארשטין רק כשיחיו
המגאונים רק' שעדליץ וצ"ל ודעיה. והנני כו' אד' פיוס ב' י"ג שבט תרס"ו לפ"ק:

אל"ה חיים פיוז' אכ"ר דק' לארזי.

המוצאים לאור כנסת. מחוקי הרתי בווארשא
מן החובב על כל רב בעירו להזהיר על הרבה. ולצוות לחרובי וזאת בב"כ ובי"ט.

זה הספר נקשה עפ"י סימני אותיות דאלפא ביתא ואחזק (עירונון כד ע"ג) סימנים עשה
כתורה ואין התורה נקיה אלא בסימנים :

ספר

תיו יהושע

הלכות פסוקות

על שיע יוד

עפ"י סדר אלפא ביתא

קראתי שמו תיו [שהוא לשון סימן כמו והתויה חין] (יחזקאל ט) ע"ש שהוא כולל כל דיני
הוראות והלכות בסימני אותיות מארץ ועד תיו וכל דיני השיע המפורים בנמה סקומות
בהלכות וכן כל המדושי דינים מראשון שבראשונים עד אחרון שבאחרונים אשר לא
העירו הראשונים הכל ימצאו כאן נמקום אחד באות הראוי לו בדרך הלכה פסוקה המוסכם
אליבא דהלכתא ובל דין סבואר בטעמו ובדשון צח וקל ובדרך שאילה ותשובה וכל מנקש
הלכה ימצא מבוקשו בלא מורה וניעה וכדי שיוכר שמי לטוב קראתי שמו על שמי
תיו יהושע וזה זכרי לרועי וזכרע וזעי עד סוף כל הדורות אנכי הצעיר יהושע בלא"א
חיים ישראל וללה"ת התונה במשערתנאביל ופלגנים הייתי סו"צ במורטשיין יצ"ו.

זה חלק שני

מאות ן עד אות י ועד בכלל

עוד נספה ונלוס חלוי לנכוף קונטרס מגיד חדשות חידושי דינים מגלוי דור
שחרון בזמן כזה לפי סתמדות הזמן והשמשות כרכה. ושם חמלא די מחסורו
וכוא כולל ניכ כל הדינים עפ"י סדר אלפא ביתא :

קראקא

שנת תרמ"ב ל"ג

בדפוס המשובח של השותפים סו"ה יוסף מ'ישער ומ"ה שאול דייטשער נ"י.

TOW JEHOSSCHA

Verlag von Josua Briskin.

Druck von Fischer & Deutscher in Krakau, 1882.

הקדמה קמנה

התברר המאזיל כי כורא ד' יגוריס לעשות אלה המשפטים אשרים ד' חוקים וסחורות ואברך את ד' במקלות ובחוף רבים אכלנו אשר מנעורי האזיל מעונו עלי להבין ולהסביל בחוסיק דברי חז"ל ולהסין אור חורחו לרבים עיי מכש סדפוס להגדיל חורה ולהאדירה. וכבר ידוע משפר חסידים אשר מבאר ואומר בדאיות לודקות ונכוחות שכל מי שמחדש חידושי הלכות או ששמע אמרים נגידים לחלפיות אל יאנע עלמו כספר להעלות וגם מנאר דברי חז"ל דמי שמחדש אפילו הלכות קטנות או ששמע אמרים בגויות ברמות ואינו כותב להיות לו למשמרת הוא חסרון אשר לא יוכל להמנות כי מאס חורה ד' לבאות ועמיד ליתן דין וחשבויות לפני סבורא יחיש נורא עלילות שאומרים לו הלא בפנקס החובות אפילו חלי פירוטה סיד כותב דברי חורה מפו ומפנימים יקרות לא שמה אל לכך לדעת. וגם ספרי המקובלים חכמי אמת כחבו שתיקון גדול הוא לנפש החוטאה להעריכו עלמו ולכתוב דברי חורות. לכן אחי וידידי עמדה נא לימין דדקי להיות בעזרי להוציא לאור עולם את ספרי על כל חלקי השיע ראו כי כבר הוצאתי לאור חלק ראשון מאות א' עד אות ד' ועד בכלל והיום נותק אנכי לפניכם החלק שני מאות ו' עד אות י' ועד בכלל ומסתם הספר ואיכותיו ועל מה אדגיו סועבעו נכר סודעתי בהקדמה הגדולה של ספרי חלק ראשון הייל ד' הסוב יעשה עמנו לעובדה אות ויראנו בחורחו נפלאות ויחיש בימינו קץ הפלאות בביא :

המחבר.

המפתחות האותיות מחלק שני

- אות ׀ חלב וחמאה. חצר הכבוד. תרף השוד. תתיבה הראויה להתכבד :
- ׀ וורדין. ושמ :
- אות ׀ חלב וחמאה. חצר הכבוד. תרף השוד. תתיבה הראויה להתכבד :
- ׀ זילוף יין נכך. זיעת אדם ואוכלין. זפק. ז מחול. מלפים. מעם לגום. מרמש הכבוד. זרע :
- אות ׀ חלב וחמאה. חצר הכבוד. תרף השוד. תתיבה הראויה להתכבד :
- ׀ חום השרדה. חומץ האמריץ. חלבים : שגשברו : י יבש ביבש שנתערבו. ידים של בהמה :

הטכמת הגאונים

ממדינה רוטיא ליטא ודייסין כבר באו בדפוס כספרי תיו יהושע חלק ראשון :

הסכמת גאוני גאליציען ועסטרייך

הסכמת

מן הגאון האסיחי סאור הגולה שר החווה נזר התכסים נשיא הגאונים וראש החזנים חכם חרשים צבי חסארת ישראל ראש גולה אייאל שמו נודע בכל קצווי ארץ וים דתקים בקש"ח מ"ה צבי הירש אורנשטיין נ"י אבדק"ק לבוב הגליל.

הן בא לפני הרב המאור הגדול חריף ובקני עלום וכ"ו מו"ס יהושע אבדיק פולטשין וכעת חוגס כעשעשנאכיל וספרו זידו הנקרא תני יהושע ושאר החלקים זידו אשר הם נכחונים ושמתו עיוני בהם ורליחי כי דובר בשפה ברורה ומשנתו לו סדורה ובחכמה הענה לקט אקנן כל דברי ראשונים ואחרונים המחברים נ"יו וסדרם על דרך אי"ב להועיל לבני דורו ואני רליחי כי טוב עשה עם בני כי ספרו סיקר יהיה להועיל רב לבני ולכן אמרתי להסכים על ידו לעמוד אח [אשר] החל לעשות ואקוים כי בלי ספק דיני עמי יהיו בעמרתו לסייע ולתמוך למתן יוכל הפיק זממו הטוב ויראה שכר טוב בעמלו. דברי אלה לכבוד חוסיק ולכבוד הרב כ"י המחבר נ"י. לבוב יום ד' כ"ז חשרי תרמ"ב. ובאשר יולא חיבור הייל לאור עולם כנני גם אנכי בליג לקחת איתו במחיר הקצוב:

צבי הירש אורנשטיין.

הסכמת

הרב הגאון האסיחי חריף ובקני ככל חרדיי תורה שר וגדול ליהודים תורה וגדולה בו נצטדים סאור הגולה כבוד התורה וכבוד ישראל בקש"ח מו"ה יצחק אהרן הלוי איטינגא נ"י אבדק"ק לבוב.

כאשר יבט ד' אח מעשה הרב המאור הגדול החריף והבקי וכ"ו מו"ס יהושע נ"יו להויל ספרו מביא הדפוס אקח גם אנכי בליג אח ספריו כי מאל מאל סועבו בעיני ביסודותיו מראשון עד האחרון אליבא דהלכתא ובספרות ישראל וגוונות ולק מלוה גדולה להיות בחמכו ולקנות מאלו ספריו היקרים כאשר יולא מביא הדפוס. בעוהי יום ד' כ"ז חשרי תרמ"ב לפיק לבוב:

יצחק אהרן סג"ל איטינגא.

אלה

דברי הרב הגאון הספורים חריף ובקני בכל חרדיי תורה סאר הזמן והדרו וכ"ו בקש"ח מ"ה אברהם בנימין קלוגר נ"י ברבב הגאון רשכבה"ג שר התורה אשר שמו נודע בכל קצווי ארץ וים דתקים בקש"ח מו"ה שלמה קלוגר זצ"ל אבד"ק ברודי.

שמחתו כאשר בא חכם לבבילי הרב המאור הגדול חריף ובקני עלום וכ"ו כשיה מו"ס יהושע אבדיק פולטשין במדינת רוסיא ותלמודו זידו הוא ספרו תני יהושע כל החלקים ורליחי כי נתיסדו ספריו צנקיות גדול ובספרות ישראל והעלות על שנתן מלכים וגדולים. לק גם אנכי בחתי ע"ה לקחת חיבוריו היקרים כשיוילאם לאור במחיר אשר יושח עליהם. ואבקש מאל כל לומדי הסודס ומאוסני הסודס להחיק זידו וכ"ו. וע"ז בחתי ע"ה יום ד' כ"ז אלול לסדר חזל ככל אמרתי לפיק ברודי: סקי אברהם בנימין קלוגר כנגאון מורשיק.

הסכמת נאוני נאליציען ועסטרייך

הסכמת הרב הגאון האמיתי שר התורה נור החכמים והגבונים סיני ועוקר הרס המסורסים בכל קצוי ארץ ואלפי ישראל אליה פונים ע"ה מ"ה בקש"ת מ"ה יצחק שמעדרקיש נ"י אבדיק פרעמישלא הגביל בעל המחבר בית יצחק.

ה'ה' הרב המאור הגדול חרף ובקי עולם וכו' מו"ה יהושע אנדיק פולטשין וכעת הוא בטעטראנאבול ואיקלע לאחרין וסרסא לי ספרו אשר הוליא לאור מכבר חלק אחד וכעת רוצה להדפיס את יתר החלקים ואלה החלק הראשון בכוספות רבות והדפוס ונקוב בשמו תיו יהושע כולל כללי הלימוד וחדושי דינים עפ"י סדר אלפא ביתא ודלתי אח"כ עולים להרפס ומשנה אתי לפעלו כי טוב לחובלת הלימוד וסבוראס וכל מבקש דבר ד' זו הלכה ימלא בספרו כל טוב הדברי חפץ אליבא דהלכתא כטוב טעם אליבא דלמח. אשר ע"כ אף ידי חפון עמו ואבקש מלח דיני עמי לחמכו ידי הרב המאור הגדול כיו למשן חטטינה חופי ויהי לאל ידו לגמור הדפסת ספריו ברעות ד' דרכו ויקיים בו נולד חלטה ויכל ספריו ואח"כ כשיוליא ספריו לאור חקטס בליג אח"כ במחיר סקלוב. דברי המדבר לנבדו הסורס ולומדיס פרעמישלא יום ו- עשיק לסדר ואזכור את בריחי הסרמי"ב ליורס:

יצחק שמעדרקיש האבדיק הייל והגביל.

המידוד הדברי חרס שלו נכתב אתי הייל בהסכמה הדפסתי בספרי נפתי.

אלה

רבי הרב הגאון המפורסם חרף ובקי בגל חרתי תורה אשר תרפסו ובקיאוחו ודחת בכר קצוי ארץ - יום החוקים כש"ת מ"ה היינו יהודא סאסניצאר נ"י ר"ס בק"ק בראדי.

לאסרודי גארף קאחינא ה"ה הרב המאור הגדול חרף ובקי וכו' מו"ה יהושע נ"י בעל המחבר ספר תיו יהושע אשר ספרו נחפסע כבר במדינת רוסיא וכבר נתנו עדותס עליו גלוני דורינו במדינת רוסיא. וכעת רוצה הוא לאסוף פרעגומעראטען על יתר החלקים יסקרים ועוקרים גופו בטוקיה חפץ יקר ממקומו דמי אשר ע"כ מבראחי לקרבו ולחמכו בכל האפשרי ולרחי עפ"י בחתי עפ"י יום ד' דסליחות חרמי"א חלטה שנה וקללותי וחלל שנה וברכותי לפיך:

הקי **חיים יהודא סאסניצאר** ר"מ ועומד לשרת בקודש פיך בראדי יע"ה.

יש לי תכריך כתבים ופרעגומעראטען גלוני נדיק דור ונתיסם ואלאחיסם שליחא ומנהולי הדגים גנאליציען ועסטרייך אשר גם הם קייטו לי צור ונתנו לי פ"ק ומללו את יום נכתב נקטס מחבתי ליהוד לי לפזר ולסעד כדי שכולל להוליא לאור את ספריו חן עמיתס הוללות הדפוס כי רנה לא יכולתי להדפיס לכל אחד נלוטויסם אשר כתנו והגמתי בק חטעוטיסם:

הרב הצדיק סבעלוא שריס"א.	הרב הצדיק הישיש מאלעסק שריס"א.
הק' שמואל בהרב שריס"א.	הק' יצחק בהרב הצדיק שליס"א.
הק' ישכר רוב בהרב סבעלוא שליס"א.	הק' שלמה בהרב הצדיק שליס"א.
הק' אריה ליבוש רוקה בהרב שליס"א.	הק' אשר אנשיך בהגאון שליס"א.
הק' יצחק סאיר בהרב שליס"א סבעלוא.	הק' משה זילבערמארב חפן סליס"א.
הק' גפתי בהרב שליס"א.	הק' יהושע העשיל נכד סתן סליס"א.
הק' יצחק ישעי האלברטסאס נן הרב הצדיק זללללל סעאנו.	הק' אריעזר נכד חפן סליס"א.
הק' חיים סאיר יחאל שורא נכד סתק סבעלוא זללללל.	הק' יואל אשכנזי אבדיק זלאטשוב.
	הק' הייל ר"ש סוזטש אבדיק קאלאטייא והגביל.
	הק' אלי' חופ"ק ראהאב"ש.

הרד"ב שבו ז"ל היו מחמיר על עצמו ולא היו אוכל אותם החמטים שמלאים בטוף מלאים דה אחר הכיבוד אלא משליך אותם ואוכל הפאר אבל לא היו אוסר על אחרים ע"ש :

ב חטין ארוכין אלא החמה מבטיים וכן חטין שאחורי האזנים שמבואר לעיל דנוכחין להסיר ואינו אלא חומרא בעלמא אזי אס לא הסין ומלחן ובשלין כך מותר ואולי ששים כלל ע"ש באחרונים :

סליק דיני החטין הארוכין

חלבים

א **שאלה** איזהו חלבים המותרים ואיזהו האסורים :

תשובה

הנה בחולין דף מ"ט ע"ב פלוגתא דריע ורי ישמעאל כתיב אה החלב אשר על הקרב ריע אומר מה חלב המכסה אה הקרב חותב קרום ונקלף אף כל כו' ורי ישמעאל אומר דקרום ונקלף לחוד היו חלב ע"ש. וקידוש רש"י חותב בשמלה הוא פרוש על הקרב ע"ש. ותוחב הוא לשון תרום כי הוא שמלחו לערום מתרגמין היא חותבים ע"ש בש"י. ולהלכה העלו הפוסקים כרי ישמעאל דקרום ונקלף לחוד כו' ג"כ חלב וכ"ש חותב וכן נוכחין. ובפירוש דחותב פליגי ב"י רבינו אפרים ורבינו יואל דרבינו אפרים מפרש חותב פירושו שמלה הוא המכסה שקורין פריסה היינו חלב הפרים על הכרם ותחתיו קרום ותחת הקרום חלב דבוק בכרם ונקלף הימנה והיינו חותב קרום ונקלף ולכן אסור החלב הדבוק בכרם אבל רבינו יואל פירוש חותב שמלה הינו ולו יש קרום שנקלף הימנה מאותה פריסה אבל החלב הדבוק לכרם מזה לא דיברו חז"ל כלל והוא רק שותן בעלמא הדבוק בבשר הכרם ע"ש. ולדינא כמאן קיי"ל יבואר אי"ש לקמן בסמוך. ועוד פרע יש בחלב כי לריך שלא יהי' בשר חופה אותו כמבואר בלשון העור והתמדר ועממא שעל הכבולים אמר רחמנא ולא שנתון ככסלים ומטעם זה אנו נוהגין בחין אשכחן להחיר אותו חלב המכוסה מבשר בחוך הכסלים בחלק הפנים כמו שיבואר אי"ש בזהו ג' ביני נקור. ועתה אליין כאן במקום אחד כל החילוקי דיוסי ואיזהו החלבים אשר הם אסורים ואיזהו הם מותרים :

ה חלב שעל המסם וזית הכוסות והוא השמלה שקורין פריסה אסור ועגוש כרת וזה החלב שעל הקרב כמבואר בש"ע שם סי' ס"ד ע"ש :

ה חלב הדבוק לכרם חחה הפריסה יש בה פלוגתא בין הפוסקים היינו רבינו יואל סובר דחלב הלו מותר. דהוא רק שותן בעלמא הדבוק בבשר הכרם. ורבינו אפרים ס"ל דאסור החלב הלו ככל שאר חלב והפלוגתא שלהם חלוי בפירוש דחותב כמו שבארתי לעיל הפלוגתא שלהם ולהלכה אכן קיי"ל ברבינו אפרים דאסור החלב הלו וכן המנהג בכל מקום מלבד בני ריינו"ם דנוכחין במקאנן היתר ואין מוחזין בידם בבשר הורה להם זקן והכביע כחז דאס רצו לכתוב מנהגן ולהגות מנהגן ואילין להומרא דרשאים לעשות כן ואין בהם משום לעו חלולו ראשונים והלא כ"ש שכתבו דאין רשאים לבעלו וזית לחם יבואר סיבאו ע"ש. וכן כתבו הפוסקים ויבואר הוא הב"י בשם המדברי שלדברי הכל לריך להסיר הקרום שחתה המכסה ממעל לאותה החלב שעל הקרב ולא נחלקו אלא בחלב שחתה אותו הקרום וכ"כ הרד"ב משה ע"ש. גם כתבו שם הפוסקים להחמיר בחלב הלו שאינו סוחם כלל כי עמא הוא ולא שייך לומר איזהו מיכל אכלי

האכלו. כי כל אוכל חלב וכו' וגברתה וכלל חחה זה הסוג ג"כ כל שאר בהמות טהורות וכן חלב כו' אסור ושלשה מיני כו' מהם. א' כו' הבאה מבנתמה וחי. ב' כו' הבאה מעו וכבש. ג' כו' שהוא בריה בפני עצמו עיין בפרימיג באריכות :

ב חלב הכסלים וקרום שעליהם והוא חלב שעל הכסלים האמור בסמוך שאי"כ נבלע חחה הבשר דק ומחפצט חחה המתייש שבוה למטה מלפנות קטנות וכשהטבח מפרישו נראה אותו החלב כמבואר ברש"י שם ורש"י שהבשר חופה אותו החלב וכבר אמרנו לעיל להחיר אותו חלב שהבשר חופה אותו מ"ע כאן אסור דהא שאך מחירין לעיל היינו חלק הפנים שאינו מנדנד ממקומו וחיפוי בשר גמור הוא אבל כאן בחלק האחר דבהמה בחיים פירוקי מפרקא פי' רש"י בשבולכת אבריה נעים והמתניים פטמים שהם ממשכים לפני מעלה והכסלים נמשכים כלפי פעה ואין החלב נכסה בהם ולא חיפוי גמור הוא ע"ש :

ג כל אלו החלבים אין לחוש להם אלא באחריות של בהמה אבל בחלי בהמה של פנים אין זה מהחלבים אלו רק קלה מן הקרום שעל חלב הכסלים הנשאר שם בראשה למעלה מהכסור בחלק הפנים ולריך להסיר אה הקרום משם כמבואר ברמב"ם סי' ס"ד ע"ש :

ד חלב שעל המסם וזית הכוסות והוא השמלה שקורין פריסה אסור ועגוש כרת וזה החלב שעל הקרב כמבואר בש"ע שם סי' ס"ד ע"ש :

הלכות פסוקות

חלבים תיו יהושע

אכלו כיון דלדריק חלב גמור הוא ומהיט פסק דרמב"ם וכן שאר פוסקים דכרס שניקב אין לך דבר שיסחוס אוחו כי חלב שעליו עמא הוא כגיל אבל מימ אין אומרים בו חניי להלך ששים נגד כל החתיכה שזה החלב דבוק בה כיון שחלב זה רבינו אפרים אומר והוא נצלמו סובר דלא אמרינן חניי בשאר איסורין ומימ חתיכה עמא אסורא כמבואר שם ב"י וכן ב"י ק"ה שעיף פי עיי"ש. ולענין דיעבד אם מלחו או נלאו בלא ניקור החלב הלו דעה דרמב"ם בשם אריה דדינו כשאר חלב לבעלו בששים אפילו במליחה וזלתייה וכ"ש בניסול ומבואר ב"י ק"ה אבל הכלים של בני ריינוס איבא דז להקל שאם אונתו ביטלו כהם דמותר הסביל לנו הואיל שהם נובטין בו קיחור עיי"ש בש"ך ובכרו"ם סי' ד'.

ו חלב וקרום שעל העמול חלב גמור הוא ולד גס שלו חייבים עליו סיינו בשים חלב דבוק בכזיה ובמקום שדבוק לכרס הן זר העלה והן זר הכסחר אבל מה שעל שאר העמול והחוטין שמוחו איסורין ואין חייבין עליהם ואם נמלח ונלאו בלא ניקור וכן שאר חילוקי דינים בה יבואר אי"ה בלוח פי' דיני עמול עיי"ש.

ז חלב שעל הכוליה חיינו שים עליה בני קרומים העליון חלב גמור הוא וחייבין עליו והסתחון והחוטין שבה אסורים ואין חייבין עליהם עיי"ש. ודיני ניקור כהם יבואר אי"ה בלוח פי' דיני ניקור באריכות וכן אם נללה או ממלחו או נתבטלו בלא ניקור יבואר אי"ה בלוח פי' דיני כוליה.

ח חלב ויורה הכבד משום חלב הקרב המונח עליו ויש מחמירין עוד לנקר השמן שחתה הקרום הסוא אבל זר הפנים שלדז הריאה אי"ה ניקור כלל אבל המנבג לנקר ולהסיר שני לדדיו דלא ליחי למטעי ושאר דינים בה לענין אם נמלח או נללה או נתבטלו בלא ניקור הי"ל יבואר אי"ה בלוח פי' דיני כבד.

ט חלב הקיבה שעל הקפה אסור מן הדיון מהי"ה שהוא הוחב קרום ונקלף והוא לביע חלב גמור ועל הי"ה אסור ממנה שנובטין בו איסור וסייוו הי"ה שנובטין לאסור כ"י ישמעאל בקרי"ם ונקלף נכנו בה לאסור ובמקום דלא נכנו מותר החלב שעל הי"ה כי העיקר כריע דקרום ונקלף בלא חוחב לא עמי' חלב. אך לפי שהעלה לעיל דעיקר בהשוקים שהעלו נלגכה כ"י ישמעאל מטעם דאין גירוי בהר בני ככל שהם גירוי בהר ר"י ישמעאל דקרום ונקלף

בלא חוחב ג"כ הוא חלב גמור וזר"ך להסיר הקרום והחלב שעליו וסייוו במקום שים שם קרום וחלב החמיו כי הוי קרום ונקלף ואפילו במקום שאין שם קרום ואי"ה לנקלף כ"א נכח וחחבולות ואין שם חלב אפי"ה נובטין קליפה בין בקיבה ובין בכרס משום חלב הפריסה המונח עליו ואף דאין גירוי בהר ר"י ישמעאל דס"ל דקרום ונקלף הוי חלב ודוקא נקלף כדרכה בלא חחבולות אבל לא כה"י בחחבולות כיון דקיי"ל ביוהרה הכבד זר"ך ניקור קרום העליון משום חלב הקרב המונח עליו ה"ה בכרס וכדומה. ואם ביטלו בלא ניקור החלב שעל הי"ה ואפי"ה דבאי אובטין אוחו מימ אין להקל ב"י ואמרינן חניי ולא דמי לחלב שדבוק לכרס חתה הפריסה דלעיל דאמרנו לעיל דלא אמרינן חניי דכאן שאני כיון שעל הקפה דשם אסור מהי"ה החלב לכן גס החלב שעל הי"ה שם אסור ומהי"ה דעיי"ש לטעוה נחלב דלאקשהא שיבאו להקל ב"י דהוא אסור מהי"ה ולכן דדיון דלר"ך ששים בקיבה עד כל החלב שעליו בין באקשהא ובין באיחרת ואם אין בקיבה פי' חניי ואי"ך ששים נגד כל הקיבה עיי"ש.

י חלב שעל הדקין אסור בלור"ך אמה-משמחילין ללאח מן הקיבה והסלוגתא בה ושאר פרטי דינים מבואר בלוח ד' דיני דקין עיי"ש.

יא החלבים הי"ל אשר הם אסורים בלכילה מיירי ע"י ביטול אבל האוכל חלב חי דעה המדכי דפטור ומותר לגמרי עיי"ש. אך המשנה למך סובר דאסור מדרבנן והפרימי ב"י ס"ד הפלה להלכה דעשה המשנה למך הי"ל דאוכל חלב חי אסור דרבנן יש בו עיי"ש.

יב חלבים אשר הם מותרים בלכילה הוא חלב היה דכל מין עבודה שאינה קרב ממנה על גבי המזבח חלב שלה מותרת. וה"י בספר נפשי וינה כחב דבזמן הזה יש להחמיר שלא לאכול חלב חיה כ"א בידוע שהוא חיה ומי"ה יכולים לסמוך ולהחיר עכ"פ בקרינים שמחריגים כעופים אע"פ שפרסותיה חחיות עיי"ש. וכן החלב של בהמה עמא ח"ו אסור מבוטל איסור חלב אלא משום בהמה עמא ח"ו וי"מ לענין הנוהר ה"הא מדבר האסור משום חלב דמותר בהנאה מחלב בהמה עמא ח"ו ועוד לי"מ לחשוב על חלב עמא שאינו הנוהר על חלב עבוד דחמיר שהוא בכרס ועוד לי"מ לקרירה שים בה נייע יחי הי"ה ונשל בה שני יחי אחד של חלב עמא ואחד של חלב עבוד דכל אחד מלעקף עם כניע של הי"ה לבעול חניו ועוד דרבה לי"מ יש עיין באחרונים ב"י ז"ח וכן חלב

חלב של בן-פקועה בן חי או בן עמי מה דחלבו ויגידו מותר רק דמו אסור וכן אם הוסיף ידו למטי כבמה וחלב חלב מן ע"י חי שכתובה והניחו כחובה החלב מותר דיתר בשחיטה אלא כמבואר בפרמ"ג בפ"ד סק"ו ע"ש:

ג חלבים עם בשר אי מין ממינו או שאינו מינו דעת הפוסקים כפי' איך דאם הכשר אינו שמן הוי החלב עם הכשר הכחוש מין בשאינו מינו כעצמו ובשמה ואם הכשר הוא שמן דעת הס"ך עם דהוי מין ממינו כעצמו והפרמ"ג ע"ש כזה ג"ע ע"ש. וטומא וחלב הוי מין ממינו לכישי דשיון כעומם וחלב הדקין וחלב הכליות דעת כפי' בספר כנפי יונה דשני מויסם הם ע"ש:

יד חלבים של כבמה כחופה אי מיקרי כחוש ואינו מפטע דעת הפוסקים כפי' ק"ה דנקרא כחוש כעצמו ואינו מפטע כלל ואין חילוק בו אם הוא מהחלבים אשר אסורים מה"ט או שאסורים מדרבנן ע"ש:

טו חלבים שהדיחו בכלי אין מדיחין בה בשר וכן סבין אשר חותכין בו החלבים אין חותכין בו בשר כמבואר בס"י ס"ד ע"ש:

ב **שאלה** חלב בין או בשאר משקין אי הוי טעם לפגם או לשמ:

תשובה הנה כפי' קיג דעת האחרונים עם דחלב בין הוא ספק אם הוא טומא טעם לפגם או לשמ והוי דיון ספק שמבואר שם בש"ס אם פוגם או משכיח אם הוא איסור תורה אסור ואם הוא איסור דרבנן אפילו מין בשאינו מינו וכן אפילו איסור תורה והוא מין ממינו ויש רוב היתר הוי ספק דרבנן ותולין לקולא ולא מיקרי זה ספק מחמת חסרון ידיעה כלל ע"ש. גם כחב ג' כספר כנפי יונה דחלב כדבש הוי טעמו לפגם ע"ש:

ג **שאלה** כלים שהסדירים שלו מדובקים בחלב אי מותר לחם לתיבס יין או שאר משקין:

תשובה הנה כפי' קכ"א סעיף אי מבואר דמותר לבוס לחמו יין מעטם שהטעם

בין לברוח מן החלב והחלב נקרא ועומד כפי' עומא ואינו נוגע בין ע"ש פרמ"ג בה"ש הריב"ש. והג' כנ"ב כחב ע"ז דלא דוקא יין אלא ביה שאר משקין ע"ש. וכן הפרמ"ג בנדון שאלת חלב לתיבס שבר כחב שם כפי' ס"ד ס"ק אי כפי' דה"ה שאר משקין טבוחים לברוח מן החלב וכחב שם דגם הריב"ש והרמ"א הג"ל לא קחמרי אלא בחלב שבין הסדירים חלב לא כשמונה

החלב בחור המשקה כי כשמונה החלב בחור המשקה מעליע בדלחי בולע כי עיינו. רואוח שיש כמשקה שמונית וליך ביפול ששים ע"ש. אך עם רולס לדרד לך היתר בנידון שאלתו כיון דחלב חי מותר מה"ט לאכול רק איסור דרבנן יש לפי דעת המשנה למך כ"ל וא"כ"ש לומר לפי זה כשנפל חלב חי למשקה וטוחה המשקה כמו שהוא עם טעם החלב דשם הוי רק איסור דרבנן ואף כפי' כבוש והוי שלא כדרך אכילתו דמותר באיסור דרבנן וע"ש שנשאר בה ב"ע:

ד **שאלה** חלבים שמתבטלו בחלב כיצד דיון: **תשובה** הנה כפי' בספר "דגול מרבכם כפי' פי"ז כחב דמבטל חלב בחלב אסור

מה"ט ולוקה על ביטולו חלב באכילה אין בו כאיסור דבשר בחלב ובהנאה ג"כ אינו אסור ע"ש כן דעת הרמב"ם ע"ש. ולכן פסק שם להלכה דהסומך פי"ז שלא לאסור בהנאה כשמתבטלו חלב בחלב כמקום הספד לא הפסיד ע"ש אך הפרמ"ג ע"ש בפתיחה

כחב דאסור בהנאה וכן כפי' בספר כנפי יונה פסק כזה לאסור בהנאה וכן דעת רג' נח"ס כדעת המחמירין לאסור בהנאה אך כחב עם אם אחר מורה ובה כדעת כפי' דגול מרבכם כ"ל אין מחמירם אחר ע"ש. וע"ש כחב דגם הרגול מרבנן שמקיל כזה בהנאה מיירי לענין שאר הנאות חלב להדליקו

בידים אסור דיש לחוש למכיל בשר בחלב ע"ש: **ה שאלה** חלב של נר דולק העשוי כנר שטוף שנתק ממנו טיפה על כלי כיצד דיון:

תשובה הנה כפי' י"ב דעת האחרונים עם להלכה דטיפה הנופלת על הכלי מנר

של חלב העשויה כנר של "שטוף ח"ש אלא גרירה אפילו אם היד סולדת מאוחו טיפה דפסק בה ריחיתו ודלא כפר"ח שמחמיר בזה אם היד סולדת כטיפה חבל אם נפל טיפה מחלב המוחך שדולק מנר שקרוין לאמפייע והטיפה נפל מפיו במקום שהפחילה

דולקת ממש שם אי כל הכלי אסור חשיב שפסק סקלוח בין שריחיתו ע"י אור הוא מרווח הרבה

עד שאפילו כשנפסק עדיין יש לו דין כ"ז חלב אם כטיפה נופלת מזה אחר מן הכלי שהפחילה כחובה לא מיקרי רוחה או שפנל טיפה מחלב שניתח

בקדירה אלא שאם כיון דפסק סקלוח לא חשיב ככלי ראשון. והא דלנו מחזירין כנר העשוי כשטוף דרי כגרירה דוקא כשנפל טיפה מנר על הכלי חלב אם נפל כנר הדולק על הכלי ושהיה עם ק"ה כל הכלי

אסור ולפי דעת הפרמ"ג שם לא מהני ב"י כשנפלה כי לריך ל"בין ע"ש. והכח"א שם כחב דאפילו הסייד

השחם

הלכות מסוקות

חלבים תוי ירושע

תשובה

הנה מנואר בס"י י"ד ברח"ט י"ד וק"ו
 באחרונים נכנסה מקומות להחלב
 נכנסו ומתמלא בנכנסה נעושו וכל חמץ מכל
 האברים היינו מרס שבאחרים כמו שבארנו בס"י
 י"ד בס"י ס"ק ז' והחלב הי' אסור משום דבר מן
 החי אי לאו דגלי לן קרא חזן זמח חלב ויבש ויעס
 הדבר דליתו אסור משום אמיס משום דליתו מחובר
 בשום דבר ואינו פורש מן הכשר. וכל הדחוב קרא
 לא חאלל הכסף עם הכסף שהוא אזהרה לאבר מן
 החי דוקא בשך מן החי שהוא נופו על חי חלב לא
 חלב ומוטעם זכ דעת רוב הפוסקים דמימי חלב ג"כ
 אין בו חיבור דלמיס כמו שיבאר לקמן באות זס:

שאלה

הנה בס"י פ"א מנואר דהלב של כהנים
 וחיה עמאל או עריפס אסורין כבשר
 עלמו והרמזים כתב דהלב עמאל אין לוקח עליה
 אך החובי סובר דלוקחין עליה אבל חלב נבילה לביע
 אין לוקחין עליה רק חיבור חורה יס בו עיי"ש:

תשובה

דמיס כזה בש"י פ"א מנואר כל החילוקין
 דמיס כזה בש"י פ"א מנואר כל החילוקין
 דמיס כזה בש"י פ"א מנואר כל החילוקין
 דמיס כזה בש"י פ"א מנואר כל החילוקין
 דמיס כזה בש"י פ"א מנואר כל החילוקין

שאלה

הנה בס"י פ"א מנואר להלכי דא"ס שמים
 בעל ואם אין שמים בודלי אסור אך

תשובה

ישפסק היינו ס"ב הרבה כהמות בדור ואנו יודעים שם
 כהמות משוכחות הרבה עד שאפשר שהי' בחלב
 שמים מותר כיון דמין בנימו מהימ בעל ברוב רק
 רבין הצריכו ס' ב"י זכ' דומה למין בנימו ובש"ן
 במבואר ש"י אך התורה שמואל חולק על היינו
 בזה עיי"ש. אמנם רוב אחרונים הסכימו ליעזר היינו
 להקל מחמת פסק רבנן כ"ל. וכ"ז מיידי ארון שמים
 כהמות בדור אבל גיב שמים כהמות בעדר אמריין
 דמשמחא הכל חולבין בשום ויב שמים אך אם ידעין
 בודלי שחלב מכמה העריפס הוא יותר מחלב של
 כהמה אחת מאחרות כי כהמה העריפס נוסחו חלב
 יותר אחת מאחרות כהמה אח' לא מבני מה שיש
 שמים כהמות בעדר כי כיון שראינו שהעריפס היא
 יואר

הפסח חרק על ככלי אסור הכלי ולא אמריין שכבר
 נשך החלב כי עיי"ש בו לתלמוד עיי"ש אך העריפס
 מנוד להקל בכל היכל מעט דנכחו לנו דהחלב
 עומד ימים רבים ומותר למאוד ערס שטעמה
 רוח סוי נוקט עטש לפנס ומותר וכן כתבו האחרונים
 דכלים השועים דמי אסור לגוררם יס לגבב היחוס
 למחרת אחס עיי' שהיות מעליע ודומה ובג' דמיא
 פסק דאם החוק הסבין על אור סגר של חלב עד
 שהחוס הסבין אס' לא עע בחלב הוא כשר השלכת
 אין בו ממש ואינו אסור:

שאלה ו תשובה

חלבים ח' מותר לעשות כהם מסחר:
 הנה בס"י ק"יז מנואר רכל דבר שאסור
 מן החורה אינעם שמוחר כהנה אס'
 הוא דבר המיוחד לאכילה אסור לעשות בו סחורה או
 להלוות עליו אבל חלב אמי' שמוחר לאכילה מותר
 לעשות בו משא ומתן כהם כהמה החורה החורה
 לנו וכחובי ב"י יעשה לכל מלאכה עיי"ש
 של כהמה עבירה אפילו של נבילה ועריפס אבל חלב
 של כהמה עמאל דמי סב"י וכן השיך עם ושאך
 אחרונים דאסור לעשות כהם סחורה וכן בחלב
 נבילה של חיה או חלב כיו מחשק הפרמיצ בס"י
 ס"ד בש"ד ס"ק ז' אם מותר לעשות ב"י מסחר
 עיי"ש עעמי. וכ"ז דאסור לעשות בחלב עמאל חיה
 מסחר היינו דוקא בחלב השומד למכור לאכילה ומותר
 לנודך אכילה אבל למכור לעשות עורות או להדליק
 מותר ובחלב חזיר לעולם אסור משום מעשה שמי'
 וכמיס העור והמחבר בס"י ח"ט בחושן משפט עיי"ש.
 ועיקר פירו' הדמים באריכות יבאר א"י כהמות ס'
 בדיו סחורס:

שאלה ו תשובה

אם מותר לטור את עלמו בחלב:
 הנה ס"י בס"י ק"יז העלה להלכה
 דאין היתר לטור בשרו בחלב סן כהמה
 חלב וכן בחלב חזיר אלא היכי דאיכא לערול אבל
 אדם בריא משום תענוג לא ואסור אפילו לחינוק
 רק עיי' גוי מותר להיתוך אחס לטור לחינוק עיי"ש
 עעמו. והנה"כ עם היתוך אחס לטור לחינוק עיי"ש
 לטור בחלב סחס ככל ענין עיי"ש אך בחלב חזיר
 יס פוסקים דכוכרים דחמיר משאר חלב עיי"ש:

סליק דיני חלבים

חלב

א שאלה חלב כהמה מאן כהמות וכל: